О. ігумен Іриней Назарко

П Р О П О В І Д І

НЕДІЛЯ XIV після ЗІЙСТЯ СВЯТОГО ДУХА

/Євангелія св. Матея зач. 89. Притча про царське весілля і весільну одежу/

П р о о с в я ч а ю ч у л а с к у

"Друже, як ти увійшов сюди, не маючи весільної одежі". /Мат. 22, I2/.

ВСТУП: Весілля, що про нього розказує сьогоднішня св. Євангелія, означає Боже Царство, що його Небесний Отець приготовив усім людям. Весільна ж одежа, вимагана на цьому весіллі - це освячуюча ласка Божа. Оповідають, що французький король Карло V приказав найславнішим кравцям пошити найкращу й найціннішу одежу для своєї дочки на її весілля. І спорядили прекрасну одежу сонячної краски з найдорожчого єгипетського шовку, густо перетикану справжніми перлами. Мабуть ніяка цариця досі не малаціннішої одежі. Одначе, чим була навіть ця весільна одежа в порівнянні з весільною одежою Божої ласки. Освячуюча ласка Божа - це одежа, виткана не руками людськими, але мережана Божою мудрістю, Божою всемогучістю та Божою любов'ю. Божа ласка - це одежа не для смертного тіла, але для безсмертної душі - тієї обручниці самого Царя слави - Ісуса. Божа ласка - це одежа найцінніша, найгарніша й найчистіша, яка тільки може прибирати людину. Ніякий, навіть наймогутніший цар земський не може прибрати своєї обручниці в подібну одежу.
Тому призадумаймося сьогодні над тим,

I/ Яка цінна є ця в е с і л ь н а о д е ж а освячуючої ласки та
2/ Яким нещастям є с т р а т а тієї в е с і л ь н о ї о д е ж і?

I

I/ Кожний християнин веде подвійне життя: найперше - життя природне, а відтак - життя надприродне, бо кожний християнин народився найперше з родичів до життя природного, а відтак зродився "з води і Духа Св."/Ів.3,5/ у св. Хрещенні до життя надприродного, життя ласки.

Життя ласки є незрівняно вище й цінніше від життя природного, бо воно походить з неба і веде нас до неба. Наскільки вище небо від землі й душа від тіла, настільки вище життя надприродне від життя природного. Надприродне життя дає нам зовсім нові духові сили, нові снаги і здібності, цілком новий рід існування, нову красу й благородність. А ці нові сили, те нове життя називаємо ласкою освячуючою. Отже освячуюча ласка, як каже сам Христос, - це 'народження з висоти" /Ів. 3, 3/, це "походження від Бога" /Ів. 8, 47/. Апостоли називають Божу ласку "Божим насінням" у нашій душі, що нас очищує від гріхів, усправедливлює та освячує. /Порівн. Ів. I. I3. I Коринт. 6, II. II Кор. 5, I7/. Ласка освячуюча - це життя нашої душі, а радше - це душа нашої душі. Чим душа для тіла, тим ласка для душі. Та йдімо ще глибше.

Як через наше природне народження ми сталися дітьми наших родичів і від них узяли тіло й кров - так через наше надприродне народження з Духа св. ми сталися дітьми Бога, від якого ми взяли нашу другу природу надприродну. Св. Петро виразно каже, що через життя ласки ми сталися "учасниками Божої природи" /II Петр. I, 4/ а св. Євангелія каже, що тим, які мають ласку, Бог дав силу, щоб вони сталися синами Божими, бо вони не з крові.... але з Бога зродилися" /Ів. I, I2/.

Не диво, що св. Ап. Іван, одушевлений тією глибокою правдою, кличе: "Гляділь, яку любов показав нам Отець, що ми називаємося синами Божими, і ними ми є" /І Ів. 3, І/. Отже Божа ласка освячаюча чинить нас дітьми Божими. Чи ми коли застановлялися над тим, що воно значить: бути дитиною Божою?

Яке це незглибиме, неоцінене щастя!

Яке незрівняне достоїнство!

З якою то заздрістю дивляться нераз люди на дітей якогось великого багатиря, славного вождя, чи царя? Нежже читали ми, як напр. перед самою війною наші брати за морем оваційно витали гетьманича Данила тому, що він був сином нашого гетьмана Павла. Одначе чим є всі багатирі, гетьмани, чи царі супроти Царя цілої вселенної - Бога? А ми ж - Його діти. Ми називаємо Його тим солодким словом: "Отче наш". О, яка це гідність для нас! Яке щастя! Зрозуміймо це та оцінім це належно!

2/ А які великі ласки й дари лучаться з гідністю Божої дитни! Звичайно, дитина є подібна до своїх родичів. Так і ми через освячаючу ласку стаємося подібні до нашого небесного Отця. Наша душа пломеніє незрівняною красою. Сам Бог захоплюється красою нашої душі в стані освячаючої ласки. Він у св. Письмі називає таку душу своєю улюбленою, своєю сестрою, а навіть своєю обручницею. /Пор. Пісню пісень/. Справді іззовні наша душа ще забрукана різними хибами та недомаганнями, але Боже око добачує в ній крізь цю забрукану природу небесний жемчуг і захоплюється його красою. Діється воно подібно, як із тим діямантом, що його щойно видобули з землі. Він ще брудний, неошліфований, але око знавця відразу пізнає, який цінний цей камінчик.

3/ Дальше - родичі люблять свою дитину та нею піклуються. Подібно поступає з нами Бог, якщо ми є Його діти через ласку. Він любить нас!... Але як невимовно... Вся любов усіх матерей і батьків, зібрана в одне - це, тільки слабка іскорка цього вогню любови, що ним палає Боже серце. Бог безконечний і всемогучий любить нас, малих і нужденних... Його око безупинно звернене на нас... Він піклується нами вдень і вночі, в здорові та в недузі, в батьківщині й на чужині... Які солодкі це правди! Варто їх зглибити, ними перейнятися, а вони осолодять наше гірке життя на скитальщині...

4/ Вкінці, дитина мешкає в домі своїх родичів, разом із ними засідає до спільного стола, знає їх тайни, має дідичне право до їхніх дібр. У подібному положенні є й ми через освячаючу ласку. Через св. віру ми пізнаємо найглибші тайни неб. Отця, через молитву можемо з Ним приставати, коли, тільки, хочемо, у св. Причасті засідаємо до Його св. трапези, а як тільки скінчиться наша туземна мандрівка - то припаде нам вічна спадщина в небі, бо каже св. Павло "Якщо ми сини - то й спадкоємці, спадкоємці Божі" /Рим. 8, 17/. Ось такі скарби в часі і в вічності дає нам освячаюча ласка.

Тому можемо бути вбогими робітниками, жебраками, на чужині... але як ми маємо ласку Божу - то ми великі багатирі, бо маємо скарб вічний. Тому, душе християнська, ти - дочко неб. Отця, ти - обручнице Сина, ти - святине Духа Св., ти - дідичко неба, тішся, якщо маєш освячаючу ласку і бережи її, як ока в голові, бо це твій найцінніший капітал...

Це твій Божий "авсвайс"!

Це твій паспорт до неба!

II

Супроти цього яким же нещастям мусить бути страта освячаючої ласки! Призадумаймося над тим.

I/ В полудневій Африці є мала провінція Трансваль. 1867 р. діти найшли якийсь блискучий камінь і гралися ним. Один подорожній побачив це і попросив, щоб діти дали йому цей камінь. Діти радо дали за якусь іншу забавку. Подорожній приніс цей камінь до вченого дра. Андерсена, а цей промовив: "Чоловіче! Та ж це - щирий діямант!" Згодом на поголоско на поручення дра. Андерсена почали копати на цьому місці, де діти найшли цей діямант, і розкрили т. зв. діямантове поле. А цей діямант, що його діти дали подорожньому, знаходиться сьогодні в Парижі, як один із найбільших діямантів світа.

Ми нераз поступаємо,як ці діти,бо за дрібницю, за якусь матеріяльну річ,за хвильку приємности,чи крихітку почести віддаємо дияволові найцінніший жемчуг освячаючої ласки. А діється воно тоді,коли ми поповняємо тяжкий гріх. Гріх обдирає з нашої душі її надприродну красу,відбирає від нас усі наші заслуги на небо та позбавляє нас надприродного життя. Після смертного гріха наша душа стається трупом. А ми знаємо,що чим вище життя - тим жахливіша його страта. Зівяла цвітка - погана,труп звірини мерзенний,але труп людини розбуджує в нас відразу. Чому? Бо чоловік не мав умирати,смерть - це кара за його гріх. Що ж сказати про смерть душі,тієї душі,що є іскрою Божою життя,і всім своїм єством змагає до життя Божого. Смерть душі мусить бути жахлива. То ж не диво,що Бог відвертається від неї,як від предмету найбільшої відрази і має для неї тільки вічне,жахливе пекло. Ось до чого доводить страта освячаючої ласки!

2/ Щоби пізнати,якою катастрофою є страта ласки,треба було б пізнати,чим є для нас Бог,чим є вічність,чим є небо і що воно значить,бути відірваним від Бога та відкиненим від неба. Бути відкиненим від Бога - це значить,бути вічним сиротою без батька,вічним вигнанцем без вітчини, вічним скитальцем без пристановища. Це значить,попасти в суперечність зі своєю власною природою та збочити зі шляху свойого вічного призначення. Такий стан - це,направду,страшне розпяття душі,це її повільне шматування.

Один король післав свойого шляхтича в далекі краї у важних справах. Виправляючи його,дав йому цінний перстень з королівським гербом і оказав: "Бережи цього перстня,бо де,тільки його покажеш - там усюди будуть тебе приймати з почестями. Коли ж стратиш цього перстня - то тебе закують у кайдани і кинуть у вязницю". Одначе шляхтич був легкодух,не беріг цього перстня,і в одному місті у нього вкрали його. Сповнилося предсказання царя: шляхтича закували в кайдани і вкинули у вязницю. Подібно поступаємо й ми: ласку освячаючу - цей перстень Божого синівства легковажимо собі,не бережемо його,наражаємо на небезпеки,аж вкінці приходить хвиля,коли її тратимо й попадаємо в неволю диявола. Тому скажіть: Чи може бути більша страта,як страта Божої ласки? Ні! Нема на світі більшого банкроцтва,жахливішої руїни,більшої страти,як страта ласки,бо страта Божої ласки - це страта всього,це страта самого Бога!

ЗАКІНЧЕННЯ: Тому,коли є тут між вами хтось,що не має в душі Божої ласки,до нього я кличу словами пророка: "Навернися до Господа і Бога твойого" /Ор. 5, 4/. Св. Сповідь,а навіть звершений жаль за гріхи може йому знов привернути весільну одежу ласки. А ви всі,що маєте Божу ласку,тіштеся,бо ви - діти Божі,ви - дідичі неба. Хоч би ви були хворі,каліки,безпритульні скитальники - то одначе перед Богом ви маєте більшу вартість,ніж найвищі достойники. Тому бережіть оту весільну одежу,не бруднійте її гріхом,але ще гарніше прикрашуйте її. Кожне добре діло,кожна молитва,кожна милостиня,кожне терпіння збагачує і прикрашує цю весільну одежу Божої ласки новими жемчугами та приспособляє нас до участи в цьому величавому весіллі,що його приготовив нам Бог у небі. Амінь -

НЕДІЛЯ XV після ЗІШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА

/Євангелія св. Матея зач. 92. про найбільшу заповідь у законі/

Про любов Бога

"Любитимеш Господа Бога твойго всім серцем твоїм,всією душею твоєю і всією думкою твоєю" /Мат. 22, 37/.

ВСТУП: М. д. О,яку велику й важну науку дає нам Бож. Спаситель у сьогоднішній Євангелії! Без пересади можна сказати,що це - перла всеї Євангелії. Наскільки діямант перевищає всі інші дорогі камені,наскільки сонце ясніше від інших тіл небесних,настільки ця наука перевищає всі інші науки. Оце в цілій низці спокусливих питань,що ними фари-

сеї і садукеї хотіли Ісуса приловити на слові, один законовчитель спокушуючи запитав Його: "Котра заповідь у законі найбільша?" А Ісус дає відповідь, що її належалося б огненними буквами вирити в серці кожної людини: "Любитимеш Господа Бога твойого..." Так справді. Це найбільша заповідь у законі, це найголовніший обовязок розумних істот, це найсильніший порив людського серця. Любов Бога - це не тільки найвище призначення людини, але це - й остаточна мета сотворення, бо для неї Бог нас сотворив, і без неї все діло сотворення було б звихнене. Бо що батькові з дітей без серця? Що ж Богові з розумних істот без любови? Не мати любови Бога - це значить не тільки статися фальшивим звуком у загальній гармонії всесвіта, але це значить,- потоптати найсв. закон природи і знівечити заміри самого Творця.

Тому застановімся.

I/ Що це таке л ю б о в Б о г а?

2/ Як нам її п р а к т и к у в а т и в щоденному житті?

I

Отже що ж воно таке - любов Бога?

а/ Чи може це якесь гаряче почування серця, якийсь солодкий настрій, якийсь унутрішній огонь, що його ми деколи відчуваємо? Ні! І ще раз - ні! Буває часом, що в нас серце немов ледяне, молитва нас не вдоволяє, св. Тайни не дають насолоди, проповідь нас не переймає, і ми журимося тим, бо думаємо, що в нас любов до Бога вигасла, хоч ми не робимо нічого злого і точно сповняємо свої станові та християнські обовязки. Памятаймо, що любови Бога не міряється термометром, ні палкістю почувань, ні кількістю сліз. Були святі, як напр. св. Тереса, що довгими літами не відчували ніяких гарячих почувань, а одначе були повні любови Бога, бо вона не полягає на почуваннях.

б/ По друге, любов Бога не полягає на словах. Св. Павло каже, що може хтось говорити й ангельськими словами, а любови Бога не мати /І Кор. I3, I/, а сам Ісус каже, що не кожний, який говорить: "Господи, Господи" - увійде в царство небесне /Мат. 7, 2I/. Ато напр. скільки ж то людей опіває цю знану церковну пісню: "Боже, люблю тя, цілим серцем люблю тя", одначе ця пісня в їхніх устах - це лож, це неправда! В дійсності ці люди Бога не люблять, бо любов не полягає на словах.

в/ Що більше, св. Павло каже, що, навіть, дар чудес, найвище знання, віра така сильна, що гори переносить, роздача свойого маєтку, а вкінці, навіть, і мучеництво не вистарчають до любови Бога /І Кор. I3, 2/. Бо те все - гарні вчинки, але тільки зверхні. Внутрі ж така людина може бути побіленим гробом, повним гнилі. Отже що ж це таке - любов Бога?

г/ Любов Бога сягає глибше, ніж палкі почування, гарні слова, чи зверхні вчинки. Вона спирається на розумі й волі, а її осідок - це серце людини. Любов Бога - це чеснота понад усі моральні чесноти, а навіть між усіми богословськими чеснотами найвища, це - цариця чеснот. Вона розумом признає Бога за найвище й найдосконаліше добро, тому цінить Його і ставляє понад усе й понад усіх на світі. Услід за тим воля такої людини воліє радше все стратити, всього зректися, все перетерпіти, ніж мала б стратити Бога. Вкінці серце такої людини Богом, як найвищою красою одушевляється, захоплюється, старається Йому в усьому приподобатися та, навіть, в актах надобовязкових, чи геройських посуватися до останніх границь якоїсь св. безтями любови. Так характеризує любов Бога сам Ісус. Він виразно каже: "Хто любить більше батька, або матір, жінку чи мужа, сина чи дочку, ніж мене - не є мене достойний" /Мат. I0, 3 /. З усіх дорогих дочасних річей та осіб до найдорожчих належать: батько, мати, дитина. А одначе Ісус-Бог домагається, щоб ми Його більше любили, ніж рідного батька, рідну неньку, чи дитину. І справді люди доходять навіть до такого геройізму любови Бога. Такою любовю відзначався св. Павло. В святому ентузіязмі любови він кликав: "Хто відлучить нас від любови Божої? Чи горе, чи тіснота, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи біда, чи меч?" /Рим. 8, 35/. І відповідав: "Я певний, що ані смерть ані життя, ані ангели ані начальства, ані теперішне ані будуче, ані висота ані глибина,

ані яке інше сотворіння не зможе нас відлучити від любови Божої" /Рим. 8,39/. І потвердив це всім своїм життям, бо ні голод, ні переслідування, ні вязниця, ні навіть меч не відлучили його від любови Божої. Такою любовю відзначалися і мученики. Їм казали: "Відречися Бога бодай зверхньо, і дістанеш маєтки, уряди, достоїнства. Але вони відповідали зі св. Апостолом Павлом: "Ніяке сотворіння не зможе нас відлучити від любови Божої" і йшли у вязниці, на далеке вигнання, кров свою проливали, життя своє віддавали з любови Божої.

Одного разу на двірці у Вероні згромадилися великі маси народа. Не виїждав до Африки знаний епископ муринів Комбоні. Між людьми, що прийшли попрощати епископа, стояв теж його старенький батько. "Я вже старий. то ж певно більше не побачу свойого дорогого сина" - думав собі батько. Почалося прощання. Син підійшов до батька, поцілував його в руку і сказав: "Дорогий отче, ти знаєш, як я тебе люблю. Та одначе хоч би я мав 50 таких добрих батьків, я всіх покинув би з любови до Бога, якого іду проповідувати муринам". А старець гідно відповів: "А я хоч би мав 50 таких добрих синів, усіх віддав би муринам з любови до Бога". Ось так у практиці виглядає любов Бога!

Тож слухаючи тих слів, спитаймо себе щиро: "Чи є в нас така любов Бога? Любов Бога понад усе й понад усіх?" Як є - то ми щасливі, бо сповняємо найвищу ціль нашого життя. Якщож немає - то ми нещасні, бо каже св. Письмо. "Хто не любить, цей перебуває в смерті" /І Ів. 3. 14/.

II

Де ж і коли ми можемо виконувати цю любов Бога?

а/ Щоденно і майже на кожному місці маємо до цього нагоду. Кожна спокуса - це така нагода вияву любови Бога, бо в спокусі не людський гонитель, але диявол підсуває нам дочасні добра: чи то чужу річ, чи нечисту приємність, чи келішок чи щонебудь інше. Тоді маємо до вибору: Або підемо за намовою диявола і стратимо Бога, або відженемо диявола і тим самим засвідчимо Богові нашу любов. Отже коли хочемо пізнати, чи є в нас любов Бога - то призадумаймося над тим, як ми поступаємо в таких спокусливих нагодах? Якщо ми у спокусах ідемо за намовою диявола проти Божої волі - то хоча б ми найкращими словами на молитві запевняли Бога про нашу любов - то її в нас немає!

б/ По друге: Ісус каже: "Коли любите мене - заповіді мої зберігайте" /Ів. 14. 15/, а св. Ап. Іван каже: "Бо це любов Бога, щоб ми заповіді його зберігали" /І Ів. 5. 7/. Ось це друга ознака правдивої любови Бога. Коли ж хочемо знати, чи є в нас любов Бога - то спитаймо себе: Чи ми зберігаємо точно заповіді Божі? Хто краде, обмовляє, "скаче в чужу гречку" і т.п. - то хоч би він і чуда творив - він любови Бога не має.

в/ По третє. Хто любить Бога, але правдиво, цей /як каже Ісус/ повинен Бога любити цілим серцем, всією душею, всією думкою - це значить певно і неподільно. Є люди, що люблять Бога, але тільки частиною свойого серця. Вони йдуть на гнилі компроміси зі світом і дияволом, вони роблять концесії та уступства на свою користь, чи на бажання інших. Ісус осуджує такий поділ серця кажучи: "Двом панам не можете служити" /Мат. 6, 25/. Хто признає Бога найвищим добром, цей повинен його любити без ніяких застережень. Бог хоче нашого цілого серця, кожного його удару. Тільки це є правдива і повна любов Бога! Ось така є любов Бога - "ділом і правдою" /Ів. 3, 8/.

ЗАКІНЧЕННЯ: Як після воскресення Ісус питався Петра: "Симоне Йонів, чи любиш ти мене?" /Ів. 21, 15/, так з цього кивота питається Він і нас: "Сину, доню, чи любиш ти мене?" Що відповімо Ісусові - нашому Богові? Відповіджмо зі св. Петром: "Господи, Ти все знаєш, Ти знаєш, що люблю Тебе". Люблю Тебе всім серцем, всією душею, всією думкою, люблю Тебе до смерти, до загину, до останнього віддиху. Амінь.

НЕДІЛЯ XVI після ЗШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА і ПОКРОВ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

Про почитання Пресвятої Діви в нашому народі

ВСТУП. В одному місті вмирав благородний чоловік. Пред смертю закликав він до себе свого найліпшого приятеля і йому передав те,що мав найдорожче на світі,тобто, свою матір і свою донечку. Після кількох годин цей чоловік помер,а приятел узяв до себе його матір і його донечку й піклувався ними,як рідними. М. д. Перед тисяча девятсот роками на горі Голгофті вмирав найбільший приятель людського роду Ісус. а вмираючи передав нам - людям те,що мав найдорожче, свою Матір - Пречисту Діву Марію і свою донечку - тобто свою науку. Історія доказує,що кожний нарід,який прийняв науку Христову,разом із нею приймав і набоженство до Пречистої Діви. І наш український нарід разом із Христовою вірою прийняв і гаряче почитання Пр. Діви. Якраз сьогоднішній празник Покрова Пресвятої Богородиці,що зродився найперше на наших землях і щойно від нас перейшов до інших народів,а навіть до самої Греції - є одним із найбільших доказів ніжного почитання Пречистої Діви серед нашого народу.

Тому сьогодні в цей наш рідний празник пригадаймо собі,бодай,найважніші прояви почитання Пресвятої Богородиці серед нашого народу,щоби тим обновитися та й засхотитися до ще гарячішого почитання "Матері Українського Краю".

I/ І дійсно з прийняттям християнства появилося серед нашого народу гаряче почитання Богородиці. Як тільки засяло світло св. Євангелії,наш нарід понищив ті памятники,що їх ставляв поганським богам, а на їх місце почав здвигати храми й престоли Богородиці. В самих першопочинах християнства вже сам його ініціятор св. Володимир Вел. збудував у Києві на честь Богородиці церкву,звану Десятинною. Був це перший храм Богородиці в усій Словянщині. Отже ще ніякий словянський нарід не мав у себе Богородичного храму,а в українському народі Марія вже мала свою святиню. Згодом здвигнуто й інші храми в честь Богородиці на наших землях: наш могутній князь Ярослав Мудрий збудував у Києві величаву церкву Благовіщення Пр. Діви. В цьому храмі нераз голосив славу Марії тодішній найкращий український проповідник митрополит Іларіон,автор "Слова о законі і благодаті". Читаємо в історії,що в тодішніх століттях теж знатніші українські бояри здвигали храми Пречистій Діві. Крім Богородичних храмів було на старій Русі-Україні багато Богородичних манастирів. У самій Київщині було понад 10 манастирів,посвячених Пречистій Діві,а між ними найславніша була Печерська Лавра. Українські ченці заснували Богородичний манастир навіть у самому Єрусалимі. Дальше в незвичайному почитанні у наших предків були ікони Пр. Діви,а в першу чергу - чудотворні. На всю Русь-Україну славилася тоді чудами ікона Богородиці Пирогощої. Славна була теж ікона Богородиці в церкві Бориса і Гліба у Вишгороді,в Софійській катедрі в Києві,в Печерській Лаврі,в Галичі й багато інших. До тих ікон спішили богомольці з усієї Руси,а йдучи громадами співали Марійські пісні та оповідали собі про чуда Богородиці.

2/ У перших століттях християнства на Русі-Україні наші прадіди наслідували у своєму почитанні Богородиці болгарів та греків. Але згодом витворилося наше своєрідне почитання. І так: греки називали Марію своєю Царицею,болгари - тільки Богородицею,інші народи називали Її своєю Панею,Володаркою своєї держави,Королевої корони і т. п., а наш нарід,ідучи за голосом свого серця,називав Марію тим солодким словом: Мати,Матінка,а навіть Неня. "Мати Руського Краю". Вже сам

цей заклик вказує,яке ніжне й сердешне було почитання Богородиці серед нашого народу. Згодом почитання Богородиці стануло в нашому народі вище,ніж у болгарів,а навіть і греків. Наш нарід сам почав творити свої пісні в честь Пр. Діви,а ці пісні такі ніжні й сердешні,що навіть чужі признають їх красу. В ці пісні нарід переливав усе своє горе,всі свої злидні й кривди. Тому саме ці пісні такі сумовиті,такі ніжні й безмежні в довіря до Пр. Діви. Крім цього на наших землях зродилися зовсім нові богослуження,молитви й обряди на честь Пр.Діви, що їх не мають ні греки,ні болгари. Безіменні автори склали Акафісти: Успенню Богородиці,Покрову,а пізніше - Непорочному Зачаттю. Черговим доказом нашого особливішого почитання Богородиці є саме сьогоднішній празник Покрова Пресв. Богородиці. Він повстав у XII столітті на Україні. Притокою цього свята була чудесна поява Богоматері двом побожним ченцям Андреєві та Епіфанієві у Влахернській церкві в Царгороді. Ці ченці побачили в церкві Пресв. Богородицю,як Вона простягала свій омофор над розмоленим народом. На памятку тієї події зродилося найперше на наших землях свято Покрова Пресв. Богородиці з окремим богослуженням,а від нас воно перейшло до інших слов'янських народів та вкінці - до Греції. Ось так цвило набоженство до Пр. Діви серед нашого народу в найкращих часах його самостійного життя.

3/ Одначе невдовзі настали гіркі часи в житті нашого народу. Наче хиже гайворонння,налетіла на наш край дика татарва та безпощадно нищила наш нарід і його матеріяльні та духові цінноші. Татари не тільки ограбили наш край,не тільки тисячі мужчин повбивали а жінок забрали в соромну неволю,але й зруйнували сотки Богородичних храмів та збещестили багато ікон. І саме тоді,коли горіли наші храми,коли з димом ішли манастирі,наш нарід в особливіший спосіб давав докази гарячого почитання Пр. Діви. Бо оце нераз з нараженням свойого життя нарід рятував чудотворні ікони Пречистої,тікав з ними в недоступні яри та густі лиси і там перед іконою Богородиці виплакував своє горе,розказував про своє лих ліття. Тоді єдиною потіхою бездольного народу була Пречиста. Справді,приходили хвилини передишки й тоді наші князі та бояри знов здвигали храми Богородиці. Король Данило сам відновив та збудував кілька Богородичних церков. Але невдовзі наш нарід попав у гірше лихо,бо під впливом греків відорвався від животворного пня вселенської церкви. І саме тоді вславилася чудами ікона Жировицької Богородиці,у стіп якої виховався св. Йосафат на Апостола та мученика за св. Зединення.

4/ І в козацьких часах ширилося на наших землях ніжне почитання Богородиці. Історія виказує,що високий культ Богородиці процвитав на самій Січі. На Січі козаки побудували церкву Покрова Пр. Богородиці. а на своїх военних прапорах зображували з одного боку Преч. Діву,а з другого боку - св. архистратига Михаїла. В січовій церкві була ікона Богородиці,як Покровительки козацтва. Козаки зверталися до Пречистої з надзвичайною любовю та повним довірям. Перед кожним боєм прохали в неї помочі,а після бою благодарили Її. Нераз навіть,ідучи в неволю, брали зі собою ікону Пречистої. Згодом,хоч і загинула наша давня слава,як могутнього та свобідного народу,то одначе навіть і в поневоленому народі не загинула любов до Богородиці. Чисельні храми Богородичні,чудотворні ікони т. зв. плачучі,свята Богородичні,святковані з особливішим говінням,чисельні придорожні каплички,Богородичні ікони в кожній хаті - це все докази того,що почитання Пр. Діви перейшло в кров і кість нашого народу.

5/ В останньому столітті почесть Богородиці значно зросла і з кожним днем росте серед нашого народу в Галичині. Більше,ніж одна третина всіх церков посвячена Пречистій Діві,а чудотворних ікон начисляють понад 150. Зарваниця,Гошів,Грохів,Самбір,Тернопіль,Страдче і багато інших чудотворних місцевостей,- які це величаві столиці Марії. Нарід горнеться до них,обновляє свою душу і щораз більше розпалює свою любов до Богоматері. Навіть окреме законне згромадження сс.Слу-

жебниць Пр. Діви повстало на честь Марії в Галичині. А його монахині не тільки самі змагають по зразках і прикладі Марії,але навчають цього теж малих діточок у діточих садках і захистах. Перед пятьдесятьма роками це питання Марії виллялося новим обявом,тобто - "Майським богослуженням". Як гарячо полюбив наш нарід це богослуження. Прийде місяць травень,в полі робота аж кипить,селяни працюють ввесь день в поті чола,але яктільки заграє вечірній дзвін,що кличе до стіп Пречистої,селянин кінчає свою роботу,забуває про перевтому,а спішить до церкви, щоб віддати поклін Марії. Церква повнісенька. Подібно діється в містах. Інтеліґенти,урядовці,жінсцтво,діти,старі й молоді моляться,співають, образ Пречистої тоне в повені світла і квітів,аж любо. Згадаймо й ще один доказ нашого почитання Марії. Маю на думці т. зв. Марійські Дружини. Мають вони вже понад 300 літ на наших землях,бо заснував їх ще великий митрополит Йосиф Рутський. Колись у їх рядах гуртувалася не тільки наша молодь,але й найвища шляхта. Роди Санґушків,Сапігів,Вишневецьких майже цілі стояли під лелійним прапором Пречистої. Пізніше Мар. Дружини завмерли,але після світової війни в них знов розцвілося буйне життя. Вже не було ні однієї середньої школи без Мар. Дружини. Понад 21.000 молоді стояло під прапором Марії. Простолюддя теж не хотіло остатися позаду,тому гуртувалося в Брацтвах Неустанної Помочі Пр. Діви. Дійсно,почитання Богородиці в нашому нараді таке ніжне й загальне,як мало в якому народі. Перейдім вздовж і поперек нашу країну,і всюди стрінемося з безперечними доказами любови Марії. Наш нарід вірив і вірить,що Пречиста піклується ним у злиднях та всіх лихоліттях. І так воно дійсно є. Хоч життя нашого народу дуже прикре - то одначе він живе і жити буде,бо з ним Марія. А з ким Марія,з тим побіда.

ЗАКІНЧЕННЯ: Тому сьогодні в цей наш рідний празник обновімся в гарячій любові до Богородиці. Саме ми на чужині в особливіший спосіб потребуємо Її материнської опіки. Ми ж далеко від батьківщини,відірвані від рідних,може й від рідної матері,почуваємося дійсно,як сироти. Це сирітство може нам осолодити тільки наша Мати Марія. Тому прибігаймо до неї з довірям,зложім до Її стіп усе наше горе,всі наші сльози і благаймо Її,щоб Вона осолодила нам нашу скитальщину та довела нас до нашої батьківщини,а ми будемо Її любити,Її славити та Їй служити вірно аж до смерти. Амінь.

НЕДІЛЯ XVII після ЗШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА

/Євангелія св. Матея зач. 62. про жінку Хананейку/

П р и к м е т и д о б р о ї м о л и т в и

"Хай станеться тобі,як ти хочеш"
/Мат. 15,28/

ВСТУП: Ділялося це в другому році прилюдного життя Ісуса. Після чергового сильного зудару з фарисеями в Єрусалимі,Ісус, здемаскувавши їх,перестеріг Апостолів та людей перед їхнім лицемірством і покинув Єрусалим та відійшов до Фенікії. Коли переходив околиці Тиру й Сидону,в одному місці за товпою,що супроводила Ісуса,почала йти жінка Хананейка,що мала біснувату дочку. З сильною вірою в чудотворну силу Ісуса ця жінка майже безперестанку кликала сильним голосом: "Помилуй мене,Господи,Сину Давидів,бо моя дочка сильно біснується!" Але Ісус не відповідав жінці ні словечка. Жінка не знеохочувалася тим,тільки йшла дальше за Ісусом і далі благала Його тими-самими словами. Так пройшли спорий шмат дороги. Жінка йшла дальше й безупинно кликала. Вкінці Апостолам уже наприкрився її крик,і вони

сказали до Ісуса: "Та відпусти її,бо кричить за нами". Тоді Ісус сказав: "Мене послано тільки до погибших овець Ізраїля". Хоч те слово було досить непривітне,жінка осмілилася ним,приступила до Ісуса,поклонилася Йому й сказала: "Господи,поможи мені". А Ісус сказав якось немов шорстко: "Негодиться відбирати хліб у дітей і давати псам". Але ця жінка не знеохотилася навіть і цим прикрим словом,але покірно сказала: "Так,Господи,алеж бо й пси їдять ті окрушини,що спадають зі стола їхніх господарів". Тоді Ісус підняв на жінку свої очі глибокі й голубі,як небо та й утішений сказав повагом: "Жінко,велика твоя віра; нехай станеться,як ти хочеш". І кінчає сьогоднішня Євангелія тими словами: "І подужчала її дочка від тієї години".

У просьбі тієї жінки Хананейки яскраво виступають ті прикмети,що ними повинна відзначатися наша добра молитва. Тож із цього приводу призадумаймося коротко над

прикметами доброї молитви.

Каже мадярська приповідка: "Де не доходить сонце,там доходить лікар". Це значить,що для здоровя тіла людині потрібне світло й тепло сонця. А знаєте,що людині потрібне для здоровя душі? Молитва,молитва і ще раз молитва,бо молитва очищує душу,ублагараднює її,скріпляє її проти ворогів спасіння,загріває до чесноти й святости. Тому каже св. Августин: "Хто добре молиться,цей добре живе". Та крім цього молитва дає нам силу в терпіннях,дає нам поміч теж у всякій дочасній потребі, бо молитва - це наше насильство навіть над Всемогучим Богом. Одначе сила молитви є певна тільки тоді,коли ми так молимося ,як цього вимагає Бог і сама істота молитви. Ми нераз нарікаємо на те,що молимося і молимося,а наша молитва не находить вислухання в Бога. Чому воно так? Причиною цього є те,що каже св. Ап. Яків: "Просите і не дістаєте тому,що зле просите" /Як. 4, 3/. Щоби наша молитва була добра,вона мусить відзначатися тими прикметами,якими відзначалася молитва тієї жінки Хананейки,що про неї оповідає сьогоднішня Євангелія.

І/ І так: перша прикмета прохання тієї жінки - це була її в и т р и в а л і с т ь і немов упертість. Хоч Ісус на її просьбу довший час мовчав,хоч відповів холодно,а вкінці навіть твердо,ця жінка не знеохотилася тим,але просила доти,аж поки Ісус її не вислухав. Так і наша молитва мусить бути витривала й постійна. Це дуже рідко буває, щоби Бог вислухав когось зараз і дав йому те і так,чого і як він бажає. Коли ж Бог нас не вислухує,ми,звичайно,знеохочуємося і кажемо: "Я,хіба,зовсім не вмію молитися,коли Бог мене не вислухує". Одначе так воно не є. Молитися вміє кожна людина,але дуже мало людей вміє молитися витривало. А тільки витривала молитва є сильна й могуча перед Богом. Ісус часто заохочував не тільки до молитви,але й до витривалости в ній. Напр. у св. Луки Ісус оповідає притчу про того чоловіка,що вночі пійшов до сусіда,позичати хліба,бо не мав чим прийняти свойого друга. Одначе сусід уже спав і не хотів уставати,але цей чоловік просив далі. І каже Ісус: "Кажу вам: хоч не дасть йому,вставши,тому,що є йому другом,то ізза його настійчивости встане і дасть йому,скільки потребує". І кінчає Ісус цю притчу тими словами: "Просіть,а дасться вам,шукайте,а найдете,стукайте а відчинять вам" /Лук. П,5-9/. В звязку з попередньою притчею ці слова значать таке: І ви просіть витривало,- і дасться вам; шукайте витривало,- і найдете; стукайте витривало,- і відчинять вам. Св. Августин каже,що коли Бог зволікає з вислуханням нашої молитви,то вже тимсамим вислухує нас і помагає. Бо головною річчю не є те,щоб ми одержали те,чого бажаємо,але щоб ми це належно цінили та цього добре уживали. А проволока у вислуханні є саме найліпшою школою цього,бо через цю проволоку Бог спонукує нас до ще більшої ревности в молитві та до інших добрих діл. Читаємо в св. Письмі Старого Зав. що пророк Даниїл просив у Бога освободження свойого народу з вавилонської неволі,але Бог не вислухував його. Тоді пророк долучив до своєї молитви сльози,до сліз - попіл,до попелу -

покутничу одежу,до покутничої одежі - піст /Дан. 9/. Коли Бог зволікає,то зволікає,тільки,для нашого більшого добра. Тому вже сама думка,що Бог відкладає наше вислухання для премудрих і зичливих причин, не тільки не повинна нас знеохочувати,але ще більше прикувати до витривалої молитви. І хоч на нашу молитву Бог не дає нам того,чого ми просимо,то одначе кожна наша молитва таки багато виєднає нам у Бога. Бог вислухує нас,але вислухує мудро,в повній гармонії з усіми нашими потребами,не тільки дочасними,але й вічними,у гармонії зі своїми мудрими планами. Вислухуючи нашу молитву,Бог узгляднює не тільки те,що є,але й те,що було,що буде й що повинно бути. Він глядить не тільки на те,чого ми просимо,але й на те,про що ми повинні просити. І щойно колись у небі ми зрозуміємо,що нам дала наша молитва,хоч може ми думали,що Бог її не вислухав. Тому ніколи не зневірюймося в молитві,не покидаймо її,але продовжуймо витривало,бо тільки витривала молитва "пробиває небо".

2/ Відтак молитва жінки Хананейки була покірна. Вже й те її упокоряло,що Ісус протягом довшого часу навіть не звертав уваги на її просьбу. Опісля порівняння її народу,а тимсамим і її до псів,було, направду,болюче. А одначе ця жінка не знеохочується тим,бо знає,що якщо Ісус її вислухає - то вчинить це тільки з ласки. Так і наша молитва мусить бути **п о к і р н а**. Ми повинні приступати до Бога з просьбою,а не з домаганням,бо супроти Бога ми не маємо ніякого права. В правдивій і добрій молитві немає найменшого місця для гордости.Сила молитви лежить тільки в покорі,і тому чим молитва покірніша,тим вона сильніша. Це стверджує сам Св. Дух,кажучи: "Молитва покірного пробиває облаки" /Сірах 35, 17/, а на іншому місці. "Бог гордим противиться,а покірним дає ласку" /І Петр. 5, 5/. Підчас молитви маємо бути покірні в першу чергу внутрішньо в своєму серці. Але ця покора повинна теж проявлятися назверх. Зверхня покірна постава на молитві дуже нам пристоїть і причиняється до ревности в молитві.

3/ Вкінці третя прикмета молитви тієї жінки Хананейки - це була її в і р а. Сам Ісус промовив немов із подивом: "Жінко,велика твоя віра. Тому нехай станеться тобі,як ти хочеш" /Мат. 15, 28/. І ми мусимо молитися з глибокою вірою. "Міра віри - це міра виблагання"/мензура креденді ест мензура імпетранді/ - так навчає св. Церква. Зрештою,таку міру подав сам Ісус. "Нехай вам буде по вашій вірі"/Мат.9,29/- так відповідав Він,звичайно,на просьби людей. Цю віру ми маємо на чому оперти,бо наш Бог - це Бог сильний,багатий,всемогучий,отже може нам дати. Він добрий і милосердний - отже любить дати. А крім цього своїм власним словом Він запевнив нас,що дасть,якщо з вірою будемо Його просити. Тому з вірою молімся про все,чого нам треба. Та не тільки нам,але й нашим рідним,нашому народові та нашій Церкві.

ЗАКІНЧЕННЯ. Ось така повинна бути наша молитва. Такій молитві Бог обіцяв усе. Такою молитвою ми довершимо великих діл. поправимо себе,ублагороднимо,а навіть скріпимо в терпіннях. В одному товаристві одна пані спиталася. "Що ви робите,як маєте терпіння?" Один сказав,що шукає потіхи в музиці,другий - в товаристві й т. д. А композитор Гайдн: "А я молюся". Так! Молитва дає силу в терпінні... Хто так молиться,цей чинить багато доброго другим,цей справжній патріот,бо молитвою стягає Боже благословення на ввесь нарід. Амінь.

НЕДІЛЯ XVIII і ПРАЗНИК ХРИСТА - ЦАРЯ

Х р и с т о с - Ц а р

"Прийдіте поклонімся Христу,
Цареві нашому Богу".

ВСТУП: Увесь катол. світ святкує сьогодні торжественне, а заразом і найновіше свято в кат. Церкві - тобто свято Христа Царя. Багато могутніх царів жило на землі. Який могутній був напр. ізраїльський цар Давид! Який великий був цар Соломон! Ще могутніший був Олександер Вел. Під своє панування він підбив майже ввесь тодішній світ так, що в його царстві сонце ніколи не заходило. І пізніше не бракувало могутніх царів. Досить згадати римських цісарів, що немов залізною стопою топтали все. Не бракувало й християнських могутніх царів, як напр. Карло В., Людвик Франц, і багато інших. Та що ж? Усіх тих царів нестало. По деяких память зовсім загинула, а інших людство згадує тільки з погордою. Тільки один Цар вічно живе між людством, тільки про нього память не гине ніколи. А цьому Цареві на імя: Х р и с т о с ! Що більше, саме тепер, коли всяка царська гідність стратила своє значіння, коли задрижали в самих основах від віків будовані царства, коли царські династії позникали з лиця землі - саме тепер лунає заклик, щоб усі признали Христа своїм Царем. І мимохіть насувається питання: які спонуки склонюють людство до того, щоби Христа признало своїм Царем?

І/ Перша спонука та, що Х р и с т о с дійсно м а є повне й узасаднене п р а в о б у т и н а ш и м Ц а р е м

2/ А друга, що ц а р ю в а н н я Х р и с т а д о м а г а ю т ь с я с ь о г о д н і ш н і ч а с и.

І саме над тими спонуками застановимося.

І

Що Христос має право бути Царем, це слідує з чисельних висказів св. Письма так Старого, як і Нового Завіту. Давид каже в другому псалмі: "Він поставлений царем над Сіоном". В іншому псалмі взиває: "Прийдіть, поклоніться цареві всесвіта" /Пс. І6, 4/. А пророк Єремія, предсказуючи прихід Христа, каже: "Він буде царювати, чинити суд і справедливість на землі" /Єр. 23, 5/

Ще повніші вискази про Христове Царство находимо в св. Письмі Нового Завіту. При благовіщенні Ангел каже до Марії про Її Сина: "Цей буде великий і Сином Вишнього назветься, і дасть Йому Господь Бог престіл Отця Його Давида, і буде царювати в домі Якова, а царству Його не буде кінця" /Лук. І, 32/. А хіба ж сам Христос не заявив ясно Пилатові, що Він - Цар. Коли Пилат спитав Ісуса. "Чи ти цар?", то Ісус відповів: "Так, ти сказав - я цар. Але моє царство не є з цього світа" /Ів. І8, 36/. Це значить, що Христос не ширить свойого царства при помочі куль чи багнетів, при помочі кривавих воєн і жахливих революцій, але своєю ласкою Він хоче панувати над одиницями, родинами й народами. Саме в цьому значінні св. Іван називає Христа: "Цар царів і Господь господьствуючих" /Обяв. І9, І6/. Але передусім два яскраві вискази Христа про Його Царство приводять нас до подиву. Перший - це той: "Дана мені всяка власть на небі й на землі" /Мат. 28, І8/, а другий: "Як я буду піднесений, всіх потягну до себе" /Ів. І4, 8/. Тими словами Христос каже, що Він запанує над цілим всесвітом. Слухаючи тих слів, а знаючи засоби, з якими Христос вибирається на підбій світа маючи

же силоміць вириваються нам слова: "Господи,та що ж Ти говориш? Хіба ж Ти не знаєш,що Тебе самого стріне смерть на хресті. По Тобі останеться I2 слабких Апостолів,проти яких виступить увесь жидівський нарід,відтак могутні римські цісарі,що одним помахом можуть їх стерти з лиця землі. А однак,м. д.,слова Христа сповняються. Вже перші Зелені Свята приспорюють Христові кілька тисяч визнавців Його Царства. Справді вороги вбивають Апостолів,але Христового Церства не поконують.Воно шириться в Самарії,Килікії,Кападокії,Греції,а набіть продістається до Риму. Починається люте переслідування. Вогнем і мечем усе виступає проти Христа,а однак Його Царство шириться дальше.

Приходить відкриття нового світу,й зараз находяться відважні боєвики Христа Царя,що вістку про Його Царство заносять до Америки,Австралії,в околиці полудневого бігуна. І немає такої сили,чи такого спириту,щоби могли спинити розріст Христового Царства. Послухайте тільки таких цифр: Ще в XIX-ому столітті в Америці було тільки три епископства,сьогодні є їх там аж 95,в Канаді було одне епископство - сьогодні є вже 32,в Африці було девять - сьогодні є 55,в Австралії не було ні одного,- а сьогодні є 38. Чи ж не бачимо тріюмфального походу Христового Царства? Так! Усюди вже лопотять царські прапори Христа,всюди лунає пісня: "Ти - Цар слави Христос!" Назвіть мені якогось великого, найбільшого царя в історії світа,який мав би стільки підданих,як наш Цар Христос; якого царство сягало б так по всі кінці землі,як Царство нашого Царя Христа? Не було,нема й не буде такого царя. Таким Царем є тільки Христос. Тільки Христос є Цар царів,Цар цілої вселенної,бо тільки Христос-Цар є Богом і Спасителем та й має дідичне й набуте право до царювання над світом.

II

Але крім цього й сьогоднішні часи домагаються царювання Христа над світом. Знаємо з історії,що при кінці XVIII століття палила т.зв.французька революція. Вона була звернена не так проти панування короля,як радше проти Христа. Вона прийшла,прогнати Христа з усього народу,з родин,зі шкіл і всіх товариств. І справді небавом спустіли церкви,прогнано священників і монахів,позамикано манастирі; словом: усунено Христа з цілої держави. В XX-ому ст. ухвалу тієї революції почали переводити в діло й по інших державах. І по сьогоднішній день не бракує таких урядів,які ставляють собі за ціль,усунути Христа з усіх ділянок людського життя. Вороги Христа стараються,скинути Його з царського престола,усунути Його святу науку та Його відвічний закон з родинного життя й суспільного. Як колись на вулицях Єрусалиму у велику пятницю понісся грізний крик: "Не хочемо,щоб цей панував над нами! На хрест із ним!",так і сьогодні цей божевільний крик несеться майже по всіх краях культурного світу. "Не хочемо,щоб Христос панував над нами!" - так кличуть сьогодні державні мужі та усувають Христа з державного життя. "Проч з Христом!",кличуть мужі науки,професори,письменники та усувають Христа зі школи,преси й науки. " Не хочемо Христа Царя!",закричали вкінці мужі й жінки,сини й доньки та усунули Христа з родинного й домашнього життя. А з усуненням Христа прийшло те лихоліття,що його сьогодні переживаємо. Настала доба небувалого безладу,жахливих воен, що в румовища обернули цілі держави,- доба загальної руїни й нужди. Ріками поплила людська кров,морем поплили людські сльози,сльози гіркі,солені,сльози,сльози,сльози без кінця. Мільйони вбитих і ранених, мільйони вдів і сиріт,мільйони скитальців без батьківщини - ось так виглядає царство без Христа. Тож не диво,що думаючі люди накликують, щоб людство вернулося до Христа-Царя і на Ньому оперло все своє життя.

ЗАКІНЧЕННЯ: Тому в цей великий день ми,приклонники Христа найперше заприсягнім непохитну вірність нашому Цареві. Скажім Йому,що ми признаємо з радістю,що Він має необмежене право до всього: до одиниць,родин і суспільностей. Йому повинно бути піддане все: і наука,й економія,й родина,і нарід,і жінка,й дитина. Все цілковито!

Його царський прапор повинен повівати всюди,бо Він - Цар царів,Суддя суддів і Законодавець законодавців. Тому подруге: на поклик Христового намісника ми підемо в бій за здетронізованого Царя Христа і будемо голосити всьому світові,що ми бажаємо створити одну велику монархію,на троні якої має засісти Христос -Цар. Вкінці,як колись королівська угорська партія на "прешбурзькому сеймі" кликала: "Життя і кров ми віддамо за нашого короля!",- так і ми - партія Христа - кличемо: "Життя і кров ми віддамо за нашого Царя - Христа!" Амінь.

о Іриней Назарко ЧСВВ.

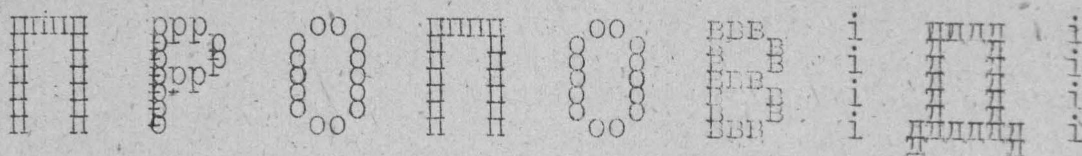

Випуск ч.: 2. Листопад 1945.р.

XIX НЕДІЛЯ після ЗІШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА.

Євангелія Луки зач.26.

Про християнське милосердя.

"Будьте милосердні, як Отець
ваш небесний є милосердний".
/Лука 6,36./

Вступ : Однієї гарної днини за Ісусом з Назарету плила велетенська маса народу, наче причувала б щось важне. Ісус ішов понад генезаретське озеро. У віддалі кількадесятьох кроків знімався невеличкий сугорб. Ісус вийшов поважом на цю невеличку гору, а нарід розсівся у підніжжа її. В повному маєстаті своєї вчительської поваги Ісус станув на горбі. Був напричуд гарний... На Його високому немов мармуровому чолі була печать якоїсь надземської мудрости. Легонький вітрець грався Його золотими кучерями, що розкотисто спливали на рамена. Всі вдивилися в Нього немов зачаровані. Ісус дав знак рукою, що хоче говорити. Настала тиша. Нарід немов здержав віддих в грудях. Тоді Ісус виголосив свою програмову науку про вісім блаженств. Проголосивши ці незрівнані засади справжнього блаженства Ісус перейшов до зівсім практичних заключень як оповідає нам сьогоднішня св. Євангелія. Він сказав: "Коли ви любите тих, що вас люблять - яка вам дяка за це, бо й грішники люблять тих, що їх люблять... ви любіть ворогів ваших і добро чиніть і позичайте нічого від них не сподіючись, а буде нагорода ваша велика". І закінчив Христос тими словами: "будьте милосердні, як Отець ваш небесний є милосердний".

Ми знаємо, що тодішній поганський світ не знав милосердя. Не находимо найменших слідів милосердя ні в Єгипті, ні в Асирії, ні в Греції, ні в Римі. В Ізраїлтян справді подибуємо деякі звичаї оживлені духом милосердя. Одначе згодом жидівська душа затратила те, що в приписах закона було наліяне духом любови, поняття "ближнього" звузила тільки до жидів, а милостиню вчинила собі орудник для позискання людської слави. Тому на горі блаженств Ісус сказав: "коли ви робите добро тим, хто вам добро робить, то яка вам дяка за це?, бо й грішники те саме чинять... ви будьте милосердні, як Отець ваш небесний є милосердний... А Отець небесний є благий для добрих і для невдячних". Тому в сьогоднішній науці пригадаймо собі:

1. обовязок християнського милосердя,
2. хосен із християнського милосердя та
3. як нам його виконувати?

I.

Найперше насувається нам питання: Чи милосердя супроти ближніх є для нас тільки доброю радою, яку ми можемо сповнити або й занехати, чи може є воно для нас святим обовязком? Слухаймо, що каже Ісус про це.

Він каже:"Давайте,а дасться вам"/Лука.6.38/ "кожному,що просить у тебе дай" /Лук.6.30/ "Дармо ви дістали,дармо давайте" /Мат.10,8/"Милосердя хочу ,а не жертви"/Мат,12,7/Вже з тих кількох висказів Ісуса ясно є слідує,що Ісус рішуче наказує й домагається від нас милосердя.
2/Одначе ще сильніше про обовязок милосердя переконує нас той засуд,що його видасть на страшному суді .До тих,що стоятимуть по лівиці Ісус скаже такі слова:"Йдіть від мене прокляті в огонь вічний приготований дияволові й ангелам його.Бо я був голодний,а ви мене не накормили.Бо я був спрагнений,а ви мене не напоїли.Бо я був нагий,а ви мене не приоділи/Мат.25,41 і дальше/.За щож Ісус відкине від себе в вічний огонь тих нещасних? Якраз за брак милосердія: Бо я був голодний,а ви мене не накормили...Хібаж після тих строгих слів треба ще доказувати,що милосердя - це не рада,але обовязок? Якщо воно було тільки радою - то чи справедливий Господь карав би вічним пеклом за несповнення довільної ради?Певно,що ні !Отже милосердія - це стислий обовязок християн.
3/Вкінці обовязок милосердя випливає теж з тієї єдности й братерства,що ними ми злучені в одну рідню. Ми - християни - не є собі взаїмно чужі,хочби нас ділили простори , кордони,моря ,різниці мови,історії,політики й т.п.Ми всі становимо одну велику родину , бо маємо спільного батька - Бога,бо всі кличемо до Нього "Отче наш" ,бо в нас одна надприродня ціль одна віра,одні святі Тайни.Одначе це братерство не сміє бути в нас тільки мертвим виразом,але воно має обявлятися в учинках милосердія.Як у кожній родині члени її взаїмно собі помагають,рятуються і піддержуються так і ми повинні собі помагати і себе обопільно в біді і нужді рятувати. А це є не що інше,як тільки практичне милосердя.Отже воно для нас стислим обовязком.Тому зрозуміймо цю правду,перейммімося нею глибоко,старайімося її ввести в чин.

II.

Та може неодин спитає:"Яка ж мені користь з того,що я буду для других милосерний та й ділитися буду тим,чого я й сам багато не маю"?Чеснота милосердя - це дуже корисна й "поплатна" чеснота.Чому?
1/Це доказане , що милосерних Бог нагороджує найперше дочасними добрами.Про це запевняє нас сам Бог у святім Письмі.Він каже:"Хто дає вбогому,сам не зубожіє" /Притч.7,9/ Милосерним усе якось вдається,вдаються їм їхні пляни й заміри,їм сприяє так зв.не щастя , в клопотах завжди найдеться якась порада.Нераз інші їм завидують ,але мало хто знає,що це тільки нагорода за їх учинки милосердя : - На цілому Сході не було щасливішого й багатшого чоловіка понад Йова.Чим же ж він собі те все заслужив ?Милосердям , бо сам він каже про себе ,що він був батьком убогих,вдів і сиріт ./Йов 29,12/.Або згадаймо,як щедро нагородив Бог Авраама за його милосердя ....чи вдовицю в Сарепті за її милосердя оказане пророкові Іллі.
2/Одначе заплата за милосердя не кінчається на добрах дочасних,але стягає неоцінені добра духові.Ісус каже :"Блаженні милосерні,бо вони будуть помилувані." /Мат.5,8/ Або "милосердя доступлять".А хтож з нас не потребує Божого милосердя ?Хто не задрожить на згадку своїх гріхів і провин ? Одначе милосерні не потребують лякатися ,бо каже св.Письмо :"Як вода гасить огонь,так милосердя нищить гріхи"Сир.3,33/Милосердя - це золотий ключ до Божого Серця.Корнилій сотник вислужив собі ласку навернення своїм милосердям ....Св.Іван Золотоустий каже:"Милосердя - це Божа приятелька,що має ключі до Божої скарбниці ласк."
3/Вкінці милосерних чекає нагорода вічна.До милосерних скаже Ісус на страшному суді:"Прийдіть благословенні Отця мого і унаслідіть царство приготоване вам від початку світа.Бо я був голодний,а ви мене накормили...Я був нагий ,а ви мене приоділи ... "/Мат.25,32/Оце остання і найвища нагорода за милосердя :Чи ж не варта сказати за це так,як сказав Закхей :"Господи,оце я половину свойого майна віддаю убогим "/Лук.19,8/

III

Одначе може не один скаже ,що він сам убогий,бо все стратив,нічого не має тут на чужині ,чи в лагері- то ніяк не може ще других спомагати, однак це тільки викрут.

1/Нема такого вбогого , який не міг би другому оказати милосердя.Св.Зита була вбогою служницею і нераз строго постила ,щоби могти бодай щось уділити ще біднішим.Св.Венедикт Лябр був жебраком ,а одначе з другими жебраками ,що менше вижебрали ,ділився кусником вижебраного хліба.Навіть сповняється наша приповідка:"Ситий голодного не знає".Самі найбільші багатії є звичайно найбільші скупарі,а справжні милосерні є бідаки.Американський мільйонер Фляйшман хотів переконатися про те ,які люди найбільше цікавляться людською бідою.Тому перебрався за хворого бідака та сів на лавці у місці ,куди переходило найбільше людей.Знані мільйонери,багатії,а навіть його урядовці минали його не оказуючи ніякого спочуття.Аж підійшла до нього вбога ,обідрана жінка й зі спочуттям спиталася,що йому долягає.Мільйонер поскаржився,що він голодний.Старушка пішла до поблизької пекарні й за останній сотик купила булку уданому жебракові.Мільйонер так тим зворушився ,що забрав старушку до своєї палати.

2/Одначе крім милостині є ще інші діла милосердя,як:відвідування хворих вишукування праці безробітним,а також кожне добре слово потіхи й розради.Коли ближній у своєму горі в нашому щирому слові знайде щире спочуття для себе,тоді його біль на половину менше є.Добре слово - це найкращий лік на смуток ближнього.-Вкінці кожного стати на милий ,ввічливий погляд.І очі теж говорять,а в заяві любови вони нераз більше вимовні,як слова.Привітний усміх і погідний погляд нераз проганяє від ближнього смуток і зневіру,а вливає потіху,бодрість і відвагу.Хто це вчинив для ближнього ,він учинив теж немале діло милосердя християнського.Ось таких і тим подібних нагод до милосердя нікому не забракне.Такі обяви милосердя може оказувати кожний ,навіть найбідніший на чужині , а тим більше в спільному житті.

ЗАКІНЧЕННЯ. Переживаємо важкі часи ,що ставлять нас перед безмежним морем людської нужди.Війна знищила багато людського добра,поклала в гріб мільйони людей ,інших учинила каліками ,сиротами ,скитальцями.І ось ті сироти ,ті каліки,ті скитальці простягають до нас руки і благають помочі.Тому сьогоднішні великі часи вимагають від нас великої жертви, посвяти,великого розквіту христ.милосердя.Тож розширім свої серця,відчинім свої калитки,розпростірм свої рамена для потребуючих.Потішаймо, спомагаймо,отираймо сльози,будьмо гарячими апостолами христ.милосердя а причинимося до обнови суспільного ладу на підвалинах Христової Євангелії.Амінь.

XX. НЕДІЛЯ після ЗІЙСТЯ СВЯТОГО ДУХА.

Еванг. Луки зач. 30.
/Про молодця з Наїну/.

Про смерть.

ВСТУП: Прегарну подію оповідає нам сьогоднішня св. Євангелія.
Однієї гарної літньої днини вибрався Ісус у товаристві своїх учнів до містечка Наїн. А це містечко лежало в розкішній околиці у підніжжа гори Тавор та завдяки свойому мальовничому положенню називалося "гарним містом". Громадка людей, що працювали в полі, минула придорожні хутори й села та зближалася вже до містечка. Нараз із брам міста виходить сумний похоронний похід. Чотирьох людей несуть на своїх раменах мари, а на них лежить відкрите тіло мерця. По тодішньому звичаю не замикали мерця в домовині, але несли його відкритого. Мерлець був сином одинаком однієї жінки - вдови. Перед марами йшли плачки - заголосільниці, що на голос заводили за помершим, а за марами ледви жива йшла його мати і тонула в гірких сльозах. Вона ж на старості літ стратила свого одинака, надію й підпору своєї старости. Ісус глянув на цю зболілу матір та, як каже св. Письмо, змилосердився над нею й сказав до неї коротке, але вщерть потішаюче слово: "не плач". Опісля Ісус приступив до мар та з усією повагою сказав до померлого: "молодче, кажу тобі: в с т а н ь !". І на це слово Ісуса сталося щось надзвичайне, звершилося велике чудо: мертвець в одній хвилині воскрес, сів і почав говорити. В очах учасників відбилося святе зворушення, а навіть переляк. Ісус віддав юнака його матері.

Мої дорогі! Користаючи з тієї нагоди, що сьогоднішня св. Євангелія виводить нас напроти похоронного походу, застановімся над тим:
1. чому ми повинні часто думати про смерть? і
2. що ми повинні думати про неї?

I.

Для людей невіруючих, а навіть для світських християн дивно те, що ми - католики - так часто говоримо й думаємо про смерть. Світові, поверхові люди не розуміють тих цінностей, що криються у частому думанні про смерть. Тому вони відкидають від себе всякі "понурі думки про смерть" та оминають гроби як найдальше. А однак... всі ми живемо на одній великій могилі, що нею є наша земля. Всі ми ж ступаємо щодня по гробах більше або менше укритих під нашими ногами. Ми - учні Христові - розуміємо цю тиху і глибоку мову гробів розсіяних по всій землі. А вони голосять нам науку стару, як саме християнство: Хто часто думає про смерть, цей свято живе й щасливо вмирає.

1. І так найперше: хто часто думає про смерть, цей с в я т о ж и в е. Чому?! Бо думка про смерть приводить людину до того висновку, що все на цьому світі минає, все кінчиться. Як, воно мало свій початок, так матиме й свій кінець. Коли ж усе минається - то скоро минається теж і сама людина. Хоча б вона дожила й найпізнішої старости - то все таки колись вона стане на тому пограниччі, що відділює життя дочасне від життя вічного. Яке буде для неї це життя вічне: нещасливе чи щасливе? Таке, на яке вона заслужить життям дочасним! Отже думка про смерть заохочує людину до добрих діл, що ними єдино можна собі заслужити щасливу вічність.

Думка про смерть не дозволяє людині не прив'язувати свойого серця до того всього, що скороминуще, що Святий Дух називає "томою духа й марнотою марнот". Думка про смерть каже нам дбати передусім про те, що "єдине на потребу" про спасення своєї душі. Думка про смерть стримує нас перед гріхом, упритомнює нам близькість Божого суду, говорить нам про вічне життя в хоромах неба. А також душевне настановлення немов силоміць скеровує нас на до-

рогу чесного й святого життя. Отже хто часто думає про смерть, цей поволі вхолить на дорогу побожности й досконалости. Тому деякі святі, як напр. св. Ілярій, св. Беллярмін і інші через довгі роки роздумували про смерть. А це довело їх до високої святости.

2. По друге : ми часто думаємо про смерть, щоб вмерти щасливо. Ми знаємо як то різно люди вмірають. Одні вмірають у страшній розпуці, бо на них сповняється слово св. Письма: "смерть грішників страшна" пс.2.13/ Досить згадати про те, як страшно вмірав французький безбожник Вольтер ; він дер на собі білля, роздряпував тіло, рвав волосся, хулив Бога, пив з під себе бруди й т.п. Інші люди вмірають у тупому задурманенні, в наркозі, ще інші вмірають байдуже не усвідомивши собі поваги хвилини. В Кракові жила недавно одна інтелігентна жінка. Вона тяжко захворіла. Грудна недуга знищила її здоровля. Її стан був безнадійний. Підходила смерть. Ця жінка казала чоловікові, щоб запровадив її до фортепяну. Вдарила кілька слабих акордів віденського вальса й смертня блідість виступила на її обличча. Всі злякалися. А вона крикнула: "танцюйте! я хочу вмірати серед танку". Нараз прийшов сильний вибух крови і голова піяністки впала на клявіші. Ще не прогомоніли останні акорди віденського вальса, а вже її душа станула на Божий суд. І що варта така смерть? Ми можемо й хочемо вмірати приготовані, свідомо а тим самим й щасливо так, як умірали святі, що за смертю банували, бо знали, що вона їх навіки злучить з їх Спасителем і Богом. Тому не диво, що один святий казав: якщо я мавби власть, я казав би в кожному місті й селі двигнути високу гору з людських костей і чашок, а на вершку я вмістив би велику подобу смерти з косою, щоб вона кинала тінь на все місто чи село. А портрет смерти я вмістивби в кожному домі, в кожному уряді, в кожній людській оселі, а тоді люди певно жили б святіше й вмірали б щасливіше. - Ось тому ми п о в и н н і часто думати про смерть.

II.

А тепер ще спитаймося: А що ж ми повинні думати про смерть?

1. Перша правда, що нам при розважанні смерти силоміць накидається - це її п е в н і с т ь. Смерть є певна, певнісенька, вона така певна, як існування Бога. Майже в усі правди люди сумнівалися, але ніхто розумний ніколи не сумнівався в те, що він умре. Цю правду стверджує св. Письмо. Від першої сторінки св. Письма, на якій виписаний присуд: "смертю вмреш" / Бит.3,18 / аж до останньої чорною безперериваною ниткою тягнеться правда про певність смерти. Цю правду стверджує життєвий досвід, бо вже ж часто доводиться нам стрічати сумний похоронний похід, що супроводить нового мешканця гроба до його холодної домівки. Цю правду стверджує майже все довкруги нас, бо те мешкання, що в ньому мешкаємо немов питається: в цьому мешканні жили інші, де вони сьогодні? Наше імя , що його носимо, наше зайняття, що ним займаємося немов питають: Тим імям називалися інші, тим зайняттям займалися інші, де вони сьогодні? Тому добре каже св. Василій Великий: "Чоловіче, ти опрешся огневі, опрешся воді, опрешся залізу, опрешся царській могутності, але прийде смерть і їй ти не опрешся, хочби ти був найсильніший, найбагатіший й найздоровіший."

2. Друга правда, що її ми повинні розважати про смерть - це її н е п е в н і с т ь. Як з одного боку смерть певна, так з другого боку вона непевна бо непевне те, коли, де і як ми помремо. Найперше непевне те к о л и ми помремо. Сьогодні вчені все обчисляють з найбільшою точністю. Тільки ніхто ніколи не обчислить години нашої смерти. Чи ми вмремо за десять літ, чи за рік, чи сьогодні - про це нас ніхто не запевнить. Чи думав цей славний лікар у Бамберґу, що других лікував, що нагло при операції хорого смерть завітає до нього?

Непевне те: д е ми помремо, чи на вулиці, чи в дома, чи в дорозі. Смерть чекає і на лікату і на кораблі і при столі і на ліжку. Може ми помремо тут на чужині та вже більше не побачимо своєї Батьківщини? Хиба ж той священик, що недавно помер тут, хотів тут умірати? Але смерть

його не питалася.

Вкінці непевне те: я к ми помремо: Чи сподіючись смерти, чи нагло? Чи після довшої недуги, чи несподівано. Перед кількома роками у Відні в тій самій хвилині було рівночасно два випадки наглої смерти. Священик при Престолі, професор університету на катедрі. Коли ж певне те, що ми помремо, а непевне те коли, де і як помремо – то сам розум каже, що ми повинні бути завжди й всюди готові на смерть. А на смерть готовий є тільки той, що живе без гріха, в стані ласки. Тому спитаймо себе: коли б ось тут у тій хвилині прийшла смерть, чи ми на неї готові? Може неодин попадав би в розпуку? Тому полагоджаймо свої рахунки з Богом!

ЗАКІНЧЕННЯ : Ми чванимося високими добутками культури, особливо техніки. Але що нам з того, як нема культури душі? Що нам з того, що нас повезуть на цвинтар автом найновішої марки? Вмираємо й вмирати будемо. Одначе як ми в ласці Божій – то не біймося. Бог вчинить для нас більше чудо, як для молодця з Наїн, бо він В о с к р е с и т ь нас до життя вічного. Каже св. Павло :" як ми живемо – то Господеві живемо, як умираємо – Господеві вмираємо. Чи ми живемо чи вмираємо – ми Господні є". /II. Кор. 4, 8/. І Господні будемо через усю вічність.....Амінь.

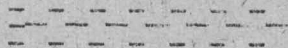

XXI. НЕДІЛЯ після ЗІШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА.

Євангелія Луки зач. 35.
/Про сівача/

П р о с л у х а н н я Б о ж о г о с л о в а .

В с т у п : Деякі Отці Церкви як н. пр. св. Бернард припускають, що оцю притчу, яку ви перед хвилиною чули в св. Євангелії, Ісус оповів народові під голим небом дивлячись як оподалік якийсь сівач сіяв зерно. Ісус сів на невеличкому сугорбі, довкруги Нього розсівся нарід, а напроти якийсь рільник сіяв зерно. Брав повну пригорщу золотистого зерна й з розмахом кидав його на свіжо зорані скиби родючої землі. Ісус через довшу хвилю глядів на працю сівача. Очі народу побігли за Його зором і вcсіль нарід задивився на сівача. По хвилині Ісус відчинив уста та промовив "вийшов сівач сіяти зерно своє; і як він сіяв одне впало край шляху й притоптано його і птахи небесні пожерли його. Друге впало на камінь і зійшовши посохло, бо не мало вогкости. Інше впало між терня і розвинувшись тернина поглушила його. А інше впало на землю добру і зійшовши дало плід сторицею." В дальшій науці сам Ісус пояснив цю притчу кажучи, що зерно, це Боже слово, а нива – це людська душа. Тому скільки разів священик виходить на проповідницю, щоб голосити Боже слово, стільки разів сповняються слова сьогоднішньої св. Євангелії: "вийшов сівач сіяти зерно своє," стільки разів Христос немов кличе до нас :"хто має вуха до слухання нехай слухає"/Лук. 8, 8/. То ж з приводу сієї притчі призадумаймося коротко над тим:

- 1. чому ми повинні слухати Божого слова? і
- 2. як ми повинні його слухати?

I.

Ціллю кожної проповіди є те, щоб ми пізнавали правди нашої св. віри, щоб ми ними просвічували свій розум і розпалювали своє серце. Тих правд святої віри вчила нас ще малими дітьми наша рідна ненька, коли брала нас на коліна й повчала про те, що є один Бог, що є три Божі Особи, що Бог є справедливий Суддя і т. п. Пізніше коли ми вже ходили в школу, отець катихит годинах релігії вчив нас теж тих правд святої віри. Одначе ті всі наші відомости були неповні й побіжні, ми багато з них не розуміли тай багато забули. Пізніше, коли ми пішли в життя, ми побачили, що нам дуже треба

світла Христової науки для орієнтації в житті. І саме Боже слово має на меті запізнати нас глибше з тим світлом Христової науки. Через слухання Божого слова ми розуміємо щораз краще Божу велич і доброту, пізнаємо докладніше наші обовязки супроти Бога і ближніх, вдивляємося з більшим розумінням у незглибимі Божі пляни, у великі чуда Божої любови в святих Тайнах і в св. Католицькій Церкві. Каже Ісус: "Я є світло світа: Хто ходить за мною, не ходить у темноті" /Ів.3,9/. А Боже слово має нас запізнати з тим "Світлом світа" - Ісусом, має нам помогти, щоб ми не ходили в темноті. Одначе наша віра не є тільки квестією розуму, як філософічні питання, але вона є теж квестією волі й серця. Тому Боже слово не тільки просвічує наш розум, але й скріпляє волю та розпалює серце. Підчас уважливого слухання проповіді ми відчуваємо, як наше серце запалюється вогнем Божої любови, як у нас будиться охота до доброго, відраза до гріха, як у нашій волі дозрівають сильні постанови бути добрими, чесними, а навіть і святими. І можна б наводити безліч прикладів із життя святих, які то гарні наслідки мала нераз одна добре вислухана проповідь. Св. Августин, що жив довгі літа в тяжких гріхах, а навіть у єресі, не міг двигнутися з цього положення не зважаючи на свою ґеніяльність. Аж щойно проповідь св. Амврозія його навернула. Наслідком тієї проповіді Августин навернувся, покинув єресь, покинув неморальне життя, а стався покутником, великим святим і Отцем Церкви.

В житті одного багатого Американця /Істина/ читаємо, що він колись ще як юнак почув прегарну проповідь на тему слів св. Павла: "хто не любить Ісуса, хай буде проклятий" /Єф,6,13/. Ця проповідь зробила на юнака величезне враження. Одначе пізніше в Америці серед життєвого шалу молодечих переживань він призабув цю проповідь і жив гулящо а навіть і грішно. Аж одного разу після 50-ох літ він уже як старець вийшов раз в поле, щоб приглянутися чи збіжжа доспіло. Дійсно збіжжя вже було доспіло під серп. І задумався старець...глибоко задумався..Ось так усе на світі доспіває. Доспіває людина під серп смерти. Ось він уже постарівся, але чи душею дозрів він до невмолимого жнива смерти? І в тій хвилині пригадалися йому слова, що їх чув колись як юнак на проповіді: "хто не любить Ісуса, хай буде проклятий". Ох, горе йому! Та ж він досі не любив Ісуса. Тим самим він був проклятий...І зимні судороги потрясли старцем. А їх він уже не міг позбутися ні вдень ні ніччю, аж поки не висповідався і останніх місяців свойого життя не провів на покуті й перепросьбі. Ось так часом на душу діє проповідь вислухана колись перед давніми літами. Супроти цього яких же наслідків можемо сподіватися тоді коли ми слухаємо проповідей стало, правильно й з належною увагою? Кожна проповідь подає нам якісь блищі думки, якісь спонуки до доброго життя. Проповідь розбуджує наші приспані душевні сили, викрешує з нас відпорність проти покус і додає заохоти в змаганні до доброго. І навпаки: без слухання Божого слова ми забуваємо навіть знані правди святої віри, наша воля слабне, а серце остигає. Тому конче треба наново вслухатися в ті святі правди й ними розпалити своє серце та скріпити свою волю. Цього вимагає наша слаба людська природа. Коли жовнір перебуває довго в окопах на фронті серед безустанних небезпек і трудів - то нераз на нього нападає апатія і знеохота. Тому час від часу приходить вожд, або полководець, палко промовляє до вояків вказуючи на те, що від тієї борні залежить майбутність народу й, тоді вояки знов заохочуються та одушевляються до нових жертв. Пророк Йов каже, що наше туземне життя - це борня /2,1/. А в тій безустанній борні з диявол[о]м і світом нераз й святому забракне запалу. Тому найвищий вожд Ісус висилає своїх полководців епископів і священиків, щоб вони промовили до його боєвиків і заохотили їх до мужности. І священики промовляють у проповідях, порушують ними серця слухачів і знов оживає їх запал у борні за небесну батьківщину.

2. Ми священики маємо стислий обовязок голосити Боже слово, бо св. Павло каже: "Горе мені, якщо я не проповідав би Євангелії" /1.Кор.9,16/ Але теж і вірні мають обовязок слухати Божого слова, бо в сьогоднішній Євангелії Ісус каже: "Хто має вуха слухати, хай слухає", а на іншому місці Ісус каже: "Блаженні ті, що слухають Боже слово й зберігають його" /Лук.11,28/. А вкінці Ісус грозить: "Хто не слухає моїх слів, слова, що їх я говорив судитимуть його в день судний" /Ів.12,48/. Отже слухання Божого слова - це не рада полишина нам до волі, але це наш стислий обовязок. Св. Церква навчає, що хто не знає добре правди св. Віри, а поб-

ровільно й без перешкоди не слухає Божого слова - цей грішить.Тому вже перші християни вважали слухання Божого слова своїм обовязком,хоч воно нераз стягало на них переслідування.В середневіччі слухання проповіді обовязувало під тяжким гріхом що неділі й свята . Св.Іван Золотоустий каже:"як добрий апетит - це ознака здоровя,так і слухання Божого слова - це ознака здоровя душі.Коли ти не любиш слухати Божого слова - то ти хворий душею".Тож спитаймо себе:як є з нами під тим оглядом? Радієвих куплетів,політичних відомостей,різних сплетень,що ширяться по таборах,ми любимо слухати довгими годинами,а на проповідях нам нудиться,ми позіхаємо,а то й засипляємо.Чи не є це ознака хворої душі?

3. Вкінці памятаймо,що в кожній проповіді до нас промовляє сам Бог.Тому проповідь називається Божим словом.А звичайно буває так,що ми радо слухаємо того,кого любимо.Якщо ми любимо Бога--то ми повинні радо слухати Божого слова.Ісус каже:"Хто є з Бога,слухає Божих слів,а ви тому не слухаете,бо ви не є з Бога"./Ів.8,47/.Це страшне слово? "Ви не є з Бона"? Чи може воно не відноситься і до нас? Призадумаймося над тим!

II.

Якжеж ми маємо слухати проповіді?

Часто буває таке,що люди шукають у проповіді чогось цікавого,нових думок,гарних висловів,порівнань,чистої мови і т.п.Одначе це все не є ціль проповіді.Коли ми звертаємо увагу на це все другорядне,тоді ми збіраємо полову,а зерно викидаємо.Тоді вийдемо з проповіді й скажемо:"Алеж бо гарно говорив цей пан-отець".Але що він говорить - не знатимемо.Отже ми мусимо вважати

1. найперше на з м і с т проповіді.Певне,що зміст приймається гарними формами /в гарній формі/.Волімо,коли нам подають якусь страву в гарній посуді.Одначе страва є та сама чи нам її подають у срібній чи бляшаній посуді.Одного разу якийсь священик проповідав так нудно й монотонно,що майже всі слухачі нудилися.Тільки одна монахиня слухала з напругою й переняттям.Відтак спиталися її: як вона могла з такою увагою слухати такої нудної проповіді? Монахиня відповіла: "коли хтось є на далекому вигнанні а дістане листа від рідного батька,тоді не глядить на мову і на стиль,але тішиться відомостю від батька.Так ми всі є на вигнанні, а кожна проповідь чи вона гарна чи нудна це слово від Рідного Батька - Бога".

2. Дальше:Щоби скористати з проповіді треба кожну проповідь примінювати до себе а не пристосовувати до інших.Не кажім:О,це відноситься до мойого сусіда.Або :"це до моеї приятельки.Шкода,що її нема на проповіді". Будьмо второпні й усе примінюймо до себе самих.Кожне слово священика приймаймо як звернене до нас.Гляньмо тоді в свою душу,порівняймо своє життя з тим,що священик говорить а це причиниться до нашої поправи й тоді будемо мати справжній хосен з кожньої проповіді.

3. Вкінці стараймося з кожної проповіди вийти з якоюсь постановою.Одна легенда оповідає,що св.Антоній прийшов раз до одного села з проповідю,але слухачів не було.Тоді святий пішов над ріку і почав говорити до риб.І дійсно риби та раки витягнули голівки й уважно слухали.Але який наслідок? Після проповіді рекін дальше був нажерливий,як передше,щупак був дальше рабівник,а рак дальше лазив назад.Подібно діється з проповідями до християн.Священики говорять що неділі і свята,християни слухають але поправи не має.Обмовниці обмовляють дальше,картярі грають в карти дальше,пяниці піячать дальше,по таборах крадуть дальше,танцюють навіть у пісні дні і т.п.Справді як горохом об стіну.А одначе так воно не повинно бути. Кожна проповідь повинна причинятися до нашої поправи.

З а к і н ч е н н я :Ми бачили,що проповідь - це Боже зерно в нашій душі.Ісус через своїх священиків сіє його і сіє в нашу душу.А який плід? Може воно всохло,може терня його приглушило,а може й люди його потоптали? Тому піднімім його в нашій душі,виреім терня з душі, піділлиймо його молитвою й сльозами,а воно принесе стократній плід на життя вічне. А м і н ь!

СОБОР СВ.АРХИСТРАТИГА М И Х А Ї Л А й прочих БЕЗПЛОТНИХ СИЛ.

Про Ангела Охоронителя.

"Оце я пішлю свойого ангела,щоби йшов перед тобою і беріг тебе на дорозі". /II.Мойс.23,20/.

В с т у п : Знаємо зі св.Письма,що крім цього видимого світа Бог сотворив ще світ невидимий,світ духів.Ті чисті духи називаються Ангели.Св.Письмо не багато говорить про них,якщо ж говорить то приписує їм таку силу,красу й мудрість,що люди навіть не можуть рівнатися з нею.Самі назви Ангелів вказують на їх незрівнані прикмети.Вони називаються: Престоли,Власти,Сили,Господьства і т.п.Крім того св.Письмо описує нам деякі прояви сили Ангелів.Коли жиди виходили з Єгипту,фараон пустився за ними в погоню з велитенським військом.Тоді Бог післав жидам на поміч Ангела.І хоч єгипетського війська були непроглядні тисячі,а Ангел був тільки один,Він показався сильніший,бо не тільки захоронив жидів,але й затопив все фараонське військо в Червоному морі. Або інший приклад сили Ангела: Коли Асирійці під проводом царя Сенахеріба облягали Єрусалим,тоді ізраїльський цар і нарід звернувся в сердешній молитві до Бога.Бог післав свойого Ангела,а цей одної ночі вбив 185.000 Асирійців.Ось такий сильний є Ангел.Коли пророк Даниїл побачив Ангела - то впав на землю і лежав,як мертвий. Св.Тома з Аквіну каже,що Ангел може дуже легко поруйнувати найбільші міста й держави,а навіть може зрушити небо й землю.І оце такого могутнього князя неба Бог дав кожному з нас на Охоронителя.Про це впевняє нас сам Бог у св.Письмі.Він каже:"Я пішлю свойого Ангела,щоби йшов перед тобою і беріг тебе на дорозі" /II.Мойс.23,20/. А пророк Давид каже:"Ангелам своїм поручив,щоби берегли тебе на всіх дорогах твоїх"/Пс.90,11/. Направду,яка батьківська печаливість Бога про нас! А для нас яка то честь, що нам в день і в ночі,в кожній справі товаришить один з князів небесного двора.Тому сьогодні,в празник тих безплотних Сил призадумаймося на тим

1/ яка опіка Ангела Охоронителя над нами,? та
2/ як нам віддячитися Йому?

I.

1. Богослови навчають,що Ангел Охоронитель найперше охороняє нас,в усьому,що загрожує нашому життю й здоровю.Ми знаємо,що всюди,на кожному кроці грозить нам якась небезпека: і в дома і на вулиці і в варштаті й у фабриці й на чужині.Дрібний недогляд,малий припадок може нас позбавити життя,або вчинити каліками на все життя.І певно вже нераз такі випадки нам грозили.Однако нас охоронив наш Ангел Охоронитель.Чудесні випадки оповідають жовніри,що вернулися з війни.Один оповідає,що ворожі кулі вбили його товаришів з одного й другого боку,а він сам остався.Другий оповідає, що бомба впала кілька метрів від нього,його присипало землею,але йому не сталося нічо злого.Може дехто скаже,що це припадок.Ні! В житті християнина припадків немає.Це охорона Ангела Охоронителя.

Передусім чудесним способом Ангел Охоронитель помагає малим дітям. Певно бачили ви образ,який змальовує двоє дітей на вузькій кладці,а над ними Ангел Охоронитель.В цьому образі виражена дійсна правда про опіку Ангела Охоронителя.Діти одного села в Чехах пішли в ліс.Там захопила їх буря.31 дітей схоронилося під високим дубом.Нагло щось торкнуло одну дівчинку,щоб вона пішла з під цього дуба.Вона потягнула за собою кількоро дітей, а решта теж побігла за ними.Після кількох хвиль грім розторощив цього дуба. Після збомбардування одного господарства під Колонією,санітети,що добували з під румовищ ранених і вбитих не могли надивуватися побачивши колиску, а в ній зівсім живу й здорову дитину.

2. Та ще більше помагає Ангел Охоронитель у душевних потребах.Нераз у покусі чуємо якийсь внутрішній голос,що нас напоминає.Це голос нашого Ангела Охоронителя.Нераз у небезпеці щось торкне нас,щоб ми молилися.Це Ангел Охоронитель.Іншим разом,щось перестерігає нас,щоб ми в це місце не йшли,щоб ми цю книжку відкинули,щоб ми з тим приятелем зірвали.Це Ангел Охоронитель.Він просвічує наш розум,Він скріплює нашу волю,Він освідомлює нам тяжкість й мерзоту гріха,він пригадує нам вічну кару,Він пригадує нам наші добрі постанови з місії чи реколекцій,Він перехрещує пляни диявола супроти нас і т.п.О,так щойно колись на другому світі ми пізнаємо скільки ми завдячуємо цьому дорогому Ангелові.Переконаємося,що крім Ісуса,Преч. Марії і св.Йосифа ніякому приятелеві,навіть нашим рідним батькам ми не завдячуємо стільки,що нашому Ангелові Охоронителеві.

3. Варто звернути увагу на ще одну важну річ.Деякі поважні богослови,як напр.св.Франц Салезійський,св.Белармін й інші твердять,що крім одиниць окремих Ангелів Охоронителів мають посдинокі родини,народи,Церкви й деякі великі Божі діла як напр.Унія,Католицька Акція і т.п.Яко це потішаюче для нас.Наші родини мають своїх Ангелів Охоронителів,що їх бережуть і проводять.Наш український нарід має свойого Ангела Охоронителя.Може є ним св.Архистратиг Михаїл,що Його в особливий спосіб почитає наш нарід,що Його подоба пишеться на наших національних прапорах і відзнаках.Окремого Ангела Охоронителя має й наша Католицька Церква.І Він її охороняє,Він за нею вставляється у Бога.

II.

Коли св.Товія висилав свойого сина в далеку подорож,Бог післав йому за товариша Архангела Рафаїла.Підчас дороги Рафаїл служив йому радою, врятував його від велетенської риби,відобрав за нього гроші від Габелія, навіть постарався йому про жінку Сару,а вкінці привів його щасливо додому, а тут ще уздоровив його батька від сліпоти. "Яку ж нагороду дамо йому за це,або як віддячимося йому?"/Тов.12,2/. - так нараджувався батько зі сином. Мої дорогі! І нас Бог вислав у далеку дорогу до вічної батьківщини.А підчас тієї подорожі нам помагає Ангел Охоронитель.Тому й ми повинні питатися :як віддячимося ми йому - свойому любому Ангелові Охоронителеві?

1. Найперше ми повинніяк найчастіше дякувати йому в сердешній молитві за Його опіку.Говорячи по людськи:це захотить Його до ще більшої опіки над нами.

2. Відтак ми повинні як найчастіше дякувати та завжди памятати на Його приявність при нас і відноситися до його з пошаною.Якщо якийсь гетьман,князь чи епископ був товаришем нашої подорожі,як ми шанували б його? Ми уникали б усякого слова чи поведінки,що могли б бути образою. Чим же отже найгідніший навіть чоловік супроти Ангела Охоронителя? Супроти цього наскільки більше ми повинні його шанувати.Кожна зла думка чи слово його зневажає.Тому не говорім і не чинім того,що моглоб бути образою того нашого найліпшого небесного Друга.Памятаймо,що він в імені Бога нас напоминає і остерігає.Коли ми Його слухаємо - то слухаємо самого Бога.

3. Вкінці старайммося збудити в нашому серці гаряче набоженство й почитання нашого Ангела Охоронителя.Молімся до нього щоденно,молімся до нього сердешно,з довіррям,молімся в усіх потребах тілесних і душевних.

З а к і н ч е н н я : Може давно минули вже ті літа,коли ми сидячи на колінах рідної матері молилися до Ангела Охоронителя: "Ангеле Божий,Охоронителю мій,Ти завжди при мені стій.Рано,в день і в ночі будь мені до помочі". Гарні були це літа.І нам на душі було тоді гарно. Ой спомин цього є нам милий.Щебетали ми цю молитву,як діти.Не покидаймо її як дорослі.Поручаймо Ангелові Охоронителеві наші клопоти,на журби на скитальщині,нашу дальшу долю.Молімся до Ангела Охоронителя нашої родини, до Ангела Охоронителя нашого Народу,до Ангела Охоронителя нашої Церкви за кращу їх долю і розквіт.

Амінь.

XXII. НЕДІЛЯ після ЗШЕСТЯ СВЯТОГО ДУХА, - св. свщмч. ЙОСАФАТА.

Святий Йосафат - мученик за одність св. Церкви.

"Буде одне стадо й один пастир"/Ів. 10,16/.

Вступ: Завжди та в усіх народів живе память про великих мужів. А щоб вона не пішла в імлу забуття, люди ставляють великим мужам памятники, колюмни й погруддя, а на них риють слова признання й пошани. Одначе чим є те все супроти невмолимого часу? Памятники й погруддя розсипуються в румовища, написи затрачують свій вир з і чим величавіший був памятник, тим більша буде руїна проминулої слави. В найкращу випадку память такого великого мужа обмежиться до холодного спогаду в історії.

Інакше мається справа в св. Церкві. І Церква має теж своїх великих мужів та героїв. Ці великі мужі св. Церкви - це не ті, що перед ними люди падуть доліниць, але ті, що погорджені в світі найшли свою велич у Христі. Герої св. Церкви - це не герої меча, але це побідники самих себе. Св. Церква теж ставляє своїм героям памятники. Але ці памятники не з холодного каміння. На їх велич складаються мільйони живих, любовю жевріючих сердець. Церква виносить своїх героїв на престоли та віддає їм честь релігійно, що переходить з покоління в покоління.

Не має сумніву, що один з найбільших героїв св. Церкви, що засвідчили свої ідеї своєю кровю - це св. свщмч. Йосафат, якого річницю смерти святкуємо сьогодні. Перед триста двацяти роками над берегами ріки Двини, в країні могил і курганів, де колись козацьке брацтво збиралося на раду, Він зложив своє життя за одну з найважніших справ нашої Церкви й нашого Народу, тобто за єдність нашої Церкви з Церквою Вселенською. Якщо кожний мученик - це свідок якоїсь правди св. Віри - то св. Йосафат - це свідок правди

одности св. Церкви.

І саме над тим коротко призадумаємося.

I.

Сам Основник Церкви Ісус порівнував свою Церкву до цього гірчичного зерна, що розрослося в велике дерево. Як свідчить історія, з холом віків, це дерево запустило своє коріння в усіх частях світа й продістілося майже до всіх народів. На Русь- Україну продістається це Боже Царство ще при кінці X. століття за нашого великого князя св. Володимира. Одначе не запускає воно глибоко свойого коріння на нашій почві. Галузь української католицької Церкви відривається вчасно від животворного пня Вселенської Церкви. Наша Церква попадає в т, зв. схизму. Ворохобні діти тікають від святої Католицької Церкви забираючи зі собою багацтва, що ними їх збагатила любов Матері. Одначе серед нашого Народу були завжди змагання до злуки. І в час х Флорентійської Унії і за часів короля Данила були в нас тяготіння до св. Католицької Церкви. Аж щойно 1596 року наші єпископи на соборі в Бересті підписують акт поновної злуки з Вселенською Церквою та присягають послух й вірність Христовому Намісникові. В тій хвилині з Царгорода виходить безпощадний наступ на нашу новозелинєну Церкву. Підступ, лож, і грошова мамона виступають одним фронтом проти нашої Церкви. Здавалося, що зникне вона з лиця землі. Саме в найгорячішу пору митрополит Іпатій Потій - ініціятор Унії склав свої струджені руки на спочинок і переніссся у краще життя. Справді після Нього настає митрополит Йосиф Веньямин Рутський, одначе він сам, хоч який великий не зможе подужати всіх трудноший. Тому Бог посилає йому гідного співборця, що згодом стається душею зелинення. Є ним Іван Йосафат Кунцевич.

II.

Уже як світський юнак Івась всім своїм палким серцем звертається до Католицької Церкви. Залюбки перебуває в св. Троїцькій Церкві на всіх Бого-

службах та покищо бодай своєю невченою молитвою й набожним співом спомагає діло зєдинення. Згодом Іван вступає у Чин святого Василія Великого. Як молодий чернець усі свої праці, молитви, пости й умертвлення жертвує в цьому намірenні, щоби нашій Церкві випросити повної й тривалої злуки з Католицькою Церквою. Всі свої гарячі молитви майже завжди кінчає тим самим сердешним рефреном: "Боже, дай єдність". Вже тоді ще як звичайний чернець боронить Катол. Церкву на зборах відступників й за свою постійність дістає прилюдно в лице від архимандрита Сінчила.

Коли ж Йосафат стає священиком - то з постійною ревністю продовжає працю над поширенням католицизму серед незєдинених. Ходить по вулицях, площах й домах в Вильні, навчає безпросвітний народ, а головною темою його проповідей є різниці між Вселенською і незєдиненою Церквами. Докази черпає він зо святих Отців Східної Церкви та з Богослужебних книг, що їх уживають незєдинені. Праця Йосафата кінчається несподіваними успіхами. До Католицької Церкви навертається сам московський патріярх Ігнатій, відтак учений грецький шляхтич Кантакузен, то знов посадник міста Батлія. Між духовенством і простолюддям настає масове навертання до Вселенської Церкви. Недармо навіть вороги називають Йосафата "душехватом". Неначе дужий велитень держить Йосафат в одній руці меч, що ним обороняє загрожену Унію, а другу руку простягає з любовю до каянників, -щоб їх пригорнути до св. Матері Церкви.

III.

1617 р. митрополит Рутський висвячує Йосафата на витебсько - полоцького архиєпископа. Від тієї хвилі ревність і праця Йосафата не знають меж. Окрім палких проповідей та прилюдних диспут Йосафат тож пером захищає справу св. Єдности. Він пише книжку під наголовком "Оборона віри", в якій ясно й переконливо доказує правдивість Католицької Церкви. Відтак пише брошуру п.н"Хрещення св. Володимира" в якій доказує, що наш нарід в часах св. Володимира прийняв не іншу, але католицьку віру в злуці з Вселенською Церквою. Для священиків видає архиєп. Йосафат окремі приписи, в яких строго наказує їм повчати нарід і викладати йому правди католицької віри. Крім цього Йосафат їздить по безмежних просторах своєї епархії, оживляє віру, піддержує духа, відбирає церковні добра загарбані польською шляхтою, заходиться коло образування священиків, їздить на сойм і там боронить справ Унії. Наслідки його праці стаються наглядні. Настає обнова народньої душі й масовий зворот до Католицької Церкви. Вся полоцька епархія стається католицька, хоч межує з московськими незєдиненими епархіями і безнастанно загрожена московською незєдиненою пропагандою. Зближається день побіди над схизмою. Хто ж мав віднести цю побіду, як не той, що для тієї справи посвятив ціле своє життя! Та що ж : Йосафат післав на важку боротьбу те все, що мав. Охляли вже його спрацьовані руки. Божий борець направду знемігся. Та осталось Йосафатові ще одне , тобто його життя. І його він віддає за справу зєдинення церков. Сталося це в хвилю пропамятної витебської трагедії 12 листопада 1623 року. Розюшена толпа незєдинених убиває святого Владику. Під ударом топора паде окривавлений Владика, а віддаючи свойого духа ще востаннє кличе: "Боже дай єдність".

IV.

Здавалося, що настав повний тріюмф ворогів, а в дійсності звершилося одне з тих незглибимих противенств Божих, що в них позірна програна є справжньою побідою. Така то вже чудесна сила мученичої крови. Вона завжди була розродчою силою Христових ідей. Так воно біло й з мученичою кровю св. Йосафата. Чого не сповнила ні його апостольська ревність, ні його гарячі молитви, ні навіть його чуда, цього довершила його кривава жертва , що її Він приніс за свій Нарід і за свою Церкву. Кров св. Йосафата ободрила Рутського, заохотила інших епископів, потрясла серця навіть найзавзятіших ворогів католицької Церкви. Нпр. підчас переносу тіла у Витебст у непроглядні маси народу окружали домовину, плакали, нарікали на злочинців, покидали

схизму й ставалися католиками. В кілька літ після смерти Йосафата між усіми білоруськими містами найбільш католицьким містом був Витебськ, місце вбивства св. Йосафата. Згодом майже вся Білорусь прийняла Унію. Крім цього смерть св. Йосафата спопуляризувала Унію і наші змагання серед широкого католицького світу й винела нашу Церкву й наш Нарід на всесвітну арену. Унія нашої Церкви з Римом перестала бути вузько - місцевою справою Українців у польсько-литовській державі, але сталася ділом усього католицького світу. Вкінці мусимо признати, що те, що ми осталися в єдності з католицькою Церквою і не розплилися в морі схизми - це ми завдячуємо крові св. Йосафата.

Тепер нераз чуємо, що у радіо заохочують до т. зв. трансфузії крови, цебто до того, щоби здорові давали свою кров для хорих ранених на війні. Таким давцем крови для нашої католицької Церкви й нашого Народу був наш рідний святий Йосафат. Його кров ожинила наш Нарід і піддержує його. Цій крові ми Українці - католики завдячуємо своє існування. І якщо за тим кличем крови св. Йосафата був би пішов увесь наш Нарід і по той бік Збруча, тоді карта сьогоднішньої Европи виглядала би зівсім інакше, бо наш нарід як католицький мав би сьогодні одну з наймогутніших держав в Европі. Але й сьогодні не що інше, тільки наш католицизм вирішить наше " бути чи не бути". Наш Нарід довершить великого діла в історії світа, але тільки тоді, коли він буде католицьким народом, бо тільки католицизм як невмируща ідея, може дати народові найтриваліші релігійні , моральні та суспільні основи існування й розвитку.

З а к і н ч е н н я : З усього сказаного ми бачимо, що Йосафат - це творець нової доби в окремої епохи в нашій історії.

Він своєю кровю розбудив дрімучі духові сили нашого Народу. Тому по

перше ми мусимо Його, як нашого рідного Святого щиро й сердечно почитати. Почитання й культ св. Йосафата нерозривно звязані з побідою Божого Царства в нашому Народі та на всьому незєдиненому Сході. По

друге ми повинні стояти непохитно на сторожі ідей св. Йосафата. Не сміємо ніколи збитися ні схитнутися з цього шляху, що його нам вказав св. Йосафат. Як найсильніші наші змагання повинні прямувати до цього, щоби наш Нарід нерозривно звязати з католицькою Церквою, щоби серед нього поглибити справжнє католицьке освідомлення і життя, щоби на українських степах католицька гарфа й українська кобза однозгідно зливали свої звуки в мельодіях католицького й національного гимна. По

третє молімся до нашого св. земляка: "Св. Йосафате, Ти брат наш з крови й кости. Ось глянь Твої браття простягають до Тебе руки й кличуть: Благослови бодай з чужини нашу спустошену країну, наші бідні села й міста, наші родини та ввесь наш й Твій нарід. Благослови його на краще майбуття". ----Амінь.

Видає Візитатура й Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині й Австрії. /Мюнхен жовтень 1945 р./

О.Євген Мацелюх

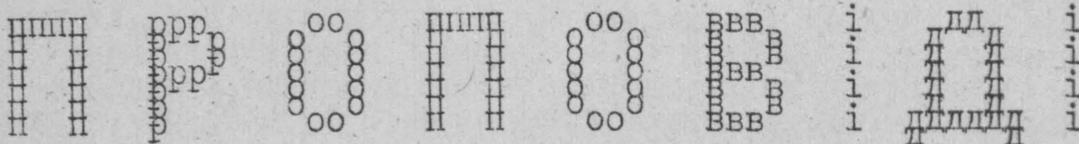

Випуск ч.3. грудень 1945 р.

XXIII НЕДІЛЯ ПО СОШ.СВ.ДУХА.

"Ваш ворог,злий дух,ходить навкруги,як ревучий лев і шукає,кого він мігби пожерти"../1.Пет.5.8/.

Про гріх.

Ісус переплив через Ґенезаретське море і стрінув на суші чоловіка, опанованого злим духом.Важке було життя того нещасного чоловіка під владою злого духа.Він не мав спокою ні вдень,ні вночі.Злий дух,побачивши Ісуса,проситься,бо знає,що з появою Ісуса кінчиться його влада у світі.Він благає:"Ісусе,не муч мене!"А Ісус питає: яке твоє імя? "Леґіон"-відповідає злий дух.Св.Письмо пояснює,чому злий дух зветься леґіоном: бо багато злих духів опанувало того нещасного чоловіка.Ісус уздоровив у свому великому милосердю біснуватого і звільнив його зпід впливу злих духів.
Таким нещасним,як той біснуватий,є сьогоднішній світ.Цілі леґіони злих духів опанували сьогодні світ і мучать людство,що добровільно йде за їх спокусами.Наслідки цієї служби злим духам - це страшні гріхи,а з гріхами Божі кари,злидні,терпіння,еміграції,переселювання народів,голод і нужда.Непошанування Божих заповідей бачимо на кожному кроці.Тому треба збудитися з гріховного сну,відложити одіж ночі і взяти зброю світла.А збудимося з цього гріховного сну, коли розглянемо в сьогоднішній науці:

1/Як повстає гріх,
2/Які наслідки гріха,
3/Як Бог не любить гріха.

I/. Гріх - це свідоме і добровільне переступлення Божого закону.Придивімся,як повстав між людьми перший гріх на світі.Його виконавцями були перші родичі Адам і Ева.Під видом змиї зближається злий дух до Еви з облудними словами фальшу і неправди:"Чому заборонив вам Бог їсти з цього дерева?" Це перше спокусливе питання.
І сьогодні той самий злий дух манить людство тими самими словами: "Чому Бог забороняє тобі вільну любов,коли твоє серце цього бажає? Чому Бог забороняє тобі робити кривду ближньому,коли біднішій від нього?"

І ти,дорогий брате,дорога сестро,не раз невдоволений,що тобі цього не вільно робити,а спокуси,як чарівні примани,манять тебе до гріха.

Що ж робить Ева? Вона лагідно віддалює спокусу злого духа"Ми не їмо з цього дерева,щоб не вмерти"- відповідає Ева. "Ні!Ви не помрете!" - заперечує облудно злий дух.

Так і сьогодні злий дух шепоче в душі людини:"Гріши,не бійся, Бога нема,зі смертю все скінчиться..." До більш обережних людей він має інші слова:"Уживай світа,доки служать літа;на поправу життя маєш ще час у своїй старості."

Ева на ці слова злого духа мовчить,роздумує.А злий дух користаючи з того,що його слова полонюють Еву,спокушує дальше:"Ви не помрете,ви будете мудрі,як Бог,ви будете зовсім подібні до Бога."

Отже найбільша спокуса для людини бути подібною до Бога.Колись римські цісарі вже за життя робили себе богами і казали віддавати собі Божу честь.А в сьогоднішніх модерних часах людський розум, засліплений винаходами і новітньою культурою,ставить себе також на педесталі Бога.

Спокуса ділає.Ева підносить очі.Дерево таке гарне, овоч прекрасний,тож зірвала овоч і з'їла...Поглянула Ева тілесними очима і згрішила.

Очі наші є,на жаль,тою брамою,якою спокуси злого духа вдираються до нашого серця; спокуси нечистоти через неморальні книжки,неестетичні образи,новомодні танці,кіно,театр,спокуси гордости,спокуси жадоби й уживання світових розкошей.
Так повстав перший гріх і так повстають гріхи сьогодні.

II/.Як страшний гріх перед Богом,так і страшні наслідки гріха. Сказав злий дух до Еви:"Отворяться ваші очі і ви будете бачити все". І щож вони побачили? Страх перед Всемогучим Богом,бо Адам і Ева скрилися в кущах,почули в душі докори сумління,побачили стид,пізнавши свою наготу.

Такі наслідки приносить кожний гріх.А дальші кари за гріх:"У поті чола будеш працювати на землі,бодяки і терня вона буде родити тобі,в болях будеш родити діти і обернешся в землю,з котрої я тебе сотворив..." /Битія 3,17/
Хочете знати наслідки гріха,зайдіть до шпиталів.Скільки там тяжко хорих,умираючих! Чому вони терплять такі тяжкі болі,чому плачуть день і ніч? Таж цих терпінь у раю не було.Терпіння,недуги -це наслідки гріха.

Зайдіть на цвинтар.Сумне,спокійне це місце.Від нього віє подув смерти.Згадайте,скільки мілїонів людей спочило вже в обіймах строгої землі.Цілі народи щезали в її мертвих обіймах. Хто їх зложив у ті темні сірі могили? Гріх! "Як гріх прийшов у світ через одного чоловіка,а з гріхом прийшла смерть..." /Рим.5.12./
Гріх грабує найбільший скарб людини - Божу ласку.Ту ласку,що дає нам право називатися Божими дітьми,той наш дорогоцінний контракт, в якім Бог записав нам скарб безмежної вартости,Боже царство,небо.

Цю ласку Божу гріх замінює у страшне прокляття.

Тому,як від лиця змиї,отруйної гадюки,утікаймо від гріха! /Сірах 21.2./

III/.Тепер придивімся,як Бог не любить гріха,як страшно за нього карає.Численні сторінки св.Письма говорять нам про цю правду. Гріх ангелів приніс з собою у світ страшне місце - пекло.Для збунтованих ангелів окреме місце у всесвіті,місце вічних мук.За первородний гріх Бог замінив щасливий рай на долину сліз,терпінь, землю. Страшними филями потопу світа Бог карає грішних людей.Огонь і сірка спадають на розпустні міста Содому і Гомору.Тисячі літ блудять люди у поганських вірах,у ненависті,рабстві,неморальності,бо через гріх замкнулося перед ними небо.

Тому уникаймо гріхів! У нашому тяжкому житті на еміграції,на чужині,треба нам якнайбільше Божої ласки,тож не стягаймо на себе ще більшого прокляття.

Вберіться в Божу зброю,у правди Божі,щоб ви могли стати до боротьби проти всіх спокус злого духа

Амінь !

О.Євген Мацелюх

ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВ. БОГОРОДИЦІ.

/Про виховання молоді./

"Марія вибрала добру часть,котра не буде віднята від Неї."
/Лук Зач.54/

В Єрусалимськім храмі відбулася в сьогоднішній день торжественна процесія.Старенькі родичі Иоаким і Анна виконали свою обітницю,дану Богові і віддали до храму в Єрусалимі свою єдину трилітню донечку Марію.В цьому храмі дитина Марія має навчитися Божих чеснот,щоб вирости в Божій ласці до великого достоїнства Божої Матері і Матері всіх християн. Тому Церква в сьогоднішнім Богослуженні радісно співає:"Днесь в храмі Божім ясна Діва являється і Христа всім звіщає"....

Нинішнє свято вказує нам на цю єдину,правдиву школу для молоді,на св.Церкву.В цій школі при Божім храмі Марія вибрала ту добру часть свого життя,котра буде вічною її славою.

Сьогоднішній світ забуває на ту школу,волить школу без релігії,без церкви.Така школа не виховає добрих дітей для родичів,не виховає добрих працівників для народу,не викує твердих характерів.

Тому в сьогоднішній науці розглянемо:

1/ Молодь повинна бути посвячена чи присвячена Богові;
2/ Молодь має бути вірна чеснотам.

I. "Святі будьте,бо Господь ваш святий є" /Мойсей 19.2 Левіт/. "Будьте совершенні,як Отець ваш небесний совершенний є"./Мат 5.48/. "І я свящу себе за них,щоб вони були посвячені в правді".

Отсі вискази св.Письма аж надто ясно говорять,що людство має бути посвячене Богові.

Кожна дитина має бути тим,до чого вона призначена згідно з Божою волею,а саме посвячена Богові,вірна свому Сотворителеві.

Його свята воля покликала нас до життя.Міліярди звізд на широким небозводі,земля,її краса,її багацтва,царство прегарних квітів, і міліони різних родів звірят є тою гармонійною арфою для співака царської крови,яким є людина.Людина - цар сотворінь,вона має володіти природою,має її зробити услужною для людського роду.Через людину вся природа має стати жертвою для Бога.А щоб людина була справді царем і володарем світу,Бог дав їй свій образ,печать своєї дитини.Він нас покликав з нічого,щоб ми його пізнавали,любили і виростали в цьому пізнанню та любові.

В молодих роках людина,як той Геракль на розпутті,наражена на численні,небезпечні дороги,на вплив погубних пристрастей."Від юности моєї многії борють мя страсти,но сам мя заступи і спаси,Спасе мій."

Тому молоді треба доброго виховання в чеснотах,треба їй доброго опікуна в житті.А це виховання дасть Бог і св.Церква.Зцієї причини старенькі Иоаким і Анна впроваджують свою донечку Марію до Божого храму.

І Македонський король Филип бажав дати якнайкраще виховання свому синові Олександрові.Він написав листа до славного грецького мудрця Аристотеля."Тішуся дуже,що мій син прийшов на світ у часі,коли живе Аристотель,бо цей мудрець виховає мого сина на гідного володаря,відважного вожда." І справді Аристотель навчав Олександра і виховав його на мудрого володаря та відважного завойовника,що в своїх сміливих походах зайшов до далеких Індій через пустині й високі гори.

Ми ж маємо в своїй Церкві без порівнання вищого вчителя,са-

...ого Божого Сина,котрий є світлом для світа,правдою вічною і вічним жит-тям. Тому ніхто не може і не сміє покласти іншого фундаменту виховання ... Божого фундаменту.А цим фундаментом є Христос і Його Божественна на-ука.

Отже нашу молодь треба посвятити Богові,а тоді вона буде рости, буде кріпитися духом і Божа ласка буде з нею.

II. Молодь має бути вірна чеснотам.

Хто з вас не чув оцих слів Спасителя: "Чиж не знаєте,що я мушу бути в цім, що є мого Отця ?" /Лука 2.49/

Не вистарчить лиш у школі вчитися науки релігії.І поза школою треба бути в цім чого вчився у школі,треба у своєму житті залишитися вір-ним Христовій вірі.

З історії народів знаємо,що колибаються самі стовпи держави,моральности, порядку і добробуту, коли в державі упадає релігія.Тому родичі мають стояти на сторожі доброго виховання своїх дітей,мають слідкувати за їх життям.

Побожна французька королева Блянка бажала дуже, щоб її син Людвик був вірним Богові усе життя.І вона промовила до нього так:Моя дитино, я люблю тебе більше,як своє життя.Ти - моя єдина потіха,ти надія мого краю.А все ж я воліла б побачити тебе вмираючого в Божій ласці,як почу-ти,що ти зробив бодай один тяжкий гріх..."Слова доброї матері поділали. II син став святим.

Найбільшою небезпекою для молоді є грішні товариства.Найздоро-віше яблуко зіпсується,коли воно лежить разом із гнилими.І найкраща ду-ша пропаде через злі товариства.Тому в св.Письмі читаємо такі важні слова:"Блаженний муж,що не йде на раду з нечестивими..."

Що воно так є,послухаймо отсього прикладу: В далекім Єгипті сто-яв давно старенький пустинник біля своєї печері і гірко плакав."Де моя Марія? Де моя сирітка?"- кликав він з жалю в пустині.Але пустиня мовча-ла. "Покійний брат лишив мені її маленькою,і я виховував її в чеснотах та Божій ласці.А сьогодні нема її.Ворог забрав мені мою овечку.Полонена грішною любовю,покинула свого стрия,втікла у місто."

В розпуці припадає старець до землі і молиться горячо, щоб Бог завернув заблудшу дівчину з грішної дороги. А тимчасом Марія веде грішн-не життя на сором і ганьбу.

Сідлає старець коня, їде шукати Марії.Нарешті найшов її в одному домі. Зівяла її краса,щезла веселість.По її обличчі котилися гіркі сльози,а з розчарованого серця добувалися слова нарікання:"Ох ліпше бу-ло мені вмерти коло стрия в пустині,я була би щаслива,а тепер я не смію піднести своїх очей до Бога..."

Утішився старець, коли почув ці слова каяття Марії."Маріє,я твій стрий я прийшов по тебе,успокійся! Бог простить, кидай місце гріха,хо-ди зі мною!"- промовив пустинник і забрав заплакану Марію.

А скільки ж то таких нерозважних Марій є між нами на еміграції! Батько,мати,виряджаючи доню на примусову роботу до Німеччини,напоминa-ли: "Доню,будь чесна,побожна,молися в дорозі,їдь з Богом і з Богом вер-тайся!"

Та неодна Марія спроневірилася батьківським і материнським напімненням. Забула про Бога,забула про молитву,ввійшла у грішні товариства,страти-ла невинність і плаче,як плакала Марія в Єгипті.

Тому знайте,що нема солодшого життя,як у храмі Божім."Які любі Твої місця,Господи,душа моя лине в двори Господні" -співає псальмоні-вець.

Так і ваші молоді душі хай линуть до Божого дому! За прикладом Марії,що все життя була вірна Божим чеснотам,і ви будьте вірні Христи-янським чеснотам! Тоді виберете ту часть життя,яка буде з вами вічно в царстві Божім. Амінь.

О.Євген Мацелюх

XXIV НЕДІЛЯ ПО СОШ.СВ.ДУХА.

"Доню,віра твоя спасла тебе"
/Луки 39./

Св.Євангелія сьогоднішньої неділі розповідає нам про два великі чуда Ісуса Христа. Ісус воскрешає доньку Яіра та оздоровляє кровоточиву жінку.

-"Вчителю,донька моя вмирає!"-жалісно виказує своє прохання зажурений батько Яір.-"Не тривожся,а віруй,донька буде спасенна"-відповідає Ісус.

Кровоточива жінка через юрбу протискається до Ісуса,дотикається Його риз і дивним чудом стає оздоровлена. Ісус питається,хто діткнувся Його одежі. Залякана жінка боїться признатися...Тоді Ісус потішає її словами:"Доню, віра твоя спасла тебе."

Зпоміж трьох Божих чеснот ,чеснота віри стоїть на першому місці. Віра,надія,любов..."Без віри не можна подобатися Богові"/Євр.11.6/ Віра має велику силу."Коли б ви мали віру,як зерно гірчиці і сказали б цій горі:"Вкинься в море!,то це сталось би".. говорить Христос. "Хто не вірить,той є вже осуджений /Ів.3.18/

Про шість головних правд віри вчить нас наука катехизму.

В сьогоднішній науці розглянемо першу правду віри: існування одного Бога.

1/.Є Бог Сотворитель.
2/.Є Бог - наш Небесний Отець.

"Хто хоче до Бога прийти,мусить вірити,що Бог є"
/Євр.11.6/

I.Нинішній матеріялістичний світ хоче вірити лиш у те,що підпадає під змисли,в те,що бачить очима,що чує. А про Бога каже св.письмо:"Дух є Бог"/Ів.4.24./"Бога ніхто не бачив, Син Божий - Той проповідав про Бога". І хоч ми Бога не бачимо,Він є. Він залишив свої сліди в усьому світі.

Цю віру в одного Бога ми визнаємо в"Символі віри" словами: Вірую в одного Бога,Отця,Вседержителя,Творця неба і землі.Ця правда стоїть на першому місці в шістьох головних правдах віри. Ця правда віри проголошена торжественно серед громів,блискавиць на першому місці Божого закону,на горі Синай. Там промовляв Бог до світу: Я є Господь Бог твій..."

Бог залишив свої сліди в усьому світі. "Небеса повідають славу Божу /Пс.18.2/."Пізнати на земли путь Твой"/Пс.76./."Господь на небеси зготовив свій престіл,а царство Його розтягається над усіми" /Пс.102/. "Бог одягся світом як ризою"/Пс.103/. "Яко возвеличені діла Твої, Господи, все премудростію Ти сотворив..."/Пс.103/.

"Спитай у птахів під небом, спитай у звірят на землі, спитай у гадів, риб у водах, звідкіля вони взялися..? А вони скажуть тобі,що рука Господня сотворила їх /Йов/.

Все у світі має свій початок, свою причину,і перша причина світу - це Бог Сотворитель.

У світі, в усій природі бачимо зразковий порядок, красу, гармонію, велику доцільність. Усе тут зроблено,як у найкращому годиннику. Міліони звізд ідуть уже тисячі літ по визначених шляхах, день міняється з нічю в точно визначених годинах. Життя сотворінь від найменших до найбільших уряджено премудро і забезпечене всім, що їм потрібне до життя. "Все премудростію сотворив Ти".

А яка краса у світі !Чудові килими квітів,що вкривають весною землю,їх прегарні барви, чудова музика лісових птиць, райдужні барви в каплях ранної роси,що красками тисячних жемчугів світять у промінних сонця - чи не свідчать вони про Бога, Творця Краси?!

Христоф Колюмб довго блукав зі своїми моряками по водах широких океанів і зажурено глядів за незнаною країною, до якої хотів поїхати.Одного дня побачив на филях моря кусник припаленого дерева і закликав до моряків: Земля недалеко! І не помилився,відкрив Америку.

І ми коли бачимо такі ясні Божі сліди у світі,мусимо закликати: Є Бог ,є Сотворитель!

Всесвітна історія вчить нас,що не було такого народу,котрий би не вірив у Бога Сотворителя.Римський письменник Ціцерон пише:"Знайдеш міста без мурів,без шкіл,без законів,але народу без віри в богів не знайдеш..." У книзі"Де натура деорум"говорить він так:"Те що Бог існує,таке очевидне,що треба сумніватися в здоровий розум тої людини, яка перечить істнування Бога." Подібно говорить св.Письмо:"Говорить нерозумний у своєму серці,що нема Бога..."

Всяке зло на світі мститься,кожна провина буває покарана,уся всесвітня історія - це світовий суд над злом. У нашій душі відзивається голос сумління,що взиває нас до боротьби зі злом та зобовязує до добрих діл. Коли є різниця між злом і добром,коли голос нашого сумління робить нас відповідальними за наші діла,то мусить бути найвища,свята воля Бога Сотворителя.

Про існування Бога свідчить також віра богатьох учених людей. Вони висказуються про Бога так:

Дарвін:"Я можу лише сказати,що годі представити собі,щоб цей величавий і дивний світ з нами,свідомими людьми,повстав через сліпий випадок,а це видається мені головним доказом на існування Бога".

Кант:"Дві речі наповняють мого духа щораз новим і щораз більшим подивом; це зоряне небо над мною і моральний закрн у мені."

Ніцше:"Я хочу Тебе пізнати,Незнаний,Ти,що глибоко вдираєшся в мою душу,Ти непонятний,я хочу Тебе пізнати."

Вчений астроном Кеплер:"Я пізнаю Бога з природи,як і зі св. Письма.."

Вчений електродослідник Ампер:"Який великий Ти,Боже,яка велика Твоя мудрість,а наше знання супроти Тебе не є нічим..."

II. Є Бог - Наш Небесний Отець.

Наша віра вчить нас,що Бог є нашим Отцем.Сам Божественний Спаситель запевняє нас у тому,що ми діти Божі і вчить нас Господньої молитви,де каже нам відзиватися до Бога:"Отче наш".

В"символі віри"св.Церква також потверджує цю правду і ми визнаємо її словами:"Вірую в одного Бога Отця,Вседержителя"...

"Не журіться тим,що будете їсти,що будете пити,не журіться тим у що будете одягатися,бо Отець ваш Небесний знає,що ви того потребуєте.Шукайте передше царства Божого і правди Його,а те все додасться вам..."/Мат.6.33./

Бог - наш Отець.Яке горде, високе почування повинно огортати наші серця! Та свідомість,що ми - Божі діти, а Бог - наш Батько,додає нам сили й відваги в житті.

У Бога найбільша батьківська любов. "Бог є любов і хто перебуває в любові,перебуває в Бозі,а Бог у нім.." "Так полюбив Бог світ,що Сина своего Єдинородного дав,щоб кожний хто вірує в Нього,мав життя вічне" /Ів.3.16./

Божа любов об'явилася світові в Ісусі Христі,Єдинороднім Божім Сині,що віддав своє життя на хресті за наше спасення,за наше вічне життя,за наше вічне щастя.

Бог -наш Отець,Його Провидіння опікується нами.Ця свідомість каже нам,що без Божої волі нічого нам не станеться,що все що маємо,від Бога. Бог з нами в радощах,Бог з нами в терпіннях... Тому у всім нам треба здатися на Божу волю. Христос взиває нас:"Дивіться на птиці небесні,вони не орють,не сіють,не жнуть,не збирають,а Бог їх живить... Гляділь на пільні квіти,як гарно вбирає їх Бог,ті квіти ,що сьогодні ростуть,а завтра косар зітне їх косою... Оскільки ж більше журиться Бог вами,маловіри!" - кличе Христос Спаситель.

Тому в цій нашій мандрівці поза рідним краєм покладім надію на Бога,бо Він наш Батько,

Він наш Цар.

Ідім за словами св. Письма:

Величай Господа,що тебе сотворив і живить тебе багатством своїх дібр.

Амінь.

О. Євген Мацелюх

XXV.НЕДІЛЯ ПО СОШ.СВ.ДУХА.

Ісус Спаситель у людських терпіннях.

"Полюбиш ближнього свого,як сам себе".

Одного разу приступив до Ісуса вчений жидівський книжник і спитав Його: що треба робити, щоб одержати вічне життя. Ісус запитав його, що каже на це закон.В законі ,як написано? Книжник відповів:"Полюбиш Господа Твого всім серцем твоїм, всіми твоїми мислями. Полюбиш ближнього,як сам себе.." Книжник удає, що не знає, хто є для нього ближнім. "Хто є мій ближній?"-питає він Ісуса. Ісус,щоб переконати жидівських книжників-фарисеїв,що ближнім для них є не тільки жид,але кожна людина,оповів прегарну притчу про милосердного самарянина. Самарянин стрінув у дорозі тяжко раненого чоловіка,мабуть з жидівського роду.Не зважаючи на вроджену ненависть жидів до самарян,на їх ворожнечу,милосердний самарянин заопікувався нещасним чоловіком,хоч жидівський священник,жидівський церковний слуга Левіт,не звернули на нього уваги. "Іди і ти так роби "- сказав Ісус до книжника,а будеш мати вічне життя.

Хто ж є тим милосердним самарянином? Це сам Божий Син,Ісус Христос. Ісус зійшов з неба на землю.Тут стрінув нещасне людство, зранене важко лютим розбійником,злим духом, зранене на душі і тілі. Скільки людей було за часів Ісуса опанованих злим духом, біснуватих,що їх важко мучив злий дух на душі і тілі ! Своєю Божою силою Христос оздоровляв тих нещасних.Та не тільки поодинокі люди терпіли під напастями злого духа, але всі народи перед приходом Спасителя стогнали у важким ярмі ідолопоклонства,погружені в тяжких гріхах.Ісус перебрав ці важкі рани на свої рамена,заніс їх на св. хрест на Голгофту і своєю власною кровю згоїв ці рани...

Покинуте Богом людство Спаситель примістив у цім цілющім домі виздоровлення,у своїй св. Церкві і поручив своїм слугам,апостолам, священникам,лічити хоре людство.Тому Ісус є справжнім Спасителем, лікарем людських терпінь. У сьогоднішній духовній науці розглянемо дві правди:

1/. Ісус був за свого життя на землі Спасителем людських терпінь;
2/. Ісус є лікарем людських терпінь у сьогоднішних часах.

I/. Ісус був Спасителем для людських терпінь через свої численні чуда.

З первородним гріхом прийшло на світ прокляття. "Проклята буде земля у твоїх ділах"... пронеслися грімкі слова кари Божої справедливости. Від того часу безліч терпінь, не мало горя, недуг та уломностей і різного роду нещастя вкрили нещасну землю. Земля стала долиною сліз...

Аж в кінці по тисячах літ прийшло спасення. "Слава во вишніх Богу а на землі мир"- цими словами звістили ангели Божі над Вефлеємською стаєнкою новий час для людства, час спасення.

"Ісус проходив Галилею і лікував усякі недуги в людях"...так описує св. Євангелія працю Спасителя над зменшенням людських терпінь. "І приносили Йому всіх хорих, а Він їх лікував, і багато народу йшло за Ним" /Мат.4.23./

Ісус милосердиться над народом у пустині. "Мені жаль народу"- говорить Ісус і лікує усіх хорих. Ісус жалує, що люди голодні і кормить пять тисяч народу в пустині пятьма хлібами і двома рибами.

Ісус милосердиться над бідною молодою парою на весіллі в Кані Галилейській і творить перше чудо, перемінюючи воду у вино, щоб молодята мали чим приняти своїх весільних гостей.

Ісус отирає сльози бідної матері-вдовиці, що випроваджувала на цвинтар свого одинокого сина. "Не плач" - промовив Ісус до матері, а умерщому приказав: "Молодче, я тобі кажу: встань".

На хресті не забуває Ісус на свою покинуту Матір і потішає її тим, що поручає її опіці найбільш улюбленого ученика, св. Івана Богослова.

По своїм Воскресенні журиться Ісус удержанням своїх Апостолів. Вони працювали цілу ніч на озері, на човнах, цілу ніч закидали сіти і нічого не зловили...На слова Христові закинули ще раз сіти і зловили стільки риб, що корабель від тягару погружався у водах.

Ісус був Спасителем в людських тепіннях через свою науку.

Ісус приказує любити ближнього не тільки словом, а й ділом, спомагати білижнього без надії відплати: "бо коли даєте тим, від котрих сподіваєтесь відплати, яка для вас заслуга?"

Ісус грозить відплатою на Страшнім Суді за невиконання любови ближнього. "Ідіть від мене, прокляті, в огонь вічний!" Чому? Бо я був голодний, ви мене не накормили; я був спрагнений, ви мене не напоїли; я був нагий ви мене не приоділи; я був подорожний, ви мене в дім не приняли; я був хорий, ви мене не відвідали"/Мат.26.41./

Христос старається поправити долю вбогих людей. Він радить багатим: "Продай своє майно і роздай бідним."

Він перестерегає багатих перед скупістю. "Тяжко багатому ввійти до царства Божого. Легше верблюдові протиснутися через ухо голки, як багатому ввійти до Божого царства"...

Христос вказує у своїй науці на вартість людських терпінь. "У світі будете мати терпіння", але"ваша радість буде виповнена і вашої радости ніхто не візьме від вас"...Дорога терпінь - це правдива дорога до неба.

II/. Спаситель є лікарем людських терпінь і в сьогоднішніх часах.

1/ Через свої св. Тайни. Скільки терпінь переносить людська душа, обтяжена тяжкими гріхами! Докори сумління, страх перед Богом. А ліком на це св. Сповідь, що змиває гріхи та успокоює серце людини. Св. Сповідь - це єдина дорога до поправи приватного, родинного і національого життя.

Важкі переживання, важкі терпіння хорої людини, якій заглядає в очі смерть. Але й тут лікує Спаситель душу, лікує терпіння тіла св. Тайною Єлеопомазання.

Втомлених журбами ,прибитих тягарами горя кличе Спаситель до своєї Трапези,до св.Причастія:"Прийдіть до мене всі,я вас потішу"...

2/.Христос є лікарем людських терпінь через свою церкву. "Я з вами до кінця світу".Церква - це вічно живучий Христос.Вона продовжує діло Спасителя у всіх людських злиднях.Скільки то харитативних заведень оснувала Церква вже від перших століть! Заведення для вбогих вдів,заведення для бідних сиріт,лікарні для хорих на важкі,заразливі недуги,захисти для старців,для подорожних і т.д. і т. д. -це все діла Церкви для зменшення людських терпінь.

В середині 13-го століття,в часі великого підйому християнського духа,в часі хрестоносних походів було в Європі 19000 закладів для беззахисних людей.

А скільки тисяч сестер,черниць працює сьогодні біля тяжко хорих по різних лікарнях,по дитячих захистах!

Святі,як нпр.Єлисавета,Ядвига,Вінкентій,Боромей,Дон Боско все своє життя присвячували для добра ближніх.

У великій любові ближнього, у великій праці самопожертвування для св.Церкви,для нашого українського народу,світить нам прикладом наш незабутній Митрополит Андрей Шептицький.Він,як правдивий євангельський самарянин,лікував духові і тілесні рани нашого народу. Як духовий провідник, незрівняний місіонар, як фундатор шпиталю доказав ділами, як має виглядати любов ближнього.

В цей спосіб в нинішніх часах іде Спаситель по світі та руками своїх слуг отирає людські сльози, зменшує біль і терпіння...

За прикладом Ісуса і ми робім так само,а тоді світ перестане бути долиною сліз.

А м і н ь .

О.Євген Мацелюх

СВЯТО О.НИКОЛАЯ.

Про гріхи проти 6.і 9.Божої Заповіди.

"Блаженні чисті серцем,бо
вони Бога побачать."

Вісім стежок провадить до неба.Вісім Божих благословенств,про які згадує і нинішня св.Євангелія. Між ними на видному місці стоїть напис:"Блаженні чисті серцем бо вони Бога побачать".

Як гарне ,принадне є ясне,погідне небо,як миле є личко невинної дитини,як любим є вид сніжнобілої лелії,так гарна є душа тих людей, що чисті серцем. В їх очах погідний ,ясний погляд,як погідне небо; в них невинне лице,без фальшу й облуди, в них сніжно-біла,чиста душа...

Високо цінив цю велику чесноту св.О.Николай Чудотворець. Він від ранньої молодости посвятився вчистоті на службу Богові. Ця чеснота невинности зробила його великим святим, Божим угодником,великим Чудотворцем.

Св. Николай дбав не лиш про те, щоб його серце було чисте, він журився також іншими.Він бажав,щоб усі були чисті на душі подібно, як він.

Він часто стоїть на сторожі чистого серця.Хто з вас не чув про те ,як св.Отець Николай нічю підходив з дарунками під віконця одної зубожілої родини, що мала три доньки! Чому так спішиться св. Николай з цими грошевими дарами? Бо почув Святитель,що батько доньок задумав від-

дати свої доні на погані діла,щоб рятувати себе з біди...Св.Николай рятує дівчата від гріха, підкидає їм посаг, щоб могли вийти замуж і провадити чесне життя.

Коли чистота серця така важна, розгляньмо в сьогоднішній науці отсі три справи:

1/. Божий плян щодо чистоти;
2/. Людські пляни;
3/. Наслідки гріхів чужоложства.

1. Бог сотворив у раю чоловіка і жінку.Чоловік і жінка разом доповнюються і вони обоє творять справжню людину.Мужчину знаменує відвага, охота до праці,до боротьби.Його воля тверда,він не зраджується навіть тоді,коли приходиться в житті важко боротись.

Жінка з великим пожертвуванням і ніжною любовю наповняє дім чоловіка,журться вихованням дітей.Коли змучений чоловік прийде з праці додому,вона лагідним усміхом розвеселює його зажурене обличчя.

Осьтак має виглядати подружжа по Божому пляні.

В цю пару людей вложив Бог силу до дальшого творення людського життя словами:"Ростіть і множіться та наповнюйте землю".Для себе задержав Бог тільки творення людської душі.

Яка висока ціль,яке високе призначення подружжа!

Однак для цієї сили пропаґування людського роду Бог дав місце у законнім подружжі.Шостою і девятою Заповіддю поставив Бог границі. Не чужолож! Не пожадай жени ближнього твоєго!

В усій природі найважніша та сила,що дає життя.Тому Бог забороняє занечищувати це джерело людського життя через грішні,недозволені тілесні пристрасті.

В 6.і9.Заповіді Бог забороняє не тільки діла,але навіть грішні бажання.Ці заповіді відносяться не тільки до супруг,але й до тих,що не живуть у подружжі."Ані нечисті,ані чужоложники не побачать Божого царства"/1.Кор.6.9/. "Хто чужоложить,грішить проти власного тіла"/1.Кор. 6.18/.

А людське тіло є храмом Св.Духа."Чи ж не знаєте,що ваші тіла є храом Св.Духа?Чи ж не знаєте,що ваші тіла є членами Христа? Чи ж можна ці члени віддати на чужоложство? Це хай буде далеке від нас"/1.Кор.6.15/. "Чи ж не знаєте,що ви є"святинею Бога і Божий дух живе у вас?" /1.Кор. 3.16/.А хто зневажає Божу святиню,того знищить Бог".

2. Людські пляни.

Коли поглянемо на сьогоднішній світ,то бачимо велике противенство в людському житті до Божого пляну.Вся неморальна культура зі всіма ділянками: літературою,театрами,кінами,танцями,неморальним мистецтвом малярством працює проти Божого пляну.

В подружжах ломить шлюбну присягу часта зрада подружого життя, множаться розводи,число потомства нормується по власній вигоді...Між молоддю шириться грішна,вільна любов.Забувають ті люди,що хвилеві почування відлітають скоро,як ті метелики з квітів,а в серці залишається смуток і порожнеча.

Король Вавилону Балтазар справляв раз забаву і вечерю для своїх достойників.Столи угиналися під золотими та срібними посудинами.При кінці вечері цар казав добути золоті чаші,зрабовані в єрусалимській святині.Їх роздали гостям,щоб з них пили.В цій хвилині сталася дивна подія.Невидна рука стала писати на стіні слова:"Мане,текель,фарес". /Тебе обчислено,зважено й знайдено легким/.Після цього явища цар трагічно загинув.

Отсі слова невидимої руки можна і сьогодні поставити над грішним, зіпсутим світом: Мане,текель,фарес...

3. Наслідки гріхів чужоложства страшні."Ані нечисті, ані чужоложники не побачать Божого царства".../1.Кор.6.9/.

Людська душа тратить через цей гріх Божу ласку,свою красу,свій чар,стає оспалою,байдужною,закамянілою і тяжкою до поправи.Через цей гріх тратить людина силу й охоту до життя,тратить розмах,відвагу,бліднуть молодечі лиця,слабнуть життєві сили...

А скільки невилічимих хоріб приносить цей гріх,про це скажуть нам шпитальні мури.І скільки то уломних дітей приходить на світ через гріхи розпусти своїх батьків!...

Цей гріх великий в очах Святого Бога.За що згинуло людство в филяхстрашного потопу? За що спалені міста Содома і Гомора,за що вони щезли з лиця землі,і їх місце на дні Мертвого Моря?...

За гріхи проти 6. 9.Божої Заповіді!

Через що впала могутня римська держава?Через що найскоріше гинуть народи?

Через гріхи проти 6.і 9 Божої Заповіді!

Тому в сьогоднішній день хай ці правди зворушать наші серця! Просім,щоб св.Николай став на сторожі чистоти людського життя,щоб всім нам заєдно стояли перед очима слова: "Блаженні чисті серцем,бо вони побачать Бога".

Амінь.

О.Євген Мацелюх

НЕПОРОЧНЕ ЗАЧАТТЯ МАТЕРИ БОЖОЇ.

"Уся ти гарна,голубко моя...
і гріха немає в тобі".

Серед приготувань св.Церкви до великого свята Христового Різдва, серед посту Пилипівки,світить нам ясна звізда:Непорочно Зачата. Знаки покути уступають радості.Церква глядить сьогодні на ранню зорю,що звіщає нам схід ясного сонця у Вифлеємі.Ця рання зоря скріпляє нас у вірі, потішає в терпіннях і світить на темних дорогах нашого життя.

Це Непорочне Зачаття предсказане ще в раю Божими словами,висказаними до злого духа:"Се положу ворожнечу поміж тобою та жінкою" /Битія 3,13/. Що ж це за ворожнеча і що це за жінка,про котру згадує Бог? Ця ворожнеча - це виняття жінки зпід власти злого духа,це Непорочне Зачаття.А тою жінкою є Марія.

При частих обявленнях Божої Матери в місті Люрд на запит дівчинки : Хто Ти є,Пані,і яке Твоє імя? Марія відповіла:"Я є Непорочно Зачата". Сьогоднішнє Свято ставить нам перед очі цю паню з Люрд у білій одежі,в синім плащі,зі зложеними до молитви руками,з очима піднесеними до Бога,з вінцем зі звізд.

Численні чуда в чудотворнім Люрді закликають нас віддавати честь Непорочно Зачатій Божій Матері.

Свято Непорочного Зачаття є:

1. звіздою нашої віри,
2. звіздою нашої надії,
3. звіздою-дороговказом нашого життя.

1. Свято Непорочного Зачаття є звіздою нашої віри.

В день Благовіщення поздоровляє архангел Гавриїл у Назареті Марію словами:"Радуйся,благодатная,радуйся обрадованная,Господь з Тобою" /Лука 1,28/. Марія повна ласки.Марія мусить бути обдарована окремими ласками,більшими від інших,бо вона має стати матірю Основника ласк,Божого Сина..."Ти назвеш свого сина Ісусом,бо він вибавить нарід від гріхів"/Лука 1,39/.

Ласка - це ціль приходу на світ Божого Сина. "Від його повноти ми маємо ласку за ласкою"/Ів.1,18/.

"Ласка Божа - це вічне життя у Христі Ісусі,нашім Господі"/Рим. 6,23/.

Марія мусить бути непорочна,бо дала тіло і кров Основникові ласк, Спасителеві.Кров Спасителя не могла плисти з грішного,нечистого джерела...І тому ввесь світ клонить у глибокій вірі свої голови перед Непорочним Зачаттям Матери Божої.."Від сьогодні будуть мене величати всі народи/Лука 1,48/.

Старозавітний кивот завіта,що містив у собі чашу з небесною манною,був увесь украшений щирим золотом.Так і душа Марії,що стала кивотом Нового Завіта і мешканням воплоченого Сина,мусіла бути украшена тою найбільшою ласкою Непорочного Зачаття."Бо святе,що ти породиш,це Син Божий" /Лука 1,35/.

Звізда Непорочна світить переможно в нашій вірі.."Уся ти гарна, голубко моя,і гріха немає в тобі"...,бо Ти Мати Божа,чесніша Херувим і славніша від Серафимів,Ти Мати Спасителя,що поборов власть злого духа.

2. Н е п о р о ч н е   З а ч а т т я - звізда нашої надії.

Ніяке достоїнство не є таке високе,як Непорочне Зачаття. Марія-рожа без терня,лелія без порока,непереможна твердиня,захист мира...

Образ побідительки діявола,світив на брамі замкненого раю довгі тисячеліття.До Неї зверталися пророки у Старім Завіті:"Се діва зачне і породить сина,котрому на імя Еммануїл,що означає:З нами Бог"/Іс.35,4/.

Навіть погани покладали свою надію на Діву,що породить Спасителя.Римський поет Верґіль так пише:"Прийди врешті,сину,шляхетної Дівиці"..

Не тільки в Старім Завіті була Марія звіздою надії для всіх народів.Вона є і в сьогоднішніх часах нашою надією."До Тебе зітхаємо, вигнані сини Еви,на цій долині сліз"...співаємо в церковних піснях у честь Марії".

Марія - всіх скорбящих радість.Марія всіх покривджених заступниця,живителька всіх голодних,вона потіхою для тих,що на чужині,странних утішеніє,вона пристанище для тих,що не мають батьківщини,рідної хати:"обуреваемих пристанище"...

Тому кличемо до наших чудотворних образів Марії в рідному краю:

"О спомагай нас,Діво Маріє,
В гірких терпіннях сих життя"...

3. Непорочне Зачаття   є з в і з д о ю , що вказує дорогу в нашому житті.

Кораблі на безкраїх морах плавають,а їм дорогу вказують звізди.Непорочна Зачата вказує нам дорогу в нашому житті на світі.

Чим Бог випосажив Марію до високого достоїнства Божої Матери? Чи багацтвом? Чи славою? Чи надмірним щастям? Чи свободою від земських терпінь?..

Ні! Охороною перед первородним гріхом і ласкою.

Тому сьогоднішнє Свято кличе до нас: Твоя дорога - йти за Марією! стережися гріха,шукай Божої ласки,бо ласка - це ключ до неба. Ласка - це вічне життя. Шукаймо ласки в пості,шукаймо в Різдві Христовім! До Вифлеєму не провадить жадна інша звізда,лиш звізда ласки. Цієї ласки шукаймо в молитві,покуті,у св.Тайнах,в поправі життя,в творенні добрих діл,у терпеливім зношенні наших тяжких терпінь.

В цьому сумному житті на чужині,в цій тузі за рідним краєм молімся до Непорочно Зачатої:

"Люба Зірнице,світи нам у цій темряві нашого життя,будь нам звіздою-дороговказом на непевних шляхах нашого життя.Освіти нам дорогу на рідні землі,освіти нам шлях до Бога!"

Амінь

XXVI НЕДІЛЯ ПО СОШ.СВ.ДУХА

"Нерозважний чоловіче,в цю ніч я заберу душу твою,а те,що ти придбав,кому буде". /Лука 66/.

Між дочасністю та вічністю.

Сьогоднішня св.Євангелія розказує нам вельми повчальну притчу.Багатому чоловікові зародила нива і він зажурився."Що зроблю,де подію моє збіжжа?" І постановив побудувати більші стодоли,більше будинків...От думає собі багатий,гарне буде тепер для мене життя.Стодоли повні збіжжа, і тоді,душе моя,їдж,пий і веселися,бо маєш добра на довгі роки.

Так думав богач,а Бог рішив інакше.Бог промовив до нього:"Нерозважний чоловіче,в цю ніч я заберу твою душу"...

Забув богач про Бога,в руках якого все наше життя і наша смерть.

Тому,що і в нинішніх часах є багато людей,подібних до того богача, розгляньмо в сьогоднішній науці дві правди:

1. Непевність нашого життя на землі,
2. Наше життя на землі є зародком вічного життя по смерті.

I. "Чувайте і моліться,бо не знаєте ні дня ні години,в котрій Син чоловічий прийде"/Лука 12.40/.

"Скажи мені,Господи,дорогу мою і число днів моїх скажи"...

"В той час,коли не сподієтесь,Син чоловічий прийде"...

В цих словах св.Письма виразно говориться про непевність нашого життя на землі.Багато людей нерадо думає над цими правдами і живуть з дня на день,уживаючи дібр цього світу.Роблять так,як той чоловік,про котрого розповідає давня леґенда.Що вона говорить послухайте:

Це було в дуже давніх часах.Заблудив чоловік у лісі і його переслідував страшний звір-одноріг. Утікаючи,впав чоловік у пропасть.Але впадаючи у пропасть мав щастя.Йому вдалося задержатись на маленькім кущі,що ріс на краю пропасти.По хвилині страху прийшов чоловік до себе і став оглядати місце,в якому тепер опинився.Поглянув в гору і побачив дикого однорога,що чекав на нього.Поглянув у діл,а там страшна потвора роззявила свою пащу,щоб його пожерти,коли він впаде на дно пропасти.Страх огорнув знову чоловіка.Нема спасення ні вгорі,ні вдолині...Розглядається дальше,аж тут третя небезпека.Дві миші,біла й чорна,підгризають корінь куща,на якому він задержався.В розпуці глядить чоловік довкола,шукає рятунку.І наразі побачив на галузці куща повно зрілих ягід. І забув чоловік про небезпеки,простягнув руку до ягід і насолоджувався їхнім смаком.

Нерозважний чоловік в обличчі смерти тішиться солодкими ягодами...

Що ж означає це оповідання?

Цим чоловіком є кожний з нас.Дикий одноріг - це смерть,що ввесь час ходить за нами.Пропасть з потворою - це пекло.Дві миші,біла і чорна,це день і ніч,що скорочують людське життя.А ті ягоди,що заманили чоловіка, це світові втіхи,які манять людське серце і кажуть йому забути про смерть, про непевність життя,про кару за грішне життя,про пекло.

Згідно з наукою св.Євангелія чоловік на цьому світі є чужинцем,подорожним."Не маємо тут постійного місця,а шукаємо будучого"/Євр.13,14/. "Ми є подорожні й чужинці" - говорить св.Апостол Петро /1.Петр.2,11/. Тому Спаситель упоминає:"Боріться,щоб ви ввійшли через вузьку браму" /Лука 13,24/,бо широка брама провадить у погибель.

Супроти такої непевности життя для нас така рада:

"Чувайте і моліться,бо не знаєте ні дня,ні години, в котрій прийде Чоловічий Син"...

II. Наше життя на світі є зародком вічного життя.

"Амінь,амінь,я вам говорю,що прийде час,в якім усі,що є в гробах,почують голос Божого Сина і вийдуть,ті що творили добро, до воскресення життя вічного,а ті,що творили зло,вийдуть до воскресення Суду"...

"В годині смерти чоловік іде в дім вічности" /Прем.12,5/.
"Призначено людині раз умерти,а потім Суд".../Євр.9,27/.

Про вічність говорить нам віра всіх народів.Похоронні обряди всіх поганських народів,їх надгробні памятники,давні египетські піраміди, що досьогодні стоять на могилах давніх фараонів,свідчать про віру египтян у вічне життя людської душі.

Бальзамування тіл небіщиків свідчить також про віру у вічне життя. Метою бальсамування було задержати якнайдовше тіло від розкладу для душі,що живе вічно.

Смерть - це тільки перехід,це міст до другого,вічного життя.

Земське життя рішає про те,яке буде друге життя,тому воно є зародком другого життя. "А що чоловік посіяв,це буде збирати"... Сіяв добре зерно в житті,буде збирати плоди,сіяв бурян,буде збирати кару.Вага Божої справедливости розважить докладно людські діла і призначить небо або пекло.

Жниво життя дозріло. Воно благословенне або прокляте..."І підуть праведники в життя вічне,а грішники у вічну погибель" /Мат.25,46/.

Людина бродить по світі над берегом вічности в непевності земського життя.В кожній хвилині може вибити для нас остання година в якій ми мусимо піти у вічність.

Вічність щаслива,чи вічність проклята? Цей вибір залежить від нас. Виберемо щасливу вічність,коли підемо за словами Євангелія:

" Шукайте найперше Божого царства і правди Його,
а все інше додасться вам" /Мат.6,33/.
Амінь.

О.Євген Мацелюх

XXVII НЕДІЛЯ ПО СОШ.СВ.ДУХА.

/Неділя Праотців/.

"На нього чекають народи"
/Римл.15,12/.

В неділю Праотців у св.Євангелії читаємо про велику вечерю,яку справив цар для свого сина.На цю вечерю запрошено багато гостей.Та не всі запрошені гості прийшли на цю вечерю.Багато їх відмовилось від участи в ній.За злегковаження запросин царя їх покарано.

Що це за цар і що це за вечеря?

Царем,що справляє вечерю,є цар неба і землі.Запрошені гості - це людство. Вечеря - це прихід Божої ласки на світ,прихід на світ Божого Сина у Вифлеємі.Через своїх патріярхів,праотців,пророків кликав Бог старозавітні народи до приготування на прихід Месії,Спасителя...Але багато не слухало цих слів,багато не слухає і сьогодні та сторонять від дому вічної вечері,вічних ласк,від св.Церкви.В сьогоднішній науці розглянемо дві правди:

1. Приготування людства на прихід Спасителя,
2. Ісус - обіцяний Спаситель.

1/. Ще з раю обіцяв Бог зіслати Спасителя світу,котрий мав відпокутувати за гріхи людей і принести ласку спасення.

"Я положу ворожнечу поміж тобою і поміж жінкою,між твоїм потомством та її потомством; вона зітре твою голову,а ти будеш наставати на її пяту" /Буття 3,15/.

Однак Спаситель не прийшов зараз по первороднім грісі.Людство мусіло тисячі літ чекати на прихід Місії.Люди мусіли пізнати за той довгий час,в яке велике нещастя вони попали через первородний гріх. Вони мусіли прийти до переконання,що ніхто не може принести спасення крім Бога.

Правда,і в Старім Завіті могли люди заслужити небо,але тільки через віру в будучого Спасителя.Перед Спасителем вони не могли не могли ввійти до неба,а душі їх ждали на прихід Спасителя в аді і щойно в день Вознесення Ісуса ввійшли до неба.

Приготовляючи людство на прихід свого Сина,Бог вибрав Авраама,патріярха ізраїльського народу,і з цим народом Бог заключив окремий завіт. З цього народу мав прийти на світ Месія,через якого будуть благословенні всі народи землі.

Цей вибраний народ виховує Бог в інший спосіб від народів поганських,а саме через закон Мойсея і через пророків,які щораз виразніше предсказують прихід Месії.Через старозавітні,криваві жертви звірят Бог поширює в людях свідомість вини,гріха і тугу за жертвою,гідною примирення з Богом.

Поганам полишив Бог "іти власними дорогами" /Діян.14/. Але і поганам Бог дає себе пізнати через кари : потопу,Содоми і Гомори,кари в Єгипті.Бог посилає і до поганських народів надзвичайних людей,як праведного Йова,царя і священника Мелхіседека,пророків Йону,Даниїла. А щоб поміж поганські народи дійшла вістка про будучого Месію,Бог дозволяє,що ізраїльський народ іде в неволю до народів поганських: Персів та Вавилонців зі своїми книгами сявтими.

Так у цілому світі була поширена вістка,обявлена Богом,про прихід Месії.

Римський історик Светоній /75-140/ пише: "В цілім Сході була поширене стародавнє і постійне переконання,мабуть призначене долею,що мужчини з жидівського краю переймуть володіння у світі"../Церква основана Ісусом і апостолами/. /Веспаз.стор.4/.

Туга за Спасителем була у всіх народів.Чекав на Спасителя ізраїльський народ,чекали і поганські народи.Поганський письменник Верґілій пише з гарячим закликом: "Прийди врешті,сину шляхетної дівиці"... А пророк Ісая благає Бога /Ісая 45,8/:

"Небеса зішліть Праведника з росою,
Хмари,принесіть його з дощем!"...

II. Ісус Христос - о б і ц я н и й С п а с и т е л ь.

"Прослідіть книги; вони є ті,що дають свідоцтво про мене"/Ів.5,39/. сказав Ісус до жидів.Всі книги св.Письма Старого Завіта свідчать про те,що Ісус Христос - це обіцяний Спаситель.

В житті Ісуса сповнилися всі пророцтва і всі старозавітні прообрази.Пророки предсказали докладно час і місце народження Спасителя,всі обставини Його життя,терпіння і смерти,Його воскресення,вознесення на небо,зіслання Св.Духа та оснування Церкви.

Час приходу Спасителя предсказав дуже докладно пророк Даниїл.Він сказав,що від часу дозволу на відбудову Єрусалиму по вигнанні не промине 70 седмичних літ /себто 490 літ/ до смерти Месії /Даниїл 9,24/.

Пророки Аґґей і Малахія предсказали,що за часів Спасителя буде ще стояти святиня в Єрусалимі /Аґ.2,7; Мал.3,1/.

Пророк Міхей /5,2/ предсказав,що у Вифлеемі народиться Месія з роду Давида.

"Се Діва почне і зродить Сина".
"І ти Вифлееме,земле Юдова,нічим не менша від інших,з тебе вийде вожд,що спасе людей Ізраїля"...

Пророки Ісая і Захарія предсказали про чуда Спасителя,його науку, його лагідність,смиренність,його вїзд до Єрусалиму /Іс.61,35; Зах9,9/.

Дуже докладно зобразили пророки терпіння і смерть Месії.Вони предсказали,що Спаситель буде проданий за 30 срібняків,що Його будуть бити, ранити,плювати в лице,що Його будуть напувати жовчею та оцтом,що пробють Його руки і ноги,що будуть кидати жереб на Його одіж,що вороги будуть хитати головами і будуть кликати:"Він уповав на Господа,хай Господь його рятує"/Зах.11,12; Іс.50,6/.

Пророки предсказали Його воскресення,вознесення і зіслання Св.Духа. /Іс.11,10; Иоіль 2,28/.

Вкінці пророк Даниїл предсказав /2,44/, що Спаситель заложить царство, яке буде тривати вічно, а тим царством - Христова Церква.

Не тільки старозавітні пророцтва сповнилися на Ісусі, але також старозавітні прообрази.

Прообразоами терпіння і смерти Спасителя є праведний Авель, убитий своїм братом, Иосиф, проданий за 30 срібняків своїми братами, Ізаак, одинокий син Авраама, що мав бути принесений у жертву, пасхальне ягня, мідяний вуж у пустині, що пригадував хрест Спасителя...

Прообразом священства Ісуса був цар Мелхіседек, що приніс у жертву хліб і вино.

Прообразом воскресення Ісуса був пророк Йона, що три дні і три ночі був у череві кита.

Прообразом Церкви був корабель Ноя і старозавітня святиня зі своїми жертвами.

Ці всі пророцтва кличуть до нас словами св. Єванг. Івана:
"Ми знаємо, що Божий Син прийшов. Цей є правдивий Бог і правдиве життя" /Ів.1 л.5,20/.

Свята Церква пригадує нам сьогодні, що зближається час радости, час ласки Різдва Христового. Запрошує нас Церква збудитися з гріха: "Час прийшов збудитися від сну" /Рим.13,11/. Відложіть одіж ночі. Ідіть на стрічу вифлеємських ангелів. Спасення нам треба сьогодні. Повно гріхів у світі, Повно нещасть, терпінь. Пливуть потоки сліз...

Розбурханий світ, виведений страшною війною зі звичайного порядку, потребує Вифлеємського Миру. "Слава во вишних Богу і на земли мир" - ця ангельська пісня, що гомоніла над Вифлеємом, повинна сьогодні залунати над усім світом. Бо ніякі світові закони не принесуть справедливого спокою народам, крім Христової релігії, як сказав премієр Великої Британії п. Етлі.

Перед Тобою, Спасителю, разом з патріярхами, праотцями, пророками клонимо свої голови. Ми віруємо, що Ти правдивий, обіцяний Спаситель, що Ти правдивий Бог і вічне життя.

Амінь!

\- - - - - - - - - - - -

. . . .

\- - - - - - - -

. . . .

Видала Візитатура й Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині.
Мюнхен - в листопаді 1945 р.

О.Євген Мацелюх

ПРОПОВІДІ

Випуск ч. 4. Січень 1946 р.

НЕДІЛЯ ПЕРЕД ХРИСТОВИМ РІЗДВОМ.

Про покору.

"Книга уродження Ісуса Христа,
сина Давида,сина Авраама"
/Мат.1,1/.

Сьогоднішня св.Євангелія розкриває нам велику тайну вочоловічення Божого Сина.Прегарно представляє нам цю подію наша стародавня коляда:

"Бог натуру хотяй ізбавити,
Посадити во Сіоні на троні,
Сам смирився,приобщився...."

Щоб спасти людську природу і вивищити її понад цей природний світ через отворення замкненої брами до небесного Сіону,Бог сам упокорився та уподібнився людям.

В св.Євангелії ми чуємо багато імен старозавітних патріярхів.Св. Апостол Матей виказує родовід Спасителя,почавши від першого вибранця Авраама; 14 родів від Авраама до царя Давида,14 родів від Давида до вавилонського переселення,14 родів від вавилонського переселення до Христа.

З приходом Божого Сина на світ сталося в людським тілі незглибиме чудо.Бог знизився до свого сотворіння і саму людську природу підніс до великої гідности,до участи в Божій природі. "А Слово Боже стало тілом і замешкало між нами" /Ів 1.14/.

Спаситель умалив себе,упокорив себе до бідної стаєнки у Вифлеємі; Син Божий упокорив себе до сина бідного теслі з Назарету.

Розвязка цього таємного чуда в безмежній Божій любові:"Так дуже полюбив Господь цей світ,що свого Сина,Єдинородного,післав,щоб кожний, що повірить у Нього,не погиб,а мав вічне життя /Ів.3.16/.

Дорогу до цього вічного життя вказує нам Божественний Спаситель. Вона не веде через уживання дібр цього світа,але через самовідречення,не через багатства,але через любов ближнього,не через горлість,а через покору.

Самовідречення,віра і надія засипають пропасті в людському житті, до яких тягнуть нас різні похоти тіла.Покора зрівнює гори і холми,що їх будує гордість.

Ознакою світу є гордість,ознакою Христового царства є покора.Христос дав нам багато прикладів покори в усьому своєму житті на землі,тому взиває нас:

"Навчіться від мене,бо я покірний і смиренного серця"/Мат.11. /.

В сьогоднішній науці розглянемо дві правди:

1/.Покора підставою релігії;
2/.Покора веде до великих діл.

I/."Благослови,душе моя,Господа і не забувай усіх дарувань Його" /Пс./.В цих словах св.Письма міститься ввесь змисл почитання Бога. Не вільно нам забути всіх Божих дарів,не вільно нам забути,що ми залежні від Бога,що ми Божі сотворіння.Між Богом і сотворіннями є велика,недосяжна різниця. "Хто як Бог?"- сміливо закликав провідник добрих ангелів, св.Архистратиг Михаїл,до збунтованих,злих ангелів.Хто з вас,навіть найвищих ангелів,світлоносців,може рівнятися з Богом? Коли так промовив св. Архистратиг Михаїл до найвищих ангелів,то щож можна сказати про нас,нікчних людей?!

А про те гордости в світі багато.Ця гордість це дух часу,що виповідає послух Богові,послух св. Церкві,послух Христовій вірі.Гордість світу величається поступом і здобутками науки,просвітою,культурою.Овочі житейської гордости - це невдоволення,ненависть,еґоїзм,відсутність любови ближнього,дикість в обичаях,погоня за честю,погоня за уживанням світу, а відтак розчарування...Про таких новомодних людей співав наш Шевченко словами:

"І я - не я,
І все те бачив,все те знаю,
Нема і пекла,нема раю
Нема і Бога,
Тільки я..."

Такі люди забувають на слова св.Письма: "Що маєш,чоловіче,чого б ти не одержав від Бога? Колиж одержав,чомуж хвалишся?"/1Кор.15.10/

Забувають ті люди,що Бог в одній хвилині перекреслює найсміливіші людські пляни. "Нерозважний чоловіче,в цю ніч заберуть твою душу,а все,що ти приготовив для кого буде?"

Покора - це одинока чеснота,якої хотів нас навчити Божественний Спаситель.Ісус говорить:"Навчіться від мене,бо я покірний і смиренного серця".Покора принесла спасіння для світу.Божий Син упокорився,умалив себе аж до хресної смерти.Спаситель і сьогодні упокорює себе на тисячних престолах світу у св. безкровній жертві під видом хліба і вина. "Через Нього сталася ласка за ласкою,а з Його повноти ми всі черпаємо ласку за ласкою"/1.16/.

Тому Бог не любить гордих людей."Бог гордим противиться,смиренним дає свою ласку." Горді не ввійдуть до Божого царства. "Коли не будете,як діти,не ввійдете до Божого царства..."/Мат.18.3/.

Без покори нема молитви."Покірна молитва проходить через хмари" /Сірах.25.21/.

"Серця чистого і смиренного Бог не відкине..."/Псал.50/. У гордих бракує чеснот,у них порожнеча душі.Порожня бочка гуде.Горді підіймаються високо,як порожні колоси понад похилий лан колосів,повних зерна. Вони хиляться на всі сторони під кожним подувом вітру.

Тому сьогодні,коли св.Церква зближає нас до Вифлеємської стаєнки, приготовляймо дорогу Господеві і зрівнюймо дорогу до нашого серця в покорі та глибокій вірі,бо покора є мірилом нашого зближення до Бога,гордість мірилом віддалення від Бога.

II/ Покора веде людей до великих діл.

Вороги християнської релігії виступають проти Христової релігії, називають її релігією пониження,умертвлення,релігією,що вбиває сили й охоту до життя.

Однак так воно не є."Бог гордим противиться,покірним дає свою ласку"/Петр.5.5/.Покірні люди через Божу ласку доконували великих діл.

Покірний патріярх Йосиф,проданий братами до Єгипту,стає заступником єгипетського фараона і рятує нарід від голодової смерти.

Покірний Мойсей стає провідником ізраїльського народу і через моря й пустині чудесним способом веде свій нарід до обіцяного краю.

В горючім кущі являється Бог у пустині Мойсеєві і поручає йому станути перед фараоном,щоб випустив ізраїльський нарід з неволі.

"Хтож я є, Боже, щоб я міг стати перед фараоном?" - спитав у покорі Мойсей, і не зважаючи на цю покору, Червоне Море розступається під ударом його чародійної палиці і робить суху дорогу для соток тисяч мандрівного народу; сухі скелі пустині добувають зі свого нутра багаті струї вод; на його мольби спадає 10 кар на египетський нарід; на його мольби дика пустиня вкривається животворною манною...

Покірний Давид відніс велику побіду над гордим силачем Голіятом.

В покорі промовляв св. пророк Іван Хреститель до Ісуса "Мені треба у Тебе хреститися, а Ти ідеш до мене?.. "/Мат.3.14/. "Я не гідний розвязати ременів від його обуви"/Мат.3.11/ Через цю покору удостоївся бути Предтечею Спасителя, хрестити Божого Сина в Йорданських струях і бути свідком Богоявлення, Пресв. Тройці...

Покірна Марія, що уважала себе Господньою слугою, була вибрана на найвище достоїнство Божої Матері.

"Ся покора учинила,
Що Ти Бога породила..."

Покора св. Петра зробила його головою Церкви і заступником Ісуса Христа. Через свою покору він не уважав себе гідним бути близько Ісуса : "Відійди від мене, Господи, бо я грішна людина." За це чує слова Христові: "Ти є Петро /скала/ і на цій скалі збудую мою церкву і пекольні брами не знищать її..." "І дам Тобі ключі небесного Царства."

Покора св. Апостола Павла, що уважав себе найменшим з апостолів, зробила його першим з апостолів, що в найдальші закутки тодішного світу розширив своїми пламенними проповідями знання нової віри. Він не гордився тим, а в покорі кликав: "Перший з грішників - це я."

Через покору тисячі християнських мучеників ставали найбільшими героями в поганських цирках, на горючих костирях, в пащах голодних львів, серед терпінь і мученичої смерти за правду християнської віри.

А хтож з нас не знає, якою великою покорою відзначався Митрополит Андрей Шептицький? З багатого графа став смиренним черцем. Галицький Митрополит у бідній рясі черця Василіянина. Ця покора зробила його великим у нашій Церкві і в нашім народі. Тою покорою доконав Митрополит великих діл.

Тому в сьогоднішню св. Неділю, коли св. Церква ставить нам перед очі покору Божого Сина, що покидає небо, що замінює небесну славу на вбогу Вифлеємську стаєнку, що Відвічне Слово стає тілом і замешкало між нами зрозуміймо, що єдиною чеснотою, яка зближує нас до Бога, є покора. Памятаймо слова св. Письма: "Бог гордим противиться, смиренним дає ласку"/1Петр.5.5/.

Амінь.

РІЗДВО ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

"Слава Богові на висоті і мир
людям доброї волі на землі".
/Лука 2.14/.

Різдвяний Свят-Вечір. Яка радісна, яка таємнича ця хвилина тихої, святої ночі, що злучила небо з землею! З тугою виглядає кожний тої хвилини, коли заблисне перша зірка на небі, а в біленьких хатах, прибраних святочно дбайливими руками господині, засядуть при спільному столі всі члени родини до спільної, святої вечері. Весело граються діти на соломі, а на столі, вкритим запашним сіном, світить запалена свічка, що своїм світлом вносить в кожну хату щось з Божого храму, святочність хвилини. Чути радісну пісню "Рождество Твоє, Христе Боже Наш, Возсія світ разума". З кожної хати лунають колядки. Радіють люди, що діждалися цієї хвилини, бо "Бог предвічний народився"... бо "в Вифлеємі новина, Діва сина зродила." До участи в радості кличе нарід цілу вселенну: "Вселенная, веселися, Бог від Діви днесь вродився," бо

"Нова Радість стала, яка не бувала"...

Скінчилася свята вечера. Присутні склали собі бажання, помянули душі покійників, а тепер пора збиратися до Божого храму.

Вже чули церковні дзвони. Вони сьогодні теж не так дзвонять, як у звичайну неділю. Вони кличуть поважно: "Слава во вишних Богові, а на землі мир"... Вони гомонять торжественно: "Се звіщаємо вам велику радість, котра буде для всіх людей" /Лука 2.10/.

За прикладом Вифлеємських пастирів, що кликали: "Прийдім, прийдім до шопи, узрім Бога во плоти", спішить серед ночі святочно вбраний народ до Божого храму. Чути людські голоси на дорогах, чути скарги морозного снігу під людськими ногами.

Божий храм горить від світла на престолах, горить від світла в людських руках. Виходить священник перед царські двері і піснею пророка Ісаї звіщає народові вагу великого свята: "З нами Бог" - грімко несеться пісня в цілій Церкві.

Нині ця торжественна хвилина для нас тільки гарним спомином. Ми далеко від наших рідних сіл і міст, від наших рідних Церков.

Не збиралася вся ваша рідня коло святої вечері. Ви не чули наших церковних дзвонів. Свят-Вечір стрінув вас на чужій землі в таборі.

Та хоч далеко на чужині, хоч розділені від своєї рідні, хоч у таборі, Радіймо цим святом, а гомін наших колядок з цього табору хай несеться на хвилях етеру до наших рідних хат!

Радіймо, бо: 1/ Різдво Христове - це найбільш радісна хвилина;
2/ Різдво Христове - це найважніша подія у світі.

1/ Різдво Христове - це найбільш радісна хвилина, яка нас впевняє що "з нами Бог", Божий Син нам даний, князь і начальник мира, отець будущого віку.

Радіймо в цьому дні, бо скінчився Божий гнів і настав день спасення. Замість Божої справедливости заясніла зірка Божої любови. "Так дуже полюбив Бог цей світ, що свого Єдинородного Сина дав" /Ів. 3.16./ на світ, щоб сплатити за нас великий довг, затягнений через первородний гріх перед Богом. Післав Бог свого Сина, щоб принести на долину сліз і терпінь мир, щоб на золотій грамоті заключеного мира прибити червону печать своєї власної крови...

Різдво Христове - це свято любови. Дотепер не було сполуки між Богом і людьми, між небом і землею. В цьому дні проголосили світові Божі ангели над Вифлеємською стаєнкою: "Слава на висоті Богові і мир людям доброї волі на землі" /Лука 2.14/.

Христове різдво звіщає нам велику радість, що ми споріднені тілом і кровю з Божим Сином, що ми Божі діти, що ми царський рід, зроджений від Бога, що ми члени Христові, що ми храм св. Духа і співнаслідники Божого царства.

Які великі ласки спливають на нас з цього Вифлеємського вертепу!

В цьому дні говорить до нас Спаситель: Я вам оставляю мир, мир мій даю вам, не як світ дає" /Ів. 14.27/.

Я вам приніс мир, що буде все з вами, що його не заберуть вам ніякі терпіння, ніяка смерть...

II/ Різдво Христове - це найвизначніша подія в історії світу. Це найважніша дата в усій історії людства. Від Різдва Христового рахується нова ера часу.

Світ перед Христом і світ по Христі - це правдивий поділ всесвітньої історії.

Всі великі мужі були дітьми свого часу і свого народу. Це відноситься до законодавців, завойовників, поетів, фільософів. В їх творах ми пізнаємо дух часу, в якому вони жили.

У Христовій науці не спостерігаємо цього відношення ані щодо часу, ані щодо народу, серед якого жив Христос.

Уся Його наука відноситься до всіх часів і до всіх народів.

Християнська віра є взором для всіх людей. Кожний вік має в ній

свого вчителя:дитя,молодець,мужчина,старець.Кожний стан знаходить у ній потіху:богаті і вбогі,царі і бідні пастирі,вчені і невчені.

Християнська віра різниться від інших наук і тим,що ніякий поступ не перевищить її.Науки славних людей старинного світу давно перевищені,удосконалені їх учнями і наслідниками.

Християнська віра доросла до всіх часів,до кожного поступу.Вона все правдива,вона все потішає,вона в кожній хвилині спомагає.Для кожної рани,для кожного зла вона має лічничі засоби.

Впродовж двох тисяч літ Христова віра не втратила на силі у тих людей,що є доброї волі.Вона одушевляє людські души таксамо нині,як перед двома тисячами років.

Старий,поганський світ,повний беззаконня і гріхів,перестав існувати з появою Вифлеємської звізди і розпочався новий світ,нове людство.

Ненависть Ірода до Божої дитини тревае і сьогодні.Але Христос не складає своєї зброї.Він бореться,перемагає в своїй Церкві,якої не знищать ніякі пекельні сили.

З своїм приходом на світ Христос приніс політичну свободу,зніс пута невільництва,проголосив рівність усіх людей і навчив любови ближнього.Свобода,рівність і братерство - це благодаті християнської віри.

Христова віра покликала до життя всі заведення до зменшення людського горя.

Сліпі бачять,хромі ходять,глухі чують...Христос у захистах опікун дітвори,батько сиріт;він доглядає через своїх слуг хорих,старців, спомагає вбогих...

Тому відкиньмо смуток у цьому радісному дні і кличмо з Вифлеємськими ангелами:"Слава во вишних Богу і мир на землі!"

Амінь.

СОБОР ПРЕСВ.БОГОРОДИЦІ І СВ.ОБРУЧНИКА ЙОСИФА.

"Йосиф муж її був праведний"..
/Мат.1.19/.

З Христовим Різдвом вяжеться тісно нинішне свято Собора Пресв. Богородиці і св. обручника Йосифа.Вчорашнього дня ми величали прихід Божого Сина в людському тілі,сьогодні величаємо тих,що стояли найближче до Божого Сина.А тими особами були Марія і св.Йосиф.В опіку цих вибраних осіб віддав Бог свого Єдинородного Сина.

Нинішне Свято - це зібрання всіх почестей Марії,тому воно називається Собором Богородиці.

Св. Євангелія згадує сьогодні Йосифа,мужа Марії,що удостоївся бути опікуном Єдинородного Божого Сина.Розгляньмо сьогодні високе достоїнство св.Йосифа:

1/.Йосиф - муж Марії;
2/.Йосиф - опікун Божого Сина.

I/.У св. Євангелії ми чуємо слова про Йосифа:"Йосиф муж її був праведний"/Мат.1.19/.

Про життя св.Йосифа дає нам скупі відомості св.Євангелія.Ми знаємо,що він походив з царського роду Давида,що був з покликання тесля,вбогий ремісник у Назареті та що був праведною людиною.Проте він перевищає гідністю всіх святих,апостолів,мучеників,а в останніх часах почитаємо його як опікуна цілої християнської Церкви.

В чомуж полягає його велика гідність,його достоїнство ? Відповідь на це:Йосиф був мужем Марії,матері Ісуса.

Св. євангелист Лука при описі Благовіщення перший раз згадує імя

Йосифа:"А шестого місяця Бог післав ангела Гавриїла в місто Галилейське, назване Назарет,до дівиці,обрученої мужеві з дому Давида,що звався Йосиф" /Лука 1.26/.

По закону Мойсея Йосиф і Марія були обручені і жили в однім домі в Назареті.Хоч вони обоє жили в досмертній чистоті,в людських очах уважалися за родичів Ісуса.

Йосиф і Марія походили з роду Давида.При списі населення за цісаря Августа вони йдуть з Назарету до Вифлеєму,Давидового міста,щоб там записатися.Далі ми чуємо про Йосифа при втечі до Єгипту,при повороті до Назарету і в день храму в Єрусалимі.

Достоїнство св.Йосифа висловлене словами св.Апостола Матея:"Йосиф, муж Марії,з котрої народився Ісус,названий Христос"/Мат.1.16/.

Папа Лев XIII так говорить про почитання св.Йосифа:"Коли Бог дав св.Дівиці за мужа Йосифа,то назначив його не тільки товаришем життя,свідком її дівицтва,охоронителем її чесноти,але також учасником її великого достоїнства."

Під цим титулом "муж Марії"знаходить свою охорону Боже Материнство і дівицтво Божої Матері,яке мусіло бути з початку затаєне перед людьми.

Апостоли мали за задачу проголошувати Ісуса в цілому світі.Йосиф з Назарету мав протилежну службу:славу Ісуса покривати своїм мнимим батьківством.

Своє божество укрив Ісус у домі вбогого теслі з Назарету,що був мужем матері Спасителя.

II/.Св.Йосиф був не тільки мужем Марії;в св.Євангелії він має назву "батька"Ісуса.

Хоч Ісус мав тільки одного батька,Бога і тільки одну матір,Марію, то назву св.Йосифа,як батька Ісуса,можна уважати за назву прибраного батька,опікуна.Цей титул прибраного батька належиться св.Йосифові правно,бо він був мужем Марії.

Ісус виростав у домі Йосифа в Назареті і був підчинений св.Йосифові,як кожна дитина свому батькові.Марія сама називає св. Йосифа тим іменем. На празнику в Єрусалимі,коли дванадцятирічний Ісус згубився в дорозі,Марія сказала до Ісуса:"Сину,що ти нам таке зробив?Це твій отець і ми зажурені шукали тебе".../Лук.2.48/.

Цією назвою "отець" Марія,Божа Мати,признала велике достоїнство св.Йосифа.Папа Лев XIII говорить так:Св.Йосиф,якБатько Ісуса,займає місце в Божому царстві найвизначніше побіч Марії,Божої Матері.

Яке велике це достоїнство.Ніхто з людей,крім св. Йосифа,не мав такої гідности!

Убогий ремісник з назарету,прибраний батько,опікун Царя неба і землі,Судді живих і вмерлрлих.Божий Син,що кермує небом і землею,кориться в послусі як дитина св.Йосифові.Бідний тесля працею своїх рук заробляє на удержання Божої дитини,а вечером по праці бере в обійми маленького Ісуса.

Як ревно,з яким великим пожертвуванням виконував цю гідність св. Йосиф!

Відійшли пастирі й царі від Вифлеємських ясел.Замовкли ангельські співи.Настала ніч.Заснули Йосиф і Марія,спить маленький Ісус.Серед сну являється ангел св.Йосифові:"Йосифе,встань,бери матір і дитя та втікай у Єгипет!"

Встав старенький зі сну,збирається швидко в далеку дорогу,будить Марію і вночі,втікають у чужий,незнаний край.Ідуть на злидні,на горе еміґрації,щоб лиш рятувати життя Божої дитини перед мечем Ірода...

І все це робить св.Йосиф без нарікання,повинуючись Божій волі.

Який це гарний приклад для всіх нас у всіх злиднях нашої еміґрації!

Християнська Церква почитає високо св.Йосифа.Від початку 17-ого століття західна Церква призначила для його почитання окреме свято,а папа Пій IX признав у 1870 р.св. Йосифа,покровителем св. католицької Церкви.

Нині св. Йосиф у царстві Божім поруч Божої Матери та побіч Ісуса, котрого доглядав у Єгипті,в Назареті.Ісус,таксамо як у Назареті слухав

свого опікуна,так і сьогодні у своїм Царстві слухає просьб св. Йосифа....

У часі голоду в Єгипті,коли Йосиф був заступником Фараона і рятував від голодової смерти,всі кликали:Ідіть до Йосифа,просіть помочі... Так ми ідім до св. Йосифа та просім у Нього помочі у всіх наших потребах.

Св.Йосиф виблагає нам ласку щасливого поборoту до рідного краю, як вимолив її в Єгипті для св. родини і почув слова ангела: Встань,візьми цитя і його матір та йди в землю Ізраїлеву,бо померли ті,що"наставали на душу дитяти."/Мат.2.20/.

СВ. СТЕФАНА.

Вони випровадили його і укамінували...

/Діян.7.57./

Ісус Христос,висилаючи у світ своїх апостолів на проповідь Божого слова,не захвалював їх праці приманчивими словами,але сказав їм гірку правду:"Се посилаю вас,як ягняти між вовків."/Лук.10.3./ "Як мене проганяли,і вас проженуть"... "Та прийде час,коли кожний,що вбє вас,буде думати, що приносить службу Богові"/Ів.16.2./..."Ви щасливі,коли вас висміюють люди і переслідують вас задля мене.Тіштеся і веселіться,бо нагорода ваша велика в небі"...

"Вас проженуть з божниць" і "ви будете моїми свідками"."І поведуть вас до намісників і царів за мене"/Мат.10.18./

Ці слова Спасителя стали небавком сповнятися в житті перших Христових свідків,святих апостолів.Їх вязнили,ставили перед суд і карали за проповідь Божого Слова.

Першим кривавим свідком Христової віри був св. первомученик Стефан.

Він був одним з сімох діякoнів,яких вибрала перша Християнська громада для опіки над убогими християнами.Між діяконами визначався горячою вірою і любовю ближніх саме св. Стефан.Про нього говорять Діяння Апостольські:"Стефан був повний віри"...і гарячий проповідник Божого Слова і багато людей навертав до Христової віри.Він боронить Христову віру проти наук жидівських синаґоґ Лібертинів,Ціренеїв,Александринів з Кілікії та Азії. Всі вони не могли дорівняти його мудрості.Тому вороги уживають підлих способів,ставлять ложних свідків,цькують проти нього народ,ставлять під суд і засуджують на смерть.

Тим,що противилися його проповіді,св.Стефана говорить одверто... такі,як ваші батьки,ви закамянілі у своїх серцях.Кого з пророків не вбили ваші батьки?..Ви противитеся повсякчас св. Духові.

Вороги не могли слухати цих правдивих слів,затикали свої ухa, скреготали зі злоби зубами.Свідоцтво св. Стефана закінчилося його мученицькою смертю.За містом упав під градом каміння перший кривавий свідок Христа св. Стефан.

В останній хвилині життя він молиться до Ісуса:"Господи,Ісусе,не памятай їм цього гріха"...

Розглянь сьогодні справу визнавання нашої св. віри:

1/.Як визнавали свою віру Христові ученики?
2/.Як маємо визнавати свою віру ми?

I/

I/до своїх учеників говорив Ісус:"І ви будете моїми свідками,бо ви є з початку зі мною"..Щож свідчать апостоли про Ісуса?Св.Петро говорить:"Ти є Христос син живого Бога".Св.Апостол Іван говорить:"Ми бачили його славу,славу як Єдинородного від Отця,повного ласки і правди"...

Вони видали це свідоцтво,бо бачили чуда Ісуса Христа,чули з його уст правди Божі,принесені з неба,бачили Його славу в день Преображення. Це свідоцтво вони ствердили своїми муками,своєю кровю,своєю мученичою смертю.Вони чулися щасливими,що можуть терпіти за Христову правду,наслідували свого Божественного Вчителя в годині смерти,молилися за своїх ворогів. Вони тішилися,що можуть своєю смертю засвідчити віру в Христа.

"Витаю тя,мій любий хресте,кликав св. апостол Андрей,коли побачив хрест,на якому мав умерти.В глибокій покорі,прибитий на хресті головою вділ.Складав своє криваве свідоцтво на вулицях Риму св. апостол Петро; в той сам день склонив свою голову під мечем на вулиці Остійській св.апостол Павло,що все життя говорив:"Що мене відлучить від Христа?Ніякі терпіння, ніякі переслідування,і навіть смерть"...

На вулицях Єрусалиму гине перший єрусалимський епископ,св.апостол Яків.Скинений ворогами з даху святині на землю,підіймається останніми силами і на колінах підносить руки до неба та прощення благає для своїх ворогів.

Так свідчили апостоли свою св. віру.

II/"І ви будете мені свідками"..Ці Христові слова відносяться також до нас.

Христос вимагає від нас,одвертого,вільного визнання своєї віри перед людьми."Хто мене визнає перед людьми,і я того визнаю перед моїм Отцем,котрий є на небі"..."Хто мене вирікається,і я того відречуся перед Отцем моїм,що є на небі".../Мат.10.33./

Отже грішить той,що стидається своєї віри,своєї св. Церкви.Грішить той,що є байдужий у справах св. віри.Байдужність у справах віри приводить до занедбування щоденних молитов,до занедбування церковних Богослужень, св.Сповіді і церковних обовязків."Кожного хто визнає мене перед людьми,визнаю його і я перед моїм Отцем,що на небесах"/10.32./

Визнання нашої віри треба засвідчити не тільки словом,у розмовах, викладах,часописах,книжках,але також виконуванням християнських діл,бо"віра без діл є мертва."

Таким героєм віри був канцлер англійського короля Генриха VIII, котрий не хотів пристати до нової англіканської церкви,яку підтримував сам король.Він волів утратити ласку короля і гарне становище та вибрав вязницю;не послухав намов своєї подруги,не зважав на сльози дітей і згинув мученичою смертю за відважне визнання своєї правдивої віри.

Таким героєм віри був наш дорогий священомученик Йосафат,архиепископ полоцький.У тому твердому переконанні,що будучність українського народу лежить у єдиній,правдивій католицькій Церкві,яка освободить наш нарід від царського православія,він ширив справу унії православної Церкви з Церквою католицькою.Цю свою віру св.Йосафат ствердив своєю кровю, своєю мученичою смертю.

Таким героєм віри був наш покійний Митрополит Андрей Шептицький. У найгрізніших часах народньої тривоги,як добрий пастир,він все залишався зі своїм стадом,боронив своїм відважним словом св.Церкву і загрівав народ до витревалости.За це скитався по чужих краях на засланні і терпів чимало.

Коли маємо стільки героїв Христової віри,від першого первомученика св.Стефана починаючи,то йдім за їх прикладом і будьмо Христовими свідками у приватному житті,в родині.в житті публичному,в школі...

Амінь.

НЕДІЛЯ ПО РІЗДВІ ХРИСТОВІМ.

"Се царі прийшли зі Сходу"
/Мат.2.1/.

Вифлеємська звізда засяла своїм ясним сяєвом на далекім Сході. Вже давно виглядали її мудрці зі Сходу.І ось ця довго вижидана зоря зійшла на небозводі.Три царі збираються в дорогу.Ідуть за звіздою шукати новонародженого царя.Звізда веде їх до Єрусалиму.Тут зникає їм з очей.

Зажурені царі вступають до жидівського царя Ірода."Де народився цар юдейський"? - питають Ірода."Ми бачили Його звізду на сході"/Мат.2.2/.
Ірод кличе священників і каже шукати у св. книгах за місцем народження нового царя.Священники читають у пророцтві Міхея/5.2/:"І ти,Вифлеєме,земле Юдова,нічим не менша від інших,з тебе вийде вожд,що спасе люди мої Ізраїля"...

"Шукайте нового царя у Вифлеємі,ідіть,поклоніться Йому,а з поворотом вступіть до мене,бо і я хочу Йому поклонитися"- сказав Ірод.

Царі вийшли і на небозводі засяла знову звізда.Великою радістю втішилися царі і пішли за звіздою.

Звізда поминула Вифлеємські доми і станула у верху місця,де було дитя,над Вифлеємським вертепом.Чи не помилилася звізда?Чи ця бідна стаєнка мала б бути місцем приходу на світ нового царя? - думають царі.

Та ні!Не помилилася звізда.Вона стоїть непорушно і в її ясних проміннях купається Вифлеємська стаєнка.

Вступили царі у Вифлеємський вертеп і знайшли дитя,що лежало в яслах.Поклонилися новому цареві і зложили дари:золото,кадило і миро. А вертаючись до дому,почули від ангела,щоб не вступати до Ірода і іншою дорогою вернулися до своїх країв.

У нинішній науці придивімся тим дарам,що їх принесли царі для Ісуса це були:

1/ золото;
2/ кадило;
3/ миро;

1/.Золото складали люди царям.Три царі складають Ісусові золото і цим признають,що дитя в яслах на сіні є царська дитина,син великого царя неба і землі.

Старозавітні пророки,ангели Божі,звістили цього нового царя в людськім тілі.Пророк Ісая називає Його князем мира,владикою:"І будемо на нього уповати і через нього будемо спасені"... Пророк Міхей називає Його вождом що спасе люди Ізраїля.Пророк Даниїл говорить,що Ісус збудує нове царство,а цьому царству не буде кінця,воно буде тривати вічно .. Сей цар буде сидіти на престолі праворуч Бога:"Сказав Господь Господеві моєму,сиди праворуч мене,доки не положу твоїх ворогів у підніжя ніг твоїх".. /Мат 22.44./

Дитя Ісус - правдивий цар неба і землі.Дитя Ісус є правдивий цар людських душ.Його царський престіл у людських серцях,Його царський престіл у наших святинях,Його царський престіл серед Херувимів і Серафимів у небеснім царстві ..

І ми сьогодні з трьома царями склонім наші голови перед дитиною в яслах та скажім:Витаємо Тебе,Ісусе,Ти наш Спаситель,Ти наш Цар!

2/. Мудрці склали в дарі тіміям,кадило.В старозавітній святині,в другій частині,названій "Святая",стояв золотий кадильний жертівник.На ньому щоденно запалювали священники жертву кадила в честь Бога. На легких крилах пахучого тіміяму мала підійматися щира молитва народу перед Божий престіл,як це представлено у псальмі:"Да ісправиться молитва моя,яко кадило пред Тобою".

Цим даром кадила признали царі зі Сходу,що дитя у Вифлеємських яслах - це правдивий Бог,Єдинородний Божий Син,котрому належиться Боже почитання і жертва кадила.

Що дитя Ісус є Богом,свідчать слова св.Євангелії:"Так дуже полюбив Бог світ,що Сина свого єдинородного дав,щоб кожний,хто вірить у нього,мав вічне життя"... "І слово стало тілом і замешкало між нами"... /Ів.1.14/.

"А що породить вона,є від святого Духа і назветься Божим Сином"- пояснює ангел св.Йосифові тайну вочоловічення в утробі Марії...

Св.пророк Ісая називає його з радістю Еммануїлом,що значить з нами Бог..,Бог кріпкий,Отець будучого віку...

Отже дитя у Вифлеємських яслах - це наш Бог,а ми його сотвор іння Тому віддаймо Йому Божу честь!Дитя Ісус і сьогодні між нами у св. Службі Божій,у Найсв.Тайні Евхаристії.Спішім же до нього в кожну неділю,спішім у кожне свято!Наша молитва хай підіймається на крилах тіміяму перед Божим дитятком Ісусом!

3/.Третій дар царів - гірке миро - вказує на терпіння і смерть Божої дитини.Гірким миром бальсамували тіла небіщиків.Царі приносять Ісусові миро.Це доказ,що Ісус прийшов на світ терпіти."Я прийшов,щоб послужити і віддати душу за спасіння багатьох". На терпіння Ісуса вказує нам уже сама Вифлеємська стаєнка,вказує тверде сіно в яслах,вказує втеча Марії з дитятком у чужий край,в Єгипет.

В листі до Євреїв/10.5.7/говорить нам св.Дух про перші гадки дитятка Ісуса:"Ти дав мені людське тіло/Боже/,замість жертв старого завіту,приходжу я"..Ісус говорить:"Я душу свою віддаю за мої вівці"..

Св.Пророк Іван Хреститель показує на Ісуса:"Дивіться,отсе Боже ягнятко,що забирає гріхи світу"/Ів.1.29/.

Дорога життя Божої дитини від Вифлеємських ясел аж до хреста на Голготі - це дорога безнастанних переслідувань,мук і терпінь,що закінчилися страшною смертю на хресті.Царі принесли Ісусові миро.І ми принесім Ісусові дар мира,всі наші сльози,всі наші еміграційні терпіння,всі наші скарги,жалі...

"Хто хоче бути моїм учеником,нехай візьме свій хрест і йде за мною." "Хто не візьме свого хреста і не піде за мною,не є мене достойний"/Мат.10.38/.Амінь.

НОВИЙ РІК,ОБРІЗАННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

СВ.ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО.

"Проминає світ і похіть його"...

Свято Нового Року зібрало нас сьогодні в Божім храмі.Ми зійшлися,щоб у торжественному Богослуженні подякувати Всевишньому за наші дотеперішні прожиті роки і просити ласк з неба на дальшу дорогу нашого життя.

Нинішний день - це день першої жертви дитятка Ісуса,в якім Боже дитятко значить дорогу спасіння першими каплями своєї крови.Це день в якім дитятко з Вифлеєму одержало імя Ісус,Спаситель,це найдорожче імя Ісус,бо нема другого імени на світі,яким можна б осягнути спасіння/Діян 4.12/."Бо й нема іншого імени під небом даного людям,в котрім ми мали б спастися."

Свята Церква ставить нам сьогодні перед наші очі великого вчителя церкви,св.Василія Великого,що помер у 379 р.як митрополит Цезареї.

Василій Великий,основник чернечого життя у східній Церкві,основник чина О.О. Василіян,такого заслуженого в нашій гр.-кат.Церкві. Св.Василій - автор Літургії і великий учитель св.Церкви.

Новий Рік.Радіють люди цим святом,складають собі взаємні бажання,літають думками в будучність.Сьогодні перед нами стоять слова св. Письма;"Проминає світ і похіть його"...

Тому на вступі до Нового Року розгляньмо дві правди:

1/. Марність нашого життя;
2/. Напрямні лінії життя в новому році.

1/."Проминає світ і похіть його"...Хтож з нас не розуміє ваги цих слів?Наше життя - це безнастанна подорож швидким поїздом життя.Цей поїзд мчить скоро і задержується на одній стації,де невблаганний провідник поїзду приказує висісти,чи ми хочемо,чи ні.

Цим поїздом переїзджають люди гарний,безжурний край дитинства, їдуть через бурхливий,повний краси край молодости і вїзджають у понуру холодну країну старости.А в цій понугій країні - остання стація.Тут кожний з подорожних мусить висісти.Напис на останній стації є: Смерть.

"Минають дні,
Минають ночі,
Шелестить пожовкле листя,
Гаснуть очі"...

співає поет про цю останню країну...

В цій країні

"Головоньку склониш,
Листоньки зрониш,
Жаль серцю буде"...

На цій останній стації нема добрих діл ні заслуг.Тому Божий голос кличе до нас:Ходіть у Божім законі,працюйте,доки маєте світло над собою,щоб вас не обняла темрява,бо прийде ніч,коли ніхто не зможе працювати..."Ще короткий час світло між вами,ходіть,доки маєте світло,щоб тьма вас не захопила"/Ів.12.35/.

Ви чули прегарну притчу Спасителя про неплідне дерево.У свому саді,засадив господар дерево.Підливав його,доглядав,шукає на ньому овочів...Та,на жаль,овочів нема.Господар кличе садівника і каже:"Вже третій рік не знаходжу овочів на цьому дереві,зрубай його,хай не займає дармо місця".

Жаль було садівникові тої деревини."Позволь,господарю,рости цій деревині ще один рік,я її обкопаю,додам навозів,може вона в черговім році вкриється овочами."Господар згодився,деревина залишилася в саді.

Чи знаєте,про кого ця притча говорить?Цим садом є світ.Деревами - люди.Господарем - Бог,садівником - Син Божий,Спаситель світу.

Скількиж то в цьому світі є непотрібних дерев,що не приносять плоду для Бога!Через св.хрещення засадив нас Бог у свому винограді,але багато людей у світі не цвите Божими чеснотами,добрими ділами.Неодна така людина вже давно була б зрубана сокирою Божої справедливости,колиб не цей добрий садівник,наш Спаситель.Спаситель охороняє неплідну деревину,бо "не хоче смерти грішника",а хоче,щоб грішник поправився і жив.

Тому на вступі до Нового Року подякуймо Спасителеві за його ласку,що дозволив нам рости в цьому році в його винограді.

2/. Тепер застановімся над напрямом дороги нашого життя в цьому Новому Році.

При вході в браму Нового Року видніє напис:Ісус.Сьогоднішній день - це день імянин Ісуса.Перед цим іменем згинають коліна Божі ангели,перед цим іменем хилиться в покорі вся вселенна."Цим іменем ми освячені в імя Господа Ісуса"/1Кор.6.11/.

В цьому році ми маємо спрямувати наше життя до Ісуса,до неба, котрого Він прийшов до нас,до вічного життя.Памятаймо,що лиш ті,що творять Божу волю,будуть жити вічно".

Як цвіти звертають свої листочки до сонця,як насіння з темної, холодної землі добирається до світла,так наша душа має линути до Божого світла.Памятаймо,що"прийде ніч,коли ніхто не зможе працювати".

До тої праці кличе нас Бог у кожній хвилині нашого життя.Ніколи ще не запізно,як це представлено в другій притчі св.Євангелії про господаря,що кликав робітників до свого винограду.Господар виходив у кожній порі дня,в годині третій,шостій,девятій,і всіх робітників,що були віль-

і кликав на працю:"Ідіть і ви в мій виноград,а що буде справедливо,я вам дам"/Мат.20.8/.

Ці слова говорить сьогодні,в цьому Новому Році,Бог до всіх нас: "Ідіть у мій виноград,ідіть ви,діти,ідіть,молодці,ідіть,чоловіки,жінки, ідіть старці:"Ідіть з іменем Ісуса",ідіть за прикладом св. Василія Великого,а дійдете до вічного щастя.Амінь.

БОГОЯВЛЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО ІСУСА ХРИСТА.

"Еіс тен гемеран,ен оо ебапісте го кіріос"...

Слово на день,у якому хрестився Господь. "Тоді являється Ісус з Галилеї над Йорданом у Йоана,щоб від нього хреститися"/Мат.3.13/.

В глухій пустині над рікою Йордан гомоніли таємні слова нової проповіді:"Покайтеся,приготовляйте дорогу Господеві"...

Таємничий і сам проповідник.Від дитячих літ виріс у пустині.Молоді роки провів у пості,молитві,розмові з Богом.Його поживою були корінці,саранча і мід диких пчіл,напоєм його - вода з джерел пустині.Дивне його одіння:груба волосінниця,підперезана ременем.Слова його відважні."Покайтеся,бо вже сокира при корені дерева;кожне дерево,що не приносить плоду,буде зрубане.Творіть діла,достойні покаяння!"/Мат.3.8,10/.

Вістка про нового пророка рознеслася скоро в цілій Юдеї.І вийшов народ над Йордан слухати нової проповіді,а пророк на знак покаяння хрестить його в Йорданських струях.

Той пророк голосить,що він не останній,що по нім прийде більший пророк,котрому він не гідний розвязати ременів від його обув...

Пророк заявляє:"Я вас хрещу водою,а той другий пророк буде вас хрестити святим Духом і вогнем"/Божої ласки/ /Мат.3.11/.

Щож це за дивний пророк у пустині?Це св.Предтеча,Іван Хреститель. А деж той більший пророк від нього?Коли і де він покажеться?

В нинішньому дні спішить той найбільший пророк на ріку Йордан до св.Івана Хрестителя.

Пізнав св.Іван Пророка Ісуса,Божого Сина,і каже в покорі:Мені треба у Тебе хреститися,а Ти приходиш до мене...?"/Мат.3.14/.

"Залиши це,Іване,нам треба виконати всяку правду" - сказав Ісус і ввійшов у Йорданські струї.

Але щож то сталося з рікою?Йордан завернув свої струї,як колись Червоне Море під ударом чародійної палиці Мойсея,як завернув свої струї Йордан за Ісуса Навина,коли священники ввійшли у воду з кивотом Завіта. Отворилося небо,загреміли облаки,заговорив Бог:"Се мій Син улюблений,котрого я собі вподобав"/Марк.1.11/.

І хрестився Ісус у Йордані,а Дух святий у виді голуба літав над Ісусом.

Цю торжественну хвилину пригадує нам сьогоднішній день Богоявлення і торжественне Водосвяття.

Празник Богоявлення подає нам дві важні науки:

1/.що є три особи Божі;
2/.що необхідне відродження водою і духом.

І/.Наука про Пресв.Тройцю є підставою нашої християнської релі[гії]. На ній спирається наука про сотворення світу,наука про відкуплення чер[ез]

ругу Божу особу,наука про освячення через ласки св.Духа.

"Три є,що дають свідоцтво в небі:Отець,Син і Св.Дух,а ці три один є."/1Ів.5.7/.

"Ідіть у світ і навчайте людей та хрестіть їх в імя Отця і Сина і св.Духа/Мат.28.19/.-Христос приказує хрестити в імя Пресв.Тройці.

Св.Євангелист Іван Богослов пише про другу Божу особу:"Це є віч-не життя,щоб пізнали Тебе,Єдиного Бога і Того,що Ти післав,Ісуса Христа"/Ів.17.3/.

Про третю особу Божу пишуть Апостольські Діяння /5.3/.Св.Петро відзивається до Ананії,що затаїв гроші з проданого поля:"Чому злий дух довів тебе до обману проти св.Духа? Не перед людиною ти провинився,а перед Богом"/Діян.5.3/.

Цієї тайни ми не зрозуміємо людським розумом,бо св.Письмо говорить:"Заледви розуміємо те,що є на землі,а хтож може зрозуміти те,що є на небі"

Цю тайну хотів зрозуміти св.Августин.Довго він ходив берегом моря і роздумував над тайною Пресв.Тройці.Нараз бачить маленького хлопчика, що тримає в руках черепашку і копає ямку на березі моря.Викопав хлопчик ямку і біжить до моря,начерпав води і несе її до викопаної ямки.

- Що робиш,дитино? - питає Августин.

- Хочу перенести воду з моря до цієї ямки - відповів хлопчина.

- Даремний твій труд,дитинко! Глянь на безмежне море: твоя черепашка маленька,в цій ямці не вмістиш безмежного моря - сказав Августин до хлопчика.

А хлопчик,що був ангелом,йому відповідає:"Скорше я вміщу море в цій маленькій ямці,як ти своїм людським розумом зрозуміти велику Тайну Пресв.Тройці.

І ми в покорі склонім свої голови перед Тайною Пресв.Тройці. Цю Тайну приніс нам Спаситель з неба.Цю тайну розкриває нам нинішній празник Богоявлення над Йорданськими водами.В імя Пресв.Тройці ми записані у св. Хрещенні до Божого Царства.

II/ "Хто не відродиться водою і духом,не може ввійти до небесного Царства"/Ів.3.5/. Христова релігія вимагає відродження водою і духом через св.Тайну Хрещення.-

Аби вказати нам конечність цього відродження,Ісус спішить на Йорданські струї,щоб освятити воду для нашого хрещення.

Щоб дати нам приклад,Ісус сам дає себе хрестити в Йордані.

В діяннях Апостолів /2,38/ Дух святий говорить:"Кожний з вас нехай дасть себе охрестити для прощення гріхів."

З Тайни св.Хрещення випливають для нас важні обовязки:жити згідно з Христовою наукою. "Ви всі,що охрещені у Христі,убралися в християнство" /Гал.3.27/. Чиж не знаєте,що ваші тіла є тепер Христовими членами?" /1 Кор.6.15/. У св.Хрещенні розлилася любов Бога в наших серцях,котрого нам дано"..../Рим.5.5/.

В сьогоднішній великий празник Богоявлення величаймо Пр.Тройцю. "Нехай буде благословенне Царство Отця,Сина і Св.Духа по вічні віки, дякуймо Спасителеві за ласку св.хрещення,бо "тепер нема жадного осудження для тих,котрі є в Христі Ісусі"..../Рим.8.1/.

Амінь.

НЕДІЛЯ ПО ПРОСВІЩЕННЮ

"Відтепер зачав Ісус учити:Покайтеся,бо приблизилося небесне царство!" /Мат.4.17/.

По св.Хрещенні Ісус пішов у пустиню і там постив 40 днів та 40 ночей.Злий дух,передбачуючи упадок свого царства,намагався спокушувати Ісуса в пустині до гріха.Одначе Ісус прогнав злого духа і виступив з проповіддю Божого слова.

Люди,що сиділи в темноті,побачили велике світло Божої науки.Перші слова проповіді Ісуса:"Покайтеся,бо приблизилося небесне царство..." /Мат.4.17/.

Ці Христові слова важні по всі часи.Вони відносяться і до нас,тому Божий голос кличе до нас словами св.Письма:"Коли сьогодні чуєте голос, нехай не будуть закам'янілі ваші серця"...

Розгляньмо в нинішній науці:

1/.Не можна служити двом панам;
2/.Без покаяння нема спасення.

1/. Христос Спаситель учить нас:"Не можете служити двом панам,бо одного полюбите,другого зненавидите;не можете служити Богові і мамоні"...

"Чиж не знаєте,що ваш ворог,злий дух,ходить,як лев,шукаючи своєї здобичі!"

Злий дух заманює людей до свого царства спокусами тіла,спокусами світу.До кожної душі він шукає іншої дороги,намагається подати іншу нагоду до гріха.Він не уступає перед ніякою святістю.Він відважився спокушувати в пустині навіть Божого Сина.До яких же спокус манив Ісуса злий дух?

Коли Ти Божий Син,скажи,щоб це каміння стало хлібом"/Мат.4.3/,і не будеш змушений постити в пустині..."Людина живе не тільки хлібом,але і Божим словом"- відповів Ісус на цю першу спокусу зломання посту,уживання.

І виніс Ісуса злий дух на дах високої церкви і сказав:"Коли Ти Син Божий,киньзя вниз,бо написано,що своїм ангелам накаже про Тебе і на руках понесуть Тебе,щоб Ти не спіткнувся об камінь Твоєю ногою",а нарід бачучи це,буде славити Тебе..."/Мат.4.6/. Ця спокуса - це спокуса гордости,слави.

Ісус відповів:"Знов писано є:Не будеш спокушувати Твого Господа" /Мат.4.7/.

І випровадив злий дух Ісуса на високу гору,показав Йому всі скарби й багатства світу та сказав:"Усі ці скарби я дам тобі,тільки впадь і поклонися мені"...

"Геть від мене,сатано,Богові одному поклонишся"...

Як злий дух спокушав Ісуса різними спокусами,так і сьогодні злий дух спокушує людий до гріхів,до непослуху супроти Бога,проти св.Церкви.

Примани злого духа не заспокоюють людського серця,вони приносять розчарування,вони проминаючі.

Христос дає нам вічні скарби.Христос учить:"Не збирайте скарбів на землі,де їх нищить міль і ржа,де злодії підкопують і крадуть.Збирайте собі скарби на небі,бо де ваш скарб,там і ваше серце".../Мат.6.19.20.21/.

Христос купив нас ціною власної крови.Ми - власність Христова.Наш єдиний Пан,котрому маємо служити,це Христос. "Ніякий слуга не може служити двом панам,бо або одного зненавидить,а другого полюбить,або до одного пристане,а другим погордить;не можете служити Богові і мамоні/Лук.16.13/.

2/.Та на жаль,гріхів у світі багато. "В різних гріхах грішимо всі"/Як.3.2/. "Коли хто з вас каже,що не має гріха,то обманює себе"/Ів.1.8/

Св.Апостол Павло говорить:"Христос прийшов спасти грішників,а з них перший я"...Св.Петро уважав себе грішником і в покорі говорив до Ісуса:"Відійди від мене,Господи,бо я грішна людина"...Коли святі верховні апостоли почували себе грішними,то щож тоді ми,звичайні люди...

Гріхів сьогодні у світі багато.Люди допчуть Божі закони на кожному кроці.Гнів,гордість,ненависть,несправедливість,кривда,розпуста,непослух супроти родичів,непошанування святочних днів,святочних Богослужень...

Тому нам треба покаяння."Покайтеся!"- гомонять Христові слова."Чувайте і моліться!".Не відкладайте покаяння,бо відкладання покути - це найбільша хитрість діявола.

Одного разу зібрав сатана своїх слуг на нараду. "Як будете ловити людей до мого царства?"- питає сатана.Один зі злих духів відповів:Я скажу їм:"Грішіть,бо Бога нема"...

Не добра ця спокуса,вони не повірять,бо їх розум скаже їм:Бог є!"

Другий злий дух сказав:"Я буду їм говорити:"Грішіть,бо зі смертю все скінчиться". "І ця спокуса не добра,бо вони бояться смерти"- відповів сатана.

Третій злий дух сказав:"Я буду їм говорити:"Грішіть,а на поправу маєте час". "Оце добра спокуса"- вдоволено сказав сатана.

Ідіть у світ і намовляйте людей,щоб відкидали покуту.

Чи будемо слухати цієї спокуси злого духа?Чи будемо відкладати наше покаяння? Ні! Ми послухаємо слів Христа:"Чувайте і моліться,бо не знаєте ні дня ні години"."Длятого і ви будьте готові,бо в годину,котрої не знаєте,прийде Син Чоловічий"/Мат.24.44/.

Амінь.

НЕДІЛЯ 31 ПО СОШ.СВ.ДУХА.

"Час прийшов від сну збудитися"/Рим.13.1/.

Страшна війна,що пекольним гураганом перелетіла через усі краї, лишила по собі сумні руїни,згарища сіл і міст,висипала тисячі свіжих могил,принесла повну руїну у приватних і державних варстатах праці.

Провідні мужі говорять про переміну світу,переміну відносин,переміну народнього життя.В багатообіцюючих словах заповідають свободу всім народам.

Однак єдиною силою,що зможе відбудувати на згарищах та руїнах нове життя,єдиною запорукою справедливого миру і співжиття народів є тільки Христова релігія.Зрозумів цю силу теперішній премієр Англії п.Етлі,який у своїй промові на зборах робітничої партії сказав,що єдиною запорукою відбудови справедливого миру є християнська релігія.

В сьогоднішній Євангелії Ісус дає нам ясну відповідь на устрій життя в народі.

Одного разу запитав Ісуса один жидівський князь,що він має зробити,щоб одержати вічне життя.Ісус відповів йому:"Знаєш заповіді:не чужолож, не убий,не кради,не свідчи ложно,шануй свого отця і свою матір".

Христос вичислює ті заповіді,що відносяться до мирного життя в родині й народі.

"Те все я виконував від моєї молодости,чого я ще не зробив?"

Потім Ісус дав йому вказівки на унормування дразливого соціяльного питання.Князь був багатий.Ісус радив йому:"Іди і продай своє майно та роздай бідним". Бо "тяжко багатому ввійти в Боже царство;легше верблюдові через вухо голки пройти,як багатому ввійти до Божого царства"./Лук.18.18-29/

В сьогоднішній науці розглянемо,чому тільки Христова релігія змо-

же відродити світ по словам св.Письма:"Коли Господь не збулує дому,даремно трудяться будівничі".Причина цієї Христової сили релігія,бо вона Божа наука:

1/.Ісус правдивий Син Божий;

2/.Як доказує Ісус своє божество?

1/.Одного разу запитав Ісус фарисеїв:"Що ви думаєте про Христа, чиїм він сином?" Фарисеї відповіли:Христос - це син Давида.Христос,виявляючи їм своє Боже походження,питає:"Якжеж Давид в Дусі називає його Господом,кажучи:"Сказав Господь"Господеві мому,сиди по моїй правиці,доки не положу ворогів твоїх,підніжям ніг твоїх"/Мат.22.42.44/. Коли Давид називає його Господем,якжеж він є його сином?

Ісус стверджує,що в Ньому є дві природи:природа людська з покоління Давида і природа Божа.

Ісус повчає своїх учеників про своє Божество."За кого мене мають люди?" - питає Ісус апостолів.Ученики відповідають:"Одні уважають тебе за Івана Хрестителя,другі за Ілллю,інші за Єремію."

"А ви за кого мене маєте?"- питає дальше Ісус.Св.Апостол Петро відповів за всіх апостолів:"Ти є Христос,Син живаго Бога". Щасливий ти, Симоне,сину Иони,бо не тіло і кров обявили тобі це,а Отець мій,котрий є на небі."

2/.У своїй науці Ісус ясно доказує,що він є Божим Сином.

Одного разу просив апостол Филип Ісуса:"Покажи нам Отця".Ісус відповідає:"Так довго я з вами,а ви мене не знаєте...Хто мене бачить ,бачить Отця"/Ів.14.8.9/.

Сліпородженого питає Ісус:"Чи віруєш в Божого Сина?" "А хто він є, Господи?" - питає сліпороджений.Ісус відповідає:"Ти його бачив,той,що говорить з тобою,той є Син Божий".

Чуда Ісуса робили велике враження і подив.Зібралися жиди у святині в галі Соломона коло Ісуса і питають:"Як довго будеш нас тримати?/в невідомости/."Коли ти Христос,то скажи нам". Ісус відповів:"Я вам говорю, а ви не вірите.Я і Отець,ми є одно".Жиди підняли каміння за ці слова за, за образу Бога...Після оздоровлення в суботу недужого впродовж 38 років Ісус сказав:"Направду я говорю вам,все,що робить Отець,робить і Син, бо Отець любить Сина і показує йому все,що творить".

Тому то Юдеї старалися ще більше його вбити,що не тільки нарушував суботу,але називав Бога своїм Отцем,роблячися рівним Богу"/Иоан 5.18/.

Бо як Отець воскрешає та оживляє мертвих,так і Син,кого хоче,оживляє.Бо Отець не судить нікого,а ввесь суд дав Синові,щоб усі почитали Сина,як почитають Отця"/Ів.5.21.22.23/.

Навіть злі духи визнавали Ісуса Сином Божим."А виходили біси з багатьох,кричучи і кажучи:Ти еси Син Божий/Лук.4.41/.

Ісус виявляє своє божество перед жидівським судом."Я заклинаю тебе на живаго Бога,скажи нам,чи ти Христос,Син Божий"? - запитав Каяфа. Ісус відповів торжественно:"Ти сказав"/Мат.26.63/.Ісуса засудили на смерть за те,що "зробив себе Божим Сином".

І на хресті стверджує Ісус своє божество.До розбійника промовив Ісус:"Ще сьогодні будеш зі мною в раю"/Лук.23.43/.

Ісус виступив з наукою як Божий Син і через Його науку обновився світ,обновилося життя народів.Нові ідеї,нові погляди,нові правди оживили людство.Народи і держави щезали з лиця землі,коли відмовляли послуху Христовій релігії.

А в сьогоднішні часи там,де нема Христової віри,панує несправедливість,невільництво,пекло гріха і злочинів...

Тому на руїнах і згарищах війни ідім до Христа,бо"Він має слова вічного життя"...

Амінь.

Ю. Николай Вояковський

ПРОПОВІДІ

Ч. 3 /6/ БЕРЕЗЕНЬ 1946 РІК II.

НЕДІЛЯ СИРОПУСТНА

/Про піст/

"...щоб люди не бачили тебе, коли постиш, а твій Отець, що в тайні". /Мат. VI. 17-18/.

ВСТУП. З завтрішнім днем розпочинаємо час святий - час великого посту. Нині треба нам віднести до себе упімнення Господа Бога, висказане устами пророка Йоіля: "Обернітесь до мене всім серцем у пості, в плачу та в жалю" /II. 12./.

Нині отже буду проповідати, як треба постити, щоб цей піст о-творив нам скарби Божого милосердя.

1. Сама назва, само поняття посту говорить, як треба його зберігати. Не вільно посту легковажити і ломити, не вільно викручуватися найчастіше удаваною трудністю, не вільно брати диспензи без справедливої причини, бо кого в цей спосіб кривдимо? Тільки себе, тільки нашу власну душу. Бо коли тут не будемо виплачувати її довгів, то через те наражуємось на строгіший обрахунок по смерті. Чи не ліпше тут карати себе постом, як відчути тяжку руку Божої справедливости? Дійсно, хто видумує різні вигадки, щоб звільнити себе від посту, той є ворогом свого спасення. А тепер, братя милі, скажіть мені, що думати про тих християн, для яких взагалі піст не існує? А, на жаль, скільки є таких нині? Їх даремно напоминає Господь Бог: "Наверніться до мене в пості!" Даремно ще від апостольських часів існує для них традиція посту, про яку говорить св. Василій Великий: "шануй сивий волос посту; не є він ніякою видумкою, але як дорогоцінний скарб дістався нам по предках".

Не наслідуймо тих, братя милі, що зневажають пости, але зберігаймо пости так, як зберігали їх наші побожні предки. Навіть у таких обставинах, в яких тепер живемо, треба старатися дотримуватися приписів св. великодного посту. Тоді зможемо бути певні, що Господь Бог прийме наш піст як покуту і помилує та пощадить нас.

2. Одначе, щоб наш піст був дійсним покаянням, треба здержуватися від усяких гріхів, від злих пожадань і нахилів, від всього того, що ображає Божу велич. Без того піст, хочби був щодо споживаних страв і найстрогіший, хочби висушив нас до костей, не буде мати ніякої вартости. Жиди придержувалися більше букви, як духа закону, і тому постили тілом, а не думали про поправу свого життя. Бог погордив їх умертвленням і на питання: "Чому воно так, що ми постимо, а того не бачиш Ти?" - відповів: "Чи це такий піст, який я собі вибрав - день, коли людина впокорює душу свою, похилює наче тростина голову і попіл та верітку підстелює під себе? Чи це назвеш ти постом та днем угодним Господеві? Ось піст, який я люблю: зміни кайдани несправедливости, розвяжи пута гріховні, відпусти придавлених на волю і розірви всяку коримгу" /Ісая 58,5-6/. І тому св. Амврозій навчає: така є Божа воля, щоб ми здержалися не тільки від поживи, але також і від гріхів. Бо що поможе сушити тіло постом - додає св. Єронім - коли душа насичується гордістю? Яку заслугу має блідість лиця з посту, коли ти є синій із заздрости? - Бачите з того, як ошукують себе ті всі, що тілом постять, часом навіть дуже строго, а цілком не журяться поправою своєї злоби. Постять від мяса,

а скривдити ближнього,ошукати,неправду сказати,або очернити - уважають за добру річ. П о с т я т ь в і д м я с а,а душа їх повна гордости, серце повне злоби й ненависти до ближніх,а уста повні проклонів і сварки. Такий піст - це зневага Господа Бога! Тому в недалекім пості викиньмо зі свого серця всяку облуду,нещирість і фарисейство, " бо яка спільність праведности з беззаконністю,або яка спільність світла з темрявою, або яка згода Христа з діяволом?" /II.Кор.VI.7/. Отже "очищуймо себе від всякої скверні тіла і духа,виконуючи освячення в страху Божім". /II.Кор.VII.1/. Тоді піст наш буде правдивим постом і подобається Господу Богу.

3. В часі посту треба уникати світових розваг.Ось як про це гарно висказується пророк Еремія :"Радощів серце наше вже не знає,наші танці в жалощі замінились.Із наших голов вінки поспадали,горе нам,що ми провинили! От чому серце в нас ниє,від чого в нас в очах потемніло!" /Еремія V.15-17/.

Отсе третя умовина правдивого посту: святий смуток,жалоба душі і серця.Тому і сказано не лише "наверніться до мене в пості",але також: " у плачу і жалю...".Але,на жаль,мусимо признати,що зовсім не памятаємо про ту умовину посту.Той сам спосіб життя,ті самі привички,розривки, легкодушність,забави,шукання за приємностями - так,якби це цілком не був час смутку,час покаяння. Тож схаменім ся в тій нашій легкодушності і,оскільки можливо,стараймося в тім часі уникати розваг,сваволі,як взагалі всього того,що не є згідне з духом покути.А з другої сторони,відіймаючи веселість серцю,замість того віддаймося довшій і гарячішій молитві.Особливо постановім собі часто відвідувати церкву.Навіть у будних днях,молитися перед розпятим Ісусом,приходити на Службу Божу Преждеосвященних Дарів,щоб крім покути за довгі неправості відновити і скріпити нашого духа на будучність.Такий піст,освячений молитвою,є найприємнішою жертвою Богові.

4. В часі посту треба робити милосерні діла.Якщо хочемо самі доступити Божого милосердя,то й ми повинні мати милосердя супроти ближніх."Дайте,а дасться вам - якою мірою міриге,відміриться вам"./Мр. IV.24/. "Істинно кажу вам,оскільки ви це вчинили одному з цих моїх найменших братів - мені вчинили"/Мт.XXV,40/. Бачите,яка велика заслуга милостині при умертвленні постом.І тому сам Бог устами пророка Ісаї переконує нас,що це найкорисніший спосіб,щоб змити наші провини і виєднати різнородні ласки.Картаючи фальшиві та облудні пости жидів,каже він ось так:"поділися хлібом з голодним і введи в хату бездомних: як побачиш нагого,прикрий його наготу і від твого рідного не ховайся"./Ісая 58,7/.

Що відмовиш своєму тілові,віддай голодному.Це святий обовязок,це великий і благородний зиск із покаяння.Зле постять ті,що про це не памятають; зле постять ті,яких серце і руки замкнені для благородних цілей та для убогих. А деж наші діла для убогих,де наші діла Христа ради? Чи піст постановлений на те,щоб служити нашій пожадливості? Правда, добре є продати те,чого не вільно споживати в часі посту,але ж не забуваймо,що з того означений відсоток належиться Богові,що є сироти, вбогі діти,є бідні вдови,є хорі в шпиталях і по приватних домах,є безсильні старці,а всі вони в чужині... Чим можемо ділімся з тими , що потребують.Прикрашуймо наш піст добрими ділами,а він стане перед лицем Господнім,як пахуча жертва,і отворить нам скарби милосердя.

З А К І Н Ч Е Н Н Я . Браття милі! Нині,в навечеря великого посту, я пояснив вам,як треба постити.І в імені Спасителя,в імені Божого права і в імені довгів вашої совісти благаю і заклинаю вас,щоб ви так зберігали піст,як це я в нинішній проповіді сказав вам.Не дивіться на безбожних людей,які погордили постом,але радше дивіться на приклад наших батьків і батьків,що служили щиро Богу. Піст зменшує провини,стереже від упадків,охороняє від грішних покус, піст,вкінці є тою брамою,що веде до неба.Отже візьмім ярмо посту на себе і мужньо двигаймо його! Особливо тепер,коли до нас зближається невідома наша будучність,коли наша доля рішається може на все наше життя,на скільки більше треба нам тепер,як може колинебудь досі,особливого Божого милосердя! А його найпевніше доступимо,коли гідно використа-

ємо час св.Посту.Справді,умертвлення тіла постом - це прикра і терниста дорога життя - але дивіться,яка солодка надія яснів на її кінці:"Ті, що сіють у сльозах,будуть у радощах жати"/Пс.125.ст.5/,бо "блаженні голодні,бо наситяться; блаженні ті,що плачуть,бо вони будуть потішені" /Лука VI.21/. Амінь.

НЕДІЛЯ І ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

/Про Божу терпеливість/.

"Дозвольте рости обоїм аж до жнив" /Матей XIII,30/.

ВСТУП. Безмежно добрий Господь Бог терпеливо зносить діла грішників і хоч може знищити їх в одній хвилині,одначе того не робить. "Чим воно діється,що ледачі жиють,доживають старости,тай силами здорові.Доми їх безпечні від страху і нема Божого бича над ними. Стадом виходять їх діти,а маленькі їх забавляючися скачуть"./Йов.XXI. 7-11/. Осьтак дивувався праведний Йов,так і нас це дивує,а часом навіть обурює - така велика є Божа терпеливість. Нам видається,що Справедливий Бог не повинен терпіти грішників,які негідно зневажають Його і багато нещасть і зла роблять на світі.А однак Господь Бог інакше думає і так ділає,як той євангельський господар,що засіяв на ріллі добре зерно.І як зійшло зерно і показався кукіль,він не нищить його з поспіхом,але говорить до своїх слуг:"Позвольте рости обоїм аж до жнив".

Про цю Божу терпеливість супроти грішників та про її причини буду вам нині проповідати.

1. А. Господь Бог обявляє свою безмежну терпеливість супроти грішників,щоб світ пізнав ту правду,що Господь Бог є морем терпеливости і доброти.Тому,що Господь Бог є терпеливий,що не спішиться карати грішників,що дає їм досить часу на жаль і поправу,ми всі маємо переконання,що Господь Бог є найліпшим батьком,який не хоче смерти грішника,а хоче,щоб він навернувся і жив.Через те привязуємося до Нього серцем,величаємо Його милість і з Його прикладу вчимося терпеливости супроти ближніх.В цей спосіб віддаємо Йому славу,повторяючи з роду в рід цей гарний клич царя Давида:"Щедрий і милосердний Господь,довготерпеливий і многомилостивий"/Пс.102,8/.

Б. Своєю безмежною терпеливістю обявляє нам Господь Бог своє безмежне милосердя.І це ще більше побільшає Його славу.Бо дійсно треба хіба камінного серця,щоб не зворушилося до глибини Божим милосердям,щоб не заплакало,не заридало щиро.Слухайте,братя милі, Бог сотворив нас на свій образ,обдарував нас різнородними добрами і вивищив нас понад усі земські сотворіння.А грішник за всі ті добродійства зневажає Господа Бога,глузує собі з Його доброти,за всі ласки,за безчисленні дари відплачується невдячністю,зневагою.Для грішника Божа воля є нічим,і як не устами,то ділами говорить він:"Хто є Господь, щоб я Його слухав?"

А Господь Бог те все терпеливо переносить,чекає і виглядає повороту блудної дитини...І минають дні,місяці,роки,а грішник,замість поправитися,дальше в своїй злобі ображає Бога.А Господь Бог шукає заблуканої овечки то надхненнями,то неспокоєм совісти,то упімненнями і погрозами накликує нещасних до повороту в свої обійми:"Верніться, відступники-діти,говорить Господь,бо я здружився з вами"/Єремія:III, 14./. Грішник затикає вуха і,як читаємо в св.Письмі,в засліпленні злобно говорить:"Іди геть від нас,не хочемо знати доріг твоїх законів" /Йов.XXI,14./.І навіть цю погорду свого милосердя Господь Бог прощає.

В. Своєю терпеливістю обявляє нам Господь Бог свою найбільшу справедливість.Хоч Божа справедливість вимагає,щоб кожний проступок дістав заслужену кару,то однак вона і нагороджує кожне добро.Річ ясна,що навіть найбільші грішники мають у собі щось добре. Так напри-

влад той,що грішить найчорнішою захланністю ,збогачується кривдою ближніх,буває тверезим і здержливим.Отже є в нім якась відтінь доброго.Тому Божа справедливість винагороджує йому цю дрібку доброти."

.За ту дрібку доброти має він дочасне щастя,щоб у вічності за своє грішне життя одержати строгу кару.Так поступив Господь Бог з тим нелюдяним богачем,що горів у пеклі:"Сину,згадай,що ти зазнав добра у своїм житті"/Лука XVI,25/. Так совісно Господь Бог відплачується навіть найбільшим грішникам.О,дійсно "справедливий Господь і полюбив справедливість; лице його бачить правоту" /Пс.10.ст.7/.

Отсе пояснення цеї головної причини,чому Господь Бог є терпеливий супроти грішників,чому зараз не виполює кукілю.Бог обявляє терпеливістю супроти грішників свої безмежні совершенства і навіть людську злобу перемінює в знаряддя своєї слави.

2. Господь Бог обявляє свою терпеливість також задля духової користи чесних людей.

А. Існування злих людей є корисне для добрих,бо вони є осторогою для них перед гріхом та упадком.Напр.людина бачить,що хтось, ідучи через ріку,зайшов на вир і втопився.Якщо той видець має дрібку розуму,то не піде його слідом.Так учимося одні від других потрібної осторожности.Правда,для людей слабої волі грішники є згіршенням і причиною гріха,але для людей сильної волі злоба грішників і наслідки їх гріхів є найбільшою заохотою до чесноти.

..І так,коли бачимо зіпсутого молодця,що подоптав цвіт весни свого життя і через те став живим трупом без віри,надії і вищих цілей життя, - яка це пересторога для родичів,щоб свої діти добре виховували! Яка велика наука для молоді,щоб не одушевлялася чашею розкошів,в якій є жовч і отруя! Відраза і злі наслідки гріхів наклонюють нас до чесноти.Це потверджує св.Григорій,який висказується осьтак: "Упадок злих ангелів перестрашив добрих ангелів і здержав їх від подібної зневаги Сотворителя.Покарана гордість навчила їх покори,а покарана віроломність була для них заохотою до вірної служби Господеві". /Ліб.мор.34.капут 7./.

Б. Існування злих людей є корисне для добрих,бо вони дають їм нагоду до помножування заслуг і тимсамим до нагороди у вічності.Якби ми не були наражені на обмови і кривди,переслідуцання і зневаги від злих людей,чи могли б ми вправлятися в терпеливості,любові ворогів та в інших чеснотах? Ні! Ті чесноти зникли б зі світу, а з ними і наша заслуга.Бо бути добрим з добрими,лагідним і тихим,коли нам ніхто не робить прикрости,любити тих,що нас люблять - це мала чеснота. Спаситель учив,що і погани роблять те саме.Коли серед безбожних відзначаємося справедливістю,коли видержуємо вірно при Бозі, хоч все потягає нас до відступства,коли серед зіпсуття вміємо зберігати чистоту,коли в кривдах і переслідуванні прощаємо великодушно - приготовляємо собі вінець слави в царстві небеснім.А власне до тих чеснот помагають нам найбільше злі люди.Так розуміє це св.Ігнатій,який писав про тих,що його переслідували осьтак:"Вони є злі,але та злоба є корисна мені,бо вони вчать мене,якою дорогою прямувати до неба,приготовляють мені більшу заплату,і якщо маю якусь пляму на душі,то саме вони є тою водою,що мене обмиває,є вогнем,що очищує мої плями"./Лист до римлян/.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Братя милі! Чи розумієте тепер,чому Господь Бог так довго терпить грішникам? Слухайте отсих слів небесного Господаря,що сказав до своїх слуг у притчі про пшеницю і кукіль:"Дозвольте рости обоїм аж до жнив; а в часі жнив скажу женцям: зберіть перше кукіль і звяжіть його в снопи,щоб спалити"... Отсі страшні слова хай будуть для нас грізною пересторогою.Це говорить Бог,Бог непомильний,що не страшить надармо.Якщо є тут хтось між нами,кому говорила б совість,що є кукілем на Христовій ниві,нехай же не обманює себе тим,що йому сприяє щастя,нехай збудиться зі сну,заки прийде страшне жниво.Бог добрий,терпеливий і милосерний,але як прийде жниво,тоді вже той засуд"звяжіть його в снопи,щоб спалити",не змінится ніколи. Памятаймо ці слова,нехай вони будуть для нас заохотою до побожного життя,нехай зроблять нас святими учасниками вічного щастя в небі. Амінь.

НЕДІЛЯ II. ВЕЛИКОГО ПОСТУ

/ Про Боже милосердя супроти грішників /

"Так напевно, як я живу, говорить Господь Бог, не бажаю смерти грішника, але щоб звернув із сього шляху, тай залишився живим". /Езекиїл: XXXIII, 11/

ВСТУП. Превеликі скарби Божого милосердя повинні зворушити нас і наклонити до правдивого покаяння. Бо дійсно треба мати диявольську злобу, щоб бути глухим на голос Божого милосердя і не поправитися. "І ти це думаєш, чоловіче, що ти втечеш від суду Божого? Погорджуєш богацтвом його доброти і поблажливости і довготерпеливости, не знаючи, що доброта приводить тебе до покаяння?" /Рим. II. 8./.

Щоб ви, братя милі, наглядно пізнали великість Божого милосердя, буду вам проповідувати про Боже милосердя супроти грішників та про ті науки, які з того висновляться.

А. Господь Бог щадить грішників, зберігає та охороняє їх, щоб у свій спосіб дати їм час і спромогу на покаяння.

А тимчасом грішники допчуть волю найвищого Пана, ломлять Його прикази, за добродійства віддячуються невдячністю і відмовляють Господу Богу належного Йому послуху. Яка це велика злоба, яка гордість! Чи не належиться за це грішникам, щоб Божа рука змела їх з лиця землі? А одначе Господь Бог терпить і мовчить, бо милосердя Боже не хоче смерти грішника, але його навернення.

Грішники кривдять Господа Бога і зневажають Його, а Він щадить їх, милосердиться над ними і наділює їх своїми дарами. Хтож то живить їх та одягає? Хто дає їм здоровя і життя, хто обдаровує їх дочасним щастям? Господь Бог. Спаситель учив, що Бог "свому сонцю велить сходити на добрих і злих і посилає дощ на праведних і неправедних" /Мт. V. 45/.

Отсе перший обяв Божого милосердя супроти грішників.

Б. Господь Бог спішить з поміччю грішникам і вживає різних способів, щоб їх опамятати.

Уживає до того нових добродійств, надхнень і ласки, неспокою совісти і багатьох старань, щоб наклонити їх до покаяння та до поправи. "Вернись, ти зраднице, дочко Ізраілева! Вернітесь, відступники-діти, бо я здружився з вами, тай приведу вас на Сіон" /Єремія, 12-14/. Так кличе Господь Бог грішників і так довго не покидає їх, аж доки не вичерпає усіх скарбів свого милосердя. Чого ж не робив Спаситель, щоб опамятати зрадника Юду і привести до покаяння? А коли те все не зворушило його закаменілого серця, "затревожився духом" /Йоан XII. 21./ над його засліпленням.

Отсе другий обяв Божого милосердя.

В. Господь Бог промовляє до закаменілих грішників строгістю і карами, щоб розбити камінь їх серця.

Боже милосердя, бажаючи опамятати заблудших, стає напоперек їх грішних замірів. Воно зсилає нещастя на грішників, воно подає їм гірку чашу терпінь і жури, а те все робить тільки задля того, щоб опамяталися і розкаялися. А коли й того замало, тоді Господь Бог нівечить грішника, наче глиняну посуду, але тільки тому, щоб він міг встати з тих руїн відродженим на душі і щоб став вибраним начинням. В тому значінні пише св. Павло про грішного коринтійця: "видати такого сатані на погибель тіла, щоб дух спасся в день Господа нашого Ісуса Христа" /I. до Кор. V. 5/. Як добра мати, що бачить немудрість дитини, яка бавиться в небезпечному місці, загороджує те місце терням, щоб не допустити до нещастя, так і Господь Бог кладе терня грішникові під ноги, щоб покаявся і не попався в пекельний вогонь.

Отсе третій обяв Божого милосердя супроти грішників.

Г. Замість гніву і гірких докорів витягає Господь Бог рамена на прийняття грішника. І радіючи з навернення грішника, взиває і ангельські хори, щоб тішилися з віднайденої овечки. Мило є Богові, коли

люди Його почитають,мило,коли мученики віддають життя задля Його імени,але вершком Його радости є наверненння грішника.Так,вершком Божої радости є хвилина,коли змислова людина покидає блудне життя і сльозами жалю обмиває його.Вершком Божої радости є хвилина,коли лихвар,кривдитель,перестає робити свої злочини і на взір Закхея віддає ближньому заподіяні кривди почвірно.Вершком Божої радости є хвилина,коли грішна невіста двигнеться з упадку і слідами Марії Магдалини приходить до Його стіп.І Господь Бог не лише вибачає їм,але гоїть рани їх серця,вливає їм потіху до душі,звертає первісну невинність і з давньою любовю приймає їх за свої діти.

Ось це тільки слабий образ безмежного Божого милосердя супроти грішників,бо людські уста не в силі представити його слави і блеску.

2. Братя милі,послухайте тепер,які з того Божого милосердя виснову-ються науки для нас.

Передовсім треба проганяти з серця всякі сумніви та без вагання довіряти Господу Богу.Приклади Марії Магдалини,Закхея,ап.Петра,Савла, Марії Єгипетської,Пелягії і тисячів інших грішників,що опісля заясніли святістю,це достаточні докази,що в Божому милосерді гинуть безслідно навіть найбільші злочини. "Памятай" - говорить св.Августин -,"що перший,хто увійшов до Царства Божого,був розбійник". Отже надіймося на Боже милосердя і хочби не знати які тяжкі були наші гріхи,хочби перевищали нашу голову,то все ще будьмо певні,що вони не перевищать Божого милосердя.Бо нема гріховної плями на душі,якої не змила б кров Спасителя. І "колиб гріхи ваші були як багряниця - я мов сніг їх вибілю; колиб як кармазин були червоні - обмию їх,як вовну"./Ісая І.18./.

Одначе треба покутувати за гріхи і рівночасно непохитно довіряти Божому милосердю.Боже милосердя - це зовсім не є б е з к а р н і с т ь. Навпаки - Боже милосердя домагається покути і так як манна в пустині, має свій означений час.Коли не використаємо часу милосердя,він безповоротно проминає і з милосердного Отця стає строгий Судля.Кожному з нас визначено час милосердя і коли втратимо цю нагоду,самі на себе підписуємо засуд на вічне прокляття.О,горе душі,що не зважає на цей час милосердя! Так плакав Спаситель над засліпленням мешканців Єрусалиму,кажучи:"Коли б і ти,бодай у цей твій день,зрозумів,що є для твого спокою,та нині це закрите для твоїх очей.Бо прийдуть дні на тебе і стиснуть тебе звідусюди,і з землею зрівняють тебе і твої діти,що в тобі,і не залишать каменя на камені в тобі,бо не зрозумів ти часу твого навіщання" /XIX.42-44./. Так і грішник,як тільки занедбає скористати з часу навіщання,зн.з часу Божого милосердя,підпаде під Божу справедливість,якої вже не зворушить ані сльоза жалю,ані спізнене покаяння. І та рука Божого милосердя,що нині простягається до грішника,щоб його рятувати,вкине його в ту пропасть,де плач і скрегіт зубів.Щойно там опамятається закаменілий грішник,що з власної вини пішов на вічну загибіль.Там буде гризти його червак розпуки,що міг легко врятуватися, одначе змарнував час милосердя і сам собі приготовив пекло.

З А К І Н Ч Е Н Н Я . Братя милі! Чим скоріше ідім зі сльозами щирого жалю до св.Тайни Покаяння! Милосердний Отець Небесний чекає на нас.Не відкладаймо покаяння на завтра,на пізніше,на старість,але вже зараз розірвім гріховні кайдани! О,мої ви братя і сестри,щоб ніодин,ніодна з нас так довго не вийшли з цього храму,аж доки не постановите собі рішуче покинути своє грішне життя і чимскоріше щиро покаятися.Памятайте,що тим причинитеся до великої радости в небі,а собі приготовимо вічне щастя.

Амінь.

+
++ ++
+

НЕДІЛЯ III. ВЕЛИКОГО ПОСТУ

/Хрестопоклонна/

Х р е с т   п р о п о в і д н и ц е ю   С п а с и т е л я.

В С Т У П . Нині св.Церква ставить нам перед очі знамя нашого відкуплення,св.Хрест,щоб заохотити нас до духовних подвигів у часі цього великого посту.В попередніх неділях ви чули проповіді про Божу терпеливість і милосердя,нині сам Христос буде говорити до нас. Слухаймо уважно цеї проповіді,а я допоможу вам зрозуміти,що Христос проповідав з хреста своїми ділами і словами,і скажу вам про обовязок вдячности для Спасителя за Його терпіння,якими нас спас від вічної загибелі.

1. а/ Христос проповідає з хреста велику Божу справедливість і велику любов Бога до людей.

Бог Отець зажадав такого великого надолуження за первородний гріх,що треба було аж смерти на хресті Божого Сина.І Христос Месія прийняв її зі всіми терпіннями і болями так,що міг до всіх людей закликати з хреста:"О,ви всі,що переходите дорогою коло мене,гляньте, придивіться,чи є такий біль,як мій біль?" /Плач Єремії I,12./. Отсей біль є найсильнішим доказом великої любови до людей.Бо"він взяв болі і недуги наші на себе; Він поранений був за гріхи наші і мучений за беззаконня наші" /Ісая 53,4-5/. Та мало того! Христос не лише терпів за нас,але навіть і життя своє віддав за нас. О,дійсно "більшої від цеї любови ніхто не має,щоб хто свою душу положив за своїх друзів" /Йоан XV,13./. Навіть серце дав собі пробити,щоб показати укриту любов.

І хоч одна капля Христової крови вистачила б була для відпущення гріхів усього людства,то Христос випив усю чаші терпіння аж до дна. Бо,як пише св. Іван Золотоустий:"Що було вистачаюче для спасення,це було вистачаюче для любови". Задля своєї великої любови Христос перетерпів більше,ніж було треба. Не зважаючи на насмішки і наруги,на всі болі і терпіння,яких зазнав на хресті,Він благає Отця Небесного прощення для своїх ворогів.

Так само хрестна смерть обявляє нам велику любов Бога Отця до людей.Сам Ісус Христос проповідав,що:"так полюбив Бог світ,що Сина свого єдинородного дав" /Йоан III,16./. А св. Августин,подивляючи Божу любов,відзивається такими словами:"щоб своїх слуг спасти,Ти,Господи, віддав свого Сина". Отже хрест,а смерть Ісуса Христа є живим образом великої Божої любови до людей.Тому св.Йоан напоминає нас:"Ми любимо, бо він перший полюбив нас"./I.Йоана IV.19./.

б/ Христос проповідає з хреста покору і лагідність.Він завзиває нас:"Навчіться від мене,бо я лагідний і покірного серця,а найдете спокій для ваших душ"/Матей XI,29./. І що проповідав словами, це потвердив ділами.Прийняв вид слуги і жив на землі в найбільшому пониженні,а вкінці вибрав собі таку смерть,яка на тодішній час була найстрашніша.

Також і лагідности учить нас Спаситель з хреста.Добровільно кладеться на хрест,добровільно дає своїм мучителям руки і ноги,щоб прибити їх до хреста."Наче вівцю на заріз ведуть,так і Він не відчиняє своїх уст". Тому св.Іван Хреститель,вказуючи на Ісуса,міг торжественно заявити:"Це Агнець Божий,що бере гріхи світу"/Йоан.I,22./.

в/ Христос проповідає з хреста послух і любов родичів.Апостол Павло в листі до Филипян /II,8/ пише:"Задля послуху до Отця Небесного Син Божий прийняв хрестну смерть". І тому на Оливній горі молився: "Не моя воля,а Твоя нехай буде" /Лука XXII,42./.

А на хресті серед найбільших терпінь журиться будучністю своєї матері і,щоб забезпечити її долю,віддає її під опіку св.Йоанові. Ось зворушлива проповідь Ісуса з хреста про обовязок любови своїх родичів.

г/ Христос проповідає з хреста безсмертність душі і страшний суд.
Розкаяному розбійникові обіцює дальше життя по смерті."Сьогодні будеш зі мною в раю" /Лука XXIII,43/ - так сказав Спаситель до нього і тимсамим проголосив торжественну проповідь про безсмертність душі.

На Голготі був прообраз страшного суду.По правиці Ісуса був розкаяний розбійник,по лівиці закаменілий,що пішов на вічне прокляття.Згідно з наукою Ісуса Христа так само буде і при кінці світу,бо по правиці будуть праведні,що підуть до неба,а по лівиці прокляті,що підуть на вічні муки до пекла.

д/ Христос проповідає з хреста ще багато інших наук,корисних для нашого спасення.І так темрява,що вкрила сонце,вказувала,що згасло "світло світу",Спаситель світу.Землетрясення і роздерта занавіса у храмі вказали,що через хрестну смерть настав Новий Завіт.

Отсе могуча проповідь Спасителя,проголошена з хреста наче з проповідниці всій вселенній.

2. А тепер послухаймо,братя милі,про наш обовязок вдячности для Спасителя за Його страсті і терпіння,що ними нас спас від вічної загибелі.

А. В першій мірі навчімся цінити терпіння і страсті Христові і,часто про них роздумуючи,дякуймо Спасителеві за ту велику Його любов,яку обявив нам на хресті.Св.Бригіда,бачучи у видінні пораненого і збичованого Христа,запитала:"Ісусе,хто заподіяв Тобі ці рани?". І почула страшну відповідь:"Це так поранили мене ті,що погорджують моєю любовю!" Отже,чи можна бути байдужим на страсті Христові,що їх Спаситель перетерпів за наші гріхи для нашого спасення? Ні,ніколи! Треба часто про них роздумувати і,роздумуючи,дякувати Ісусові за ту велику хрестну жертву,що нею Він спас світ від вічної загибелі.

Б. Навчімся цінити св.Літургію,бо це безкровне відновлення хрестної жертви є наймилішою службою Богу.Хто побожно вислухає св.Літургії, доступає такої самої заслуги,якої бувби доступив,колиб побожно був присутній при кровній жертві Спасителя на Голготі. Отже не лише в неділі і свята,але по змозі і в будні дні стараймося побожно вислухати св.Літургії.Саме на те установив Христос св.Літургію,щоб ми,беручи у ній участь,памятали про Його страсті.

В. Нині св.Церква виставляє на прилюдне почитання знамя св.Хреста.
Побожні християни бють перед Ним поклони і цілують розпятого Ісуса.Браття і сестри! Докажіть байдужим до Христа людям,що ви дорожите знамям відкуплення,св.Хрестом! Почитайте його не тільки нині,в тих днях,в яких Він виставлений для особливого почитання,але усе своє життя. Скільки разів побачите знамя св.Хреста,стільки разів скажіть у свойому серці: О,Ісусе,Сину Божий,умилосердися над нами! В цей спосіб зуміємо легше збудити жаль за гріхи,в цей спосіб знайдемо багато заохоти до багатьох чеснот,в цей спосіб збережемо себе від багатьох діявольських спокус.

Так було,є і буде,що Хрест є нашим товаришем в усьому нашому житті.Коли один побожний французький полковник був близько смерти,зібралися коло нього численні товариші зброї.Один з них сказав ось так: жаль,що такий великий герой не умер на полі битви під прапором свого славного війська! На ці слова умираючий взяв Хрест і сказав : Ось найкращий прапор. Під ним є чесно вмирати і найбільшому героєві цього світу,бо на нім умер найбільший герой всіх часів,Спаситель світу.

З А К І Н Ч Е Н Н Я Братя милі! О, щоб і ми могли в годині нашої смерти з великою любовю до Спасителя взяти св. Хрест у руки і з тим знаменем нашого спасення закінчити нашу земську мандрівку! А коли при кінці світу збудять нас ангельські труби і завізвуть на страшний суд,і коли побачимо сходячого з неба справедливого Суддю зі знамям св.Хреста,тоді не злякаємося,але з довірям закличемо:"Радуйся,Кресте всесвятий і всесильний,радуйся,хранителю жизни нашея".

Амінь.

НЕДІЛЯ IV. ВЕЛИКОГО ПОСТУ

Христос нашим пастирем

"Аз єсьм пастир добрий".
/Иоан X.11/.

ВСТУП. Є два знаки, по яких пізнаємо доброго пастиря. Пастир добрий життя своє дає за вівці, і дальше: пастир добрий знає свої вівці, зн. старається про них і не поступає з ними, як звичайний наємник. Оба ці знаки доброго пастиря бачимо на особі Спасителя. Він поклав за них своє життя і в цей спосіб відзискав нам вступ до неба. Не надармо Він навчав: "Я прийшов, щоб життя мали і надто мали" /Иоан X,10/. І хоч тепер не перебуває видимо при нас, одначе торжественно запевняє: "І се аз з вами єсьм во вся дни до скончанія віка" /Матей XXVIII,20/. Про це безнастаннє пастирство Спасителя буду нині проповідати, а саме, як обявляється на нас пастирство Спасителя і які маємо обовязки супроти нашого пастиря Ісуса.

1. Під пастирською опікою Ісуса ні на чім не збуває нам. З його ласки маємо все те, що може учинити нас на віки щасливими. І горе тим, що не вміють цінити тих добродійств, або що не хочуть користуватися ними.

А. Христос - Пастир вказує нам усім при помочі своєї науки дорогу просту і безпечну на все життя. Перед приходом Христа увесь світ, подібно, як і наші прадіди, покланявся поганським ідолам. Зіпсуття і гріх панували в серці кожної людини. Але прийшов Христос зі своєю божественною наукою і відразу став світлом для світу. "Аз єсьм путь і істина і живот, ходяй по мні, не імат ходити во тьмі". І Він дійсно показав дорогу, що веде до щастя і став тим сонцем, що світить для всіх народів, що не померкне аж до кінця світу.

Хто щиро прийме до серця науку Христа, стане ангелом уже тут на землі. Спокій совісти, спокій з Богом, з людьми, зі собою - отсе чудові овочі Христової науки. Наука Христова учить родичів і дітей, які вони мають обовязки. Учить працедавців і робітників, як мають виповняти супроти себе свої повинності. Учить богатих і убогих, поручаючи першим милосердя і справедливість, а другим терпеливість і совісність. Учить ремісника і купця чесности і совісности. Учить тих, що плачуть, де мають шукати потіхи, словом, Христова наука просвічує всіх і вся.

Задля великої печаливости приказує Пастир Христос своїм апостолам та їх наслідникам: "Ідіть в увесь світ і проповідайте євангеліє цілому сотворінню". /Марко XVI,15/. І цей приказ безнастанно виконується в Церкві. Всюди проповідають єпископи і священики, всюди розносять світло Христової науки.

Б. Христос Пастир памятає і про поживу для свого стада. Полишив нам у своїй Тайні Евхаристії своє Тіло і Кров. Той, котрого не всилі помістити небо, поміщується під видами хліба і вина, знижується до нужденної людини і гостить в її убогому серці. О, так, братя і сестри, хто часто й гідно приступає до св. Причастя, того воля набуває мужности до боротьби зі спокусами, серце стає готовим на всяку жертву для Бога, пристрасті гаснуть, тіло піддається духові, а в душі будяться надприродні сили. Христос проникає нас своїм духом, переливає в нас свою святість і чесноти, перетворює нашу душу на свою подобу та в нашу зіпсовану природу вщіплює завдаток безсмертности. Про це запевняє нас сам Спаситель: "Я хліб живий, що зійшов з неба. Коли хто їсть цей хліб, житиме повіки, а хліб, що я дам, це моє тіло за життя світу. Хто їсть моє тіло і пє мою кров, має життя вічне, і я воскрешу його в останній день". /Иоан, VI. 49-54/.

В. Вкінці Христос Пастир шукає заблуканих овечок. І як тільки котра овечка відбіжить від Божественного Пастиря, як погрузне в беззаконнях, Він не полишає її, але уживає всяких можливих способів, щоб опамятати заблукану овечку. А коли заблукана овечка повертається до Пастиря, Він тулить її до серця і на власних раменах відносить до вівчарні. Приклади : Самарянка при керниці Якова, що її світлом своєї на-

уки привів Христос на дорогу спасення;Марія Магдалина,якій прощає її тяжкі гріхи; та жінка,що за гріх хотіли її укамінувати,а Спаситель у великій доброті відзивається до неї:"І я тебе не осуджую: іди і від тепер більш не гріши" /Йоан VIII,11/. І в цілому своєму земському життi Христос-Пастир обявляє велике милосердя для грішників та велику дбайливість за їх навернення.

З такою самою добротою і милосердям і нині шукає Христос-Пастир заблуканих овечок-грішників.І хоч би хто все життя блудив по бездоріжжах і аж в останній хвилині звернув свій конаючий погляд до Нього,Він і для того грішника має милосердя,як мав і для розбійника,розпятого на хресті.Христос-Пастир нікого не відтручує,перд ніким не замикає скарбниці милосердя і над кожним грішником сповняються слова псалтирі:"Щедрий і милосердний Господь,довготерпеливий і многомилостивий.Не по беззаконнях наших учинив нам.і не по гріхах наших відплатить нам.Як далекий схід від заходу,так далеко віддалив від нас беззаконня наші"/Пс.102, стихи 8-12/. Він не чекає,аж грішник сам опамятається,але докладає багато старань,щоб чимскоріше привести заблукану овечку до покаяння. І тільки той грішник іде на вічне прокляття,який відкидає від себе поміч і ласку Христа-Пастиря.

2. Які обовязки маємо супроти нашого Пастиря Ісуса Христа?

Першим нашим обовязком супроти Христа-Пастиря є гаряча любов і вдячність."Величає душа моя Господа"-говорила Преч.Діва Марія,-"бо вчинив мені велике Сильний і святе імя його". А чи і для нас не вчинив Христос-Пастир великих річей? Чи Його щедрість і доброта не є великими річами?Отже навчімся цінити їх,навчімся бути вдячними за них і так поступаймо,щоб ми ніколи й нічим не зранили серця доброго Пастиря-Христа. Бо ті християни,що легковажать собі віру і тільки з назви є християнами,болюче ранять Його любов. Ранять Його і ті,що безбожністю,недовірством і своїми негідними поступками стали не дітьми,а радше ворогами Христа-Пастиря.А скільки нині є таких християн?! І то в таких для нас особливо важких часах,в яких ми проживаємо в чужині,далеко від батьківщини.Сором і жаль признаватися до того. Треба б скривати ту сумну тайну,щоб не радувалося пекло,що нині є багато християн,що стали ворогами Христа.Братя милі! Не йдім слідами тих звироднілих овечок! Навпаки: дякуймо Христові-Пастиреві за ту ласку,що взяв нас до своєї вівчарні.Любім Його як діти й ученики, ш а н у й м о н а ш у в і р у , не погорджуймо її добродійствами,поступаймо супроти Божественного Пастиря так,щоб не жалувався на нас:"Я виховав синів і вивищив їх,а вони мною погордили".

Дальшим нашим обовязком супроти Христа-Пастиря є: слухати Його і держатися тієї дороги,яку нам показує."Мої вівці слухають мого голосу і за мною йдуть" /Йоан X,27/.

Іншої дороги нема,що моглаб б завести нас певно до вічного щастя. І горе тим,що шукають щастя на дорогах цього світу! Кінець їх сльози, нужда,сором і розпука.Хоч чаша дочасних радощів зверху солодка,то на її дні журба й отруя. Єдина певна дорога до вічного щастя - це дорога, що її вказує Христос-Пастир."Ходяй по мні,не імат ходити во тьмі".Вона єдина веде нас до вічного щастя:"хто іде за мною,має життя вічне". Отже сильно держімся цеї дороги! І хоч будуть спокушувати нас пожадання і світ,памятаймо слова св.Петра:"Господи,до кого підемо? Ти маєш слова життя вічного". На Його дорозі жиймо і вмираймо.

З А К І Н Ч Е Н Н Я . Братя милі! Вдячність і послух-це наші обовязки супроти Христа-Пастиря за дбайливе пастирство над нами.Любім Його як Отця,слухаймо як Законодавця,наслідуймо як Учителя,бо того домагається від нас совість,розум і наша власна користь. Тільки вірні овечки доступлять безсмертних радощів,як це обіцяв нам наш добрий Пастир Христос:" Мої вівці слухають мого голосу і за мною йдуть. І я вічне життя їм даю і не згинуть на віки".

Амінь.

ВИДАЛА- Візитатура й Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині.
Мюнхен - Пазінг.

о. Євген Мацелюх

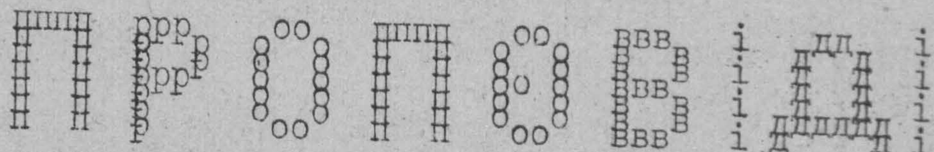

Ч. 3 а /6/ БЕРЕЗЕНЬ 1946 РІК II.

НЕДІЛЯ СИРОПУСТНА

Про вічні скарби

"Де ваш скарб,там ваше серце"./Мт.17/.

З завтрішнім днем відчиняється перед нами брама святого Великого Посту.Цей піст,що має нам пригадувати сорокденний піст Ісуса в пустині,попровадить нас по дорозі терпінь Нашого Спасителя під святий хрест на гору Голготу,де сплило спасення з неба на спрагнене,знеможене гріхом людство разом з кровю Божого Сина.

В цей день скінчилася темна ніч Божого гніву і настав ясний день Божої ласки.

Цей час важний для всіх християн і вимагає зміни життя.Тому св. Павло в сьогоднішнім листі до римлян /зач.112/ відзивається до нас такими словами:"Браття,сьогодні нам ближче спасення.Ніч проминула, приблизився день,відложім темні діла і приберімся в зброю світла,не ходім у пиянстві,в розпусті,зависті,гніві,не творім похотей тіла,а вберімся в Господа Ісуса Христа"..

В цьому часі має щезнути гнів і ненависть між людьми,і має царити любов ближнього,бо "якщо не відпускаєте гріхів своїм ближнім,і вам Бог не відпустить ваших гріхів".Так говорив Спаситель у сьогоднішній св. Євангелії /Мат,17/. Спаситель дає вказівки,як ми маємо поступати в часі св.посту:"Коли постите,не будьте як лицеміри,що хотять показатися праведними перед людьми,і роблять сумними свої обличча і сиплять попіл на свої голови...Ти,якщо постиш,умий своє лице і помажи свою голову і зберігай піст не для людей,а для Бога".

Бог побачить твій піст,піст твого серця,твоєї душі і заплатить тобі явно...В тім пості кличе до нас Спаситель словами:"Не збирайте собі скарбів на землі,де їх нищить міль і ржа,де злодії підкопують і крадуть,а збирайте собі скарби на небі,де міль не нищить,де ржа не зїдає, де злодії не підкопують і не крадуть,бо де ваш скарб,там ваше серце."

Про двоякі скарби говорить нам Спаситель. Перші скарби - це проминаючі земські скарби,що їх нищить міль і ржа,скарби,що їх в кожній хвилині можемо втратити.Другі скарби - це скарби вічні на небі,безпечні перед знищенням,безпечні перед злодіями.

Одні і другі скарби приманюють до себе людське серце,бо Спаситель ясно говорить:"Де ваш скарб,там ваше серце".

Пригляньмося в сьогоднішній науці тим двом скарбам.

1. Скарби земські та скарби вічні;
2. Чому так мало,які шукають за вічними скарбами?

1. У св.Євангелії читаємо про дві гори,з яких можна оглянути одні і другі скарби.Перша гора,Кварантанія,серед пустині,на яку випровадив злий дух Спасителя світу.З тої гори показав князь цього світу,діявол, всі скарби світу,всі богацтва землі,всю її красу. "Впадь і поклонися мені,а дам тобі за це всі скарби світу" - так говорив діявол,спокушаючи Ісуса.

Друга гора - це Тавор; гора Преображення Ісуса.На тій горі цар неба і землі Ісус,Син Божий,показав красу і велич небесних скарбів і славу вічного життя.

Захоплений красою тих скарбів, сказав св. апостол Петро: "Господи, нам добре тут бути, збудуймо собі шатра і лишімся тут".

Яка ж різниця між тими двома князями, яка різниця між тими скарбами, що їх вони показують? Ті скарби такі різні, як різні оба князі, такі віддалені від себе, як життя і смерть, як благословення і прокляття, як вічне життя і вічна погибель.

Коли маємо говорити про земські скарби, мусимо пізнати того князя, що обіцює нам ті скарби. Св. Євангелія говорить нам, що тим князем, що нас заманює до тих скарбів, є князь цього світу, злий дух. Між людьми є багато таких, що не хотять вірити в злого духа і кажуть, що злий дух - це тільки пострах для малих дітей. Одначе св. віра учить нас, що побіч Божої держави у світі будує свою державу злий дух, Сатана.

В св. Євангелії читаємо, що злий дух тричі спокушував Ісуса в пустині до проминаючих скарбів цього світу. Ісус відкинув ці покуси рішучим словом: "Геть від мене, Сатано!".

Одного разу вернулись учні з проповіді і з радістю оповідали Ісусові, що в Його імені проганяли злих духів. Ісус відповів їм на це: "Я бачив Сатану, що неначе блискавка падав з неба". - Це було в тому часі, коли Люцифер виповів послух свому Творцеві і злетів за кару як блискавка з неба у пекло.

До фарисеїв говорив Ісус: "Ви маєте батька злого духа. Він є убивник людей з самого початку. Він є батьком неправди". Так, злий дух убивник людей, він знищив рай, він позбавив щастя Адама й Еву та ввесь людський рід. Він є батьком неправди.

Першу неправду сказав він у раю до Адама і Еви: "Ви будете подібні до Бога, отворяться ваші очі і ви будете знати все, що Бог знає". І сьогодні злий дух воює у світі неправдою, обманом.

До апостола св. Петра сказав раз Ісус: "Симоме, Симоне, злий дух хотів вас пересіяти як пшеницю, одначе я молився за тебе".

Коли Ісус вибирався на свої терпіння сказав: "Тепер буде суд над світом, князь світу, діявол, буде осуджений".

На страшнім суді промовить Ісус: "Ідіть від мене, прокляті, у вічний вогонь, приготований для діявола і його слуг".

Так говорить нам св. Євангелія про злого духа.

Про злого духа вчать всі поганські релігії. Всі поганські релігії, почавши від найдавніших, говорять про існування добрих та злих духів та про вічну боротьбу між ними. Одні і другі мають вплив на землю та на людське життя.

Якщо людина робить добрі діла, належить до добрих духів, якщо робить зло підчиняється злим духам.

Тому Ісус говорить часто про синів світла, синів неба і синів світу.

В грудях всіх людей борються безупинно дві сили: одна з них хоче добра, друга бажає зла.

Ненависть і любов, роздор і єдність, біль і радість, чеснота і гріх переходять через людське серце. Боротьба ведеться в усій природі. Дві основні сили добра і зла, благословення, життя, болю і смерти борються з собою.

Весна... Яка гарна вона! Життя кипить у природі буйно. Радісне журчання потоків, прегарні барви всяких квітів, чудові співи пташин, таємні звуки комах, творять на кожному місці буйне, радісне життя.

А якщо приглянемося ближче, побачимо і тут побіч життя - смерть, побіч співів - страждання, побіч радости - терпіння.

Нема такої щасливої квітки, нема такої щасливої пташини, не виключаючи й короля птахів, сміливого орла, нема такої комашки, яка не мала б своїх ворогів. Навіть у маленькій краплині води - і там борються мікроскопійні клітини між собою.

Погляньмо на людське життя. Як близько тут життя і смерть! В той час, коли під звуки чарівних музик, серед принадних танців у гарно прибраних залях радіють сотні людей, в той самий час тисячі в'ються у страшних болях по шпиталях, на полях битв, тисячі нидіють з журби і терпінь.

А ненависть між людьми далеко більша, як у нерозумнім звіриннім світі.

Що ж є причиною такого негармонійного життя у світі? Чи ж не добре зерно Ти засіяв, Боже? Звідкіля взявся бурян у світі? Відповідь на це пи-

тання маємо у св.Євангелії:"Се зробив ворог". А той ворог - діявол.
Тому апостоли перестерігають перед злим духом."Вберіться в зброю Божу,щоб ви могли остоятись перед спокусами злого духа" - пише св. Павло до Ефесян.
"Будьте послушні голосові Бога і противтеся злому духові,то він втіче від вас" /Яков 4,7/.
Св.Петро взиває вірних:"Будьте осторожні і чувайте,бо ваш противник, злий дух,ходить довкола,як голодний лев і шукає своїх жертв"./1 Петр.5,8
"Горе землі і морю,бо злий дух зійшов до вас з великим гнівом"-пише св.Іван Богослов у книзі "Откровеніє" про антихриста,що прийде на землю при кінці світу.
Яка ж ціль тої боротьби? Злий дух хоче відірвати людей від Бога. Щоб це осягнути,він уживає різних засобів,різних спокус,заманює людей скарбами цього світу,які є проминаючими і ніколи не вдоволяють людського серця,а кінець їх смерть і сира могила на світі та вічне прокляття поза гробом.
Вічні,непроминаючі скарби на небі обіцяє нам цар неба і землі,Божественний Спаситель.Ті скарби показав Ісус на горі Тавор у дні свого Переображення. Ті скарби оглядали апостоли.Св.Іван Богослов пише про ті скарби:"Ми бачили Його славу,як Єдинородного Божого Сина". Ті скарби приносять щастя,вдоволення."Нам добре тут бути" - кликав св.ап.Петро на горі Тавор.Тим скарбам нема рівних у світі,бо "ані людське око не бачило,ані людське вухо не чуло,ані людське серце не може собі якслід представити тих скарбів". Ті скарби заспокоюють вповні людське серце і дають повний мир,якого не можуть дати світові скарби."Мир залишаю вам,мій мир даю вам,не як світ дає,я даю вам"... Ті скарби,куплені для нас безмежною ціною,бо терпінням,кровю і смертю самого Божого Сина.
Тому кличе сьогодні до нас Спаситель:"Не шукайте скарбів на землі, шукайте скарбів на небі".

2. Здавалось би,що люди послухають цих слів Спасителя,Його відвічної Правди,бо Він - сама Правда,Він - Цар над тими скарбами.
Та,на жаль,так не є.
Не всі діти,не вся молодь,не всі мущини,не всі жінки,не всі старці йдуть за словами Христа.Вони шукають у своєму житті радше проминаючих скарбів цього світу.
Погляньмо на дітей,школярів.Як багато таких,що не вміють і не хочуть молитися,як багато таких,що в неділі і свята не ходять на Богослуження,як багато таких,що не слухають своїх родичів...
Щасливі ті діти,що мають добрих родичів,щасливі,в яких є добра мати.Найкраще вчиться дитина молитви з уст рідної матері.Серце дитини подібне до мягкого воску,що дається ліпити на різні статуї. Кожна мати є різьбарем серця своєї дитини.Вона може надати серцю своєї дитини таку форму,яку сама забажає.Серце дитини,напоєне добром материнського виховання,задержує це добро в усьому житті,бо - як каже великий поет : "Раз добром налите серце ввік не прохолоне".
На жаль,мало є добрих матерей,що виховували б дітей для себе,для Бога.Далеко не всі матері рано,ввечір складають рученята дитини до молитви і кажуть їй дивитися вгору до Отця,що на небі...
В сьогоднішніх часах є багато матерей,які самі не моляться і не навчають своїх дітей молитви.Вони пішлють дітей у школу і думають,що збулися клопоту,вони сподіються,що школа має виконати те,що вони перед школою занедбали. Вони грубо помиляються,бо не школа,а домашнє вогнище,родина кладе тривалий фундамент під людське життя.Те,чого навчиться дитина в родиннім гуртку,від своєї матері,значно триваліше,як те,чого навчиться у школі.А те,чого дитина навчиться у школі,йде намарно,коли в родині нема християнського духа і християнського життя,бо де ваш скарб,там серце вашої дитини.Таку добру матір мав наш покійний Митрополит Андрей.Побожна графиня Софія від ранньої молодости подихом Божого слова впливала на душу свого сина і її доброму вихованню ми завдячуємо те,що граф Роман покинув скарби цього світу і пішов шукати вічних скарбів у нашій св.греко-католицькій Церкві.

Що ж скажемо про дорослу молодь? Тут справа далеко гірша. У дорастаючої молоді приходять до слова різні молодечі пристрасті і часто витискають з душі й ту крихітку доброго зерна, що його засіяла наука релігії в школі.

Часто нарікають родичі на непокірних синів, на непослушних доньок, а забувають, що переважно вони самі винні тому, що своїх дітей виховують для світу, а не для Бога і не для себе. Чи ж дивно, що такі діти дбають більше про забави, танці, кіна, про своє власне вдоволення, як про родичів, про Бога? Їх скарб - це уживання світу, вільна любов, забава, танці і там також їх серце.

Погляньмо на мущин. Де їх скарб і де їх серце? Зі зрілими роками приходить надмір праці в житті. Треба здобути становище, треба удержати себе і свою родину. Журба про дочасність каже шукати скарбів на землі. Думки заняті жаждою гроша, спекуляції... Нема у них часу для душі, для Бога, для скарбів на небі.

Деякі мущини, що мають вищу освіту, думають, що вони своїм знанням переросли християнську науку. В справах віри вони переважно байдужні, а дехто, перенятий новими, філософічними системами, ставиться вороже до науки Церкви.

А де ж старці шукають своїх скарбів? В старості клониться життя до землі, до гробу. Найвищий час шукати скарбів на небі, бо світові скарби вже не для них. Притихли, замовкли пристрасті тіла, слабнуть життєві сили.

Одно є можливе для старших, а саме вирівняти байдужність молодих літ, виказати ревність для Бога через поправу життя і шукати вічних, непроминаючих скарбів на небі.

Та, на жаль, і між старшими багато таких, що не шукають вічних скарбів на небі. Багато з них нарікає на свою старість, жалує за минулими роками. Вони часто ог[illegible]чені, що не можуть вже уживати радостей життя, і думають продовжити своє життя на землі різними способами і через це забувають про скарби на небі.

В часі св. Посту слухаймо уважно Христових слів: всі діти, вся молодь, всі мущини, всі жінки, всі старці.

До всіх нас кличе Христос: "Не шукайте скарбів на землі, а шукайте скарбів на небі!". "Бо не кожний, хто говорить: Господи, Господи! - ввійде до Божого царства; тільки той увійде, що виконує волю Отця, що на небі" /Мат. 7.21/.

Амінь.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - - -

I. НЕДІЛЯ ПОСТУ

Про Боже покликання.

"Іди за мною"...
/Ів. 5/.

"Іди за мною"... чуємо слова Спасителя в часі св. Посту. Ці слова сказав Ісус до Филипа, покликуючи його на службу апостола. Филип стрінув Натанаїла і з радістю промовив до нього: "Ми знайшли Того, про котрого писав Мойсей в законі і пророки, Ісуса, сина Йосифа з Назарету". - "Чи з Назарету може щось доброго бути?" - спитав недовірчиво Натанаїл. "Ходи і побачиш" - відповів Филип. Ісус побачив Натанаїла і сказав : "Се правдивий Ізраїльтянин, в котрім нема облуди". - "Звідки мене знаєш?" - спитав Натанаїл. - "Ще заки покликав тебе Филип під смоковницею, я бачив тебе" - сказав йому Ісус. Натанаїл, подивляючи знання Ісуса, закликав: "Учителю, Ти є Син Божий, Ти є цар Ізраїля". Не дивуйся, Натанаїле, побачиш більші діла. "Від тепер побачите отворене небо і Божих ангелів, що сходять на Сина чоловічого" - відповів Ісус.

"Іди за мною"... Так покликував Ісус своїх учеників . Сам погляд Ісуса, кілька слів з уст Божої Премудрости так ділали на апостолів, що вони покидали свій дім, свої родини, свої заняття і йшли слідом за Ісусом.

"Іди за мною!" - кличе Спаситель до всіх нас в часі св.Посту.Ідіть за мною,бо я світлом для світу,ідіть за мною ті,що шукаєте правди,бо я є дорога,правда і життя.Ідіть за мною всі,що шукаєте в терпіннях потіхи,розради,я вас потішу.Ідіть за мною всі,що шукаєте миру,спокою,я вам дам мир з неба,якого світ не має. Ідіть за мною на хрестну дорогу, а побачите мою любов до вас,бо "більшої любови ніхто не має,як той,що душу свою віддасть за своїх другів"...

Слова"іди за мною" гомоніли в Старім і Новім Завітах.Пригляньмося в сьогоднішній науці:

1.Як Бог кликав людей у Старім За-віті?
2.Як кличе Бог людей сьогодні?

1. За Божим покликом у Старім Завіті йшло багато святих мужів,що про них ми чули в сьогоднішнім Апостолі,в листі до Євреїв,зач.329.Вони відрікалися багацтв,як Мойсей,творили правду на землі,були сильні в боях,проганяли ворожі війська,як Гедеон,Варак,Самсон; вони терпіли за Божу правду,замикали пащі голодним львам,як пророк Даниїл; вони скитались у вертепах,земних пропастях,як Ілія; вони гасили силу вогню,як три молодці у вогненній печі.

"Вийди з дому батьків і йди до краю,що його я тобі покажу.Я буду благословити тебе і в тобі благословленні всі народи землі"... Тими словами покликував Бог Авраама,праотця ізраїльського народу.Авраам послухав Божого голосу,покинув батьківський дім,вибрався до обіцяної землі і став праотцем Божого Сина.

"Іди до царя і випровадь мій нарід з Єгипту,бо я вислухав жалі мого народу в Єгипті і хочу випровадити його на добру землю" -так говорив Божий голос в пустині до Мойсея. Мойсей послухав Божого голосу, станув перед царем Єгипту і взяв у свої руки провід народу.Маленькою дитиною врятований від неминучої смерти в филях Нілю,прийнятий за сина доньки фараона,вирікся царського синівства,вирікся царських багацтв і вибрав життя повне терпінь на тяжкій службі провідника поневоленого народу.Св.апостол Павло говорить: Він знайшов більше богацтво від єгипетських скарбів. Перед ним розступалося море,на удар його палиці скелі пустині давали воду,він розмовляв з Богом 40 діб на горі Синай...

За голосом Божим ішли судді ізраїльського народу Гедеон,Варак, Самсон,на приказ Єгови збирали війська та обороняли рідний край від гнету ворогів.

Филистими з великим військом увійшли до ізраїльського краю,грабували майно і пускали з димом ізраїльські села та міста. Цар Ізраїля Савло візвав усіх мешканців до бою.Великий силач филистимів Голіят став зневажати правдивого Бога і кликав до ізраїльтян: Виберіть зпоміж себе мужа такого,що мав би відвагу поборотися зі мною...Ніхто з ізраїльтян не відважився виступити до боротьби з великаном Голіятом. Тоді Бог покликав молоденького пастушка Давида.З палицею пастуха, з пятьма камінцями виступає Давид проти Голіята. "Чи ж я собака,що ти з палицею ідеш на мене?" - спитав ображений силач. - "Ти ідеш з мечем і списом; я п р и х о д ж у в і м я Б о ж е "-відповів Давид і поборов силача та став царем Ізраїля.

У вавилонській неволі відбувався суд надневинною жінкою Сузанною.На донос облудних суддів Сузанну засуджено на смерть.На рятунок невинної Сузанни Бог кличе пророка Даниїла.Пророк Даниїл виказав перед народом облуду і неправду суддів.Сузанну врятовано від смерти,а фольшиві судді потерпіли кару.

До грішного міста Ніневи Бог кличе пророка Йону,щоб проповідував покаяння,бо ще кілька днів,а Нінева пропаде... Пророк спішить на Божий заклик,але серед дороги змінює напрям своєї подорожі.Та Бог посилає страшну морську бурю і в цей спосіб завертає Йону таки до Ніневи.Моряки вкидають Йону в розбурхані филі моря.З водою дістається Йона до черева великого кита,а кит викидає його на беріг Ніневи... "Покайтеся,бо ще кілька днів,а Нінева пропаде!" - кликав Йона на вулицях Ніневи.Мешканці послухали голосу Йони і врятувалися від Божої кари.

Так ішли за голосом Божим святі мужі,пророки Старого Завіту.
Св.Апостол Павло кличе до нас:"І ми,коли бачимо стільки свідків, відложім гордість та гріх і в терпіннях ідім,споглядаючи на начальника віри Ісуса" /Євр.329./.

2. Як кличе Бог людей сьогодні?

"Хто залишить дім,або братів,сестер,батька і матір,або землю,одержить у той час терпіння сто разів більше домів,братів,сестер,батьків і матерей і землі,а в будучності одержить вічне життя" /Лука 9/.
За цими словами пішли Христові ученики і могли сміливо сказати перед Ісусом:"Отсе ми залишили все і пішли слідом за Тобою"... Ці слова відносяться до нас,нещасних скитальців на чужині.Ми вповні виповнили Христові домагання.Ми залишили наші рідні доми,нашу дорогу батьківщину,ми залишили наші рідні землі,багато з нас покинуло своїх рідних дітей,братів,сестер,батьків і рідні матері...Хоч до цього кроку змусили нас жорстокі воєнні відносини,та все ж у всім є Божа воля.Нашу тяжку розлуку з батьківщиною,нашу прикру розлуку з дорогою нам рідною,всю тугу нашого серця,всі наші терпіння на скитальщині жертвуймо для нашого Спасителя,а одержимо Його безпечну опіку в дальшій мандрівці нашого життя і будемо гідними учениками Його св.Євангелія.Візьмім цей важний хрест скитальчого життя без рідної хати на свої рамена і несім терпеливо за Христом у цьому св.Пості,несім цей хрест на Голгофту нашого народу,а діждемося світлого Воскресення,як діждався його Христос.
Памятаймо на Христові слова:"Хто не візьме свого хреста і не піде слідом за мною,не є мене достойний". "Іди за мною" - кличе сьогодні Ісус до молоді устами своїх родичів,кличе устами учителів у школі. "Позвольте,хай діти приходять до мене,бо їх є небесне царство!.."
До старших кличе Ісус:"Коли не будете,як діти,не ввійдете до Божого Царства"...
До тих,що псують душу дитини,що роблять згіршення,Ісус говорить: "Хто з вас згіршив би одно з цих малих,що вірують у мене,ліпше було б йому,коли б повісив собі млинський камінь на шию і пірнув у филях води".
Одного разу прийшов до Ісуса молодець,упав до ніг Спасителя і запитав:"Учителю,що маю робити,щоб я одержав вічне життя?"Ісус поглянув на нього ласкавим оком і полюбив його.З апостолів полюбив Ісус найбільше молодого,гарячого серцем,св.Івана Богослова.Він став улюбленим учеником Спасителя,він оглядав славу Спасителя на горі Тавор,він став опікуном Божої Матері на підставі завіщання Ісуса, висказаного на хресті словами Ісуса:"Сину,се твоя Мати". Так любив молодь Божественний Учитель і так горнув її до себе...
І сьогодні відзивається Ісус до тебе,дорога молоде: "Іди за мною!".
Правда,вам тяжко нераз іти за словами Христа.Буйний розквіт життя,ваші дозріваючі сили,ваші молодечі пристрасті тягнуть вас до світу...Одначе Ісус має різні дороги до вашого серця.
Не одному з вас забрало Боже Провидіння дорогого батька,любячу матір. Напімнення ваших родичів - це був Божий поклик до вас.Щасливі діти,що зберігають ці батьківські напімнення у свому серці.Вони знайдуть добрих людей на землі,знайдуть доброго батька на небі,знайдуть добру матір Ісуса,Марію.
Ходіть до мене,подруги,ходіть мущини,ходіть жінки... У вашому серці журба і старання про дочасні добра...Та журба про дочасність держить ваші серця в світових справах."Ти любиш все,що тут є на світі" /Прем.11.25/, як говорить св.Письмо.І до вашого серця має Бог різні дороги."Кого Бог любить,того навіщає" /Євр.12.6/... Провидіння Боже неодному подружжу забирає діти; неодному чоловікові забирає вірну подругу; неодній жінці забирає доброго чоловіка. Часто в житті приходять розчарування,удари,нещастя. Ці удари долі - це Божий поклик."Прийдіть до мене,всі струджені,всі обтяжені горем,я вас потішу"...
"Ідіть за мною",старці,а старість ваша буде щаслива і побачите спасення своєї душі.Ідіть за прикладом старенького священика Симеона, ідіть за прикладом старенької вдовиці Анни,що все життя спішили на

молитву до Божого храму. Вони побачили те, чого шукали; побачили Спасителя світу; брали на руки маленького Ісуса; а ви візьміт того Ісуса до свого серця у св. Причастю.

Так кличе нас Бог у всьому житті. Дорогі! Ідім за покликом Ісуса! Цей св. Піст кличе нас на дорогу терпінь нашого Спасителя, кличе нас на гору Оливну, кличе перед суд Каяфи, кличе на гору Голгофту під св. Хрест..

Скупаймо наші душі в св. крові Божого Ягнятка, скріпім наші сили в постних Богослуженнях, користаймо з багатих ласк св. Тайн, а так проведений піст загартує нас серед теперішніх страхіть і терпінь та защіпить у наших зневірених серцях свіжі сили до дальшого важкого життя на чужині.

Амінь.

- - - - - - - - - - - - - - - -

II НЕДІЛЯ ПОСТУ

Про святу Сповідь

"Відпускаються тобі твої гріхи" /Мат.9.2/.

Радісні слова звіщає нам сьогоднішня св. Євангелія: "Відпускаються тобі твої гріхи"... На ці слова чекав світ довгі часи. В Старім Завіті говорив у покорі пророк Давид: "Се в грісі я почався і в грісі родила мене моя мати" /Пс.50/.

Аж ось прийшов Спаситель. "Се Боже ягнятко, що бере гріхи світу на свої рамена" /Ів.1,29/, вказує св. Іван Предтеча на Ісуса. В часі св. Посту Ісус кличе до нас: "Відпускаються тобі твої гріхи".

Св. Євангелія оповідає нам, що Ісус прийшов до міста Капернаум. Розійшлася вістка по місті, що Ісус є в однім домі. Зібралось багато людей, і забракло місця навіть коло дверей. Чотири мущини принесли на ношах спаралізованого, але через масу людей не могли дістатися до Божественного Лікаря. Тому розібрали дах дому і спустили на мотузах спаралізованого перед Ісуса. Ісус побачив їх віру і сказав до хорого: "Сину, відпускаються тобі твої гріхи"...

Що він говорить, пощо він обманює Бога? Хто може відпускати гріхи, крім одного Бога? Так думали у своїм серці книжники і фарисеї. Ісус відчув їх гадки і сказав до них: "Чому так лукаво думаєте у своїх серцях? Що легше сказати: Відпускаються тобі гріхи, чи сказати: Встань, візьми своє ліжко і йди до свого дому? Та, щоб ви знали, що Чоловічий Син має владу на землі відпускати гріхи, побачите чудо і промовив Ісус до хорого: Встань, візьме своє ліжко і йди до свого дому" /Мат.9/.

На слова Христа спаралізований встав, взяв ліжко і пішов здоровий до свого дому. А всі люди прославляли Бога, бо ніколи такого не бачили.

Сьогоднішня св. Євангелія нагадує нам наш християнський обовязок супроти 4-ої церковної заповіді. Ця заповідь каже нам: "Кожного року хоч раз коло Великодня сповідатися і в своїй парохії запричащатися". Тому, що є деякі християни, що занедбують цей християнський обовязок, застановимося в сьогоднішній науці:

1. Чи потрібна сповідь?
2. Яка має бути сповідь?

1. Сповідь - це не людська видумка, як дехто думає. Сповідь - це Божа установа. Як давня сповідь? Сповідь так давня, як давній гріх.

Перша сповідь відбулася в раю. Бог зажадав по перворοднім грісі сповіді від Адама й Еви. Адам і Ева сповідалися перед Богом. Їх сповідь була недобра, нещира. Адам не признався до гріха, вину зложив на Еву. Ева не призналася до гріха, вину зложила на змія. За злу сповідь обоє потерпіли кару.

В Старім Завіті була також приписана сповідь. Хто попеленив тяжкий гріх, приносив за гріх жертву примирення. На жертву клав свої руки і

визнавав гріх перед священиком. Тому виразно написано в св. Письмі Старого Завіту отсі слова: "Не відкривайте легкодушно свого серця, хіба священикові задля гріха".

До св. Івана Хрестителя приходило багато людей, що визнали свої гріхи, а він на знак покаяння хрестив їх у йорданських водах. /Мат. 3,6/.

Гріхи людські в Старім Завіті могли бути відпущені тільки через віру в Спасителя Ісуса Христа, що має власть відпускати гріхи, як ми це чули в сьогоднішній св. Євангелії.

Ту саму власть передав Ісус своїм апостолам та їхнім наслідникам, священикам, словами: "Прийміть Св. Духа. Кому відпустите гріхи, тому будуть відпущені, кому задержите, тому будуть задержані." /Ів. 20,21/ - "Що звяжете на землі, буде звязане на небі, що розвяжете на землі, буде розвязане на небі". /Мат. 18,18/.

Сповідь - це дорога до самопізнання - "Пізнай себе" - учила старовинна грецька філософія. Самокритика своїх власних помилок має велику вартість у дальшім поступі духового життя. Самокритика є заохотою до поправи своїх помилок.

Сповідь - це домагання нашого серця. Наше серце не любить самоти. В щастю та в горю воно хоче поділитися з іншим. Іде про те, щоб знайти відповідну людину, до якої можна б приступити з довірям; особу, вирозумілу на людські помилки, особу, що вміє зберегти повірену тайну; особу, що мала б лучність з Богом...

Де можна знайти таку довірену особу? В сповідальниці. Тут сидить священик, як заступник Христа, вивінований властю Святого Духа: "Прийміть Духа Святого, кому відпустите гріхи, тому будуть відпущені"... В сповідальниці знайдете особу, що збереже найбільшу тайну, звязану обовязком мовчання, що випливає з її уряду.

Сповідь - це потіха для смутком прибитого серця. Вона заспокоює крик нашого сумління, дає мир і спокій. "Мир даю вам, не як світ дає, я даю вам"...

Сповідь причиняється до поправи індивідуального життя, життя родинного і громадського. Сповідь пригадує кожному його станові обовязки, зберігає права родичів перед нарушенням недобрими дітьми; вона зберігає честь людини; вона віддає кожному, що йому належиться; вона стоїть на сторожі мирного подружнього життя; вона показує любов ближнього, береже права власности, перестерігає могучих перед надуживанням своєї влади.

Через сповідь відживають всі добрі діла, яким тяжкий гріх відбирає їх вартість і заплату. "Коли праведник відвертається від праведности то всі добрі діла, що їх виконав, ідуть у непамять" /Єзек. 18,24/.

Тому в часі св. Посту слухаймо слів св. Письма: "Робіть покуту для прощення гріхів" /Діян. 2,38./.

2. Яка має бути сповідь?

Щоб гідно відбути св. Сповідь, щоб ця сповідь стала правдивим ліком для відновлення нашого життя, треба нам виконати п я т ь умовин: а/ іспит совісти, б/ жаль за гріхи, в/ постанова поправи, г/ сповідь, ґ/ покута.

а/ Іспит совісти - це самокритика власних діл. Іспит совісти - це виповнення філософічної системи "Пізнай себе". Іспит совісти наказує нам увійти в нашу душу, поставити її перед відповідним дзеркалом, в якім можна б оглянути докладно нашу душу і пізнати всі її плями. Цим дзеркалом є Божі заповіді, заповіді Церкви, гріхи головні, гріхи чужі, гріхи проти Святого Духа, гріхи що кличуть до неба по пімсту.

Це Боже дзеркало дасть нам вірний образ нашої душі. В іспиті совісти ми маємо порівняти наше життя з життям, зображеним у св. Христовій Євангелії.

І хоч би які великі плями гріхів завважили ми при іспиті совісти, не треба тратити нам надії на прощення, бо - як каже св. Письмо: "Безбожність грішника не пошкодить йому в той день, коли він відвертається від своїх гріхів". /Єзек. 33,12/.

Так порівнював своє життя блудний син на чужім пасовиську у наймах на чужині. Як гарно, як добре було в батьківськім домі! Як добре навіть слугам у батьківськім домі, а я голодний, обдертий, нещасний пастух чужих безрог. Встану і піду до мого Отця. Я йому скажу: Батьку, я згрішив перед небом і перед тобою, я вже негідний бути твоїм сином, прийми мене за свого слугу.

б/ Іспит совісти викликує жаль. Жаль - це біль душі за страченим щастям. Без жалю нема відпущення гріхів. "Зверніться до мене в пості і риданні" - кличе до нас Божий голос. "Жертвою перед Богом є дух сокрушенний" /Пс.50/. Душа, погружена в жалю, є мила для Бога, а "серця сокрушеного, смиренного Бог не відкине" /Пс.50/.

Жаль має бути внутрішній, а не зовнішній "Розірвіть ваші серця, а не ваші одежі" - кличе пророк Йоіль /2,13/. "Смуток, жаль відповідний Богові спричинює зміну змислів для вічного спасення" /2.Кор.7.10/.

Прегарний приклад доброго жалю дає нам св. Євангелія в оповіданні про Марію Магдалину.

Одного разу гостив Ісус у домі фарисея Симона. Довкола стола сиділо багато запрошених гостей. Нараз відчинилися двері і в хату ввійшла гарна, молода жінка, Марія Магдалина. В руках у неї різьблений збанок з пахучим, дорогим миром. Її темні очі залиті гарячими слізьми. Вона поминає гостей, зближається до Ісуса, припадає в покорі до Його ніг, своїми гарячими слізми змиває ноги Ісуса, отирає їх своїм волоссям, цілує їх безнастанно і намащує пахучим миром. Вся кімната наповнилася чудовим запахом "благовонної" масти.

"Коли б він був Божим Сином, пізнав би, що то за жінка, що то за грішниця цілує Його ноги"... Так думав у своїм серці фарисей Симон.

Ісус своїм віщим духом читав ці думки в серці фарисея і сказав: "Симоне, я маю тобі щось сказати. Один чоловік мав двох довжників. Один з них був довжний велику суму грошей, другий меншу. Віржитель подарував довги обом. Хто з них полюбить більше вірителя"? "Той, кому подарував більший довг" - відповів Симон.

"Добре ти сказав, Симоне. Ось послухай, я прийшов до твого дому, ти не привитав мене поцілунком, ти не дав мені оливи на моє волосся, ти не дав мені води обмити мої ноги. А отся жінка своїми сльозами змиває мої ноги; вона отирає їх своїм волоссям; вона раз-у-раз цілує мої ноги; вона дорогим, пахучим миром намастила моє тіло. Тому, що вона показала велику любов до мене, відпускаються їй многі гріхи"...

Ось це приклад правдивого жалю. Жаль покриває множество гріхів.

в/ Щирий жаль викликує постанову поправи. Таку постанову поправи прийняв грішник Закхей. "Господи, я половину маєтку роздам бідним, а кого я скривдив, віддам в-четверо". /Лука 19,8/.

В Старім Завіті читаємо слова: "Коли безбожник віддасть зрабоване добро, буде жити" /Іск.33,15/.

Таку постанову поправи зробив блудний син на чужині. "Встану і вернусь до мого Отця". Таку постанову поправи зробив Савло по своїм наверненні в дорозі до Дамаску. По прийнятті св. Хрещення він іде в арабську пустиню і там три роки працює над поправою свого життя. "Тому відновіться в дусі і вберіться в нового чоловіка". /Єфес.4,23/.

г/ Четверта умовина - це сама сповідь. "Коли ми визнаємо свої гріхи, то Бог є вірний і справедливий і простить нам наші гріхи та очистить наші душі від неправих діл" /І.Ів.І,9/. В перших початках християнства сповідь була публична, тому були й прилюдні покути. Від V. стол. за часів папи Льва Великого, впроваджено тайну, особисту сповідь. Але вже в третьому столітті був звичай тайної сповіді. Св. Кипріян /+258/ і Оріґен /+254/ пишуть у своїх творах: "Поодинокі люди можуть визнавати свої гріхи, як довго грішник є при житті".

Сповідь має бути повна, бо "хто скриває свої гріхи, не буде щасливий, хто їх визнає, одержить милосердя, помилування" /Прем.28,13/.

Сповідь має бути щира, бо сповідаємося всевідучому Богу. "Сповідайтесь Небесному Богу, бо Він добрий, бо вічна Його милість" - співаємо в церковних піснях.

Нещира сповідь не дає ласки,не дає спокою душі."Ідіть з довірям до престола ласки,щоб ви одержали милосердя і ласку"/Євр.4,16/.

г/"Творіть покуту і наверніться,щоб ваші гріхи були прощені"./Діян. 3,19./

Пʼята умовина сповіді-це покута."Тому,що ми відумерли для гріха, як можемо дальше жити в нім"?/Рим.6,2/-завважує св.Апостол Павло.

Уникаймо нагоди до гріха,бо"хто любить небезпеку,впаде в неї". /Сірах 3,28/. "Коли твоя рука соблазняє тебе,відрубай її,коли твоє око соблазняє тебе,вирви його"/Мат.18,8/. "Бо ліпше тобі з одною рукою,одним оком бути в Божім царстві,як з двома терпіти пекельні муки." Ці слова св.Євангелії треба розуміти так,що коли б примани світу,наші товариші,з якими пристаємо, були такі дорогі для нас,як наше око,наша рука,то,не зважаючи на те,мусимо зірвати з тими приємностями,мусимо покинути тих товаришів,коли вони стоять на перешкоді до нашого спасення.

Кожну провину треба змити покутою.Покутував св.апостол Петро за одну провину.Глибокі рівці на його обличчі виписували гарячі сльози покути.Смерть на хресті,головою вділ,була завершенням його покути. Три роки покутував св. апостол Павло в аравській пустині.Довгі роки покутувала Марія Єгипетська. В перших початках християнської віри була покута тяжка,публична.На очах всіх християн стояли покутники в церковних притворах.Сьогодні - яка це покута? Короткі молитви,піст, добрі діла.Але і та покута видається неодному каянникові за тяжка,а дехто не виконує заданої покути і наражує себе на позбавлення відповідних ласк."Дитино,відпускаються тобі твої гріхи".Хто з вас не хотів би почути цих ласкавих слів Спасителя,що їх почув паралітик з Капернауму?... Не журіться! І ви будете тими щасливими,якщо ви виповните у св.великоднім пості обовязок Великодної Сповіді і приступите з довірям до престола ласки,а"коли ми визнаємо наші гріхи,то Бог вірний і справедливий очистить наші душі від грішних діл"./І.Ів.1,9./.

Амінь.

- - - - - - - - - - - - - - - - - - -

III.НЕДІЛЯ ПОСТУ

П р о д у ш у.

"Яка користь для чоловіка,
коли б здобув увесь світ,
а стратив свою душу?"...
/Мар.37/.

Хрестопоклонна неділя...Перед нами св.хрест,облитий кровю Божого Сина,святий хрест,дорога заплата за гріхи світу.Цей дорогоцінний скарб,яким заплатив Спаситель за наші душі.

В св.Євангелії ми чуємо слова:"Хто хоче спасти свою душу,той душу погубить,а хто погубить свою душу задля мене і євангелія,той спасе свою душу.. /Маркс 37/. Що означають ці слова Спасителя? Христос говорить:"Хто хоче душу свою спасти,той душу погубить"...Христос говорить про два роди спасення душі.Одно спасення по людській вподобі в земських втіхах,в земських скарбах,в щастю і радості землі.Хто тут шукає спасення,той свою душу погубить.

Дальше говорить Христос:"Хто погубить душу свою задля мене і Євангелія,той свою душу спасе"..Ці слова треба розуміти так: Хто свою душу погубить для світу,хто для своєї душі не шукає щастя у світових проминаючих розкошах,а шукає щастя в Христовій Євангелії,той свою душу спасе.

В світових приманах нема такого скарбу,за який можна б продати свою душу; навіть хочби взяти всі земські скарби,бо Христос виразно говорить у сьогоднішній св.Євангелії:"Яка користь для чоловіка,коли б здобув увесь світ,а стратив свою душу?".

"Що дасть чоловік у заміну за свою душу?"

Тому,що багато християн дбає більше про своє тіло,доглядає,

прикрашує його більше від душі,розгляньмо сьогодні:

1. Що це є душа?
2. Як Бог цінить нашу душу?

1. Що це є душа? При сотворенні першого чоловіка сказав Бог слова: "Сотворім чоловіка на наш образ,на нашу подобу" /Бит.2,7/. І сотворив Бог окремо тіло з землі.Коли тіло було готове,Бог сотворив душу,вдунув у непорушне тіло дух життя і чоловік став живою істотою. Яка ж ціль сотворення чоловіка? Св.Письмо говорить, щоб він панував над филями моря,над небесними птицями,над звірями землі та над цілою землею" /Бит.1,26/.

Щоб чоловік міг виконати якслід своє панування над землею,дав йому Бог великий скарб,дух життя,безсмертну душу.Душа чаловіка - це найбільше чудо світу,бо вона найближча до Бога; вона споріднена з Богом; вона Божий образ і Божа подоба.

Чоловік зложений з тіла й душі і стоїть по середині між чисто духовими сотворіннями,ангелами та чисто тілесними,звірятами."Лиш мало що нижче від ангелів Ти поставив його,Ти увінчав його славою і честю і поставив його над ділами Твоїх рук"/Пс.8,6/. Так говорить про чоловіка псальмопівець Старого Завіту.

Людська душа вивінована Богом природними і надприродними дарами. До природних дарів належить розум,свобідна воля,безсмертність; до надприродних - освячуюча Божа ласка.

Що наша душа наділена розумом, у це ніхто з людей не сумнівається.Про це свідчить наука,мистецтво,культура,винаходи,філософічні системи,державні закони різних віроісповідань. Про розум свідчить наша мова,якої не мають інші сотворіння; а вона є посередником порозуміння між народами,лучністю між минувшістю і будучністю.

Про свобідну волю душі говорить нам наша свідомість,яка каже нам, що ми можемо щось зробити і можемо не зробити того самого діла; що можемо по вподобі вибирати це,або інше; що ми можемо виконувати працю зараз,або в довільнім часі.

Про свобідну волю вчить нас всесвітня історія. В найдавніших часах були держави,були законодавці,були закони,що установляли кари за непослух супроти державних законів.Нагороди за виконання законів і кари за невиконання свідчать про свободу волі людини.Коли б не було свободи волі,не було б місця для нагород і кар.

В св.Письмі читаємо слова Христові:"Кілько разів хотів я вас зібрати,як квочка збірає курята,а ви не хотіли". "Ви не хотіли",чому? Бо у вас свобідна воля.Св.апостол Павло говорить:"Все,що не робить чоловік з віри є гріхом" /Рим.14,23/.

Отже людина може робити діла згідні з вірою і проти віри,зн. має свобідну волю. Великою силою людської душі є чуття болю і радости.Як високо підносить людину радість,як страшно прибиває смуток, біль!...

Як благодійно ділають ті чинники в людському житті!...Хто не зазнав терпіння в житті,той не є правдивим чоловіком.Він не розуміє терпінь своїх ближніх,він до них не буде мати серця.

Радість і смуток - це такі далекі від себе чуття,як земля і небо.

Як терплять люди,так не терпить жадне сотворіння.Крім болю тіла сто раз більші терпіння душі.Візьмім умираючого батька,або матір,що лишає маленькі діточки-сироти. Крім тяжких болів тіла приходять до голосу: любов діточок,розлука з ними,страх і непевність про будучність діточок,розлука з дружиною,жаль за цим світом,завидть,що інші лишаються ще на світі,страх перед Божим судом...

Ціла велика скаля почувань; а всі вони вібрують на нервах людської душі.

Людська душа наділена силою творення понять,духових образів.Вона по ділах природи може пізнавати свого Сотворителя.В буйній фантазії вона творить нові світи,нові надії;вона чарує сучасність надією на кращу будучність:

Душа людини безсмертна."Порох вертається до землі,з котрої взятий,дух вертається до Бога,котрий його дав"/Прем,17,7/."І підуть праведні до вічного життя,а грішники у вічний вогонь".

Ця віра в безсмертність душі вроджена кожній людині.Як давній чоловік,так давня та віра в безсмертність.

Про ту віру говорять нам сторінки всесвітньої історії.Всі поганські регії впоювали віру в безсмертність душі.Нагробні памятники, похоронні обряди всіх народів свідчать про це якнайкраще.Ще донині стоять серед пустині високі єгипетські піраміди,а в них забальзамовані мумії славних фараонів.

Римський письменник Ціцерон,грецький філософ Аристотель пишуть так про ту віру:"Віра в безсмертність і позагробове життя є дуже старовинна.Їх початку не можна пізнати,як не можемо пізнати того,що вложив у людські серця ту гадку".

Навіть найбільш дикі африканські племена мають віру в без - смертність душі.Згідно з їх переконанням життя по смерті є краще від туземного.В прегарнім місці,де нема ночі,де вічно сяє сонце, мешкає добрий Бог; але дорога до того щасливого місця веде через високі гори і скелі...

В св.Євангелії Христос говорить також:"Вузька є дорога,що провадить до вічного життя".

Наша душа бажає вічних,непроминаючих дібр,безмежного знання, вічного щастя,вічного спокою...А це є доказом безсмертности нашої душі,бо у світі тих скарбів нема.

Людська душа наділена деякою мірою всезмоги.Хоч укрита перед людським оком панує над тілом,над тілесними змислами.Вона розказує всім елементам природи і всі сили природи притягає до своєї служби. Вона панує над матерією світу,будує,лучить,розділює і творить нові чудові винаходи.Вона панує над морем,вона переносить свої гадки на филях етеру в найдальші сторони світу,вона ділить атоми і витворює нові страшні сили природи.

Ось така наша душа,розумна,свобідна,безсмертна,Тому правдиві слова Христові:"Що може дати чоловік в заміну за свою душу"?

Нема на світі такого скарбу.Скарб,за який можемо віддати нашу душу -це Христос і Його свята Євангелія. "Хто погубить свою душу задля мене і Євангелії,той спасе її".

2. Як Бог цінить нашу душу?

а/ Бог дав нашій душі свій образ і свою подобу."Сотворім чоловіка на наш образ і на нашу подобу". В чому та подібність нашої душі до Бога? Нашим розумом,свобідною волею,безсмертністю ми по - дібні до нашого Сотворителя,Бога.

"Тому,що ви є синами,післав Бог у ваші серця свого Духа,котрий каже вам кликати: авва,отче".../Гал.4.6/.

"Ми упоминаємо вас,щоб ви надармо не одержували Божої ласки" /2 Кор.6,1/. бо "Бог хоче,щоб всі люди спаслися та прийшли до пізнання правди" /1.Тим.2,4/.

б/ Бог призначив для нас прегарне місце щастя,вічного світла - небо. Без світла земля була б місцем темряви і смерти. Вічне життя - це місце вічного світла,Божої ясности. Праведні будуть сяти,як сонце.

"Моє призначення є Бог у вічності" /Пс.72,26/. Радість неба полягає в огляданні Божої природи,Божої мудрости. "Тепер ми оглядаємо Бога наче в дзеркалі,а в небі лицем в лице"./1.Кор.13,12/. "Там не буде ні смерти,ні смутку,ні нарікань,ні болю"..../Откр.21,4/, а вічна радість,вічна слава.

Як не можемо нашим розумом пізнати Божої природи,так не можемо людським розумом представити собі того безмірного щастя,що є в небі; бо "ані людське око не бачило,ані людське ухо не чуло,ані людське серце не може збагнути того щастя,що його приготовив Господь тим,які Його любять"./1.Кор.2,9/. Там наша віра переміниться в о -

глядання Бога,там наша надія посяде відвічного Творця,а наша любов, потонувши у Ньому,дасть нам повноту вічного щастя.

Цю радість неба збільшає святе товариство Божих ангелів і святих угодників.Цю радість збільшає певність,що щастя неба для нас ніколи не пропаде. "І радости вашої ніхто не візьме від вас" - говорить Спаситель у св.Євангелії.

в/ Щоб ми могли безпечно дійти до цього щастя,дав нам Бог ангела хоронителя."Він заповів своїм ангелам,щоб тебе стерегли на твоїх дорогах"/Пс.90,11/."Гляди,я пішлю мого ангела,щоб він ішов перед тобою, уважай на нього,слухай його голосу".../Ісх.23,20/.

Спаситель дав приклад життя,що провадить до цього місця щасливости. "Я дав вам приклад,щоб ви робили те,що я робив"./Ів.13,15/.

Бог хоче нас всіх бачити в небі."Бог хоче,щоб усі люди спаслися" /1.Тим.2,4/. "Кожний одержить свою власну нагороду,відповідну до своєї праці"./1.Кор.3,8/. "Хто обильніше сіяв,обильніше буде збирати" /2 Кор.9,6/. - говорить св.апостол Павло.

г/ Коли замкнулося небо через первородний гріх,Бог післав свого Єдинородного Сина,щоб отворив нам замкнені гріхом небесні брами. "Так Бог полюбив світ,що післав свого Єдинородного Сина,щоб кожний,що повірить у Нього,мав вічне життя".

ґ/ Спаситель наш Ісус Христос знав,що ворог спасення не спить,що боротьба за небесне щастя буде тривати по кривавім Відкупленні на горі Голгофті.Тому Христос зіслав нам Св.Духа на поміч у боротьбі з діяволом."Я буду просити Отця,щоб дав вам другого Утішителя,котрий був би з вами вічно,духа правди"/Ів.14,16/.

Кожний тяжкий гріх відбирає нам небо.Христос упоминає нас,щоб ми користали з його ласк ."Ми упоминаємо вас,щоб ви надармо не одержували Божої ласки"/2Кор.6,1/

Для упавших душ Христос лишає останню дошку рятунку,сілоамську купіль св.Сповіді."Кому відпустите гріхи,тому будуть відпущені"... "Творіть покуту і навертайтеся,щоб ваші гріхи були прощені"/Діян.3,19/

Ось так дорожить Бог спасенням нашої душі.Спаситель залишив нам всі можливі засоби для нашого спасення.Тому не забуваймо ніколи,що в нашім немічнім тілі находиться неоцінений скарб,якого нема у світі,безсмертна душа,Божий образ,Божа подоба.Дбаймо про неї більше,як про наше тіло:Перед нашими очима хай стоять вічно слова сьогоднішньої св.Євангелії:

"Що за користь для чоловіка,коли б здобув увесь світ,а стратив свою душу".

Амінь.

Видала Візитатура й Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині. Мюнхен - Пазінґ.

о.Николай Вояковський

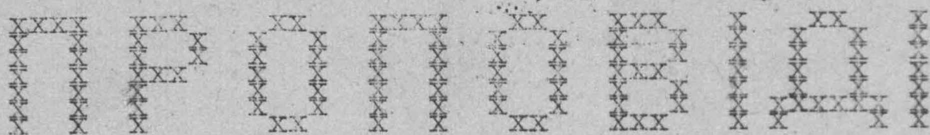

ПРОПОВІДІ

Ч. 4. КВІТЕНЬ 1946 РІК III.

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ

/Ева і Марія/

25.III.ст.ст.

"Благословенна ти між жінками"./Лука:I,42./

ВСТУП. Є деякі діла Божі,що їх не зглибить людський розум і словами їх описати годі;їх можемо тільки величаючи подивляти такими словами пророка Ісаї:"Господи!Ти Бог мій,буду Тебе прославляти,буду хвалити імя Твоє,бо Ти вчинив дивні речі."/Ісая: XXV,1./.Такі то дивні речі,що їх не можна зглибити людським розумом, пригадує нашому серцю Благовіщення Пречистої Діви Марії,якого памятку ми нині торжественно святкуємо.

Нині святкуємо памятку тої радісної хвилини,коли Господь Бог вибрав Марію за матір для свого Єдинородного Сина,за особливий знаряд для ратування всього світу.Отже над чим нам в особливий спосіб задержати думку,як не над тими добродійствами,яких джерелом стала для нас Пресвята Діва?Властне про це буду нині проповідати,але що порівнанням найліпше все пояснити,то і я піду цею дорогою і постать Марії поставлю побіч Еви.Її діло побіч діла першої жінки - а тоді в повнім блиску побачимо,чим є в історії світу Марія і що Вона для нас зробила.

Представмо собі в уяві праведного Йова,як сидить на смітті, позбавлений достатків,покритий ранами,як плаче за убитими дітьми.Отож терпіння того мужа є заледви блідою тінню тої страшної нужди,в яку Еви гріх втрутив увесь людський рід.В одній хвилині все пропало,рай замінився в кладовище і з того величного щастя,яке при сотворенні щедра Божа рука дала першим людям,залишилися тільки руїни...

1. Першим нещастям,яке стягнула на нас Ева,було розірвання того вузла,який лучив нас з Господом Богом перед упадком Адама й Еви.О,який цінний був той звязок.Чоловік,сотворений на Божу подобу,був правдиво Божою дитиною,Його вірним образом,отже мав у всій повноті ті всі права, всі ті привілеї,які прислуговують дитині.Це був звязок приязни,яку представляє св.Письмо наче тісне співжиття з Богом,наче сердечну злуку,наче любе зближення,коли та безконечна віддаль,яка відділяє сотворіння від Сотворителя,начебто переставала існувати.Вкінці це був звязок любови,про яку сам Господь Бог говорить:"віковічною любовю полюбив я тебе"/Єремія XXXI,3 /.Що за безмірне щастя лучитись таким вузлом з безконечним Єством,хвалитись Його приязню,бути так близько Його серця!...Одначе це щастя було коротке.Як тільки згрішила Ева,як тільки зворохобилася проти Бога,те святе вогниво,що лучило нас із Сотворителем,розсипалося на дрібні кусники,розсипалося з таким жалісним стогоном,що відгук того стогону відізвався в усьому сотворінні.Зникла Божа любов і приязнь,зникли синівські права.Бог відняв свою благодать, відвернув своє серце і повстала безмежна,непрохідна пропасть поміж Богом та чоловіком.Тоді Бог відтрутив чоловіка,що втратив приязнь Божого серця і став сиротою-скитальцем,що вже ніде не мав пристановища та

був наче відірваним листком з дерева,що гине подоптаний у болоті... Що за страшний,опущений стан!"Із голов у нас вінки поспадали,горе нам що ми провинили!"/Плач Єремії 5,16./.

І хто допоміг нам двигнутися з тої недолі?Кому завдячуємо,що повернулась нам приязнь і синівство Боже?Отже,власне Марії,ЇЇ Божому Материнству,якого память нині святкуємо.Бо приймаючи Слово в своє чисте нутро,стаючи матірю нашого Спасителя,вона ставить основу до діла поєднання Бога з людьми - а ЇЇ дівиче лоно є наче місцем того чудесного поєднання,де Божество стикається з людським родом і подає йому приязну руку.Розуміється,що сповнення того поєднання стало доконане на хресті,де його Христос підписав своєю кровю.Одначе перший,що так скажу,завязок того поєднання,перші,сказати б,нитки упряла нам Пресвята Діва.Як,отже,з цього огляду маємо багато завдячувати Пречистій Діві Марії!Ах,вона наче та голубка Ноя,що принесла винну галузку,символ замирення з небом.Вона наче та золота скинія завіта,де перековувано умову,заключену поміж Богом та Ізраїльським народом,бо в ЇЇ лоні був зложений завдаток нашого поєднання з Сотворителем і тому й називає ЇЇ християнський світ:Ковчегом замирення.

2. Дальшим наслідком упадку Еви була тяжка моральна неміч,що діткнула всіх людей.Вона обявилася в подвійний спосіб:притемненням розуму і повним зіпсуттям волі.

Чоловік вийшов з рук Сотворителя в досконалім стані:його розум ясно пізнавав Бога і все,що має звязок з нашою вічною задачею,а воля любувалася в добрім і не чула тієї схильности до злого,яка нині відзивається в нашому серці.Це був стан невисказано щасливий,то було правдиво ангельське життя,життя правди і добра,світла й любови,і тому псалтир,оспівуючи цю духову красу чоловіка,висказується:"мало що меншим від ангелів сотворив Ти його"...

А тимчасом Ева грішить і її гріх неначе отруя нищить цілу людську природу,а саме:притемнює розум,псує людську волю,оджеж кидає людство в подвійну пропасть зіпсуття і темряви.Це потверджує історія,яка в довгім ланцузі століть виказує нам,як увесь світ віддавався ідолопоклонству,як був погружений у всяких проступках.Це потверджує і щоденний досвід,бо учить власними прикладами,з яким притемнненим розумом,з яким пожаданням злого приходимо на цей світ.Описуючи цей сумний стан людства,мусимо направду повторити оці пресумні слова св.Ап.Павла:"Нещасний я чоловік,хто вирятує мене з цього зіпсуття?!"

Отже ж і в цьому другому нещасті,в тій моральній слабості,яку спричинив гріх Еви,принесла нам поміч Марія.Через Божественне материнство,що його обвістив Їй Ангел Гавриїл,стала вона джерелом життя,стала тою землею,на якій виросли наші ліки,стала тим деревом,якого овоч,як каже св.Йоан,дає здоровя народам;словом стала лікаркою світу та оздоровленням хорих.

3. Ще дальшим наслідком упадку Еви була втрата неба.Це був неминучий наслідок гріха,бо небо є пристанею святости,до якої не ввійде ніяка нечистота;коли ж гріх Еви занечистив нашу невинність,мусіли замкнутися перед чоловіком брами неба,бо вже він не мав на собі весільної одежі.

Чи знаєте,що це значить утрата неба!?

Втратити небо значить втратити безмежне щастя,про яке читаємо в св.Євангелії:ані око не виділо,ані вухо не чуло,ані на серце чоловікові не прийшло,що приготовив Бог тим,які Його люблять.

Втратити небо зн. навіки розлучитися з тою нашою вітчиною,де,як каже св.Йоан:"і обітре Бог всяку сльозу з їх очей і смерти більш не буде,ані смутку,ані крику,ані болю більш не буде,бо перше минулося!"/Апокаліпса XXI,4./.

Втратити небо зн.втратити всі ті скарби,всі чисті радощі,якими по словам св.Письма наповнений Божий дім:"Будуть опоєні богацтвом Твого дому і з потока радощів Твоїх напоїш їх:бо у Тебе джерело життя,в Твоїй світлості побачимо світло"/Псалом 35,ст.9-10/.Подумайте тільки в якій глибокій нужді,в якій страшній наготі опинився тоді чоловік!О,бідна праматір Ева!Напевно не передбачила того,що її гріх принесе такі

наслідки,що вирве нам небесне щастя,і наче жебраків полишить нас,безпомічних.Але приходить Пресвята Діва і невдачу вповні направляє.Ставши матірю Христовою,подала нам ключ,котрий усьому світові отворив небесні брами.Вона принесла нам скарб,дорожчий від золота,а саме кров Спасителя,яка відзискала нам втрачене небо.Вона,що так скажу,поставила ту драбину Якова,по якій вступаємо до небесної вітчини...Отже Її материнство було границею нашої нужди і сумного вигнання,було першим ключем до відімкнення небесної брами,по словам псалтирі:"Піднесіть, князі,ворота ваші і піднесіться,ворота вічні,і увійде цар слави!" /Пс.23,стих 7/. Їй завдячує людський рід відзискання вічного щастя і поворот до раю,бо в тому чудесному ділі Вона була знаряддям і тільки чисту правду висказуємо,називаючи Її : небесними воротами.

4. Вкінці найтяжчим наслідком упадку Еви було те,що її гріх віддав нас всіх у неволю діявола.Це був останній удар,наче гробовий камінь над тим цілим ділом знищення.

І отсе знову Марія задля Божого материнства рятує нас з тої страшної пекельної неволі.Стаючи матірю Спасителя світу,вона,як та Анна Старого Завіта,родить нам нового Самсона,котрий переміг пекельні сили.Від дня її материнства все перемінюється; князь облуди і смерти дістає смертельний удар,його влада упадає,його престіл замінюється в руїну,наші кайдани розриваються і свобода Божих синів проголошується дітям Адама... Яке ж то велике добродійство завдячуємо Марії і під цим останнім оглядом! Ах,то та жінка,предсказана в раю,що стерла голову вужа - то та хоробра Юдита,що рукою свого Сина поконала тирана - то та гарна Естир,що рятує свій нарід від вічної заглади.І справедливо св. Церква,а з нею і християнський світ величає і величатиме Її віками,називаючи Її:"всіх скорбящих радость".

З А К І Н Ч Е Н Н Я . Отсе,братя і сестри,коротке порівняння обох невіст,довкола яких обертається вся історія людства,а саме Еви з Марією.Яка велика суперечність поміж ними,які різноманітні їхні діла! Марія і Ева - то неначе день і ніч,неначе життя і смерть,неначе радість і журба...Ева розлучує нас з Богом - Марія направляє цю розлуку.Ева затроює нашу природу - Марія дає нам на це лік.Ева позбавляє нас неба і його вічних дібр - Марія відзискує нам цю втрату. Ева віддає людство в строге ярмо діявола - Марія перемагає його і рукою свого Сина витягає нас з пекла,словом: Ева погублює нас,а Марія рятує нас і стає в повному значінні слова радістю всіх скорбящих. О, як торжественно повинні ми нині закликати до Неї: "Благословенна ти між женами!" О,як повинні ми Її любити і почитати! Колись наші прадіди вславились побожністю до Пресвятої Діви,колись наш славний князь Ярослав Мудрий /в 1037 р./ віддав у дні св.Благовіщення ввесь свій нарід під особливу опіку Пресвятої Діви Марії.А чи нині ми,діти тих славних наших прадідів,ідемо їхніми слідами? Отже з усієї душі почитаймо і любім Марію!

Особливо ви,християнські діви,любіть і почитайте Марію,бо власне ви є Її вибраними дітьми,ви квітами Її вінця,ви дружиною Її престола,Вона є передовсім Вашою матірю і царицею.

Ви християнські молодці,любіть і почитайте Марію,ви,що шукаєте доріг до щастя,бо тільки Її рука попровадить вас безпечно,охоронить від гріха і як рання зоря присвічуватиме вам у дорозі вашого життя.

Ви,грішники,любіть і почитайте Марію; може ви мали нещастя втратити віру і чесноту,тож зверніть свої очі до Матері милосердя,а Вона піднесе вас,Вона з'єднає вам ласку щирого навернення і випросить прощення в Бога,бо Вона є прибіжищем грішних.

Словом,ідім всі до Марії з довірям,почитаймо Її,взиваймо Її опіки,а Божа ласка зійде на нас через Її руки бо Вона є помічю вірних, бо Вона є матірю благодати.

Хай отже ж почитання і любов до Пречистої Діви Марії стане від - нині правом нашого життя! Хай сповняться на нас ті слова: "сильна як смерть любов і премногим водам годі вгасити її, тай і ріки не заллють її". /Пісня пісень VIII 7/.

Приречімо це Марії з глибини душі, і зложім у підніжжу Її престола торжественне поздоровлення, як запевнення нашої любови і почитання.

Радуйся Маріє! Ти є прикрасою неба і радістю землі. Ти є матірю світлости, що освічує Твої слуги. Ти є матірю милосердя, яка веде своїх почитателів до небесних палат. До Тебе підіймаємо очі, до Тебе звертаємо свої серця - світи нам серед темряви і будь нам Провідницею в цьому житті!

Радуйся Маріє! Ти прибіжище грішників, Ти охорона безсильних, Ти золотий ключ, що отвирає райські брами, Ти скарб мира. Прийди нам з поміччю, помагай нам у тяжких хвилинах нашого життя і пливучих через це бурхливе море провадь до берегів вічности, до краю спокою.

Радуйся, Маріє! Ти вінець терпеливости, Ти лелія чистоти, Ти город радощів, Ти та земля, де виросло дерево життя, Ти та дівича скеля, з якої на всю землю виплило джерело вод життя. Очисти наші серця від гріховної змази, вилікуй їх від земських похадянь і наповни їх тугою до небесної вітчини!

Радуйся, Маріє! Ти благословенна поміж доньками Еви. Ти цвіт святости, Ти зоря Яковлева, що освічуєш небо і землю! Не погорди нашими сльозами, вислухай наші зітхання і прикраси наші серця в цвіти християнських чеснот, щоб ми були гідними називатися Твоїми дітьми!

Радуйся, Маріє! Ти єдина наша надія, Ти солодість нашого життя! До Тебе зітхаємо з тієї долини сліз! Потіш нас у наших терпіннях і смутках, бережи від нещастя і гріха, осолоди нам нашу скитальщину, а по цій земській мандрівці, о Мати Милосердя, приведи нас до свого Сина і дай нам ласку оглядати Його небесну славу. Амінь.

- o - o -

НЕДІЛЯ V. ВЕЛИКОГО ПОСТУ

/Про Христове царство на землі/.

"Покайтеся, бо наблизилося царство небесне" /Мт. IV 17/.

ВСТУП. Законовчителі і книжники сучасні Христові, зовсім фальшиво представляли собі месіянське царство, себто Христове царство на землі. Навіть апостоли перед зіслання Святого Духа не мали властивого поняття про Христове царство на землі. І тому, як ви це чули в нинішній св. Євангелії вони просили у Спасителя таких почестей, які мають високі урядовці в земських царів. Христове царство на землі - це ніщо інше, як тільки воююча Церква, якої члени мусять переможно перейти через вогонь похотей і мечі пристрастей, щоб увійти у вічну славу Христового царства в небі. Щоб краще пізнати і в памяті відсвіжити собі науку про Христове царство на землі, зн. про Христову Церкву, буду нині проповідувати про оснування і ціль Христового царства на землі та про наші обовязки.

1.А. Св. Церкву оснував сам Ісус Христос, як добрий пастир, щоб у ній допомагати вірним у праці над спасенням душі. Тому Христос на вступі прилюдного життя розпочинає свою пастирську і вчительську діяльність торжественним зазивом: "Покайтеся, бо наблизилося Царство небесне!" /Матей IV, 17/.

Зпоміж вірних, що перші увірили з Христа і приняли Його науку, вибрав Спаситель 12 апостолів і 72 учеників. Апостолам дав трояку власть: учительську, священичу і пастирську. Та буйне життя розпочинає Христова Церква щойно від зіслання Святого Духа. Аж тоді апостоли освячені Святим Духом, зрозуміли всю велич Христової науки і, повні запалу, сили і відваги, пішли в світ, щоб проповідати Христове Євангеліє всьому сотво-

рінню по всій вселенній. А знаючи, в к о г о увірили,не звертали уваги на світ та його прихильників,які все противилися Христові,але докладали всіх сил,щоб якнайдальше розширити Христове царство на землі.Ті славні герої не лякалися і людських погроз ні кари.Памятаючи,що треба більше слухати Бога,як людей сміливо йдуть зі словами Христового Євангелія,не звертають уваги ні на палаючі костирі,ні на мечі,ні на інші тортури,а закінчуючи свою апостольську діяльність,майже всі засвідчили мученицою смертю правдивість науки,яку проповідали.

І як у перших віках св.Церква мала тисячі вірних,які з радістю віддавали все за св.віру,так і через усі століття,і тепер св.Церква Христова має таких вірних,що все віддадуть для Христа: і маєтки,і достатки,і навіть своє життя,а не зрадять і не відступлять від Христової науки.

Б. Братя милі! Чи ви знаєте,яка є ціль Христового царства на землі? Ціль одна -- єдина. Слухайте! Христос на те оснував своє царство на землі,св.Церкву,щоб вона була для нас провідницею до вічного щастя Бо як треба було,щоб Христос своєю смертю довершив спасення світу,так треба і Церкви,щоб дальше вела діло спасення.

І якраз Церква це робить.Вона проповідує устами єпископів і священиків Христову науку,подає ласки в св.Тайнах і так веде вірних певною дорогою до вічного щастя.Христос не вдоволився тим,щоб люди шукали Божих правд у св.Письмі,бо людський розум перекрутив би св.Письмо і вкінці дійшло б до того,що кожний пояснював би собі св.Письмо так,як було б для нього ліпше.Тому установив св.Церкву і дав їй Св.Духа,котрий береже її,щоб у виконуванні учительського уряду і в поясненні св.Письма була непомильна.В противнім випадку більша частина людей,які не вміють читати,або не мають часу,щоб розпитуватися в книгах,ніколи не пізнали б Христової науки.Спаситель знав,що людська воля до добрих діл не є скора і тому мусить бути під духовою зверхністю,яка перестерігала б береження Божого закону.Знав і людську природу,яка прямує до певности і наглядности,тому установив св.Тайни і священичий уряд,що має уділяти ті св.Тайни.Отже ціль Христової Церкви є надприродна;Церква веде вірних всіх часів і народів до надприродного життя,зн.до щастя в небі.

2.Які є наші обовязки супроти Христової Церкви?

Перший і найважніший наш обовязок - це послух.Христос виразно вчить:"Хто не послухає Церкви,нехай буде тобі як поганин і митар" /Матей XVIII,17/.Поганин не має в Христовім царстві ніякої участи,а публичний грішник/митар/ самовільно утратив царство небесне.При іншій нагоді відзивається Христос до Апостолів такими словами:"Хто вас слухає,мене слухає,а хто вами погорджує,мною погорджує,хто ж погорджує мною,погорджує тим,що післав мене"/Лука X,16/.

Дальший наш обовязок супроти Христової Церкви - це віра."Хто не увірить,буде осуджений"/Марко XVI,16/.Так сказав Христос,і з того бачимо,що Христова Церква оправдано називається єдиноспасаючою.Отже неправду говорять ті,які твердять,що всі релігії можуть чоловіка спасти,або що одна віра є таксамо добра,як і друга.Хто так говорить,противиться Христовим словам.

Нашим обовязком супроти Христової Церкви є також обороняти її від напастей безвірків і всяких інших злих людей.Особливо в теперішніх часах маємо до того багато нагод.Часто чуємо,як то при різних нагодах,де тільки дібране якесь більше число людей,находяться такі Юди-зрадники,що висмівають Церкву,єрархію і все,що для правдивого християнина-католика найсвятіше.Чи ми виконуємо свій обовязок оборони Христової Церкви?Нераз аж коле нас у серце,але ані одного слова не скажемо для оборони Церкви.Чому?Боїмося,щоб не образити"гонору"якогось мудрагеля,або таки просто боїмося насмішки глупих людей,щоб не назвали "святим".Чуєте братя і сестри,чого бояться християни:безвірка і насмішки,щоб не прозвали"святим"!А якби так хтось прозвав його ді-

яволом,- то того вже не боявся б?О,милі братя,ті,що такі перестрашені слабодухи,- чи знаєте ви ті слова Христові,що їх св.Матей записав у св.Євангелії?Слухайте їх:"Хто відречеться мене перед людьми,віречуся його і я перед моїм Отцем,що на небесах"./Матей Х,33/.Отже треба всюди,де чуємо насмішки чи то з Христової Церкви,чи з її Єрархії,відважно обороняти Церкву;бо обороняючи Церкву,обороняємо самого Христа,а тимсамим заслугуємо на виконання Христової обітниці:"Хто визнасть мене перед людьми,визнаю його і я перед моїм Отцем,що на небесах"./Матей Х,32/.

Нашим обовязком супроти Христової Церкви є також гуртуватися в церковних брацтвах, в католицьких товариствах,а особливо старатися бути добрим прикладом для інших.В церковних брацтвах маємо нагоду доступити багатьох ласк,відпустів частних і повних,а через те легшою стає наша праця над спасенням душі.В католицьких товариствах багато причинюємося до піднесення віри.Особливо повинні ми всіма силами старатися,щоб Брацтво емігрантів св.Арх.Рафаїла розрослося в могучу і сильну організацію.Тільки в тому Брацтві св.Арх.Рафаїла можуть затертися партійні непорозуміння і під його прапором,як колись Константин Великий,і ми дійдемо до перемоги та слави.

В кінці наш обовязок супроти Христової Церкви - це безнастанна молитва.Треба молитися нам за св.Отця Папу Римського за нашого Митрополита,Єпископів і всіх священиків,що працюють над розширенням та укріпленням Христового царства на землі.Треба молитися за всіх людей, а особливо за налогових грішників.Треба молитися за себе,за спасення своєї душі та за душі в чистилищі.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Братя милі!Ви чули в отсій проповіді про існування і ціль Христового царства на землі та про наші обовязки.Чи хочете бути ж и в и м и членами цього Христового царства на землі,щоб на віки злучитися з Христом у царстві небеснім?Погляньте у свою совість,а вона дасть вам на це відповідь.Та знайте одно:коли в своїй душі плекаєте гріх і не хочете щиро розкаятися,то в Христовім царстві для вас місця - нема.Тож завжди "покайтеся,бо наблизилося царство небесне".

Амінь.

- -

ЦВІТНА НЕДІЛЯ

Торжественний вїзд Ісуса Христа до Єрусалиму.

"Осанна,благословен,що йде в імя Господнє" /Йо.XII,13/.

В С Т У П . Нині святкуємо память торжественної хвилини з життя Ісуса Христа,память Його торжественного вїзду до Єрусалиму.Востаннє вїздить Спаситель до святого міста,щоб доконати діла спасення,озброєний не земською силою,ані могутністю,але любовю,покорою і тихістю,як то давно заповів пророк Захарія:"Веселися,Сіонова дочко,се цар твій надходить до тебе,справедливий і спасаючий,тихий, сидячи на осляти"/Захарія ІХ,9/.

Може неодному видається дивним,чому Ісус Христос,що все своє життя уникав слави,вїздить до Єрусалиму з такою торжественністю,приймаючи всі ознаки прилюдного почитання і то саме перед самою хрестною смертю.В нинішній проповіді поясню вам,чому Христос вїздив торжественно до Єрусалиму і що треба нам робити,щоб ми духом лучилися з тими побожними людьми,які так торжественно витали Спасителя.

1. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб тим навчити нас,що з радістю виконує волю свого Отця.Усе життя старався Він у всім почитати Його найсвятішу волю,а нині має нагоду торжественно обявити,яка дорога Йому воля Його Отця.Отець небесний зажадав від Нього,щоб жертвував свою волю,славу і життя.І Спаситель то все прийняв і міг був торжественно заявити: О,мій Отче,отсе приходжу в-останнє до святого міста,щоб виконати Твою волю.І приходжу не лише послушно,здаючись на Твою волю, але з радістю,з торжеством,щоб навчити світ,що воля Отця небесного є завсіди найліпша,особливо ж тоді,коли зсилає терпіння і хрести.

А. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб дати нам два докази своєї любови.Перший на Тайній Вечері,установляючи Пресвяту Евхаристію; другий на Голгофті,умираючи за наше спасення.Вже давно того бажав,аж квінці прийшла та хвилина,в якій мав довершити діло спасення світу.Таке щастя мусить звеличати торжественним вїздом.Їде на жеребяти, а серце радіє,що полишить людям хліб життя.Їде на Голгофту,де має звести боротьбу з пекельними силами,зі світом,з тілом,з гріхом! Правда, в цій боротьбі проллє Він свою Кров до останньої каплі,але не зважає на те все,бо знає,що це ціна спасення.Тому радіє і торжественно вїздить.О, тратя милі,хто ж не буде прославляти того Божественного переможця - Спасителя? Хто ж знайдеться такий,щоб не повитав радісно свого Відкупителя:"Осанна,благословен,що йде в імя Господнє"Осанна во вишних!" А коли людські уста замовкли б,то на сором людям - каміння кричати буде:"Благословен,що йде в імя Господнє .Осанна на висоті!"

Б. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб навчити нас,яка є вартість терпіння і хрестів.Світ основує щастя на проминаючих утіхах і на коротко тривалих почестях.Щоб доказати світові,що це помилкове переконання.Христос утікає в безлюдне місце тоді,коли люди хотіли проголосити Його земським царем.На безлюдній горі Таворі,тільки в присутності трьох апостолів,переобразився і показався Христос у славі небесного Отця.Але коли наблизилася хвилина страстей і великого упокорення,Він торжественно їде на зустріч терпінню і смерті.Цей гарний приклад Спасителя зробив те,що мілiони християн-мучеників ішли на смерть з радісним співом похвальних пісень.Цей гарний приклад зробив те,що св.Ап. Павло мав уподобання:"в немочах,в докорах,в переслідуваннях,в тіснотах задля Христа"/II.Кор.XII,10/. Цей гарний приклад Спасителя і нині дає нам силу переносити терпіння і горе,бо знаємо,що хто терпить з Христом, з Ним і прославиться.

Отсе були ті причини,задля яких Христос рішився з такою торжественністю вїздити до Єрусалиму

2. Що нам треба робити,щоб ми духом лучилися з тими побожними людьми, які так торжественно витали Спасителя?В першій мірі треба нам памятати,що той торжественний вїзд був напередодні страстей Христових. Отже,якщо хочемо духово лучитися з тими побожними людьми,що так торжественно витали Спасителя,то мусимо:

а/ Передовсім побожно подивляти безмежну любов,яку в часі страстей обявив нам Спаситель.Треба викликати в своему серці чуття любови і подяки.Треба так,як колись цар Давид,запитати себе:"Що віддам Господеві за все,що дав мені?"/Пс.115,3/. Що ж віддам? "Хвалити буду Господа в життю моїм,співати Богу мому,поки стане мене"/Пс.145,1/. Щодень буду почитати Господа Бога щирою молитвою,бо добрий і милосердний є Господь і доброті Його нема кінця.

б/ До молитви,почитання і вдячности будемо долучувати жаль за тяжкі наші провини і безчисленні гріхи.Ми так багато нагрішили,а Христос прийняв на себе всі наші гріхи.Ми через зневагу Божого величества заслужили на терпіння і смерть,а Він добровільно виручив нас і за нас тяжко страдав і прийняв страшну смерть.Дійсно:"Більшої від цеї любови ніхто не має,як хто свою душу кладе за своїх другів"/Йоан VI,13/.

в/ Вкінці,коли невинний Христос,Божий Син,покутував за чужі гріхи,то розум і справедливість домагаються від нас,щоб ми,грішні,покутували за власні гріхи.Треба нам умертвленням і постом карати своє тіло,яке так часто бунтувалося проти Бога і нас провадило до ломання Божого закону.Апостол Павло навчав,що ті,"котрі Христові Ісусові,ропяли своє тіло з пристрастями і похотями"./до Гал.V,24/. А тоді Господь Бог вислухає наших прохань,спогляне на жаль нашого серця та на нашу покуту,змилосердиться і простить нам всі наші гріхи та прийме наново до своєї ласки.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Братя милі! Чи не торжественніше від мешканців Єрусалиму повинні витати Христа ми,що вже давно збираємо овочі Христової смерти? Бо "не тлінним золотом або сріблом викуплені ви від вашого марного життя батьківського передання,але цінною Кровю Христа,як непорочного і чистого агнця"/І.Петр.І,18-19/. Одначе не наслідуймо лиш тих,які правда,радісно витали Христа,стелили свої одежі Йому під ноги і галузками вкривали землю та кликали в піднесеному настрою: "Осанна,осанна,благословен,що йде в імя Господнє", а кілька днів пізніше тими самими устами з діявольською заїлістю кричали:"Розпни,розпни,Його!" Горе тому чоловікові,що так поступає,що проганяє від себе Христа Спасителя,що вище цінить сусту цього світу від спасення своєї душі і вічної слави в царстві небеснім.Браття милі! щиро молімся і дякуймо Христові за ці добродійства,які маємо від Нього.Надприродним жалем обмиймо свою душу з гріхів,добре висповідаймося,якщо того ми ще не зробили,покутуймо,щоб ми,коли закінчиться дорога нашого життя,могли,вступаючи в небесну радість,душевними,чистими устами привитати нашого Спасителя тим гарним кличем:"Осанна во вишних!".

Амінь!

. . . .

ВЕЛИКА ПЯТНИЦЯ

С м е р т ь і п о х о р о н С п а с и т е л я.

"Пастир добрий кладе свою душу за свої вівці"./Йоан X,11/.

В С Т У П. Понурий смуток оповив наші серця.І наша зажурена душа блукає думками по Голгофті.І в своїй уяві бачить минулу,доконану дійсність.В сумерку померклого сонця бачить три хрести і чує сильний голос з хреста,що поміж двома іншими розтягнув свої рамена:"Боже мій,Боже мій,чому Ти мене оставив?"/Мт.XXVII,47/. Чий це голос,чиї це такі сумні слова? Ах це Ісус,наш Спаситель,умирає безпомічно за спасення світу на хресті.Це голос Христа-Месії.

Послухайте,братя милі,слів моєї проповіді,в якій розповім вам про смерть Спасителя на хресті і про похоронення Його тіла.

= =
=

За мене терпиш,за мене Ти розпявся,за гріхи мої,провину мою, убити Ти дався...

1. Між небом і землею на хресті завис Спаситель світу,Ісус Христос. Нема нікого,що потішив би Його в останніх хвилинах життя.Ті,що стояли під хрестом,зневажали та висміювали Ісуса,кажучи:"Коли Ти Син Божий, зійди з хреста.Інших спасав,себе не можеш спасти?"/Мт.XXVII,42/. Навіть розбійник по лівиці Ісуса хулить Йому,ах,якже ж правдиво церковна пісня висказує біль Христового серця:

"Люди мої,люди,що ж я вам зробив?
Або чим же я вас коли оскорбив,
Я сліпцям вашим очі отвирав,
Многих прокажених ваших очищав,

1. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб тим навчити нас,що з радістю виконує волю свого Отця.Усе життя старався Він у всім почитати Його найсвятішу волю,а нині має нагоду торжественно обявити,яка дорога Йому воля Його Отця.Отець небесний зажадав від Нього,щоб жертвував свою волю,славу і життя.І Спаситель то все прийняв і міг був торжественно заявити: О,мій Отче,отсе приходжу в-останнє до святого міста,щоб виконати Твою волю.І приходжу не лише послушно,здаючись на Твою волю, але з радістю,з торжеством,щоб навчити світ,що воля Отця небесного є завсіди найліпша,особливо ж тоді,коли зсилає терпіння і хрести.

А. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб дати нам два докази своєї любови.Перший на Тайній Вечері,установляючи Пресвяту Евхаристію; другий на Голгофті,умираючи за наше спасення.Вже давно того бажав,аж квінці прийшла та хвилина,в якій мав довершити діло спасення світу.Таке щастя мусить звеличати торжественним вїздом.Їде на жеребяти, а серце радіє,що полишить людям хліб життя.Їде на Голгофту,де має звести боротьбу з пекельними силами,зі світом,з тілом,з гріхом! Правда, в цій боротьбі пролле Він свою Кров до останньої каплі,але не зважає на те все,бо знає,що не ціна спасення.Тому радіє і торжественно вїздить.О, тратя милі,хто ж не буде прославляти того Божественного переможця - Спасителя? Хто ж знайдеться такий,щоб не повитав радісно свого Відкупителя:"Осанна,благословен,що йде в імя Господнє"Осанна во вишних!" А коли людські уста замовкли б,то на сором людям - каміння кричати буде:"Благословен,що йде в імя Господнє .Осанна на висоті!"

Б. Христос вїздив торжественно до Єрусалиму,щоб навчити нас,яка є вартість терпіння і хрестів.Світ основує щастя на проминаючих утіхах і на коротко тривалих почестях.Щоб доказати світові,що це помилкове переконання.Христос утікає в безлюдне місце тоді,коли люди хотіли проголосити Його земським царем.На безлюдній горі Таворі,тільки в присутності трьох апостолів,переобразився і показався Христос у славі небесного Отця.Але коли наблизилася хвилина страстей і великого упокорення,Він торжественно їде на зустріч терпінню і смерті.Цей гарний приклад Спасителя зробив те,що мілїони християн-мучеників ішли на смерть з радісним співом похвальних пісень.Цей гарний приклад зробив те,що св.Ап. Павло мав уподобання:"в немочах,в докорах,в переслідуваннях,в тіснотах задля Христа"/II.Кор.XII,10/. Цей гарний приклад Спасителя і нині дає нам силу переносити терпіння і горе,бо знаємо,що хто терпить з Христом, з Ним і прославиться.

Отсе були ті причини,задля яких Христос рішився з такою торжественністю вїздити до Єрусалиму

2. Що нам треба робити,щоб ми духом лучилися з тими побожними людьми, які так торжественно витали Спасителя?В першій мірі треба нам памятати,що той торжественний вїзд був напередодні страстей Христових. Отже,якщо хочемо духово лучитися з тими побожними людьми,що так торжественно витали Спасителя,то мусимо:

а/ Передовсім побожно подивляти безмежну любов,яку в часі страстей обявив нам Спаситель.Треба викликати в свому серці чуття любови і подяки.Треба так,як колись цар Давид,запитати себе:"Що віддам Господеві за все,що дав мені?"/Пс.115,3/. Що ж віддам? "Хвалити буду Господа в життю моїм,співати Богу мому,поки стане мене"/Пс.145,1/. Щодень буду почитати Господа Бога щирою молитвою,бо добрий і милосердний є Господь і доброті Його нема кінця.

б/ До молитви,почитання і вдячности будемо долучувати жаль за тяжкі наші провини і безчисленні гріхи.Ми так багато нагрішили,а Христос прийняв на себе всі наші гріхи.Ми через зневагу Божого величества заслужили на терпіння і смерть,а Він добровільно виручив нас і за нас тяжко страдав і прийняв страшну смерть.Дійсно:"Більшої від цеї любови ніхто не має,як хто свою душу кладе за своїх другів"/Йоан VI,13/.

в/ Вкінці,коли невинний Христос,Божий Син,покутував за чужі гріхи,то розум і справедливість домагаються від нас,щоб ми,грішні,покутували за власні гріхи.Треба нам умертвленням і постом карати своє тіло,яке так часто бунтувалося проти Бога і нас провадило до ломання Божого закону.Апостол Павло навчав,що ті,"котрі Христові Ісусові,ропяли своє тіло з пристрастями і похотями"./до Гал.V,24/. А тоді Господь Бог вислухає наших прохань,спогляне на жаль нашого серця та на нашу покуту,змилосердиться і простить нам всі наші гріхи та прийме наново до своєї ласки.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Братя милі! Чи не торжественніше від мешканців Єрусалиму повинні витати Христа ми,що вже давно збираємо овочі Христової смерти? Бо "не тлінним золотом або сріблом викуплені ви від вашого марного життя батьківського передання,але цінною Кровю Христа,як непорочного і чистого агнця"/I.Петр.I,18-19/. Одначе не наслідуймо лиш тих,які правда,радісно витали Христа,стелили свої одежі Йому під ноги і галузками вкривали землю та кликали в піднесеному настрою: "Осанна,осанна,благословен,що йде в імя Господнє", а кілька днів пізніше тими самими устами з діявольською заїлістю кричали:"Розпни,розпни,його!" Горе тому чоловікові,що так поступає,що проганяє від себе Христа Спасителя,що вище цінить суєту цього світу від спасення своєї душі і вічної слави в царстві небеснім.Браття милі! щиро молімся і дякуймо Христові за ці добродійства,які маємо від Нього.Надприродним жалем обмиймо свою душу з гріхів,добре висповідаймося,якщо того ми ще не зробили,покутуймо,щоб ми,коли закінчиться дорога нашого життя,могли,вступаючи в небесну радість,душевними,чистими устами привитати нашого Спасителя тим гарним кличем:"Осанна во вишних!".

Амінь!

. . . .

ВЕЛИКА ПЯТНИЦЯ

С м е р т ь і п о х о р о н С п а с и т е л я.

"Пастир добрий кладе свою душу за свої вівці"./Йоан X,II/.

В С Т У П. Понурий смуток оповив наші серця.І наша зажурена душа блукає думками по Голгофті.І в своїй уяві бачить минулу,доконану дійсність.В сумерку померклого сонця бачить три хрести і чує сильний голос з хреста,що поміж двома іншими розтягнув свої рамена:"Боже мій,Боже мій,чому Ти мене оставив?"/Мт.XXVII,47/. Чий це голос,чиї це такі сумні слова? Ах це Ісус,наш Спаситель,умирає безпомічно за спасення світу на хресті.Це голос Христа-Месії.

Послухайте,братя милі,слів моєї проповіді,в якій розповім вам про смерть Спасителя на хресті і про похоронення Його тіла.

= =
=

За мене терпиш,за мене Ти розпявся,за гріхи мої,провину мою, убити Ти дався...

1. Між небом і землею на хресті завис Спаситель світу,Ісус Христос. Нема нікого,що потішив би Його в останніх хвилинах життя.Ті,що стояли під хрестом,зневажали та висміювали Ісуса,кажучи:"Коли Ти Син Божий, зійди з хреста.Інших спасав,себе не можеш спасти?"/Мт.XXVII,42/. Навіть розбійник по лівиці Ісуса хулить Йому,ах,якже ж правдиво церковна пісня висказує біль Христового серця:

"Люди мої,люди,що ж я вам зробив?
Або чим же я вас коли оскорбив,
Я сліпцям вашим очі отвирав,
Многих прокажених ваших очищав,

Тай недужих з ложа болізни зводив,
Люди мої,люди,що ж я вам зділав?
Тай яку відплату я від вас дістав?"...

Правда,під хрестом стояла Пречиста Діва Марія,але вид страдаючої матері ще побільшав терпіння Ісуса,бо Іус бачив,які муки переносить Її серце.Отже на землі не мав Христос потіхи.Духом звернувся Він ще до Отця Небесного,але Отець Небесний дивися тепер на Ісуса,як на того,що двигає на собі тягар гріхів людського роду.

В таких душевних терпіннях темніють Христові очі,блідне лице,тіло дрожить,смерть приближається."Отче,в руки Твої передаю духа мого?" /Лука XXIII,46/. Це останні Його слова.Потім склонив голову і вмер.

Уся природа зжахнулася на вид смерти Спасителя.Сонце померкло, земля задрожала,скелі розпалися,могили поотвиралися і численні померші воскресли і зявилися в місті.

Любов до людини довела Ісуса Христа до страшної смерти на хресті. Але з хвилиною Його смерти все голосить Його невинність.Сотник,бачучи дивні чуда,прилюдно заявляє:"Дійсно,чоловік цей був праведний !"/Лука XXIII,47/. А юрба народу,що ще перед хвилиною насміхалася з Ісуса,"побачивши,що сталося,билися в груди і верталась"/Лука XXIII,48/,"кажучи: Справді,це був Син Божий!"/Матей XXII,54/.

2 А. Два ученики Христові,Йосиф з Ариматеї і Нікодим,передше тайні ученики "страха ради юдейского",тепер без страху приходять до Пилата і просять видачі тіла умершого Учителя.І здивувався Пилат,що Христос вже умер.Та покликав до себе сотника,котрий був свідком пробиття серця Спасителя."І довідавшися від сотника,дав тіло Йосифові"./Марко XV,45/.

Іде Йосиф з Ариматеї з Нікодимом на Голгофту і здіймають тіло з хреста.Обливають його і намащують запашними олійками.Обвивають у чисту плащеницю і несуть тіло Христове до гробу.Гарно це оспівує церковна пісня

"Пречисте Тіло Твоє,мій Христе,
З дерева Йосиф добрий здіймив
І в плащеницю нову і чисту
Тебе обвивши,у гріб зложив".

Зраненого,погордженого,до розбійників зачисленого,мертвого Спасителя складають до гробу.В-останнє споглядає на Христове тіло Пречиста Діва Марія.Що діялося тоді в Її серці? Те,про що співаємо в пісні " Страдальна Мати". Марія гірко плакала,ридала і серцем до свого умерлого Сина промовляла:

"Ой,Сину,Сину!...
Я Тебе купала гіркими сльозами,
Як малим ховала перед ворогами,
А нині плачу,бо Тебе вже трачу,
Вже Тя,милий Сину,більше не побачу,
Сину мій!...

Йосиф з Ариматеї і Нікодим віддають останню прислугу Христові, вносять до гробу і складають Пресвяте Тіло Христове та привалюють вхід до гробу великим каменем.

Б. Осьтак поклав свою душу Спаситель світу,як добрий пастир за спасення своїх грішних овець,людей.О,Ісусе наш! О,Пастирю найліпший! Якже ж маємо віддячитися Тобі за Твою безмірну любов до нас,коли наші серця такі зимні і байдужні на Твої терпіння і муки ?

Милі братя,ідім всі побожно до плащениці/до Божого гробу/!Побожно молімся і роздумуймо про Христові страсті.Роздумуймо,що той Ісус,якого зображає нам плащениця,це наш добрий Пастир,що посвятив своє життя,щоб вирвати нас з діявольських кайданів.Піднявся тяжкої боротьби з пеклом та зі світом і звів її до останнього віддиху на хресті,а тепер спочив у гробі за наші гріхи.Подумаймо,братя милі,за кого терпів Спаситель ті всі страшні муки.Серце і наша душа відповідають нам на це.

За нас усіх християн терпів і умер;за всіх без винятку.А тепер запитаймо своєї совісти:чи ми надолужили Йому за те,чи ми поєдналися зі Спасителем у цім великім пості так,як це є обовязком кожного доброго християнина?Чи висповідалися ми зі всіх гріхів,що їх ми зробили,чи наша сповідь була добра?Ах,милі братя,коли будете клячати коло плащениці /коло Божого Гробу/,подивіться на збитого,пораненого Христа Господа! Знаєте,хто спричинив ті рани,ті синяки на тілі Христовім?Гріхи,наші гріхи!Святотатські сповіді,нерозкаяність нашого серця,закаменілість у гріхах і безбожність.О,якби так Христос зволив тут до нас промовити,якби підніс з плащениці скривавлену терням голову і поглянув на нас - хто знає,хто знає,чи не до одного з нас відізвався б,як колись до зрадника Юди/Матей XXVI,50/:"Друже,чого ти прийшов сюди?"Чи на те,щоб радуватися,що своїми гріхами ти замордував Спасителя?Чи на те,щоб своїми грішними устами поцілувати Його св.Тіло,зображене на плащениці,-як колись живого в Оливнім городі поцілував Юда - зрадник?Чи на те,щоб своїм закам'енілим серцем додати ще більше смутку доброму Пастиреві,який за твоє спасення,засліплений грішнику віддав своє життя?Так роздумуючи при св.Плащениці,перепрошуймо Ісуса за наше грішне життя і дякуймо Йому за ті великі добродійства,які Він для нас зробив.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Братя милі!Якби мертві скилі грішили,то на вид умершого Спасителя з великого жалю порозпадались би.Чи наші серця твердші від каменистих скель?Ах,заплачмо,заплачмо над станом своєї душі,над своїми гріхами,що ними ми так легкодушно образили Бога!А сльози нашого щирого жалю,змішані з Кровю Спасителя,нехай обмиють наші душі з наших провин - гріхів!Раз на все,рішуче покінчім з тими страшними смертельними гріхами,що ними ми так страшно поранили тіло Спасителя!А Ти,о Господи,що перетерпів за нас ті страшні муки,умилосердися над нами!

Амінь.

\- - - - - -

Х Р И С Т О В Е   В О С К Р Е С Е Н Н Я.

Христос воскрес!

В С Т У П. Нині день Христового воскресення - найщасливіший день всіх людей.І ми щасливі,що прийшовши знову рік скитальщини, дожили того великого дня.Ах,скільки чарівних споминів зі свят Великодня в кожного і кожної з нас,милі сестри і братя!

Ще й нині наче причувається нам голос великодних дзвонів,що крізь широкі поля та степи,від села до села,від міста до міста,несуть чарівну великодну вість:Христос воскрес!Та сьогодні,замість рідних дзвонів,радісно бються наші серця,очі крізь сльози радости блестять надією,бо все наше єство зосереджує всю свою увагу в тому непереможному гимні вічної слави Месії-Христос воскрес!Ледве,чи є де такий християнин на еміґрації,щоб сьогодні не спішив до церкви,щоб сьогодні не був святочно піднесений його настрій.

1\. І чому це так,милі братя і сестри,чому саме в сьогоднішньому дні такий підйом християнської душі,такі особливі торжественно-радісні почування нуртують у нашій душі?

На це вичерпливу відповідь дає св.Апостол Павло.Слухайте уважно,що він говорить:"А коли Христос не воскрес,тоді марне наше проповідання,марна й наша віра!"/I.до коринтян XV,14/.

Роздумаймо цей влучний вислів св.Апостола Павла.

Бо і справді,скажіть,що ж то було б,колиб так Ісус Христос був не воскрес з гробу,але коли б Його тіло там зотліло - як тіло кожної звичайної людини?

О,як раділи б були тоді христоубийці,як у своїй злобі були б чванилися:"Ми справедливо зробили,що вкарали Його хресною смертю! Він зводив людей,хвалився,що по смерті воскресне, - а тепер те все Його говорення показалося пустою видумкою.Отже які легковірні були ті,що так легкодушно Йому повірили..."

А що сталось би з Апостолами? Чи не заломились би були вони духово, побачивши,що Христос недодержав своєї обітниці,що всі їхні надії разом з тілом Христовим погребані в гробі...

Але - дякувати Богові! - не сповнилися злобні передбачування короткозорих і засліплених христоубийців.Отсе радісна вістка несеться у світ: Христос воскрес!

Христос воскрес! Хоч людська злоба
Йому зладнала люту страсть,
Воскрес,воскрес живий із гроба
І поконав некельну власть"...

Ця радісна вістка кріпить духово заломаних апостолів - вона зміцнює і збільшає нашу віру,бо вказує нам наглядно божеську силу Ісуса Христа.

Бо,чи це можливе,щоб звичайний чоловік,умерши,сам собі дав силу воскреснути з гроба,являтися людям,говорити з ними,їсти,так,як це робив Ісус Христос?

Тільки Бог міг це зробити.

Були вчені люди,які обчислили поверхню землі і звізд.Були фільософи, що полишили нам твори глибокої науки,яку подивлятимуть ще грядучі покоління.Але як тільки вони умерли,як їх похоронено,вони на все замовкли тут на землі і,очевидячки,цим доказали,що були тільки звичайними,марними смертельниками,як і ті,що їхню науку подивляли,їхні діла вихваляли... Так,милі братя і сестри,найліпший доказ на це дає нам всесвітня історія; вона розповідає нам про великих царів і королів,про їхні славні діла,а ми наглядно бачимо,як ця світова слава маліє в могилі.А власне зовсім інакше є з Ісусом Христом.Він поставив на надгробнім камені прапор своєї слави і,воскресши своєю силою,доказав,що Він вищий від всіх земських могучих,що Він є правдивим Богом.Христос доказав своє Божество найсвятішим життям на землі,своїми великими чудами і милосердям,але неспірно і вельми торжественно доказав своє Божество своїм славним воскресенням.

І тому така радість сьогодні в дні Христового воскресення,тому так радісно б'ється нам наше зболіле серце.А на незримих струнах душі лунає відгомін радісних дзвонів,що з далекої рідної землі,із церковних дзвіниць,через ліси,через гори,долинув до нас сюди.Радіємо,бо Христове воскресення є для нас запорукою,що Його наука правдива,що Його Церква єдиноспасаюча,що Його Тайни святі,що він є тим Месією,якого ожидали віки,що він справді є Христос,Син Бога живого.Можемо сьогодні з радістю повторити слова св.Петра:"Бог воскресив Його з мертвих і дав Йому славу,щоб віра і надія ваша була на Бога"/І.Петра І,21/ жива,невгнута,постійна,вогнена!

2. Є ще і друга причина нашої радости в дні святого Христового воскресення.

Бо як з одної сторони збільшується,оживає і скріплюється наша віра, так з другої сторони відживає і помножується наша надія.

А надія є нам для душі така потрібна,як потрібне є повітря для життя тіла.І кожний акт надії є наче глибоким віддихом душі.

Мудра людина боронить всіми силами проти розпуки,держиться надії покріплюється нею і нею оборонюється.

А однак як часто ми грішимо відсутністю надії!Нарікаємо,жалуємося, часом навіть піддаємося безнадійній розпуці - і навіть не робимо собі з цього ніякого закиду.Особливо,коли нас Господь Бог дещо досвідчає, коли велить нам дещо більше перетерпіти і дасть нам сильніше пізнати, що земське життя не є забавою,але тяжкою працею,боротьбою за існування,

тоді опускаємо руки і так дивимося в будучність,якби для нас вже згасла на небі й остання зірка,якби наше положення було без виходу і навіть катастрофальне.

А однак на гробовім камені Ісуса Христа маємо вияснення!На нім і кожний,хто має очі,прочитає отсі слова св.Апостола Павла/I.до Коринтян XV,21-22/:"Бо як через чоловіка прийшла смерть,так через чоловіка й воскресення з мертвих.Бо як в Адамі всі вмирають,так і в Христі всі оживають",і ще отсі слова з листу до мешканців Риму/VIII,11/:"Воскресивший Христа із мертвих оживить і ваші смертні тіла".

Отже Христове воскресення є запорукою,що й наші тіла,зложені до гробу по смерті,колись,у призначеному Богом дні в історії світу,воскреснуть до нового прославленого життя.Та Божа рука,яка з засіяного в землю зерна видобуває свіжий колос і свіже зерно,нанововожи оживить колись наші тіла по смерті і получить їх з душами на віки.

Яка це велика для нас розрада!Після цього життя,нераз повного сліз і трудів,розчарувань і горя - отвориться перед нами нове життя,в якому і наше тіло одержить за працю земського життя свою нагороду і то нагороду дуже велику.

Як прикрою була б смерть,як страшною була б кожна могила,як відражаючим видавалось би кладовище,якби ми щоденно не повторяли в своїх молитвах слів Символу віри:"Чаю воскресення мертвих і жизни будучого віка!" І тому з такою безмежною радістю,з такою внутрішною втіхою,з таким святочним настроєм співаємо нині багатократно:"і сущим во гробіх живот дарував"...

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Милі сестри і братя!В перших часах християнства надія була жива,просто безмежна в душах перших християн.Вона неначе додавала їм крил,вона провадила їх на дорогу мучеництва,викликала в їхніх серцях лицарство і геройство.Якже ж,на жаль,у нас під цим оглядом інакше!Скільки то душ,що наче тіні тягнуться за Христом,сумні,наче заплакані жалібниці.І нема в них певности перемоги і тріюмфу!На жаль,вимирає покоління Христових лицарів,у душах яких грали сурми віри й надії.!

Отже хай нинішний день воскресить у нашій душі сильну надію! І чим більші мряки находять на нашу душу,тим власне більше треба нам цеї великодної радости,щоб скріпила й побільшила нашу віру і нашу надію на Бога.

Отсього я вам,милі братя і сестри,бажаю з святим Христовим воскресенням і словами нашої церковної пісні взиваю:

"В правді Божій просвітімся,
В правді Божій веселімся,
Щезне вся страшна недоля,
Завітає краща доля,
Доля Божая з небес:Христос воскрес!"

....

СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК.

Б о ж е с т в о І с у с а Х р и с т а.

"Посеред вас стоїть,що ви Його
не знаєте"./Йоан I,26/.

В С Т У П. Милі братя і сестри!Ви чули в нинішній євангелії слова св. Івана Хрестителя,котрий у відповіді на запити висланників жидівської старшини з Єрусалиму,висказує знаменні слова:"Посеред вас стоїть,що ви Його не знаєте!"

Це був час,коли справа Месії була дуже актуальна.Жиди сподівалися, що Месія-Спаситель буде могучим царем,який визволить їх з ненависного римського ярма - а це той Ісус,"син теслі",як вони думали,хоче бути

Месією?А чейже так було,а не інакше.По своому походженні Він стояв далеко вище,як вони думали;по своїй матері походив Він з царського роду Давида,а його батьком був цар царів,сам Бог;Ісус був Сином Божим,отже ж був правдивим Богом,хоч рівночасно був і чоловіком.

Що Ісус Христос є дійсно правдивим Богом,це бачимо з Його життя й діяльности,з Його всієї природи,з науки апостолів та з безперервної віри Церкви.

1.Ісус Христос завсіди учив,що Він є тої самої природи,що небесний Отець.Так читаємо в Йоана/Х,30/:"Я і Отець є одно".До Филипа Ісус сказав:"Ніхто не приходить до Отця,тільки через мене.Филипе,хто мене бачив,бачив Отця... Не віриш,що я в Отцеві,а Отець у мені?"/Йоан XVI,9,10/.Дальше:"Бо як Отець має життя сам у собі,так дав і Синові,щоб мав життя сам у собі./Йоан V,26/.Цими словами Ісус Христос говорить виразно,що він має ту саму Божу природу,що й Бог Отець.Отже є правдивим Богом,отже є паном життя.А сучасні Ісусові люди,ізраїльтяни,не вміли,а радше не хотіли того знати,тому й вічним докором для них стали знамениі слова нинішньої св.Євангелії:"Посеред вас стоїть,що ви Його не знаєте!...

2. З життя і наук Ісуса Христа бачимо,що Він мав у собі всі Божі прикмети.

а/. В і ч н і с т ь. Свою вічність Ісус виразно висказує в отсих словах:"Істинно,істинно говорю вам,перше,ніж Авраам був,я є"/Йоан VIII,58/, у своїй архієрейській молитві молиться:"А тепер прослави мене,Ти Отче,у Тебе самою славою,що її я мав у Тебе,заки повстав світ", і "Ти полюбив мене ще перед оснуванням світу"/Йоан XVII,5 і 24/.Словом всі Божі свійства злучилися в Ньому і тому св.Апостол Павло міг писати до Колосян/II,9/:"В Ньому мешкає вся повнота Божества".

б/. В с е м о г у ч і с т ь. І сус Христос сказав/Матей XXVIII,18/: "Дана мені всяка власть на небі і на землі",а "що ділає Отець,те й Син також ділає... Бо як Отець воскрешає мертвих і оживляє,так і Син,кого хоче,оживляє"/Йоан V,19,24/.Він покликується сам на свої діла,як на доказ свого Божества:"Ті діла,що я творю,свідчать про мене,що Отець мене післав"/Йоан V,35/."Хоч і мені не хотіли би вірити,ділам вірте,щоб ви зрозуміли і пізнали,що Отець у мені,а я в Отцеві"/Йоан X,38/. Ту свою всемогучість Христос доказав численними чудами.Він перемінив у Кані Галилейській воду у вино/Матей VIII,26/.Він лікував усі роди хоріб:розслаблених,глухих,уломних і то тільки самою своєю волею:сліпі прозирали,глухі відзискували слух,німим отворилися уста,а прокажені ставали чистими./Лука XVII,14/.Оздоровлення сліпого прийшло навіть перед суд.Христос довершив дивну ловлю риб/Лука V,1-11/та оздоровив з далека сина царського урядовця/Йоан IV,50/.Кровотичива жінка стала здоровою тільки через діткнення до Його одежі/Матей IX,22/.Він виганяв злих духів/Лука XI,14/.Він воскрешав умерших:молодця з Наін/Лука VII,11-17/,доньку Яіра/Матея IX,18-26/і Лазаря,який лежав уже чотири дні в гробі/Йоан XI/.Тих діл доказав він не тільки перед своїми апостолами й учениками,але прилюдно,перед всіми,навіть перед своїми ворогами,які строго слідкували за Ним,нераз перед тисячами людей,як напр.помноження хліба/Йоан VI,Марко VIII/.Хто може доказати таких діл,той не може бути ніким іншим,як тільки всемогучим Богом.

в/ В с е в і д у ч і с т ь. Христос знав усе,що вже було проминуло, як нпр.спосіб життя самарянської жінки/Йоан IV,18/.Знав теперішнє, але таке,що було укрите перед іншими,напр.:гріш в устах риби/Матей XVII,26/,прикмети Натанаїла/Йоан I,48/,думки кровотичивої жінки/Матей IX,21/,гадки фарисеїв/Лука XI,17/,мужа зі збанком води/Лука XIV,13/, смерть Лазаря/Йоан XI,11/,намір Юди/Йоан XIII,11/.Знав будуче:відречення Петра/Матей XXVI,38/,свої терпіння,смерть і воскресення/Лука XVIII,31/,збурення Єрусалиму/Матей XXIV,2/,переслідування апостолів /Йоан XVI,1/.Навіть апостоли мусіли це визнати,кажучи:"Тепер знаємо, що Ти все знаєш"./Йоан XVI,30/.А всевідучим є тільки один Бог.

г/. В с ю д и п р и с у т н і с т ь. Христос сказав:"І се я з вами по всі дні,до кінця віків"/Матей XXVIII,20/."Де є двоє або троє зібраних в моє імя,там я посеред них"/Матей XVIII,20/.

д/. С в я т і с т ь. Навіть найбільші вороги Ісуса Христа мусіли мовчати,коли Він прилюдно запитав:"Хто з вас докаже мені гріх?/Йоан VIII,46/.Пилат мусів явно заявити після розслідження справи,що Ісус є"праведником":"Я не винен крови сього праведника"/Матей XXVII,24/. Навіть ті,що перечили Його Божество,твердять,що Христос дав найвищий приклад чесноти і є взором для тих усіх,що є на дорозі до неї.Тому св.Петро проповідував:"Христос терпів за нас,щоб ви йшли за Його слідами,що не вчинив гріха,ані не знайдемо зради в Його устах"/І.Петра II,22/.

е/. М и л о с е р д я. Цю прикмету мусимо особливо подивляти в Ісуса, який співчував нещастям і помагав усім,особливо ж милосердився над грішниками.Він те ж сказав:"Жаль мені народу"/Марко VIII,1/.Він плаче над Єрусалимом/Лука IX,41/.Він учить нас правдивої любови ближнього в притчі про милосердного самерянина/Лука X,37/.Він учить нас радо прощати нашим ближнім у притчі про немилосердного слугу/Матей XVIII,23/.Він вишукував грішників,приходив і гостив у них/Лука XIX,8/.

Отже ж,бачите,милі братя і сестри,що Ісус Христос посідав уповні всі Божі прикмети.

3. Ісус Христос вимагав для себе Божого почитання і приймав його, чого не міг би був робити,якби не був правдивим Богом.Він дав приказ апостолам"хрестити в імя Отця і Сина і Св.Духа"/Матей XXVIII,19/.Він сказав:"Отець не судить нікого,а ввесь суд дав Синові,щоб всі почитали Сина,як почитають Отця.Хто не почитає Сина,не почитає Отця,що Його післав"/Йоан V,22-23/.Ісус приняв почитання-поклін від оздоровленого сліпородженого/Йоан IX,38/і від настоятеля синагоги/Матей IX, 18,/.

А. Апостоли визнавали віру в божество Ісуса Христа прилюдно і за це своє глибоке переконання віддали життя.Св.Петро визнає прилюдно:"Ти є Христос,син Бога живого"/Матей XVI,19/.Св.Євангелист і Апостол Йоан пише,як це ви чули у вчорашній св.Євангелії:"На початку було Слово і Слово було у Бога і Богом було Слово"/Йоан I,1/.Дальше в своєму першому листі пише св.Йоан/І.Йоан:V,20/:"І знаємо,що Син Божий прийшов і дав нам зрозуміння,щоб ми пізнали правдивого Бога.І ми є в правдивім,в Його Сині,Ісусі Христі.Це є правдивий Бог і вічне життя".А св.Апостол Павло в листі до римлян/IX,5/пише:"З ізраїльтян Христос по тілу,що є Богом над усіми,благословенним по віки".Те саме потверджує св.Апостол Тома,коли побачив рани Спасителя:"Господь мій і Бог мій"./Йоан XX,28/.

Апостоли не були легковірні люди. Навпаки - Спаситель"дорікав за їх невірство і закаменілість серця"/Марко XVI,14/,а св.Тома говорив неначе модерний недовірок,що так довго не віритиме в Христове воскресення,як довго не дітнеться своїми руками ран Христових/Йоан XX, 25/.А все ж таки увірив і визнав Христа Богом!

Б. Вся християнська старовина потверджує,що віру в божество Ісуса Христа і вже від І.століття аж до наших часів християнський світ почитає Ісуса Христа як правдивого Бога.Св.Ігнатій пише: "Наш Бог - Ісус Христос".Св.Климентій Римський пише:"Терпіння Ісуса Христа - терпіння Бога".Гермас визнає виразно цю св.правду.А почавши від другого століття,маємо на це якнайкращі свідоцтва всіх Отців Церкви:Кирила Єрусалимського,Кирила Александрійського,Августина,Амвросія,Золотоустого й інших.

Мільйони християн у перших трьох століттях дали себе радше вогнем і мечем мучити,воліли віддати себе диким звірям та іншим страшним карам,а не відреклися ані не заперечували божества Ісуса Христа.

Церква висказує цю правду св.віри в Символі віри словами:"Світ-

ло від світла,Бога правдивого від Бога правдивого... єдиносущного з Отцем,через котрого все сталося".

Отже ж,бачите,милі братя і сестри,що Ісус Христос,наш Спаситель,є правдивим і вічним Богом.Того вчив Він сам,це визнавали й учили св.Апостоли,це вчила і визнає св.Церква Христова від перших її починів аж дотепер - і визнавати й учити так буде до кінця світу.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Милі братя і сестри!Держімся і ми сильно цеї віри в цю св.правду!Тим більше в нинішніх часах,коли бувають тут поміж нами люди,що забувають на Бога,що через свою гордіоть відчужуються від Церкви,хочуть усунути Спасителя з Його Божественного престола,а на це місце поставити поганських божків Перуна і Дажбога,що їх ще св.Володимир Великий викинув геть з нашої землі.Ось бачите,до чого доводить людей зарозумілість і гордість! І то в такім часі,коли вся наша доля і життя залежать від милосердя Господа Бога.В такім часі,коли культурний світ осудив безумних германських наців,що хотіли замінити християнську віру в своїм народі у старе германське поганство,а Господь Бог покарав їх так наглядно і так соромно,що держава,яка хотіла керувати всім світом,лежить розбита в руїнах.І після того всього находяться у нас люди,які хотіли б у нашім народі впроваджувати релігійні експерименти безбожних германських наців,щоб на наш нарід стягнути Божу кару і прокляття?...

Чи отже і для них і їм подібним у нинішніх часах слова нинішнього св.Євангелії:"Посеред вас стоїть,що ви Його не знаєте" не є страшним доказом,але рівночасно й погрозою?

Вже другий день дзвонять великодні дзвони.Чи чуєте їх відгомін у своїй душі?Чи вичуваєте рівночасно з тим відгомоном незабутих рідних дзвонів у свому серцю і ту сильну віру в Божество Ісуса Христа,нашого Спасителя і Господа?Памятайте,що Христові вороги минуться,як уже минулося багато ворогів,але Ісус Христос буде по віки нашим Богом і Господом,до якого хочемо належати і в цьому житті і в другому.

Амінь.

СВІТЛИЙ ВІВТОРОК
Про св. Письмо.

"І почавши від Мойсея та від усіх пророків,виясняв їм,що по всіх Писаннях є про нього" /Лука XXIV,27/.

В С Т У П. Вечером у дні св.Христового Воскресення йшли два ученики Христові з Єрусалиму до недалекого містечка Еммаус.Вони булй дуже сумні,бо в своїх серцях зазнали розчарування;бо Той,що в їхніх очах був"могутнім у ділі і слові перед Богом і всіми людьми",що мав спасти Ізраїлля"був розпятий і вмер хрестною смертю;тепер вони переконані,що вже все пропало;вся Христова наука захитана в їхніх очах,вся вона на віки пропала...

І підчас такої їхньої розмови зближається до них сам воскресший Христос та зрівнявшися з ними,йде разом і бажаючи отворити їхні очі,які "немов заступило"Лука XXIV,16/ бажаючи повчити їх про своє божественне післанництво та про свою Божественну науку,"виясняв їм, щ о п о у с і х П и с а н н я х є п р о Н ь о г о"/Лука XXIV,27/.І відкрились у них очі зневіри,і вони пізнають свого Вчителя та Його Божественну науку.

З св.Письма доказує їм Ісус Христос своє Божественне післанництво.Отже св.Письмо - як бачите - є джерелом віри,є Божим словом,бо походить від Бога,є непомильним,як наша св.віра,що її обявив нам Господь Бог.

Та не зважаючи на велике значіння св.Письма для життя віри,багато наших вірних не мають,на жаль належного поняття про св.Письмо;власне

ця обставина виясню́є нам, чому то апостоли невіри, саме що до науки св. Церкви про св. Письмо так часто спричинюють неспокій у серцях вірних, чому різні пройдисвіти, які фальшують і викручують значіння св. Письма, так легко здобувають собі вплив і послух серед наших людей.

Застоновімся, отже, в нинішній науці над наукою св. Церкви про св. Письмо, а саме над тим, чим є св. Письмо, що воно разом з переданням є джерелом св. Віри, та що пояснювати св. Письмо може тільки св. Христова Церква, яка єдина уповажнена пояснювати вірним св. Письмо.

1. Від найдавніших часів обявляв Господь Бог людям свою божественну науку і поручав вибраним святим мужам передавати цю науку грядущим поколінням чи то письменно чи устно. А писання того Божого Обявлення, наук і фактів Його діяльности відбувалося під особливою опікою та при особливому співділанні Св. Духа, який є сторожем і батьком всякої правди.

Як Божественне Обявлення, так і Його писання відбулися в різних часах; в цей спосіб повставали св. книги, які, зібрані разом, становлять св. Письмо, що назване також канонічними книгами св. Письма або біблією; вони різняться від усіх інших книг світу тим, що є Божественного походження, зн.: свій початок завдячують особливій діяльності Св. Духа, яку називаємо натхненням.

Які книги належать до канону св. Письма, чи написані під натхненням Св. Духа і тимсамим належать до цілости св. Письма, про це навчає нас не хто інший, а тільки сам Св. Дух, що є у Христовій Церкві учителем правди і проповідування цієї правди доручив св. Церкві.

Отже сам Господь Бог є автором св. Пистма і писав Його рукою і пером святих мужів, яким приписуємо авторство поодиноких книг святого Письма; звідси то Отці Церкви називають авторів книг св. Письма, рукою, пером, скорописцями самого Святого Духа.

Отже, коли йде про те, в який спосіб Св. Дух впливав на авторів св. книг, чи як слід розуміти натхнення Св. Духа, то згідно з наукою Церкви маємо таке пояснення: Св. Дух побуджував авторів своєю ласкою до писання, а підчас писання просвічував їх внутрішньо, щоб не поповнили помилки, але щоб писали Божу правду і щодо змісту, і щодо форми, так, як того хотів Св. Дух.

Отже св. Письмо є Божим ділом.

Сам Ісус Христос наглядно виявляв велику пошану до св. Письма Старого Завіту і називав його або "законом", "пророками", або також "Писанням". Наводячи місця зі св. Письма Старого Завіту, завсіди признає йому Божу повагу, таку саму, як Слову небесного Отця, як своїм ділам і чудам.

Ісус Христос визнав Св. Духа автором св. Письма. До фарисеїв говорить: "Як Давид, натхнений Духом, зве Його Господом, кажучи: Сказав Господь до Господа мого"/Матей XXII, 43/. А в Євангелії св. Марка читаємо такі слова Ісуса Христа: "Таж сам Давид, натхнений Святим Духом, мовив: Сказав Господь до Господа мого!"./Марко XII, 36/.

Як про Божественну повагу св. Письма учив Ісус Христос, так учили і Його ученики. В проповідях апостолів, у їх твердженнях і висказах, св. Письмо має таку саму силу, як слова Ісуса Христа: "Написано ж у книзі Псальмів: Нехай оселя його опустіє, а догляд її нехай прийме інший"/Діяння Апост. I, 20/. До св. Письма відносяться апостоли з такою пошаною, що слова св. Письма наводять наче слова самого Бога. В євангелії св. Матея читаємо: "А це все сталося, щоб сповнилось Господнє слово, сказане пророком". Вискази св. Письма уважають апостоли за вискази самого Господа Бога. Ось як пише про це св. Апостол Павло в листі до галатів/III, 8/: "І писання, знаючи наперед, що Бог вірою оправдує поган, благовістило Авраамові: що в тобі благословляться всі народи". Своїм ученикам пригадують апостоли, що св. Письмо є натхнене Господом Богом, є джерелом всякого поучування, науки й упімненням: "Всяке писання богодухновенне і корисне до науки, до докору, до направи, до наказу, по

правді"./II.до Тимотея:III,16/.

Про те,що св.Письмо є Божим ділом,учить нас св.Передання.І так св.Климентій Римський називає св.Письмо:"правдивим висказом Св.Духа"; св.Климентій Александрійський називає св.Письмо:"Божим заповітом".

Наука про божественну повагу св.Письма була від самих починів св. католицької Церкви одною з основних християнських правд.Вже в актах римського синоду 382 р.,картагінського 397 р.,фльорентійського собору, в декретах Інокентія І.і Геляддія І.,як і в давніх символах знаходимо цю науку св.Церкви.А тридентійський собор подає до вірування,що сам Господь Бог є творцем св.Письма і Старого і Нового Завіту/сесія 4/. Ватиканський собор,уже зовсім ясно учить,що"книги св.Письма є написані під натхненням Св.Духа,яких автором є сам Господь Бог"./Сесія 3,2/.

Отже св.Письмо є джерелом віри.Але треба нам знати,що окрім св. Письма джерелом св.Віри є також устне передання.Бо є люди,які думають, що тільки в св.Письмі можна найти обявлені Богом правди,і коли про них нема згадки в св.Письмі то вже і не треба в них вірити;така наука є помилкова,і св.Церквою осуджена.

Ісус Христос поручив апостолам,щоб усі правди,яких нас навчив проповідували світові при помочі св.Церкви.І апостоли зробили це в двоякий спосіб:проповідуючи устно й письменно.Звідси й повстали два джерела св.Віри:св.Письмо і св.Передання.І як св.Письмо є під особливою опікою Св.Духа,так і Передання і під тою самою опікою Св.Духа,який є учителем у св.Церкві;отже св.Передання є так само Божим Словом,як і св.Письмо.Це ясно висказує св.Ап.Павло в II.листі до Солунян/II,15/: "Тимже братя стійте і держіть передання,яких навчились чи словом чи посланням нашим",а в листі до Тимотея пише так:"Май приклад здорових словес,що їх ти почув від мене... Добре завіщання схорони Духом Святим, що живе в нас"./І.Тимотея:I,13,14/.

Найясніше говорить про це св.Йоан,кажучи що не все,у що маємо вірити записане у св.Письмі:"Багато ще й інших чудес зробив Ісус перед своїми учнями,що не записані в цій книзі.А ці записано,щоб ви повірили, що Ісус є Христос,Син Божий,щоб ви,віруючи,мали життя в імя Його"./Йоан XX,30-31/.

2. Коли ж св.Письмо як джерело св.Віри обіймає обявлені Богом правди,що їх учителем у Христовій Церкві є Св.Дух,то річ ясна,що тільки св. Дух через св.Христову Церкву може нам ті правди вияснити і нас їх навчати.

З уваги на те тільки Христова Церква,як непомильна учителька Божих Правд,записаних у св.Письмі,має право вияснювати нам значіння слів св.Письма;це потверджує святий Апостол Петро в свому другому соборному посланні/I,20-21/:"Се найперш,що жадне книжне пророцтво не діється своїм розвязанням.Бо ніколи із волі чоловіка не виповідано пророцтва а від Духа Святого розбуджувані,промовляли святі люди Божі".

Отже не вільно самовільно прослідити св.Письма ані його вияснювати собі чи іншим,не вільно людям непокликаним його викладати,яким св.Церква не дала до цього виразного уповажнення;бо св.Письмо містить у собі непомильні Божі правди,що їх тільки св.Церква,як непомильний сторож св.Віри,може пояснювати і викладати.

Бо є в св.Письмі місця,дуже трудні до зрозуміння і можна їх легко зрозуміти невірно;про це вчить нас сам св.Ап.Петро у своїм другім соборнім посланні,що в листах св.Ап.Павла:"Дещо тяжко зрозуміти,що неуки і неутверджені перекручують,як і інші писання,на свою власну погибіль"./II.Петра:III,16/.

З усього того ясно,що до зрозуміння св.Письма треба великої і глибокої науки,багато часу і труду,а передовсім святости і покори. Св.Письмо - то Боже Слово,то Божа наука,отже найсвятіша річ;святих річей можуть дотикатися тільки святі руки.Хто хотів би зрозуміти і збагнути глибоку Божу Мудрість,яка міститься у св.Письмі,мусить мати чисту душу і святий намір:"Бо в злобну душу не увійде мудрість ані не за-

мешкає в тілі,погруженім у гріхах;бо св.Дух уникає всякої облуди і віддалюється від несправедливости,що наближається"Книга Премудрости: I,4/.

До зрозуміння Божої Мудрости,яка міститься у св.Письмі,треба п о к о р и; бо:"за гордощами приходить сором,а де покора,там мудрість"./Приповістки Соломона I,4/.

До зрозуміння Божественної науки,яка міститься у св.Письмі,треба передовсім м о л и т в и;"найважніше і найпотребніше - як учить св.Августин - є "щоб молилися ті,які хочуть розуміти".

3. Тепер розумієте,милі братя і сестри,всю злобу і глупоту,а рівночасно бездонну гордість і зарозумілість тих людей,які називають себе"дослідниками св.Письма".Вони є не дослідниками,але фальшивниками і кривителями св.Письма,є т ми,які мають ту відвагу,що на власну руку, по власному розумінні поривамться пояснити і викладати св.Письмо,не зважаючи на те,що хто без уповажнення св.Церкви і всупереч її науці пояснює і викладає св.Письмо,той тяжко грішить і відступає від св.Віри.

Про це висказується Тридентський Собор /сесія 4/:"Щоб ніхто не посмів,довіряючи власному розум ові ,перекручувати св.Письмо по власному погляду і проти науки св.матери Церкви,яка тільки виключно одна має право видавати оречення про правдиве значіння слів св.Письма,щоб отже, ніхто не посмів викладати/чи вияснити/св.Письмо проти одноголосного пояснювання Отців Церкви".

Св.Церква,як єдина учителька Богом обявленої правди, пояснює нам св.Письмо при помочі Отців Церкви,при помочі науки віри і моральности, як теж при помочі висказів непомильних вселенських Соборів.А щоб запобігти фальшивому розумінню св.Письма та охоронити і зберегти вірних перед єрисю і блудною наукою св.Церкви видала мудрі і ясні розпорядження.

Отже не вільно під тяжким гріхом,а часом і під карою клятви CIC кан.2318,§:1/читати св.Письмо,видане єретиками або переховувати його в дома.Тільки такі видання св.Письма в рідній мові можна читати, які дозволені до друку св.Церквою і мають пояснення чи завваги;в сумнівах законом щодо видання св.Письма поспитай,брате - сестро,свого о. душпастиря.Найкраще читати біблійну історію,що зредагована св.Церквою, обіймає найкращі і найхосенніші місця з св.Письма;таку біблійну історію разом з катихизмом повинна мати кожна християнська родина.

Св.Письмо - то Боже Слово,сам Бог говорить до нас з книг св. Письма про своє царство на землі,про Христову Церкву,яка стоїть на стороні Божих Правд,від століть бореться з гріхом і злою волею,а борючись перемагає,бо стоїть на камені.

І коли в нинішніх часах,навіть тепер на еміґрації,новівороги Бога і Його книг св.Письма послгають на св.Церкву,то черпаймо з Божественних слів св.Письма те переконання,що ніяка сила світу,ніяка злоба ні фальшива премудрість не знищать Божого Царства,яке Бог установив для нашого спасення;хто не зрозумів таїнства Божого царства на землі,для того св.Письмо буде книгою на завсіди замкненою на сім печатей,бо тільки віруючим отвирає св.Письмо розуміння Божих таїнств.

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Милі братя і сестри.Колиб нас запитав хто:"що це за розмови,що ведете між собою?"/Лука XXIV,17/,ми могли би відповісти так,як ті два ученики,що йшли до Ємауса:"Про ІсусаНазарянина".Вже третій день задержує Церква нашу увагу над тим великим ділом відкуплення людського роду.Третій день святкуємо Христове воскресення. А застановляючись над висказом нинішньої св.Євангелії,що Христос виснив ученикам,які йшли до Ємаус,що"по всіх Писаннях є про Нього"/Лука XXIV,27/,щоб повчити їх про своє Божественне післанництво і про свою Божественну науку,я проповідував вам сьогодні св.Письмо,а саме,що воно разом з св.Переданням є джерелом св.Віри,та що тільки

єдина Христова Церква уповажнена пояснювати і викладати значіння слів св.Письма.Отже будьте обережні перед тими ложними учителями,що наче вовки в овечій шкірі закрадаються до вас з св.Письмом,щоб помилково викладаючи його,відвести вас від правдивої-прадідної Христової віри і звести вас на манівці облуди й сектанства.Горе тим,які в нинішніх часах підсувають тих ложних учителів нашому народові в чужині,щоб вводити релігійний роздор, і то тільки задля своєї особистої наживи. Сребренники Юди-зрадника напевно нікому не вийдуть на користь,а кара за каїнову роботу стріне те неморальне шумовиння скоріше,як вони це припускають.

Таких людей уникайте,милі братя і сестри,та проганяйте їх геть зі свого середовища!Слухайте уважно й набожно науки св.Христової Церкви про св.Письмо,а тоді ваше серце буде палати радощами,як палали серця обидвох учеників,що йшли до Ємаус та уважно слухали виснення св.Писання з уст Христових і потім висказали отсі пропамятні слова: "Чи не палало в нас наше серце,як Він виясняв нам Писання?"/Лука XXIV, 32/.

Амінь.

. . . .

НЕДІЛЯ ТОМИНА.

Про духовий спокій

"І сказав їм:Мир вам.І сказав їм знову:Мир вам!"/Йоан XX,20-21".

В С Т У П. Як будинок на фундаменті,так уся наша віра стоїть на одній підставі - на правді Христового воскресення.Це ствердив уже св.Апостол Павло,коли висказав оці пропамятні слова:"А коли Христос не воскрес,тоді марне наше проповідання,марна наша віра"./I.Кор. XV,14/.І тому Спаситель бажаючи скріпити в нас віру,часто зявлявся апостолам по свому воскресенні,а навіть,як читаємо в нінішній євангелії,дозволив Томі діткнутися своїх ран,щоб усунути з його серця всякий сумнів.

При кожній своїй появі поздоровляє Ісус Христос апостолів словами:"Мир вам".Чому перед своїми муками не поздоровляв так апостолів? Бо люди ще не могли мати спокою.Діло нашого спасеннння не було ще доконане.

Але слова:"Мир вам"в устах Ісуса Христа мають іншезначіння.Ісус знає,що ми є мандрівниками до вічности,отже бажає нам у нашій подорожі щастя.Спокій у серці,спокій у души - це правдиве щастя.Бо хочби ми були окружені і багатством і блиском цього світу,то без спокою те все буде подібне до золотого ліжка,вистеленого терням.Зате навпаки: де є спокій,там він холодить навіть терпіння і нужду.Отсе й причина, задля якої Христос бажає нам спокою:"Мир вам".

Отже на чім полягає правдивий і повний спокій християнина?

1. В листі до Филиплян/IV,7/пише св.Ап.Павло:"А мир Божий,що перевищає всякі поняття,нехай хоронить ваші серця і ваші думки в Христі Ісусі".Це зміст того,що становить єство правдивого спокою.Наша душа має три головні сили:розум,чуття і волю.Коли ті сили в рівновазі,тоді є правдивий спокій.

Розум людини сотворений до пізнання правди,як легені до віддиху,а очі до бачення.Розрізнюємо пізнання змислових і надзмислових річей.На першому пізнанні нам багато не залежить,бо можемо бути спокійні і щасливі,хочби ми й не знали,скільки є звізд на небі і т.п. Але пізнання того,що відноситься до души,ціль життя,вічність,о такі питання роблять неспокій у людині так довго,доки не маємо на них повної відповіді.А хто ж дасть нам певну й рішучу відповідь на це? Віра! "Я є дорога і правда і життя"/Йоан XIV,6/."Я є світло світа,хто йде за мною,не ходить у тьмі,а матиме світло життя"/Йоан VIII,2/.Де цього

нема,там є сумнів і неспокій.А байдужим може бути тільки той,що живе лиш для тіла,а про душу забув.

А. Щоби може непокоїти віруючу людину?Віра пояснює їй усе:говорить їй про Бога,про сотворителя людини,про ціль людини, про вічну нагороду.Вказує дорогу,як дійти до щасливої вічности."Любитимеш Господа Бога Твого всім серцем твоїм і всією думкою твоєю,а ближнього твого,як самого себе.На цих двох заповідях увесь закон і пророки стоять"/Матей XXII,37-40/.Віруючий спокійний,бо"знаю,в кого я увірив"/II.Тим.I,12/.На ньому здійснюється те,що Спаситель сказав до Томи:"Блаженні,що не бачили,а увірили"/Йоан XX,30/.

Б. Людина без віри є нещаслива.Коли вона байдужа на правди віри і шукає щастя в дочасних річах,то це не спокій,а радше звіряче засліпленнл.А коли вона є байдужа на правди віри,тоді її життя є правдивими тортурами.Представмо собі людину,яка спішить до якоїсь місцевости в наглій справі. Нараз перед нею роздоріжжа!Як тоді товчеться її серце,як вона неспокійно оглядається кругом!Час наглить,кожна хвилина дорога,а вона не може йти вперед,бо не знає,котра дорога веде її до цілі.Отсе образ людини без віри,яка збайдужніла на справи своєї душі.Кидається наче човно серед бурі на морі. Сумнів,блуд,непевність,це наче та рука,що перервала веселий пир вавилонського царя Валтазара. А що ж,коли прийде її остання година?

Бачите,милі братя і сестри,де людина може знайти правдивий спокій для розуму.Тільки у вірі"Блаженні,що увірили!".

2. Крім розуму маємо серце,жадне щастя.Чого ж потрібно для успокоєння серця?Св.Августин каже:"Ти,Господи,сотворив нас для себе,і неспокійне наше серце,аж упокоїться в Тобі".Отже,злука з Богом в любові/любов Божого закону/,любов добра і чесноти дають спокій серцю,а злоба,проступки,догаджування похотям є причиною неспокою серця.

А. Погляньте братя-сестри,на горду людину.Чи має спокій її серце?Ні!Злість,гризота,заздрість,смуток і розпука - отсе мешканці її нужденного серця.Добре про гордих людей висказується св. Письмо:"Їх переслідують їх власні діла".Отже,чи не є це правдою,що"журба і нещастя на їх дорогах,а дороги спокою не пізнали."

А бачили ви людину,що всім серцем полюбила мамону?Як хора людина,що її мучить безнастанна гарячка,чим більше пє води,тим більшу має спрагу,так і серце грошелюбивої людини завсіди голодне.Жажда посідання,страх перед втратою маєтку,недовіря до всіх,життя без приятелів,серце без любови,неуспіхи і втрати - отсе ціле пекло розпуки шаліє в душі такої людини.Чи таке життя можна назвати щасливим?Ні!Таких людей переслідують їх власні діла.Журба і нещастя на їх дорогах, а дороги спокою не пізнали.

Те саме можна сказати,про всіх,що відвернули своє серце від Бога та пішли за пожаданням природи.Чи є спокій,щастя в житті молодої людини,яка живе неморально,або в житті пяниці?Таке життя не видає овочу спокою.Нині чи завтра,але напевно сповняться на них слова св.Письма:"Їхні діла переслідують їх!Журба і нещастя на їх дорогах, а дороги спокою не пізнали".

Ви думаєте:А однак такі люди жиють нераз у достатках,почестях і радощах,отже вони щасливі.Ні!Не все золото,що світить!Вони тільки сповидно щасливі,але ви вже чули те щастя нужденне.

Оповідають,що якийсь король,якому один дворянин завидував щастя,вложив на нього свою корону,посадив його за столом,заставленим найвибагливішими стравами - але рівночасно приказав повісити меч на нитці над його головою.Такого самого щастя заживають грішники.Неспокій совісти є тим мечем."Бідний ти,якщо це відчуваєш" - каже св.Августин;"але як ти вже не відчуваєш цього/неспокою совісти/,то ти сто раз бідніший".

Б. Тільки життя в єдности з Богом обдаровує людське серце правдивим спокоєм."Щасливі непорочні в дорозі,що ходять по закону Господнім".

Погляньте,братя - сестри,на праведну людину.Вона тішиться спокоєм своєї совісти,бо відчуває в глибині свого серця наче похвалу євангельського Пана:"Добре,слуго добрий і вірний".Грішник хотів би забути про Бога,як Каїн/"ото скриюся перед лицем твоїм"/,а праведна людина з довірям звертає очі до неба.Грішника тратує неспокій совісти і він,як Юда Іскарйот,попадає в розпуку.Грішник засипляє з тою думкою,що громи Божого гніву висять над його головою,а праведний може сказати собі: "під крилами Його скриєшся безпечно"... Грішникові вид його власних дітей кирвавить серце,бо знає,що Божа пімста може досягнути його в його дітях;праведник щасливий,бо до нього відносяться слова 127.псальму Ст. /1/:"Щасливі всі,що бояться Господа,що ходять по дорогах Його".

Праведна людина тішиться спокоєм з ближніми.Вона памятає Божий закон:"Любитемеш ближнього свого,як себе самого".І вона любить усіх,ніким не погорджує,нікому не завидує,чужого не візьме,стережеться обмови і судів;зневаги прощає,за зле віддає добрим,кожному радо помагає,і навіть лихі люди не можуть відмовити їй належної пошани.

В кінці праведна людина є сама зі собою в безнастаннім спокою. Неприятелі грішної людини - домівники її! Ви чули чейже,яке нужденне життя гордих,грошелюбивих і неморальних людей,словом,всіх дітей діявола.Того всього праведна людина не знає.Навіть у нещасті вона вміє сказати:"Отче мій,коли не може отже чаша минути,щоб я не пив її,нехай буде Твоя воля"/Матей XXVI,42/.А коли вибє остання година життя,для грішника година найбільшої тривоги і розпуки,праведний спокійно дивиться перед себе;в його погасаючих очах вичитаєш слова потіхи:"В Тобі,о Боже,моя надія і не буду застиджений на віки".

З А К І Н Ч Е Н Н Я. Отсе кілька думок над словами з нинішньої св.Євангелії"Мир вам".Я сказав вам,що правдивий і повний спокій християнина полягає на вірі.Де нема віри - нема спокою.І навіть серед дочасних успіхів здійснюється на них Божі слова:"Журба і нещастя на їх дорогах,а дороги спокою не пізнали"Отже стіймо сильно у вірі і йдім постійно дорогою Божих заповідей! А бог мира буде з нами

Амінь.

К І Н Е Ц Ь.

ВИДАЛА Візитатура й Адміністратура греко-катол.Церкви в Німеччині

Мюнхен-Пазінг

О.Євген Мацелюх

ПРОПОВІДІ

Ч. 4 а /7/ КВІТЕНЬ 1946 РІК II.

4.НЕДІЛЯ ПОСТУ.

"Хто їсть Моє тіло і пє Мою кров,
той перебуває в Мені,а я в нім"
/Ів.6,57/

ПРО СВ.ПАСХАЛЬНЕ ПРИЧАСТЯ.

В словах Спасителя:"Хто їсть Моє тіло і пє Мою кров,той перебуває в Мені,а я в нім,"міститься наш християнський обовязок Пасхального св.Причастя.

Четверта церковна заповідь приказує нам кожного року в часі великого св.Посту приступити до пасхальної сповіді і св.пасхального Причастя.

Цей обовязок приказаний під загрозою утрати вічного життя і воскресення в останньому дні світу.Спаситель говорить:"Хто їсть Моє тіло і пє Мою кров,той має вічне життя і я воскресну його в останній день" /Ів.6,55/.

В іншім місті св.Євангелії Христос говорить:"Направду,направду,я говорю вам,якщо ви не будете їсти тіла Сина Чоловічого і не будете пити Його крови,життя не будете мати в собі"/Ів.6,54/.

Дорогі! Щоб ми гідно приняли св.пасхальне Причастя,розгляньмо в сьогоднішній науці:

1/.Що це св.Причастя?

2/.Які ласки одержуємо в св.Причастю?

I. Вже в стародавніх поганських вірах завважуємо бажання людства злучитися з Богом.До того служили поганські жертви,що їх погани складали на жертівниках богів.В тих жертвах частину спалювано в честь богів,а друга ч... залишалась для спожиття тих,що приносили жертву.Погани були переконані,що через спожиття жертви,вони лучаться зі своїми богами і засідають з ними при одному столі.

Вже у перших родичів Адама й Еви було це бажання злучитися з Богом і стати рівними Богу.

"Їджте з того дерева,а будете рівними Богу" - заохочував перших родичів злий дух.Ева простягнула свою руку по заказаний овоч.

Прообразом св.Причастя в Старім Завіті було дерево життя в раю,чудесна манна в пустині і спожиття пасхального ягнятка.

Це людське бажання злучитися з Богом вповні заспокоїв Божественний Спаситель через установлення Пресв.Тайни Евхаристії.

В св.Причастю ми приймаємо Боже тіло і Божу кров,лучимося з Богом,і Бог перебуває в нашім тілі,в нашій души.Про це свідчать Христові слова:"Хто їсть моє тіло і пє Мою кров,той перебуває в мені,а я в нім".

В св.Причастю ми беремо участь у безкровній жертві Спасителя і лучимося з Христом у небесній поживі Божого Тіла і Божої Крови. До цеї небесної поживи запрошує всіх сам Спаситель устами священика в часі св.Літургії:"Прийміть і їджте,Моє тіло,пийте з неї всі,це Моя кров".

Яким великим бажанням горіло серце Спасителя в часі Тайної Вечері,щоб залишити нам ту небесну поживу,бачимо зі слів св.Євангелії: Горячим бажанням хотів я їсти ту Пасху з вами,заки прийму муки"/Лука 22,15/.

На Тайній Вечері терпів Спаситель важкі душевні муки."Прескорбна душа моя аж до смерти" - говорив Спаситель.Чим так переймався наш дорогий Спаситель.

Спаситель знав,що перед Ним страшна смерть на хресті,знав,що покине своїх учеників,але Його велика любов не хотіла розлучатися з ними.Тому,щоб дати всім доказ своєї великої любови,щоб дати певну надію на постійну злуку з Собою,Христос на Тайній Вечері установив Пресв.Евхаристію,Тайну Божого Тіла і Божої Крови під видами хліба і вина.

Св.Причастя - то не символ Божого Тіла і Божої Крови,як говорять протестанти,але це правдиве тіло,правдива Його кров.

В св.Причастю те саме Христове Тіло,що буде терпіти на хресті, та сама Кров,що буде пролита на хресті за багатьох на відпущення гріхів.Ця правда ясна зі слів Спасителя,висказаних після чудесного накормлення пяти тисяч народу в пустині:"Хліб,що я вам дам,то Моє тіло".

Спорили між собою юдеї,коли вчули ці слова."Жорстоке Його слово" - говорили вони."Як він може дати їсти своє тіло"?Христос не зважав на їх невдоволення і сказав дальше:"Направду,направду,говорю вам, якщо не будете їсти тіла;крови,життя не будете мати в собі"...,бо Моє Тіло є правдивим кормом,а Моя кров правдивим напоєм"/Ів.6,48/.

Не подобалися ці слова деяким ученикам;вони відійшли від Христа і більше не ходили з ним."Чи і ви хочете відійти"?спитав Спаситель апостолів.На це відповів Симон Петро:"До кого ж підемо,Господи,Ти маєш слова вічного життя".Св.Апостол Павло ясно говорить,що в св.Причастю приймаємо правдиве тіло і правдиву кров Спасителя."Чаша благословення, що її благословляємо,чи ж не є вона участю в Христовій крові?А хліб,що його ломимо,чи не є участю в тілі Господа"?/1.Кор.10,16/.

Тому говорить апостол:"Хто недостойно їсть тіло і недостойно пє Господню чашу,той провиняється проти тіла і крови Господа,той їсть і пє суд для себе,бо він не розрізняє Господнього тіла"./1 Кор.11,27-29/.

II. Які ласки дає нам св.Причастя?

а/Св.Причастя лучить нас найтісніше з нашим Спасителем,що є джерелом всіх Божих ласк.

"Я є виноград,а ви галузки.Кожна галузка так довго живе,так довго зеленіє,так довго приносить плоди,як довго злучена з пнем,з якого черпає життєві соки.Коли галузку відітнемо від пня,вона вяне і сохне"

Подібно є з нами.Коли ми лучимося з Христом у св.Причастю,тоді в нашій душі кружать життєві соки Божих ласк,тоді наша душа живе, цвите Божими чеснотами і приносить плоди добрих діл.Коли ж не приймаємо св.Причастя,наша душа вяне,завмирає.Тоді сповняються Христові слова:"Коли не будете їсти Тіла і не будете пити Крови Сина Чоловічого,не будете мати життя в собі".

б/.Св.Причастя побільшує в нашій душі освячуючу ласку."Будьте совершенні","зростайте в Божій ласці" - кличе до нас Божий голос зі сторінок св.Письма.Шукайте,а знайдете"чимраз більші ласки в св.Причастю.

в/.Св.Причастя дає нам вічне життя."Хто їсть Моє тіло і пє Мою кров, той має вічне життя"./Ів.6,55/.

г/.Св.Причастя ослаблює наші злі склонності,усмиряє наші пристрасті і дає нам охоту й силу до творення добрих діл.

"Без мене не можете нічого творити" - каже Христос Спаситель. "І більші від сих побачите діла і будете дивуватися",звідки у вас знайшлася та чудотворна сила.

Св.Причастя скріплює нашу душу,зранену тяжкими гріхами,бо"Христос у св.Причастю наша сила Бог і Господь".

г/Св.Причастя очищує нашу душу від простительних гріхів.Св.Причастя береже нашу душу перед тяжкими гріхами."Уберіться в зброю Божу,прийміть небесну манну,щоб ви могли стати проти покус злого духа".

д/.Св.Причастя є запорукою нашого будучого воскресення і будучого щастя.Хто приступає до св.Причастя,"той буде мати вічне життя і я воскрешу його в останній день".

ж/.Св.Причастя - це спомин Тайної Вечері,спомин Христових Страстей, смерти Спасителя.В св.Причастю хай лине наша душа до терплячого Спаси-

теля."То творіть на згадку про Мене" - сказав Спаситель на Тайній Вечері."Лине моя душа у Господні двори" - кликав псальмопівець у Старім Заповіті.

Подібний голос хай відізветься в нашій душі в часі св.Посту."Хай линуть наші душі до Господнього двору,до Божої трапези,до св.Пасхального Причастя!"

Але одно памятаймо!"Воньмім!Уважаймо!Святая святим"! - відзивається голос священика перед розділенням св.Причастя.

"Зі страхом Божим,з вірою і любовою приступаймо до Божого престола,бо хто негідно причащається по святотатській сповіді,"суд собі їсть і суд собі пє". Хто з гріхом причащається,причащається негідно,так як причащався Юда на Тайній Вечері.

Молімся перед св.Причастям: Лічіть мене,Христові рани,бережіть мене перед врагами,з цілім життю ген аж до скону дороговказ ви до небес трону.Тіло Христове,спаси мене!Крове Христова напій мене!

Дорогі!Ми пізнали в сьогоднішній науці,якою великою ласкою для нас є св.Пасхальне Причастя.Це наша сила,наше життя,наш рай.

Нема в цілому світі такого піднеслого акту людини,як принятти Бога в св.Причасті.Англієць Фридрих Віллям Фабер так говорить про св. Причастя:"Коли б ми порівняли всі найславніші людські діла з одним актом приняття св.Причастя,то всі ті діла були б нічим супроти акту гідного приняття св.Причастя.

Тому приймім в поклоні Тайну Владики,в Новім Законі мудрість велику,в Тайній заслоні Любов укриту.

В часі св.Посту нехай наповняться наші уста хваленням Господа за ту ласку,що дозволив нам бути причасниками святих безсмертних і животворящих Тайн.

Амінь.

\- - -

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВ.БОГОРОДИЦІ

"Радуйся благодатная Господь з тобою...." /Лука 1/.

П р о р а д і с т ь Б л а г о в і щ е н н я.

Празник Благовіщення... Яке радісне це Свято в Христовій Церкві! Багато століть,цілі тисячеліття чекала на це свято спрагнена Божої ласки земля,що через первородний гріх стала долиною сліз.Сьогодні прийшло сповнення часу,відчинилося небо,на землі зявився знатний посол з неба, архангел Гавриїл,з благою вісткою для всіх народів землі,для всіх віків минулих і будучих.

Розгляньмо в сьогоднішній науці:

1/.Що це за посол з неба?

2/.Яку приносить вістку?

Сьогоднішня св.Євангелія говорить нам докладно про посла з небе. В шестому місяці після Божого обявлення,що священик Захарія має стати батьком Предтечі Мессії,св.пророка Івана Хрестителя,Бог післав ангела Гавриїла до міста в Галилеї,що звалося Назарет.До кого післаний цей посол з неба?Що це за особа,що стала достойною такого небесного посольства?Це Дівиця,що була обручена мужеві на імя Йосиф,а імя Дівиці - Марія.І сказав ангел Дівиці:"Радуйся,повна ласки,Господь з Тобою,благословенна Ти поміж жінками".Налякалася Марія почувши ці слова,і роздумувала в своїй чистій,покірній душі,що це за поздоровлення,до якого вона не почувала себе достойною.

Ангел завважив тривогу Марії і промовив:"Не бійся,Маріє,Ти знайшла ласку у Бога.Це Ти почнеш і породиш Сина,а імя Йому Ісус.Він буде великим і Сином Вишнього назветься.Бог дасть Йому престіл Його батька Давида і Він буде володіти вічно в домі Якова,а Його царству не буде кінця"...

Посол,що приніс з неба в сьогоднішній день благу вістку для світу, це архангел Гавриїл.Не перший раз він виступає на дорозі спасення людських душ.В св.Письмі ми стрічаємо часто архангела Гавриїла там,де зга-

дується про час Божих ласк,час спасення і в Старім і в Новім Заівіті.

В Старім Завіті ми чуємо про Гавриїла в пророцтвах Даниїла/8.15, 9,20/. Пророк Даниїл оповідає нам про таке видіння:"Я глядів в обличчя ночі і ось зявився на облаках неба син Чоловічий і прийшов він до старшого роками і станув перед його лицем.А він дав Йому силу,честь і державу,щоб всі народи,всі людські племена,всі мови служили йому.Його власть - це вічна власть,яка ніколи не минеться,а його держава - це держава,що ніколи не буде знищена"... Пророк Даниїл попросив у Бога виясненння цього видіння.І дано йому вияснення."Ангел Гавриїл зявився і зблизився до місця,де я стояв і промовив до мене:Запамятай це до часу,коли прийде означений час і сповниться то,що ти бачив".

Кого ж бачив пророк Даниїл у цьому видінні?Чоловічого Сина,Ісуса Христа,що від старшого роками,від Бога Отця,одержав вічну владу,вічну державу,Христову Церкву,якої ніхто не зможе знищити,і в якій мають служити Йому всі народи, величати Спасителя-Бога.

В Новім Завіті стрічаємо архангела Гавриїла при обявленні народин Предтечі Божого Сина,св.Івана Хрестителя/Лук.1,5-25/.

В єрусалимській святині,в часі приношення жертви кадила,зявився арх.Гавриїл священикові Захарії і сказав:"Захаріє,молитва твоя вислухана,твоя жінка Єлисавета породить сина,а імя йому Іван.Він буде великим перед Господом".

"Як маю зрозуміти цю вістку?"- спитав Захарія арх.Гавриїла. Я ж сам старий і моя жінка постарілась у своїх роках"...

Сумнівався старенький Захарія щодо цієї вістки архангела.За це почув слова:"Я є Гавриїл,що стоїть перед Богом,будеш німим за кару і не промовиш слова аж до того часу,коли сповняться мої слова,бо у Бога нема нічого неможливого".

І сталося так,як сказав архангел Гавриїл.В день Благовіщення знову зявляється архангел Гавриїл з найбільшою,з найрадіснішою новиною, яка колинебудь прийшла з неба на землю.

Св.Письмо,як бачимо,представляє нам архангела Гавриїла,як небесного посла,що приносить з неба на землю благі вістки про Спасителя світу.Сторінки св.Письма згадують нам ще двох інших великих небесних послів,а саме архангела Михаїла й архангела Рафаїла.

Архангел Михаїл - це вожд небесних сил,це провідник добрих ангелів у боротьбі з Люцифером,провідником злих духів.Архангел Михаїл - це відважний оборонець Божого царства.Зі словами:"Хто яко Бог"... виступає він проти всіх злобних духів,що противляться Божій волі.

Архангел Рафаїл - це опікун,це добрий приятель усіх подорожних. Він безпечно провадив Товію через незнані,чужі краї,полагоджував усі справи недосвідченого Товії,приготовляв ліки на недугу батька і доти не відступив від Товії,аж припровадив його до рідного дому,до рідного батька.Такого доброго приятеля в дорозі і нам треба мати в часі нашої еміґрації,щоб нас рятував перед різними ворожими засідками,щоб нас безпечно провадив по тих непевних дорогах нашої скитальщини,щоб лікував нас у недугах і доти не відступав від нас,аж опинимось безпечні,як Товія,у рідній хаті.

Тому,Дорогі,ідім всі за покликом нашої св.Церкви і гуртуймося всі в Братстві еміґрантів під покровом св.архангела Рафаїла!

II. В день Благовіщення архангел Гавриїл у своїй благій вістці приніс велике достоїнство для Діви Марії.Бог вибрав убогу,мало знану Марію і підніс її до великої величі й сили.

Марія сьогодні вчула поздоровлення,нечуване досі у світі."Радуйся,повна ласки,Господь з Тобою"...Сьогодні втікає прокляття від жінки.Жінка,що цілі тисячліття через гріх Еви була в погорді,понижені,була нещасною слугою мужчин,без жадних прав,вчула сьогодні з уст небесного посла:"Радуйся,повна ласки,Господь з Тобою,Ти знайшла ласку в Бога"..

В сьогоднішній Празник всі жінки усього світу завдячують Марії відзискання своїх прав,своє вивищення,бо Марія з Божої волі стала матірю Божого Сина.

Одного не розуміла Марія:"Як це станеться?Я ж мужа не знаю,я шлюбувала дівоцтво до смерти".

Архангел Гавриїл повчає Марію словами:"Дух Святий зійде на Тебе і сила Вишнього осінить Тебе.Тому святим буде,що Ти породиш і Божим Сином назветься... І твоя родичка Єлисавета і вона почала сина в глубокій старості і ось уже проминув шестий місяць для неї,що її люди називали неплідною,бо нема нічого неможливого у Бога"...

По цих словах архангела настала мовчанка в убогім домі в Назареті.Марія роздумувала над словами архангела.Архангел чекав на відповідь Марії.Не тільки архангел Гавриїл чекав на рішення Марії;на це рішення чекав Адам,чекали старозавітні патріярхи,чекали пророки,чекали всі народи землі,чекала минувшість,чекала теперішність,чекала будучність...

По довгім роздумуванні прийшло радісне рішення:"Я слуга Господня,хай станеться мені згідно з твоїм словом"... Радій,земле,радійте,люди,дякуйте Марії за ці віковічні слова,бо в них спасення усього світу, це ж Марія дала свою згоду стати Матірю Спасителя світу,Божого Сина.

Що ж зробила Марія по одержанні такої важної вістки?

Архангел Гавриїл дав знак Марії,що справді говорить у Божім імені.Цим свідком є тета Марії,св.Єлисавета.

Марія спішить до Єлисавети.З Назарету,що був положений 30 км.на захід від Генезаретського озера,вибралася Марія до малого містечка Юди, що було віддалене 130 км.від Назарету.Дорога була тяжка.Пять днів ішла Марія.З радістю поздоровила Марія св.Єлисавету.Поздоровлення Марії стало першим джерелом чудесного благословення.Єлисавета і її шістьмісячна дитинка,Іван,в лоні матери наповнюється ласкою Св.Духа.Дитя Іван звільняється від первородного гріха.

Ще заки промовила Марія,Єлисавета пізнала Божим Духом,що перед нею стоїть Божа Мати."Звідки мені ця ласка,що прийшла до мене мати мого Господа?"... "Маріє,Ти благословенна між жінками і благословенний плід Твого лона" - промовила Єлисавета.

Марія пізнала всю Божу правду,її душа висказує вдячність для Бога в чудовій пісні:"Величить душа моя Господа"/Лука 1.46-56/.

"Нехай величає моя душа Господа,нехай мій дух радується в Бозі, моїм Спасителю,бо Він споглянув на покірну свою слугу,бо відсьогодні будуть мене величати всі роди.Всесильний Бог зділав для мене велике, Бог,котрого імя є святе,котрого милосердя править над тими,що Його бояться.Повний сили діла́є Він,своєю силою розсипує тих,що горді в своїх думках і своїх діланнях.

Він скидає сильних з престола,а підносить слабих до сили,голодних обдаровує добром,багатих лишає без помочі.Він обстає за своїм народом,за своїм слугою,памятаючи на своє милосердя,як це предсказав нашим батькам Авраамові і його потомкам на віки".

Дорогі!Які потішаючі ці слова пісні Марії для нас,бідних,бездомних скитальців!Тому більше віри в Божу опіку,у відвічне Боже милосердя,бо "Бог скидає сильних з престола,підносить нищих до сили!... Голодних обдаровує добром.Він обстає за своїм народом".

По трьох місяцях,по народженні св.Пророка Івана Хрестителя,Марія вертається до Назарету.

Для Марії настали великі дні,повні журб і смутку.Ця журба і смуток сповила також серце обручника Марії св.Йосифа.

Марія не втаємничила свого обручника в тайну Благовіщення.Коли Марія вернулась від Єлисавети,Йосиф побачив,що Марія в благословенному стані.В його душі повстали важкі сумніви.Чи Марія стала невірною? Чи зломила подружу вірність?На підставі старозавітнього закону кожна жінка,що зломила вірність у подружжі,мусіла бути покарана,навіть смертю.Чи ж перед суд поставити Марію?

Ні! Цього не зробить Йосиф,бо він був праведний.Йосиф постановив потайно відправити зі свого дому Марію...

Коли так Йосиф боровся зі своїми гадками,зявився йому ангел і розкрив йому тайну почаття Марії."Йосифе,сину Давидів,не бійся приняти

Марію до свого дому,бо те що вона почала,походить від Св.Духа.Вона породить Сина,а ти даш йому імя Ісус,бо Він спасе народ від гріхів".Те все мусіло прийти,щоб сповнилося те,що сказав Господь через пророків: "Це Діва почне і породить сина,а імя Його Еммануїл,що означає"З нами Бог"...

Божий післанець вніс радість у засмучені серця Йосифа й Марії. Послухав Йосиф голосу Ангела і впровадив Марію до свого дому.

З цього бачимо,що і найбільша Божа ласка,навіть така особлива,яку мала Марія,не звільняє людини від земських терпінь.Марія,хоч чесніша від Херувимів і Серафимів,а проте була Страдальною Матірю.

І ви не дивуйтеся,що не зважаючи на ваше праведне життя,приходиться вам нераз важко терпіти в житті,бо в терпіннях кристалізуються і гартуються наші душі.Марія для нас прикладом.

Ось такі прегарні науки розкриває перед нами сьогоднішній Празник Благовіщення.

Тому радіймо сьогодні всі благою вісткою з неба,схилім свої голови перед небесним послом,архангелом Гавриїлом;дякуймо Марії за те,що згодилася сьогодні стати матірю Спасителя світу і кличмо до Бога словами Марії:Твоє святе милосердя,Боже,хай править вічно над нашим народом,а бідних,бездомних скитальців наповни своїм добром!

Амінь.

- - -

КВІТНА НЕДІЛЯ.

"Благословенний,що іде в імя Господне"... /Лука 19,41/.

Про смуток і радість у житті.

Перед нашими очима стає сьогодні торжественний вїзд Спасителя в Єрусалимські мури.В окруженні своїх учеників спішить Ісус останній раз на свято Пасхи до Єрусалиму.Коло Витанії всів Ісус на молоде осля, бо так предсказав пророк Захарія."Отсе твій цар приходить до тебе,як праведник і як Спаситель,убогий сидить він на молодім ослятку"...

В товаристві Ісуса ми бачимо Лазаря,що його Спаситель вчорашнього дня по чотиродневнім перебуванні в гробі воскресив із мертвих.

Ученики вистелюють дорогу своїми одежами,юрба народу з галузками і цвітами витає Спасителя в мурах Єрусалиму.Радісні оклики лунають на вулицях міста:"Благословенний,що іде в імя Господне,цар Ізраїля"...

Нерадо слухають цих окликів деякі жидівські фарисеї.Вони хотіли б і Лазаря вбити,щоб не був свідком Божої сили Ісуса."Учителю,заборони народові,нехай замовчить у своїх окликах"- кличуть вони до Ісуса. Ісус відповів їм:"Я кажу вам,коли ті будуть мовчати,заговорять каміння"...

"Осанна во вишних!" "Слава Богу на висоті" - лунають оклики з усіх сторін.

Похід зблизився до Оливної гори.Ісус задержався на Оливній горі і споглядав на гарне місто.Перед очима Спасителя лежало славне місто,найславніше з усіх міст Юдеї.Купалася в золотих проміннях сонця прегарна святиня Соломона,єдине місце ласк вибраного Ізраїля.

Споглянув Ісус на місто і з його добрих глибоких очей потекли гарячі сльози. Чого ж плаче Ісус,чому ж серед радости народу його очі залиті сльозами?

Ісус глядить у будучність Єрусалиму,в будучність ізраїльського народу,в будучність своєї святої Церкви.Картини будучности,що їх бачить Ісус на Оливній горі,витискають сльози з Його очей.Замість окликів:"Осанна во вишних"долітають до душі Ісуса оклики:"Візьми,візьми, розпни Його!.. Не хочемо царя,ми маємо цісаря"...

Спаситель бачить,що Його смерть на хресті не принесе спасення для ізраїльського народу,а навпаки - страшну Божу кару.

Ісус бачить ворожі війська римлян під проводом Тита,що за сорок років будуть іти тою самою дорогою на знищення Єрусалиму.Ісус чує далекі,розпучливі крики,чує плачі матерей дітей.... Він бачить сотні тисяч убитих,сотні тисяч у неволі,сотні тисяч розсіяних по чужих краях. Ісус плаче...

А може Ісус плаче над своїми муками,над своєю смертю на хресті?

Ні,дорогі!Ісус не лякався мук,Ісус добровільно хотів пити ту чашу горя... Ісус навіть не хотів людського співчуття у своїх муках. Це бачимо з такої картини:

В дорозі на Голгофту падав Ісус під тягарем Хреста.Побожні жінки милосердилися над Ісусом і плакали.Ісус промовив до них:"Не плачте наді мною,а плачте над собою і над вашими дітьми"....

"Ох,якби ти,Єрусалиме,пізнав у сьогоднішній день те,що служить тобі до благословення,але тепер воно закрите перед твоїми очима... Єрусалиме,Єрусалиме,ти,що вбиваєш пророків,камінуєш тих,що післані до тебе... Скільки разів хотів я зібрати твоїх дітей,як квочка збирає курята,а ти не хотів"...

Ось так говорив Спаситель,споглядаючи з Оливної гори на місто Єрусалим,і заплакав з жалю сльозами великої любови.

У своєму житті Ісус плакав двічі.Плакав Ісус над гробом свого приятеля Лазаря і плакав у цвітну неділю на Оливній горі.

Сорок років опісля на тій самій горі стояв римський вожд Тит і споглядав на руїни Єрусалиму,з якого не лишився камінь на камені... Міліон людей стратило життя від меча і голоду.Тисячі людей прибито до хрестів,тисячі невільників пішло в неволю;і продавали їх по 30 за один срібний гріш... Провідники римських леґіонів прийшли до вожда Тита на Оливну гору,щоб зложити йому бажання з нагоди великої перемоги.Лагідного серця Тит заплакав,бо був переконаний,що володіла тут Божа сила і не для нього належить сила перемоги.

В сьогоднішній науці розгляньмо:

1/.Коли нам у житті сумувати?

2/.Коли нам треба радуватися?

I. Поміж 8 блаженствами,висказаними в проповіді Ісуса на горі,стоять слова:"Блаженні,плачучі,бо ви усміхнетеся".

Наше життя дає нам більше причин до смутку,до сліз,бо земля наша названа долиною сліз.З слізми приходить людина на цей світ і з слізми відходить зі світу.

"Ви будете плакати і нарікати,ви будете сумні,але ваш смуток переміниться в радість" - говорить Спаситель.

а/.Багато сліз витискають наші життєві нещастя.Плачемо часто над гробом дорогих осіб так,як плакала вдовиця в Наін над трумною свого одинака,як плакав Ісус з Марією і Мартою над гробом Лазаря,як плакала Божа Мати під хрестом свого Сина... Всі ті сльози оправдані прикладом Спасителя і Божої Матери.

б/.Плачуть часто родичі над невдячністю дітей.Плачуть бідні вдови, сироти над своїм покривдженням.Горе тим дітям,горе несправедливим,що витискають з людських очей такі сльози!Ті сльози кличуть до неба по пімсту...

Покривдження вдів,сиріт,задержання наємної заплати - це гріхи, що кличуть до неба по пімсту.Мудрий Сирах у Старім Завіті говорить: "Чи ж вдовиці не проливають сльози,чи ж крик їх болю не підноситься проти тих,що викликали ті сльози?"

в/.Плачемо часто в житті над недолею наших ближніх,над недолею рідного народу,над недолею Церкви,над недолею рідної батьківщини... Такими сльозами плакав Ісус на Оливній горі.Такими сльозами плакали ізраїльські скитальці у вавилонській неволі.

"На ріках вавилонських там ми сиділи і плакали,як пригадали Сіон,як споминали рідний край"... З жалю,з туги за рідною святинею,за рідним Єрусалимом,скитальці просили кари..."Донько Вавилона,ти окаянна, блаженний той,хто візьме твоїх "младенців" і розібє їх об камінь"...

Цю пісню співаємо на Утрені в часі св.Посту.Слова отсеї пісні вражають дуже наші душі,бо і ми скитальці,і ми сидимо на чужій землі, над чужими ріками і з тугою згадуємо рідний Сіон,рідну батьківщину...

Цей час наших терпінь,дорогі,,це наша вогненна проба... Зрозуміймо його і з Богом несім наш важкий хрест,а смуток наш переміниться в радість.

г/.Плачемо на світі часто з радости,плачемо сльозами вдяки.Часто плачуть ті,що по довгих шуканнях знайшли своїх рідних,плачуть родичі з радости,спричиненої щастям своїх дітей.

г/.Та найдорожчі сльози на світі - це сльози покути.Плакав Давид по упадку в гріх,плакала Марія Магдалина сльозами покути,плакав св.апостол Петро за один гріх,а важкі сльози покути зробили глибокі рівці на його обличчі.Христос нас кличе до тих сліз покути:"Наверніться до мене в пості,плачі і риданні"...

II. Хоч виразно написані слова:Блаженні,плачучі,то однак Бог нам не заказує радости життя.

Яким дорогим і любим для кожного є успіх невинної дитини!Як любив Ісус тих щасливих невинних,усміхнених дітей,як тулив їх до свого серця!

Праведний Йов говорить:"Бог не відкидає від себе невинних,злочинцям не подає своєї руки;тому усміх вкриє твоє лице,а твої уста наповняться окликом радости"...

Жінка Авраама Сара,коли стала матірю Ізаака в старості літ,сказала:"Бог дав мені радість і успіх.Кожний,хто вчує це,буде сміятися". Само імя Ізаак означає сміх,а той Ізаак став одним з праотців вибраного народу.

Премудрий Сирах виказує нам способи висказування нашої радости: "Нерозумний підносить свій голос при сміху,а мудрий сміється спокійно"...

Псальмопівець Старого Завіту говорить:"Ті,що сіють зі сльозами, будуть збирати в радості".

Ті самі слова говорить Спаситель у св.Євангелії:"Ваш смуток переміниться в радість і радости вашої ніхто не відбере від вас".

Радувалися Апостоли успіхом своєї проповіді,вони веселі оповідали Ісусові:В Твоїм імені біси повинувалися нам".

Радуватися треба нам,дорогі,а нашою радістю є наше спасення,нашою радістю Христова Церква,Христова Євангелія,нашою радістю Христос у св.Причастю."Вкусіть і побачите,як добрий Господь"...

Нашою радістю церковні Богослуження.Нехай радується в них наша душа і нехай наші уста наповняться хваленням Господа!

Хто не служить Богові в радості серця,буде служити свому ворогові.По словам св.Письма:"Тому,що Ти не служив Господеві,твому Богові, в радості твого серця,будеш служити свому ворогові,що його Бог зішле на тебе в голоді,спразі,нещасті та у всякій біді.Бог пішле тобі народ здалека,що летом орла впаде на тебе,народ лукавий,що не буде зважати на старця і не пощадить дитини і винищить тебе у всіх твоїх містах"...

Ці Божі слова сповнялися часто в історії людства.Радувалися і горді були на свою державу ізраїльтяни і не служили в радості Богу,тож знайшли страшну руїну.

Радувалися своєю славою римські цісарі,не корилися Богові.І хоч 300 літ насолоджувалися муками християн,їх горда держава лягла в руїні.

Східна християнська Церква в Константинополі сотки літ воювала єресями,ложними науками з Христовою правдою,почавши від Арія,Несторія, Євтиха,монотелетів,іконоборців,і вона підупала,а столиця патріярхів, Константинополь перейшов в руки ісповідників Могамеда,,турків...

Тому,дорогі,в наших смутках і радостях ідім все за нашим Спасителем,а сповняться на нас слова св.Письма:"Вони пішли і плакали при сіянні свого зерна,але вони повернуть і з радістю зберуть свої снопи"...

Амінь.

ВЕЛИКА ПЯТНИЦЯ

"Коли я вознесуся всіх притягну до себе"...

Остання проповідь Ісуса на хресті.

Свята Велика Пятниця. Найсумніший день у всій історії людства. День страшного, найбільш несправедливого засуду в історії судівництва, день чорної людської невдячности супроти Спасителя, а заразом день найбільшої любови Божої, бо "більшої любови ніхто немає, як той, що віддає свою душу за своїх другів".

"Візьми, візьми, розпни Його!" - кричав перед Пилатом підбурений своїми провідниками вибраний ізраїльський народ. Ще перед кількома днями той самий народ витав Спасителя цвітами і в радості кликав: "Благословенний, що іде в імя Господне, цар Ізраїля, осанна во вишних!...Сьогодні цей нарід змінився, він хоче крови, крови, не людської, а Божого Сина.

Поганин Пилат умиває свої руки, не хоче брати на себе невинної крови, боронить Ісуса. "Чи ж маю розпяти вашого царя? Що злого він зробив?" Юрба кричить: "Ми не маємо царя, тільки цісаря"...

"Я вкараю Його" - каже Пилат. Думаєш Пилате, що бичування вдоволять кровожадну юрбу?

Даремні твої надії!

Вояки відводять Ісуса, привязують до стовпа, вінчають терневим вінцем, здіймають ризи... Крається святе тіло Божого Сина від ударів, трискає жива кров з глибоких ран... Зневажають, плюють, закривають очі, кплять: "Згадай Христе хто тебе вдарив"?..."Радуйся, царю юдейський"... Ісус мовчить, як покірне ягня, що його ведуть на "заколення".

Пилат каже випровадити Ісуса, шукає між кровожадною юрбою співчуття для Ісуса. "Глядіть, це ж чоловік?"... Співчуття немає, а кровожадні крики підносяться з усіх сторін: "Візьми, візьми розпни його!"...

Пилат затривожений вісткою від своєї жінки: "Не роби нічого тому праведникові, бо багато я пострадала у сні задля нього"... Він хоче підміняти Ісуса за розбійника Варраву.

"Вибирайте, кого хочете з двох відпустити вам на Пасху, Ісуса, чи Варраву?"

Юрба кричить: "Пусти Варраву, розпни Ісуса"... Сповнилися слова Пророка: Він зачислений до "беззаконних".

Запав засуд. Ісус, Божий Син, засуджений на розпяття.

Суддя Пилат ще раз заявляє перед народом: "Я не винен Його крови, ви відповісте".

В страшному засліпленні кричить юрба, заклинає у важкій ненависті себе і свої діти: "Кров його на нас і на наших дітях"... Закляли себе і це прокляття тяжить на жидівськім народі до нинішнього дня.

Дорогі, осьтут перед гробом Спасителя гляньмо сьогодні:

1/. Чому Ісус бажав смерти?

2/. Що проповідував Ісус серед мук на хресті?

I. "Ще хвилину будете мене бачити" - говорив Ісус до своїх учеників перед своїми муками. Ісус свідомо і добровільно бажав мук і своєї смерти.

"Се входимо в Єрусалим і син чоловічий буде переданий в руки ворогів, буде убитий і в третій день воскресне". Чому? "Бо Син Чоловічий прийшов, щоб послужити і дати душу свою на відкуплення багатьох"...

Ісус бажав терпінь і смерти, щоб задосить учинити Божій справедливості за людські гріхи. "Він зранений задля наших гріхів. Задля нашого миру лежать на Ньому страсті, а через Його рани ми освячені"/Ісая 53,5/. Він пожертвувався, бо Він сам хотів. Як ягня попровадили Його на заколення, а Він не отворив своїх уст"/Ісая 53,7/.

Хоч одна краплина крови Божого Сина вистачила б для відкуплення світу, Ісус добровільно перетерпів стільки мук і страстей на те, щоб ми пізнали Його велику любов, щоб ми пізнали велику ціну нашої душі, щоб ми зрозуміли важке прокляття гріха.

Своїми муками,своєю смертю Ісус звільнив нас від гріхів,звільнив нас від страшної кари,від пекла."Дивіться це Боже ягнятко,що забирає гріхи світу"/Ів.1,29/.

Своїми муками і смертю заслужив нам Ісус Божу ласку і право ввійти до Божого царства."Ми маємо певну надію ввійти до неба,куда Він вказав нам дорогу до нового життя/Євр.10,19/.

Своєю смертю Ісус приніс спасення для всіх людей:"Бог всім людям хоче спасення і пізнання правди"."Для всіх що Йому послушні,Христос є творцем вічного блаженства"/Євр.5,9/.

Вернімся,дорогі,до Єрусалиму,гляньмо в сокрушенні нашого серця на хрестну дорогу нашого Спасителя,заплачмо жалем покути,сльозами любови.

В сторону скалистої гори Голгофти посувається звільна сумний похід.Хрестна дорога Спасителя,остання дорога по світі Божого Сина.Ісус на зраненім рамені двигає оруддя своєї смерти,важкий хрест...ТричіУ - млілває Божий Син,падуть знеможені коліна.Бють нагайками вояки...Плачуть при дорозі жінки єрусалимські... Ісус збирає останки сил,підіймається, вспокоює заплакані жінки."Не плачте наді мною,плачте над собою і над своїми дітьми"...

Побіч Ісуса приводять вояки двох розбійників,що теж засуджені на кару смерти.

Хлібороб Симон,що надійшов з поля,помагає нести хрест Ісуса. Ось вже скалиста пуста гора Голгофта.Ісус добровільно кладеться на хрест. простягає свої руки,немов би хотів в останній хвилині пригорнути ввесь світ до себе.Вже чути удари молотів...З прибитих рук і ніг потекла кров за "нас і"за багатьох на відпущення гріхів"... Вже вкопали хрест.Розширилися прибиті цвяхами Христові рани на руках і ногах...

Між небом і землею завис на хресті Божий Син,той,що завісив усі звізди в небесних просторах... Сонце закрило свої очі,бо не могло дивитися на муки Сотворителя.Від шестої години темнота була до девятого часу - говорить св.Євангелія.

Три години терпів Спаситель на хресті важкі тілесні і душевні муки.

"Коли Ти Божий Син,зійди з хреста,а повіримо в Тебе...Інших спасав,себе не можеш спасти?Покладав надію на Бога,хай вибавить тебе Бог, Ти ж говорив,що Ти Божий Син"...

Так висмівали вороги під хрестом Ісуса,а поганські вояки не зважаючи на муки Ісуса,спокійно кидали жереб і ділилися одіжю Ісуса,як це предсказав пророк:"О мою одежу кидали жереб".

Ісус терпить,склонивши свою голову,увінчану терням,і в глибині серця питає:"Люди мої,що я вам зробив?"...

Дорогі,коли роздумуємо людську невдяку на горі Голгофті,кличмо тут при гробі Спасителя разом з розбійником:"Згадай нас,Господи,у своїм царстві"... Ми безмежно вдячні Тобі,Дорогий Спасителю...Слава вічна хай буде Твоїм страстям,Христе,а Ти помилуй нас!...

II. Не зважаючи на свої важкі терпіння на хресті,Ісус говорить з св. Хреста свою останню проповідь.Послухаймо,що проповідує Спаситель?Сім слів сказав Христос у своїй останній проповіді:"Боже мій,Боже мій,чому Ти мене залишив?З цих слів пізнаємо,які важкі муки терпів Ісус.Боже справедливість казала відступити Божому милосердю на час заплати за гріхи світу.Палить горячка тіло Ісуса,кров ллється з ран,слабнуть удари серця.Син Божий не має де склонити своєї святої голови,бо вона увінчана терневим вінцем.- Сповнилися слова Спасителя:"Птахи мають гнізда, лисиці мають свої нори,а Син Чоловічий не має де приклонити своєї голови"...

"Ж а ж д у"- закликав Ісус серед великої гарячки і спраги тіла. Замість води,вороги напоюють Ісуса оцтом.Невдячний народе,так платиш Спасителеві? За манну в пустині даєте жовч,за воду в пустині напоюєте оцтом...

"Жажду"!"кличе Спаситель до світу.Прагну спасення для всіх,прагну любови вашого серця...Дорогі,коли чуємо ці слова Спасителя,відкриймо

сьогодні наші серця для Нього,Його спрагу згасім обильною росою нашої любови!

"Отче,відпусти їм,бо не знають,що роблять"... Ісус чує насмішки ворогів,бачить їх невірство,бачить Божу кару за їх злочинні діла і підносить свої закривавлені очі до неба та молиться за ворогів:"Отче,відпусти їм"... Яка безмежна любов Ісуса до грішників,яке велике Його милосердя!І сьогодні молиться Христос за злобних,непоправних грішників,благає Небесного Отця словами:"Отче,відпусти їм,бо не знають,що роблять"...

"Нині зі мною будеш у раю" - говорить Христос до розбійника,що перед смертю розкаявся і просив прощення гріхів словами:"Згадай мене, Господи,у своїм царстві".

Спаситель на хресті - це той добрий пастир,що шукає погибшої вівці,а,знайшовши її,несе до свого стада.І ми,Дорогі,нераз зневажали Спасителя тяжкими гріхами,тому кличмо сьогодні:спаси наші душі, Твоїми страстями,змий гріхи наші Твоєю Кровю!...

" С и н у, ц е   м а т и   т в о я".Під хрестом стояла страдальна Божа Мати,цілувала рани свого Сина,змивала їх своїми сльозами.Ісус бачив сирітство своєї Матери.Як добрий - Син шукає опіки на світі для вдовиці Матери і віддає її в опіку улюбленого ученика св.Івана Богослова словами:"Сину,це мати твоя".

Ці слова і до нас говорить Спаситель:"Дивіться,залишаю вам свою матір... Дорогі! Візьмім ту Божу Матір до свого серця,як узяв св.Іван "во своя си",до свого дому,а врадується Спаситель,врадується Божа Мати.

" С п о в н и л о с я"... Зближалися останні хвилини життя Ісуса.Зближалася жахлива смерть...Ісус промовив слово:"Сповнилося"...Сповнилося діло Відкуплення,сповнився Старий Завіт,сповнилися пророцтва, завершилася кривава жертва на Голгофті.

"Отче,в Твої руки віддаю мого духа".
Останні слова Спасителя.В годині смерти тіло вертається до землі,а дух вертається до Бога,що його сотворив.Христос кличе цими словами до всіх нас:"Душа наша належить до Бога".В усьому житті памятамо на ці Христові слова,а не стратимо своєї душі.Вручім наші душі в руки нашого Небесного Отця!

По цих словах Ісус умер.Затряслась земля,розпалися скали,каміння,відчинилися могили і з них встали умерші.Церковна завіса в єрусалимській святині роздерлася з гори до долу.Перестав існувати Старий Завіт і стара святиня зі своїми жертвами,бо на горі Голгофті звершилася жертва Спасителя.Жертва Нового Завіту,жертва,що буде повтарятися до кінця світу на тисячних престолах землі.Сотник і ті,що були під хрестом,билися в груди і говорили:"Направду,Він був Божим Сином".

Перед вечером Йосиф,совітник з Ариматеї,прийшов до Пилата і попросив видати Тіло Ісуса,щоб Його похоронити.Пилат,ствердивши смерть через сотника,видав Тіло Йосифові.Йосиф купив плащеницю,намастив Тіло благовонними мастями і похоронив у новім,камінним гробі.

Ось цю хвилину зображує нам отсей Божий гріб.Ісус спочив у гробі.Сьогодні Він спочиває в міліонах людських сердець.Сповнилися слова Спасителя:

"Коли я вознесуся/на хресті/,всіх притягну дл себе"...

І нас всіх,зібраних тут,притягнув Ти,Божественний Спасителю, своєю любовію,своєю кровю... Ми не хочемо Тебе поховати у гробі;Ми замість гробу,даєм Тобі наші серця,а Ти спочивай у них,огрітий нашою любовю,до світлого Воскресення в Божім Царстві.

Амінь.

ВОСКРЕСЕННЯ ГОСПОДА НАШОГО І.ХРИСТА

"Сей день,що його сотворив Господь,
возрадуймося і вознесімся в нім".

РАДІСТЬ ВОСКРЕСЕННЯ

Радісно грають сьогодні воскресні дзвони,радісно колишуться людські серця.Воскресні пісні небесним чаром,таємною радістю сповивають наші душі". Воскресення день і просвітімся торжеством і в радості обіймім друг друга і скажім:Браття...

Воскресення - це свято перемоги життя над смертю,це день,в якім Ісус смертю смерть переміг і дарував життя тим,що в гробах.Вся природа радіє з людьми.Минувся голод зими,завмерла природа будиться до нового життя."Земленька зі сну збудилася,в трави,квіти замаїлась, звір і птичка веселиться,миром Божим світ краситься"...

В радісних гагілках несеться пісня:

"А вже весна воскресла,воскресла,
Щож вона нам принесла,принесла?"

І до нас,Дорогі,ось тут на чужині прийшла життєдайна весна, прийшов радісний день Воскресення.І ми також питаємо:А що принесла нам нова весна,що приніс нам день Воскресення?

На жаль,не чуємо воскресних дзвонів з наших церков,не чуємо веселих гагілок,не бачимо відживаючих лісів,лугів нашої дорогої батьківщини... Перед нами мури табору, за тихим Дунаєм наш рідний край,перед нами непевна будучність...

А все ж Воскресення Христове кличе до нас:"Радуйтеся і ще раз кажу:радуйтеся!".

В сьогоднішньому дні піднесім в гору наші серця,отрім наші сльози і з радістю друг друга обіймім...

Розгляньмо сьогодні:

1/.Радість Воскресення в нашій історії;

2/.Радість апостолів у дні Воскресення.

І. В нашій історії стрічаємо різні сумні картини,а проте Христос давав відчути радість Великого Дня навіть найбільш засумованим.Ось погляньмо на кілька картин,а вони додадуть нам розваги і надії в нашім злиденнім житті.

Ось там на Чорному морю,на білому камені,стоїть темниця камяна,а в ній сімсот козаків,бідних невольників.Вони закуті в кайданах, їх обличча пожовклі від туги серця,почорніли їх очі.З тугою до волі глядять через мале віконце вязниці,що кидає крихітку ясного світла на їх сумні обличча.

"Браття!Чи знаєте,що за день сьогодні?"спитав старший козак. "Чи знаєте,яка радість сьогодні в Україні?Там в Україні там сонічко сяє,там люд хрещений Пасху зустрічає"...

"Горе!Горе нам! Навіщож згадав ти,брате,цей День Великий? В кайданах наші руки,в кайданах наші ноги,а там народ свобідно гуляє... Поможи нам,Межигірський Спасе,звільни нас з тюрми,з кайданів-,дай подивитися ,як сонічко сяє у нашій рідній Україні!...

Понеслась до Воскресшаго Спасителя покірна молитва бідних невольників.

Аж тут чути кроки біля дверей вязниці.Відчинилися тюремні двері,а в них показалася султанова жінка,Маруся Богуславка.І вона згадала цей радісний день і прийшла поздоровити козаків з радісним святом.

"Гей козаки,бідні невольники!Це радість приношу вам сьогодні, велику радість Воскресення.Султан,мій пан,поїхав на молитву до мечету, а я згадала вас,бідних невольників... Ось вам ключі,скидайте кайдани ідіть в Україну і мене нещасну попівну згадайте в рідним краю.І заплакала гіркими сльозами українська попівна,султанова жінка.

Несподівано перемінився смуток козаків у день Воскресення,у велику радість свободи,волі.

Згадаймо сумні кріпацькі часи.Тоді пани і на молитву людям не дозволяли.Церкви замикали,коли панщизняники не відробили приписаної праці.

В день Воскресення зібралася громада коло Божого храму.Стоять довкола храму,коші з пасками,і чекають мережані крашанки на посвячення... Божий храм замкнений,ключі у пана.Пішла громада просити пана,щоб відчинив Божий храм.

Виглядають люди,чи не їде пан... Побачили,зраділи.Молодь счіпилася за руки і заспівала весело:"Їде,їде зельман".Він відчинить Божий храм і народ заспіває "Христос воскрес"та посвятять пасху.Радість у Божім домі,радість у гагілках біля Божого храму...

А ось картина:"Великдень на волі",яку так гарно представив поет Франко.Щезла кріпацька неволя.Що за радісний Великдень був в Україні! Ще ніколи так гучно не гомоніли воскресні дзвони,ще ніколи так ніжно не звеніли воскресні пісні,ніколи не були такі веселі гагілки,як в цей день Воскресення.

Повагом проходжуються старші громадяни поміж могилами,в яких спочивають їх батьки,що не знали в кріпацьких наймах такого веселого свята.На одній могилі припав до сирої землі молодий чоловік і будить свого батька з гробу:"Батьку,дорогий батьку,ти вмер в часі неволі,ти нещасний,не бачив такого Свята,як сьогодні... Встань,батьку,подивися, як твій син радіє Воскресенням на волі!...

І покотилися гарячі сльози радости на холодну могилу батька...

Дорогі!Отсі приклади з нашої історії хай будять у нас надію на кращу будучність!

То ж радіймо сьогодні,а серця наші хай горять вірою,у світле Воскресення нашого народу!

II. Щоб скріпити цю нашу віру і надію,погляньмо на радість апостолів."Коли Христос не воскрес,даремна наша віра,даремна наша проповідь"-пише св.апостол Павло до коритян:Так думали всі апостоли перед воскресенням.

Самі вороги боялися Воскресення.Йосиф з Ариматеї одержав тіло Ісуса аж тоді,коли римський сотник ствердив правдиву смерть Спасителя через пробиття серця копієм.

Щоб ученики не прийшли нічю і не викрали тіла Спасителя,вороги опечатали гріб і поставили сторожу.

Не помогли ті ворожі заходи.В перший день по суботі стряслася земля перед сходом сонця,з неба зійшов ангел,відвалив камінь від гробу і Христос воскрес.Зраділи засумовані Апостоли й ученики Христові.

Вороги підкупили сторожу,дали досить грошей."Кажіть,що ви спали,а нічю прийшли ученики Ісуса і вкрали його тіло"...Така вістка кружляла між жидівським народом,аж до того дня,коли св.Матей писав Євангелія,значить:8 літ по Воскресенні.

Першим свідком Воскресення була Марія Магдалина.Раннім ранком поспішила вона до гробу Учителя.В темноті побачила вона камінь,віддалений від гробу.Здивована тим, вернулася скоро до дому Петра й Івана і звістила їм:"Взяли Господа із гробу і не знаю,де його положили"...

Оба апостоли вибралися,щоб провірити справу.Молодий Іван прибіг скоріше до гробу і побачив плащівницю в гробі,до гробу не входив... Прийшов Петро,ввійшов до гробу і знайшов плащівницю,що нею було сповите тіло у гробі і судар/накриття/з голови,що лежав на окремім місці. Ввійшов до гробу Іван,побачив і повірив.Здивовані апостоли відходять від порожнього гробу.Нечувана радість у їх серцях!

Марія плакала за Ісусом.Вона перша побачила Воскресного Ісуса. Ісус промовив до неї:Маріє! Іди,звісти моїм апостолам... Марія,врадувана,кидається до ніг Ісуса і спішить звістити апостолам про Воскресення.-

Зі сходом сонця спішила гром да побожних жінок до гробу з пахучими ароматами. По дорозі журилися, хто відвалить їм камінь від дверей гробу. Прийшли на гріб і побачили відвалений камінь... Їм звилися два ангели в білих ризах. Жінки налякалися і похилили свої голови.

"Чому шукаєте живого поміж мертвими?"

Шукаєте Ісуса Назарянина?... Його тут нема! Він встав! "Ідіть і скажіть Його ученикам і Петрові, що Він чекає вас у Галилеї, там Його побачите, як Він сказав вам"...

Жінки спішать до апостолів, по дорозі стрічає їх Ісус зі словами: Радуйтеся! Вони припали до Його ніг. Ідіть -поручив їм Ісус - і скажіть моїм браттям, що я іду в Галилею і там мене побачать.

Того самого дня з'явився Ісус Петрові. Вечером в день Воскресення ішли два ученики до села Еммаус. По дорозі з'явився їм Ісус, зганив їх невірство і дався їм пізнати при ломанні хліба. Ученики вернулися негайно до Єрусалиму і звістили апостолам, що бачили Господа. Ми бачили Господа. Він дався нам пізнати при ломанні хліба.

Коли вони розповідали про стрічу з Ісусом, при замкнених дверях, з'явився їм Ісус і привитав їх словами: "Мир вам!" Апостоли налякалися і думали, що це дух. Ісус успокоїв їх: "Не бійтеся, подивіться на мої руки і ноги, діткніться і побачите, що дух тіла і костей не має, як це бачите в мене". Зраділи апостоли, побачивши Господа.

По воскресенні вернулися апостоли до своїх давніх занять у Галилеї.

"Я йду риби ловити" - сказав Петро - "Ми йдемо з тобою" відповіли інші апостоли.

Цілу ніч ловили рибаки-апостоли і нічого не зловили. Над ранком побачили Ісуса на березі. "Діти, чи маєте що з'їсти?" - запитав Ісус. Ні! - відповіли апостоли. "Закиньте сіті по правій стороні корабля". Вони послухали і наловили багато риб. Іван пізнав Ісуса і кличе: "Се Господь"... Св. Петро кидається у воду, щоб скоріше прийти до Ісуса.

Апостоли - це віродостойні свідки Христового Воскресення. Вони розмовляли з воскресшим Ісусом, оглядали Його рани, їли з Ним. Воскресення Христове скріпило їх віру в Божество Ісуса, Його науку. Вони пішли в світ проповідати Воскресення і світ повірив. Мільони людей до нинішніх часів радіють Воскресенням Христовим. Воскресення Христове спричинило це, що Христова віра не впала і не впаде ніколи, зате всі вороги Христові щезнуть, як щезає дим, всі грішники погибнуть перед Божим лицем, як гине віск від огня, а праведники все будуть веселитися Христовим Воскресенням. Тому радіймо сьогодні, бо це день, що його сотворив Господь. Амінь.

СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК

/Про воскресення умерших/

"І тим, що в гробах, дарував життя".

Празник Христового Воскресення приносить радість усім живучим, бо це день перемоги нашого Спасителя над ворогами. "Бог воскресив Його із мертвих і дав Йому славу" /1.Петр.1,21/. Віра наша сильна, бо "ми знаємо, що Спаситель живе" /Йов 19,25/. Ангел вопіяше благодатній, чистая Діво, радуйся і паки реку радуйся, Твой Син воскресе тридневен із гроба"... Ангел звістив благодатній: Чистая Діво, радуйся і ще раз кажу, радуйся, Твій Син воскрес по трьох днях із гробу, люди веселіться!".

Та не тільки живі радуються сьогодні, а радуються також душі померших, бо Своїм Воскресенням Христос дарував життя тим, що в гробах. Він двигнув мертвих із гробів. "Я є воскресення і життя, хто в мене вірує, хочби умер, буде жити вічно"-говорить Спаситель. В Символі віри ми визнаємо цю правду словами: "Чаю воскресенія мертвих". Очікую воскресення умерших.

Тому то дуже гарний звичай зберегла наша свята Церква.Підчас Великодних Свят спішимо на могили наших дорогих покійників,щоб на них заспівати радісну воскресну пісню і потішити ці душі надією на їх воскресення.

Тому роздумаймо в нинішній науці:

1. Правда про воскресення умерших.

2. Які наші обовязки супроти умерших.

I. "Амінь,амінь,говорю вам,що прийде година,в якій всі,що є в гробах,почують голос Сина Божого і вийдуть ті,що творили добро до воскресення життя,а ті,що творили зло,до воскресе ня Суду"./Ів.5,28//Діян. 24,15/.

Які радісні ці слова для всіх,що стратили через невблаганну смерть дорогі особи!До них відносяться слова Христові:"Я вас знов побачу".Побачать діти своїх родичів,побачать родичі своїх дітей,брат сестру,сестра брата,приятель приятеля,чоловік жінку,жінка чоловіка.

"Не хочу браття,щоб ви не знали про померших,щоб ви не сумували,як інші,що не мають надії" говорить св.Апостол Павло в листі до Солунян."Направду говорю вам:хто слухає мого слова і вірить у Того,хто післав мене,має вічне життя і на суд не прийде,а перейде від смерти в життя"-говорить Спаситель у св.Євангелії.

"Хто їсть моє тіло і пє мою кров,той має вічне життя,а я воскрешу його в останній день"/Ів.6,84/.Так виразно говорить Спаситель про воскресення умерших.

Щоб наша віра у воскресення умерших була сильна і тверда,Христос за життя Свого на землі воскрешав умерших.Про ці чуда згадує нам св.Євангелія.Воскресив Ісус молодця з Наін,воскресив доньку Яіра,воскресив Лазаря.В часі смерти Ісуса на хресті багато умерших воскресло з гробів і ввійшли до міста,як каже св.Євангелія.

Чому відбудеться воскресення умерших?

а/ Воскресення умерших відбудеться тому,щоб показалася перемога Христа над смертю."Коли це смертне одягне безсмертність,тоді сповняться слова:Пожерта смерть...Смерте,де твоя перемога?"/I.Кор.15, 54/."Бо заплата за гріх смерть,а Божа ласка вічне життя в Хисті Ісусі, Господі нашім"."Бог воскресив Господа і нас воскресить своєю силою"-говорить св.Апостол Павло."Бог богатий на милість і нас,мертвих провинами,оживив вкупі з Христом і воскресив з Ним і посадив на небесах"...

б/ Воскресення умерших відбудеться тому,щоб тіло одержало нагороду, або кару.

Наше тіло бере участь у наших радощах і смутках на світі,в добрих та грішних ділах.Тому в дні Воскресення одержить людське тіло нагороду або кару."І вийдуть ті,що творили добро,до воскресення життя,а ті,що творили зло,до воскресення суду".

Як відбудеться воскресення умерших?

"Христос переобразить тіло нашої никчости,щоб воно було поставлене нарівні з тілом Його слави"/Филим.3,21/.Тіла добрих будуть подібні до [illegible] тіла Христа,отже нетлінні,світляні,повні сили,одуховлені.Св.Апостол Павло порівнює воскресення умерших із зерном,що всівають в землю,а потім те саме зерно встає з землі до нового життя. "Сіється тіло в тлінності,встане в нетлінності,незнищиме,сіється в нечесть,встане в славі,сіється в немочі,встане в силі,сіється тіло змислове,встане духове тіло"/I.Кор.15,42-44/.

Воскресше тіло буде подібне до тіла,в якім живемо.Це бачимо з Христового Воскресення,бо Христос воскрес зі своїми ранами,що їх відніс в часі катовання та на хресті.

Тому сповнім в часі Воскресення обітницю,дану в часі похорону нашим помершим.Ми співали їм "вічную память".Ту вічну память заспіваймо їм у воскресних піснях.

Могили наших покійників далеко від нас,даремно вони будуть чекати на нас...Але і тут,у таборовій церкві,ми можемо згадати їх у панахидах та в наших молитвах.

Які наші обовязки супроти померших?

II. Св.Тайни не тільки освячують наші душі,вони освячують і наші тіла."Чи ж не знаєте,що ваші тіла є храмом Святого Духа?-кличе св.Апостол Павло.

Тому нашим першим обовязком є помершого похоронити,дати йому християнський похорон.Тіло умерлого,тому що воно було храмом Св.Духа,вносимо в церкву,в часі молитов над ним приносимо жертву кадила,хоронимо на освяченім місці-церковнім кладовищі,і значимо гріб св.хрестом.

Поганський звичай палення тіл померших осуджений Церквою,бо він противиться почитанню тіла покійного,яке за життя мало лучність з Христом у св.Тайнах.Цей поганський звичай противиться природному порядкові,що його установив Творець Бог.

б/ Ми обовязані молитися за померших.

"Це є свята і спасенна гадка молитися за померших,щоб вони були спасенні від своїх гріхів"/II.Мак.12,46/.

Христова Церква все молилася в своїх Богослуженнях за померших."Тоді ми молимося за померших тому,що віримо,що тим душам виходить на найбільший пожиток,коли молимося за них при святих жертвах"/св.Кирило Єрус.[+386]/.

Церква призначила в часі тижня один день,суботу,на згадку про душі померших.Впродовж церковного року є багато днів,посвячених памяті померших.Найбільше спомагаючим ділом для померших є св.Служба Божа,в якій молимося щоденно:"І згадай,Боже,всіх усопших в надії воскресення".

в/ Ми обовязані виконати останню волю померших.

Остання воля,завіщання,тестамент повинні бути для нас святими і її треба виконати,бо померший,умираючи,здає цю волю в Божі руки. "А страшно є впасти в руки живого Бога".

г/ Померших повинні ми згадувати тільки добром.

Про померлого можна говорити хіба добре-каже стародавня приповідка.Чому?Бо померший не може оборонити своєї чести.Він вже став на Божім суді і там його судила Божа справедливість.До тих,що судять померших,каже св.Апостол Павло:"А ти хто такий,що судиш свого ближнього?"

"Я іду до мого Господа"-говорить померший-"іду здавати рахунок з моїх діл,а вас благаю,моліться за мене,щоб Спаситель був милостивий для мене в день Суду".

Виконаймо,Дорогі,цю просьбу померших. В цей радісний день Воскресення заспіваймо їм воскресну пісню "і сущим во гробіх живот дарував".Заспіваймо їм пісню ангела:"Чистая Діво,радуйся,Твій Син воскрес із гробу і двигнув з гробів умерших". Амінь.

СВІТЛИЙ ВІВТОРОК.

"Чи ж не треба було те все перетерпіти Христові і так увійти у свою славу?".

/Про вартість терпінь./

По дорозі до села Емаус в дні Воскресення ішли два Христові ученики.На їх обличчах виднів смуток та безнадійність.Їх Учителя розпняли вороги,а вони так надіялися на Нього і вірили,що Він буде Спасителем Ізраіля...Ідучи,стрінули вони чоловіка,що йшов тудою,що і вони.Це був Ісус,та вони Його не пізнали.

"Про що говорите і чому ви такі сумні?"-запитав незнаний подорожний."А що ж ти,чужинець який,що не знаєш,про що говорять тепер всі люди?" - у відповідь запитали ученики незнаного подорожного.

"Про кого ж говорять люди?"-спитав подорожний.А вони відпо-

віли:"Про Ісуса Назорея,що був сильним мужем перед Богом і всіми людьми,про Його засуд,про Його розпняття,про Його воскресення...Деякі з жінок були рано коло гробу,кажуть,що бачили ангелів,які проголосили Його Воскресення,але самого не бачили...А ми таку надію покладали на Нього!"..

"О,ви тяжкого і твердого серця!Так важко вам повірити в пророцтва.Чи ж не треба було Христові перетерпіти те все і так увійти у свою славу?"...Почавши від Матея подорожний став виясняти пророцтва,що відносилися до житття Ісуса Христа.

Зближався вечір.Ученики вступають до поблизької хати,щоб заночувати."Заночуй з нами,бо вечір надходить і день уступає"-просять вони незнаного подорожного.

Зайшли в кімнату,засіли при столі.Незнаний подорожний,в часі вечері,взяв хліб,поблагословив його та,переломивши,дав їм.Ученикам отворилися очі.Вони пізнали при ломанні хліба Ісуса.

Ось таку картину [illegible] сує нам сьогоднішня св.Євангелія.В ній учить нас Ісус Христос про потребу терпінь словами:"Чи ж не треба було Христові перетерпіти те все і так увійти у свою славу?"Тому розгляньмо в сьогоднішній науці важну проблему людських терпінь:

1. Звідки взялися терпіння у світі?
2. Яка користь з наших терпінь?

I. На важку пробу виставлене життя християнина через загадку терпінь.Терпіння-це різні перешкоди на дорозі нашого життя. Часто утруднюють вони нашу працю,напр.важкі недуги.

До наших власних терпінь причиняються також терпіння наших ближніх,терпіння нашої найближчої рідні,терпіння рідного народу,терпіння цілої людськости,терпіння Христової Церкви.

Звідки взялися терпіння у світі?Чи Бог сотворив світ таким, як його бачимо?Ні!Свята віра учить нас,що колись не було терпінь,а був на світі щасливий рай.Не бу[illegible] смерти,не було тілесних недуг,бо дерево життя,що росло посередині раю було для чоловіка джерелом все нових сил життя.

"Бог сотворив чоловіка безсмертним,а смерть прийшла на світ через завидть діявола"/Прем.2,23/.Через первородний гріх прийшли різні терпіння і смерть."Через одного чоловіка прийшов гріх на світ,а через гріх смерть і так прийшла смерть на всіх людей,бо всі в нім згрішили" /Рим.5,12/.

За первородний гріх упала кара не тільки на людей,але і на цілий світ."Всі сотворіння стогнуть під тягаром гріха"-пише св.Апостол Павло.Бо сказав Господь до Адама:"Земля хай буде проклята в твоїх ділах".

Всі елементи природи переслідують людину:вогонь,вода,буря, блискавиця,громи,землетруси..."В поті чола будеш їсти твій хліб всі дні твого життя...Будяки і терня буде родити/земля/вона тобі"/Буття 3,17/.

Багато труднощів лежить у людях і важке ярмо лежить на дітях Адама від уродження аж до гробу"/Сірах 40,1/.Так,терпіння тягнуться червоною ниткою через цілу історію людства.Терплять грішники,терплять і праведні.Терпіли грішники у водах потопу,в полумях Содоми і Гомори;терпів праведний Авель від рідного брата,терпів у неволі в Єгипті Йосиф,з зависти проданий рідними братами,терпів цар Давид від рідного сина Авесалома,терпів праведний,довготерпеливий Йов,терпіли Божі післанці пророки,терпів важко за гріхи світу Божий Син,терпіли Його Апостоли,терпіли і терплять Христові мученики.

В терпіннях працювали св.Апостоли."Се ж до цього часу голодуємо,терпимо спрагу і наготу,страждаємо і тиняємося,мов сміття світу ми зійшли на поталу всім,аж досі!".."По всяк час ми носимо умертвлення Господа Ісуса в тілі,щоб і життя Ісуса явилося в нашім тілі"...Так говорить про терпіння св.Апостол Павло.

Терпіння-це невідлучний товариш людського життя.Христос говорить:"У світі будете мати смуток" а[illegible] [illegible] [illegible]тому місці "В терпіннях ваших спасайте ваші душі"/Лк.21,10/.

II. Яка користь з наших терпінь?.

Всі наші терпіння-це брама до Божого царства."Через многі терпіння треба нам ввійти до Божого царства"-говорить св.Апостол Павло.

а/ Терпіння часто бувають карою за людські гріхи.

Такі терпіння переносив у тяжкій своїй недузі спаралізований,що його уздоровив Ісус у Капернаумі.До уздоровленого в святині сказав Ісус:"Ти здоровий,більше не гріши,щоб тобі не сталося щось гіршого".

Терпіння можемо уважати за Божих післанців на дорозі спасення наших душ.Через терпіння кличе нас Бог до свого царства.Божий голос говорить до нас через уста псальмопівця:"Клич мене в день тісноти,я хочу тебе спасти"/Пс.49,16/.Тому в кожному терпінні корімся Божій волі і не питаймо,чому Бог зіслав нам терпіння,а радше роздумуймо над тим,чого хоче Бог від нас,посилаючи нам терпіння.

Часто терплять діти через проклони своїх родичів,тому говорить св.Апостол Павло:"Благословіть,а не кленіть"...,бо"благословення отця будує доми для дітей,а проклін матері руйнує їх"-читаємо на іншому місці св.Письма/Сірах 3,9/.

Приклади батьківського благословення Ізаак,Йосиф,Руть,Товія і ін.,приклади на прокляття родичів Хам,Авесалом,син Давида,сини Гелія.

б/ Дорогі в Христі!Не думаймо,що всі терпіння є карою за гріхи.Ні!

Що завинив праведний Йов,що нещастя за нещастями спадали на нього несподівано,мов грім з ясного неба?Ті нещастя післав йому Господь Бог,щоб випробувати його вірність.

"Хто завинив,учителю,чи він,чи його родичі,що він вродився сліпим?"-питали ученики Ісуса про сліпородженого."Ані він,ані його родичі-відповів Ісус-,він народився сліпим,щоб на нім показалася Божа си[illegible]"/[illegible].9,3/.З цих слів Спасителя бачимо ясно,що часто спадають на нас терпіння без нашої вини."Кого Бог любить,того навідає"/Євр.12,6/.

Терпім з Христом,а будемо з Христом у Його царстві!В чудовій проповіді на горі благословить Христос у вісьмох блаженствах всіх терплячих:"Щасливі голодні,бо вони наситяться,щасливі ті,що сумують,бо вони будуть потішені,щасливі убогі духом,бо їх є Боже царство,щасливі милосердні,бо вони будуть помиловані,щасливі миротворці,щасливі чисті серцем,щасливі прогнані за правду,бо їх є Боже царство".

"Бог богатий на милосердя і нас оживить разом з Христом і воскресить з Ним і посадить на небесах"-потішає нас у терпіннях св.Апостол Павло.

В терпіннях не нарікаймо і через те не віддалюймося від Бога,бо нема такого терпіння,як запевняє св.Апостол Павло,яке мог[illegible]лучити його від Бога..."Що нас відлучить від Божої любови?" на[illegible] сама смерть не має тої сили.

"Я не буду хвалитися -говорить дальше св.Апостол Павло - хіба хрестом Господа Нашого Ісуса Христа,через котрого увесь світ для мене розпнятий,а я для світу".

Дорогі!Хто з нас без терпіння?Певно,що нема таких між нами.Багато перейшли ми в часі жорстокої війни,коли мусіли покидати рідні пороги,коли мусіли рятувати життя серед граду куль і бомб...Неодин з нас стратив усе,що мав,неодин стратив найближчу рідню."І до того часу,як каже св.Апостол Павло,і страждаємо і тиняємося,мов сміття світу ми зійшли на поталу всім"...

Через труди до зоряного світла!-каже стара рим[illegible] пословиця.Через Голгофту до Воскресення!

Христос дає нам розв'язку наших терпінь."Чи ж не треба було Хрис[illegible] перетерпіти ті страждання і муки і так у[illegible]йти у свою славу?.Так і ти,дорогий брате,дорога сестро,скажи собі сьогодні.Твоє терпіння від Бога;Бог перемінить його на радість,тільки покладайся на Бога,бо милосердя Його безмежне Амінь.

ТОМИНА НЕДІЛЯ.

"Блаженні ті,що не бачили,і повірили".

/Про віру./

По восьмох днях після Воскресення знову зявився Ісус Христос своїм Апостолам.Вони молилися при замкнених дверах.Невірний Апостол Тома був з ними.Ісус привитав їх словами:"Мир вам".Потім звернувся до Томи:"Прийди і поглянь!...Вложи твої пальці в мої рани,вложи твої руки в мої ребра і не будь невірний,а вірний!".

Приступив Тома до Ісуса та радісно закликав:"Господь мій і Бог мій".

"Ти повірив,бо мене побачив -сказав Ісус до Томи- щасливі ті, що не бачили,і повірили".

До тих щасливих,Дорогі,належимо ми всі,що віримо у Христове Воскресення,хоч ми Його не бачили.

З нагоди сьогоднішньої св.Євангелії розгляньмо в цій науці:

1. Конечність віри.
2. Джерела нашої віри.

I. "Без віри не можна подобатися Богу"/Євр.11,6/."Хто не вірить, той буде осуджений"/Мр.16.16/."Хто не вірить,той вже осуджений" /Ів.3,18/.Брак віри по словам Спасителя є найтяжчим гріхом,бо він замикає браму до неба.Брак віри позбавляє потіхи в життєвих терпіннях. Хто погорджує вірою,той не має Божого страху,ані праведности;він відкидає Боже слово і заперечує Божу правду.

Тому,що віра є конечно потрібна до спасення,Бог кличе всіх до цеї чесноти."Бог хоче спасення для всіх людей,щоб вони прийшли до пізнання правди"/I.Тим.2,4/."Хто хоче до Бога прийти,мусить вірити,що Бог є і,що Він є нагородою для тих,які Його шукають."/Євр.11,3/.

Христос післав своїх Апостолів до всіх народів:"Ідіть і навчайте всі народи,хто повірить і охреститься,буде спасенний".-Той що не перебуває в науці Христа,не має Бога в собі!/Ів.1,9/."Хто не вірить так,як учив Ісус Христос,хай буде проклятий - маран афта".. Такі слова записані в св.Письмі Нового Завіту про конечність віри.

Що це є віра,пояснює нам св.Апостол Павло:"Віра-це тверде переконання про те,чого не можна побачити"/Євр.11,1/.

Бог обявлявся людям в двоякий спосіб:природний і надприродний.В природний спосіб пізнаємо Бога з видимого світу,з доцільности і гармонії світу та з голосу нашого сумління.Св.Письмо називає нерозумними тих людей,що не мають віри."Нерозумні люди,що не мають пізнання Бога,що з видимого світу не пізнають Того,котрий є в нім і не пізнають Творця з Його діл"/Прем.13,1/."Божий закон записаний в людських серцях,бо голос сумління дає їм про це свідоцтво"/Рим.2,15/.

В надприродний спосіб давався Бог пізнати людям через своє Обявлення. "Підчас коли Бог багато разів і в різний спосіб промовляв до Отців через пророків,вкінці в тих днях заговорив через Сина4/Євр. 1,1/.

Христос вимагає від всіх віри словами:"Коли не віруте мені,повірте моїм ділам"/Ів.10,37/.

Віра-це найбільша мудрість.Вже поганський філософ Сенека сказав:"Найбільша мудрість-це почитання божества".

Віра відкриває недосяжний простір для нашого розуму поза границями нашого світу,поза границями простору і часу,впроваджує нас в позагробове життя,у країну вічности.Віра вчить нас,що смерть-це лише перехід до кращого,вічного життя.

Віра-це щастя людини.Земля є долиною сліз. Християнська віра вказує нам правдиве щастя,осолоджує людські терпіння,отирає сльози.

При кожнім чудеснім оздоровленні Христос вимагав віри.За виявлення віри Христос хвалив прилюдно:"Віра твоя тебе спасла,іди в мирі". До хананейської жінки сказав Ісус:"Жінко,велика твоя віра,Хай тобі станеться так,як ти хочеш."

Христос грозить відлученням від Божого царства за брак віри:"Хто постидається мене,і я постидаюся його перед моїм Отцем."

Всі народи світу жили вірою і не було народу без віри.

Віра-це не мрія,сон,фантазія.Віра-це дійсність.Німецький поет Шіллер говорить:"Хто не відважиться поза границі дійсности цього світу, цей правди не найде."

Поза нашим видимим світом,що є доступний для дослідів науки,простягається безмежний світ вічности.Його границі недоступні для нашого розуму,для науки.У той світ провадить нас світло християнської віри.

Щасливі,що бачили,і повірили...Щаслива людина,щаслива родина,щасливий народ,що живе у світлі віри.

II. Джерелами християнської віри є св.Письмо,усне передання і церковні правди/догми/.

Боже Обявлення дійшло до нас у св.Письмі та в уснім переданні.Св.Письмо-це твір писаний під впливом Святого Духа."Спитайте про мене в св.Книгах,а вони засвідчать вам"-говорить Христос.

Св.Письмо ділиться на Старий і Новий Завіт.Старий Завіт містить Боже Обявлення до приходу Спасителя.Біблійна історія Старого Завіту списана в 45 книгах.З них 21-це історичні книги,в яких оповідається про сотворення світу,про історію патріярхів та ізраїльського народу. Сюди належать:5 книг Мойсея,книга Ісуса Навина,Книга Суддів,Рут,4 книги царств,2 книги параліпоменон,Ездра,Неемія,Товія,Юдит,Естир,2 книги Макавеїв.

Сім книг повчальних/дидактичних/:книга Йова,Псалтир,книга приповістей,Екклезіяст,Пісня пісень,книга премудрости,книга Сіраха.Ці книги містять у собі мудрі науки і правила життя.

Сімнадцять книг пророчих містять у собі пророцтва щодо Месії,Його життя,науки,Його царства;це книги:Ісаї,Єремії,Варуха,Єзекиіла,Даниїла,Осії,Йоіля,Амоса,Авдія,Йони,Міхея,Наума,Авакума,Софонії,Аггея,Захарії і Малахії.

Св.Письмо Нового Завіту містить у собі Обявлення дане Ісусом Христом і Апостолами.Воно складається з 27 книг.Чотири Євангелії,а то Матея,Марка,Луки і Івана,описують життя,науку і чуда Ісуса Христа.Апостольські Діяння описують працю Апостолів над навертанням народів на Христову віру.Їх списав св.Лука.21 листів,апостольських послань,містять пояснення засад християнської віри і моральности.З них 14 листів написав св.Павло:1 до римлян,2 до коринтян,1 до галатів,1 до ефесеів, 1 до филиписеїв,1 до колосеїв,2 до тессалонців,2 до Тимотея,1 до Тита, 1 до Филимона і 1 до євреїв.Сім листів написали інші Апостоли:1 св.Яків,2 св.Петро,3 св.Іван,1 св.Юда Тадей.Книга пророча "Апокаліпса",написана св.Іваном,містить пророцтва про будучність Церкви.

Не вистачає нам,Дорогі,до нашої віри саме св.Письмо,як то кажуть евангелики.Св.Письмо доповняє нам усне предання,бо не все списане в св.книгах.Про потреба усного передання говорить св.Павло:"Браття,будьте непохитні,і держіться передань,яких ви навчилися,чи усною проповіддю,чи нашим листом."/2 Тесс.2,14/.

Ціла Христова Євангелія була голошена спочатку тільки словом, проповіддю і щойно пізніше списали її евангелисти.Христос не приказував своїм Апостолам писати своєї науки,а проповідати:"Ідіть у світ і навчайте народи",а св.Апостол Павло говорить:"віра від слухання."

Усне передання находиться в Христовій Церкві.На нього покликуються у своїх письмах св.Отці,як Ігнатій Антіохійський,Полікарп,Мученик Юстин,апологет Іриней,Атаназій,Василій Великий,Іван Золотоустий, Григорій Назіянзенський.

Джерелом нашої віри є догми нашої святої Церкви.Тому кожний

християнин - католик повинен вірити у те все,що Бог обявив і католицька Церква подає до вірування.

Тому згадаймо ще раз слова Спасителя:"Блаженні ті,що не бачили,і повірили".

Христос показав св.Апостолові Томі свої рани,своє пробите серце...

Нам показується Христос у своїй св.Євангелії,показується у Найсв.Тайні Евхаристії,дається дотикати у св.Пичастю і тому кличе до нас,як до невірного Томи:"Не будь невірний,а віруючий!"

Амінь.

- - - - - - - -
- - - - - - - - - - - - - - -
- - - - - - - -

ВИДАЛА Апостольська Візитатуре і Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині.

Мюнхен - Пазінг

1946.

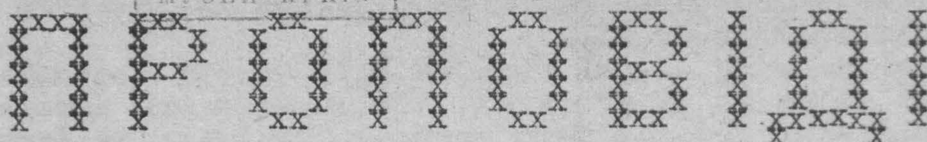

Ч.6./9/. ЧЕРВЕНЬ 1946 РІК II.

НЕДІЛЯ СВ. ОТЦІВ

"Отче святий, зберігай їх в імя Твоє, щоб були одно, як і ми".

Про непомильність Церкви.

У своїй прощальній молитві Спаситель молився гаряче за єдність своєї святої Церкви. Божественний Спаситель знав, що після Його Вознесення прийде багато вовків в овечих скірах до Його стада, щоб ширити незгоду і роздори.

Спаситель порівнював свою Церкву з полем, засіяним добрим зерном. На тому полі ворог, діявол, посіяв між добрим зерном пшениці бурян і хопту. Тим буряном діявола були в історії Церкви різні єресі, що викладали фальшиво Христову науку.

Для поборення єретичних наук збиралися єпископи всіх Церков на т.зв. загальних Соборах Церкви разом з Намісником Христовим, Папою Римським, і вирішували справи св. віри. Таких Соборів загальних відбулося до останніх часів 20. На першому Соборі у 325 р. в Нікеї осуджено єресь Арія, що перечив божество Ісуса Христа, а Божу Матір уважав лише Христородицею, що породила не Божого Сина, а чоловіка Христа.

В часах фальшивих наук Спаситель покликав св. мужів, великих чеснотами, знатних наукою, які переможно боронили Христової правди. Тих мужів називаємо Учителями й Отцями Церкви.

На Собор у Нікеї зїхалося 318 єпископів. Між ними були славні Отці Церкви, як св. Атаназій, пізніший патріярх з Александрії. Хоч за правду Христової Церкви вороги, єретики, аріяни, проганяли його пять разів з єпископського престола, хоч він мусів двадцять літ жити на вигнанні, проте не зразило св. Атаназія і він далі виступав в обороні божества Нашого Спасителя. На тому Соборі вславилися теж три славні кападокійці: св. Василій Великий, Григорій Назіянзенський, Григорій з Нісси та великий Божий угодник, св. отець Николай, великий чудотворець.

Зібрані Отці Церкви однодушно осудили єресь Арія і вложили до Символу віри слова: "Віруємо в одного Господа Ісуса Христа, Сина Божого, єдинородного, що народився, від Отця перед всіми віками, що є світлом від світла, правдивий Бог від правдивого Бога, єдиносущний Отцю. Єретик Арій згинув наглою смертю і цим Всевишній Бог доказав свою справедливість.

Память тих св. Отців першого, всесвітнього Собору св. Церква святкує в сьогоднішній неділі, що зветься неділею св. Отців.

В сьогоднішній науці розглянемо такі правди нашої св. віри:

1/ Непомильність Церкви в навчанні правд віри.
2/ Як виглядала та непомильність в історії Церкви?

I.

Ісус установив свою Церкву, щоб вона вела всіх людей до спасення. Церква - це школа Божих правд, Церква - це лічниця для грішного світу. Своїй Церкві дав Ісус трояку власть до виконання її завдань: учительську, священичу і пастирську.

Якими словами передав Ісус ту власть своїй Церкві?

Сам Божественний Спаситель прийшов на світ з тими властями. І власть передав уповні своїм апостолам та їх наслідникам словами: "Як мене післав Отець, і я посилаю вас"/Ів.20,21/.

Зокрема учительську власть передав Ісус отсими словами: "Ідіть і навчайте всі народи та вчіть їх зберігати все те, що я вам передав"/Мт.28,19-20/

Власть священичу передав Ісус словами: "Прийміть св. Духа; кому відпустите гріхи, тому будуть відпущені, кому задержите, тому будуть задержані" /Ів.20,22-23/. "Хрестіть їх в імя Отця і Сина і Святого Духа"/Мт.28,19/. Приказав теж Ісус відправляти св. Службу Божу словами: "Це робіть на мою память"/Лука 22,19/.

Власть пастирську передав Спаситель коли сказав до св. апостола Петра: "Паси мої вівці, паси мої ягнята". "Все, що звяжете на землі, буде звязане на небі, і все, що розвяжете на землі, буде розвязане на небі"/Мт.17,18/.

Все Боже обявлення, вся Божа наука збережена у св. Церкві через непомильний уряд навчання: "Ідіть і навчайте!". "Хто повірить, буде спасенний, хто не повірить, буде осуджений"/Мр.16,15/.

Щоб людина могла повірити, мусить мати переконання, що правда є непомильна, тверда. Св. апостол Павло називає Церкву: "стовпом і фундаментом правди" /1. Тим.3,15/.

Спаситель дав дві запоруки непомильности Церкви: 1/ Він заповідає апостолам, що буде з ними у виконуванні їх учительського уряду: "Я буду з вами до кінця світу"/Мт.28,20/. 2/ Спаситель обіцює Святого Духа, духа правди, якого пішле апостолам: "Дух правди буде з вами вічно"/Ів.14,16/, і "ніяка пекельна сила їх не переможе"/Мт.16,18/.

Непомильну науку дає нам св. Церква на загальних Соборах єпископів, злучених з головою Церкви, Папою Римським, або через самого Христового Намісника, коли він рішає для всієї Церкви в справах віри та обичаїв і промовляє з урядової катедри.

Непомильність Папи пізнаємо зі слів Христа, сказаних до першого Папи, св. апостола Петра: 1. "Ти є Петро і на тій скалі я збудую свою Церкву" /Мт.16,18/. 2/ Паси мої вівці, паси мої ягнята"/Ів.21,15/. 3/З окремої молитви Спасителя за св. Петра: "Я молився за тебе, щоб твоя віра не змаліла, а ти знову кріпи своїх братів"/Лука 22,32/.

Непомильність Папи, коли він говорить "екс катедра", коли промовляє як найвищий учитель всіх християн у справах віри й обичаїв, вирішив Ватиканський Собор /1869-1870/.

Яке велике щастя, дорогі браття і сестри, належати до непомильної, правдивої Христової Церкви! Покажіться гідними членами св. Церкви своїм християнським життям! Зберігайте твердо свою святу віру, моліться за тих, що не належать до правдивої Церкви, щоб було одно стадо й один пастир!

II.

Св. Євангелія описує нам бурю на Генезаретському озері. Апостоли з Ісусом плили в човні св. Петра через озеро. Нараз чисте небо закрилося чорними хмарами. Зірвався вихор, надлетіла буря з громами і блискавицями. Спокійні досі морські хвилі заворушилися під подувом сильного вітру, море зашуміло, заклекотіли розпінені води... Човен Петра став іграшкою розбурханих хвиль. - "Рятуй нас, Господи, бо погибаємо!" - з тривогою молили Ісуса застрашені апостоли. - "Чогож посумніли, маловіри?" - з докором спитав Ісус апостолів, поблагословив вітри і море, і настала велика тишина.

Дорогі браття і сестри! Чи знаєте, що це за човен серед розбурханого моря, серед грізної бурі, серед скажених хвиль моря?. Це Христова Церква. Як Генедаретське озеро лютилося на човен Петра і хотіло його закрити у своїх диких хвилях серед страшної бурі, так і світ лютився серед хвиль розгуканої ненависти і дикого гніву на Христову Церкву. Від самого початку, як тільки цей Христовий човен виплив у світ, а вже світ хотів його затопити у своїх злобних хвилях.

Перші підняли своє невдоволення і гнів проти Христової Церкви жидівські націоналістичні патріоти й облудні фарисеї. Їм не подобався Месія з бідного Назарету. - "Чи ж з Назарету може щось доброго вийти?" - гово-

рили вони з глумом.Їм не подобався Месія,бо він не творив царства на землі,а всі жидівські патріоти бажали якнайскоріше звільнитися з підданства римської держави.Їм не подобалась наука Месії,що хотів зібрати біля себе не тільки жидівський нарід,але й усі інші народи світу.Тому вони переслідували самого Месію,а відтак і Його апостолів.Одначе Бог видимо благословив праці апостолів. Заледве минуло 30 літ від зіслання Святого Духа, а вже у всіх частинах тодішнього світу повстали християнські громади.Собор апостолів у Єрусалимі /50 р./ рішив приймати всіх поган до християнської Церкви.

Після того страх огорнув поганських римських цісарів.Погани зі страхом дивилися на зріст нової Церкви,що проповідувала нового,незнаного досі Бога,що ширила нові гасла свободи,рівности,братерства,що скидала з п'єдесталу римських цісарів,що кликала:"Дух є Бог і духом і правдою треба Його почитати".

Від жорстокого цісаря Риму Нерона до немилосердного Діоклетіяна /64-305 р./ шаліла страшна буря кривавих переслідувань над човном Христової Церкви.Виростали тисячі хрестів з тілами мучеників,тупилися вістря мечів на карках християн,гинули в кігтях і пащах диких,кровожадних звірів ісповідники християнської віри,світилися яскравим світлом горючих тіл мучеників поганські парки забав.Умирали діти,гинули молодці,дівиці,убогі,багаті. Та не помогли ніякі тортури,ніякі хвилі дикого гніву; червоні хвилі крови не затопили Христового човна.Поганський світ устами відступника цісаря Юліяна мусів признатися до програної словами:"Ти,Галилейче,переміг".

Скінчилися переслідування.Новий ворог став наступати на Христову Церкву,а ним був діявол,що розсівав бурян між здорове зерно Христової правди.Повстали фальшиві науки і повстають до сьогоднішнього дня.Почавши від четвертого століття єретики нападають на Христовий човен,щоб у мутних хвилях фальшивих наук затопити Христову Церкву.

Та правди Божої і світла з неба згасити не можуть. -"Я є світло для світу" - сказав Христос,а світло розганяє темряву.Так Христова Церква розганяє темряву всякої неправди. На вселенських Соборах горіло це світло Божої правди,і перед ними зникала темрява єресей,як щезає віск від вогню. Осуджений Арій у Нікеї,осуджений духоборець Македоній на Соборі в Константинополі /381 р./,де додано до Символу Віри:"Вірую в Св.Духа,Господа животворящого,що походить від Отця і від Сина". На Соборі в Ефезі осуджено /431 р./ єресь Несторія,що вчив про дві особи Ісуса Христа. В Халькедоні /451 р./ осуджено черця Евтіха за єресь "монофізитизм".Він перечив в Ісусі дві природи: Божу і людську.На тому Соборі були присутні посли папи Льва.Одушевлені єпископи відкинули єресь Евтіха і закликали:"Дві природи є в Христі,це віра апостолів і наша віра.Петро промовляв до нас через уста папи Льва". В 680 р.на Соборі в Константинополі осуджено єресь патріярха Царгороду Сергія,що вчив фальшиво про одну волю Ісуса Христа. В 787 р. на Соборі в Нікеї осуджено єресь іконоборців і затверджено почитання св.образів У 869 р.осуджено єресь відступника грецької Церкви Фотія. Собор у Констанції /1414-18/ осудив нову єресь Гуса.Собор Тридентський /1545-1563/ осудив єресі новітніх реформаторів Кальвіна,Цвінґлі, Лютра. У всіх тих Соборах устами Отців потверджував Спаситель правду своєї науки. Через них говорив Святий Дух Правди.

Дорогі! Дякуймо сьогодні Всевишньому Богу за ласку,що ми належимо до правдивої Христової Церкви і молімся за всіх єретиків,за всіх відлучених,щоб Спаситель вирвав їх з гріхів і припровадив до своєї єдиної, святої,соборної,апостольської Церкви,щоб у всьому світі було одно стадо й один пастир.

Амінь.

СОШЕСТВІЄ СВ. ДУХА

"Утішитель, Святий Дух, що Його пішлю вам в моїм імені, Він навчить вас всього і пригадає вам все, що я вам говорив"/Ів.14,26/.

Про ласки Святого Духа.

День Зелених Свят - радісний день приходу третьої Божої особи, Духа правди, Утішителя людських сердець, дателя духового життя, скарбниці Божих ласк. Радіє Христова Церква разом з буйною зеленню, буйним життям весняної, заквітчаної квітами, співом пташин розбавленої природи.

Минуло 50 днів від Воскресення Господа Нашого Ісуса Христа, настав десятий день після Вознесення. В Єрусалимі відбувався світлий празник жидівських Зелених Свят на памятку проголошення Божого закону серед громів і блискавиць на горі Синай. На це свято зібрався нарід з різних сторін, з різних країв.

Апостоли, послушні словам Спасителя: "А ви не розходіться з Єрусалиму, аж доки не одягнетеся силою з висот", молилися в цей празник в Єрусалимі. Нараз повстала сильна буря і сталося велике чудо в Христовій Церкві. Над головами апостолів показалися вогненні язики. "І сповнилися всі Святим Духом і почали розмовляти іншими мовами".

Зацікавлені бурею зійшлися побожні люди і стривожились, бо кожний чув свою мову. У великому подиві говорили до себе: "Чи не всі ці апостоли галилейці? Якже ж чуємо кожний власну мову? А були там партяни і мидяни, люди з Месопотамії, Юдеї, Кападокії, Понту, Фригії, Єгипту, Риму, Крети й Арабії"/Діяння 2,7-11/.

Тоді виступив перед народом св. апостол Петро з одинадцятьма апостолами і промовив: "Люди юдейські і всі єрусалимські жителі, вислухайте моє слово! Сповнилося те, що предсказав пророк Йоіль: І буде останнього дня, говорить Господь, виллю я Духа мого на всяке тіло, і будуть пророкувати сини ваші і доньки ваші, і на слуг моїх і на служниць моїх я виллю в ті дні мого Духа і дам чудеса вгорі на небі і знаки внизу на землі, кров і вогонь і куряву диму"/Діяння 2,17-19/. "Всякий, хто буде призивати в імя Господнє, той спасеться".

Сьогодні, дорогі браття і сестри, сповнилася обітниця Спасителя, дана апостолам: "Утішитель, Дух Святий, що Його пішлю вам від Отця в моїм імені, він навчить вас всього і пригадає вам все, що я вам говорив".

Тому розгляньмо сьогодні:

1. Хто є Святий Дух?
2. Які ласки дав Святий Дух апостолам?
3. Які ласки дає Святий Дух нам?

I. Дух Святий - це третя Божа особа, правдивий Бог, що походить від Отця і Сина, що має рівну славу з Богом-Отцем і Богом-Сином, що говорив через пророків Старого Завіту.

Святе Письмо називає Святого Духа правдивим Богом. Св. апостол Петро сказав до Ананії, що задержав частину грошей з проданого поля: "Чому сатана старався наклонити твоє серце до неправди проти Святого Духа, ти обманув не чоловіка, а Бога"/Діян.5,3/.

Як окрема Божа особа зявився Святий Дух при хрещенні Ісуса у виді голуба над Йорданом.

Що Дух Святий є окремою особою, свідчить Спаситель, коли говорить: "Я буду просити Отця, а Він зішле вам іншого Утішителя, щоб був з вами вічно, Духа правди" /Іван 14,16/.

Коли єретик Македоній називав Святого Духа сотворінням, зібрався загальний Собор у Константинополі 381 р., відкинув цю єресь Македонія і додав у Символі віри слова. Вірую в Святого Духа, Господа животворящого, що походить від Отця і від Сина".

Святий Дух походить від Отця, бо Спаситель говорить: "Я пішлю вам Духа правди, що від Отця походить"/Ів.15,26/.

Святий Дух походить також від Сина,бо Святий Апостол Павло пише так:"Тому,що ви є синами,післав Бог Духа свого Сина у ваші серця" /Гал.4,6/.

В Старім Завіті Святий Дух був натхненням пророків і як Дух Правди охороняв авторів св.Письма від помилок у справах віри й морального життя.

II. Які ласки дав Святий Дух апостолам?

Сама поява Святого Духа у виді вогненних язиків вказує нам на різні ласки,дані апостолам у день Зелених Свят.

Розгляньмо,які прикмети вогню.Вогонь світить,гріє,очищує,гартує.Вид вогненних язиків мав представити спосіб поширення християнської віри.Не вогнем і не мечем,як магометанська віра,але проповіддю Божого слова має Христова релігія здобути світ.

Святий Дух просвітив розум апостолів,що були простими,невченими рибалками.Святий Дух навчив розуміти всі Божі правди,все те,чого вчив їх Божественний Учитель."Він навчить вас всього і пригадає вам все,що я вам говорив"/Ів.14,26/.

Святий Дух загрів серця апостолів до великої любови Бога і спасення людських душ.Вони могли сміло говорити зі св.Ап.Павлом:"Що нас відлучить від любови Бога? Тим любо мені в немочах,докорах,нуждах,гоненнях,тіснотах за Христа"/Кор.2.12,10/. Вони з радістю витали мученичу смерть за Христа,як витав св.апостол Андрей,коли побачив хрест,на якім мав умерти: "Витаю тебе,мій любий хресте,ти носив на собі Учителя,а тепер будеш носити ученика".

Як вогонь очищує залізо від ржі,так Святий Дух очистив душі апостолів від гріхів і схильности до гріха.Він зробив їх душі святими.Спаситель сказав до них:"Прийміть Святого Духа,кому відпустите гріхи,тому будуть відпущені,а кому задержите,тому будуть задержані". Св.апостол Павло запевнює у своїх посланнях:"Чи ж не знаєте,що ви є Божим храмом і Божий Дух живе у вас?"/1.Кор.3,16/.

Вогонь гартує залізо і робить з нього тверду сталь.Подібно Святий Дух загартував серця боязливих до того часу апостолів.Дотепер вони молилися при замкнених дверях.Від зіслання Святого Духа вони проповідують сміливо й відважно Христову науку. Св.апостол Петро в першій своїй проповіді говорить у дні Зелених Свят:"Мужі,браття,дайте говорити явно до вас" /Діян.2.29/. "Твердо нехай знає ввесь дім Ізраїля,що Господом і Христом зробив його Бог - того Ісуса,котрого ви розпяли" /Діян.2,36/. "Покайтеся і нехай охреститься кожний з вас в імя Ісуса Христа на відпущення гріхів, і приймете дар Святого Духа"/Діян.2,38/.

Зі Святим Духом пішли апостоли в поганський світ через тортури і вязниці,через муки і смерть,і навернули світ.

Поширення християнської віри,дорогі браття і сестри,в тодішнім поганськім світі було найбільшим чудом.Цього поширення не могли доконати людські сили.Це велике діло було можливе тільки при помочі Святого Духа.

Святий Дух додавав апостолам уміння кермувати Божою Церквою,бо - як пише св.апостол Павло:"Єпископи поставлені Святим Духом управляти Божою Церквою"/Діян.20,28/.

Апостоли пішли з проповіддю між поганський світ,що обожав своїх цісарів; вони вийшли з погордженого поганами жидівського краю,проповідували в імені розпятого Учителя,а проте навертали поган до Христової віри.

З чим вислав їх Спаситель у тодішній світ? "Не беріть ні грошей, ні хліба,ні двох риз,ані взуття! Не журіться тим,що будете проповідувати! Посилаю вас,як вівці між вовків.Будуть вас кликати перед суд,перед намісників і царів,будуть вас переслідувати задля мого імени". Вороги Божої правди бунтувалися,судили,кричали,тріюмфували,та,не зважаючи на тії затії,вони були свідками тріюмфу Ісуса в Юдеї,Самарії аж до границь землі. І все те сталось за ласкою Святого Духа.

III.Які ласки дає нам Святий Дух?

Святий Дух учить нас,освячує нас,удержує та управляє Христовою Церквою аж до кінця світу.

Особливі дари Святого Духа для членів Христові Церкви - це сім дарів Святого Духа: 1/ дар мудрости, 2/ дар розуму, 3/ дар ради, 4/ дар кріпости, 5/ дар знання, 6/ дар побожности, 7/ дар боязни Бога. Ці дари Святого Духа предсказав пророк Ісая:"Дух Господень спічне на нім,дух мудрости,розуму,ради,кріпости,знання,побожности і страху Божого"/Ісая 11,2-3/.

Ці слова пророка відносяться до Спасителя світу.Спаситель вповні посідав ті дари Святого Духа."А з повноти Спасителя ми всі одержали ласку за ласкою"/Ів.1,16/.

Дар мудрости дає християнинові змогу пізнати правдиву дорогу в житті,правдивого Бога,тому лише "нерозумний говорить у своїм серці,що нема Бога".

Дар розуму дає нам змогу розрізняти правду від неправди.Через цей дар розуму пізнаємо всі правди нашої святої віри.

Дар ради вказує нам у важких обставинах життя,як маємо вибрати правильну дорогу,і яких нам ужити найкращих засобів у непевних хвилинах життя.

Дар кріпости дає нам потрібну силу побороти всі труднощі на дорозі нашого спасення,дає нам терпеливість і витривалість у наших важких терпіннях.

Дар знання освічує наш розум,поглиблює наш християнський світогляд, щоб ми озброєні потрібним знанням,тим ревніше почитали і славили Творця Вселенної.

Дар побожности загріває наші серця до добрих чеснот,до добрих діл, до Богослужень,до св.Тайн,до любови Бога й любови ближнього.

Дар боязни Божої стереже нас перед тяжким гріхом.Це початок християнської мудрости,як згадано в св.Письмі:"Початком Премудрости страх Господній".

Дорогі браття і сестри! Сьогоднішній світ шукає мира,щастя,любови,свободи і братерства.Тих дарів у світі нема і ми бачимо,як тяжко народам дійти до порозуміння і згоди.Чому? Бо вони не шукають тих ідеалів там,де вони є. Сьогоднішній день Зелених Свят кличе до світу:"Дух Святий, він навчить вас всього".

Тому,дорогі,благаймо Святого Духа молитвою: "Царю Небесний,Утішителю,Духу правди,прийди і замешкай між нами та очисти нас від всякої скверни".

Амінь.

ДЕНЬ ПРЕСВЯТОЇ ТРОЙЦІ.

"Ідіть і навчайте всі народи та хрестіть їх в імя Отця і Сина і Святого Духа" /Матей 28,16/.

Про Пресвяту Тройцю.

Другий день Зелених Свят ставить нас перед велику тайну Божої природи,перед незглибимий Божий маєстат і здіймає з наших очей одну велику заслону,що нею Всевишній Бог закритий перед людським розумом.

Божа природа - це для людського розуму велика тайна.Бога ніхто не бачив,бо Бог найсовершеніша духова істота.Тому питає нас голос Божий на сторінках св.Письма Старого Завіту:"Хто вознісся на небо? Хто замкнув бурі у його руках? Хто спов'яв води як одіж? Хто поставив границі землі? Яке його імя,яке імя його сина,чи б ти це знав?../Припов.30,4/.

Вже в Старім Завіті хотіли люди пізнати Божу природу.Пророк Мойсей просив Бога:"Скажи мені,хто Ти є?" Йому Бог відповів:"Моє імя "Ягве", Єгова,я є той,що є"...

Насуваються знову питання: Чому Він є,що робить Бог у вічності? Яке Його відношення до сотвореного світу?

На ці питання дає нам відповідь сьогоднішній празник Пресвятої Трой-ці.В цьому празнику пізнаємо велику тайну трьох Божих осіб та їх відношення до сотвореного світу.Св.наша віра каже нам: Бог один у трьох особах. Бог Отець - Сотворитель і Вседержитель світу; Бог Син - Спаситель світу, Бог Дух Святий - животворний Господь,що робить живими людські душі та освячує їх своїми ласками.

Тому в сьогоднішній науці розгляньмо Тайну Пресв.Тройці.Темою цієї проповіді будуть такі питання:

I. Віра поганських народів у Пресвяту Тройцю.
2. Християнська наука про Пресв.Тройцю.
3. Відношення трьох Божих осіб до сотвореного світу.

I. Єдинство в Тройці - це річ незрозуміла для людського розуму.Сам Бог є для нас найбільшою Тайною.Та проте народи вірили в Бога,будували в Його честь святині і приносили Йому жертви.Його імя було найсвятіше між всіми іменами на землі.

Єдинство в Тройці ми бачимо,дорогі,не тільки в Бозі,але також у нашому світі.Сонце,світло,тепло,три різні речі,що складаються на одно сонце.

В нашій душі знаходимо також три речі: вона є,вона думає,вона бажає; що інше існування,що інше думання,що інше бажання,а все те складається на одну душу.Возьмім простір,перше Боже діло.Простір має довжину,ширину і висоту.Три різні речі,що складаються на один простір.

Подібно є з часом.Час складається з минулости,теперішности і будучности.Вчора,сьогодні,завтра творять один час.

В поганських вірах старовинної історії стрічаємо натяки на три Божі особи. У єгиптян учили так: "Найперше був Бог,відтак Слово,потім Дух;три Боги одночасно зроджені,і з них стався один". В релігійних книгах індійців написано так:"Правда - це Боже імя,а Богів є три,і з них стається один". В книгах релігійних китайців сказано так:"Порядок походження богів зачинається першою особою.Вона родить другу особу в тому часі,коли оглядає себе.Перша і друга особа через взаємну любов виділюють третю Божу особу".Отсе слова вірної християнської розвязки походження Божих осіб. В старовиннім Римі на одному з театрів був напис:"Великий Бог,Великий той, що зроджений від Бога і той,що ясно освічує". Християнська наука говорить: Великий Бог,Великий Син,Великий Дух Святий,Просвітитель Правди.Великий учений філософ Греції Плятон на запит учня,що можемо знати про природу Бога,відповів так:"Перше добро є Бог; розум є сином першого добра, що його сотворило на свій образ; а душа світу є вузлом,що вяже Отця з Сином".

Дорогі! З цих прикладів бачимо,як милосердний Бог просвічував навіть поганські народи в пізнанні Пресвятої Тройці.

II. В Старім Завіті стрічаємо також,крім віри в одного Бога,легкі натяки на Пресвяту Тройцю.При сотворенні перешого чоловіка Бог нараджується з Пресв.Тройцею і каже:"Сотворім чоловіка на наш образ і нашу подобу". В трьох особах з'являється Бог Авраамові біля мамврійського дуба і гостить в домі Авраама.

Прихід на світ другої Божої особи предсказують пророки.Пророк Ісая в пісні "З нами Бог" кличе:"Син даний нам,а Його імя: Еммануїл,це значить: З нами Бог".

Прихід третьої Божої особи предсказував пророк Йоіль:"Дух Господень спічне на нім".

Тайна Пресв.Тройці обявилася людям вповні в Новім Завіті. Як лиш прийшла повнота часу,друга Божа особа,Боже Слово,сталося тілом і замешкало між нами.Син Божий проголосив світові:"Я є дорога,правда і життя".

Всі три Божі особи з'явилися в день хрещення Ісуса Христа в Йордан - ських водах.З отвертого неба Бог Отець проголошував світові свого Сина Ісуса Христа словами: "Це мій Син,що його я собі вподобав,того слухайте".Син Божий хрестився в Йордані,а Дух Святий у виді голуба літав над Його Сином.

В імя Пресвятої Тройці приказав Син Божий хрестити народи:"Хрестіть їх в імя Отця і Сина і Святого Духа!".Тому св.Іван Богослов пише ясно: "Три є на небі,що дають свідоцтво для світу,Отець,Син і Святий Дух,і ті три одним є".

Віра в Пресв.Тройцю зробила людство великим.Уся християнська цивілізація,закони,моральне життя,чесноти,науки,мистецтво завдячують свій розвій цій вірі в Пресв.Тройцю.

III. Відношення трьох Божих осіб до сотвореного світу.

Перша особа Божа - це Бог Отець,сотворитель всього видимого і невидимого світу,сотворитель ангелів,сотворитель перших людей. Бог Отець - то Вседержитель цілої Вселенної.В Його руках все життя і буття всіх сотворінь. Перша особа Божа - це наш найліпший Отець,що на небі,що призначив нас до найвищої цілі,до вічного життя. Це той Отець,що не жалував післати у світ свого Єдинородного Сина,щоб "кожний,хто повірить у Нього, мав вічне життя".

Дорогі! Піднесім сьогодні вгору до неба наші очі! Там наш Небесний Отець,що роздає щедро всі блага тим,що Його просять.Скріпім сьогодні нашу віру в першу Особу Божу,будьмо добрими дітьми Небесного Отця,полюбім Його,бо Він нас полюбив скоріше,ніж ми прийшли у світ.

Друга Божа Особа - це наш найдорожчий Спаситель,що приняв людське тіло,що зійшов з неба на землю,що навчив нас Божих правд,що сказав світові:"Я є дорога,правда і життя","Я є світлом для світу",що показав нам свою найбільшу любов на Голгофті,бо "більшої любови ніхто не має,як той, що свою душу віддасть за своїх друзів".Він здвигнув свій св.хрест між нами,щоб ми знайшли у стіп Його хреста потіху,мир і силу у всіх тяжких хвилинах життя.Це той Спаситель,що залишився між нами на наших престолах у Пресв.Тайні Евхаристії,що зі своїх святих престолів кличе до нас:"Прийдіть до мене всі,що обтяжені горем,Я вас потішу".

Дорогий брате і сестро! Спитай сьогодні у своїй душі: Чи ти вдячний другій Божій Особі? Чи ти відплачуєш любовю за любов? Спаситель питає тебе сьогодні,як питав св.Петра на березі Генезаретського озера:"Чи ти любиш мене більше,як всі?"

"Хто любить мене,той зберігає мої заповіді"- каже Ісус.Подумайте,дорогі,чи ви зберігаєте Божі заповіді.Чи любите Ісуса більше,як батька і матір,більше,як брата і сестру?Коли ні,то сьогодні скажіть Ісусові:"Господи,Ти знаєш,що ми Тебе любимо".

Третя Божа Особа - це Святий Дух,що говорив у Старім Завіті через Божих пророків.У дні Зелених Свят післав Спаситель Святого Духа у виді вогненних язиків,щоб Він був вічно у Христовій Церкві,щоб нас учив,напоминав,щоб нас потішав у терпіннях,щоб очищував наші душі від злоби гріха,щоб додав нам відваги в житті та в годині смерти.

Дорогі! Роздумайте сьогодні,чи ви вдячні третій Божій Особі за її богаті,невичерпані ласки? Роздумайте,чи ви надармо не одержуєте ласк Святого Духа,чи не надуживаєте Його св.криниць,св.Тайн? Чи не нарікаєте,чи терпеливо зносите свої важкі терпіння? Чи не противитеся Святому Духові у правдах своєї віри?

В нинішній празник Пресв.Тройці розбудім нашу віру у Триєдиного Бога!Щоденно серцем і рукою виявляймо нашу віру у Пресв.Тройцю через знак св.хреста! Тим знаком нашої віри зачинаймо кожний день,кінчім кожну працю,бо тим знаком переможемо,хоч світ і час приносили б нам різні несподіванки.Тому кличмо все в часі св.Служби Божої:

"Свят,свят,свят,Господь Саваот,повне небо і земля Твоєї слави!"

Амінь.

- . - . - . -

Н Е Д І Л Я   В С І Х   С В Я Т И Х

"Отже всякий,хто буде мене визнавати перед людьми,того я буду визнавати перед моїм Отцем,що на небі" /Мат.10,32/.

Перша неділя по Зелених Святах - це сьогоднішня неділя всіх святих.В сьогоднішню неділю св.Церква взиває нас,щоб ми поглянули до ясних зір людства,до тих правдивих великих людей,що живуть у Божім царстві,поза світом звізд,у вічнім сяєві небесного світла.

Пророк Даниїл,перебуваючи в неволі,тужив за рідним краєм і рідною святинею.Тричі денно відчиняв він вікно своєї кімнати,що було звернене в сторону його батьківщини,і через те вікно посилав свої поздоровлення до рідного краю та свої гарячі молитви до рідної святині.

Дорогі в Христі! Св.пророк Даниїл дає нам прегарний приклад.І ми далеко від рідної батьківщини,на чужині,згадуймо свій рідний край,наші рідні святині.Засилаймо наші молитви за наш рідний край до наших рідних церков!

Другою нашою Батьківщиною є для нас Боже царство,де живе наш Небесний Отець зі всіми святими.І туди треба нам звертати наші очі з цеї долини сліз,на якій живемо.Туди вгору до всіх святих хай летять сьогодні наші молитви! Памятаймо,що світ стає тим більше темним,сумним,чим більше гаснуть яскраві звізди життя: віра,надія,любов. Нинішній світ є темний,сумний і нещасний.Тому,дорогі,сьогоднішня неділя тим більше відрадна і потішаюча для нас,коли чуємо про щасливе місце,де наші брати по тілі, що жили в тім самім світі,що й ми,що боролися,терпіли й умирали,сьогодні є учасниками Божого Царства і оглядин Божого щастя.

Тому в сьогоднішній науці розгляньмо такі правди:

1. Святі - це правдиві,великі люди;
2. Святі - це гордість християнської Церкви;
3. Святі - це благословенство людства.

I. Чого то не робить людина,щоб осягнути славу у світі! День і ніч віддається учений науці,маляр мистецтву,поет літературі.Богач не звертає уваги на труди й перешкоди.та нераз з нараженням життя збирає скарби богацтва.V Їх геній поволі згасає,їх краса іде до гробу,їх богацтва переймають інші.А їх посмертна слава? Як вона кінчиться? Сказав раз один цісар:"Посмертна,людська слава - це повільне забуття". Найбільша,непроминаюча слава - це слава на небі. "Радійте,бо імена ваші записані на небі" - сказав Ісус до св.апостолів.

"Будьте совершенні,як Отець ваш на небі".Ті,що осягнули совершенство, це святі Божі угодники.Це ті блаженні,убогі духом,блаженні плачучі,блаженні голодні,блаженні чисті серцем,блаженні миротворці,блаженні переслідувані.

До тої високої цілі прямували святі відважно,витривало,по геройськи. Тому вони правдиво великі люди.Та боротьба була нелегка,але на дорозі спасення нема страху.Святі знали,що той,хто "положить руку на рало й оглядається,не працює,не ввійде до Божого царства". "Хто переможе,тому дам засісти на моїм престолі" - говорить Божий голос у книзі Обявлення /3,21/.

Блаженний Гайнріх Сайзе,що жив у 14.стол.в монастирі Домініків у Констанції,служив радо Богові,але уникав трудів,боротьби за спасення. Одного разу він плив через Боденське озеро.На кораблі їхав з ним сміливий чура в гарному лицарському вбранні.Гайнріх спитав,куди він їде? - "На ігрища,турнір" - відповів лицар. "Хто вийде переможцем з ігрищ,той одержить найкращу нагороду.Переможцем буде той,що видержить бадьоро всі лицарські змагання,хоч би з його тіла плила кров". - "А що ж це за нагорода?" - спитав Гайнріх. - "Найкраща жінка" - відповів лицар.Вона вручить переможцеві золотий перстень.

V А що осягають вони своїми трудами?

Роздумував над цими словами Гайнріх і сказав:"О Боже,які тяжкі ... мусять переносити нещасні лицарі за марну нагороду!Допоможи мені,Боже, щоб я став Твоїм духовим лицарем і осягнув перстень,запоруку вічного життя"...І це блаженний Гайнріх осягнув.

Таких героїв було багато в різних часах християнської Церкви,що не зважали на ніякі труди і шукали правдивого Пана,Царя і Йому хотіли служити все життя.Таким був і св.Христофор. Хоч був поганином,шукав наймогутнішого пана,і йому хотів служити.Знайшов могучого князя і служив йому вірно.Одного разу згадав один з дворян в розмові з князем про злого духа. Князь був побожний і на згадку про злого духа настрашився."Чого ти злякався"V- відповів князь.Тоді Христофор сказав:"Від сьогодні я виповідаю тобі службу і шукаю того пана,що ти його боїшся". І пішов Христофор шукати могутнішого від князя,злого духа.

В глибокому лісі,серед непрохідних лісових дебр,у темну,глуху ніч стрінув він злого духа.І став він на службу у злого духа і виконував тяжкі роботи.Одного разу їхав він зі злим духом.На роздоріжжі стояв хрест. Злий дух побачив хрест і завернув з дороги. "Чому ти завернув з дороги?"- спитав Христофор злого духа. "Хрест - це мій ворог" - відповів злий дух. "Я боюся хреста і перед хрестом утікаю".

Здивувався Христофор,що хтось вищий від злого духа,покинув службу і пішов шукати вищого пана,Христа.В дорозі прибув до християнського монастиря і став там до праці.Його обовязком було переносити подорожних через озеро.Кілька років він виконував без нарікань тяжку працю в свідомості,що працює для найвищого Пана.І Бог нагородив його труди.Одного разу прийшов над берег озера хлопчик,що просив Христофора перенести його на другий берег.Цим хлопчиком був сам Христос,що за труди охрестив Христофора у водах озера.Христофор став святим.Від того,що носив Христа на своїх раменах,дістав імя Христофора.

Всі святі,дорогі браття,були Христофорами,вони носили на своїх раменах Христове ярмо і тому ввійшли до Його царства.

Найбільшим переможцем уважаємо того,хто переможе себе самого,всі свої нахили і пристрасті.Такими переможцями були всі святі,бо вони відреклися себе,цього світу,і стали таким чином достойними учениками Христа.

II. Святі - це гордість християнської Церкви.

Поганський світ подивляв християнських мучеників за їх витривалість у вірі,за їх геройську смерть.Сотні тисяч християнських мучеників віддали своє життя в часі страшних переслідувань.Вони вславилися не тільки святим,Богоугодним життям,але також численними і славними чудами як за свого життя,так після своєї мученичої смерти.На їх гробах ділялося багато чудес.І наша св.Церква має своїх заступників перед Богом.Св.княгиня Ольга,св.Володимир Великий,Антоній і Теодозій Печерські,св.князі Борис і Гліб,св.священомученик Йосафат.Всі вони в сьогоднішню неділю споглядають з неба на нас,бездомних скитальців,і моляться за нас та за нашу Україну.Між святими були богаті і бідні,невчені і вчені,філософи,промовці, царі і лицарі.Вільнодумець Вольтер так пише про короля Франції,св.Людвика:"Християнська релігія,зроджена в тих душах,які нею перенятї,дає могутню силу і такі чесноти,які далеко перевищають чесноти людські.Християнська віра у св.Людвика освячувала все королівську корону,вона і освятила тюремні окови,і недугу і смерть; він боявся похвали,власні терпіння його не зворушували,зате він болів над терпіннями ближніх.Отсе є св. Людвик,у всьому християнський герой".

Де є святі,там правдива Христова Церква,бо лиш один Бог може зробити людину святою."Дивний серед своїх святих,Бог Ізраїля".До різних сект ми можемо поставити питання: Де є ваші святі?

Святі - це окраса,гордість та ознака правдивої Церкви.

III. Святі - це благословенство людства.

Шануємо і доцінюємо у світі силу людського духа,радіємо новим поступом науки,культури і мистецтва.Одначе з жалем мусимо ствердити,що ба-

V спитав Христофор князя. - "Християнин боїться злого духа"

гато новітніх винаходів стали причиною великого горя у світі,як це виказала наглядно хоч би недавня війна.

Святі старалися усунути зі світу горе через любов ближнього.Вони ран не завдавали,але їх лікували,як св.Бенедикт,св.Бернард,св.Франц,св.Николай Чудотворець та інші.

Святі - це стовпи світу й оборона грішників перед Божою справедливістю.Десять побожних людей шукала Божа справедливість у грішних містах Содоми і Гомори,щоб рятувати сотки тисяч грішників.Тих десять побожних мали стати благословенням для всіх грішних мешканців тих міст.

Дорогі в Христі! Коли б так до нас могли промовляти монастирі,шпиталі,заведення для сиріт,старців,невиліченимо хорих,то вони сказали б нам, скільки жертв,скільки доказів любови ближнього,скільки добрих діл виконали їх безкорисні мешканці.Вони були благословенням для своїх ближніх.

І сьогодні праведні душі є тим оборонним муром для грішного світу перед Божою справедливістю.

Відкриймо сьогодні віконце нашої душі,як відкривав пророк Даниїл у неволі. Пішлім наші молитви до зоряного неба,де святі всіх народів стоять перед Божим престолом з пальмами перемоги! І просім їх: Святителі Божі,згадайте у своїх молитвах нас грішних на цій долині сліз і терпінь! Поможіть грішному світові знайти праву дорогу,засвітіть над нинішнім темним світом яскраві зорі віри,надії і любови,щоб справедливий Божий мир запанував над усім світом!

Амінь.

П Р А З Н И К   П Р Е С В Я Т О Ї   Е В Х А Р И С Т І Ї .

"Творіть це на мою памятку"/Мт.26,26/.

Свято Пресв.Евхаристії,або Божого Тіла,пригадує нам Тайну Вечеру. Напередодні своїх мук Божественний Спаситель засів зі своїми апостолами до останньої Тайної Вечері.З тугою виглядав Спаситель тої хвилини. "З великим бажанням хотів я їсти цю Пасху з вами" - промовив Ісус на Тайній Вечері до своїх апостолів.

Чому ж таким великим бажанням горіло серце Спасителя? Бо Спаситель хотів лишити своїм апостолам доказ найбільшої своєї любови і запоруку тісної своєї сполуки з ними.

На цій Вечері взяв Ісус хліб,поблагословив і подав своїм ученикам зі словами:"Прийміть і їджте се моє Тіло".Відтак взяв чашу з вином,поблагословив і подав ученикам зі словами:"Пийте з неї всі,то є моя Кров, що буде пролита за вас і за багатьох на відпущення гріхів".Вкінці Ісус додав слова:"Це робіть на мою памятку!"/Марко 14,22-24/.

Вже сімсот літ святкує св.Церква в торжественний спосіб установлення Пресв.Тайни Евхаристії.В торжественній процесії серед радісних пісень пливе пісня любови у всіх церквах."На світ спливає щастя чудове,сам Христос Господь у славі йде".

Дорогі! Розгляньмо в сьогоднішній науці причини,задля яких Спаситель установив ту найсвятішу Тайну.Тих причин є три.Спаситель установив Пресв. Евхаристію:

1. щоб завсіди бути між нами;
2. щоб приносити себе в жертві за нас;
3. щоб лучитися з нами у св.Причастю.

I. За місце перебування на світі вибрав Ісус кивот на престолі,ту маленьку скромну хатину.В ній замкнувся Божий Син,як вязень своєї любови.

"В малій хатині,в малім кивоті,
Гостить безмежне щастя любов,
Сам Христос Господь,що на Голгофті -
За гріхи світу дав в жертві Кров".

Церква подібна до св.дому в Назареті.В Назареті вів Ісус укрите життя.Так у кивоті скрився Спаситель під видами хліба і вина.Він жде на нас. Він кличе з св.кивоту:"Стукайте,а отвориться вам!"
Дорогі,чи ви вдячні Спасителеві за цю Його велику любов? Чи ви відвідуєте Його в церкві? Чи віддаєте Йому честь глибоким поклоном? Чи ви поздоровляєте Спасителя,коли переходите попри Божий дім? Чи ви заносите свої молитви,просьби,подяки до Ісуса у св.кивоті?
У св.кивоті в Пресв.Евхаристії здійсняються Христові слова:" Я з вами до кінця світу".
Присутність Спасителя у Пресв.Евхаристії вимагає від нас глибокого почитання.
В старозавітній святині перебував Бог у виді маленького облаку,в новозавітніх церквах перебуває Богочоловік з тілом і кровю під видами хліба і вина.
"Тому повинні почитати Його всі ангели Божі"/Євр.1,6/. І ми входім у Божий дім у страсі й покорі! Подивляймо Христову любов і кличмо:

О Пресвятая Тайно любови,
Перед тобою мудрість німа,
В час святий жертви Тіла і Крови
Нехай озветься віра тверда!

II. Від початку світу люди приносили Богові жертви і через жертви почитали Бога,як найвищого свого Пана.Жертва - це був доказ найглибшого почитання Бога і засіб до помирення з Богом по грісі.
Вже сини Адама,Каїн і Авель,приносили Богові жертву.Після потопу світу приносив жертву подяки патріярх Ной.В ізраїльтян були жертви криваві і безкровні.Також погани приносили жертви своїм божкам.
Старозавітні жертви були прообразом совершенної жертви Нового Завіту. Жертвою Нового Завіту є Ісус Христос,Син Божий,що,як вічний священик,приніс себе на хресті в жертві за людські гріхи."Через свою власну кров увійшов Він на все у святилище,коли доконав вічного спасення" /Євр.9,12/.
Зі смертю Христа жертва в Новім Завіті продовжається дальше.Тому, що жертва є найкращим виразом почитання Бога,християнство,як правдива релігія,мусить мати видиму жертву по всі часи,щоб пригадувати хресну жертву та щоб з ласк цеї жертви користали вірні.
Вже в Старім Завіті ця постійна жертва Нового Завіту була предсказана жертвою Мелхіседека."Мелхіседек,король Салиму,приніс у жертві хліб і вино,бо він був священиком Найвищого Бога"/Буття 14,18/.
Про Спасителя говорить псальмопівець:"Ти священик во вік по чину Мелхіседека"/Пс.109,4/.
Жертву Нового Завіту предсказав пророк Малахія:"Не маю більше уподобання у вас,говорить Господь Сил,і не приймаю ніякої жертви з ваших рук,бо від сходу сонця до заходу є моє імя великим серед народів і на кожному місці буде мені принесена чиста жертва"/Мал.1,10-11/.
Та жертва чиста Нового Завіту - це св.Служба Божа.
Те,що сталось на Тайній Вечері,себто переміна хліба і вина в Тіло і Кров Спасителя,діється кожної св.Служби Божої. В св.Службі Божій жертвується Христос під видами хліба і вина свому Небесному Отцеві руками священика в безкровний спосіб."Бо як часто ви будете їсти той хліб і пити ту чашу,будете пригадувати смерть Господа"/1.Кор.11,26/.
Що переміна хліба і вина на Тайній Вечері в Тіло і Кров Ісуса була правдивою жертвою,бачимо зі слів Спасителя:"То є моє тіло,що за вас буде проломане"."То є моя кров, що за вас буде пролита" /Лука 22,1[illegible]
Овочі цеї безкровної жертви спливають на всю Христову Церкву,на живучих,умерлих,на священиків,що служать,і на тих,що присутні в часі св.жертви.

Память айте,дорогі,на великі ласки св.Літургії!.Приходіть часто на Службу Божу,бо священик молиться за присутних людей,щоб на них сплили великі ласки св.жертви.

III. "Направду, направду я вам кажу, коли ви не будете їсти Тіла Сина Чоловічого і не будете пити Його Крови, життя не будете мати в собі" /Ів.6,54/.

Христос Спаситель установив Пресв. Тайну Евхаристії, бо через цю Тайну хотів тісно злучитися з нами в св. Причастю. "Хто їсть моє Тіло і пє мою Кров, той перебуває в мені, а я в ньому" /Ів.6,57/. Спаситель запрошує всіх до Божої трапези. "Пийте з неї всі..."

Хто буде лучитися з Христом у св. Причастю, той буде мати вічне життя. "Хто їсть моє Тіло і пє мою Кров, має вічне життя і я воскрешу його в останній день" /Ів.6,55/.

Зі страхом Божим, з вірою і любовю приступаймо до Божого стола! "Чоловік нехай себе спитає сам і так нехай їсть і пє з тої чаші" - говорить св. апостол Павло /I.Кор.11,28/.

Дорогі! Ми розглянули в сьогоднішній науці причини, які спонукали нашого любого Спасителя до установлення Пресв. Тайни Евхаристії. В цій великій Тайні любови Спаситель лишився на віки з нами у св. кивоті. У Пресв. Евхаристії Спаситель жертвується за нас на мілионах престолів у всьому світі у св. Службі Божій. У Пресв. Евхаристії Спаситель лучиться з нами через св. Причастя і стає правдивим кормом та правдивим напоєм для наших душ.

Пресв. Евхаристія - це найбільший дар Спасителя. Нема нічого святішого, нічого милішого Богові, нічого такого повного святих ласк, як Пресв. Евхаристія. Тому дякуємо Тобі, Спасителю, у Найсв. Тайні утаєний, за [illegible] великий дар любови. Ми витаємо Тебе в сьогоднішній празник:

"Ти наше сонце, життя і рай,
Витай між нами, Христе, витай!"

Амінь.

2. НЕДІЛЯ ПО СОШЕСТВІЮ СВЯТОГО ДУХА.

"Коли він говорив, прийшов до нього
начальник і, кланяючись, сказав:
Донька моя умирає" /Мат.9,18/ .

Про смерть.

Ісус перебував в однім домі в місті Капернаумі. До Нього прийшло багато митарів і грішників. З великим негодуванням питали фарисеї учеників, чому їх учитель їсть і пє з грішниками. Ісус на це відповів: "Не потребують лікаря здорові, а хорі".

В тому часі прийшов до Ісуса начальник жидівської божниці Яір і став просити в Ісуса помочі. Його донька умирала. "Прийди, учителю, поклади на неї свою руку, і вона буде жити". Так виявляв свою глибоку віру в поміч Ісуса начальник Яір.

Ісус послухав Яіра, пішов зі своїми учениками до дому Яіра, прогнав з хати тих, що плакали над умерлою дівчиною, взяв її за руку і дівчина встала. - Про цю подію розказує нам нинішня св. Євангелія.

Дорогі браття і сестри! Сьогоднішня св. Євангелія каже нам застановитися над дуже важною хвилиною в нашому житті, а саме над смертю. Смерть і вічність - це найважніші питання на світі. Кожна думаюча людина мусить призадуматися над ними.

Що смерть є, це бачимо що днини у світі. Тисячі людей забирає вона кожного дня. Св. Письмо каже: "Призначено чоловікові раз умерти" /Євр.9,27/.

Ніяка лікарська наука не має ліку проти смерти. Людським знанням можна її прогнати на якийсь час, але в найліпшому випадку промине 80,90 літ людського життя і вона приходить та забирає свої жертви. Тому Божий голос напоминає нас: "Памятай, чоловіче, що ти порох і в порох обернешся" /[illegible] 3,19/.

Для кожної людини смерть страшна. Чому?

Бо: 1. не знаємо, коли вона прийде;
2. смерть рішає про нашу вічність.

I. Знає людина, коли і де вродилася, але не знає, коли і де заскочить її смерть. Ані молодість, здоровя, богацтво, ані любов наших рідних не всилі вирвати нас з холодних обіймів смерти. "Один умирає сильний, здоровий, другий богатий, щасливий, інший у тяжких терпіннях, в біді і нужді, і всі вони спочивають разом в землі" - говорить довготерпеливий Йов /21,23/.

Звідки взялася смерть і чому люди бояться смерти?

Бог сотворив чоловіка безсмертним на душі і тілі. Смерть спровадив на світ злий дух через первородний гріх. "Смертю умреш" - сказав Господь до Адама й Еви, якщо вони не послухають Божої заповіді в раю. "І як через одного чоловіка прийшов на світ гріх, так з гріхом смерть". Тому, що людина було сотворена безсмертною, кожний чоловік боїться смерти. Тому, що хвилина смерти для нас незнана, Спаситель упоминає словами: "Будьте готові, бо не знаєте ані дня, ані години, в котрій Син Чоловічий прийде" /Лука 12,40/.

Дуже часто умирають люди наглою смертю, як напр. наш віщий князь Олег. Віщун перестерігав князя, що згине від улюбленого коня. Князь не вірив, а проте слова віщуна сповнилися. Згинув улюблений кінь князя. Тоді князь, урадуваний, що не сповнилися слова віщуна, пішов поглянути на кості улюбленого коня. І з кінського черепа виповзла їдовита гадюка, вкусила князя в ногу і він умер.

Тому нерозважна кожна людина, що не думає про важну хвилину своєї смерти. В непевності нашого життя молімся словами благальної пісні: "Від наглої та несподіваної смерти сохрани нас, Господи!"

II. Смерть рішає про нашу вічність.

В годині смерти "чоловік іде в дім вічности" /Премуд. 12,5/. Смерть це тільки перехід до вічного життя. "І підуть праведники у вічне життя, а грішники у вічну погибіль" - говорить Спаситель.

Смерть страшна для нас, бо вона забирає нам все життя і все те, що дало нам життя: батьків, приятелів, подругу, діти, майно і всі інші добра.

Багато людей думає тільки про життя на світі, як той євангельський богач, що йому зародила багато його нива. "Що зроблю з моїми плодами?" - питав себе богач. - "Побудую нові будинки, зберу всі плоди і скажу моїй душі: Душе моя, маєш добра на багато літ. Їдж, пий, веселися!"... Такі пляни снував собі богач. А Бог відповів на його пляни словами: "Нерозумний чоловіче, в цю ніч я заберу твою душу, а те, що ти приготовив, для кого буде?"

Спаситель у своїй науці перестерігає нас перед важністю смерти і кличе: "Ділайте, доки живете у світлі, бо прийде ніч, коли ніхто не зможе працювати".

Що смерть рішає про нашу вічність, говорить нам ясно притча про богача і бідного Лазаря. Умер убогий Лазар, і смерть стрінула його в біді й горю на чужому смітнику та в тяжкій недузі тіла; він був покинутий всіми. Його приятелями були тільки пси, що лизали його рани. В годині смерти прийшли по його душу післанці з неба, Божі ангели, і занесли його душу на лоно Авраама, в місце вічного щастя, вічної розради.

Умер богач. Його смерть була страшна, повна розчарувань. Його земське щастя замінилося в місце вічного прокляття, вічної муки і вічного плачу. Серед мук споглядав він із заздрістю на щастя Лазаря. "Проминає світ і похіть його, лиш ті, що творять Божу волю, будуть жити вічно".

Дорогі! З огляду на неп[е]вність години смерти будьмо все го[тові]! Працюймо у Христовім винограді, як довго світить нам ясне сонце н[ашого] життя. Бо прийде ніч смерти і тоді нічого не зробимо для нашого спас[іння], бо "в аді хто ісповістьса Тобі, Боже?"

Хоч яка смерть страшна і непевна, то Христова наука потішає нас в цій сумній годині: "Браття, я не хочу, щоб ви не знали про долю померлих, як ті, що не мають віри" - говорить св. апостол Павло. "Я вас знову побачу" - сказав Ісус перед своєю смертю до апостолів. І сповнилися Христові

слова.Христос воскрес і побачив своїх апостолів.Подібно буде з умерлими. "Амінь,амінь,говорю вам,прийде час,в якому ті,що в гробах,почують голос Божого Сина і вийдуть з гробів ті,що творили добро,до вічного життя,а ті,що творили зло,до воскресення Божого Суду" - говорить Спаситель /Ів. 5,28/.- Воскресший Спаситель дарував життя умерлим.З Воскресенням упала сила смерти."Смерте,де твоя перемога?"_питає св.апостол Павло /І.Кор. 15, 54/. "Побачу вас"- кличе умерла дитина до своїх батьків; "побачу вас" - кличуть померлі батьки до своїх дітей.

Тому радіймо,дорогі,обітницею Спасителя! Не вічно бути умерлим в гробах! "Ісус Христос перемінить тіло нашої немочі,щоб воно було нарівні поставлене з тілом Його слави"/Филип.3,21/.

Амінь.

3. НЕДІЛЯ ПО СОШЕСТВІЮ СВЯТОГО ДУХА.

"Шукайте передше Божого царства
та правди його,а те все додасться
вам".../Мат.6,33/.

Про Боже Провидіння.

У своїй Божественній науці Спаситель учить нас про Боже Провидіння. "Не журіться вашим життям,що вам їсти,або що пити,ані тілом вашим,чим зодягтися.Погляньте на птиць небесних,що не сіють і не жнуть,ані не збирають у клуню,а Отець ваш небесний годує їх.А ви хіба не ліпші від них? І одягом чого вам журитися? Придивіться на полевих лелій,як вони ростуть, не працюють і не прядуть.Кажу вам,що й Соломон у своїй славі не одягався так,як одна з них.Отже тим не журіться,бо Отець ваш небесний знає,що вам усього того треба.Шукайте передше Божого царства і правди його,а те все додасться вам".

Розгляньмо сьогодні такі правди:

1. Боже Провидіння кермує світом;
2. Чому Бог допускає зло у світі?

І.В Символі віри називаємо Бога вседержителем світу.Бог кермує світом і своєю всемогучою силою удержує світ.Св.Письмо говорить:"Як могло б щось існувати без Твоєї волі,Боже,або як могло б щось жити,чого Ти не покликав до життя?"/Прем.11,26/.

Божа мудрість порядкує світ і все спрямовує до призначеної цілі. "Мудрість царює всесильно від початку до кінця світу і все упорядковує в любові"/Прем.8,1./.

Така Божа опіка над світом називається Божим Провидінням. Тому з довірям кликав псальмопівець:"На Тебе,Господи,я покладав надію і не постидаюся во віки"/Пс.30,2/.

Докази Божого Провидіння яскраво говорять до нас зі сторінок св. Письма.

Патріярха Йосифа,зненавидженого рідними братами і вкиненого на загибіль у глибоку криницю,врятувало Боже Провидіння.За намовою Юди продають його брати до Єгипту.Боже Провидіння опікується в чужині праведним Йосифом в його службі,у вязниці.З тюрми виносить Боже Провидіння Йосифа на престіл намісника єгипетського фараона,і він рятує тисячі людей від голоду,і навіть рятує своїх рідних братів.

Важко жилося ізраїльтянам у єгипетській неволі.Боже Провидіння опікується народом на чужині.Бог шукає провідника,що випровадив би нещасний нарід з єгипетської неволі.Тим провідником має стати пророк Мойсей.З наказу фараона хлопчина Мойсей має згинути у водах ріки Нілю.Боже Провидіння рятує хлопчину Мойсея при помочі самої доньки фараона.А со -

рокрічна мандрівка ізраїльського народу через Червоне море,через дикі безводні пустині,серед голоду і спраги,а далі чудесна манна і вода з сухих скель пустині, - чи це не доказ Божого Провидіння?

Боже Провидіння рятує пророка Ілию від голодової смерти в недоступних горах і [illegible] посилає поживу пророкові через птахів. - Боже Провидіння рятує пророка Даниїла від смерти в печері голодних львів.

Про Боже Провидіння учить нас докладно наш Дорогий Спаситель."Не журіться тим,що будете їсти,що будете пити,в що будете одягатися,бо знає ваш Небесний Отець,що ви того потребуєте".

Боже Провидіння опікувалося і опікується донині долею св.Церкви.Завдяки Провидінню Христова Церква не загинула в кривавих хвилях жорстоких переслідувань. - Не тільки в історії Церкви,але також у житті кожної людини бачимо опіку Божого Провидіння.Бог памятає про кожну людину,тому щасливий той,що вірить у Боже Провидіння: він не буде мати розчарування у житті. "На Тебе,Господи,твердо надіявся,і не постидаюся во віки".

II. Чому Бог допускає зло у світі?

1.Бог допускає зло у світі тому,що дав людині свобідну волю.

2.Бог хоче зло перемінити в добро."Бог сотворив людину і віддав її силі власних рішень"/Сирах 15,14/.

Ці слова св.Письма говорять про повну свободу людських ділань.Силою своєї свобідної волі людина впроваджує часто зло у світі.

Першою причиною всякого зла у світі є первородний гріх.Через гріх прийшло найбільше зло,смерть,недуги,сльози,важкі труди і праця та всякі земські терпіння."В поті чола будеш їсти твій хліб,аж доки не повернешся в землю".

Чому Бог зсилає терпіння?

На грішних зсилає Бог терпіння за кару,і тоді грішники мусять признати,як брати,що продали Йосифа:"Ми винні в тому,що ми терпимо,бо ми згрішили проти нашого брата"/Буття 42,21/.

Добрим зсилає Бог терпіння,щоб їх ставити на пробу і нагородити в Божім царстві."Кого хоче Бог вивищити,того упокорює"/Припов.18,12/."Кого Бог любить,того навіщає"/Євр.12,6/.

При помочі терпінь вивищував Бог праведного Йова,при помочі терпінь покликав Бог Марію на царицю неба і землі.Через терпіння Ісуса прийшло світле воскресення.

Бог допускає зло,щоб перемінити його в добро.Наша народня приповідка мудро говорить."Нема зла у світі,що не вийшло б на добро".

Приклад на це маємо з життя Йосифа.Він перетерпів багато зла: гнів і ненависть братів,важке життя в єгипетській тюрмі.А все те зло вийшло на добро.Йосиф став намісником і спасителем єгипетського народу в часі великого голоду.

Часто,дорогі браття і сестри,ми терпимо важко в житті,не знаємо,чому,і нарікаємо.А св.Письмо каже:"Ви придумали зло проти мене,а Бог обернув це на добре"/Буття 50,20/.

Дорогі! Коли чуємо про Боже Провидіння,вгору піднесім наші серця! Вірмо твердо в Божу опіку і в терпіннях не нарікаймо,бо вони можуть принести нам спасення.Держімся в житті слів псальмопівця:

"Я на Тебе,Господи,покладав надію і не постидаюся во віки".

Амінь.

ВИДАЛА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА ГРЕКО-КАТ.ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ.

МЮНХЕН - ПАЗІНҐ 1946.

о.Евген Мацелюх

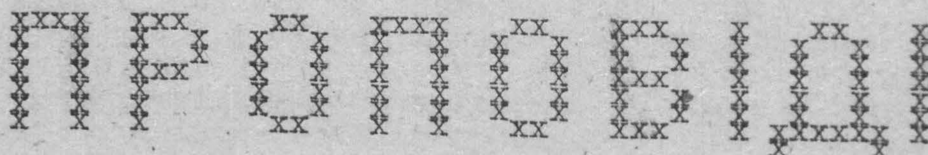

Ч.7./10/. ЛИПЕНЬ 1946 РІК II.

ПРО ВЕЛИЧ СВ.ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ.

Празник Різдва св.Пророка Івана Хрестителя належить до радісних і торжественних свят нашої Церкви.В торжественному Богослуженні витають вірні прихід на світ останнього великого Пророка Старого Завіту і Предтечу Спасителя.Замаєні квітами селянські хати,горючі по полях вогні свідчать про радість великого свята Івана Купала.З цим святом получені гарні,таємні народні повіря в чудний цвіт папороті,в першу купіль сонця. Золоті святоіванські мушки збільшують чар таємної святоіванської ночі. На Богослужбу спішить жіноцтво з гарними китицями різнородних квітів,щоб освятити їх у Божім храмі на всяку поміч у господарці.

Тільки три празники Різдва святкує св.Церква в календарнім році, а саме Різдво Нашого Господа Ісуса Христа,Різдво Божої Матері і Різдво св.Івана Хрестителя.

Чому тільки три празники Різдва? Бо тільки троє,що жили в людськім тілі,прийшли на світ у святості,в Божій ласці.Всі інші люди приходять на світ з первородним гріхом.

Первородного гріха не мав Спаситель світу,первородного гріха не мала Божа Мати,бо Вона Непорочно Зачата.Без первородного гріха прийшов на світ св.Іван Хреститель,бо про Нього звістив Архангел Гавриїл:"він буде великим перед Господом і наповниться Святим Духом ще в лоні своєї матері."

Дорогі Браття і Сестри! Пригляньмося сьогодні тій величі св.Івана Хрестителя,а побачимо,що справді:

1/.був великий св.Іван у своїм народженні;
2/.був великий у часі своєї проповіді;
3/.був великий у часі своєї смерти.

I. Св.Іван Хреститель був великий у своїм народженні.Його Різдво звіщає Божий післанець архангел Гавриїл.Послухаймо,що говорить св.Євангелія про Різдво св.Івана.

За панування юдейського царя Ірода жив у Юдеї священик Захарія з черги Авіїна і його жінка Єлисавета,що походила з роду Арона.Обоє були праведні перед Богом і безпорочно зберігали всі Божі заповіді.Не було в них дітей,бо Єлисавета була неплідна.З часом постарілися обоє.Одного разу служив Захарія по священичому звичаю в Божім храмі і приносив жертву кадила перед Богом.Багато людей молилося в притворі підчас жертви кадила.Праворуч золотого,кадильного жертівника,що стояв у другій частині храму,з'явився Захарії архангел Гавриїл.Зжахнувся Захарія і страх обняв його.

"Не бійся,Захаріє -промовив архангел- твоя молитва вислухана. Твоя жінка Єлисавета породить тобі сина і ти назвеш його Іваном.І для тебе буде велика радість,і многі будуть радуватися його Різдвом.

Він буде великий перед Господом і наповниться Святим Духом ще в лоні своїй матері і наверне багатьох синів Ізраїля до Господа Бога. Він буде йти духом і силою Іллі, щоб навернути серця батьків до дітей та неслухняних до мудрости праведних і буде приготовляти людей Господеві."

Захарія роздумував над дивними словами архангела і відізвався: "Почомуж я буду це знати? Я ж старий і моя жінка постарілась у своїх днях."

-Я Гавриїл, відповів архангел, що стою перед Господом і Господь мене післав, щоб я звістив тобі цю правду. За те, що ти не повірив моїм словам, які здійсняться в своїм часі, онімієш і не промовиш слова аж до того дня.-

Народ у притворі ждав на Захарію і дивувався, чому він забарився в церкві. Коли ж архангел відійшов, Захарія вийшов до народу, та не міг промовити слова. А як скінчилися дні його служби, Захарія вернувся до свого дому, і Єлисавета почала сина Івана.

Прийшов назначений час, Єлисавета породила сина. Радість настала в родині. Восьмого дня зійшлася родина і сусіди, щоб обрізати по закону дитятко, і назвати його іменем батька Захарія. Ні, не Захарія, заперечила мати, а нехай зветься Іван.

Спитали батька, яке імя хоче дати своему синові, а він попросив дощинки і написав слова: "Іван буде імя йому".

І всі здивувалися...і розкрились уста Захарії і заговорив, прославляючи Бога.

-Що ж то за дитина буде?-питали всі, і Господня рука була з ним.

Захарія наповнився Святим Духом і висказав важні пророцтва: "А ти, дитино, назвешся пророком Вишнього і будеш ходити перед лицем Господа, готуючи Його дороги, щоб давати знання народові про спасіння й відпущення гріхів"...

Дитя росло й міцніло духом і перебувало в пустині аж до дня свого виступу перед Ізраїлем.

Дорогі Браття і Сестри! Глядіть на ті чуда, що ними Бог відзначує день Різдва св. Пророка Івана. Його Різдво звіщає окремий післанець з неба, той самий архангел Гавриїл, що звіщав Марії Різдво Божого Сина, Спасителя світу. Архангел називає св. Пророка великим перед Господом і предсказує його звільнення від первороднього гріха. Многі будуть радуватись його Різдвом, тому і ви, Дорогі Браття і Сестри, радійте сьогоднішнім святом і в своїх молитвах витайте св. Пророка!

День його Різдва хай пригадує вам ваш день уродин. В часі вашого хрещення і до вас промовляв ваш ангел-хоронитель: "Ти став великим через ласку св. хрещення, ти став, дорогий брате, сестро Божою дитиною і наслідником Божого царства.

Розважте, Дорогі, сьогодні, чи ви ще є Божими дітьми? Чи ви живете в Божій ласці? Чи не стратили через гріх свого права до неба, чи ви зберігаєте безпорочно, як Захарія і Єлисавета, Божі заповіді? Як ні, то заверніть з сьогоднішнім празником на праву дорогу життя!

II. Св. Іван Хреститель великий у своїй проповіді.

В пятнадцятому році панування римського цісаря Тиберія, що став пануванти по Августі в 14-тому році після народження Ісуса Христа, значить у 29. році, покликав Божий голос св. Пророка Івана, що перебував тоді в пустині. Жидівський край, що підлягав тоді римському цісареві, був поділений тоді на 4 частини. В Палестині був воєводою Понтій Пилат, у Галилеї володів Ирод, в Ітурії брат Ирода Филип в Авиліні був при владі Лізаній. Цей Божий голос покликав св. Івана за архієреїв Анни і Каяфи, що купили за гроші свій уряд і не дбали про релігійне життя народу.

Що це за уряд, до якого кличе Бог св. Пророка? Це великий уряд приготовляти дорогу для Спасителя світу і свідчити про Ісуса з Назарету словами: "Глядіть, це Боже ягнятко, що бере на себе всі гріхи світу."

Це свідчення св. Івана ширше від свідчення архангела Гавриїла, шир-

ше від свідчення ангелів над Вифлеємською стаєнкою. Архангел Гавриїл звіщав Спасителя в маленькій хатині в Назареті, ангели звіщали Спасителя лише над Вефлеємською стаєнкою. А св. Пророк Іван Хреститель має звіщати Спасителя перед усім народом.

Вже пророк Малахія предсказав ту працю св. Івана. "Глядіть, я посилаю ангела /післанця/, і він буде приготовляти дорогу перед моїм лицем", говорить Господь.

В глухій пустині над рікою Йордан гомонить голос великого Пророка. Дивний цей пророк. Скромне його життя. Його одіж - це груба волосінниця зі шкіри верблюда, на його бедрах ремінний пояс. Поживою його мід диких пчіл, корінці і саранча.

Серед німої, глухої пустині загомонів голос Пророка, голос вопіючого в пустині, як це предсказав Ісая: "Приготовляйте дорогу Господеві, правими робіть його стежки. Всяка долина нехай наповниться, гори і холми нехай обнижаться і криві дороги нехай стануть простими, а нерівні дороги нехай зрівняються, а тоді всяке тіло побачить Боже спасіння".

Вістка про нового пророка рознеслася швидко. З Єрусалиму, з Юдеї, Галилеї, Переї спішили всі на Йордан послухати проповіді нового пророка. Пламенна проповідь діла́є, люди визнають перед пророком свої гріхи і хрестяться в йорданських течіях. Приходять митарі, приходять воїни, і св. Пророк дає всім відповідні науки. Прийшли на Йордан облудні фарисеї. Св. Пророк промовив до них одверто: "Ви, гадюче кодло, хто вам сказав утікати від Божого гніву? Принесіть овочі, достойні покути, і не кажіть, що ви сини Авраама, бо говорю вам, що з каміння може Бог підняти дітей Авраамових. Вже сокира при корені дерева і кожне дерево, що не приносить плоду, зрубають і вкинуть в огонь.

Значіння св. Івана росло швидко "Чи не Христос він?" питали люди. Св. Іван їм відповідає: "Я вас хрещу водою, прийде сильніший від мене, той вас буде хрестити Святим Духом і вогнем".

І сталося, що як хрестилися всі люди, прийшов хреститися Ісус. Св. Іван бориться і каже: "Я потребую хрещення від Тебе, а Ти йдеш до мене"...

"Залиши, Іване, треба нам виконати всяку правду", відповів Ісус. І охрестив св. Іван Божого Сина в Йорданських течіях... І отворилося небо. З нього злинув Святий Дух у тілесному виді голуба і з неба дався чути голос: "Ти є мій улюблений Син, Тебе я собі вподобав."

Ось така була відважна, покаянна проповідь св. Івана. Він не лякався ні воїнів, ні фарисеїв, ні садукеїв. Всім говорив правду ясно й одверто. Про його відважну проповідь говорив сам Спаситель: "Що ви, йдучи, хотіли побачити в пустині? Чи тростину, що колихається на всі сторони? Ні, це не тростина, що піддається кожному подувові вітру! Це твердий дуб, що сміливо глядить в обличча бурі і відважно проповідує Божу правду.

Дорогі Браття і Сестри! Слова св. Івана Хрестителя відносяться до нас усіх. Приготовляйте дорогу для Господа, щоб Господь міг увійти у ваше серце. Засипайте порожні доли ваших душ добрими ділами, обнижуйте гори і холми своєї гордости і скленіть свої голови перед Сотворителем Богом! Не ходіть манівцями світу, а ступайте на праву Христову дорогу!

III. Св. Іван великий у своїй смерті.

Свою важку працю предтечі Спасителя св. Іван виповнив у-повні. В смертній темряві світу стало світити само світло з неба. Ісус, Божий Син, став проповідувати.

Заздрісні учні св. Івана жалуються перед ним, кажучи: "Учителю, цей, що був на Йордані, хрестить і всі йдуть за ним." Св. Іван відповів їм: "Моя радість виповнена. Я не Христос, а післаний перед Ним. Він мусить рости, а мені треба маліти"

В тому часі забрав цар Ірод жінку свого брата і жив з нею. Народ гіршився. Св. Пророк іде до Ірода і говорить відважно: "Царю, не вільно тобі жити з жінкою твого брата".

Цар розгнівався на Пророка, а ще більше розгнівалась розпусна Іро-

діяда.За намовою фарисеїв Ірод замкнув Св.Пророка у вязниці.І з тої вязниці св.Пророк не вийшов уже живим.

Прийшов день уродин Ірода.Він справляв бенкет для своїх князів.Дочка Іродіяди,гарна,молода Сальомея,забавляла гостей гарними танцями.Раділи присутні гості,прислухувались гарній музиці,подивляли принадні танці Сальомеї.Захоплений Ірод покликав до себе дівчину і промовив:"Проси мене,чого хочеш,я дам тобі,хоч-би й пів мого царства" ..Урадувана дівчина побігла до матері просити поради.І кровожадна розпусниця радить:"Проси,доню,голови Івана Хрестителя".

Посумнів цар,як почув ці слова,бо боявся св.Пророка.Та з огляду на присутніх гостей не хотів ломити свого слова і післав ката до вязниці. І приніс кат голову св.Пророка,подав її дівчині,а дівчина подала її своїй матері...

Не тішся,кровожадна Іродіядо,смертю св.Пророка!...Він буде великим і в своїй смерті.І голос його проповіді буде лунати в усьому світі.А ти будеш боятись навіть його мертвого тіла.

І справді вороги боялися мертвого тіла св.Пророка і навіть похоронили окремо голову від тулуба,бо лякалися,щоб св.Іван Хреститель не став живим.Та хоч як скривали вороги місце,де була похована голова св.Пророка,Бог допомагав вірним віднайти цю голову,а св.Церква святкувала ці дні окремим святом,а саме:"Перше знайдення голови св.Івана Хрестителя,потім друге і третє знайдення голови св.Пророка .

Так згинув мученичою смертю великий пророк св.Іван Хреститель за те,що стояв на сторожі Божих законів.Його імя велике на небі,його імя велике в нашій св.Церкві.Церква почитає його особливим способом,бо кожний вівторок у тижні присвячений його памяті.

Дорогі Браття і Сестри! Коли чуємо сьогодні про причину смерти св. Івана Хрестителя,згадаймо,кілько є між нами емігрантами подібних мужчин до безбожного Ірода,кілько є жінок,подібних до розпусної Іродіяди...Нещасна війна розлучила неодно подружжа,полишена дружина за тим непрохідним муром певно журиться,тужить,молиться за свого чоловіка.А неодин з тих чоловіків шукає другої,не зважає на сльози,на шлюбну присягу і живе в чужоложстві.Св.Пророк кличе сьогодні до них,як кликав до Ірода:"Не достоїть тобі так жити!"Памятайте,що"чужоложники і прелюбодії Божого царства не одержать".

Дорогі!В сьогоднішній науці ми роздумали над життям і проповіддю св.Пророка Івана Хрестителя.Радіймо його сьогоднішнім святом і в наших молитвах прибігаймо до великого Божого Пророка.Він у день Покрова зявився в Царгороді разом з Божою Матірю у Влахернській церкві,щоб рятувати людей від смерти.Він і сьогодні вислухає наших просьб в гірких терпіннях нашої скитальщини.Голос його проповіді най зворушить наші серця,щоб ми з манівців світу спрямували дорогу нашого життя до Бога,а тоді здійсняться на нас слова Пророка:"І кожна людина побачить Боже спасіння".

Амінь.

СВ.ВЕРХОВНИХ АПОСТОЛІВ ПЕТРА І ПАВЛА.

"І дам тобі ключі небесного царства,що звяжеш на землі,буде звязане на небі,а що розвяжеш на землі,буде розвязане на небі" /Матей 16,19/

1.П р о ч е с н о т и св.Петра і Павла,2.П р о п р и м а т П а п и.

День 29.червня-це свято св.верховних апостолів Петра і Павла.Память обох апостолів святкуємо одного дня,бо обидва понесли в тому дні мученичу смерть у місті Римі.Пригадуються нам сьогодні часи жорстокого пер-

шого переслідування християнської віри за римського цісаря Нерона.

В місяці липні 64. року вибухла велика пожежа в Римі, що знищила дві третини міста. Пожежа була спричинена самим Нероном. Цісар, побоюючись пімсти народу, склав вину за пожежу на християн. І так почались люті переслідування християн. Поганський історик Тацит /Анн.15,44/ описує докладно ті страшні часи для молодої християнської Церкви. Гинули сотні християн у пащах голодних, диких звірів, сотні конали в страшних муках, розпяті на хрестах, сотні, облиті смолою, горіли живцем серед темної ночі в поганських парках забав.

Жертвою тих лютих переслідувань були також обидва апостоли св.Петро і Павло. Св.Петро згинув на хресті, на власне прохання розпятий головою вділ. Того самого дня 67.р. склав свою голову під меч ката св.апостол Павло при дорозі, що вела до Остії.

Дорогі Браття і Сестри! Св.Церква питає нас сьогодні: "Якими похвальними піснями маємо звеличати св.верховних апостолів Петра і Павла?" Бо справді трудно нам знайти відповідні пісні, достойні похвали і слави верховних апостолів.

"Ви будете моїми свідками, почавши від Єрусалиму ген аж до границь землі", сказав до них Божественний Спаситель. І вони послухали голосу Спасителя та свідчили Божу правду між жидівським народом і в усім тодішнім поганськім світі. Вони не лякалися ані судів, ані вязниць, ані оков, ані ніяких інших терпінь. І запечатали своє свідоцтво мученичою смертю, віддавши свою кров, своє життя за Христа.

Приглянь мося коротенько життю обох верховних апостолів, щоб перед нашими очима став живий образ їх жертвенної праці в Христовім винограді.

Ісус почав проповідувати в Галилеї, а "коли переходив понад галилейське море, побачив двох братів: Симона, званого Петром і Андрея, його брата, як закидали сіти в море, бо були рибаками. І промовив до них: Ідіть за мною, а я зроблю вас ловцями людей. Вони зараз покинули свої сіті і пішли слідом за ним та стали апостолами Ісуса"/Матей 4,18-20/.

Св.Петро стає одним з перших апостолів. Ісус зміняє імя Симона і називає його Петром, скалою, що на ній хоче збудувати свою Церкву. Св.Петро стає невідлучним апостолом. Його просте, щире рибацьке серце горить великою любовю і вірою в Божественного Спасителя. Він сміливо міг сказати до Ісуса: "Господи, це ми залишили все і пішли слідом за Тобою".

Коли деякі ученики покидали Ісуса, бо не розуміли Його слів про св. Причастя, тоді Ісус запитав апостолів, чи і вони хочуть відійти. На це відповів св.Петро: "Господи, до кого ж підемо, Ти маєш слова вічного життя".

"За кого мене мають люди?"-спитав раз Ісус своїх апостолів. "Тебе мають за пророка, за Ілля"-відповіли апостоли. "А ви за кого мене уважаєте?"-питав дальше Ісус. "Ти є Ісус, син живого Бога"-відповів св.апостол Петро. У цій відповіді міститься глибока віра св.Петра у Божество Ісуса.

Св.Петро товаришить Ісусові в днях його слави на гору Тавор в часі переображення. "Нам добре тут бути, коли хочеш, збудуємо тут три шатра: Тобі одне, Мойсеєві одне та й Іллі одне" закликав у захопленні св.Петро.

Св.Петро товаришить Ісусові в дні Його терпінь, в часі Його молитви на горі Оливній. У своєму великому привязанні до Ісуса він стає зі своїм мечем до оборони Спасителя перед ворогами.

За свій одинокий гріх він тяжко покутує аж до своєї смерти, він плаче гірко. Гарячі сльози покути витиснули глибокі рівці на його обличчі.

Дорогі Браття і Сестри! Глядіть на ту глибоку віру св.Петра, на його гарячу любов до Ісуса, на його тяжку покуту. Наслідуйте св.Петра, любіть Ісуса і кличте за св.Петром у хвилинах зневіри: "До кого підемо, Господи? Ти маєш слова вічного життя"... Кличте зі св.Петром: "Нам добре з Тобою, Господи!" Наслідуйте покуту св.Петра, бо тої покути нам треба, бо гріх розмножився у світі...

Другий верховний апостол, св.Павло уродився в Кілікії в місті Тар-

зі,як син фарисея.В молодості учився у високих грецьких школах і приготовлявся до звання законовчителя.Як син фарисея був він завзятим ворогом християнської віри.Одначе Боже Провидіння вибирає його на апостола.

В дорозі до Дамаску освітило його несподівано ясне світло з неба, він упав на землю і почув голос:"Савле,Савле,чого ти мене переслідуєш?" Цей голос Ісуса змінив його серце.Осліплений світлом з неба,відзискує зір при святім хрещенні.З найзавзятішого ворога Божа ласка зробила найревнішого апостола Христової Церкви.Три роки покутував св.Павло в арабській пустині і приготовлявся до апостольської праці.Відтак проповідував у рідним місті Тарзі,а звідти покликав його Варнава до Антіохії.Серед невисказаних трудів і страшних переслідувань проповідував св.Павло імя Ісуса поміж поганськими народами Малої Азії і там закладав християнські громади.

Одної ночі мав він дивне видіння.Муж з Європи став перед ним і благав:"Прийди до нас і поможи нам!"З Антіохії розпочав св.Павло три довгі місійні подорожі:/45-48/до Кипру і Малої Азії,/51-54/ до Македонії,Греції,Атен,Коринту,/54-58/ до Ефезу і Греції.Боже Провидіння запровадило його до Італії до Риму,а відтак до Еспанії.Рівночасно писав він цілу низку вчених послань до християнських громад.Після того знову вернувся до Риму де в 67.р.згинув мученичою смертю.

"Не бійся,тільки говори,проповідуй,бо Я з тобою"-говорив до нього Спаситель.Св.Павло послушний словам Спасителя,проповідував Боже слово з самовідреченням."Срібла,золота,одежі я не бажав.І про ніщо я не дбаю,і не дорога мені душа моя,тільки хочу з радістю скінчити мою путь і ту службу,що прийняв від Господа Ісуса,щоб свідчити Євангелію Божої благодаті",говорить св.апостол до Єфесян.

Св.апостол Павло-це вибраний Ісусом апостол до навернення поганських народів."Іди,бо я далеко пішлю тебе до поган"./Діян 22,21/.

В місті Кесарії вірні перестерігали св.Павла з плачем перед ворогами.Їм відповів св.Павло:"Що робите,чого плачете,чому роздираєте моє серце? Я ж готов умерти за імя Господа Ісуса".Така велика була в його серці любов до Ісуса.Ніщо не зразило св.Павла в його праці для Христової Церкви,хоч,як говорить у листі до Коринтян/Кор.4,11,13/:"Ми голодуємо і жаждемо і тиняємось і трудимось,працюючи своїми руками;нас лають,ми благословимо;нас гонять,ми терпимо:нас хулять,ми молимось;ми стали непотрібними,мов сміття світу"...

Всі ті терпіння були радістю для св.Павла.Він з радістю кликав:"Я рани мого Господа ношу на своїм тілі".

Хоч св.Павло був Божою ласкою захоплений до третього неба,виявляв у своїм житті велику покору.Він говорив:"Перший з грішників-це я,що переслідував у несвідомості Христову Церкву".Тому справді слушно питає нас сьогодні св.Церква:"Якими похвальними піснями звеличимо цей празник св. верховних апостолів Петра і Павла?".

Дорогі Браття і Сестри: Скористаймо з сьогоднішнього празника і розважмо важку правду нашої св.віри,а саме правду про примат/ п е р ш е н с т в о/ Н а м і с н и к а Х р и с т о в о ї Ц е р к в и,Р и м с ь к о г о П а п и .

1/.Св.Апостол Петро,перший верховний апостол і видимий голова християнської Церкви;

2/.Римські Папи - це наслідники св.апостола Петра і верховні пастирі всієї християнської Церкви.

I. Христос установив св.Петра головою Церкви отсими словами:а/"Ти є Петро/арамейське Кефа/скала і на цій скалі я збудую свою Церкву" /Мат.16,18/.Христос молився за св.Петра,щоб "його віра не змаліла,щоб він,навернувшись колись,кріпив у вірі братів"/Лук.22,32/.б/"І дам тобі ключі до небесного царства.Все,що звяжеш на землі,буде звязане на небі,

все,що розвяжеш на землі,буде розвязане на небі".в/"Паси мої ягнята,паси мої вівці".../Ів.21,15-17/,значить:управляй вірними і священиками.
Христос вирізняв св.Петра перед іншими апостолами.Йому одному змінив імя,за нього платив церковний податок,Петрові першому умивав ноги на Тайній Вечері,йому предсказав мученичу смерть:"Коли ти постарієшся,простреш свої руки і інші поведуть тебе туди,куди ти не схочеш"/Ів.21,18/.

По Христовому Вознесенні св.Петро став негайно виконувати уряд голови Христової Церкви.Він заряджує вибір апостола Маттія на місце відпавшого Юди.Він проповідує перший в дні Зелених Свят і навертає 3000 жидів до християнської віри.Він перший творить чуда в імя Ісуса перед брамою святині,оздоровляючи хорого каліку.В імені апостолів виступає св.Петро перед високою радою,він проводить у 50.р.на апостольськім Соборі в Єрусалимі,він перший приймає поган до християнської віри в Цезареї.Св.апостол Павло,хоч покликаний на апостола самим Ісусом,перед своєю працею іде до Єрусалиму,щоб побачити верховного апостола Петра/Гал.1,18/.

Тому слушно висказали св Отці на Соборі в Ефезі/431/ "Це є віддавна знана і ніким не оспорена правда,що св.Петро є князем і головою апостолів та фундаментом вселенської Церкви".

II. Римські Папи - це наслідники св.Петра і верховні пастирі всієї християнської Церкви.

Уряд голови Церкви не міг закінчитися зі смертю св.Петра,бо Церква має існувати до кінця світу.По смерті св.Петра головою християнської Церкви є Римські Папи,тому,що вони є наслідниками св.Петра на римськім епископськім престолі.

Св.Петро - це перший римський епископ.В Римі згинув він мученичою смертю.В Римі спочивають його тлінні останки.

Від самого початку християнської Церкви римських епископів признавали як верховних провідників християнського світу всі тогочасні Церкви. Учень апостолів св.Ігнатій з Антіохії/+107/ у листі до Римлян називає римську Церкву головою християнських громад.Св.Іриней з Ліону/+202/учить, що "кожна Церква щодо віри мусить бути згідна з римською Церквою з причини її вищого привілею".Св.Кипріян з Картагіни/+258/ називає римського епископа наслідником св.Петра.Тертуліян/+240/ називає римського епископа: "Епископом епископів",св.Амвросій /+397/ сказав:"Де був Петро,там є Церква".

Всі Вселенські Собори визнавали першенство Папи,посли римських папів проводили на вселенських Соборах.

Від Григорія I./+604/ прибрали Папи титул "слуга слуг Божих" Для відзначення потрійної влади,даної Христом,Папи носять потрійну корону - тіяру,а як наслідники св.Петра перстень рибалки.Задля святости уряду,що його вони виконують,називаємо Папу"святішим Отцем".

Впродовж двох тисяч років управляло Христовою Церквою 260 Папів.

Дорогі Браття і Сестри!Запамятаймо з сьогоднішньої духовної науки великі чесноти віри,любови і глибокої покори,що ними визначалися св.верховні апостоли Петро і Павло.Наслідуймо ці чесноти в нашому житті!Наша віра хай буде тверда,як скала,любов не лицемірна,покора глибока!

Дорожім нашою правдивою католицькою вірою!Дякуймо Христові,що дав нам ласку належати до єдиної,святої,соборної і апостольської Церкви!
Амінь.

Неділя 5. по Сошествію Св.Духа.

"Лякайтеся більше того,хто зможе погубити душу і тіло в пеклі"/Мат.10,28/.

ПРО ПЕКЛО.

В св.Євангелії ми чуємо про таку подію:Після успокоєння бурі на

морі Ісус прийшов у Ґерґесинську землю.По дорозі стрінули Ісуса два біснуваті,що вийшли з гробів,а були вони вельми злющі,так,що ніхто не важився ходити тою дорогою.Вони,побачивши Ісуса закричали:"Що нам,і тобі, Ісусе,Сину Божий! Чи Ти на те прийшов сюди,щоб нас заздалегідь мучити?" Ісус прогнав злих духів і вони ввійшли в поблизьке стадо свиней і затопили те стадо в морі.Пастухи повтікали і розповіли про все в городі.І ось увесь город вийшов на стрічу Ісусові і благали Його,щоб вийшов з їх границь"/Мат.8,28-34/.

Кожний з нас,Дорогі Браття і Сестри,скаже,що нерозумні були ті мешканці Ґерґесинської землі.Вони жалували за своїми стадами,що потонули в морі,і не хотіли почути науки Божественного Спасителя.Спаситель хотів їх звільнити від біснуватих людей,від того страшного пекла,що його там творили злі духи.

З нагоди сьогоднішньої св Євангелії розважмо правду християнської віри,а саме про пекло.

Багато людей не вірить у пекло,багато не хоче думати про пекло,кажуть,що пекло-це тільки пострах для малих дітей.Та однак,хоч не дуже радо слухають люди науки про пекло,воно є.Спаситель говорить виразно:"Лякайтесь того,хто може погубити тіло і душу в пеклі"...

Щоб доказати існування пекла,перейдемо докази:1/з вірувань поганських народів,2/з науки Ісуса Христа;3/з нашого розуму.

I. Старовинні поганські народи,як Халдейці,Асирійці,Єгиптяни,Перси,Індійці,вірили,що є місце вічних кар,сотворене Богом перед початком світу для злих духів.

Поганський історик Цельзус,що жив у другому столітті по Христі,так пише:"Християни вірять слушно в місце,де злі люди терплять вічні кари, бо таку віру має весь світ.

Поганські греки називали пекло Тартаром,що лежить глибоко під землею.До нього вкинено синів світла,що збунтувалися проти неба.

Грецький філософ Плятон у творі:"Ґорґіяс" пише:"Найбільші злочинці терплять найтяжчі,найстрашніші кари на вічні часи".

Поганські Германці називали пеклом місце"Настранд",що лежить глибоко під землею.В ньому живе стара,заздрісна гадюка "Нідгеґр",що веде постійно боротьбу з Богом.

Яскраво змалював пекло поет Данте в творі "Божественна Комедія". На брамі пекла він бачить такі страшні слова:

"Крізь мене дорога до країни болю,
Крізь мене ви йдете у вічну недолю.
Сюди йде дорога пропащих народів...
Мене створив Творець всіх небесних зводів
У своїй всеможній,справедливій волі,
В найвищій мудрості і першій любові...
Наперед мене сама вічність була,
Та сама вічність мене огорнула...
Я лиш справедливість свідчити вмію,
Всі,що сюди йдете,покиньте надію".

Який страшний біль і смуток залишається по тих,що йдуть у це місце,розповідає нам прегарна казка про грецьку богиню Прозерпіну.Одного разу молода богиня забавлялася на квітистих лугах Сицилії.Весняні квіти, білі лелії,червоні маки,сині гіяцинти манили богиню до себе.Прозерпіна зривала квіти,плела віночки своєї матері Деметери.Та нагло отворилась земля.Підземний бог Плютон виїхав з отвореної землі чорними кіньми і несподівано схопив молоду Прозерпіну та вернувся у своє царство темного підземелля.Земля закрилась.Останній крик нещасної доні почула мати Деметера.Вона негайно прилетіла на місце,але по доні пропав слід.Девять днів шукала Деметера своєї доні.Вкінці довідалася,що її доня попала в підземне царство тьми,що з нього нема спасіння.В гіркому розчаруванні богиня

V і віддалилася від

Деметера прокляла землю,що зродила приманчиві квіти.І негайно пожовкло листя дерев,зів'яли квіти і трави.Неначе спалена виглядала земля.Інші боги просили Деметеру,щоб зняла прокляття з землі,а вона домагалась від них своєї доні.Вкінці боги зробили суд і рішили,що на дві третини року Прозерпіна повернеться до своєї матері,а третю частину року мусить провести в темному царстві Плютона.І тому в третій частині року,коли Прозерпіна покидає маму і відходить у підземне царство,вся земля і вся природа сумує:сохнуть з жалю дерева,вянуть квітки,плаче природа холодними каплями осіннього дощу...

Так боялися погани того страшного місця,що ним є пекло.

II. Що ж говорить нам наша свята віра про пекло?

Наша св.віра говорить,що пекло-це місце злих духів і тих людей,що вмирають у тяжких гріхах без покаяння,це місце вічної кари і вічних мук. В Старім Завіті названо пекло місцем темноти,місцем мук,"де черв не умирає і вогонь не згасає"/Ісая 66,24/."Хто є між нами що міг би жити при вогні пожираючім?"-питає пророк Ісая/33,14/."Бо вогонь прийшов через мій гнів і буде горіти аж до найглибшого пекла" /Второз.32,22/."Він буде їх тіло мучити вогнем і червами" /Юдит 16,22/.

Нещасні душі жалуються в пеклі словами Йова/10,18/:"Ах,навіщо ж ти випровадив мене з материнського лона?Лішше було б,коли б я був загинув, щоб жадне людське око мене не бачило,поки я мав іти в цей край темряви і ніколи не вернутись"...

В Новім Завіті говорить Спаситель:"Лішше тобі з одним оком,з одною рукою ввійти до Божого царства,як з двома очима,з двома руками перебувати у вічному вогні".На Страшнім Суді скаже Ісус до грішних душ:"Ідіть від мене,прокляті,в огонь вічний,приготований для диявола і його слуг". /Мат,25,41/."Лякайтесь не тих,що вбивають тіло,а бійтесь тих,що зможуть погубити тіло і душу в пеклі".

При кінці світу"пішле Син Чоловічий своїх ангелів,що зберуть зі світу всіх,що творять беззаконня,і вкинуть їх у вогненну піч,де буде плач і скрегіт зубів".Так ясно говорить св.Євангелія про пекло.

Про пекло говорить нам ясно притча Ісуса про богача і бідного Лазаря.Два протилежні життя у світі,два відмінні життя у вічності.Убогий Лазар живе на цьому світі серед найбільших терпінь,позбавлений засобів до життя,позбавлений здоровя,без людського товариства.Його ложе-це смітник, його приятелі-пси,що приходять лизати його рани.Життя богача пливе багатим руслом земських втіх і світових скарбів.Він убраний в дорогу одежу,оточений веселим товариством,його веселять співи,чарує музика.Та все у світі має свій кінець.Смерть поклала кінець життю бідного Лазаря.Його душу понесли ангели на лоно Авраама.Вбогий смітник у годині смерти замінився в чудовий рай.Прийшов час на богача і його не поминула смерть.Душа богача опинилася в страшних муках пекла.Підніс богач свої очі до неба і побачив у великому щасті Лазаря."Отче,Аврааме,стала просити душа богача,пішли Лазаря,хай умочить у воді кінець свого пальця та остудить мій язик,бо я страшно терплю в цьому полумені".Даремні благання."Ти на світі зазнав щастя,тепер терпиш"-відповів Авраам."До того між нами і вами є велика пропасть і ніхто з неба не піде до пекла,а з пекла ніхто не прийде до неба".

III. Послухаймо,Дорогі Браття і Сестри,що говорить наш розум про існування пекла.

Важко людині зрозуміти цю велику правду про вічну кару в пеклі,важко погодити Боже милосердя з Божою справедливістю.Людина має від свого Сотворителя подвійний закон,природний закон сумління і заповіді обявленої релігії.Людина може переступити один і другий закон,бо має свободу волі.Отже за свободу волі людина відповідальна перед своїм Законодавцем Богом.

Друга правда нашої віри каже нам,що Бог є справедливий Суддя,що за

добре нагороджує,а за зле карає.За зневагу Божого закону призначена кара.

На світі не завжди Бог виконує свою кару.Багато злочинців тріюмфує, багато безбожників прилюдно зневажає Бога.Бог терпить,бо Бог вічний,а людська душа безсмертна.Тому мусять бути кари в другому житті,де Божа справедливість виконує свої суди і непоправних грішників віддаляє на віки від себе.Коли є вічна нагорода,вічне життя в небі,мусить бути і вічна кара.

Милосердний Бог не хоче смерти грішника,але хоче,щоб грішник жив. Бог сотворив людину з любови в раю,в стані ласки.Людина погордила Божою любовю і попала в прокляття.Тоді Спаситель,Божий Син,зійшов з неба,щоб показати людям ще більшу Божу любов.Він взяв людські гріхи на себе і пригвоздив їх на хресті,щоб всі люди,що повірують у Нього,спаслися від пекла і мали вічне життя.Бог притягає людину до себе через красу і дива природи.В кожному грісі перестерігає нас голосом сумління і кличе нас до себе при помочі різних хрестів і терпінь.

Бог вдоволяється навіть наверненням в останній годині життя.Чи ж міг Бог зробити більше,щоб спасти людей від пекла? Ні! Боже милосердя вичерпує всі можливі засоби.Коли ж не користає людина з тих Божих ласк,то прийде ніч,коли вже нічого не зможемо зробити для нашого спасіння.

Тому,Дорогі,страшне місце пекельних мук нехай все стоїть перед нашими очима!Оминаймо широку дорогу гріхів,що веде в те страшне місце.Не будьмо слугами диявола,бо пекло-це його царство.Шукаймо в нашому житті вузької дороги,що веде до неба,бо на ній видніють слова:"Бог хоче,щоб ці люди спаслися." Амінь.

Неділя 6. по Сошествію С. Духа.

"Ах тут деякі фарисеї подумали собі:
Сей хулить Бога"/Мат.9,3/.

ПРО БОГОХУЛЬСТВО.

Дорогі Браття і Сестри! Ви вже нераз чули про чудо Ісуса при оздоровленні розслабленого.Ісус переплив човном з невдячної Ґерґесинської країни,що не хотіла почути з уст Спасителя Божого Слова,і прибув у свій город.Тут люди принесли на ліжку розслабленого чоловіка і поставили перед Ісусом.Ісус побачив їх віру і сказав до розслабленого:"Бодрись,сину, відпускаються твої гріхи".Тоді то деякі фарисеї сказали собі:"Сей хулить Ісус знав їх гадки,тому сказав до них:"На що ви думаєте лукаве у ваших серцях? Що ж легше сказати:відпускаються тобі гріхи,чи сказати:встань і ходи?Отже,щоб ви знали,що Син Чоловічий має власть на землі прощати гріхи,сказав тоді Ісус до розслабленого:встань,візьми своє ліжко і йди до свого дому.Він встав і пішов до свого дому".

Дорогі Браття і Сестри! Ми бачимо зі св.Євангелії,що книжники і фарисеї не вірили в Божество Ісуса і не вірили в його власть відпускати людські гріхи.Слова Ісуса:"Відпускаються твої гріхи" вони уважали за хулу,зневагу Бога.

Тому застановімся в сьогоднішній науці над тим,що це таке богохульство,що це таке зневага Бога.Тим більше треба нам такої науки,бо люди на кожнім кроці зневажають святе Боже імя.

Отже приглянься:
1/.Коли зневажаємо Боже імя?
2/.Як Бог карає за зневагу свого св.імени?

I. "Хай буде імя Господнє благословенне від нині во віки"/Псалом 112,2/.Цими словами ми закінчуємо кожну св.Літургію."Нехай святиться Твоє імя",відмовляємо щоденно в Господній молитві.

Що треба нам розуміти під Божим іменем?

Під Божим іменем треба розуміти імя самого Бога,імя Спасителя,Божого Сина,імя Святого Духа,св.Тайни,св.Церкву,св.речі,св.Письмо і взагалі все,що стоїть у тісній сполуці з Богом.

Хоч друга Божа заповідь виразно забороняє зневагу Божого імени,бо Бог сказав ясно на горі Синай:"Не візьмеш імени твого Господа надармо!", то люди часто зневажають у різний спосіб імя Бога,а саме:1.висказуючи без почести св.імена;2.грішними думками і словами;3.проклонами,4.присягами;5.зломанням обітів.

1. У св.Письмі Старого Завіту записані такі слова:"Господь не буде уважати невинним того,хто надармо держить у своїх устах імя святого Бога"/Вихід 20,7/.Отже грішимо,коли в щоденних розмовах легкодушно, без цілі,або в гніві призиваємо Боже імя.Памятаймо завжди слова,що їх чуємо в часі св.Літургії:"Свят,свят,свят Господь Саваот".Його імя хай буде на наших устах,не в наших буденних розмовах,а тільки в часі нашої розмови з Богом,в часі нашої молитви.

2. Грішні думки і слова,висказані проти Божого імени,карали в Старім Завіті смертю."Хто зневажає імя Господа Бога,той має вмерти. Його повинна укамінувати ціла громада"/Левіт 24,16/.

В Новім Завіті говорить св.апостол Павло:"Не обманюйте себе,Бог не дасть зі себе глумити"/Гал.6,7/.Прикладів на це маємо багато.Вавилонський цар Валтазар глумився зі старозавітної святині і за це в тій самій хвилині згинув,побачивши слова на стіні своєї палати:Мане,Текель,Фарес,що їх писала невидна Божа рука.Ананія і Сафіра згинули наглою смертю за те,що говорили неправду перед Богом.Єретик Арій згинув наглою смертю за те,що зневажав Божого Сина.

3. Найбільше зневажають люди Боже імя своїми проклонами.Наш нарід так призвичаївся до різних проклонів,що часто не вважає їх за гріх.А це великий самообман.У своїм нерозумі людина проклинає себе,свої рідні діти,свою власну працю,і то не раз,а що години.Як же ж може сподіватися благословення від Бога,коли вона сама собі ворогом,ворогом свого щастя,ворогом щастя своїх дітей!? У св.Письмі написані виразно слова:"Не кленіться ані небом,ані землею!";"Не кленіть,а благословіть!" Благословення будує доми щастя,проклін руйнує те до самих основ.

4. Великим гріхом є фальшиві присяги на Боже імя.Присяга дозволена в суді,в державі,бо"присяга кладе кінець спорам між людьми"/Євр.6,16/.В св.Письмі сказано виразно:"Ти маєш присягати,коли потрібно,в правді,справедливості і законі"/Єрем.4,2/.

Хто фальшиво присягає,стягає Божий проклін на себе,на ввесь свій дім,на свою родину."Прокляття повинно прийти на дім того,хто присягає криво в моїм імені,прокляття має зійти в середину його дому і має його знищити, дерево разом з камінням"/Захар.5,4/.Так виразно говорить про цей гріх Божий голос на сторінках св.Письма.А Бог цю кару виконує часто.Судді невинної Сузанни свідчили фальшиво і за це були покарані смертю.Ви знаєте, дорогі,що Бог часто карає наглою смертю кривоприсяжників,бо,як кажеться в книзі Сіраха/20,26/,"ганебною плямою перед Богом є людська брехня". "Обманчиві людські уста є жахом перед Богом"/Притчі 12,22/.

Вже поганські народи бридилися і не любили неправди,а чесні грецькі мужі Арістид і Мільтіяд навіть у жарті ніколи не сказали неправди.Тому, Дорогі Браття і Сестри,стережіться фальшивої присяги,як найбільшого зла!

5. "Коли ти зробив обіт Богові,не зволікай з його виконанням,бо багато краще є не робити обітів,як не додержати зложеного обіту". Що обіт Богові можна складати,бачимо зі слів св.Письма.Патріярх Яків,будучи далеко від своєї батьківщини,у чужім краю,прирік Богові:"Коли Бог буде зі мною,коли я щасливо вернусь до дому мого батька,хочу дати Богові зі всього десятину"/Буття 28,20/.І цей обіт він виконав.

I ми,Дорогі Браття і Сестри,здалека від батьківщини повинні просити Бога,як просив Яків.Коли Бог буде з нами,коли нас поверне до дому наших батьків,служитимемо в нашій батьківщині усім , серцем Всевишньому Богові.

Такий обіт,приречення,зробили старенький Йоаким і Анна.Вони молились: "Коли Ти,Боже,вислухаєш наші молитви і поблагословиш нас дитинкою,то ми її віддамо на службу до святині".Цей обіт вони виконали,хоч як важко їм було випроваджувати з дому трилітню донечку Марію.

Дорогі Браття і Сестри! Нераз і ви робили приречення для Бога в часі своїх терпінь,тривоги,своєї недуги чи недуги ваших дітей.Пригадайте собі сьогодні,чи ви виконали перед Богом ті свої приречення.Коли ні,то не зволікайте з їх виконанням,бо є тяжким гріхом не додержати обітниці.Памятайте,що "правдомовність є ознакою злуки з Богом,а обманство є ознакою злуки з силами,ворожими Богові"/Ів.8,44/.

II. За зневагу Божого імени Бог карає людей важкими карами,бо "як можна творити таке велике зло і грішити проти св,імени Бога"/1 Мойс.39, 9/;так пише пророк Мойсей.

Псальмопівець Старого Завіту кличе до всіх:"Нехай увесь світ боїться Господа і все,що живе на землі"/Пс.33,8/.

За зневагу святині покарав Бог смертю синів Гелія.За зневагу Божого імени,за зневагу святочних днів карав Бог у Старім Завіті посухою,війнами,знищенням краю і неволею.За зневагу Бога покарав Господь наглою смертю Ананію,Сафіру,покарав єретека Арія,покарав відступника цісаря Юліяна, карав Бог поодиноких людей,карав і цілі народи,як ми це бачимо з всесвітньої історії.

Тому,Дорогі,хай сьогоднішня наука викличе в наших серцях почесть для св.Божого імени.Памятаймо,що "свят,свят,свят є Господь Савaот".Тому віддожіть від своїх уст усе:гнів,ненависть,злобу,хулу,соромливі розмови;так нас напоминає св.апостол Павло в листі до Колосеїв/3,8/.Слухайте слів псальмопівця,що кличе такими словами:

"Хвали,душе моя,Господа і не забувай на всі великі Його дари!" /Пс.103/.

Амінь.

Неділя 7. по Сошестві Св.Духа.

"І як вийшов Ісус,ішли за ним два сліпі,що кликали:Ісусе,сину Давида помилуй нас".../Мат.9,27/.

ДУШЕВНА СЛІПОТА:ПРО ГРІХ НЕВІРСТВА.

Два нещасні сліпі ішли за Ісусом і просили:"Помилуй нас,Сину Давида!"Коли Ісус увійшов у хату,приступили до Нього сліпі.Ісус запитав їх: "Чи віруєте,що можу це зробити?"-"Так,віруємо,Господи",відповіли сліпці. Тоді Ісус діткнувся їх очей і сказав:"Нехай вам станеться по вашій вірі!"І зараз відкрилися їм очі.

Св.Євангелія ставить нам перед очі нещасних сліпців.І справді:нема здається,на світі більш нещасних людей,як сліпці.Вони не бачать ясного світла сонця.Не бачать зоряного неба,не бачать квітучої весни,не бачать ні усміху ні радости на людських обличчах,не бачать дороги,здані на людську поміч.У них вічна,темна,непривітна ніч.

Як нещасні люди,що не мають зору,так ще більше нещасні ті,що сліпі на своїй душі.Душевна сліпота далеко більша недуга від сліпоти очей. Людина,темна на душі,не бачить ясного світла Божої науки,не бачить краси й радости небесного Царства,не бачить правдивої дороги в житті,а йде манівцями,що кінчаться пропастю.

Як повстає та недуга в нашій душі?-Вона повстає подібно,як сліпота очей.Хто перебуває довго під землею в копальнях,в нечистому повітрі,

той тратить швидко зір очей.Хто перебуває довго в темниці,як наш нещасний гетьман Кальнишевський,той тратить зір очей.Хто вдивляється в яскраве світло сонця,псує свій зір.Хто читає невиразно друковані книги,ослаблює свій зір.Хто не вмиває своїх очей,наражується на втрату зору.

Подібно є і з нашою душею.Хто перебуває в грішних товариствах,хто блукає в темноті гріха,той ослаблює зір своєї душі.Хто вдивляється в яскравий блиск земських приман,дає себе заманити чарами цього світу,поволі тратить зір своєї душі,відвертається від Бога та прилягає до світу.Хто читає безбожні книги,зачинає теж поволі тратити правдивий зір своєї душі і переймається неправдивими безбожними науками.Хто не змиває своєї душі живою водою св.Тайн,той наражує свою душу на вічну недугу сліпоти.

Ліком проти душевної сліпоти є св.віра.Невірство осліплює нашу душу. Тому то Ісус при кожному уздоровленні вимагав віри."Чи віруєте,що я можу це зробити?"-питав Ісус сліпців.І сьогодні питає вас,Дорогі Браття і Сестри,той самий Ісус:Чи ви віруєте в мене,чи віруєте в св.Євангелію?Чи несумніваєтесь у правдах християнської віри,чи не противитесь обявленим правдам християнської віри?А треба знати,що це гріх тяжкий,гріх проти Св. Духа.Тому розважмо в отсій науці:

І.Злобу гріха невірства
2.Кари за невірство.

І. В нинішніх часах говорять багато люди про переміну світу,переміну життєвих відносин,перебудову народнього життя.В багатообіцюючих словах заповідають велику віднову всього життя.В різний спосіб плянують керманичі перевести ту перебудову.А єдиним фундаментом,тривалою підставою відновленого життя може бути тільки Христова наука.Народи повинні взяти в тій перебудові зброю світла,повинні бути осторожними,щоб знову не попасти в ту руїну,що в ній опинилися наслідком страшної війни.

Чувайте!Держіть отвореними очі,щоб швидко можна пізнати ворожі затії!Грецьке передання говорить про одного героя,що звався Аргус.Він мав величезну силу.Ніхто з ворогів не міг його перемогти,бо він мав дуже багато очей.Коли одні очі чували,інші в тому часі спали.Раз прийшов до нього божок Гермес з чарівною музикою.Він грав так гарно,так приманчиво,так чудово,що силач Аргус,очарований його грою,замкнув усі очі.Тоді Гермес приступив до нього і відрубав йому голову

Хоч це переказ,але говорить нам правду.Як довго людина стережеться, чуває,тяжко її перемогти.Під сьогоднішню хвилину,Дорогі,треба нам мати багато очей.Батьки нехай мають отворені очі на свої діти,що так легко дають себе заманити чарами неморальних вистав,забав,безбожних часописів,книжок.

Будьте чуйні і боріться за християнські права!Нашим гаслом має бути: Один Бог,що має право над кожною людиною і всіми народами і всіми державами.Один Спаситель,що всіх відкупив своєю Кровю.Одна Церква,що має право навчати всі народи.Одна віра,що є найбільшим добром усього світу.

Слова,що їх сказав Спаситель до апостолів:"Дух Святий переконає світ про гріх,бо світ не вірить у мене"/Ів.10,8/,відносяться і до сьогоднішнього світу.Гріх невірства поширений далеко між народами.Вірно описує св.Павло тих новочасних недовірків:"Вони уважають себе за мудрих,а є нерозумними"/Рим.1,20/."Вони поступові,а ми назадники,вони признають природу,а перечать Сотворителя".В св.Письмі говориться,що ті люди,що не пізнають Бога з природи,не є виправдані/Рим.1,20/.

Гріх невірства є повний злоби,бо"хто не вірить Божому Синові,робить його неправдомовним,бо не вірить у свідоцтво,що його дав Бог про свого Сина"/І.Ів.5,10/:"Син є відблиском Божої слави і образом його істоти"/Євр. 1,2/."Невірні люди мають за батька злого духа"/Ів.8,43/.Невірство провадить до гордости і заперечення Бога по словам Шевченка:

"І я,не я,і все те бачив,
Все те знаю,
Нема ні Бога,ані раю,
А тільки я"...

II. За гріх невірства Бог карає важкими карами на світі і в другому житті:"Хто не вірить,буде осуджений",говорить Спаситель."Божий гнів приходить на діти невірства",пише св.апостол Павло в листі до Колоссеїв/3,6/ "Без віри не можна подобатися Богові"/Євр.11,6/.Св.апостол Іван Богослов пише у своєму посланні:"Хто не вірить Синові,Божий гнів тяжить на нім"/Ів.3,36/.

Покарав Бог Арона,покарав Мойсея за сумнів у вірі.За той сумнів Мойсей,не зважаючи на 40-річну мандрівку і кермування народом у важкій дорозі через дикі пустині,не ввійшов до рідного краю.За недостачу віри в слова архангела Гавриїла священик Захарія онімів до того часу,коли здійснилися слова архангела.За невірство карав Бог часто ізраїльський нарід і віддавав його в неволю поганських народів.Невірство кінчиться повною утратою Божої ласки і смертю душі."Коли не вірите,помрете у вашім гріхі"/Ів.8,24/.

Невірство буде осуджене на Божім суді."Хто не вірить,буде осуджений". "Хто Синові не вірить,той не побачить життя,тільки гнів Божий тяжить на нім"/Ів.3,36/.

В св.Письмі Старого Завіту читаємо слова:"Бог нас сотворив усіх і невірного для останнього суду"/Прич.16,4/.Тому,Дорогі Браття і Сестри,коли чуємо ці важні слова св.Письма,не допускаймо невірства до нашого серця. Скажім словами нашого поета Шашкевича:

"Очі мені вирвеш і душу мені вирвеш,а не вирвеш віри з мого серця!"

На невірних жалується Бог словами:"Слухай,небо,слухай земле:Я виховав синів,а вони погордили мною"/Ісая 1,2/.Тож коли хочемо бути щасливими,зберігаймо у своєму серці глибоку віру в Бога.Слухаймо,що говорить Бог:"Царство Боже буде відібране від невірного народу і буде дане народові,що приноситиме овочі"/Мат.21,43/.

А до тих,що хотіли б ширити невірство в нашім народі,кличмо словами:

Не гасіть вогню святого!
Хай полумям ясним світить усім!
І силою віри в єдиного Бога
Народні сили відновім та скріпім! Амінь.

ВИДАЛА Апостольська Візитатура і Адміністратура греко-католицької Церкви в Німеччині.

Мюнхен - Пазінг

1946

о.Евген Мацелюк.

ПРОПОВІДІ

Ч.9./12/ ВЕРЕСЕНЬ 1946 РІК II.

12.НЕДІЛЯ ПО СОШЕСТВІЇ СВЯТОГО ДУХА.

"Коли ж бажаєш увійти в життя,
виконуй заповіді"./Мат.19,17/.

Про Божі заповіді.

Кожна людина бажає вічного життя,тому для всіх буде цікавим питання,як можна осягнути вічне життя?Люди завсіди цікавилися цим питанням.Різні філософічні науки,різні релігії займалися цим важливим питанням і шукали шляхів до вічнсго життя.

Сьогоднішня св.Євангелія оповідає нам про такого чоловіка,що, шукаючи цього шляху,прийшов до Ісуса питати поради,як знайти шлях до вічного життя?Ісус,Божественний Учитель,дав цьому чоловікові важливу науку і вказав шлях до вічного життя.Ця наука важлива і для всіх людей.Тому послухайте,дорогі браття і сестри,з великою увагою сьогоднішньої св.Євангелії!

Прийшов один чоловік до Ісуса і сказав:"Учителю благий,що мені доброго робити,щоб мати вічне життя?".Ісус сказав до нього:"Чого ти називаєш мене благим?Ніхто не є благий,тільки один Бог.Коли ж бажаєш увійти в життя,виконуй заповіді!"

—Котрі? — питає він.Ісус каже:"Оці: Не вбивай,не прелюбодій, не кради,не свідчи неправдиво.Шануй твого батька і матір і люби ближнього твого,як себе самого!"І сказав Йому молодець:"Все те я виконував змалку.Чого ще не вистачає мені?

Сказав Ісус до нього:"Коли хочеш бути досконалим,іди,продай все,що маєш,і дай убогим і будеш мати скарб на небі,і прийди та йди слідом за мною!"

Як же ж почув молодець це слово,відійшов засмучений,бо мав великі достатки.

Ісус сказав до своїх учнів:"Направду,я говорю вам,що тяжко багатому ввійти в царство небесне.Знову кажу я вам:"Легше верблюдові пройти крізь вухо голки,ніж багатому ввійти в царство Боже."

Почувши це,ученики Його дуже дивувалися,кажучи:"Хто ж зможе спастися?" Ісус поглянув і сказав:"У людей це неможливе,у Бога все можливе".

Ось такий гарний зміст сьогоднішньої св.Євангелії.

Не зважаючи на свої достатки й вигідне життя,багатий молодець, не вдоволений цим світом,шукає шляху до вічного життя.Сам своїми силами не може знайти цієї дороги,тому прийшов до найбільшого учителя,Ісуса і запитав:"Що доброго маю робити в житті,щоб мати вічне життя?"

"Коли бажаєш увійти в життя,виконуй заповіді!" —відповів Йому Ісус.Дорогі браття і сестри!Ідіть за прикладом цього молодця і завжди запитуйте себе,що вам доброго робити,щоб осягнути вічне життя.Тому,що за наукою Спасителя виконування Божих заповідів є найважнішою умовою осягнення вічного життя,розважмо в сьогоднішній науці:

1/Як Бог проголосив свої заповіді? 2/ Як люди виконували Божі заповіді в Старім Завіті?. 3/Важливість Божих заповідів сьогодні.

I. На третій місяць по виході з Єгипту прийшли Ізраїльтяни в пустелю Синай. Напроти високої гори Синай вони розташували свої намети. Мойсей вийшов на гору. Там промовив до нього Господь такими словами: "Коли ви тепер послухаєте мого голосу і будете виконувати мій закон, будете мати особливу власність між усіма народами землі і будете святим народом. Увесь народ має освятитись і приготовлятися два дні. На третій день я зійду на гору Синай перед народом."

Настав третій день. Густі хмари вкрили гору. Показались у хмарах ясні блискавки і загуділи громи. Голос ангельських труб розносився довкола. Всіх огорнув великий страх. Мойсей випровадив нарід з табору і розташував його у підніжжя гори Синай. Вся гора вкрилася димом, горіла і дрижала, бо Господь зійшов у вогні. Голос труб ставав щораз сильніший; Мойсей вийшов на гору. Вмить затихли громи і замовк голос ангельських труб. З гори почувся Божий голос, що промовляв до народу: "Я є Господь Бог твій, що випровадив тебе з єгипетської землі і з дому неволі: 1/Не будеш мати інших богів крім мене; 2/ Не взивай імени Господа Бога твого надармо; 3/Памятай день святий святкувати; 4/Шануй твого батька і твою матір, а добре тобі буде, і будеш довго жити на землі; 5/Не убивай; 6/Не прелюбодій; 7/Не кради. 8/Не свідчи неправдиво проти твого ближнього; 9/Не пожадай жінки ближнього твого; 10/Не пожадай ніякого добра, що належить ближньому твоєму."

Серед громів і блискавиць, при гучнім голосі ангельських труб, проголосив Бог свої заповіді. Вони звуться Божими заповідями, бо сам Бог проголосив їх світові.

З великого страху лежали люди на землі і не сміли поглянути на гору. Перейняті страхом, вони просили Мойсея: "Говори до нас! Ми хочемо тебе слухати. Нехай Господь не говорить до нас, бо ми зі страху повмираємо".

"Не лякайтеся!" – відповів Мойсей. "Бог з'явився, щоб вас переконати і наповнити страхом ваші серця." І списав Бог свої заповіді на двох камяних таблицях для переховування у скинії завіту.

Що ж мали означати ті дивні явища природи? Небо вкрилося густими, чорними хмарами; це мало означати ту темряву в душі людини, коли вона не знає Божого закону. Жахом проймаючий голос ангельських труб, зловіщі громи, вогонь і дрижання гори мали означати Божі кари за злегковаження Божих заповідів. Дощ і ясні блискавки серед темряви мали означати Божі ласки, які сплинуть на людей, що будуть дотримуватися Божих заповідів.

Всі закони списав Мойсей у книгу завіту і прочитав народові. Народ вислухав і сказав: "Все, що Бог наказав, будемо виконувати."

Мойсей приніс криваву жертву, взяв кров з жертви, покропив нарід і сказав: "Це є кров завіту, що його Бог заключив з вами."

Дорогі у Христі, глядіть, як урочисто проголосив Бог свої заповіді! Тому хай вони будуть для вас святими! Нехай ніхто з вас не важиться переступити Божих заповідів, бо страшно є в пасти в руки Бога живого!

II. Б о ж і з а п о в і д і б у л и д л я і з р а ї л ь с ь к о г о н а р о д у н а й б і л ь ш о ю с в я т і с т ю. Дві камяні таблиці переховувалися в найважнішій частині старозавітної святині, в кивоті завіту.

За невиконання Божих заповідів загрожувала кара смерти. У св. Письмі Старого Завіту записані такі обовязки ізраїльського народу: "Слухай, Ізраїлю! Ти повинен Господа Бога любити цілим серцем і цілою душею! Виконуй Божі заповіді і роби те, що Богові приємне і добре!"

Автор книги Екклезіяст кличе до народу: "Лякайтеся Бога і заховуйте закони! Це робить людину досконалою."/Екл.12,13/. Праведний То-

вія дає таку науку своєму синові:"Будь вірний,сину!Хоч ми провадимо вбоге життя,але одержимо багато доброго,коли будемо боятися Бога,коли будемо творити добро й уникатимемо всіх гріхів."

Праведні люди Старого Завіту воліли краще смерть,ніж зневагу Божих заповідів.Перед смертю мученик старець Єлеазар сказав до царя Антіоха:"Тому я відважно жертвую своє життя і дам добрий приклад для молоді,як треба вмирати відважно за святі закони."Мужні макавейські брати перед своїми муками так відізвалися до безбожного царя:"Ми готові скорше вмерти,ніж зломити Божі закони"!А наймолодший з них промовив:"Царю!Я не слухаю твого наказу,я слухаю закону Божого!"

Ось прекрасні приклади дотримання Божих заповідів!Краща смерть, ніж переступлення святої Божої волі в Божих заповідях!

III. Правдива Божа любов не міститься в почуттях нашої душі, а в ділах."То є любов Бога,щоб ми виконували Його заповіді" — пише св.євангелист Іван./1. Ів.5,3/.

Божі заповіді зобовязують всіх людей у Новім Завіті,бо Ісус сам говорить у св.Євангелії:"Якщо хочеш мати вічне життя,виконуй заповіді!"Слухай,брате,слухай,дорога сестро,цих слів христових!Слухай,зберігай Божі заповіді у своїм серці!"А заповіді Його тяжкі не є"— говорить далі св.Апостол Іван Богослов.

"Хто має мої заповіді і виконує їх,той любить мене;хто ж любить мене,буде улюблений моїм Отцем,і я буду його любити й обявлюся йому"— говорить Спаситель.

Нехай же увесь світ покаже свою любов до Бога через виконання Божих заповідів! У теперішніх часах деякі люди хотять створити рай на землі,і тому заперечують рай після смерти.Вони поборюють релігію, яка вчить про рай поза гробом.З упадком релігії упадають Божі заповіді,а з тим упадає і підстава всякого щасливого життя народів.

Коли нема релігії,нема четвертої заповіді.Без четвертої заповіді нема авторитету в родині та в державі.Послух та авторитет потрібні в кожнім товаристві,в кожній державі.Без авторитету і послуху повстає безладдя й анархія.Четверта Божа заповідь учить нас послуху, учить нас цінити авторитет влади.Без релігії,без четвертої заповіді нема добрих дітей,нема щасливих родин,нема щасливих батьків і матерів!Без релігії нема пятої заповіді,а без пятої заповіді нема безпеки життя!Одного разу сказав прихильник безбожників Бебель:"Держава майбутнього/без Бога/ буде хоч би ціною соток тисяч людських голов." Чи ж можна,дорогі браття і сестри,назвати такі держави раєм,ті держави,в яких кров плила ріками в імя"свободи,рівности і братерства?"

Без шостої Божої заповіді нема на світі подружнього щастя,нема щасливих подруж,а є розводи,тяжкі гріхи;є покинуті,занедбані діти;а про їх родичів можна сказати словами Шевченка:"Краще,щоб не мали таких батьків!"

Без релігії нема у світі сьомої Божої заповіді.Без сьомої Божої заповіді нема ніякого забезпечення людського дорібку,майна і людської праці.Без сьомої Божої заповіді повстають злодійства,грабунки,кривди вдів,сиріт і кривди працюючих робітників.Отже,сьома заповідь — це підстава добра людства.

Без восьмої Божої заповіді нема чесности,вірности,нема справедливости в людськім житті,а є обмови,очорнення,пограбування людської чести і неправдиві присяги.

Отже,на кожнім кроці бачимо,дорогі,що Божі заповіді є підставою мирного і щасливого життя народів у світі.

Де народи виповняють ці заповіді,там варто жити,там щасливий край.Краї,де Божих заповідів не дотримуються,сумні і нещасні.

Коли сьогоднішній світ хоче бути щасливим, коли народи хотять зажити справді мирним життям, нехай питають Спасителя, як питав молодець: "Що нам робити, щоб ми були щасливі?" А Ісус їм скаже, як сказав молодцеві: "Коли хочеш мати вічне життя, виконуй заповіді!" Амінь.

НЕДІЛЯ 13. ПО СОШЕСТВІЇ СВЯТОГО ДУХА.

" Виноградарі, побачивши сина, радились між собою: "Це наслідник! Ходім убиймо його і заберемо його наслідця"./Мат.21,38/.

Про лакімство.

Поміж головними гріхами на другому місці є гріх лакімства. Гріх лакімства є дуже небезпечним гріхом, бо часто стає причиною інших тяжких гріхів, а саме: людської кривди, ненависти, убивства, грабунку, неправдивої присяги і нерозкаяння аж до смерти. Про гріх лакімства оповідає нам сьогоднішня св. Євангелія. Послухаймо, дорогі, що говорить св. Євангелія про цей страшний гріх.

"І іншої приповісти послухайте" – кличе до нас Спаситель у св. Євангелії: "Був один чоловік, господар, що насадив виноградник і обгородив його плотом, і викопав у ньому винотоку і збудував башту, і віддав його виноградарям і відїхав. Коли ж наближалася пора збирати овоч, післав він своїх слуг до виноградарів, щоб взяти свої овочі. І взявши його слуг, виноградарі одного побили, другого вбили, іншого закидали камінням. Знову післав він інших слуг більше, ніж передтим і зробили їм так само. Нарешті післав до них свого сина, кажучи: "Посоромляться мого сина". Виноградарі, побачивши сина, радились між собою: "Це наслідник, ходім, убиймо його, та й заберемо його наслідця". І взявши його, викинули геть з виноградника і вбили! А як прийде господар виноградника, то що зробить тим виноградарям?"

Кажуть вони до Нього: "Лютих люто погубить, а виноградник віддасть іншим виноградарям, що будуть віддавати Йому овоч у свій час". І сказав до них Ісус: "Хіба ніколи ви не читали в писаннях? Камінь, що відкинули будівничі, стався головою угла. Від Господа це сталося і дивне воно в очах наших"...

Лакімство виноградарів довело їх до тяжких гріхів, до убивства слуг господаря, а потім і до вбивства сина господаря і викликало в них бажання заволодіти власністю господаря.

В сьогоднішніх часах, дорогі браття і сестри, є теж багато людей, що хорують на ту важку недугу лакімства. Лакомий чоловік спосібний до всього. Мамона грошва так діє на нього, що він продасть за гріш свою честь, продасть батька й матір, продасть свою батьківщину і навіть свою власну душу.

Тому розважмо в сьогоднішній науці гріх лакомства й пізнаємо, що: 1/ Лакімство не дає людині щастя на світі, 2/ Лакімство – це велика перешкода нашого спасіння.

I. Лакомий бачить мету свого життя у придбанні й уживанні земних дібр. Як не осягне цих дібр, він чується нещасливим і невдоволеним. Якщо осягає ті добра, теж чується невдоволеним, бо людське серце ненаситнечим більше має, тим більше бажає. Тому нагадує нам св. апостол Павло словами: "Ваше життя нехай не буде лакомим, будьте вдоволені тим, що маєте."/Евр.13,5/. "Лакомство – це служба божкам", – говорить св. Павло.

Лакома людина жертвує мамоні свою силу, свій час і ціле своє життя, а все ж таки щастя не знаходить. Св. апостол Яків так пише про лакомих: "В и б а ж а є т е і н е м а є т е, у б и в а є т е і з а в и д у є т е, і н е м о ж е т е о с я г н у т и". /Яків 4,2/.

Не осягнув щастя лакомий цар Ахав; не осягнув щастя лакомий цар Валтазар, що забрав всі золоті сосуди у Божій святині; не осягнув щастя зрадник Юда. Бог часто карає лакомих. "Багацтво ваше зітліло і шати ваші міль поїв. Золото і ваше срібло перржавіло, а іржа їх буде свідченням проти вас і з'їсть ваше тіло, як вогонь". /Яків 5,2-3/. Такими словами перестерігає св. апостол Яків перед гріхом лакімства. Л а к і м с т в о - ц е в б и в с т в о н а й ш л я х е т н і ш и х п о ч у т т і в н а ш о ї д у ш і, це вбивство любови й милосердя. Св. Амвросій так звертався у своїй проповіді до лакомих людей: "Ви оздоблюєте величаво стіни ваших домів, а з бідних здираєте одіж. Ви роздумуєте над тим, який ще скарб принести до свого дому, а не глянете на бідного, що просить дрібної підмоги біля ваших дверей. Голодні простягають до вас руки, а ви, замість дати їм поміч, в золоті прикраси вбираєте свої коні. Чи ж знаєте, який суд стягаєте на себе?"

Одного разу вибухла велика пожежа в одній пристані Ню Йорку, званій Гобокен. Тисячі людей чекали на поміч, на рятунок. Приплили моряки на поміч і рятували людей з хмар диму і вогню. Рятували, та не всіх. Лакімство підказувало їм рятувати тільки тих, що мали гроші. Хто не мав грошей, того немилосердно скидали в море. Ось так нищить лакімство найшляхетніші почуття в людині.

Л а к і м с т в о ш и р и т ь р о з п у с т у. Скільки людей продає себе, своє тіло і свою честь за марний гріш! І нераз купує собі людина на все життя важкі недуги тіла.

Л а к і м с т в о п р о д а є з а м а р н и й г р і ш с в о ї х н а й б л и ж ч и х, с в о ю б а т ь к і в щ и н у. Лакімство родить перевертнів, яничарів, що зраджують свою батьківщину /Юда/.

Не таким був пророк Мойсей. Він відрікся достатків фараона, царського життя, і волів страдати з Божими людьми; тут він знайшов багацтва більші від єгипетських скарбів". /Євр. 11,24-26/.

Л а к і м с т в о є п р и ч и н о ю л ю д с ь к о ї к р и в д и і т о м у в и к л и к у є н е с п о к і й у с е р ц і. "Ось затримана плата робітників, що орали ваші ниви, кричить до Господа, і нарікання женців дійшло до ушей Господа" - говорить св. апостол Яків. /Яків 5,4

Ось такі наслідки гріха лакімства! Тому, дорогі, слухаймо слів Спасителя: "Не шукайте скарбів там, де їх іржа і мільз'їдає, де злодії крадуть, а шукайте скарбів на небі!"

II. Л а к і м с т в о - ц е в е л и к а п е р е ш к о д а д л я н а ш о г о с п а с і н н я. "Легше верблюдові пройти через вухо голки, аніж багатому ввійти до небесного царства." Чому? Бо лакімство прив'язує серце людини до світу, та доводить до забуття правдивої мети життя, пізнання Бога.

Л а к і м с т в о - ц е з н е в а г а Б о ж о г о П р о в и д і н н я, Б о ж о ї л ю б о в и. Суттєва прикмета Божої істоти - це любов. "Бог є любов" - говорить св. євангеліст Іван, а лакімство суперечить Божій любові.

В 70. р. по народженні Ісуса Христа за цісаря Веспасіяна зібрався римський сенат і займався питанням, як назвати найвищого Бога? Один із сенаторів сказав: "Найвищого Бога треба назвати богом багацтва"; другий сенатор сказав: "Найвищого Бога треба назвати богом могучих"; третій сказав: "Богом мудреців". Потім підвівся один із сенаторів і так промовив: "Коли назвемо найвищого Бога богом багатих, то не буде богом убогих; а як назвемо богом могучих, то не буде богом підданих; а як назвемо богом мудрих, то не буде богом невчених." Після того розвинув образ, що представляв молодого чоловіка з радісними рисами обличчя. Під образом був напис: "Я люблю

вас,я прощаю вам,бо я Бог любови".Всі сенатори зраділи."Справді!Найвищий Бог -- це Бог любови."

Щодо людей можемо сказати подібні слова.П р а в д и в а л ю д и н а - ц е т а, щ о м а є л ю б о в;бо людина сотворена на образ Божий,а Бог є любов.

Л а к і м с т в о з д и р а є з н а ш о ї д у ш і п р а в д и в и й о б р а з л ю д и н и.Це пригадує нам св.апостол Іван Богослов:"Не любіть світу,ані того,що у світі."/1 Ів.2,15/,бо"світ перейде і хотіння його."/1 Ів.2,17/.

А в годині смерти людина пізнає,що все те"сувта сует",марнота над марнотами,як сказав цар Соломон.

Л а к і м с т в о п о р о д ж у є в д у ш і л ю д и н и з а к а м е н і л і с т ь н а с п а с е н н і н а г а д у в а н н я, а часто н е р о з к а я н н і с т ь а ж д о с м е р т и.Гріх лакімства відвернув серце апостола Юди від Божественного Учителя,від Божої Правди і довів до ганебної зради Учителя,а заразом до страшної смерти в розпуці і нерозкаянні.

Тому,дорогі браття і сестри,не допускайте цього гріха до вашого серця;не використовуйте нікого так званою"спекуляцією",не шкодуйте за вашими маєтками,що їх стратили через страшну війну."Ваше життя нехай не буде лакомим,а будьте вдоволені тим,що маєте". Амінь.

НЕДІЛЯ 14.ПО СОШЕСТВІЇ СВЯТОГО ДУХА.

" Багато званих,а мало вибраних."
/Мат.22,14/.

1/ В с і п о к л и к а н і, 2/ Ч о м у м а л о в и б р а н и х.

У св.Письмі читаємо такі слова:"Бог х о ч е , щ о б у с і л ю д и с п а с л и с я і п р и й ш л и д о п і з н а н н я п р а в д и".В сьогоднішній св.Євангелії ми чуємо слова:"Багато званих,мало вибраних".

Як погодити ці слова,про це говорить нам сьогоднішня св.Євангілія. Послухайте,дорогі,що говорить св.Євангелія.

"І відізвався Ісус,знов промовив до них приповістями,кажучи:"Уподобилось небесне царство чоловікові-цареві,що справляв весілля своєму синові,і післав свої слуги кликати запрошених на весілля,і не хотіли прийти.Знов післав інших слуг,кажучи:"Скажіть запрошеним:"Ось я наготовив мій обід,мої воли і годоване побито і все приготоване;ідіть на весілля!Вони,занехаявши,пішли собі один на хутір,другий до свого торгу,а останні,взявши його слуг,знущалися над ними і повбивали.Цар,почувши,прогнівився і,піславши своє військо,вигубив тих розбишак і запалив їх місто.

Тоді сказав до своїх слуг:"Весілля готове,запрошені не були достойні.Ідіть на розхідні дороги і кого знайдете,запрошуйте на весілля."

І слуги,вийшовши на дороги,зібрали всіх,кого знайшли,і лихих і добрих,і було весілля повне гостей.Цар же ввійшовши подивитись на гостей,побачив там чоловіка,неодягненого у весільну одежу,і сказав до нього:"Друже,як це ти ввійшов сюди,не мавши весільної одежі?"А він мовчав.Тоді сказав цар до слуг:"Звязавши йому руки і ноги,візьміть його і вкиньте в тьму кромішню;там буде плач і скреготання зубів.Багато бо званих,а мало вибраних."

Що ж означає ця притча? - спитаєте,дорогі.Цар,що справляє весілля,то цар неба і землі,що через свого Сина зготував радощі Божого царства для всіх людей.Запрошені гості - це всі народи світу,що мають

убратись у весільну одіж св.Тайни хрещення і ввійти до Божого царства. Запрошені гості не послухали запрошення царя,не пішли на весілля,а звернулися до своїх щоденних занять.Так поступає сьогодні багато людей і не слухають запрошень Христової Церкви,а займаються більше мирськими справами.Тому,хоч багато запрошених,мало буде вибраних у Божім царстві.

Є знову деякі християни,що вірять у попереднє призначення до Божого царства.Як ця справа представляється за наукою католицької Церкви, розглянемо в сьогоднішній науці.Християнська католицька Церква учить, що: 1/ Всі люди покликані до Божого царства. 2/ Чому ж буде мало вибраних?

I. Правдою є,що Бог Творець нічим не обмежений у вільнім розділюванні своїх дібр і своїх ласк.Бог розділяє свої ласки вільно;одному дає більше ласк,іншому менше.Про це говорить виразно приповість про таланти.Кожній людині дає Бог свої ласки,відповідно до її спроможности. У своїй овобідній волі вибирає Бог певних людей до більших діл,як це зробив у виборі апостолів.Ісус сказав:"Не ви мене вибрали,а я вибрав вас зі світу".Певною річчю є,що Бог вільно роздає свої нагороди.Це бачимо з приповісті про виноградник,до котрого кликав господар робітників у кожній порі дня,а вечором виплатив усім робітникам ту саму нагороду і тим,що працювали довше,і тим,що стали до праці в коротшім часі.

Хоч Бог,як вільна істота,вільно і на свій розсуд розділяє свої дари,то все ж таки,Бог хоче спасіння всіх людей.На це маємо докази у св.Письмі.Пророк Ісая говорить про Спасителя світу так:"Він зранений задля наших неправих діл;він убитий задля наших гріхів,задля нашого миру лежить на нім кара і через його рани ми вилікувані."/Іс.53,5/.

Наш дорогий Спаситель,як добрий пастир,шукав усіх заблудших овець, щоб на своїх раменах принести їх до Божого стада.Спаситель запевняв, що нема більшої радости на небі,як з приводу навернення кожного грішника.Спаситель шукає митарів і грішників,гостить у їх домі і навчає їх,бо здорові не потребують лікаря,а хворі.Ісус навертає грішницю Самарянку,іде до грішників у Ґерґесинський край,тішиться наверненням грішника,розбіника,і потішає його словами:"Ще сьогодні будеш зі мною в раю".

До своєї Божої трапези запрошує Спаситель всіх людей:"Прийміть і споживайте моє тіло,що за вас ламається;"Пийте з неї всі,це є моя кров,що за вас і за многих проливається."

Ісус бажає потішити всіх,що потребують розради на світі:"Прийдіть до мене всі обтяжені горем,і я вас потішу."Ісус дає наказ апостолам: "Ідіть і навчайте всі народи та хрестіть їх в імя Отця,і Сина,і Святого Духа."/Мат.28,19/."Проповідуйте Євангелію всім сотворінням"./Марко. 16,15/.Цими словами наш Спаситель запевняє нас,що до Божого царства покликані всі люди.

Тому св.апостол Павло кличе до вірних:"Ви є змиті,ви освячені, ви оправдані в імя Господа Ісуса Христа""/1.Кор.6,11/."Любов Господа розлита в наших серцях через Святого Духа,котрий нам даний"/Римл.5,5/. "Ми маємо певну надію ввійти у святиню,де Він нам вказав нову дорогу до життя"/Євр.5,9/."Творіть покуту і дайтеся охрестити в імя Ісуса Христа для прощення ваших гріхів,а одержите дар Святого Духа"/Діяння 2,38/.Про покликання всіх людей до Божого царства найкраще говорить нам сьогоднішня св.Євангелія.Тому,дорогі браття і сестри,дякуйте Всевишньому Богові за ласку покликання до Божого царства!

II. Тепер розважмо друге питання:Чому буде мало вибраних? В чому тут причина?Та причина полягає не в Бозі, а в людській байдужності.Спаситель говорив часто з жалем до непоправних мешканців Єрусалиму:"Скільки разів я хотів вас зібрати,як квочка

збирає курчата,а ви не хотіли.". Запрошені гості не прийшли на весілля, бо не хотіли.В часі страшного потопу мало було вибраних,бо люди не хотіли слухати проповіді патріярха Ноя,що 120 літ закликав тодішній грішний світ до покути,до Бога.Чотири особи врятувалися з страшного вогню в Содомі й Гоморі,бо тисячі мешканців жили в страшній розпусті.З великого числа,приблизно з двох мілионів людей,що вийшли з Мойсеєм з Єгипту,за - ледве два - Ісус Навин і Халев - увійшли до обіцяного краю;решта загинула в пустині підчас сорокалітньої мандрівки.Чому так мало?За непослух, за гріхи проти Бога,за невдоволення з Божої опіки та за нарікання не ввійшли вони до рідного краю.

Так було давно.Так є,дорогі браття і сестри,й сьогодні!Різними способами кличе нас Бог до свого царства.Кличе до нашого розуму,до нашого сумління;кличе нас нашими терпіннями і хрестами;кличе нас через своїх слуг-священиків:"Ходіть,все готове для вас у Божім царстві!"

На жаль,багато людей відмовляється від Божого царства.Для них кращий світ,світові примани і світові заняття.Голос церковних дзвонів урочисто запрошує всіх у неділі і свята до Божого дому на Богослуження.На жаль,багато не слухають церковних дзвонів і не хотять прийти на св.Літургію;вибираються в дорогу,управляють спорт,роблять засідання,проби, грають у карти,гріються на сонці,щоб тільки не бути в Божім домі.

В часі св.Літургії Спаситель кличе устами священиків:"Пийте з неї всі!" На жаль,мало людей приступає до св.Причастя,до Божої трапези.А є й такі,що навіть у Великодній час не приступали до св.Великоднього Причастя.

В терпіннях кличе Спаситель:"Прийдіть до мене всі обтяжені горем і я вас потішу."

На жаль,мало людей шукає потіхи в Ісуса,а шукають потіхи більше в газетних новинках,в радіовістях та в рішеннях різних конференцій.

Дорогі! Памятаймо,що єдиним нашим спасінням,єдиним нашим щастям, єдиною нашою втіхою є Бог.Памятаймо завжди,що лише"Христос - наша сила, Бог і Господь."

Амінь.

РОЖДЕСТВО ПРЕСВ.ВЛАДИЧИЦІ НАШОЇ БОГОРОДИЦІ.

М а р і я Б о ж а М а т и

"Твоє рождество,Богородице Діво,звістило радість всій вселенній; бо з Тебе засіяло сонце правди Христос,наш Бог,і знищив клятву,дав благословення; і поконав смерть, дарував нам вічне життя!"./Тропар/.

З місяцем вереснем розпочинає наша св.Церква новий рік церковного календаря.Перше радісне свято у тім місяці - це сьогоднішнє свято Рождества Божої Матері.Св.Церква приготовляє нас на свято Рождества Марії Предпразденством,в якім кличе до нас словами:"З роду Єссея,з покоління Давида родиться Божа дитина,Марія.Велика радість наповняє всіх і всіх обновляє.Радуйтесь разом,небо і земле,і величайте всі народи! Йоаким веселиться і торжествує Анна,кажучи:Неплідна родить Богородицю і кормительку нашого життя".

Дорогі браття і сестри!Яке радісне було для нас це перше осіннє свято в нашій батьківщині!Багата,золота подільська осінь наповнила наші рідні села дородними плодами наших піль.Раділи серця хліборобів на вид овочів своєї праці.Минула перша Пречиста,що допомогла закінчити гарячі праці у жнива на полях,а тут друга Пречиста вже кликала вас при-

готовляти дорідне зерно,щоб наново засівати свіжо зорані,чорні землі і разом з Пречистою вложити в ту чорну ріллю Боже благословення та нову надію.

Хоч було у вас багато праці,хоч гірким потом ви зропували в часі жнив свої ниви,ви були веселі і бадьорі,бо ви любили ті ниви,що були невідлучною частиною вашого життя.Сьогодні стрінуло вас це радісне свято з порожніми руками,далеко від ваших рідних нив.Ви не бачите своїх рідних хат,своїх вишневих садів,своїх городів,заквітчаних осінніми квітами і золотими соняшниками,що поважно схиляли свої голови під подувом теплого,осіннього вітру.Але пощо це ви згадуєте нам,отче,ці радісні хвилини? - спитає може неодин з вас.Дорогі у Христі! Мені здається,що нам треба часто згадувати нашу рідну батьківщину;тоді нам легше стає на серці,бо,як каже Божий голос у св.Письмі:"Коли не згадаю тебе,мій Єрусалиме,нехай присохне язик мій до гортані,коли забуду згадувати тебе, мій рідний краю"...

Ця згадка про батьківщину каже нам зносити гарячі молитви до Божої Матері,щоб допомогла нам вернутись на нашу рідну землю.

А тепер,браття і сестри,вернімся до самого свята Рождества Божої Матері.Ціле значіння сьогоднішнього свята висказане в словах тропаря: "Рождество Твоє,Богородице Діво,звістило радість всій вселенній.Бо з Тебе засіяло сонце правди Христос,наш Бог"...

Коли спитаємо всі католицькі народи в усьому світі,які правди є для них найближчі і найбільш улюблені,то почуємо такі слова:Найбільше улюбленими правдами для всіх християн є:

1/ Марія,Божа Мати;
2/ Через Марію святий Хрест став символом спасіння.

I. Почитання Марії,як Божої Матері, є найважнішою правдою християнської віри.Почитання Марії,як Божої Матері, не зменшує почитання Божого Сина,як дехто думає.Навпаки,хто почитає Марію,як Божу Матір,той боронить правдиве почитання Спасителя,Ісуса Христа,як Божого Сина.Кожний мусить признати,що християнство осягнуло перемогу над поганським світом через віру,що"Боже Слово сталося тілом і замешкало між нами"А це сталося завдяки Марії,що породила Боже Слово,Ісуса Христа.

Марія веде всіх до правдивої віри і до правдивого життя в Бозі.

Велике здивування огорнуло першого дня життя Адама,коли він побачив,як сонце схилялося до заходу на рожевім небозводі,як бліднуло світло дня,як замовкали співи птахів,як завмирав гамірний рух денного життя і глибока тишина ночі вкривала землю.Він бажав тоді з усього серця,щоб ясне світило сонця знову вернулось на землю.

Подібно було з Адамом і Євою,коли вони стратили через первородний гріх ясне сонце Божої ласки,коли стратили щасливий рай.Вони почули з Божих уст у раю:"Жінка роздавить голову злого духа"і вони з усього серця бажали побачити той радісний день,в якім народиться та вибрана Богом жінка.Але минали цілі тисячеліття.У своїм очікуванні чули народи голос пророків:"Се Діва зачне і породить сина,котрого імя Еммануїл,"З нами Бог".

Сьогодні сповнилися очікування народів,сьогодні сповнилися слова пророків.

Над морем людського горя зійшла рання зоря,Марія,що звіщає світові яскравий схід ясного сонця спасіння.З лона Марії зійшло ясне сонце правди,світло світу,Ісус Христос,що вже майже дві тисячі літ світить у темряві людського життя.

Св.Григорій Назіянзенський,що жив у четвертому столітті,писав так:"Хто не вірить у Божу Матір,той віддаляється від Бога".

Свята Церква каже нам величати Марію в наших молитвах побіч Бога. Відмовляючи Господню молитву"Отче наш",відмовляємо також молитву в честь Божої Матері:"Богородице Діво".

Правдою є,що св.Письмо говорить нам мало про Марію,Божу Матір. Однак ті слова,що висказані у св.Євангеліях про св.Марію,є дуже важні. Вони свідчать,що Марія – правдива Божа Мати."Радуйся благодатна,Господь з Тобою!Ти вибрана поміж жінками!Св.Дух зійде на Тебе і сила Всевишнього осінить Тебе.Тому святе,що Ти породиш,назветься Божим Сином",сказав Архангел Гавриїл до Марії у дні Благовіщення.

Отже Марія правдива Мати Божа!Радіймо,дорогі,сьогодні разом з праведними родичами Марії,Йоакимом і Анною;радіймо з усім християнським світом і величаймо радісний день Рождества Божої Матері!

II. Хрест Спасителя,символ нашого спасіння,стоїть високо з почитанням Марії,як Божої Матері.Коли б Марія не була Божою Матірю,коли б не породила Божого Сина,Ісуса Христа,Хрест Ісуса не був би символом нашого спасіння.

У своїй молитві Марія тішилася Спасителем:"Нехай величає душа моя Господа,а мій дух нехай радується в Бозі,моїм Спасителі,бо Він споглянув на смиренну свою слугу,бо від сьогодні будуть величати мене всі народи."

Рождество Марії – це початок нашого спасіння.Св.Хрест є завершенням спасіння людських душ.Св.Хрест – це мертве дерево,що не відчувало терпінь і болів Ісуса,а проте зазнає великого почитання у всіх християн.

Марія співпрацювала в ділі спасіння свого Сина,Ісуса Христа.Марія терпіла з Ісусом по словам праведного Симеона:"Твоє серце,Маріє,пробє меч терпіння".

Марія терпіла з Ісусом від вефлеємської стаєнки;перенесла втечу до Єгипту;перенесла важке життя в непривітній чужині,в Єгипті;терпіла в часі Страстей Ісуса;терпіла під хрестом на горі Голгофті.Марія співпрацює і сьогодні над ділом людського спасіння.Марія названа в церковних піснях прибіжищем грішників."Робіть те все,що скаже вам Ісус,"сказала Марія на весіллі в Кані галилейській.Сьогодні кличе до вас Марія: "Якщо хочете бути спасенні,робіть те,що каже вам Ісус у своїй науці; робіть те,що чуєте у св.Євангелії;робіть те,чого вчить вас свята,Христова Церква!

"Се Твоя Мати!"Так кликав Ісус перед своєю смертю на хресті." Се Твоя Мати" – кличе сьогодні Ісус до вас,дорогі браття і сестри."Се Твоя Мати",що сьогодні звеселила своїм рождеством усю вселенну.І ви всі,дорогі,звеселіть сьогодні Ісуса,свого Спасителя,радісним почитанням Його Матері,Марії,і співайте пісню в честь Марії:

"О,Мати Божа,до серця Твого,
Мечами болю прободенного,
Кличемо грішні зі стоном,сльозами,
Потіхо грішних,молись за нами!"

Амінь.

НЕДІЛЯ 15.ПО СОШЕСТВІЇ СВЯТОГО ДУХА.

"Ми є діти свобідні силою свободи,
що її дарував нам Христос".
/Галат.4,31/.

Християнська віра–це свобода від гріха,від неправди,від примусу.

Послухайте,дорогі браття і сестри,сьогоднішньої св.Євангелії!" І спитав один з них,учитель закону,спокушуючи Його:Учителю котра заповідь

велика в законі?Ісус сказав Йому:Люби твого Господа Бога усім твоїм серцем і всею твоєю душею і всею твоєю думкою!Се перша і велика заповідь. Друга подібна їй:Люби твого ближнього,як себе самого!"На цих двох заповідях увесь закон і пророки стоять.

Як же ж зібралися фарисеї,спитав їх Ісус,кажучи:Що ви думаєте про Христа?Чий він син?Кажуть Йому:Давидів.А він сказав:Як же ж се Давид називає його в духу Господом,кажучи:Сказав Господь моєму Господеві,сиди по правиці в мене,доки положу твоїх ворогів підніжком твоїх ніг?Коли ж Давид зве його Господом,як же ж він син Йому?І ніхто не з'умів відповісти ні слова і ніхто з того часу не важився питати його...

Св.Євангелія оповідає про учителя закону,що відважився спокушувати Ісуса і висказував своє облудне невірство.

Багато таких облудних спокусників св.віри є в сьогоднішніх часах. Вони закидають християнській вірі,що вона каже вести життя під примусом догм,під примусом сумління.Спокусники нових часів домагаються свободи віри,свободи сумління,вільної думки в справах св.віри,домагаються свобідного,нічим незвязаного життя,життя без примусу,без догм.

На ці закиди новочасних спокусників св.віри ми відповімо в сьогоднішній науці і скажемо:

1/ Християнська віра дає свободу від гріха через ласку;

2/ Християнська віра дає свободу від гріхів через правду;

3/ Християнська віра дає свободу від примусу через любов.

I. "Сильний прийшов і відібрав сильному всю зброю"/Лука 11,14/.

На хресті,на Голгофті,висказав Ісус слово:Сповнилося! Через це слово розірвалися окови первородного гріха,упало царство злого духа, людство відітхнуло спокійно,бо сильний Божий Син відібрав усю зброю злому духові.

Св.апостол Павло говорить:"Браття,ви покликані до свободи!" /Гал.5,13/.Св.апостол Іван Богослов підтверджує ці слова і каже:"Коли нас Син робить вільними,то ми є направду вільні"/Ів.8,36/."Де є дух Господа,там свобода" пише св.Павло в листі до Коринтян/2 Кор., 3,17/

Свобода від первородного гріха царить у св.Тайні хрещення,свобода царить у св. Тайні покаяння над сповідальницею,де написані слова:"Бодрись,сину,відпускаються твої гріхи"...Свобода царить над Божими престолами,де у св.Тайні Євхаристії чуємо слова:"Хто їсть моє тіло,має вічне життя!"

Німецький поет Шіллер так говорить:"Людина є сотворена вільною, хочби вродилася в неволі"."Людині відбирається всяке достоїнство, коли вона не вірить у три слова:свободу,чесноту,Бога"...

Свободу тратять грішники.Хто творить гріх,стає невільником гріха.Хто йде за пристрастями тіла,стає невільником пристрастей.Ті люди роблять свободу плащем свого гріха і злоби.До таких людей говорить пророк Мойсей:"Твоя пристрасть має бути підчинена тобі,а ти маєш володіти нею"/Мойс.4,7/.Св.Павло напоминає:"Тільки,щоб ваша воля не була причиною до гріха"/Галат.5,13/.

Найбільший переможець – це той,що перемагає свої пристрасті.

Одного святого спитали раз люди:"Хто ти є?"А він відповів:"Я є цар;моє царство – то моє серце;мої піддані – то мої пристрасті." Ось таким свобідним царем повинен бути кожний християнин!

II. Христос Спаситель говорив часто:"Правда освободить вас!"Християнська Церква дає нам свободу від неправди через пізнання Правди Божої. "Хто йде за мною,не буде ходити в темноті,бо я є світлом для світу"-говорить Спаситель.

З розширенням християнства упали ідоли поганства,невільництво,бої ґлядіяторів,неморальність,невільництво жінки,поліґамія/многоженство/, поганські ворожби,чари і забобони.

Через дві головні заповіді любови свіжа,живуча кров розлилася в організмі людства.Вороги Церкви закидають,правда,що релігія розбуджує пристрасть гордости і нетолеранції;ширить релігійну ненависть і гальмує модерне господарське життя.Правда,були в історії релігійні, криваві війни,було гасло в історії"Чия влада,того релігія",були факти спалення єретиків;були навернення під примусом,як саксонців і мешканців Поморя,довершеного орденом німецьких хрестоносців.Але чи вина тут релігія?Ні!Це можновладці світу надуживали релігії до своїх загарбницьких цілей.Такі соромні діла є саме доказом відхилення від релігії,відступленням від християнських засад.

Христос у Євангелії дає нам високі заповіді любови Бога і любови ближнього.Вправа в ділах милосердя,праця для Божого царства має бути вислідом глибокої чесноти любови."Є хтось у Христі,то він є новим сотворінням" - говорить св.апостол Павло в листі до Коринтян/2 Кор. 5,17/."Бог є,що виконує у вас обовязок хотіння і ділання по своїй волі"./Фил.2,13/.

Тому св.апостол кличе до всіх християн:"Віддожіть старого чоловіка,та вдягніть нового до прикладу Ісуса Христа"/Ефес.4,22/."Боріться з духом злоби,дияволом,то він втіче від вас"/Яков.4,7/.

III. Християнська віра дає свободу від примусу через любов.

Противники св.Церкви роблять закиди,що християнська релігія змінює підстави етичного ділання.Християнська релігія каже робити добро з огляду на нагороду в Божім Царстві;каже уникати зла з огляду на кару і страх пекельних мук.

Чи правдиві ці закиди ворогів Церкви? Ні! Ісус говорить:"Хто любить мене,той зберігає мої заповіді".Отже не примус,не надія на нагороду і не страх перед пеклом,а любов Христа спонукує нас вести й унормувати наше життя на підставі Божих заповідів.Божі заповіді - це не примус,а норма,порядок світу і Божа мудрість.

У Старім Завіті були написані слова:"Початок мудрости - страх перед Господом".В Новім Завіті говорить Спаситель:?"Полюбиш Твого Господа всім твоїм серцем і всею твоєю душею".

В Старім Завіті говорив Господь серед громів і блискавиць:"Я є Господь Бог твій".У Новім Завіті чуємо інші слова,слова любови:"Так дуже полюбив Господь Бог цей світ,що післав свого Сина єдинородного,щоб кожний,хто повірить у нього,мав вічне життя".Любов до Бога була така велика в серцях апостолів,що вони якнайскоріше бажали смерти."Я бажаю розлучитися з тілом та хочу злучитися з Господом" - говорить св.апостол Павло.

Свобода християнської віри показується навіть у годині смерти..На сторінках св.Письма виразно написані слова:"Блаженні ті,що вмирають у Господі,вони спічнуть по своїх трудах".Смерть дає свободу від терпінь і вічний мир.

Запамятаймо,дорогі,що все християнське життя і все щастя народів спирається на двох головних заповідях любови:любови Бога й любови ближнього.В них щастя і будучність народів!

"На цих двох заповідях увесь закон і пророки стоять"...На цих двох заповідях спирається мир і щастя народів.

Амінь.

ВСЕМІРНЕ ВОЗДВИЖЕННЯ ЧЕСТНОГО І ЖИВОТВОРНОГО ХРИСТА ГОСПОДНЬОГО.

" Явилось сьогодні з земних глибин спасенне Дерево, що підноситься в церкві руками архієрея: вселенна покланяється і зі страхом цілує, через нього спаси нас, Господи".
/Кондак/.

Хрест - спасіння, мудрість, перемога.

Сьогоднішнє Свято Воздвиження Чесного Хреста нагадує нам торжественну хвилину в місті Єрусалимі, що сталася 326 року. Побожна цариця, св. Єлена, мати римського цісаря Константина Великого, що надав по тристарічних важких переслідуваннях повну свободу Христовій Церкві едиктом у Медіоляні 313 року, старалася віднайти всі дорогоцінні памятки нашого Спасителя. Найважнішою памяткою для християн був св. хрест, що на нім умер Спаситель. Той хрест закопали жиди разом з хрестами розбійників глибоко в землі. Память того місця збереглася в переказах старих людей. У 326 р. цариця Єлена наказала розкопувати землю, де були закопані хрести, і на велику радість усіх вірних знайдено три хрести. Господній хрест пізнали по його животворній силі. За дітхненням Його принесений хорий чоловік став здоровий, а умерлий після діткнення ожив. Зібраний численно нарід хотів побачити хрест Спасителя. Тоді єрусалимський патріярх підніс вгору св. хрест, а нарід, побачивши хрест, припав з поклоном до землі і молився: Господи помилуй.

На цю памятку в кожній нашій Церкві відбувається на Утрені по Великім Славословію винесення св. хреста. Священик підносить св. хрест, прикрашений квітами, на всі сторони світу, а вірні співають за кожним разом 100 разів: Господи милуй. Опісля священик кладе св: хрест на тетраподі і при співі тропаря: "Хресту твоєму покланяємся, Владико" всі вірні бють поклони та цілують св. хрест.

Св. хрест пригадує нам страсті і смерть Ісуса Христа і тому в тому дні зберігаємо строгий піст.

Ось така історія сьогоднішнього свята.

Мільйони людей клячать сьогодні перед св. хрестом і ми спитаємо: Чому така честь належиться св. хрестові? На це відповімо так: "Нема на світі іншого знамени, що ним люди могли б спастися, бо: 1/ в хресті спасіння; 2/ в хресті мудрість; 3/ в хресті перемога.

I. Почитаємо св. хрест, бо в нім спасіння світу. "Хрест для тих, що спасуться, є Божою силою"- говорить св. апостол Павло /1 Кор. 1, 18/.

Прообразом св. хреста був мідяний вуж у пустині. Ізраїльтяни хотіли ввійти до обіцяного краю через землю едомітів. Король Едому не згодився на перехід ізраїльтян. Тому вони мусіли вернутись назад у пустиню, щоб дістатися до обіцяного краю окружною дорогою. Вони прийшли до гори, що звалася "Гор". Там помер Арон, брат Мойсея, в 123 році життя.

Довга й важка дорога через пустиню знеохотила ізраїльтян. Вони стали нарікати на Мойсея, кажучи: "Чому, ти, випровадив нас з Єгипту, щоб ми повмирали в пустині? Ми не маємо хліба, ні води, а манна вже нам надоїла". За кару, за ті нарікання, післав Бог між народ їдовиті гадюки. Багато народу згинуло від укушення їдовитих гадюк. У великій біді прийшов нарід до Мойсея і сказав: "Ми згрішили, бо ми нарікали на Бога. Проси Бога, щоб звільнив нас від їдовитих гадюк. Мойсей простив народові і молився до Бога. Тоді Господь сказав до Мойсея: "Зроби мідяного вужа і прибий його на дереві! Кожний, кого вкусить їдовита гадюка хай гляне на той знак, і буде жити". Мойсей зробив так,

як сказав Господь.І багато людей врятувалося від смерти.

У св.Євангелії читаємо такі слова Ісуса:"І як Мойсей підняв угору гадюку в пустині,так мусить бути піднятий і Син чоловічий,щоб кожний віруючий в нього,не погиб,а мав вічне життя"/Іван 3,14,15/.

Ворогом нашого спасіння є диявол.Христос дав нам зброю на диявола — свій св.хрест,що ним знищив усі наші провини"знищивши рукописання наукою, що була проти нас,і взяв його,прибивши на хресті" — говорить св.апостол Павло/Колос 2,14/.

Тому,дорогі,говорім за прикладом св.апостола Павла:"А мене не доведи, Господи,хвалитися чимнебудь,тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа" /Галат.6,14/.

II. Почитаємо св. хрест,бо в нім Божа мудрість.

"Слово хрест для погибаючих є нерозумом,а для нас,що спасаємось,це Божа сила" — говорить св.апостол Павло./1 Кор.1,18/."Ми ж проповідуємо Христа розпятого,жидам соблазнь,грекам нерозум,самим же покликаним Божу силу і Божу премудрість"/І Кор.1,23,24/.

-Св.хрест - це учитель вічних правд."Більшої любови ніхто не мав,як той,що віддасть душу свою за друзі свої".Цю найбільшу геройчну любов ближнього читаємо на св.хресті.

Зі св.хреста вчимося цінити нашу безсмертну душу,бо наші душі куплені кровю Спасителя,що проливалася на св.хресті за багатьох на відпущення гріхів.

Св.хрест учить нас пізнавати злобу гріха.Ти,дорогий Спасителю,взяв на свої рамена всі наші гріхи,за наші гріхи був розпятий,за наші гріхи дав пробити своє серце.Ти кличеш з св.хреста до всіх:

" Гляньте на серце моє зранене,
В котрім горить безмежна любов.
За вас негідних,гріхами вкритих,
Я виляв з серця всю свою Кров"...

Хрест — це школа християнських чеснот:послуху,терпеливости і самовідречення."Він був послушний аж до смерти,смерти хрестної" — говорить про Ісуса св.апостол Павло."Св.хрест учить нас послуху супроти родичів, послуху супроти св.Церкви,послуху супроти Бога.

В терпіннях,як непорочний Агнець,не нарікав Спаситель і до нарікань не отвирав своїх уст.Зі св.хреста кличе до нас Спаситель:"Навчіться від мене,бо я покірний й смиренний серцем".

"Хто не візьме свого хреста і не піде слідом за мною, не є мене достойний."Слухай цих слів,дорогий брате і сестро,не [illegible]й у терпіннях,а переноси терпеливо всі свої терпіння і будеш достойним учнем Ісус

Св.хрест є осолодою нашого життя.У своїй мандрівці ізраїльтяни знайшли гірку воду.Вода була неможлива до пиття.Мойсей вложив дерево в ту воду і гірка вода стала солодкою,придатною до пиття.Деревом,що осолоджує людські терпіння,ту гірку воду життя,є св.хрест.Ісус говорить:"Ярмо моє солодке,тягар мій легкий".

III. Почитаємо св. хрест,бо в хресті перемога.

Св.хрест — це перемога над дияволом,перемога над гріхом.Цісар Константин Великий вибирався на війну зі своїм противником Максентієм і перед боротьбою просив у Бога помочі.Підчас молитви побачив на небозводі св.хрест.Під хрестом був напис:"Цим знаком переможеш"...Цісар велів зробити прапори для війська зі знаком хреста і переміг ворога.

Дорогі у Христі! І до вас сьогодні кличе Спаситель:Цим знаком переможеш спокуси злого духа,цим знаком переможеш пристрасті тіла,цим знаком переможеш гріх!

Хрест — перемога над пеклом.Дорога,що веде до пекла,це широка дорога пристрастей.Дорога,що хоронить від пекла та провадить в місце вічного

щастя,це дорога,на якій ясніє в блиску і славі св.хрест."Хто йде за мною,не буде жити в темряві,а буде мати вічне життя".

— Св.хрест — це перемога над смертю.."Смерте,де твоє жало?"—питає св.апостол Павло.В день смерти Ісуса задрижала земля,відчинилися гроби і вмерші вставали з гробів.

В останній день світу заясніє на небесних облаках у новій славі св. хрест,і встануть усі умерші з гробів,і щезне страшний жах смерти.

Св.хрест був у великому почитанні у перших християн.Письменник Тертуліян пише так:"Ми означуємо наші чола св.хрестом у всіх наших дорогах, при праці і спочинку,коли сідаємо за стіл,коли входимо в дім,або йдемо з дому"...Знаком св.хреста врятував своє життя св.апостол Іван Богослов від отруї,св.Мартин знаком хреста згасив грізну пожежу,св.Іларіон успокоїв бурю,св.Колюмбан усмирив хрестом диких звірів.Така є сила і перемога св.хреста.

Дорогі!Ми пізнали в сьогоднішній науці,яким великим благословенням є для нас св.хрест.З усією вселенною клонім наші голови перед св.хрестом і молім Спасителя:Святим Твоїм Хрестом спаси нас,Господи! Амінь.

НЕДІЛЯ 16.ПО СОШЕСТВІЇ СВЯТОГО ДУХА.

" Чоловік,відїжджаючи,прикликав свої слуги і передав їм достатки свої". /Мат.25,14/.

Про працю і лінивство.

Цар неба і землі розділив свої дари поміж сотворіння.Одні сотворіння одержали більші дари,інші менші.Така різнородність робить світ гарним і приємним.Різнородність квітів щодо барв вбирає землю чудесним,пестрим килимом.Запах пахучих квітів та різнородність співу птахів,роблять наші гаї чудовим місцем розради й відпочинку.Велику різнородність бачимо поміж звірятами щодо величини,сили і користи для людини.

Подібно,як у царстві квітів,птахів і звірят,є і в людському житті.

Не всі люди дістають від Бога однакові дари.Є люди сильні,здорові, є немічні тілом,є люди багаті,але є і бідні;є люди вчені,а побіч них невчені.Про те,що Бог неоднаково розділює свої дари,говорить нам сьогоднішнє св.Євангеліє.Ось послухайте,що говорить Христос у св.Євангелії:

"Бо,як чоловік,відїжджаючи,прикликав свої слуги і передав їм достатки свої,одному дав пять талантів,другому два,іншому один,кожному по його спроможності та від'їхав зараз.Пішовши той,що взяв пять талантів,орудував ними і придбав других пять талантів.Так само і той,що два,придбав і він два других.Той же,що взяв один,пішовши,закопав у землю і сховав срібло свого пана.

По довгому часі приходить пан тих слуг і робить з ними обрахунок.

І приступив той,що взяв пять талантів,і приніс других пять талантів. Сказав до нього пан його:Добре,слуго,добрий і вірний,ти в малім був вірний,над многими тебе поставлю.Ввійди в радість твого пана!

Приступив той,що взяв два таланти,і сказав:Пане,ти передав мені два таланти;ось других два таланти я придбав ними.Сказав до нього його пан: Добре,слуго добрий і вірний;ти в малім був вірний,над многими тебе поставлю.Ввійди в радість твого пана!

Приступив той,що взяв один талант,і сказав:Пане,я знав тебе,що ти жорстокий чоловік,що жнеш,де не сіяв,і збираєш де не розсипав і,злякавшись,пішов і сховав твій талант у землі.Оце ж маєш твоє...Озвався пан його і сказав:Візьміть від нього талант і дайте тому,що має десять талантів.І викиньте слугу нікчемного у кромішню темряву".

Цей пан,дорогі,то Господь Бог.Таланти — то дари Божі;день обрахунку — Божий Суд.

Св. Євангелія каже,що пан осудить слугу за те,що не працював,а закопав талант у землі.Тому в сьогоднішній науці розважмо:

1/ Ч и м є п р а ц я д л я х р и с т и я н и н а.
2/ Л і н и в с т в о п о ч а т о к в с і х г р і х і в.

I. П р а ц я – ц е б л а г о с л о в е н н я л ю д с т в а.

Всі великі діла культури, мистецтва, науки, світ завдячує людській праці. Черз працю людина стала паном у природі. Всі новочасні винаходи на полі будівництва, техніки, науки й медицини, що ними вславився сьогоднішній світ, це вислід довгої і тяжкої праці. "Через труди праці до слави"– говорить давня пословиця.

Пильною, наполегливою працею вславилось найбільше середньовіччя. В середньовіччі повставали найкращі Божі святині, численні добродійні заклади, для вбогих, хорих та покинутих. Та праця горіла в численних монастирях, де працювали черці у всіх ділянках науки. Тій праці завдячує Церква поширення християнства в найдальші закутини світу.

Добре зрозумів потребу праці наш письменник Грінченко. У справі відбудови України, як самостійної держави, він дає отсю важну рецепту:

"Праця єдина з недолі нас вирве,
Нумо до праці, брати!"

Своєю працею" долю унукам дамо!" Праця,– конечна умовина життя. Бог сотворив людей до праці. Навіть у раю Бог поручив працю першим родичам Адамові й Єві. "Бог умістив людей у раю, щоб працювали, щоб управляли рай і берегли його своєю працею"– сказано в книзі "Буття".

По перворoднім грісі перші родичі мусіли покинути рай, та перейти на землю, на якій тяжіло Боже прокляття. Бог приказав першим родичам усувати прокляття землі своєю працею. "В поті чола будеш їсти твій хліб"...

Тому молимося в Господній Молитві: "Хліб наш насущний дай нам сьогодні"... Дай нам, Боже, хліб, та не чужий, а наш хліб, що його заробляємо своєю працею.

Св. апостол Павло напоминає солунян: "Щоб пильно дбали, були тихими і працювали своїми руками, щоб не бути тягарем для інших".../I Сол.2,9/.

П р а ц я м а є б у т и з л у ч е н а з м о л и т в о ю.

"М о л и с ь і п р а ц ю й"! Це давня християнська наука щодо праці.

В нинішніх часах багато людей працює без Бога. Одні різними способами збирають великі скарби з кривдою інших. Пощо? Щоб вигідно жити й уживати всіх приман цього світу, забуваючи про свою душу, забуваючи про Бога. Інші працюють важко і невдоволені зі своєї праці. Вони часто кленуть і нарікають на свою працю. Одна і друга праця безкорисна для вічного життя.

Нам, дорогі, треба працювати в імя Боже. "На твоє слово закинемо сіті"– сказав до Ісуса рибак св. Петро, коли по цілонічній безуспішній праці стояли з порожніми сітями". Закиньте сіті!" – сказав Ісус. І на слово Ісуса наловили стільки риби, що рвалися сіті.

Праця, виконана з Богом, є повна Божого благословення, бо "щасливий той, що покладається на Господа".

II. Л і н и в с т в о – ц е п о ч а т о к в с і х г р і х і в.

Знаємо з досвіду, що вода без відпливу, так звана "лінива вода", занечищується скоро та вкривається гниючими травами і ростинами; вона повна нечистих сотворінь і здалека воняє.

Подібно є з людиною, що сидить безчинно, без праці. В душі такої людини загніздюються плюгаві похоті, в них родяться нечисті гадки і різні тяжкі гріхи.

Про таких людей говорить Божий голос у книзі "Откровення". Тому, що ти ані теплий, ані зимний, я викину тебе із своїх уст",../Откр.3,15/.

У книзі "Приповістей" читаємо таку пораду для лінивих: "Іди до мурашки, ти лінивий, і подивися на дороги її праці, і навчися мудрости"... /Припов.6,6/.

Л і н и в с т в о – ц е д о р о г а д о п е к л а.

"Чувайте і моліться, бо ворог ваш диявол ходить і шукає своїх жертв". Щоб охоронитися перед злим духом і його пекельним царством, треба чувати, треба працювати.

Працюй,щоб диявол тебе не знайшов без праці,бо щасливі ті слуги, що чувають і є осторожні.

Св.апостол Павло напоминає Римлян так:"Будьте у праці нелініві, духом гарячі,Господеві служачі"! /Рим.12,11/."Доки маємо час,робім добро для всіх'"/Гал.6,10/."Бо прийде ніч,коли ніхто не зможе працювати".

Працю треба виконувати совісно і чесно."І все,що робите,від душі робіть,як Господеві,а не людям",повчає нас св.апостол Павло в листі до Колосеїв/3,23/.

Приклад ревної праці дає нам св.Павло.Про свою працю він говорить так:"Згадайте,браття,наш труд і працю,бо ніч і день я працював,щоб нікому не стати тягарем"/I.Сол.2,9/.

До тих,що не хотять працювати,відзивається св.апостол Павло в листі до Солунян так:"Чуємо,що деякі між вами нічого не роблять,а метушаться. Таким повеліваємо і напоминаємо Господом,нашим Ісусом Христом щоб,працюючи,їли свій хліб"/2 Сол.11,12/.

Вартість праці високо підніс сам Божий Син,Ісус Христос,коли в Назареті помагав до 30 літ життя у столярській праці свому опікунові,св. Йосифові.

Тому: Хай двигне світ високо
Працю святу і вільну...
А хрест святий широко
Освятить трудящу людину...

Амінь.

ВИДАЛА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА ГРЕКО-КАТ.ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ.
МЮНХЕН - ПАЗІНҐ 1946.

о.Омелян Шараневич

ПРОПОВІДІ

Ч.1./16/. СІЧЕНЬ 1947 РІК III.

НЕДІЛЯ ПЕРЕД ХРИСТОВИМ РІЗДВОМ.

Про Божу любов.

I.

Стара леґенда розповідає,що один подорожник,який відвідував місця,де проживав наш Божественний Спаситель,зайшов на пустиню,де перебував Христос сорок днів,заки виступив зі своєю учительською працею. Цей подорожник побачив на пустині гарного хлопця,що тримав у руках вівчарську палицю та гірко плакав.I спитав його подорожник:"Дитино,звідки ти і хто зробив тобі кривду?" Хлопець відповів":"Мій батько має 100 овець; 99 є добре забезпечених,а сота наша улюблена вівця пропала,тому я плачу.Мій батько, багатий господар, може обійтися без тієї вівці,одначе він так ту вівцю полюбив,що мене,свого сина,вислав на пустиню шукати цієї вівці". Не важко додуматися,кого представляє той хлопець,що шукає по пустині за вівцею.За панування римського імператора Августа прийшло з неба на землю чудесне дитя,не поклалося воно на оксамитах ,шовках, серед пахощів троянд та лелій так,як йому належалось,але у твердому жолобі в бідній стайні на шорсткій соломі.Чому серед такого пониження те Боже Дитятко прийшло на цю пустиню - нашу землю? Тому,бо хотіло віднайти заблукану вівцю - грішну людину.

Дорогі Браття! Нинішня Неділя - це остання неділя перед Христовим Різдвом.Перед тим великим святом,яке без застереження можна назвати Святом Божої Л ю б о в и. Бо дійсно,дуже Господь полюбив світ,що свого Сина зіслав на землю,щоб ми стали Божими синами.Різдво Христове в історії нашого відкуплення є першим і найобильнішим обявленням Божої любови.Все інше,що Христос для нас вчинив,не виключаючи Його смерти на хресті, це тільки дальші кроки по тій самій лінії любови.

В одній із церков бачив я багатий вертеп,що його покладено на тлі великого хреста.Спершу разило мене,чому хреста не усунено.Чому мав я відразу обняти своїм зором і жолоб і хрест;мале Боже Дитя й Мужа Болю? Тоді ще я не міг зрозуміти того глибокого поняття.Щойно з часом я пізнав, що жолоб і хрест належать до себе,що Вифлеєм і Голгота лежать при тій самій дорозі любови.Бо хто раз полюбив,хто щиро полюбив,той здібний нести найбільші жертви.Тому каже апостол Павло:"Явилася доброта й любов Бога до людей"/Тит 3,4./.

Дорогі Браття!Кожній людині є вроджена туга за Богом.Людина - це діло Божих рук,і тому вона змагає знову до Бога.До того людина чується слабою,отже мусить опертися на вище Єство сильніше - на Бога.Цю тугу за Богом відчували наші прародичі Адам і Єва,коли за ними замкнулися ворота раю.Ця туга за Богом у потомках наших прародичів змагалася в міру того,як вони віддалялися від Бога.I погани відчували й завсіди відчувають тугу за Богом,тому й роблять собі божків.З другої сторони,так як люди Бога очікували,так рівночасно боялись Його приходу.Жиди до того ступеня боялися Бога,що не відважилися висказати велике імення - Єгова. Тому просили Мойсея під горою Синай,щоб був посередником між ними і Богом:"Ти радше йди і слухай всього,що скаже Господь наш Бог"/Девт V.27./. Отже з одної сторони стверджуємо глибоку тугу за Богом,а рівночасно немалий страх перед Його приходом.Натомість Богові йшло про те,щоб усе людство з'єднати для себе,щоб його притулити до свого батьківського серця та зробити його щасливим навіки.До цієї цілі Він уживав найрізноманітніших засобів.Сотворив небо й землю,зорі й сонце,все те,що оглядаємо сьогодні у всесвіті.Розвинув свою всемогучість у природі,щоб у той спосіб пхнути людство до захвату і тимсамим з'єднати для себе.А люди, за-

місць через природу пізнати Бога,знайшли в ній ідолів.Безбожників покарав Бог потопом,дав відчути грішникам свою караючу руку,але і в цей спосіб не дійшов до своєї цілі.Серед громів і блискавиць промовив до народу,а гору казав обгородити,щоб серед людей виробити поняття своєї святости.Залякані люди прийняли від Господа десять Божих заповідей,але не тому,щоб їх зберігати,лише тому,щоб їх переступати.Залишився для Бога ще лиш один спосіб з'єднання для себе людства – безмежна любов.Тепер Господь залишив свою потугу,придавив свою велич,занехав своєї справедливости,закрив свою святість і прийшов на світ як Дитина у вифлеемській стайні.Оце є тайна! Обявилася доброта й любов нашого Спасителя і Бога"."По різних способах,якими колинебудь говорив Господь до батьків...накінець промовив до нас через Свого Сина".

Осудіть самі,дорогі браття,чи цей спосіб не є найуспішніший? Хто ж тепер буде втікати від Бога?Правда,Дитятко Боже не промовляє до нас словами,але чи не є доказом любови Його плач,Його невигода?Доброта й любов Божа зреклася всього,щоб стати всім для всіх.Та поява покори й пониження є найкращою ілюстрацією св.Євангелія:"Бо – Так полюбив Бог світ,що Сина Свого Єдинородного дав,щоб кожний віруючий у Нього не погиб,а мав життя вічне"/Іван 3,16./.

II.

Свято Христового Різдва нехай буде для нас заохотою навязати сердечні взаємини з Богом.Те Боже Дитя запрошує нас до Бога.Воно наче б казало нам,що Бога не треба боятися,лише Його любити.Цісар Каліґуля тримався засади:"Нехай мене мої піддані ненавидять,коби лише мене боялися".Господь говорить устами пророка навпаки:"Дочко моя,віддай мені своє серце!"/Притч.23.26./.Не годиться відмовляти любови тому,через якого явилась доброта й любов.

"Симоне Йоанів,чи любиш мене?"/Йоан 21.16./ – так запитав раз Христос Апостола Петра.Питає Христос,отже треба відповісти,а відповідь мусить бути щира і згідна з правдою,бо Христос знає кожний кутик нашої душі.Петро зараз не відповідає,але наперед кличе на свідків усі сили тіла й душі,щоб йому сказали,чи любить Христа.Совість дає йому свідоцтво,що хоча впав і вирікся Христа,то однак своє відступство направив гіркими сльозами.Отже коли Христос спитав:"Петре,чи ти любиш мене?",Петро відповідає:"Так,Господи,Ти знаєш,що люблю Тебе." Так як колись перед Петром став Христос і спитав: "Петре,чи ти любиш Мене?",так і нині стає той сам Христос перед нами і питає:"Петре,Степане,Маріє... скажи мені,чи любиш ти Мене? І щасливий той,що разом з Петром може сказати:"Господи,Ти знаєш,що люблю я Тебе!"

Коли любов Бога є нашим обовязком,то треба нам знати,як ми повинні любити Бога.Чи є які зовнішні ознаки любови Бога?Так!Ми повинні любити Бога любовю,що кладе Бога на перше місце й любовю жертвенною.

Господь має право вимагати від нас найбільшої любови,бо те все, що тут на землі є гарне,добре,принадне,те все міститься в Бозі в найвищій мірі.Дорогі Браття! Що для людини миліше:урожайне поле,чи пустиня,гармонійна музика,чи фальшиві тони,добрий сусід,чи злочинець, правда,чи брехня,свобода,чи неволя? – Розуміється,людина волліє те,що ліпше.До того найліпшого схиляється все її єство,її жажда й туга. А найліпшим єством є Бог.Тому каже Христос:"Хто любить батька або матір більш,як Мене,не є Мене достойний"/Матей 10,37./.

Застановися,чи не бувають такі речі,які ти кладеш вище від Бога?Чи не миліші тобі прокльони й обмова твого брата,як та свідомість, що це образа самого Бога? Чи не дорожча тобі особа,яка доводить тебе завжди до гріха,як наука нашої віри,що Христос за гріхи нечистоти терпів побої та обнаження? Чи не волієш радше слухати напади на Бога і Його Церкву,як стати в Його обороні? Чи розумієш,що навіть така любов великої міри,як любов батьківщини,має уступити перед любовю Бога? Чи не визнаєш грішний погляд,що з безмежної любови до бать-

ківщини можна образити Бога?Отже застановися,чи любиш ти Бога понад усе?Любім Бога - жертвенною любовою! Це значить: зробити Богові жертву з любови! Яку жертву? Зберігаймо Божі заповіді! Чи то не жертва побороти в собі низькі інстинкти зіпсутої людської природи,що тягнуть нас до гріха,себто потоптання Божих заповідей? Чи це не жертва з нашої сторони шанувати і слухати тоді,коли Господь каже:"Шануй,слухай!", а нам хочеться робити те,що нам вигідне? Чи це не жертва зберігати шосту заповідь,коли наше тіло раде б погрузитися в її багні розпусти? Чи це не жертва зберігати сьому Божу заповідь,коли я нічого не маю,а мій сусід живе в достатках? Так,браття,це жертва з нашої сторони!Зберігати Божі заповіді - це велика жертва,але з любови до Бога це треба робити.

За кілька днів святкуватимемо Христове Різдво - свято Божої Любови.Христос стає чоловіком,щоб ми стали Божими синами.Від тієї хвилини Він вже не є одиноким,бо ми через Нього стали Його браттями й сестрами,і тимсамим Своїм наслідством мусить поділитися з нами,Своїми прибраними браттями й сестрами.Та за любов - платиться любовою! Стрічаймо Христове Різдво з серцями,виповненими любовю,любовю Бога понад усе,любовю жертвенною,щоб кожний з нас міг сказати разом з апостолом Петром:"Так,Господи,Ти знаєш,що люблю Тебе /Йоан 21.16./.Амінь.

2. ХРИСТОВЕ РІЗДВО.

Христос стукає до наших сердець.

"Христос Раждається!" Дорогі браття! Що радіснішого від цих слів я можу вам сказати? Як промінь сонця,що пробється крізь чорно-брудні хмари,так і празник Христового Різдва у ту сіру пряжу наших злиднів і клопотів вплітає золотисту нитку радости й надії,бо оце народився наш Спаситель.Вітають люди цей день співом коляд,сіном на столі,дідухом у куті.Нині виповняються церкви вщерть,бо це день,в якому заходять до церкви й недовірки.Цей день пригадує нам велику тайну нашої віри,воплочення Божого Сина.По словам деяких теологів Христове Різдво - це найбільш глибока й непонята правда нашої віри.

Страсний тиждень зі своєю багатою відправою,зі своєю кривавою драмою на Голготі,ділає більше на душу,просто роздирає наше серце своїм трагізмом,але щодо таїнственности мусить уступити Христовому Різдву.І обставини,серед яких відбулися ті дві події,це потверджують. Вифлеємська подія,не зважаючи на надприродне світло,відбулася в печері і була закрита темнотою ночі.Подія на Голготі,хоч відбулася при затьмі сонця,то все таки відбулася в день і відбилася гострою сильветкою Христа на голому небі.Що Господь за нас умер,будучи людиною, це не є перед нами закрите заслоною тайни,бо Він прийшов на світ як людина;а хто приходить на світ як людина,той підпадає загальним правилам людини.Отже плаче,терпить,як кожний інший,а терпіти й умирати лежить на одній площині.Але що Господь прийшов на світ у виді людини, це тайна,що її ніякий людський розум збагнути не в силі.Бо ж ми свідомі того,яка велика є пропасть між духом і тілом,яка віддаль є між людиною і Богом.І саме Христове Різдво пригадує нам ту тайну,що Господь - дух сходить з неба і бере на себе людське тіло.Господь наче кладе поміст на обидва береги цієї пропасти,що існує між духом і тілом.Він получив небо з землею,вічність з часом."І Слово тілом стало і замешкало між нами".../Йоан 1,14./.

Дорогі браття! Величезні суми можна охопити в короткі,непоказні математичні формули-взори.Так і евангелист у коротких словах охопив цілу тайну Христового Різдва.Він тільки її сформулював,а не пояснив, бо хто зрозуміє гадки Божі і зглибить Його тайни?"./Ісая 53.8./Тому говорити про ту тайну бракує слів,думати про неї - розум мліє.А не помилявся б той,хто думав би,що правда Христового Різдва належить лише до Божої логіки,що та правда не має в житті жадного пристосування,що вона може бути лише предметом роздумування,але не ставить до

нас,жадних життєвих вимог.Навпаки - правда Христового Різдва вимагає від нас обнови наших сердець і то такої обнови,щоб у ті серця міг увійти Христос і там вдруге народитися.Бо каже св.Августин:"Коли б Христос навіть і тисячу разів уродився у Вифлеємі,а в твоєму серці ні разу,кари не минеш!"
Даремне св.Йосиф і Пречиста стукали до вифлеємських хат.Всюди замкнено,нема місця.Пан неба і землі,Бог,якого земля й море обняти не може.Пан,що перед ним небесні і земні згинаються коліна,не знайшов місця ні в одному домі у Вифлеємі.Бідне Боже Дитя! Бідна Пречиста Його Мати - думає собі кожний з нас. Але кажу вам,та сама вифлиємська подія повторяється і сьогодні.Христове Різдво святкує величаво ввесь християнський світ і ті, що живуть на півночі в ледяних хатках,і ті,що в наметах пісковатої пустині,і ті,що в каютах кораблів,які сміливо перерізують води океанів.І ми відбиті від Рідної Землі,також хочемо створити собі ілюзію українського Різдва - дідух у куті,сіно на столі,наші коляди... Так! Всюди святкують.Майже дві тисячі літ повторяється це свято,дві тисячі разів святкують це свято християни. І коли б Боже Дитятко зайшло під криші хат,до великопанських покоїв,коли б заглянуло до наших таборів,побачило б,що й ми, сірі люди, життя та існування яких залежить від можних цього світу,- що й ми потрапимо створити собі ілюзію Різдва і також святкуємо. Увесь християнський світ святкує,а проте Христос сумний."Ісусе маленький, Ти сумний у дні Божого Різдва,в дні найбільшого вчинку Твого для людей? Що Тебе болить?" Болить Його те,що серед Його ісповідників повторяється вифлеємська подія - нема для Христа місця! Правда, тут чи там палає ялинка в морі світла,але поруч неї крутяться люди, для яких Христос і Його наука наче б не існували. Тут дідух у куті, і сіно на столі,але що ж,коли біля нього сідають ті,що їхні серця сплямлені важкими гріхами! Там знову гостяться з нагоди Христового Різдва,бо в їді й напитку,як їм здається,лежить властива суть Христового Різдва.На Різдво більше виповняється церква.Але тому,що сьогодні прийшли до церкви ті,які вважають,що традиція вимагає,щоб бути в церкві.Отже,хоча справді радуються,хоча лучать Христове Різдво з гарними звичаями,але те все бездушне,далеке від справжнього привязання до Христа чи Його науки.Направду,Христос не має місця в серцях багатьох своїх ісповідників.
Тому скажім собі,усі як один:"Маленький Ісусе,не хочемо святкувати Твоє Різдво бездушно,лише з призвичаєння чи традиції.Не хочемо чинити Тобі смутку в дні найбільшого чину Твоєї любови.Хочемо,щоб Ти увійшов у відчинені наші серця і в них народився.Ісусе,шукаємо Тебе!"
Христос увійде в наші серця і народиться в них,коли вони будуть прикрашені двома головними християнськими чеснотами - чеснотою любови й чеснотою віри.Тоді наші серця стануть вигідними яслами для малого Ісуса.
Любов Бога і любов ближнього назвав Христос найбільшою заповіддю.Любов ближнього назвав Своєю заповіддю.Перед приходом Христа такого закону не було. Слухайте,що пише один римлянин до свого друга, що прийняв християнську віру:"Кажеш мені всіх любити,якто? Маю любити того біжунця,що носить мою лектику , чи єгиптянина,що палить у моїх лахничках?Присягаю тобі,що хоча б хотів,не можу,бо я люблю ... і запах фіялків буде мені завжди миліший,як сопух брудного невільника". Так тоді розумів любов ближнього увесь поганський світ,але з приходом Христа погляд на ту справу змінявся до основ. Христос рішає категорично:"По тім пізнають,що ви учні мої,якщо любов матимете між собою"/Ів.13,35/.

Тому скажім собі сьогодні:"Геть з гнівом і помстою! Геть з кривдою ближнього! І на місце цієї негації поставмо любов.Тоді,по словам святого Августина,Христос народиться в наших серцях.

Ідуть від сходу сонця три мудреці і питають:"Де є цар жидівський що народився?"/Мат.2,2./.Шукали Його в палаті,а знайшли Його в стайні.Шукали золотої колиски,а знайшли жолоб.Шукали царевича,а знайшли бідне Дитя,що дрижало від холоду.І це має бути новонароджений цар? Не можливо! - скаже кожний.Та глядіть,що вчинили: увійшли в стаєнку і знайшли Дитятко з Матірю,припали на коліна й поклонилися Йому.

Такої віри і нам треба,віри,що упокорила б наш розум перед тими правдами,до їх він не в силі зрозуміти.Впертої віри нам треба в Божу доброту всупереч тому горю і болю,що їх кожний з нас переживає. Всупереч тому,що ніяка правда сьогодні не є так дискредитована, як правда Божої доброти,ми віримо твердо в Боже Провидіння.

Оце друга чеснота,що робить вигідними наші ясла для Новонародженого Христа.

І зложили в дарі Новонародженому:золото як цареві,кадило як Богові та миро людині,як ознаку терпіння.А ми що в дарунку зложимо?Каже наша коляда:"Ісусе милий,ми небагаті,золота,дарів не можемо дати".І справді ми небагаті,навіть землі своєї не маємо! Що складемо в дарі? Наші серця,виповнені геройською любовю до ближнього та глибокою вірою в Бога.

Дорогі браття! Цьогорічне Різдво не дає нам того чару,що його ми відчували на нашій Рідній Землі,коли скрипіли по снігу ноженята,зближались до нашої хати і враз розносився голос нашої коляди.Нам залишився лиш спомин і сумна дійсність.Гуркіт моторів,вуличний рух, чужа мова,буденщина - все те старається затерти наші спомини про українське Різдво.Однак,браття,памятаймо,що хоч які чудові наші різдвяні звичаї,то проте вони до суті Різдва не належать.Христос бажає наших сердець і хоче в них замешкати.Тому,коли мені,вашому душпастиреві,приходиться скласти святочні бажання,to вони будуть молитвою, щоб Христос народився у ваших серцях. Нехай вогонь взаємної любови, нехай віра у краще наше завтра виповнить ваші серця та розвіє хмари,що нависли над нами! Дай Боже,щоб відсьогодні за рік ми стрічали Христове Різдво в радості,а особливо багаті в Божу ласку! А м і н ь.

СОБОР ПРЕСВ.БОГОРОДИЦІ І СВ.ОБРУЧНИКА ЙОСИФА.

Св.Йосиф - опікун доброї смерти і християнських родин.

Вчора ми вітали народжене Боже Дитя.Духом ми бачили Божу Дитину, що до нас витягає рученята,і в жертві складали ми Їй свої серця,виповнені чеснотою віри й любови.Сьогодні Церква віддає пошану тим,що були найближчі Божій Дитині,а саме Матері й Опікунові св.Йосифові. Вчора нашим очам обявила Церква велике імя Ісус,а сьогодні ставить перед нами імена: Марія та Йосиф.

Ісус,Марія і Йосиф - це імена найстарші і найсвятіші,які вимовляв і вимовляє християнин.З тими іменами йшли апостоли,щоб здобути поганський світ.Ті імена вимовляли перші християни з великою пошаною. Ті імена були для них по Бозі найсвятішими.Тими словами зачинали й кінчали щоденну працю.Ті імена вимовляли в спокусах,і життєвих терпіннях.Ісусе,Маріє,Йосифе! - кличе сьогодні горем прибита мати й зажурений батько.Ісусе,Маріє,Йосифе! - кличе сьогодні донька й син у спокусах,що їх несе цей грішний світ.Ті слова вимовляли й вимовляють вязні по тюрмах,мучені голодом та вязничим холодом.Словом:великою честю та великою пошаною огортали ті імена християни всіх віків.Що імя "Ісус"дороге для всіх нас,це не дивниця,це імя самого Бога - нашого Спасителя.Імя Марії - це імя Божої Матері й нашої Матері.Але чому дорогим для нас є імя святого Йосифа?Чому?Над цим сьо-

годні застановимося.Це імя згадує сьогодні свята Євангелія.Ось тому його чеснота,його святість,його значіння в цілому християнському світі будуть предметом сьогоднішньої науки.

Святе Письмо,згадуючи про святого Йосифа,називає його праведником.Різні назви мали святі:Авраама називає св.Письмо "мужем віри", бо він навіть у найприкріших хвилинах не стратив віри – довірив Богові,як добрий син довіряє своєму батькові.Царя Давида називає св. Письмо "побожною людиною".Свою побожність виспівав Давид на струнах своєї арфи,складаючи гимни та псальми на славу Божу.Пророка Даниїла називає св.Письмо "мудрою людиною",бо точно предсказав прихід Спасителя.Мойсей називає св.Письмо " лагідною людиною".Ті назви не були дані без застанови,але кожна назва характеризує дану особу А коли св.Письмо згадує св.Йосифа,то каже:"А Йосиф,муж її/то є Марії/,тому що був праведний".../Мат.1,19./.Бути праведним зн.віддати кожному те,що йому належиться.А хто Богові й людям віддає те,що їм належиться,той виконує волю Божу;хто ж виконує Божу волю ,той є святим.

Святий Йосиф усе своє життя виконував Божу волю,бо був найліпшим опікуном Ісуса,Сина найсвятішої Марії.Тим сильніше світло,чим ближче сонця і тим більше тепло,чим ближче вогню;тим чистіша вода, чим ближча джерела.Святий Йосиф був у самім джерелі святости,бо мешкав близько Христа Бога.Він,по думці Отців Церкви,був обдарований двома привілеями,а саме:не міг грішити і був свобідний від похотей тіла.Тому св.Єронім каже,що в часі заручин з Пречистою Дівою,Господь вилив на св.Йосифа цілу силу своїх дарів.Стільки про святість св.Йосифа.

Що ж говорити про гідність св.Йосифа,коли згадаємо,що він був Отцем та Опікуном Ісуса!Хоча Христос народився від Святого Духа,а .."не з крови,ані з похоти тіла..."/Йоан 1,13./,то проте св.Йосиф правдивий Отець Дитяти Ісуса. І як голова найсвятішої Родини виконав супроти Христа всі батьківські обовязки.Йому припала та гідність,за якою тужили пророки й патріярхи .Він міг на своїх руках носити Ісуса,цілувати Його,розмовляти з Ним,а Ісус,хоч мав свого Небесного Отця,називав св.Йосифа також Своїм Отцем.

Коли св.Йосиф був у Бога в такій ласці,то ж він зуміє бути нашим помічником у всіх наших потребах і заступником у Бога в наших терпіннях.Чейже молимось:"Святий Йосифе,від віків не чувано, щоб хто,взиваючи твоєї опіки і твоєї помочі благаючи,лишився без потіхи".Святий Йосиф це опікун доброї смерти.Кажуть,що на землі,на цій долині сліз,нема нічого вічного.Все пливе нестримно вперед,як ріки до моря,та кінчається.Та й людина з літами старіється,слабне,наближається до могили і мусить умерти.Ні володар,ні підданий;ні пан,ні слуга;ні багач,ні бідний;ні старий,ні молодий;ні мужчина,ні жінка-словом:ніхто не є вільний від смерти. Умру – то слово таке певне, що його може сказати кожний без найменшого вагання.По смерті тіло піде в гріб,душа має іншу дорогу,як каже св.Письмо,до дому вічности.А та вічність є двояка:щаслива в небі та нещаслива-прокляття в пеклі.Хоча вічність залежить від того,яке було життя, то проте наша доля буде рішатися в годині смерти.Бачимо,що година смерти – це річ дуже важлива,бо яка смерть,така вічність.Ось тому Отці Церкви кажуть звертатися до св.Йосифа і просити про добру смерть.Чому?Бо він опікун доброї смерти.Св.Йосиф вирятував Боже Дитятко з рук Ірода,він мав привілей умирати в присутності Ісуса Христа і Пречистої Діви Марії!Св.Йосиф мав щасливу смерть,бо вмер на руках Христа,а Марія замкнула йому очі.Христос і Марія молилися спільно зі св.Йосифом у годині його смерти й потішали себе,що незабаром побачаться всі разом у небі.О,коби то й ми діждалися подібної смерти,щоб і при нашому конанні були Христос і Марія.

На одній вежі в м.Ляйпцігу біля годинника є записані слова: "Смерть певна,година непевна".Дійсно! Не знаєш,коли годинник твого серця вдарить останню секунду! Не знаєш,чи вмреш на чужині,чи на своїй рідній землі.Чи в хаті,чи на вулиці?Чи будеш мати лікарську опіку,чи може й священика не буде?Чи будеш умирати в колі своїх,чи серед чужих зі студеними серцями?Не знати!? Але певно знаємо, що кожний почитатель св.Йосифа має запевнену ласку в годині смерти і під його опікою стане перед Божий престіл.Кожний почитатель св.Йосифа має запевнену ласку,що Христос прийде до нього у св.Причастю і покріпить своїм Тілом і Кровю на дорогу вічности.

Святий Йосиф опікун та покровитель християнських родин.Господь міг так уладити світ,щоб усі люди,подібно як наші перші родичі,одержували життя від Нього безпосередньо.Та Господь не хотів того,бо тоді не було б любови,що лучить усіх членів родини в одно.Він хотів, щоб родина була відбиттям Божого Єства.Три Божі Особи:Бог Отець,Бог Син і Бог Дух Святий тішаться своїм щастям,а це щастя полягає у взаємній любові.Так Господь хоче,щоб люди,творячи рідне вогнище,знаходили своє щастя в любові.Родина - це життєдайна клітина,що дає життя народові.Нарід - це наче величава будівля,а цеглини цеї будівліце родини. Якщо цегли добре випалені,добре уложені,то й будівля є тривка;як що ж цегли вогкі,крихкі,зле уложені,то прийдуть бурі й вітри і будівля не вдержиться.Якщо родини - ті цеголки - добре дібрані,оброблені формою Божих заповідей,докладно злучені цементом моралі й релігійности,тоді вони творять добру будову будівлі народу.

Чи не вдаряє вас в очі велич та достоїнство родин? Уся мудра політика народів світу повинна зосередитись біля цієї цеголки-родини. Родині грозить сьогодні багато небезпек.Безбожність та неморальність сьогоднішніх часів у першій мірі бють по родинах.Кілько ж тут серед нас є таких,що закладають собі родинне вогнище,ігноруючи церковний шлюб,думаючи,що заява згоди й волі на спільне життя перед звичайним урядовцем вистачає! Забувають,що Христос підніс подружжя до гідности св.Тайни,а св.Тайну може уділити лише свята Церква.Для інших незрозумілими є слова св.Письма:"Що - отже Бог злучив,чоловік нехай не розлучає"/Мат.19.6./ і кажуть:"Не треба нам такого права! Нам треба такого права,яке дозволяло б покинути чоловікові жінку і жінці чоловіка навіть без поважної причини.Бо нащо,мовляв,мають мучитися двоє,коли з собою не дібралися?.Нехай запанує вільна любов! Ще інші кажуть:"Не треба нам закладати родин,не треба нам дітей,новонароджена дитина - це новий клопіт.Отже краще образити Бога,як мала б дитина народитися на світ...

Отже в сьогоднішніх часах родини потребують опіки й охорони.Ту опіку й охорону може дати родинам св.Йосиф,покровитель християнських родин.Він мав усі прикмети і чесноти,які повинні прикрашувати вірного мужа і голову християнської родини.Він був праведним, святим,вірним і любив цілим серцем Пречисту Діву,свою обручницю.Отже нічого дивного,що Церква проголосила св.Йосифа заступником християнських родин.Коли ми бажаємо добра нашому народові,то в першій мірі мусимо бажати відродження наших родин у Христовому дусі,бо лише родина,оперта на правах віри та Христових законах,може забезпечити нашому народові кращу долю.

Один святий сказав,що св.Петро одержав ключі від Христа,щоб людям відчиняти небесні ворота,а св.Йосиф одержав ключі Божої скарбниці,щоб роздавати з неї людям різні ласки і дари.Нічого дивного,що до св.Йосифа звертаються люди в усіх своїх потребах.Отже: Ратуй св. Йосифе,ратуй нас у годині смерти,щоб ми з Богом закінчили життя.Менше з тим,чи наше конання буде довше,чи коротше,коби лише щасливе і

до Бога нашу душу завело! Рятуй, св. Йосифе, й наші родини, бо нинішнє поганство за всяку ціну хоче сплюгавити християнську родину, та знизити її до ряду звірячих звязків. Сьогоднішнє поганство допускає розводи, виривас подружжя зпід опіки Церкви. Серед таких обставин нема що й говорити про виховання дітей, про совісність та вірність у подружжі. Тому св. Йосифе, рятуй наші родини! Тому з цілого серця Тебе прохаємо і на Твою опіку всю свою надію покладаємо. Амінь.

СВ. МУЧЕНИКА АРХІДИЯКОНА СТЕПАНА.

Свідомий християнин.

В перших роках християнства Христові ісповідники, побоюючись переслідування, сходилися в глибокі пивниці-катакомби і там при слабому світі каганців святкували радісне свято Христового Різдва. А там на горі, на землі, в тому часі римляни святкували своє свято-свято Сатурналій, свято радости, бо від того дня продовжується денне світло прибуває дня. І поступали зовсім правильно, однак не прочували, що ділялось там у підземеллях. Від того дня дійсно зачало збільшатися світло, того дня заясніло для всіх людей світло Христової науки, що розігнало темряву поганської ночі.

Страшно представлявся поганський світ перед приходом Христа. Зло, яке мало свій початок у раю, ширилося в застрашаючий спосіб. Людство бродило в багні гріха. Скрізь панувала жажда багатства, гроша й честолюбність: змисловій розперезаності не було стриму. Мистецтво малярства й різби служило одній цілі - підсичувати низькі людські інстинкти Жінка не мала рівного права з чоловіком, її уважали за предмет заспокоювань пристрастей. Одна кляса людей жила в багатстві, друга в крайній нужді. Бідак не мав права стати біля багача, а слуга-невільник був трактований нарівні зі звіриною.

Та ось над Вифлеємом заясніла зоря. Приходить Той, що своєю наукою має відродити світ. Христова наука розганяє темноту поганства і дає виснаженому духові людства покріплення. Христос голосить свою найбільшу заповідь любови Бога та ближнього: "Люби Господа Бога Твого всім серцем...а ближнього свого, як себе самого". /Лук. 10.27./. Учить, людське життя - це мандрівка, що людина своїм чесним життям тут на землі має заслужити собі вічне щастя. "Бо що хосен є для чоловіка позискати увесь світ, а занапастити свою душу?" /Марко 8,36/. Своєю мукою і смертю Христос доказує, що терпіння не є найбільшим нещастям для людини. "Блаженні, що тепер плачете, бо будете потішені". /Лука 6.21/.

Однак Христова наука стрічала завзятий опір поганства. Завзято змагалася темнота зі світлом. Три перші століття Християнської ери. Кровю свідчили правдивість Христової науки. Першим кривавим свідком Христової науки був св. Первомученик Степан, один із сімох дияконів, що відзначився великою вірою й ревністю в проповіданні Божого слова, за що впав за містом Єрусалимом під градом каміння, як перший Христовий мученик.

Свята наша мати Церква зараз після празника, Христового Різдва ставить нам перед очі геройську смерть св. Степана, наче б хотіла цим підкреслити, що Христове Різдво треба нам, правда, стрічати з радістю, одначе воно накладає на нас і обовязки. Як діти вітали ми в дні Христового Різдва Божу Дитину, а сьогодні маємо вже як тверезі мужі призадуматись над тим, що значить бути християнином.

Дорогі браття! Величне є імя "християнин". Колись з радістю римляни вимовляли "Я є римлянин". Словами "Я римлянин" хотів кожний римський громадянин представити свій родовід, геройські діла свого наро-

ду,могучість своєї держави,а проте каже св. Іриней:"Нема під сонцем імени більш вартісного,як християнське імя.Бо це імя дістали ми не від якогось царя,не від ангела,чи архангела,але від Царя Царів,від Бога,від Христа.Християнин - це Божа дитина.Батько й мати доконали людську природу,але при хрещенні одержує від Св.Духа природу Божу. Людина наче двічі народилась.Раз від природних родичів,другий раз при хрещенні від Бога.Тому св.Іван Євангелист каже:"Глядіть,яку велику любов показав нам Господь,бо можемо називатися синами Божими". Тому нема що й дивуватися,що св.Людвик,французький король,звичайно говорив:"Каплицю,де мене охрестили,ціню вище,як катедру,де мене коронували , на короля,бо через Тайну хрещення я став дитиною Божою,а при коронації лише земським царем".Ми християни,як Божі діти, маємо право до того майна,яке має наш Отець Бог і наш Брат Христос. Раз на цю тему мав я до малих дітей науку і кажу маленьким:"Представте собі,дорогі діти,що ви є Божими дітьми і коли б так Господь одної днини помер,то ви стали б наслідниками Його майна.Ти,Христе,взяла б у посідання цілу землю,Івась одержав би місяць,Зоня дістала б у спадщину сонце,а ти,Дмитрусю,дістав би у спадщині якусь велику комету;і всі решта діти поділилися б найкращими зорями.Для кожного вистачило б скарбів,бо Господь є найбагатший." І представте собі,та гадка так захопила дітей,що мало що не бажали,щоб Господь якнайскорше закінчив своє життя.Але ми не діти,ми знаємо,що Господь ніколи не вмре,бо вмерти не може.Та проте вільно нам тішитися тою правдою,що ми,як християни,є рівночасно спадкоємцями того щастя,яким втішається сам Господь. Тому в св.Письмі записані Божі слова:"Я буду вашою нагородою".Чи може бути більший маєток,як мати самого Бога у спадщині? Тому великий папа Лев XIII казав:"Християнине! пізнай своє достоїнство!"А один з володарів /король Альфонс/ казав:"Дякую Тобі,Боже,але не за те,що я царем,а за те,що я є християнином".

Те велике імя "християнин"вимагає від нас християнської свідомости.Нераз чуємо слова: свідомий українець.Кого називаємо свідомим українцем?Свідомий українець знає історію,буття свого народу.Він знає, чий він син,яких батьків,чому і за що закутий.Він любить свій Рідний Край,бо хоча деінде можуть бути кращі краєвиди і тепліше небо,то для нього миліше його багаті ниви,сині гори,сріблисті ріки,золотисті осіні і сніжисті зими.Свідомий українець знає свою честь і своє право і за те своє право вміє постояти та здобути його в боротьбі.

Хто ж є свідомим християнином? Свідомий християнин знає правди своєї віри,держиться кріпко своєї Церкви та згідно з християнською наукою жиє. С в і д о м и й х р и с т и я н и н з н а є п р а в д и с в о є ї в і р и.Те знання правд віри повинно бути основне. Бо не вистачить знати,що існує якесь Боже обявлення,якісь релігійні правди,накази чи вказівки,але відповідно до своїх літ,до життєвих умовин треба те релігійне знання зберігати,поширювати.Так,як до лямпи, що світить оливою,треба постійно оливи доливати,бо інакше згасне,так і світло нашої віри,коли не будемо збільшати його релігійним знанням, погасне.Хто хоче бути добрим шофером,йому не вистачить знати,що існує авто,що його мотор складається з тулсків і пружин,але мусить знати,до чого служить кожна частина мотору;без того знання нехай в дорогу не пускається,бо розібється до придорожного стовпа.Будуть великі шкоди, бо розбитої машини не потрапить ані зложити,ані направити.Так і християнинові треба конче знати докладно свої правди віри,щоб щасливо міг перейти дорогу свого життя.Релігійна книжка та слухання проповідів - це засоби до християнського освідомлення.

Свідомий християнин держиться своєї Церкви. Він знає, що Церква - це найдорожче діло для серця Христового. Для тої Церкви Христос жив, навчав, тій Церкві лишив свої заповіді, їй передав до розпорядження свої святі Тайни. Свідомий християнин вірить у силу Церкви, памятаючи на слова Христові"... і пекельні ворота не переможуть її"./Мат.16,18./Лилася і ллється за Церкву мученича кров, починаючи від першого мученика святого Степана, кінчаючи на мучениках, що лягли в обороні віри в Мехіко, Еспанії і мученичій крові наших братів. Та проте та мученича кров, як каже письменник Тертуліян, є засівом для нових християн. Свідомий християнин знає, що кривди Церква людям не зробила, але навпаки - добро несе. Свобода, рівність, братерство - це заповіді Христа, Основника св. Церкви. Цивілізація, культура, що нею нині чваниться світ, виросли з духа Церкви. Церква дала підвалину до глибокої філософії середньовіччя і великого мистецтва ренесансу. Церква висилає місіонерів на всі сторони світу: до Індії, Венецуелі, Перу, Болівії, і тисячі черців та черниць до захоронок, лікарень та сиротинців. Свідомий християнин знає, що пастирями Церкви є єпископи та священики. Отже люди,, алюдина це ангел, тому священик може бути більше або менше вчений, більше або менше грішний, або зовсім грішний. тому потрапить відрізнити особу священика від священичого достоїнства. Християнин ніколи не зробить такої дурниці, щоб через прикрість від священика зразитися до Церкви і віри. Христос виразно говорить про священиків Старого Завіту, щоб особу священика від його достоїнства відрізнити. "На престолі Мойсея засіли книжники і фарисеї, все, що вам наказують, робіть, одначе по їх ділам не поступайте"./ /. Маючи такий погляд на Церкву, свідомий християнин держиться кріпко своєї Церкви і за прикладом св. Степана та його наслідників готов за неї життя свої віддати.

Свідомий християнин живе згідно з християнською наукою. По чім пізнаємо християнина? Скажем: "Християнина пізнаємо на підставі метрики хрещення. Даруй! Годі говорити, щоб то був християнин, хоч і має метрику хрещення. Метрика хрещення - це важний документ, але вона вказує, який ти повинен бути, а не знати, який ти є в дійсності. Метрика, так би сказати, то пашпорт до неба. Але даремне ти показував би пашпорти, якщо не маєш візи тої держави, до якої хочеш віхати. Метрика хрещення є справді пашпортом до неба, одначе туди не дістанешся, якщо не будеш мати небесної візи. Що це значить? Це значить, що до метрики християнин потребує християнського життя, і це та небесна віза. Тому свідомий християнин намагається у свому житті витворити таку атмосферу, щоб вона була згідна з християнською наукою.

Дорогі браття! Будьмо свідомими християнами, збагачуймо своє знання релігійними правдами, щоб світло віри в нас не погасло! Держімся кріпко своєї Церкви, а коли потреба зажадає цього, будьмо готові за неї і терпіти. Своє життя уложім по законам християнської віри, щоб між нашою поведінкою і вірою не було розбіжности. Нехай св. Степан, перший Христовий мученик, що своєю смертю засвідчив свою християнську свідомість, буде для нас прикладом, щоб ми, пройшовши дорогу нашого життя, побачили відверте небо, яке він побачив ще за життя. Амінь.

Н О В И Й   Р І К .

Скінчився рік 1946,скінчилися всі його секунди,мінути,години. Скінчилися всі його дні,тижні,місяці і не вернуться вже більше ніколи.Гріб старого року 1946 і колиска нового 1947 стоять біля себе. В гріб поклався небіжчик старий рік,а в колисці наче дитина з'являється новий.Всі ми на один рік постарілися і на один рік наше життя стало коротше.З минулим роком проминуло те все,що ми в тому році пережили.Минули труди,терпіння,болі та й та окрушина щастя,яку подав нам той минулий рік.

Є на нашій землі звичай,що в день нового року збираються малі діти і скоросвіт біжать по хатах."Помагай Біг"кричать."На щастя,на здоровя та на той новий рік.Родися жито,пшениця краща,як торік!"Та сіють зерном,а господар обдаровує дітей грішми чи калачами.

Подібно й ми,наче б ті діти,зійшлися сюди до дому нашого Пана й Бога,щоб,зігнувши перед Ним коліна,подякувати Йому за дари,якими Він обсипував нас у старому році та випросити нових дарів.

В п е р ш і й   м і р і   м а є м о   д я к у в а т и   Г о с п о д е в і,що нас у тому році зберіг при житті.Щодня вмирає 150 тисяч людей на світі,отже на рік 54,000.000.В тому числі померло багато наших приятелів,знайомих,чи свояків.Повмирало в тому році багато старих людей,для яких смерть не була несподіванкою,але померло в тому році й багато молодих,які щойно зачали жити.Одні померли,прийнявши св.Тайни,інші без них.Одні вмирали з хрестом у руці,інші з тяжким гріхом.Одні говорили в годині смерти:"Вітай,Царице Неба!",інші "Прощай,прощай на віки!" - а я,Богу дякувати,живу.Бо мені ще остання година не вибила,ще маю надію,що побачу свій Рідний Край і серед моїх земляків зложу мої кості.Отже"Тебе Бога хвалим!"

Дякуймо Богові за здоровя - багато людей цьоготроку заслабло,слабість прикувала їх до ліжка.Одні лежать вдома,інші терплять у лікарнях,одні мають лікарську опіку,іншим бракує навіть родинної.Здоровя - це велика ласка і цеї ласки мені Господь не відмовив.Почувався здоровим цілий рік,не потребував у тому році лікарів,ні лікарства.Отже: "Тебе Бога хвалим!"

Не забудьмо ми ще одно добродійство.Серед плачу наших рідних і болю нашого серця,покинули ми свій край.І хоч наші гадки завсіди вітають у нашому рідному краю і наше серце завжди тужить за своїми,проте годиться Богові зложити подяку,що Він у своєму дивному Провидінні саме мене вирвав з моєї країни,що тепер перемінилася в пекло,та кинув у місце безпечніше.Це також Божа ласка.Отже:"Тебе Бога хвалим!"

Кінчаючи старий рік,не вистачить заспівати пісню благодарения "Тебе Бога хвалим", але,поклавши руку на серце,треба п р и з н а т и с я   д о   ц і л о р і ч н и х   п р о в и н   і   Г о с п о д а   з а   ц е   п е р е п р о с и т и   з   с о к р у ш е н н и м   с е р ц е м."Перед очі Твої,Господи,складаємо наші провини"Оце друга пісня, друга суплікація нашої душі,з якою ми повинні прощати старий рік.

Тих наших провин у тому році було дуже багато.Ті гріхи та провини нехай стануть перед нашими очима.Опісля зложім їх перед очима Божими.Цілий рік має дванадцять місяців,52 тижні,365 днів.Стільки часу вибили Божі годинники на небі,людські годинники вибивають години, мінути й секунди.Стільки мільйонів секунд,стільки тисячів годин і мінут прожили ми в тому році,а кільки в тих годинах,мінутах,секундах було провин і Божих образ? Отже:"Перед очі Твої,Господи,складаємо свої провини".

Такі почування повинні будитися в наших серцях у дні старого року.Почування вдячности за одержані добродійства,почування жалю за гріхи."Тебе Бога хвалим" і "Перед очі Твої,Господи,складаємо наші провини" - це дві арії нашої душі з кінцем 1946 року.

Стоючи на порозі нового року,питаємось,який буде для нас цей новий рік?Чи повитий у дари Божі,чи худий?Щасливий,чи нещасливий? Добрий,чи злий? Дорогі браття!Не хочу впоювати у вас великих надій, ані потішати гарними словами,бо сам не знаю,що дальше з нами буде! Одно я знаю й одно переконатися хотів би я защіпити у ваші серця: що як би там воно не було,що ще не прийшлось би нам пережити,- все розвяжеться по Божому пляну.По пляну того Бога,який устами пророка Ісаї говорить:"Чи може забути мати своє немовля?Хоча б вона забула, то я тебе не забуду".Ту віру в Боже Провидіння та в Божу доброту хотів би я влити у ваші серця,бо знаю,що як довго вона буде вам просвічувати,не стратите охоти до життєвої боротьби,та здобудете рівновагу духа навіть у найгірших,у найприкріших хвилинах життя,які нам цей рік може принести.Ц е п е р ш и й н а ш о б о в я з о к - н а д і я н а Б о г а .

А другий - в и к о р и с т о в у й м о ч а с у н о в о м у р о ц і .Коли б ми хотіли здефініювати слово "час",то ми були б у великому клопоті.Бо хоча знаємо,що таке час,то проте,коли б прийшлося нам це своє знання передати іншим,тоді годі нам на це слово знайти відповідь.Відома всім нам дефініція,що "час - то гроші".Є це з усіх дефініцій найгірша.Вона походить зза морського краю.На око ніби нічого собі,а в дійсності це дефініфія,дуже підозріла,бо,коли так можна сказати,вона має як батька духа наскрізь матеріялістичного,а як матір - непохитну волю збагатитися і то в найкоротшому часі,не оглядаючись на те,чи ті засоби до збагачення добрі,чи ні.

Для нас означенням часу нехай буде - час - це Бог! Бо дійсно за хвилину добре вжитого часу можна осягнути Бога.

Тому,дорогі земляки,в ц ь о м у н о в о м у р о ц і б е р е ж і м с я т я ж к о г о г р і х а,ж и й м о в л а с ц і Б о ж і й,бо хто живе без гріха,той має в собі Бога!Ми,християни, повинні рахувати час не на основі дат,але на основі припливу й відпливу Божої ласки.Тому для тебе найбільш щасливі,найбільщ памятні хвилини цього нового року будуть ті,в яких твоя душа буде звернена до Бога,а твоя воля підпорядкована Божій волі.І ті години нового року будуть тебе найбільш непокоїти,в яких ти втікав від [illegible] волі Бога,від Його наказів,себто коли будемо допускатися гріха.Отже використовуймо час цього нового року,збагачуючись у Божу ласку та обминаючи тяжкий гріх.

Коли б Христос підчас свого перебування на землі зложив у якомусь єрусалимському банку один нормальний сотик для своєї Церкви,то з того сотика виросла б сьогодні величезна сума,бо сотик процентувався б.Та сума була б така велика,що всі банки найбагатшої держави на світі не були б у силі виплатити тої суми.Хтось може мати жаль до Христа,що Він настільки не був і не здепонував для нас бідолашних того сотика,однак Христос зробив ще щось краще,бо в твойму серці в дні твого хрещення засіяв зерно ласки.Зерно ласки,яке з кожним днем має зростати і має дійти до такої величини,що Він сам, Христос Бог,стане нашою заплатою.Бо каже Господь у св.Письмі:"Я є твоїм оборонцем і великою заплатою".Тому зробім сьогодні постанову збагачуватися в ласку Божу до тої міри,щоб Господь став нашою заплатою.

Час - це гроші,кажуть люди.Такий погляд заносить єресcю,бо виключає з людських діл Божу поміч і голосить фальшивий погляд,що людина потребує лише грошей,а не Божої помочі.Якщо людина має гроші,то може подякувати за Боже благословення.Отже ніби не потребує молитися, бо молитва - це втрата часу.Дорогі браття!Але ви в цьому році не будете визнавати того матеріялістичного погляду.Будете,правда,працювати і дбати про свою рідню так,як би це від вас залежало, а л е р і в н о ч а с н о б у д е т е м о л и т и с я так,якби без Божого благословенства нічого не могли осягнути.Правда,чи будеш молитися,

чи ні - покуси до гріха і терпіння прийдуть.Але чи думаєш їх побороти,це залежить від того,чи будеш молитися.

Стоючи на порозі нового року,не знаємо,що він нам принесе. Лице його закрите.Але знаємо,що Боже Провидіння чуває над нами.Оцінюймо по християнськи час,збагачуючися в Божу ласку,та втстерігаючись гріха.Особливо багато молімся,щоб ми могли мужньо ставити чоло тим терпінням,які могли б нас у цьому році стрінути."Господи"- скажімо - візьми мене за руку і провадь мене в цьому році,я завсіди хочу бути з Тобою,завжди хочу бути Твоїм!" А м і н ь.

НЕДІЛЯ ПО РІЗДВІ.

Про Христовий мир.

"Слава во вишніх Богу,
а на землі мир".../Лука.2,14/.

Сповнилася нарешті обітниця,що її дав Творець світу ще нашим першим родичам у раю.На землю прийшов Спаситель,прийшла радісна хвилина, що її виглядали з тугою пророки й патріярхи.Над Вифлеємом заясніла зоря.Народився Христос.Ту радісну вістку приніс Божий посланець-ангел що перший з'явився пастирям і сказав їм,щоб ішли і шукали Спасителя, та не в палатах багачів,але в бідній шопі,що була захистом для стада овець.Пастухи послухали слів ангела,кидають свої череди і спішать чимскоріше,щоб віддати поклін новонародженій Дитині.І чули пастухи чудову ангельську пісню:"Слава во вишніх Богу,а на землі мир".Отже новонароджена Дитина приносить славу Богові,а людям мир.

У нашій науці застановимося сьогодні,що то є Христовий мир та в яких формах він обявляється.

Христос у своєму житті і своїй науці звернув на деякі справи особливу увагу.До таких питань вирізнених ним належить поняття миру.Видно,що це мусить бути надзвичайне слово,коли вже пророк називає Спасителя Князем миру.А в тиху вифлеємську ніч,як це ми згадали,ангельські хори співали "Слава во вишніх Богу,а на землі мир людям доброї волі"/Лука 2,14./.Сам Христос дуже часто говорив про мир.Коли розгрішав від гріхів,або від слабости,майже при кожній такій нагоді висказував побажання миру."Іди в мир і більше не гріши"/Лука 7.50./.Перше поздоровлення,яке Христос висказав після свого Воскресіння,було"Мир вам"/Лука 24,36./.Правда,серед жидів слово "мир"було звичайним поздоровленням,і жиди,вживаючи цього поздоровлення,вкладали в нього побажання дібр земських.В їхньому розумінні"мир" значило стільки,що побажання дібр земських та заспокоєння всяких життєвих вимог.Хто мав те, що хотів мати,міг бути спокійним і не потребував нічим журитися.Отте мав мир.Таке поняття миру стрічаємо й тепер серед людей:"ставок,і млинок,і вишневий садок" - оце й мир".Коли жінка й діти здорові,шпихлір повний,а стіл заложений різними стравами,коли в хаті тепло,а в ліжечку вигідно - оце й мені мир! Так думає багато людей.

Та Христос розумів мир інакше.А щоб не посуджував хто Христа про подібний егоїзм,то у своїй прощальній промові до апостолів зазначує виразно,що Його мир не є тим миром,про який мріє світ і який світ обіцяє."Мир мій - каже Христос - даю вам не як світ,але я даю вам ". Мир в понятті Христа - це радше збір духових дібр.Мир Христовий - це згода між чоловіком і Богом,добрі взаємини між ближніми,це спокій душі. І дійсно Христос своїм приходом на світ приніс людям мир з Богом, мир з ближніми,мир у нашій душі.Тому й ангели співали пісню:"Слава во вишніх Богу..."/Лука 2,14./ з Його приходом на світ.

Христос приніс мир з Богом.Вже в попередній проповіді ми згадували,як сумно представлявся світ перед приходом Христа,як людство,бючи поклони перед мертвими ідолами,що не могли не карати,ні нагороджувати, не пробувало жити в чесноті.Та проте і в тих жахливих часах людство

відчувало глибоку тугу за вчителем нового життя,за Богом.Найбільший грецький філософ Сократ,стрічаючи свого учня Алькібіяда,що йшов до поганської святині,каже ще заждати на того,котрого має зіслати небо.Інший поганський мудрець Платон говорить про прихід премудрости предвічного,а римський промовець Ціцерон вірив у близький прихід Божого розуму.Ті гадки поганських філософів наче б зливалися із з зітханнями до ізраїльського народу,що кликав в один голос:"Небеса спустіть нам росу,облаки,пішліть нам праведного,хай отвориться земля і видасть нам Спасителя!"

Як ранений олень добуває останніх сил,щоб лише припасти жагучими устами до джерела чистої води,так людство усією силою грішного виснаженого духа було готове відчинити йому свої серця.Чула людина, що образила Бога,чула,що Боже прокляття тяжить на ній.Тому читаємо в історії Старого Завіту,що вбивали тисячі волів,козлів і навіть діти свої палили на жертовниках,щоб переблагати розгніваного Бога. А чейже жертви,гідної Бога,жертви,яка рівнялась би образі Божій,знайти не могли.Отже завсіди туга за Богом і рівночасно тривога й розпука.

Та ось над Вифлеємом засяніла зоря,приходить з неба Син Божий, щоб заспокоїти тугою за Богом виповнене людське серце.Народився як чоловік і вмер мученичою смертю на хресті.тому,щоб поєднати грішну людину з Богом.Взяв на себе гріхи цього світу,переблагав Бога і відчинив нам небо,яке для людей по первородному гріхі було замкнене. Отже Христос дає людям мир з Богом.

Христос дає нам мир з нашими ближніми,бо вчить,що всі люди - це наші браття,діти одного Бога,між якими повинні царювати мир і згода. Вже нема ні греків,ні скитів,ні варвар.Є лише одна велика родина,в якій всі повинні себе взаємно любити.Бо дав Господь вовкам зуби,щоб гризли,а орлам клюви,щоб розшартувати,а людині дав Господь серце, щоб любила.Христос,цей Князь миру,закликав так часто до любови."Заповідь нову даю вам,щоб ви любили один одного"/Іван.13,34./.На Тайній Вечері,прощаючись зі своїми учнями,Христос проникає своїм Божим оком цілі століття.Бачить ряди своїх ісповідників,вірних дітей Церкви,а рівночасно бачить і воєнні хуртовини,наїжені штики і гирла гармат,бачить пролив невинної крови,тому молиться:"Отче Святий!збережи їх в імя Твоє...,щоб всі були одно,як Ти,Отче,в Мені,а Я в Тобі...,щоб були збережені в одно..."/Йоан 17,11,21,23./.Оце молитва і виразна,вперта просьба до небесного Отця про згоду,любов і мир між людьми.Христос знав дуже добре,що причиною нещастя,причиною,що руйнує мир,є відсутність любови.Зважте!Де лежить корінь клясової боротьби?Де зродився той суспільний устрій,що нас лякає і через який ми покинули наш Рідний Край?Чи пекло зрозуміло його?Ні!Серед віль і палат богачів,що не знають любови,він народився.Тому,якщо хочемо миру правдивого,треба нам зберігати Христову заповідь любови до Бога.Добре думаймо про ближнього,добре говорім про нього і добро робім йому.Ідеєю любови мають пройнятись не лише поодинокі люди,але особливо ті,в чиїх руках доля світу.Щойно тоді зникне дух насильства та запанує справедливий мир на світі,Христовий мир.

Христос дає нам мир зі собою,мир душі.Він учить,що найбільшим руїнником душевного спокою-миру є гріх.Тому й каже:"Іди в мир і більше не гріши!"На острові Яві живе хитрий рід блощиці Птільоцерус охрацемус.Вона видає зі себе приємно-подразнюючу теч.Її запахом приманені мурашки,кидаються на ту теч і впиваються.На це тільки чекає блощиця.Висосавши з мурашки життєві соки,залишає їх в поросі на бруді.Те саме робить гріх.Він окружає,манить,ошоломлює бідну людину,а коли людина його допуститься,забирає її радість,мир і кидає на жир грижі совісти.В раю сказав Адам після гріха:"Почув я Твій голос і злякався".Те саме діється з кожною людиною.Пригадай собі:доки ти був чистий,любо було тобі розмовляти з Богом.А тепер по грісі,чому

боїшися церкви,сповідальниці,рад би забути,що маєш душу,що є вічне життя й суд? Чому боїшся Бога,чому тривожишся?Де твій колишній мир і спокій,хто його забрав?Гріх! Господь питає:"Адам,де ти?"Що це?Це голос совісти!Що ти вчинив,де поділася твоя невинність,що то за пляма чорніє на твоїй душі? Той голос совісти так довго буде тебе гризти,доки цього інтруза-гріх не викинеш зі серця,доки по ньому не затреш всі сліди.Тому,браття,якщо хочете в житті зазнати Христового миру,не входіть у приязні взаємини з гріхом.Не створюйте таких ситуацій,у яких без гріха не обійдеться,ані також не мрійте про такі форми життя,які не дадуться погодити з чистою совістю.

Щоб собі забезпечити мир у душі,не вистачить вистерігатися гріха а треба держати на припоні злі нахили,пожадання,що гніздяться в душі людини.Скажеш,де ж тут є мир,коли мушу безнастанно борикатися зі злом?Чи взагалі є можливий мир у душі?Чи взагалі можна дійти до ладу зі самим собою?Грецькі фис філософи-стоїки уважали,що аби запевнити собі мир,треба з нічого не тішитися і в нічому не сумувати.Вони думали,що людина зазнає спокою тоді,коли приємність і неприємність, розкіш і біль,не зроблять на людину вже ніякого враження.Людина,що не вміє сміятися,ні плакати,була для них ідеалом.Отже вичікували спокою пасивно,непорушно.Християнин мусить за мир боротися,бо лад і гармонія в житті не є дарами,що падуть з неба,тільки добрами,що їх треба здобувати.Тому Христос,який так часто говорив про мир,несподівано сказав:"Не думайте,що Я прийшов запевнити на землі мир,Я не приніс мир,але меч"/Мат.10,34./.Той Князь мира,що сам про себе говорить,що є покірного серця,ходить по світі і роздає мечі.Тим мечем маємо воювати не проти інших,лиш спрямувати проти себе самих.Тим мечем маємо обтинати дикі гони нашої природи,щоб не виросли на лихо і заколотили душевний мир.Якщо хочеш душевного миру,без боротьби не обійдеться.

Дорогі браття! Голяндська провінція Зелянд на своєму гербі має напис:"Борюсь і вдержуся під водою!" Характеристичне гасло,питоме для цієї провінції,що безнастанно мусить боротися з морем,яке на неї постійно напирає.І ми скажім собі:Ніколи не допущу,щоб країну мого серця залили каламутні води гріха,бо тоді мир душі страчу навіки!.Амінь.

Б О Г О Я В Л Е Н Н Я.

Про Пресвяту Трійцю.

При старій дорозі,що вела до Атену,досить далеко від золотистого Акрополю,далеко від поганських божків,стояв простий вівтар,а на камені були вириті лиш два слова:"Незнаному Богові".Того вівтаря не прикрашували статуї з мармуру,ні квіти;і ніякий подорожний там не задержувався,щоб скласти свою жертву.Аж одної днини незнаний подорожний присів біля цього вівтаря.Мусів іти здалека і з вигляду можна було пізнати,що не був греком.Він дивився у сторону міста Атен.У своїх думках бачив страшний релігійний і моральний упадок.Довкола оспала юрба, рознуздане змислове життя і темне ідолопоклонство.Вулиці,доми,святині переповнені камінними божками.Великий біль стиснув серце того подорожника - св.апостола Павла.Як каже св.Письмо:"Зворушився його дух, коли побачив місто,що поринало в ідолопоклонстві"/Діянія 17,23./.Увійшов у місто,став посередині ареопагу,серед епікурейців,що голосили необмежену свободу вживання цього світу,серед стоїків з матеріялістичними поглядами і зачав говорити:"Мужі атенські,дивлячись на ваші ідоли,я знайшов вівтар,на якому написано :"Незнаному Богові". Поклоняєтесь незнаному,а я вам проповідую того,що знаю."

Дорогі браття! Ми,християни,дуже щасливі,бо знаємо правдивого Бога.Обявив нам його Христос,наш Божественний Спаситель."Уже вас не називаю слугами,бо слуга не знає,що робить його пан;я вас назвав друзями,бо все,що чув від мого Отця,вам обявив"/Ів.15,15./.Наче доповненням Христової науки про Бога є подія,що відбулася при хрещенні нашого Божественного Спасителя."Ісус охрещений вийшов зараз з води і це отворились Йому небеса і Він бачив Духа Божого,що злітав мов голуб і сходив на Нього ;і це голос з неба промовляє:"Це Син Мій улюблений, який Мені сподобався"/Мат.3,16./. На памятку цеї події святкує Церква Празник Богоявлення.Щоб ми,люди,знали,хто є той Бог,Він обявляється нам,щоб нам,християнам,ніхто не закинув,що поклоняємося невідомому Б

гові,Він обявляється нам у трьох Особах.Оце чути голос першої Божої Особи."Ти Син Мій улюблений..."/Лука 3,22./,друга Особа Божа-Христос стоїть у течіях Йордану,а третя обявляється голубом.Отже з'являється Бог у трьох Особах:Бог Отець,Бог Син,Бог Дух Святий.

Тяжко говорити про ту велику Тайну Пресвятої Трійці,бо вже багато людей,поясняючи ту святу Тайну,зблудили.Але душпастирський обовязок додає мені відваги в кількох словах,наскільки можливо найпростіше,представити науку Церкви в цій справі,опісля ж виказати,який вплив має та Тайна на наше життя.

Наука про Пресвяту Трійцю є наче брамою,через яку кожний мусить пройти,коли хоче бути спасенний.Ту браму збудував сам Христос,кажучи: "Ідіть,отже,навчайте всі народи,хрестячи їх в імя Отця і Сина і Святого Духа..."/Мат.28. 19./.Отже хто хоче бути християнином,мусить бути охрещений в імя Отця,і Сина,і Святого Духа,чи інакше в імя Пресвятої Трійці.Але вже в Старому Завіті натякав Господь,що є три Божі Особи - Отець,Син і Святий Дух.Коли Господь мав сотворити чоловіка,то сказав: "Сотворім чоловіка на образ і подобу нашу"/I.Мойс.1.26./.Каже один проповідник,цитуючи ці слова,що заки сотворено чоловіка,ціла Пресвята Трійця наче б сходилася на нараду.Тут знов з'явився Господь своєму слузі Авраамові у виді трьох подорожних.Авраам підбіг,поклонився і сказав:"Господи,коли я знайшов ласку,то не минай раба Твого".Пророк Ісаія бачив Бога у славі,а ангели співали пісню:"Свят,Свят,Свят" Тричі вимовляють слово "Свят," наче б хотіли віддати честь трьом Божим Особам.

Але цілої Тайни Пресвятої Трійці Господь не розкрив може тому, жиди були оточені поганськими народами,які почитали різних богів.Маючи перед очима злий приклад поган,вони могли легко зблудити і також повірити,що Богів є більше,тому ту Тайну в одного Бога,а в трьох Особах Божих розкривав поволі,поволі приготовляв людство.Виразно вже обявив ту Тайну при воплоченні Божого Сина.Найбільше серед усіх Адамових доньок,дівча з Давидового роду,Пречиста Діва,перша почула ті величні слова :"Радуйся,Благодатна,..бо Ти знайшла ласку в Бога. Се зачнеш в утробі і породиш сина і назвеш Його на імя Ісус.Сей буде великий і Сином Вишнього назветься... Дух Святий зійде на Тебе і сила Вишнього осінить Тебе"/Лука 1,29./.Отже ангел згадує про Бога Отця, від якого є післанцем,про Бога Сина,що має народитися,про Бога Духа, що за Його посередництвом той Син має народитися.Те обявлення повторюється і потверджується,як ми вже згадали,при хрещенні Ісуса Христа. Ясніше ангела навчає нас про Пресвяту Трійцю сам Син Божий Ісус Христос,кажучи:"...і ніхто не знає Сина,тільки Отець;ані Отця ніхто не знає,тільки Син та кому Син схоче відкрити"/Мат.11,27./.Ці слова св. Письма такі виразні,що ні на хвилину не можна сумніватись у Пресвяту Трійцю.

Та ось питання,чи ту правду про Пресвяту Трійцю може наш розум зрозуміти.Ні! Мусимо лише в покорі в ту правду вірити.Один з найбільших мудреців цього світу,св.Августин,проходжувався над берегом моря і роздумував про Тайну Пресвятої Трійці.На березі бавився малий хлопець,що черпав начинням воду із моря та переливав її до ямки,що її собі вивпорпав у піску.Безкрає море хотів перелити до малеї ямки. Це побачив святий і промовив з усмішкою:"Це тобі ніколи не вдасться" "Скоріше це зроблю,ніж обмежений людський розум зрозуміє Тайну Пресвятої Трійці" - відповів хлопець.

Хоча Тайну Пресвятої Трійці годі зрозуміти,то з того ще не виходить,щоб та правда була проти нашого розуму.Вона є лиш понад наш розум.Та є багато таких "мудрагелів",які кажуть,що Тайна Пресвятої Трійці - це річ неможлива."Це проти розуму,проти всякого рахунку;як може бути щось три,і рівночасно одно? Як може бути один Бог,а три Божі Особи?"Дорогі браття! ми, християни,не віримо,що три особи є одною,Не ми віримо,що один Бог обявляється у трьох Особах.А втім св. Тайна Пресвятої Трійці не є рахунком.Бо навіть є багато такого,що й

цифрами зчислити годі.Подумай!Десять тисяч літ треба,щоб порахувати до одного біліона.Це є міліон міліонів.Чи знаєте,що етер,який випо-вняє простір,мусить виконати на секунду 430 біліонів дрогань,щоб да-ти червону краску,і два рази стільки,щоб дати фіолетну краску.Чи це можемо зрозуміти?А так говорить наука і ми віримо.Коли ж у природі є стільки тайн,то що ж говорити про великого Бога?

Хоч Тайни Пресвятої Трійці ми розумом зрозуміти не можемо,то про-те до деякої міри ту правду може наш розум зрозуміти через речі зна-ні і через них зробити собі ту правду більше приступною.Тому Отці Цер-кви старалися ту правду представити в порівняннях.Говорили про воду,що випливає з джерела,пливе в ріці і вливається до моря.Є одна вода, а однак є джерело,ріка і море.Є один Бог,а три Божі Особи.Вказували на світло сонця,з якого походить і світло і тепло.Сонце - Бог Отець, від Бога Отця Син наче проміння,а від Бога Отця і Сина Святий Дух наче тепло.Не поминули й галузки троянди,з якої родиться і розцвітає чудо-вий цвіт,щоб роздавати довкола себе прегарний запах.Та треба призна-ти,що всі ці порівняння є дуже недокладні;одначе Отці Церкви,бажаючи бодай у слабому приближенні дати порівняння,хоч би здалека зробити ту правду зрозумілою,вживали тих порівнянь.

Та ось питання,чому Господь обявляє нам цю правду Пресвятої Трій-ці,коли ми не в силі зрозуміти?Чи не краще,щоб Христос обявив нам цікавіші речі?От,напр.,коли буде кінець світу,чи більше буде людей о-суджених,чи спасенних,що станеться з дітьми,що померли неохрещені?Те все таке цікаве,але Христос про це не згадує,зате говорить про Пресвя-ту Трійцю.Чому воно так?Бо Тайна Пресвятої Трійці - це фундамент нашої віри.Те все,що сталося для нашого відкуплення,мало свій початок у ло-ні Пресвятої Трійці.Візьмім воплочення Божого Сина.Та правда була для нас зовсім незрозумілою без догматів Пресвятої Трійці.Коли знає-мо,що в Бозі є три Особи,коли знаємо те життя,що з Бога Отця перели-вається на Сина,легше нам зрозуміти,як те Боже життя перелилося й о-горнуло людську природу Христа.У Пресвятій Євхаристії живе те саме життя,що пульсує в лоні Пресвятої Трійці.За посередництвом св.Прича-стя ми лучимося з тим Божим життям.Нічого іншого не мав Христос на думці,коли сказав;"Я живу Отцем,а хто їсть Мене,і той житиме Мною" /Іван 6,57./,як це життя Боже,що існує в лоні Пресвятої Трійці,а че-рез св.Причастя уділяється нам.

Ми згадали,що в Бозі є три Особи,а коли мова про Особи,то мусить бути хтось,до кого можна промовити,кого можна просити,любити.Отже ко-ли ближче пізнаємо св.Тайну Пресвятої Трійці,то зрозуміємо,що з Богом Отцем можна поговорити,подякувати за здоровя,можна поговорити з Богом Сином,що відкупив нас своєю кровю,можна говорити з Святим Духом, що дає початок всім нашим постановам і ділам.Знаємо,чому Христос ту Тай-ну обявив.

Христос обявляє нам ту Тайну,щоб показати нам Божу любов.Дві пер-ші Особи люблються.Люблються Бог Отець і Син,і з тої любови родиться Святий Дух.Сонце не має спокійної гладкої поверхні,але на ньому без-настанні вибухи вогню і розпаленої лави.Дозвольте,що Пресвяту Трійцю порівняємо з сонцем.Пресвята Трійця - це джерело сили і безнастанної любови,і тому наші предки,як будували лікарні,то віддавали їх під покров Пресв той Трійці.Вони відчували,що під опікою Пресвятої Трій-ці промінює жертвенна любов,та любов, що така дуже потрібна тим, які доглядають хворих.Ось чому Христос виявив Тайну Пресвятої Трійці.Бла-гословенна Пресвята Трійця!

Дорогі Браття!Розповідає переказ, що орел забирає кількатижневе орлятко високо понад хмари у сонячні простори і каже йому глянути на сонце та за свою дитину признає тоді,коли орлятко потрапить без прижмурення ока глянути в огненні сонячні проміння.Коли ж воно при-жмурить око,орел кидає орленя з висот,щоб згинуло,бо негідне орли-ного роду.Подібно робить з нами й наша мати Церква.При хресті,коли

маємо ледве кілька днів,каже нам через хресних родичів вглянути в ту велику Тайну Пресвятої Трійці та її визнати,і лише під цією умовою причисляє нас до рядів своїх синів.

Перші слова,що їх священик сказав при нашому хрещенні,були:" Во імя Отца і Сина і Святаго Духа".І останні слова,що їх Він скаже при нашій смерті,будуть :"Во імя Отца і Сина і Святаго Духа".Дай Боже, щоб і по нашій смерті ми могли оглядати Бога у Пресвятій Трійці.Амінь.

НЕДІЛЯ ПО БОГОЯВЛЕННІ.

Про злого духа й боротьбу з ним.

Після хрещення Ісуса Христа повів Його дух у пустиню.Там Ісус Христос постив 40 днів і 40 ночей,при чому злий дух кусив Спасителя та тричі нападав на Нього.Раз хотів використати Його голод,то знову хотів розбудити в серці Божого Сина гордість:"Ти Син Божий..."/Мат.4, 6./.То знову представляв Христові багатства цього світу,щоб лише поклонився йому.Потрійний наступ Христос відпер від себе."Тоді покидає Його диявол,і це ангели приступили і служили Йому"/Мат.4,11./.

Дорогі браття! Той сам диявол,злий дух,і сьогодні переслідую людину,шкодить людям,як тільки знайде до цього нагоду.Нині він не може пошкодити Богові,тому всю свою злість виливає на людину,що є Божим образом і Його дитиною.

Диявол є причиною,що сьогодні на світі є стільки зла і горя, що всупереч великій культурі і поступові техніки,всупереч тому,що людина опанувала моря та царство птиць,він повів справу так,що людина ніколи не чулася такою нещасливою,як сьогодні.Певно,що завинила тут багато сама людина,бо забагато вірила у власні сили та зігнорувала Божу поміч.Тут завинили людські пристрасті-гріхи.Але хто приглянеться цьому світові,той мусить прийти до переконання,що крім злости,злоби і людської дурноти є ще якась вища сила,сила інтеліґентна і при тому безмежно зла,яка працює над тим,щоб всі справи ще більше попсувати і пхнути людство у ще більшу недолю.Виглядає,що сьогодні здійснюються слова св.Письма,яке каже:"До вас зійшов диявол,що має великий гнів". Виразно чути на світі,як той злий дух,ворог всякого добра,крутиться, працює і намагається зробити все,щоб тільки пошкодити,повалити,погіршити.

А проте люди так часто забувають,на те,що мають такого могутнього й завзятого ворога.Є навіть такі,що хотіли б диявола і Його боротьбу з людьми зарахувати до казок.Дияволом чи злим духом,кажуть,ніхто нас не настращить.Це казки для дітей,а не для розумної людини.Тому конечною річчю є пригадати собі правди нашої віри щодо злого духа та його діяння.

Наша віра вчить,що диявол - це сотворіння Боже;однак Господь не сотворив його злим,але добрим.Він сам з власної волі став злим.Як це сталося? Страшна трагедія скоїлася ще перед сотворенням світу.Ще не було ні сонця,ні землі,ще не мерехтіли зорі на небі.Ще не кружляли планети у всесвіті,а вже Господь сотворив багато чистих духів, яких обдарував чистим розумом та непохитною волею.І мали ті чисті духи оглядати Бога і в тому огляданні вони знаходили своє щастя.Але Господь хотів,щоб вони самі рішилися добровільно служити Богові і Йому добровільно віддавати чевть,тому виставив добрих духів на пробу.На чому вона полягала? Отці Церкви кажуть,що Господь обявив чистим духам свого Сина Ісуса Христа,що мав колись прийняти людське тіло і стати чоловіком,та зажадав,щоб всі ангели поклонилися Йому.Мали віддати поклін Христові Богочоловікові.І тоді серед великого числа ангелів счинився бунт."Як то,Господь має бути чоловіком,а ми,ясні і чисті духи, маємо віддати поклін нужденному,з пороху землі створеному тілу? Та ми нічим не будемо в царстві Божому?І на престолі засяде Бог у людському тілі?" І збунтувалися.А найзнатніший між ними крикнув:"Не буду

служити!Я понад облаки престіл свій поставлю і буду вищий від того,що Всевишнім називається!"А коли те сказав,мілiони духів відмовили послуху і стали до відвертої боротьби з Богом.Але на Божу справедливість не треба було довго чекати.Божа всемогучість скидає невірних духів у пекельні прірви,і серед самих збунтованих ангелів настає велика переміна.Пропала їхня попередня доброта й невинність і на їх місце прийшла злість,брехня та ненависть.Апостол Павло називає дияволів духовим злом,бо вони вже не є"злі"але як би самим злом без тіні якогось добра.

Диявол у першій мірі хотів би вчинити зло Богові,замість мати жаль до себе самого,що він утратив через свою злу волю Божу ласку;він палає великою ненавистю до Бога і хоче на ньому піметитись за те,що його сотворив,що виставив його на пробу.Отже хотів би знищити самого предвічного Бога.Ясна річ,що та ненависть диявола до Бога є цілком даремна,бо каже св.Письмо:"Нема мудрости,нема сприту чи ради проти Бога".І диявол бачить,що Богові нічого зробити не може, тому свої очі звертає на землю.

На тій землі він бачить чудове діло Божого милосердя,бачить людину. Бачить,як Бог,якому він не хотів колись поклонитись,умирає за людський рід,бачить,як той Господь підносить,лікує людей з гріховних ран і провадить до неба.Бачить величаве діло Христа - Церкву і тому скажені є зі злости:"Не осягнуть люди того щастя,яке я втратив.Хоча проти неба не вдію нічого,то на землі зумію попсувати пляни Божого милосердя".І тому зачинає завзяту боротьбу за людські душі.

В який спосіб він веде цю боротьбу? Коли б хто хотів списати всі способи, яких диявол уживає в боротьбі з людьми,то ті книги не помістились би в усіх бібліотеках цього світу.Треба знати,що людина не є вповні добра,що вона є мішаниною добра і зла.В людині є добрі і злі нахили.Злі нахили є слабші,або сильніші.І так,напр.,один непогамований у гніві,другий любується в нечистоті,третій находить насолоду в лакімстві чи лінивстві,а диявол наче приглядається,провірює,де найслабша сторінка,і де найслабше місце відчує,там зараз робить наступ.Він знає,що коли йому вдасться раз увійти через гріх у душу людини,то вже тоді зможе господарити по своїй волі.Тому,брате,пізнай себе, де найслабша сторінка твоєї душі.Бережи її,бо це брама,якою входить диявол!Злий дух о своїй зручності не намовляє просто до гріха;він зачинає нібито від доброго,а згодом зачне спрямовувати до зла.Зачне намовляти до більшої ревности в службі Богові,а та ревність згодом покажеться гордістю,або нерозумною побожністю,що її називаємо девоцією.Нераз з приязни зробить брудну змислову любов. То знову намовляє жінку до частого відвідування церкви,щоб через це занедбувала свої материнські обовязки та щоб настала в родині незгода і за тим Божа образа.Одних окриває лахманами,іншим дає в руки великі багатства,щоб люди між собою ненавиділися і чинили гріх.

Треба нам знати,що диявол сам не працює.Він бере собі до помочі людей. Раз я мав екзорту до малих дітей на тему:"Чорт на емеретурі"і доказував малим Івасям та Ганусям,що тепер чортові дуже добре поводиться.Давніше мусів біля кожної душі сам бігати,а тепер відпочиває собі на емерітурі,бо злі люди і навіть жінки його заступають.Дорогі браття!Таке говорення виглядає дещо наївно,однак є правдою,що є багато людей,які поладнують диявольські інтереси. Один підійде до тебе і підсуне тобі різні сумніви щодо віри,дасть тобі злу книжку,намовить до оклеветування католицької Церкви чи її слуг-священиків;іншим разом буде бунтувати тебе проти твоєї державної влади.Він буде намовляти тебе до непослуху,анархії;інший буде намовляти тебе до визиску,кривди,часом просто до великих злочинів.А диявол тішиться,коли його слугам добре ведеться, і в нагороду дасть їм вічні кари.Найгірша людина потрапить дати нагороду тому,хто з нею працював.Диявол не дасть тому,що згіршує,нічого крім вічної кари.Тому каже Христос:"Горе тому,через котрого приходить згіршення;ліпше було б йому привязати собі млинський камінь і кинутись у воду."

Дорогі браття! З того бачимо,як зручно бореться за нашу душу злий дух. Як широко розпростер свої сіті,щоб ловити людей.І коли б ми могли відкрити очі духа і глянути на цей світ,то побачили б все опутане сітями диявола.Подібно,як під кінець літа стерня застелена нитками павутиння.Отже треба з дияволом боротися.

В який спосіб? Перш за все памятаймо,що диявол сьогодні не має тої сили,яку мав колись,перед приходом Христа Сам Христос сказав: "Тепер князь цього світу буде геть протнаний".Христос так ослабив силу диявола,що він тепер нікому пошкодити не зможе,хіба лиш тому, що сам схоче.Отці Церкви кажуть,що злий дух подібний до пса на припоні.Пес на ланцюгу вкусить лише того,хто до нього зближиться. Не зближаймось до нього!Не слухаймо його підшептів,а будьмо зовсім певні,що й волос з голови нам не впаде.На покусу диявола маємо рішучий спротив.Христос дав нам тут найкращий приклад,коли його на пустині спокушав диявол.Ані на крок не вступився дияволові!Отже,коли тебе диявол спокушає до крадіжі,скажи собі сміло:Ані мені сниться,краденим не збагачуся!Спокушає до нечистоти,скажім собі рішуче:Туди більше не зайду!Спокушає до гніву чи прокльонів,затиснім уста і скажім собі:Краще замовчу!І так у кожній спокусі,а переконаємось,що вийдемо переможно.

А тому,що злий дух має своїх прислужників,злих людей,стараймось завернути їх з блудної дороги добрим словом і прикладом,щоб залишили службу дияволові,яка їм нічого іншого не дасть,лише вічне осудження.

В боротьбі з дияволом не забудьмо на могучість Божої Матері.Один Її погляд потрапить розігнати пекельні сили,як промінь сонця розганяє мряку.Господь на початку світу обіцяв Їй,що Вона зітре голову дияволові.Вона й дальше веде боротьбу з дияволом аж до славної перемоги.Амінь.

ВИДАЛА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА ГРЕКО-КАТ.ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ.
МЮНХЕН -- ПАЗІНҐ 1947.

о.Омелян Шараневич

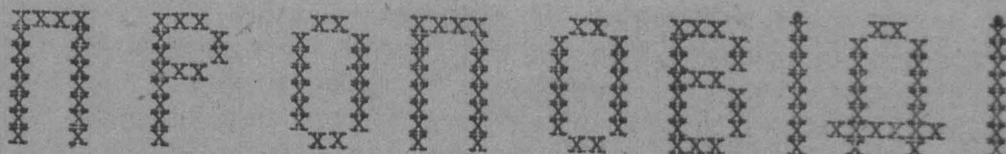

Ч.2/16/ ЛЮТЕНЬ 1947 РІК III.

НЕДІЛЯ МИТАРЯ І ФАРИСЕЯ.

Про побожність.

Двох людей прийшло до церкви і стали молитися:фарисей і митар. Обидва молилися.Обидва,здавалось би,побожні люди,однак побожність обох тих людей дуже різнилася між собою.Побожність фарисея горда й бутна,побожність митаря покірна,щира та проста.Тому й каже св. Письмо,що митар вийшов з церкви оправданий перед Богом.

Отже може бути подвійна побожність:фальшива і правдива.Побожність фальшива - це облуда,це ошукування самого себе та ближніх, це намагання ошукати самого Бога.Людина може ошукати саму себе, може ошукати ближнього,але Бога не ошукає ніколи,бо Він проникає людське серце і знає кожний куток нашої душі.Зате правдива побожність - це дар Св.Духа.Це цариця всіх чеснот,яка випливає з любови до Бога.Тому й каже один проповідник:"Якщо любов назвемо благородним самоцвітом,то побожність буде його блиском;як любов порівняємо з дорогим бальзамом,то побожність буде його запахом".

Щоб краще зрозуміти,що таке побожність і кого можемо назвати правдиво побожним чоловіком,то наперед приглянься фальшивій побожності й опісля зможемо вже краще пізнати ,що таке правдива побожність.

Багато людей думає,що проявом побожности є образ Ісуса Христа, Матері Божої чи іншого Святого,якого образами є прикрашені стіни хати.Коли всі стіни хати пообвішувані образами та хрестами,це є свідоцтвом,що в тій хаті живе побожна родина.Оповідав один священик,що він перестерігав одну жінку,щоб не заходила до тої хати,де жила одна жінка,що покинула свого законного чоловіка та пішла жити з іншим.На ту пересторогу дістав священик таку відповідь:"Але ж,отче духовний,та жінка над своїм ліжком має образ Серця Христового і кожної першої пятниці запалює перед каганець.Як же ж можна забороняти мені вступу до її хати?"Отже,образ,завішений у кімнаті,мав би давати запоруку,що це подружжя правне та чесне?Завішення образу мало б вже розрішати від всякого злочину,віроломства й надужиття св.Тайни? Таке розуміння побожности є фальшиве і воно є радше образою Бога,як чеснотою.Образ у хаті,медалик чи хрестик на грудях - це ще не свідоцтво побожности.

Інші думають,що проявом побожности є часте відвідування,довге пересиджування в церкві,чи відмовлювання великого числа молитов, при чому всі ті молитви не можуть обійтися без зітхань, сліз,піднošень очей до неба,без голосних ударів у груди.

Ще інші свою побожність спирають на довгих постах і молитвах по ночах,але тому всьому не перешкоджає,що такий нібе побожний чоловік місяцями,а то й роками гнівається зі своїм ближнім.І ті уста,що ніби з побожности часто приймають Христа,утаєного під видом хліба й вина,оскверняють безсоромними словами й обмовами ближнього чи страшними прокльонами.Ті люди,як каже пословиця:"бояться замочити свої уста у вині,але не бояться закрашати тих уст кровю свого ближнього".

Трапляється побожність,особливо серед жінок,яка є оперта лиш на почуванні - на сльозах і зідханнях.Ті одиниці шукають,що правда,за побожною книжечкою,але лишень за такою,яка потрапила б їх зворушити,шукають за сповідником тільки до серця.Сповідь,підчас якої не виступила б їм сльоза,уважають злою.Люблять слухати пре-

повідей,але лишень таких,які їх зворушили б до сліз.Ті люди всю свою побожність спирають на почуванні,дуже часто мають уроєні видіння,розказують про Христа чи Матір Божу,буцім то їм обявилися. Оповідав мені один священик,як то його радилася навіть інтеліґентна жінка,що має робити зі своїми обявленнями,що їх одержала від Божественного Спасителя.Бо хтось там радив їй те все списати,щоб по її смерті ті обявлення могли читати інші та прославляти Боже милосердя,що так покликало її до такої великої святости."Пані! - відповів священик.Як прийдете додому,то перш за все візьміть ті свої обявлені письма і,не читаючи,ані не переглядаючи,киньте їх чимскоріше в огонь,щоб не оглядали світу Божого!".І тоді та ніби побожна жінка відповіла з гнівом:"Дорогі отче,то ви також належите до тих,що не вірять в обявлення,у присутність Христа в Найсвятіших Тайнах?То ви також віри не маєте? Що ж ви за священик?"

Дорогі браття!Нехай вас Господь боронить від такої побожности! Бо якщо Христос або Пречиста Діва промовлять до людського серця, чи людської душі,то те серце мусить бути покірне,далеке від злости і священикові в духових справах безоглядно послушне.

Але вже найгіршим проявом фальшивої побожности є фарисейство-облуда,що скриваються під маскою побожности. Наш Божественний Спаситель Христос закоштував тих гірких овочів облудної побожности. Мав чейже біля себе Юду,що в громаді апостолів був прикладом облудної побожности.Той чоловік був майстром удавання:молився,покутував,як і решта апостолів,часом був навіть більш ревним від інших,бо Марію Магдаліну,що вилила дорогоцінний бальзам на Христові ноги,назвав розтратницею і вставлявся за бідними,ніби голова якогось добродійного товариства.І до поцілуїв був скорий,коли йшло про зраду свого Вчителя.Дивуємося тій терпеливості Христа,що так довго терпів тому облудникові.Христос терпів,все зносив,але облуді не дарував.Облуду пристрасно переслідував."Горе вам,книжники, фарисеї,лицеміри,що даєте десятину з мяти і кропу і кміну,а ... що важніше,в законі"./Матей 23,23/."Горе вам,книжники, ... ,фарисеї,лицеміри,що подібні ви до побілених гробів,що зверху виглядають людям красними,а в середині повні мертвих костей і всякої нечистоти"./Мат.23,27/.Ця бесіда Христова пригадує громи з гори Синай,або труби страшного суду.Тут цитується лише вийняток з тої страшної клятви,яка в ориґіналі звучить багато грізніше.Як колись Христос зсилав вісім разів на юрбу свої благословенства,так і тепер вісім разів мече на фарисеїв,людей облудно побожних, ті страшні слова:"Горе вам".

Облуда сама собою є обридливою навіть в очах цього світу.Цілий цей цивілізований світ загрожений цією облудою,та проте є багато одиниць,що з цілого серця тужать за щирістю.Правда,сьогодні леґалізують облуду навіть найвищі інстанції.Представники всіх держав радять сьогодні над справою роззброєння і миру.Падуть дуже шумні слова,але,на жаль,нещирі й пусті,як недозрілі горіхи.Правди на тих численних конференціях ніхто не говорить,ані не чує.Знають усі,що себе взаємно обріхують,але це не перешкоджає їм до себе взаємно приємно всміхатися,як випадає вродженим джентельменам.Дипломатія - це штука маскування своїх замірів,це висока школа брехні. Мусить то бути дійсно нестерпна атмосфера для чесних одиниць.Чуються вони там напевно,як Христос серед фарисеїв.Коли б то вони хотіли здобутися на цивільну відвагу Христа й запровадити в міжнародніх взаєминах його заповіти,позбуваючись облуди! Правда єдина може нас освободити!

Дорогі браття! Буває дуже часто,що людина ту облуду хоче пристосувати у відношенні до Бога."Господи,пощу двічі в тижні і десятину даю з того,що маю" - каже фарисей.Але рівночасно у свому серці скриває гордість,людську кривду,злість та месть.Подібно поступає багато людей.Вони моляться, бються в груди,а в серці у них гнів до свого ближнього.Щонеділі ходять вони до церкви,але не ма-

ють відваги стати в обороні своєї віри. Вони приступають до св. Сповіді, бються покірно в груди підчас їхнього розгрішення, але ходять туди, де нераз грішили, потоптали шосту чи девяту заповідь. О-це побожність фарисейська. Всі ті нехай памятають, що людей можна обдурити, але Бога ніколи.

Та може хтось подумати: як то, чи маємо позбутися з хат образів, чи маємо виписатися з церковних братств, чи не сміємо зідхнути при молитві, чи не може при молитві потекти сльоза по нашому обличчі? Ні! Ніхто цього не осуджує. Все те є річю доброю, але другорядною, є засобами, що ведуть до побожности, але побожністю вони не є.

Правдива побожність є покірна, правдиво побожний знає і розуміє, що Господь є нескінченою могутністю, а людина слабе, немічне сотворіння. Тому вважає собі за честь, що через побожність може своєму Богові і Панові служити. Покірна побожність не шукає чогось надзвичайного, не шукає за якимось надприродними дарами чи обявленнями, але перше шукає волі Божої і старається у всьому ту волю Божу виконувати. Покірно побожна людина не думає, що колись по її смерті вийде проти неї Пречиста Діва з ангелами та звінчає її голову золотистою короною, як в нагороду за ту побожність. Правдиво побожна людина є скромна, звичайна собі, нікого не хоче вразити, нікого не відпихає. Хто знає такі душі, той може бути певним, що в тих душах мешкає і господарює Св. Дух.

Побожність повинна бути розумна. Розумно побожна людина знає, що відповідає черцям, не відповідає людям, що живуть на світі. Вона знає, що людина, яка живе на світі, не може чейже в побожності дорівняти черцеві, що на релігійні, чи побожні практики має назначений час, а людина, що живе на світі, має знову обовязки чи супроти себе, чи супроти своєї рідні, яких не сміє занедбувати. Розумно побожна людина знає, що те, що є добре для священика, не завсіди відповідає світській людині. Тому треба завсіди вибирати такі релігійні практики, які б не перешкоджали обовязкам стану. Отже, злою була б та мати, що вічно пересиджувала б у церкві, чи безнастанно відмовляла молитви, а її діти ходили б брудні, опущені й занедбані. Злий був би той ремісник, що задля своєї побожности не був би точний у праці і через це кривдив людей. Отже розумно побожна людина кермується засадою: не забагато. Ліпше мало, але добре, як багато, але зле. Пересичення є все нездоровим проявом. Пересичений шлунок викликує слабість цілого організму. Так і в побожності треба бути обережним, обмежуватися. Розумна дієта має тут своє велике пристосування.

Хто має ту покірну, щиру й розумну побожність, того можемо назвати правдиво побожним. Він є направду наймудрішою на світі людиною. Хоча цей світ насміхається з людей побожних і їх вважає за дурнів, то однак дуже помиляється. Бо мудрість полягає не в тому, щоб дбати про речі, які проминають, але дбати саме про ті й такі речі, що підуть з ними й поза гріб. Бо все те, що обіцяє нам світ, проминне як сон. Це розбите скло, а правдиве те, що обіцяє Господь. Тому каже Тома Кемпійський: "Найвища мудрість є така: погорджати світом та прямувати до небесного царства".

Стараймося осягнути ту велику ласку від Бога, щоб бути направду побожним. Просім ласки побожности щирої, покірної та розумної, а знайдемо любов у Бога, любов у ближніх та мир душі. Бо як каже Апостол Павло в листі до Тимотея/4,8/: "а побожність до всього хосенна, бо має обітницю нинішнього й будучого життя". А м і н ь.

НЕДІЛЯ ПРО БЛУДНОГО СИНА.

П р о Б о ж е м и л о с е р д я .

Четвертого квітня 397. року в ночі з великої пятниці на велику суботу передав у Божі руки свою душу один з найбільших синів Католицької Церкви, ревний апостол Христової віри, єпископ Медіоляну св. Амвросій. Зворушливі є його слова, що ними він прощався зі

своїми вірними. Він говорив:"Так я жив серед вас,що не стидався б і дальше лишитися з вами". Дорогі браття! Чи не бажав би кожний з вас сказати в годині смерти:"Господи,якщо задержиш мене при житті,ходитиму Твоїми стежками і жити по Твоїм заповідям,а якщо покличеш мене до себе,не боюся йти,бо Ти для мене добрий і милосердний Пан та Бог!"

Так! Господь є дійсно милосердний. Те Боже милосердя представив нам Христос у своїй чудовій притчі про блудного сина. Блудний син - це образ грішника;батько,що тужить за тим сином,що виходить на горбок і глядить у далечінь,чи не вертається його дитина,це милосердний Господь. Друга правда нашої святої віри вчить нас,що Господь є справедливий суддя. Та правда до деякої міри лякає нас, та щоб християнське серце не тривожилось,застановимося сьогодні над Божим милосердям.

Ось послухайте історію Божого милосердя:Господь сотворив чоловіка,дав йому свою подібність і вмістив його в найкращому кутку землі,в раю. Чотири ріки обіймали своїми раменами той чудовий шматок землі,прикрашений безчисленними деревами. Наче б зачарований парк виглядав рай. Серед того чуда природи вмістив Господь першого чоловіка Адама,але людина не послухала Божого голосу,дала себе збаламутити спокусам нечистого духа і тому втратила рай,а з ним і своє щастя. Та хоча наші перші родичі згрішили,то проте Боже милосердя пішло за ними,бо Бог обіцяв,що зішле на землю Спасителя,котрий спасе їх і людський рід та направить заподіяну Богові кривду. Що дальше:Господь не зразився і тоді,коли Адамові діти зневажили Божий закон і стали важко грішити. Міг чейже всіх покарати вічною смертю,однак цього не зробив. У великому своєму милосерді посилає Бог до них праведного Ноя,який їх перестерігав,напоминав та грозив потопом. Сто літ будував Ной корабель. Чому так довго? Щоб люди мали час поправитися! Сорок днів падав дощ. Чи аж стільки днів потребував Господь,щоб затопити невдячний людський рід? Ні! Дощ падав тому так довго,щоб люди мали час жалувати за гріхи,рятувати душі від вічного пекла. Коли людина будує якусь палату чи церкву, потребує довгого часу. Нераз кількадесять літ,але до знищення цієї будівлі вистачить одна іскра,трохи динаміту,щоб у короткому часі обернути все в руїну. І ми були свідками того,як те,що було будоване роками,розсипувалося в одній секунді.

Не так поступає милосердний Господь. До сотворення світу і всього,що є на світі,включно з планетами аж до останньої зірки молочної дороги,потребував Бог лиш одного слова:"Нехай буде!" Але,щоби покарати чоловіка,Господь чекає довго. Постановив знищити грішні міста Содому й Гомору. На прохання Авраама відповідає:Коли знайду в тих містах бодай 50 праведників,не погублю"./Мойс.I.19,13/. А коли не було 50,пристав Господь на 30,20,10. Але коли не було й десятьох праведників,тоді скінчилось Боже милосердя і прийшла Його справедливість. Доказом Божого Милосердя є історія ізраїльського народу. Цей нарід взяв Господь під свою спеціяльну опіку. Випроваджує його з неволі,кормить його на пустині,віддає йому урожайну землю Ханаан і каже сонцеві стати,коли треба було перед заходом розгромити ворога,а проте нарід бунтується. Тоді Господь посилає до нього своїх послів:ангелів,патріярхів,пророків,а вкінці післав жидам свого Сина. А коли жиди замордували і Христа,навіть ще й тоді довго чекав,бо аж 28 літ по страшній Христовій смерті прийшло знищення Єрусалиму,про яке,як оповідають історики,не залишилося камня на камені. Щойно тоді розпалась остаточно жидівська держава.

Та сама історія Божого милосердя повторюється і сьогодні. Вона звертається в першу чергу у сторону грішної людини,того нужденного хробака,що відважився потоптати Божий закон та зневажити його маєстат. Мало того,Він,як говорить сьогоднішня Євангелія,виглядає тої хвилини,коли грішник,як блудний син,навернеться. Він навіть шукає за ним, як той пастир,що шукає згубленої вівці,і коли її знайде,то бере на рамена і з радістю відносить до дому.

В часі французької революції в місті Ліоні жив чоловік, що під впливом революційних вільнодумних гасел відпав від віри. Раз стрінув він священика, що йшов з Найсвятішими Тайнами до хворого. Гадка, що чейже повинен приклякнути й відслонити голову, затривожила його. Злий на себе і на священика, завернув з дороги та перейшов на іншу вулицю. Втікав перед Найсвятішими Тайнами з вулиці на вулицю, але дивним дивом священик ішов за ним слід в слід, бо саме туди вела дорога до хворого. Недовірок не міг себе опамятати, тому ввійшов у браму одної з камяниць. Священик задержався і увійшов до тої камяниці, бо саме в тій камяниці був хворий, що очікував священика. Затривожився грішник, бо вже нікди було втікати, але рівночасно ласка Божа діткнула його і він промовив: Я втікаю перед Богом, а Господь шукає мене". По кількох роках у Парижі в церкві Нотр-Дам правилася архієрейська Служба Божа. Правив її єпископ, бо ось мав уділити одному з кандидатів на священика св. Тайну священства. Хто ж є той кандидат на священика? Колишній грішник з Ліону!

Дорогі браття! Так за кожним грішником іде Господь, кличе і просить, щоб завернув з блудної дороги. Пригадай собі, брате, коли ти перший раз згрішив, що тоді з тобою, а радше в тобі ділялось. Ти не мав спокою, ти був дуже нещасливий. Совість гризла тебе вдень і вночі, навіть серед веселого товариства казала тобі: "Що ти зробив?" І станула перед тобою гадка про смерть, про Божий суд, про пекло, а найбільше вечером, коли ти лягав спати, приходили тобі гадки одна страшніша від другої. Коли цієї ночі, ти думав, несподівано вмру, то з ліжка до гробу, а з гробу до пекла веде моя дорога. Таке ділялося в тобі, коли ти зробив перший важкий гріх, бо пізніше, коли прийшло більше гріхів, ти може того внутрішнього голосу вже не відчував. Гріхи придавили його. Але по першому грісі той голос не давав тобі спокою і ти постановляв якнайскоріше з нього висповідатись.

Мій брате, не думай, що той голос, який ані вночі, ані вдень не давав тобі супокою, вийшов від тебе: Ні! Це був голос милосердного Бога. Різними способами хоче Господь завернути грішника з блудної дороги. Нераз обсипує грішника своїми дарами. Дає йому здоровя, щастя, багатство та славу. Те Боже милосердя є нераз таке велике, що ми самі дивуємось і кажемо: "Защо той чоловік тільки ласки зазнає від Бога?" А однак робить це Господь тому, щоб впертість грішника проломати і своєю любовю до себе прикувати. Коли ж це не помагає, тоді завертає грішника в інший спосіб на дорогу праведности. Він промовляє до нього устами священика чи то на проповідниці, чи в сповідальниці. Він промовляє до нього нераз устами невинної дитини, що то свого батька-недовірка питає про Бога, що мешкає там вгорі на небі. І тоді приходять на гадку батькові-безбожникові колишні щасливі часи, коли він вірив, вірив, як та його дитина. А коли вже й те не помагає, тоді Господь береться строгіших засобів. Тоді зсилає на чоловіка хрести, терпіння, посилає і ангела смерти. На ті терпіння грішник спершу нарікає, але згодом вони переміняються на Божу ласку. Вони змушують його призадуматися над станом його душі, зближають його до Бога, бо - як каже наша пословиця: "Як тривога - то до Бога".

Церква, спираючись на Божому милосерді, про нікого не сказала, що є осуджений, хоч тисячі тисячі людей проголосила святими і твердить, що напевно є в небі, так з другої сторони про нікого не сказала, що є осуджений в пеклі. Хоча Церква вчить, що хто вмре в стані тяжкого гріха, той напевно осуджений, то все таки дозволяє за всіх правити Службу Божу, бо осудження залежить від Бога, а Господь у своому великому милосерді міг і такого чоловіка помилувати. Запитай Церкви, чи найбільші злочинці, душогубці є осуджені в пеклі, а почуєш відповідь: Не знаю. Знаю, що Господь є милосердний.

В Римі жив побожний священик,що його за життя називали святим.Оцей святець забажав навернути одного злочинця,засудженого на смерть,але йому це не йшло.Три дні намовляв його до св.Сповіді,однак без висліду.Хоч за хвилину мав повиснути на шибениці,на всі прохання побожного священика мав лише цинічний усміх. Коли провадили його на місце страчення,ще й тоді священик останній раз опімнув його,але й тим разом надармо.Тоді священик звернувся до присутніх і промовив:"Люди,глядіть,так умирає закамянілий грішник!"Чи знаєте,який був вислід тих слів?Ось коли по чотирьох сотках літ хотіла Церква того священика канонізувати,проголосити святим,оці його слова"Так умирає закамянілий грішник" були причиною,що Церква не могла проголосити того священика святим.Так,про нікого не можна сказати,що є осуджений,бо Господь є милосердний! Зі св.Письма знаємо,що єдиний Юда є осуджений, але навіть цей невірний апостол,коли б приклякнув перед апостолом Петром і признався до гріха,знаєте які слова почув би від верховного Апостола Петра? - "Брате,послухай моєї сповіді,я більший грішник,як ти.Я тричі вирікся Спасителя.Брате,жалуй за гріх, Господь милосердний!" Юда є осуджений,бо сам того хотів.Оце для нас велика потіха,що лишень той буде осуджений,хто собі того бажає.

Дай Боже,щоб у дні страшного суду ніхто з нас не почув слів: "Не можеш бути спасенний,бо того ти сам не хотів!"

З другої сторони памятаймо,що хоч Боже милосердя є велике,то проте має свої границі.Як іде прошак селом,то стукне до кожної хати,бо всюди рад би випросити милостиню.Одні двері йому відчиняються,другі ні.А він все йде і дальше стукає.Коли по якомусь часі прийде знову до того самого села,то знову зачинає від краю і знову стукає до кожних дверей.А коли так обійде три,чотири,десять разів і запримітить,що одні й ті самі двері перед ним заєдно замикають,то за одинадцятим разом до цієї хати не вступить, але піде дальше.Так поступає Господь і з грішниками.Знижається до прошака і стукає до серця кожного грішника та кличе і просить, щоб завернув на [illegible] добру дорогу.Каже св.Іван у своєму обявленні про Бога,що промовляє:"Оце я стою при дверях і стукаю".Але хто заєдно замикає двері і вперто не слухає Божого голосу,так тоді Господь перестає кликати,минає та йде дальше.Бідний той чоловік,бо хоч не стріне його зараз кара,то проте пізніше тяжко буде йому до Бога навернутись.

Колись глянув Христос на Єрусалим,на це величаве місто, гордість ізраїльського народу,і своїм пророчим духом бачив,як за сорок літ римляни обернуть це місто в руїну.Він заплакав і промовив:"Єрусалиме,Єрусалиме,кілько разів хотів я зібрати твої діти,як квочка збирає свої курчата під крила,а ти не хотів"./Мат. 23,32/.

Дорогі браття! Кілько нас тут є в цьому Божому храмі,нехай кожний з нас застановиться над собою,чи він не є тим"Єрусалимом" Може й на тебе,брате,глядить Христос заплаканими очима,бо вже останній раз дає тобі ласку.Користаймо ж з Божого милосердя, але рівночасно не покладаймо надмірної надії на Нього.Не відкладаймо покути,але чимскоріше,коли чуємо в душі тягар гріха,приступаймо до св.Сповіді. А м і н ь.

ТРЬОХ СВЯТИХ.

Проповідь для шкільної молоді.

Триста літ лилася невинно християнська кров. Триста літ свідчили Христові ісповідники своїми муками і смертю правдивість Його науки. Аж коли цісар Константин прийняв хрещення, погасли переслідування, та не надовго. На місце вбивників тіл виступають убивники душ-еретики, що своїми блудними науками підтинали християнську правду. Що це були за люди? Еретики були навіть християнами, одначе хотіли бути мудрішими від самого Христа та поправляли Його божественну науку. Були це люди горді і зарозумілі, яким здавалося, що вони своїм розумом зуміють видумати щось краще й ліпше, як Христос. Вони приймали науку Церкви майже у всіх її точках, тільки в одній або другій справі не хотіли її слухати. Розуміється, що через таке бунтарство вони шкодили дуже Церкві. Виглядало воно так само, якби учень сказав: Я буду виконувати всі обовязки, що до мене належать, але не буду писати домових вправ. Або таке: Буду вчитися всіх предметів, тільки одної математики не буду вчитися, бо в ній є багато річей, яких я не розумію. Чи такого учня можна назвати добрим учнем? Ні! Напевно ні! Хто хоче бути добрим учнем, мусить виконувати всі свої обовязки.

Так само мається справа і з християнською вірою. Якщо хочеш бути добрим християнином, мусиш вірити у все те, чого Церква навчає, а хто думає інакше, не є християнином, лиш еретиком. Були нераз часи, коли ті еретики так намножилися, що здавалося, що католицька Церква затоне в морі різних єресей. Однак Господь чуває над своєю Церквою, бо сказав: "Не лишу вас сиротами" і свої обітниці додержав. У важких хвилинах для Церкви посилав їй Господь мужів, що своїм прикладом, глибокою наукою і чеснотами відважно боронили прав Церкви та навертали людські душі до Бога.

Ось так було під кінець IV. сторіччя по Христі, коли то на сході ширилася єресь Арія, який учив, що Христос не був Богом, але звичайною людиною. Тоді Господь покликав на оборону Церкві трьох великих учених: Василія Великого, Григорія Богослова й Івана Золотоустого, що навіки будуть прикрасою католицької Церкви. Недовго після їхньої смерти Церква стала святкувати їх память, подаючи їх як приклад до наслідування. Їх твори читали в цілому тодішньому культурному світі. Але чим більше займалися вірні творами тих святих, чим більше старалися пізнати їхню мудріcть, тим більше спорили між собою про те, котрий з них заслужив собі в Бога на більшу ласку. Одні стали славити св. Василія спеціяльно за його устав для ченців, що його ще й сьогодні притримуються оо. Василіяни. Інші дивувалися красноріччивості св. Івана Золотоустого, ще інші хвалили мудрість св. Григорія, яку він вложив у свої глибоко вчені твори. Таким чином настала в Церкві незгода, що принесла була немало клопоту царгородському патріярхові. Одначе Господь дозволив щасливо розвязати ту суперечку. Тодішньому царгородському епископові Іванові з'явилися всі три святителі разом і приказали успокоїти царгородців, бо вони всі три однаково щасливі. Але одно робить їм прикріcть. Це та суперечка, що захитує єдність Церкви. Царгородський епископ подав це до відома всім вірним і тоді настав мир. На ту памятку св. Церква призначила один день в році, себто 30. січня по старому стилі, поминати всіх трьох угодників.

Хто це були ті Святі? Василій Великий і Григорій з Назіямзу походили з Кападокії. Вже замолоду вчила їх найтіоніша

приязнь та любов.Та приязнь стерегла їх від різних злих товариств.А було тоді в Атенах чи Царгороді,де обидва святі вчилися,чимало злих товаришів.Разом з ними ходив до школи царський син Юліян,що опісля перейшов на поганство і,засівши на царському престолі,багато лиха накоїв.Христовій Церкві.Та приязнь,що лучила двох святителів замолоду,не остигла і в пізніших роках, бо правдива приязнь - то велика сила,що потрапить побороти й найбільші трудноші.Але правдива приязнь може бути лише між добрими людьми.

Тому кожний із вас,коли хоче мати доброго друга,нехай добре прослідить,чи можна з ним заключити дружбу,бо зле товариство - це вовче стадо. Вважай,хлопче,і оскільки можеш,не ходи з вовками,що ведуть брудні розмови,не ходи з циніками-недовірками і з такими,що зневажають всяку владу та повагу.А коли не можеш їх зовсім обминути,як напр.у школі,в гуртожитку,чи підчас забави,тоді добре вважай,щоб ти сам не став вовком. Що більше:май відвагу в обороні добра забрати між вовками голос навіть і тоді,коли потреба вимагатиме терпіти за Христа.Подумай,що сталось би з святими Василієм і Григорієм,коли б вони увійшли були в товариство Юліяна та приставали з ним тому,що він царський син...

Після скінчення студій розійшлись їхні шляхи.Василій став високим урядовцем,Григорій священиком.Однак обидва други затужили за собою і пішли на пустиню,та стали вести життя,що плило їм серед молитви і праці.Та Провидіння не дозволило довго перебувати там обом другам.Василія вибрали єпископом Цезареї,а св.Григорія проголосили єпископом царгородським.На своїх становищах були вони не лише добрими пастирями,але й найліпшими опікунами своїх вірних.

Третій святитель - це св.Іван Золотоустий,що вродився в Антіохії.По багатьох трудах і довгому перебуванні на пустині покликали його на єпископський престіл у Царгороді.Були це дуже тяжкі часи для Церкви.В Царгороді,як звичайно у великому місті,розпаношилась розпуста і навіть царський двір не був вільний від неї.Проти зіпсуття обичаїв виступив Іван Золотоустий. Говорив він з запалом і великою силою переконання.Не диво,що він не подобався тим колам,що тоді верховодили в царському дворі,але як святий,Іван Хреститель,він не дбав про ласку вельмож і сміливо виступив проти всіх гріхів.Через це стягнув на себе гнів цариці та мусів іти на заслання,де й помер 407 року.

Ось ті три Божі угодники наче великанські світила яніли в тих сумних часах для Церкви,коли підупав рівень моралі,коли єреси так сильно розвинулися,що в Царгороді всі церкви,крім одної каплиці,були в руках єретиків.І хоча їм в обороні Церкви приходилось багато терпіти,то проте вони не завагались її обороняти.

Годі сказати,чи переживання Церкви за часів трьох Святих були важчі,як сьогодні,бо й ми живемо в часах не тільки неприхильних для віри,але просто ворожих.Матеріялізм,погоня за грошем,що докраю вичерпує сили людини,упадок моралі, - все це склалося на те,що в такій атмосфері,на такому ґрунті делікатна Божа рослина - віра мусить вянути,всихати в серцях своїх тисячів людей.Тому справа віри мусить бути для нас одною з найважніших справ.

І ти,хлопче,не можеш ставитися до цієї справи байдуже,мовляв,що мене це обходить? Слухай,що тобі розповім:Великий письменник середньовіччя Данте у своєму творі"Божественна комедія" в третій пісні "Пекло"малює страховинний образ цілої громади

тих людей,які в справах віри казали:"що мене це обходить",що до справ Церкви ставились зовсім байдуже.Оті людиразом з бувшими трусливими ангелами не мають спокою,товчуться по пеклі там і туди.А все те тому,бо хоча,що правда,проти Бога не бунтувалися,але не мали відваги стати сміливо біля нього.Тепер гірко заводять,бо за життя не були ані добрими,ані злими.

Не лише серед старих,але й серед молоді стрічаємо сумні типи,що то до справ релігії ставляться байдуже.Їх цікавить все, лише не релігія.Є між ними на око добрі,милі,ввічливі,але їх з'їдає черняк релігійної байдужности.І коли гляджу на таких хлопців,то рівночасно з острахом гляджу на їхнє майбутнє.Знаю хлопців,що багато читають навіть поза лектурами,порученими професорами,у спортах вони відмінники,веселі,дотепні,однак дрижу за їхнє майбутнє,бо на святі справи релігії вони сліпі. А чому вони такі? Годі дати на це вичерпну відповідь.Деякі начиталися багато злих книжок,прийняли їх безкритично і в їх розумі настало помішання понять.Інші зразилися до релігії,бо бачили товаришів на око релігійних,а згодом переконалися про їхній релігійний фальш.Інші,і таких найбільше,стають байдужі до релігії,бо запримічують,що в їх родині вдома занедбуються релігійні обовязки.

Ось це є причиною,що багато зпоміж молоді цікавиться всякими справами,але від релігійної справи викручуються,як можуть. "Що мене це обходить?" - і здвигають раменами.

Друже! Так не сміє бути! По прикладу трьох Святителів, що відважно стали в обороні Христа,і ти мусиш заявитися,по котрій стороні хочеш стати.Кого собі за вожда і провідника вибираєш? Під чиїм прапором хочеш стати?Чи під прапором Христа,чи злого духа та його прислужників? Або - або! Або з Христом, - або проти Нього! Двом панам служити годі! Стань по стороні Христа,що є дорогою,правдою і життям! Памятай,що людина без Бога - це сонце без світла,ніч без зір,скиталець без мети,людина без хати і серце без щастя. А м і н ь.

НЕДІЛЯ МЯСОПУСТНА.

Про страшний суд.

Одною з підставових правд нашої віри є правда,що Господь є справедливий суддя,котрий за добре нагороджає,а за зле карає.Цю правду всі ми добре знаємо.Ще малими дітьми вчили нас її у школі.Проголошує нам її також і природний закон,який каже,що за добре належиться нам нагорода,а за зле кара.Господь буде саме той суддя,що судитиме кожного і кожному заплатить по його ділам.

Дорогі браття! Ледве тиждень ділить нас від святого посту, тому Церква,наша найліпша мати,яка дбає про те,щоб її діти не віддавалися надто в часі посту навіть і дозволеним приємностям, читає нинішньої неділі євангелія про страшний суд:"Коли ж прийде Син Чоловічий у своїй славі і всі ангели з Ним,тоді сяде на престолі своєї слави... Тоді скаже Цар тим,що будуть по Його правиці:"Прийдіть,благословенні Мого Отця,наслідуйте приготоване вам царство від оснування світу... А тим,що будуть по лівиці:Ідіть від мене,прокляті,в огонь вічний,приготований диволу і його ангелам... І підуть вони на вічну муку,а праведники в життя вічне."/Мат.25,31-46/.

Так закінчиться історія цього світу,що наша земля перестане колись існувати.За доказами цього не треба шукати у св.Письмі.Сама наука каже про те,що колись мусить завмерти життя на нашій землі,бо не стане тепла на сонці,а без тепла не може жи-

ти ніяке сотворіння. Отже життя на землі мусить закінчитися. Чи цей кінець прийде скоріше, як цього сподіється наука, ми не знаємо. Знаємо лише, як каже Христос, що кінець світу відомий тільки самому Богові: "Про день же той і годину ніхто не знає, ані ангели небесні, тільки один Отець" /Мат.24,36/. Той кінець світу буде стрічею Господа з людьми. Тоді Господь розправиться з кожною людиною, щоб взяла те, що заробила. Значить: добро за добро, зло за зле.

Кожний суд є страшний, але Божий суд буде ще страшніший. Я мав раз нагоду оглядати образ страшного суду, намальований невідомим мистцем. Особа Христа - то вже не особа солодкого Спасителя, Його сила - ніби сила грому. Здавалось би, що перед Сином дрижить на образі Його Найсвятіша Мати. Майже 300 осіб виповняли той образ: пророки, апостоли, мученики, папи. Ангели трублять в сурми. На їх голос встають мерці з могил. Батько обіймає сина, приятель приятеля, і на кожному обличчі сліди тривоги та зворушення, бо це хвилина, в якій рішається доля всієї вічности. Той образ викликав у мене зворушливе враження. А чейже це лише образ, діло людської фантазії. А яка буде дійсність? Отже будьмо приготовані на смерть і на Божий суд.

Божий суд буде!

Божий суд буде, бо його предсказав Христос, що на достовірність своїх слів додав: "Небо і земля минуться, а мої слова не минуться". /Мат.24,35/. Отже страшний суд буде, бо заповів його Той, що його скличе і на ньому буде суддею.

Страшного суду домагається передовсім справедливість. Почуття справедливости вклав Господь у серце кожної людини, тому людина нічого так не бажає, як справедливости. Коли б ми приклали вухо до серця людини, знищеної війною, голодом і нуждою, а передовсім пануванням несправедливости, то нічого іншого ми не почули б, тільки один великий крик: Справедливости хочу, не ласки, не дарованого хліба, не милосердя, але справедливости бажаю! Правда, милосердя - це цвіт людського духа, але людина має наперед робити те, чого домагається справедливість, а потім може показувати милосердя. А проте несправедливости багато на світі. Глядіть! Одна дитина приходить на світ серед багатства й вигід, хоч собі на це не заслужила, а друга - у крайній нужді. Чи це справедливо? Глядіть, як одна людина робить кривду другій тільки тому, що вона сильніша. Чи це справедливе? Глядіть, що сьогодні на світі діється, як один нарід знущається над дпугим, як тягне його закривавленого в кайданах по тернистій дорозі тільки тому, що політичні умовини складаються для нього корисно. Чи це справедливо? І так де тільки обернемось, бачимо всюди нещастя, гноблення, злочини, що кричать до неба по помсту. Дійсно: вся земля кличе з обуренням: "Вставьже, Боже, і осуди тих людей!" І Господь таких благань вислухає і прийде колись судити кривдників, прийде судити в очах усього світу, щоб кожний знав і бачив, що на світі не мине ніщо безкарно, що кара лише відволікається, але не минеться, і за кожний злочин Господь помстить. Отже Божий суд буде.

Знаєте, чим люди призвичаїлись успокоювати себе і додавати собі відваги до гріха? "Господь добрий, не може карати!" Велика помилка. Во липа не є лише самим запахом, але і твердотою. Дуб - це не тільки корона листя, але й потуга, що опирається сокирі. Лев відзначається не лише самою мякою шерстю, але й страшними зубами, кігтями. Вітер не лише злегка колише вершками дерев, але й гураганом. Море не лише сполокує мушлі, але й рве береги і Господь не лише добрий Отець, але коли того вимагає конечність, є справедливим, вічно караючим суддею.

Божий суд буде,бо треба,щоб кожна людина показалася перед світом такою,якою вона є в дійсності.Люди стараються закрити свою дійсну вдачу.Закидають на свої душі заслону і нам здається,що вони добрі й чесні,а в дійсності це найгірші злочинці. Складаються як ножик на те,щоб ззаду вкусити.Облудники.Про них казав уже Христос,що вони - побілені гроби.Зверха ніби видаються добрими,але внутрі повногнилі,злих задумів та огидних гріхів.Так потрапили таїтися усе своє життя навіть перед найвірнішими приятелями,але в дні страшного суду впаде заслона і тоді покажеться,хто яким був.Послухайте прикладу:Проти себе виступили війська чеського короля Оттокара і війська цісаря Рудольфа.В останній хвилині Оттокар злякався переваги Рудольфового війська.Приобіцяв скласти Рудольфові чолобитню.Мав тільки одне прохання,щоб ту чолобитню міг скласти не в присутності війська,але в наметі цісаря,де б його ніхто не бачив.Коли клячав перед Рудольфом і покірно складав чолобитню,нараз упали стіни намету/так було обдумано!/і Оттокар показався в такому пониженні перед своїм військом.Так,брате,впаде колись заслона в дні страшного суду з кожного гріха,що його ти зробив ділом,словом чи думкою і його не відпокутував.

Божий суд мусить бути,щоб зла людина дістала кару,яка є питома тільки людині :імя тієї кари - стид.Звірята не можуть стидатися,і стидатися може лише людина. Господь дав людині змогу стидатися,щоб вона не робила того,що є злом і береглася зла.Тимчасом людина перевернула цей порядок і стидається того,чого стидатися не повинна.Стидається признатися явно до своєї віри,стидається виконувати релігійні практики.Перехреститися перед обідом,клякнути на обидва коліна,поздоровити іншого християнським привітом... Зате хвалиться брудними дотепами та своїми неморальними пригодами.Та проте сила стиду таки велика,бо,виконуючи злочин -гріх, людина ховає його глибоко в серці і тримає в тайні перед людьми,бо стидається.А коли крадіж чи якесь інше нечисте діло вийде на денне світло,людина дуже часто зі сорому відбирає собі життя і ратується смертю,щоб тільки втікти від людських очей.Отже той сором буде карою,яка стріне безбожника на страшному суді.Тоді побачить кожний,хто яким був і що робив.А втекти не буде можна,тому нічого дивного,що грішники будуть там кликати: "Гори заваліться на нас,горбки прикрийте нас!" Але їх голосу ніхто не вислухає,бо це буде день Божий.То страшне!Всі будуть слухати наших гріхів,що їх ми зробили в дитинстві, в роках молодости,в пізнішому віці та в старості.Ба,навіть і тих,що їх ми так зручно скривали перед родичами,приятелями,перед чоловіком чи жінкою.Уявім собі,що оце в цій хвилині,в цій же церкві має відбутися над нами суд.Всі двері позамикані.Ніхто не може вийти,а тут з'являється Христос і розкриває твою совість,виявляє кожну найбруднішу гадку,найстрашніші діла закриті але брудні.Хто ту ганьбу переніс би, хто не волів би в тому часі запастися під землю?! Але так буде на страшному суді,і то не в присутності громадки людей, але книгу твого життя читатиме ангел перед усіми людьми.

Дорогі браття! Призадумаймося сьогодні над собою,чи нема чогось такого,що нас перед Богом засоромило б.Коли ж так, то хапаймося одного засобу,який нам залишається,щоб відвернути ту ганьбу наших гріхів.Той засіб - це сповідь.Єдина сповідь може нас вирятувати від цієї ганьби.Ось зближається великий піст,що в ньому Церква кладе обовязок на кожного християнина приступити до св.Сповіді.Бо ж Церква,як та добра

мати пильнує,щоб людина,її дитина,на страшному суді не засти-далася перед Богом і людьми.Учімся Божої мудрости,щоб ми стидалися не тільки людей,але наших гріхів,що є найбільшим нещастям для людини!

Отже Божий суд буде,бо того домагається справедливість,бо треба,щоб людина показалася такою,якою вона є в дійсності та щоб одержала кару,що їй на імя:стид.Божий суд мусить бути,бо його предсказав Ісус Христос,що своїм присудом розділить злих від добрих.Злі станують ліворуч,добрі праворуч.Страшна це буде хвилина.Діти може станують праворуч,а родичі ліворуч.Побожний чоловік праворуч,а недобра грішна жінка ліворуч і навпаки.Добрі брати й сестри праворуч,а злі ліворуч.Довкола добрих будуть ангели,чисті і ясні духи,довкола злих - духи темноти.І тоді скаже Христос:"Прийдіть,благословенні мого Отця,наслідуйте приготоване вам царство від оснування світу"/Мат.25,34/. А до злих скаже:"Ідіть від мене,прокляті,в огонь вічний,приготований дияволу і його ангелам"/Мат.25,41/. І підуть прокляті у вічний вогонь,а добрі у вічну радість.Так закінчиться історія цього світу.

Що ж буде з нами? Де ми будемо на страшному суді? Праворуч, чи ліворуч Справедливого Судді? Не наше діло давати тут відповідь,бо не будуть нас ставити тут чи там.Тільки ми самі себе поставимо між одних чи других.Від нас самих залежить,чи будемо щасливі,чи нещасливі на віки.Наше сумління може нам уже нині найкраще сказати,де будемо стояти.Якщо чуємо,що наше сумління обтяжене,то вже тут на землі робім суд над собою.Приступаймо до св.Сповіді,нехай наша добра мати Церква своїм чудесним ліком-сповіддю вилікує нас від гріховних ран та очистить нашу душу від гріхів,щоб тоді,коли нас стріне день страшного суду,ми опинилися там,де наша Мати Пречиста Діва,наш Брат Христос і Отець наш Небесний Господь. А м і н ь.

С Т Р І Т Е Н Н Я.

Про виховання.

В чудовому єрусалимському храмі відправляється Богослужба. З жертівників підносяться до неба кадильні дими,святим чинностям жреців товаришить тихий шепіт розмоленого народу.Пливуть перед Божий престіл різні прохання.Кожне серце має свою просьбу,свою журбу чи радість.Серед цієї юрби клячала в кутику в покірній молитві жінка дивної краси,що тулила до серця мале дитятко.Вона прийшла до храму,щоб по закону Мойсея свій скарб, свого найдорожчого Сина жертвувати Господеві.Приписаний законом обряд уже виконано.Дві синогорлиці складено як викуп,однак їй не спішно покидати храм.Ще довгі години клячала Пречиста Діва.Молилася і благала Бога,щоб була найліпшою матірю для цієї Дитини,що є Божим Сином.Була найсвятіша,була джерелом усіх чеснот,а проте благала помочі й ласки,бо розуміла,яким великим завданням матері є виховати дитину.

Дорогі браття! На страшному суді будуть відповідати священики не лише за свої провини.Господь запитає їх теж,чи в душах своїх парохіян защіплювали чесноту та виполювали гріх.Значить: на страшному суді буде Господь судити священиків на основі того,як вони жили,і на основі того,як жили люди,що віддані їм в духову опіку.Таке саме буде і з вами,батьки й матері! Коли Господь розглядатиме ваші особисті проступки,розглядатиме ще й проступки ваших дітей.І коли покажеться,що діти пішли на вічну кару з вашої вини,себто через зле виховання,то знайте,що вони,оті погублені діти,затяготіють на вашому сумлінні немов

жорновий камінь і потягнуть вас ще глибше в пекло,як самі попали.Тому просіть,батьки й матері,Пречисту Діву,що виховувала свого Божественного Сина Спасителя,щоб і для вас випросила Божу ласку,потрібну у вихованні дітей.

На чому полягає добре виховання дітей? На це питання дає нам найкраще поучення сам Ісус Христос.Коли і як? - спитаєте.Тоді,коли мав промову до народу про Івана Хрестителя.Всі вважали того попередника Христового за незвичайну людину,що піднеслася високо понад сіру масу народу.Військо виходить з касарень,щоб почути його проповідь,нарід з сіл і міст товпиться біля нього,сам Ірод,хоч його душу сточив рак неморальности,шукає в Івана поради і Христос похвалив ту пошану,яку нарід виявляв Іванові. "Що бачити вийшли ви в пустиню? Чи тростину,колисану вітром,чи людину,одягнену у мягку одежу?Чого ж ви вийшли? Побачити пророка? Так,кажу вам,і більш як пророка"/Мат.11,8-10/."Істинно кажу вам,між народженими з невіст не вийшов більший над Івана Хрестителя". /Мат.11,11/.

У цих Христових словах добачуємо три риси добре вихованої людини: відважне серце,строге життя і добрий приклад.

Іван Хреститель - це не гнучка тростина,це не людина неспокійна,непостійна,що всього хапається і нічого спокійно не виконує.Ні! Іван Хреститель не такий.Він як дуб,що глибоко запустив коріння,як те сонце,що постійно держиться неба,він як той камінний стовп,що не крушиться,не розсипується під тягарем чи від вітру або дощу.Він володар над самим собою,спокійний,мовчаливий. Він каже розпусному цареві Іродові правду до очей,хоч знає,що за це жде його кара смерти.

Ось таку простолінійність,непохитність у своїх переконаннях та відвагу при кожній нагоді ті переконання боронити повинні защіпити родичі в серцях своїх дітей.Якщо твій син опиниться в гурті своїх товаришів,що докучатимуть нещасливому,непопулярному другові,а той,наче переслідувана собаками серна шукає зором помочі,- а твій син виступить сміливо в обороні бедної жертви,оце любов,це вірність своїм переконанням, це свідоцтво доброго виховання.

Коли ровесники твоєї дитини будуть висміватм правди віри та навіть на годині релігії серед вибухів сміху будуть видвигати дешеві арґументи сумнівної мудрости,а твоя дитина,не ображуючи нікого,стане в обороні правди віри,це буде свідоцтво,що в неї є відважне серце. Коли веселий гурт товаришів прийде до твого сина,що працює над важкою задачею,і стануть манити його на Божий світ,а твій син витриває при постанові виконати свій обовязок,оце свідоцтво,що ви зуміли добре виховати свою дитину.

В часі кривавих переслідувань християн схопили простого селянина,завели перед статую Юпітера і сказали:"Сип кадило на вогонь,як жертву нашому богові!"

"Ні!" - відповів Варлаам.Його зачинають катувати - даремна річ."Кинь кадило до вогню,пустимо тебе на свободу!" "Ні!"- відповів вдруге.Витягнули його долоню так,щоб полумя досягало її,і сиплять на неї кадило.Полумя лиже йому долоню,розходиться запах кадила,а він стоїть непорушно.Перепалилася долоня, згоріло кадило,але відважне серце мученика Варлаама не вирікслося Бога.

Дорогі браття! Не хочу,щоб ваші діти в обороні своїх святих переконань аж так терпіли,але бажаю вам,щоб ви виховали діти так,що коли біля себе будуть бачити хиткість характеру навіть серед тисячки злих прикладів,витривали у своїх переконаннях.-

І каже дальше Христос:"Що бачити вийшли ви?Чи людину,одягнену у мяку одежу?"Ні! Іван прикрив себе верблюжою шерстю і вів строге,тверде та просте життя.Він не жив у палатах.Перед ним не вгиналися столи."Його їдою була саранча і дикий мед" /Мат.3,5/.

Добре вихована людина не думає,що життя - це заставлений стравами й напитками стіл,це мяка постіль та довгий сон і єдине божище - повний портфель.Ні! Хто так розуміє життя,той стає самолюбом.Тоді така людина набирає переконання,що вона є осередком тяготіння світу,що ввесь світ існує тільки для неї.Така людина оцінює навіть історичні події свого народу з погляду своєї користи.

Дорогі браття! Виховуйте діти так,щоб вони були готові на тверде життя! Світ не мама,він вимагає твердих характерів.Нам сьогодні не треба таких людей,що знають тільки життєві вигоди, а як їх нема,тоді знають лише:"сядь та й плач" і нарікають на безталанну долю-мачуху.Нам треба людей готових на всі прикрості,що їх несе з собою життя.Тільки такі знайдуть собі місце у світі,як"хазяїн домовитий",а не як"тягло у чиїхсь там бистроїздних поїздах".

"Чого ж ви вийшли? Бачити пророка? Так,кажу вам,і більш як пророка".Пророк - це не тільки той,що предсказує будуччину, але й той,що своїм життям дає приклад іншим.Іван не лише накликува до покути,але й сам вів покутниче життя.Іван не лише вчив,але й власним прикладом впливав на нарід.Оце третя прикмета добре вихованої людини:своїм добрим словом і ділом впливати на оточення.

Ось на Івані Хрестителеві навчає Ісус Христос,які прикмети повинна мати добре вихована людина.Отже така людина мусить бути відважна в обороні своїх переконань,не плегшувати своєму тілу,але вести тверде,строге життя,і вкінці мати добрий вплив на людей свого довкілля,будувати своїм прикладом.

Перейдім до другої точки.Є різні приписи,є навіть багато книжок особливо в німецькій мові,які повчають родичів про спосіб доброго виховання дітей.Ті книжки мають,правда,велику вартість з педагогічного погляду.Але найкращим правилом доброго виховання дітей ,найпевнішим засобом до того,щоб діти стали добрими християнами,є,щоб батько й мати були самі добрими християнами.Отже родичі повинні тямити,що найкращим засобом виховання є їх молитва.Коли людям пригадувати,що в журбі й недолі треба молитися,то можна почути нераз таке: "Я молився,за здоровя,за щастя в подружжі.Я молився, щоб Господь віддалив недостаток з моєї хати.Одначе все те було даремне,тому мені відійшла охота молитися".На цей закид можна відповісти так:Господь вислухує лише тоді,коли молимось про те,що нам конечне до спасіння.А тимчасом велике число людей молиться про такі речі,що в очах безконечно мудрого Бога є глупотою та отруєю,посипаною цукром.Та коли людина просить Бога за те,чого сам Бог хоче,і молиться при тому постійно,то може мати надію,що Господь вислухає її напевно.Коли батько й мати моляться,щоб їх діти стали добрими християнами,то вони моляться за таку справу,якої бажає сам Бог. Один побожний священик розповідав,що від тої хвилини,коли він прийшов на світ,його родичі день-у-день просили щиро Бога,щоб дав ласку їх дитині стати священиком.І Бог вислухав щирої,постійної молитви родичів,хоч їх дитина ходила до школи,де релігія була над обовязковим предметом,хоч мусіла приставати з товаришами,що були іншого віроісповідання,хоч їх син був навіть наражений на втрату віри.А проте він устоявся

у своїй католицькій вірі і став священиком.Нині той священик уже в могилі і його душа,думаю,напевно злучилася в небі з побожними родичами,що повмирали скоріше.Правда,на 10.000 хлопців ледве один може стати священиком.Але всі інші повинні стати добрими християнами.А щоб так сталося,то родичі повинні багато молитися.Кожне світло походить з гори.Світло знання доброго виховання можна собі випросити тільки в Бога.

Дорогі браття! Від того часу,коли Хам насміхався зі свого батька,деякі діти роблять те саме.Від того часу,коли Авесалом підніс меч на свого батька,багато дітей робить те саме. Все те правда,але хіба ніколи не плило стільки скарг родичів на дітей,ніколи не було стільки неслухняних дітей і може ніколи людство не здавало собі справи з цього упадку авторитету,як сьогодні.Чи знаєте,де лежить причина лиха? Чи знаєте, чому багато дітей не зберігає четвертої заповіді Божої? Бо багато родичів не зберігає решти заповідей.Божі заповіді вяжуться тісно з собою.Отже хто хоче,щоб його дитина зберігала четверту заповідь,яка навчає шанувати своїх родичів,той мусить зберігати всі інші заповіді.На жаль,багато родичів поступає так,як з молитвою Господньою:"Да святиться імя Твоє, да прийдет царствіє Твоє" зовсім їх не цікавить.Щойно коли мова про особисту користь"хліб наш насущний даждь нам днесь"-б,це вже щось інше.Так поступають з десятьма Божими заповідями.Почитай Бога,шануй Боже імя,ходи в неділі і свята до церкви - це нецікава серія.Але четверта Божа заповідь "шануй отця і матір"- це вже щось вартує.Хотіли б мати послушні діти, отже овочі без дерева,багате жниво без засіву.Але ж це неможливе.Господь любить порядок! Чи не добачуєте порядку у всесвіті?Так і заповіді йдуть у своєму порядку,і тут не можна нічого вторгувати,відняти.На це повинні памятати родичі і коли ставлять вимоги до дітей,то мусять знати,що й Господь ставить свої вимоги до них.

Тому по молитві другим успішним засобом доброго виховання є добрий приклад родичів.Дорогі браття! Весною господар виходить на ріллю і задуманим зором охоплює загони,наче б питав: "Земле,що даси мені цього року?" А земля відповідає іншим питанням:"Скажи передше,що ти мені даш?" Батьку,мамо! Береш на руки дитину і питаєш,що з того скарбу виросте,чи буде воно потіхою для тебе... І дитина,як земля хліборобові,відповідає: "Все залежить від тебе,що мені даш, яке даш мені виховання?"

Так,браття,щастя ваших дітей і щастя ваше лежить таки у ваших власних руках! Тому по прикладу Найсвятішої Матері,що сьогодні приносить свого Сина в жертві до храму,що була найкращою матірю для свого найліпшого Сина,шукайте світла доброго виховання в Бога - в молитві та у власному доброму прикладі. А м і н ь.

НЕДІЛЯ СИРОПУСТНА.

Про ціль життя людини.

Від завтрішнього дня зачинаємо великий піст,що має нам пригадати 40-денне перебування нашого Спасителя на пустині.Час великого посту має рівночасно приготовити нас до найбільшого свята,до свята Христового Воскресення.В часі великого посту маємо призадуматися над станом своєї душі,як каже св.апостол Павло:"Вже є година,щоб ми прокинулися зі сну"/Рим.13,11/. Час великого посту - це час нашої обнови,як каже той же сам апостол Павло:"Обновіться духом вашого ума і вдягніться в нового чоловіка,що сотворений в Бозі,справедливості і святості"/Еф.4,23/.

Господь у своєму Провидінні зарядив,що ми відбуваємо цей піст знову на чужині.Той сам Господь хоче бачити нас по туземній мандрівці на своєму небесному весіллі.Тому,заслухані у слова великого апостола народів:"Обновіться духом... вдягніться в нового чоловіка",зачинаймо цей великий піст.

Сім неділь перед нами до великого празника Христового Воскресення.Виголошу сім постних проповідей,Буду говорити про ціль людського життя,про скарб людини-душу,про найбільше нещастя людини-гріх.Будемо слухати слів найбільшого проповідника смерти. Будемо роздумувати про св.Сповідь та пізнаємо,що молитва - це наш обовязок і джерело наших сил.

Дорогі браття! Жити,а радше вміти жити - це велика штука.Кажуть,що на острові Креті була величава будівля,що її називали лябиринтом.У середині цієї будівлі було багато крутих коридорів.Вони тягнулися навпростець,то знову ломилися,то закреслювали коло.В тій будівлі жила страшенна звірюка.Кожний,хто хотів перейти ті коридори і в них заблудив,ставав жертвою тієї звірюки.Кості,що біліли довкола будівлі,свідчили,що до того часу не вдалось нікому з неї вийти.Аж один дотепний молодик,входячи до лябиринту,взяв з собою клубок ниток і кінець нитки привязав до вхідових дверей,а сам,розвиваючи клубок,посувався в середину будівлі.В такий спосіб не заблудив у крутих коридорах,не стратив дороги і вбив люту звірюку.

Таким лябиринтом є наше життя.В ньому біжать тисячі-тисячі доріг та крутих стежок.Кілько то людей поломило собі карки на тих стежках!Але як то? Чи вже не можна вийти щасливо з цього лябиринту життя?Ні,брате,не піддавайся розпуці!Треба тільки знати здорові та правдиві приписи життя.Отже запитаймось нашої святої віри,що треба робити,щоб тут у житті бути щасливим.Запитаймо її,пощо живемо на світі,куди йдемо і де зайдемо.Віра дасть нам життєвий дороговказ і хто його буде притримуватися в житті,той не заблудить ніколи.

Пощо я живу на світі? Це дуже важливе питання,яке завжди цікавило людину."Мамо,-питав раз кільканадцятьлітній хлопець своєї матері,- пощо властиво живу на світі?" Хвилина задуми.Вкінці мати відповідає:"Сину,сама не знаю!"Зворушливе це признання; живемо рік за роком,десятки літ за десятками,вчимося,вибираємо собі звання,закладаємо родину,виховуємо діти,працюємо,терпимо й опісля вмираємо.От і все людське життя.Але пощо,пощо те все, що буде пізніше? На це питання дадуть люди різні відповіді,відповідно до способу свого думання.Запитай того,що мірить усе в житті тільки мірою і вагою:він відповість тобі все щось таке, що пахне інтересом.Спитай людей,що все своє життя вганяють тільки за вигодами тіла:вони пристрасно всміхнуться,оближуться і з їхнього лиця ти вичитаєш,що,по їхній думці,життя - це смачна печеня.Ще інші вважають життя часом розривок,забав,прогульок, щоб тільки не перешкоджала погода.Всі ті люди подібні тим сотворінням,що то з розкішю занурюються в болоті.Вони не можуть собі уявити,що людина може в житті змагати до чогось кращого, вищого.

Дорогі браття!Коли хочемо знати,пощо живемо на світі,не питаймо тих людей,спитаймо нашої святої католицької віри,а вона нам скаже,яка ціль нашого життя."Памятай,чоловіче,що маєш вернутися до Бога".Від Бога чоловік вийшов,з Його всемогучих рук і до Бога має назавжди вернутися.Твоє тіло взяте з землі,але твоя душа є твором Божих рук.Оце підносить тебе,людино,понад усі земські сотворіння.Душа після довшого чи коротшого твого життя покине твоє тіло і вернеться назад до Творця.Вона вернеться до Бога,наче той голуб,що його по потопі випустив Ной.І ле-

тів той голуб над трупами людей та звірят ,що їх вода затопила,летів над брудом і гноєм,але крил своїх не забрудив і вернувся чистий до свого пана.Так і з рук нашого Творця і Бога виходить чиста душа і,перейшовши над брудом та гноєм цього світу,має вернутись чистою до рук свого Пана і Бога.Отже з Божих рук вийшла твоя душа.Цю велику правду розвиває вже у Старому Завіті мати Макавейських братів.Перед грізним царем Антіохом стали мати і сім синів.Мають покинути віру,або всі за порядком підуть на страшні муки і смерть.Мати має глядіти на муки своїх синів аж до останнього і потім згине сама.Страшна хвилина,та віра перемагає.Ідуть усі на муки.Гинуть один за одним, як герої,голосно признаючись до віри в одного Бога та вічне життя.Але найбільший герой - це мати,що заки померли сини,сім разів з кожним сином терпіла і вмирала.А щоб страшні муки не злякали її синів,навчає в-останнє кожного з них:"Глянь,сину, на небо й землю і все те,що нас оточує.Зрозумій,що все те сотворив Господь з нічого і людський рід,бо не я вам дала життя, не я споїла ваші члени у своїм лоні,не я вам дала душу,але Сотворитель усього."/II.Макк.7./.

Та правда,що ми походимо від Бога,що до Нього належим,що ми Його власністю,розвязує нам частинно питання:пощо людина живе на світі?

Куди йдеш і куди зайдеш?Ідемо з долини до гори.З долини сліз - з землі до високого неба.Бо наша земля не є цвинтарище, що має виповнитися могилами цілих поколінь.Людина - це не те сотворіння,що живе,вмирає і потім обернеться в ніщо.Ні!Не на те Господь сотворив людину,щоб лише обробляла землю,орала,копала,аж доки вже собі не викопає могили.Призначення людини інше.Вона,що правда,терпить і вмирає,але згодом має збудитися до нового життя,до щасливого життя в небі.Оце ціль людини.Оце Небо є ціллю нашого життя,нашою метою,що до неї ми всі прямуємо, щоб одержати вінець небесної слави.

Апостол Павло дуже часто саме цю думку розвиває у своїх письмах.Раз він каже,що не хоче оглядатися назад,щоб тим більше міг напружити свої сили.В іншому місці він уважає увесь світ великим стадіоном і бачить себе в ролі бігуна,змагається та вправляє,щоб одержати нагороду.Ось цікаве,що апостол Павло бере тут під увагу спорт.В тому часі в поганському світі культ тіла находив багато своїх прихильників і був важливим чинником гелленської культури.Майже у всіх більших містах були тоді більші чи менші стадіони,на яких ставала до змагань молодь та старші.Глядачі бачили в тих суперницьких змаганнях суть сили і життя.Один апостол Павло бачив у тому всьому упадок людства.І жалко стало йому тих цивілізованих людей,для яких спорт став усім, замість релігії.Однак приглядаючись тим ігрищам,чудувався,коли бачив тих спортовців,що є такою енергією,завзяттям,витривалістю прямували до мети.Від тієї пори ті спортовці стали йому прикладом в інтенсивній праці для Бога.Сам собі брав з них приклад і іншим їх захвалював."Чи знаєте,що ті,які біжать на перегонах, біжать,правда,всі,але один бере нагороду! Так біжіть,щоб її дістати."/I.Корин.9,25/.Ось так пише апостол Павло в листі до Коринтян.Отже вся наша земля - це один стадіон.І всі ми біжимо до мети,що нею є небо.Так отже біжім,щоб вінець небесної слави осягнути.Отже труди,терпіння і жертви,що їх доводиться нам терпіти на землі,нехай нас не злякають на стадіоні цього світу,- коби тільки осягнути нашу ціль і мету - небо!

Про це небо,як мету нашого життя,розповідає дуже часто наш Божественний Спаситель.Раз порівнює небо до заплати,що нею Господь нагородить свої слуги."Я сам буду вашою нагородою"- каже

Господь.Бог увесь віддається нам,як губка з водою.Як капля води в бочці вина тратить свою барву і смак,як залізо в огні прибирає барву вогню,так і ми позбудемося своїх людських блудів і слабостей та злучимося з Богом.Станемо наче Божими.То знову порівнює Господь небо до весілля,що його справляє цар свому синові.Вічне життя має ту характеристичну рису весілля,радости, яка ніколи не згине.Тому й каже св.апостол Павло:"Чого око не бачило,ані вухо не чуло,ані в серце людини не прийшло,що приготовив Господь Бог тим,що Його люблять"/І.Корин.2,9./. Ось тут лежить розвязка питання:пощо я жию на світі?Коли за працю нашого короткого життя дається нам вічна нагорода,то чи не варто жити?Так,жити варто,коли ми свідомі того,що поза гробом чекає нас вічна щасливість.

Отже варто жити,але треба вміти жити.Я вам розповів про дивну будівлю з крутими коридорами,що в ній згинуло багато людей, і порівняв з нашим життям,бо багато людей,ідучи крутими стежками життя,блукає і провалюється у пекельну пропасть.Отже варто жити,але треба вміти жити!

Вміє жити той,хто виконує Божу волю кожної хвилини.Отже чи ти старець,чи дитина,чи здоровий,чи хворий,чи при праці,чи відпочиваєш дома,-завжди і всюди маєш поступати так,щоб підпорядкувати свою волю волі Божій.Христос у житті не помилився. Якби люди трималися тільки одного Христового речення:"А ваше слово нехай буде:Так,так;ні,ні"/Мат.5,37/.Тоді увесь світ став би кращий.Христос,знавець життя,навчав нас як жити,щоб ми були тут і в другому житті щасливими.Той Христос,що мав завданням свого життя спасти людей,поширити знання Бога,що мав переконати людей про своє Божество,все своє життя замикає в простих рамах у виконуванні волі небесного Отця.Перегляньте сторінки св.Євангелії,і знайдете такі слова:"Я зійшов з неба не щоб чинити волю свою,але волю Того,що мене післав"/Ів.6,38/. Те виконування Божої волі називає Христос своїм кормом,а тих, що виконують Божу волю,називає своїми братами,матірю і батьком.Коли в Оливному городі дозволив,щоб Його людська воля відчула тягар Божої волі,сказав:"Не моя воля,але Твоя хай буде" /Мат.26.43/.Чи то була гора Тавор чи Голгота,жолоб чи хрест, тріюмфальний вїзд до Єрусалиму чи похід ганьби на місце страчення,-все те було для Христа однаково миле,однаково дороге, бо це була Божа воля.

Питаю вас,чи Христос стратив життя,чи змарнував його,ні. То Його життя принесло неоцінений овоч спасіння.Отже хто йде за Христом,той життя не стратить.Христос каже:"Хто йде слідом за Мною,той не ходить у темноті"./Ів.8,12/.

Отже наше щастя - це виконування Божої волі.Хто виконує Божу волю,той уміє жити.Та Божа воля проявляється в 10 Божих заповідях.Ті Божі заповіді є святі і вічні,як святий і вічний є Господь.Зберігаймо ж 10 Божих заповідей,не даймо себе звести тим,які йдуть проти Божої волі,думаючи,що будуть великі, славні та щасливі.Досвід учить нас чогось зовсім протилежного.Глядіть,до якого знання і культури дійшла нинішня людина. А проте вона така нещаслива сьогодні,як ще ніколи.Видно,що в житті людини бракує чогось,що є джерелом її щастя.

Коли Христос був на кінці дороги свого життя,сказав тільки одно:"Сповнилося"/Ів.19.31/.Так.Христос нічого іншого не робив,лише сповняв Божу волю.Просім Милосердного Бога,щоб у годині нашої смерти і ми могли сказати:"Господи,в житті я ходив Твоїми стежками,жив згідно з Твоїми заповідями,коли тепер кличеш мене до себе,не боюся стати перед Тобою".Амінь.

==

ВИДАЛА:ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ.
Мюнхен-Пазінг,Плянегґерштрассе 22.

о.Смелян Шараневич

ПРОПОВІДІ.

= =
Ч. 3/16 БЕРЕЗЕНЬ 1947 РІК III
= =

I-ша НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

Про душу.

Дорогі Браття!Розглядаючись по широкому світі,бачимо,як люди, зайняті земськими думками та прибиті клопотами життя,крутяться і розбиваються за куском хліба.Відробляють панщину життя кількадесять років,а потім...Потім?умирають і на тому кінець?Все зі смертю кінчається? Отже пощо взагалі жити?

Оце дуже важливе питання.Один чоловік,що провів серед вигод та забав ціле своє життя сказав на смертній постелі:Напишіть на моєму гробі:"Тут спочиває дурень,що відійшов з цього світу,не знаючи,пощо на світ прийшов".

Нерозумний!Пощо існує сонце?-Щоб світило та ґріло.Пощо падає дощ? - Щоб звогчував та оживляв землю.Пощо ж нам ліса? - Щоб відсвіжував повітря.Все,як світ довгий і широкий,має своє призначення Отже пощо людина живе на світі? Чи ж вона єдина не мала б цілі свого життя?Отже,що є ціллю життя людини?По думці невіруючого філософа Шопенгавера нічого в цій справі певного сказати не можна."Життя Лебен,- каже він - читаючи врад дасть слово Небель - мряка",бо на його думку мряка заслонює ціль людини.Отже хто знає?

У минулій проповіді ми дали на це питання відповідь.Ми доказали що метою життя людини є:"від Бога ти вийшов і до Бога маєш вернутись".Значить:маємо жити так,щоб наша душа,що є Божим твором,по туземній мандрівці могла знову до Бога вернутися.Себто маємо спасти свою душу.

Раз несподівано промовив Христос:"Я є пастир добрий. Пастир добрий свою душу дає за свої вівці"/Іван.10.11./.Чому я наводжу Христові слова,які відносяться радше до душпастирів?Що ви,люди світські,маєте спільного з душпастирством?А однак,дорогі браття, кожний з вас має улюблену вівцю - вашу душу і про неї ви повинні дбати,для неї ви повинні клопотатися.Таке,яке було відношення Божественного Пастиря до загалу людей,таке повинно бути і ваше відношення до цеї дорогої вівці-душі.Отже будьмо добрими пастирями нашої душі!

В нинішній проповіді постараюся представити вам,що це душа,яку ціну вона має в Бога та як ми маємо про неї дбати.

Дорогі браття,не дасться заперечити,що кращим доказом того,що ми живемо,є тіло,як душа.Голод,що болісно корчить шлунок,біль зуба домагається негайного заспокоєння,скорішого,як біль душевний.Голод правди може трохи зачекати,бо голод більше загрожує життю,як біль душевний. Та все таки прийнято загально,що людина повинна підпорядкувати свої тілесні справи душевним,наперед дух,а потім тіло. То правда,що про тіло ми мусимо дбати.То правда,що гармонійно збудоване тіло потягає до себе красою.Але хіба кожний простенький чоловік зрозуміє,що тіло і його потреби мусять вступитися і дати першенство душі.

Та ось питання:Чи ми можемо лицем у лице стрінутися з власною душею і глянути в глибину її єства та зрозуміти її красу? Казав один недовірок-лікар:"Чув я багато в школі про людську душу,шукав я її опісля в людських тілах,що їх краяв власною рукою і ніде не знаходив душі.Отже,я дійшов до переконання,що справа існування душі - це брехня".Так говорив той молодий лікар.І можна було б з такого твердження сміятися,коли б він думав так лиш один.На жаль,та-

ких молодих і старих засліпленців,що духову,нематеріяльну душу хотіли б бачити на власні очі в покраяному тілі під хірургічним ножем,а бодай під мікроскопом,є дуже багато.Та коли б ті засліпленці замість шукати душі в покраяному тілі не шукали її самої, але старалися ті прояви пізнати,якими душа маніфестує своє існування, то не тільки не заперечували б існування душі,але й пізнали б її чудову красу.

Яким же способом маніфестує душа своє існування?Через людський розум! Застановися над історією людини від найдавніших часів до нинішніх,коли то людина сидить у вигідній кімнаті та слухає радієвого концерту.Глянь на час! Ледве кілька тисяч літ,а скільки культурних здобутків,скільки винаходів,технічних уліпшень!Усе те - це вислід праці розуму.Отже все те зусилля і праця людської душі.

Глянь на інший прояв людської душі.Людина двигається на щораз вищі щаблі моралі,коли вона організується в громади,товариства, коли підчиняється законам.Глянь,як поділала на людську мораль християнська релігія.Людина,що донедавна вміла лише грабити чуже майно,тепер добровільно роздає його вбогим.Той,що жив у розпусті,присягає досмертну чистоту,отой гордий - тепер у твердій покутничій одежі жебрає прощення гріхів.Яке це дивне! Але діються ще дивніші речі.Там молодий юнак покидає вигідне життя на те,щоб десь на відлюдді провадити життя пустинника.Тут знову царевич скидає з голови корону і вдягає на себе чернечу рясу.Інший,хоч йому стелиться світле майбутнє,покидає все і стає місіонером,щоб проповідати світу Євангелію,лікувати прокажених і серед тих нещасливців самому згинути.Що це є?Яким іменням назвем ту незрозумілу силу,яка слабосилу людину допроваджує до таких геройських діл?Оце знову людська душа проявляється як сила волі.

Ба,але й це ще не все!Історія людства говорить нам,що людина в безнастанній біганині за правдою,у змаганні до морального добра завсіди почувається невдоволеною.Якась туга мучить людину за чимось кращим,вищим,досконалішим,вона тужить за таким буттям,де людська мова перемінюється в музику,життя в поезію,а світ у найкращий образ. Ось так і повстає малярство,поезія і музика.Так проявляється знову душа як снага,що нею відчуваємо і розуміємо красу.

Отже,дорогі браття,не треба дошукуватися душі в покраяному людському тілі.Глядіть лишень на прояви душі,на людський розум,людську волю,на здібність розуміння краси,а будете мати її образ.

Розважмо передовсім,як високо цінить нашу душу Господь.Цілий світ,сонце,звізди,небо і землю,всі чуда природи сотворив Господь словами:Хай станеться! І сталося.Але коли Всемогучий Творець хотів сотворити людину,то ціла Пресвята Трійця збирається наче на нараду. "І сказав Господь:Сотворім чоловіка на наш образ і подобу"./І.Мойс. 1,26/.Отже душа - це образ Божий.Бог є вічний і душа є вічна.Бог є вічний,Його літа ніколи не кінчаються,і дні не клоняться до заходу. Душа людська має справді свій початок,але де її кінець?Як Бог, так і вона житиме вічно.Світ колись скінчиться.Не буде ні сонця,ні зір, та кінця душі не буде ніколи.Навіть той,що сам собі завдає смерть, не скоротить життя своєї душі ні на один день.Він може тіло своє вбити,але душі не вбє,ані не втопить.Навіть пекло її не знищить.Диявол може її мучити,але смерти не завдасть їй ніколи.

Душа подібна до Бога своєю красою.Красу Божу хто ж може описати? Каже один проповідник:"Коли б я мав язик ангелів і перо Івана,Апостола любови,і хоча б я мав розум Серафимів,не міг би я описати красу Бога".Ми тепер докладно Бога не пізнаємо,тому докладно не знаємо Його краси,але частинно можемо пізнати Його красу зі сотворінь цього світу,бо в них віддзеркалюється Божа краса.Хтось дуже мудро сказав, що природа - це профіль Бога,це прозрачна хустина,що нею закрите Боже лице.Глянь на сонце,на його красу,на силу світла,глянь на небозвід,що на ньому розсіяні міліони,міліони звізд,що блистять як брилянти на небі.Глянь на землю,на якій ми живемо! Вона як макове зерно завішена у всесвіті на проміннях сонця.Глянь на ту цвітку чи травицю,як на ній капля роси міниться на проміннях сонця каскадою

красок.Який гарний мусить бути Господь,коли світ,що є відблиском Божої краси,є такий чудовий.Яка гарна мусить бути наша душа, бо сам Господь сказав:"Сотворім чоловіка на наш образ і подобу"/Мойс. 1,26/.Знав вартість душі наш Божественний Спаситель,коли говорив: "І що поможе чоловікові,коли ввесь світ осягне,а душу свою занапастить"/Мат.16,26/.

Застановися над цими словами Господа.Не каже Він,що вартує душа тисячі моргів поля,величаву палату,сотнар золота,але двома словами "ввесь світ".Отже все те,що на світі існує:Майно,золото, все, що від початку світу:сотворила праця,штука і знання,все те,що є поза границями нашої планети,що її звемо землею.Всі планети,що кружляють з величезною швидкістю у просторах,аж до звізди молочної дороги,вся слава,вся велич,усе те разом взяте не має ніякого відношення до одної-єдиної душі.

Встань перед Христом і спитай:"Скажи мені,Христе,чому Ти плакав і дрижав у вифлеємській стайні?Чому Ти у назаретській хатині був послушним,працюючим молодцем,що терпів недостатки?Чому,Господи, Ти хотів терпіти бичування,вінчання терням та смерть на хресті?"А Христос скаже::"За тебе,за твою душу,за безсмертну твою душу".

Так оцінює нашу душу Господь.Чи ж отже ми не повинні бути добрими пастирями своєї одинокої душі?Чи ж ми не повинні її боронити перед вовками?А є їх ціле стадо.Не будьмо наємниками,що на вид вовка покидає свої вівці і втікає.Дбаючи про своє тіло,вичищаш його на проходи,тож дбай також про свою душу.Як? На це питання треба відповісти словами св.апостола Павла:"Чи не знаєте,що ви є Храмом Божим і Дух Божий мешкає у вас?/І.Кор.3,16/.Це ніякий поетичний зворот,але дійсно,коли ми є в стані Божої ласки,то наша душа є храмом,бо в ній перебуває Господь,Дух Святий.

В церкві,в храмі є чистота.Чей же там ніхто не кидає недокурків,не смітить останками їжі,не входить із заболоченими черевиками,бо там у Найсвятішій Тайні Євхаристії скривається сам Бог.Бережи ж свого храму-душі від бруду,від гріха!

Яким великим нещастям для душі є гріх,будемо роздумувати в черговій проповіді.Скажу лиш одне,що коли б ми могли доглянути погань душі сплямленої гріхом,то радше воліли б ми піти на цвинтар і глядіти у відчинені гроби,замість обтиратися в людей,що то одягнені по найновішій моді,а в дійсності вони моральні трупи,бо під елеґантними,модними й одурманюючими від пахощів одягами скривається розпуста,крадіж,безвірство - гріх,що опоганює людську душу.Тому першим нашим пастирським обовязком супроти нашої душі є зберігати чистоту душі.

Ви храмом Духа Святого - каже Апостол Павло,а в храмі розноситься мелодійний спів на славу Божу.Співом у твоєму храмі душі нехай буде молитва.Для вдержання гарної форми тіла новочасна гігієна наказує 15 хвилин щоденної ранньої і вечірньої руханки. Церква вже від самого початку зарядила щось подібне для вдержання краси душі і наказує ранішню і вечірню молитву.Коби то кожний християнин схотів рано і вечір бодай пять хвилин присвятити на молитву! Тоді душа зберегла б гарну форму,а з нашого лиця пробивався б Божий маєстат.

Мойсей,провідник ізраїльського народу,мусів журитися про харч для нього,мусів думати,як відзвичаїти цей нарід від єгипетських звичаїв,як переперти волю правдивого Бога серед народу,що зачав ходити блудними дорогами.Проте він покидає працю,працю пильну та йде на гору Синай,щоб на самоті помолитися і розмовляти з Творцем.Отже він розумів потребу своєї душі.Там,на висотах,душа його з захопленням слухає Божих слів,там на висоті він пізнав,що людина часами повинна відірватися від світу,стати близько Бога і молитвою покріпити свою душу.

Сьогоднішній зматеріялізований світ недоцінює вартости душі, недоцінює,що молитва - це віддих для неї.Повний портфель,вигідне мешкання,мяка постіль - це ціль життя нинішньої людини. Як муха,що тріпочеться на липкому папері,так у неволі є душа багатьох людей,яку приліпили до матерії,до болота,до тіла.Однак ми всупереч тому всьому працюймо над прикрасою нашої душі,а молитва нехай буде одним із засобів до того!

Дорогі браття! Христос говорить:"Я пастир добрий;пастир добрий кладе свою душу за свої вівці"./Іван 10,11/.Христос хоче цим зазначити,що робить для овець все і не жалує їм нічого,бо є переконаний про їхню вартість і має на увазі їх безсмертність та високе призначення.Любити все життя,любити з накладом жертви можна лишень те,про що ми переконані,що воно вартісне.Що ж до вартости душі,то тут ані на хвилину не можемо сумніватися,бо Христос виразно сказав:"бо що поможе чоловікові,коли ввесь світ здобуде,а душу свою занапастить?/Мат.16.26./.

Ні,браття! Передана нам в опіку вівця мусить бути вирятована, хоча б її коштом найбільших жертв.Тому будьмо добрими і совісними пастирями своєї душі та запровадьмо цю одиначку на небесні луки. Амінь.

2.НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

Про гріх.

В старому парку одного магната тримали живого орла.Величезний, могутній цар птиць,був прикований за одну ногу ланцюгом до стовпа.Цілими годинами він сидів на стовпі без руху.Піря з'їжилось йому на шиї та хребті.Свої крила опустив на долину і щохвилини примикав отяжілі повіки.Такий був слабий і такий спокійний в неволі,що не лякалась його домашня птиця,що збирала спокійно зерно біля його,ані лісна і польова птиця,що підлітала близько до нього,що колись був для неї пострахом.Здавалося,що орел оживав і будився з мертвоти лишень у тій порі,коли доглядач парку кидав перед ним червону кусок мяса.Бідна й нещасна птиця! Не для неї вже небесні простори та вершини гір,не для неї радісний крик братів, - для неї безнадійна неволя.Важкий ланцюг,сусідство полохливої домашньої птиці,кинений з ласки кусок мяса - от і все.Бідний, нещасний орел.

Дорогі браття!Наша душа вийшла з Божих рук і до Бога має вернутись.Вона - громадянка неба,тому і рветься до неба,де Господа, до вічного щастя.Але гріх заковує її в кайдани,тягне її на землю. Слухаючи історію про нещасного орла,жаль тобі цеї птиці.А чому ж не мав би ти милосердя для власної душі,яку гріх може зробити невільницею ганьби і сорому?Саме великодний піст є часом,у якому маємо розірвати кайдани нашої душі,освободити її від гріха.Але заки ще розкриємо всі тайни нашого серця у святій Сповіді,віддамо сьогодні хвилину уваги на застанову,що таке гріх та яким нещастям є він для нашої душі.

Ось це найбільше зло нинішніх часів,що справу гріха не беремо поважно,що для нас гріх мов би не існував.Що це є гріх?Один здвигне раменами і скаже:гріх - дурниця.Інші вмовляють в себе,що гріха нема.Колись сказав Христос:"Хто з вас докаже мені гріх?"/Іван.8. 46/.Так сказав Христос-Бог.Нині люди говорять те саме:"З чого буду сповідатися? Не маю гріха".А як хтось зробить якийсь злочин,то кажуть,що це не гріх,це помилка,переочення,людська слабість.Оце є найстрашнішим проявом,що люди ґрязнуть по шию в гріхах,але того не відчувають,і навіть їм з ним вигідно.Що ж це значить?Затратили люди почуття провини.Дійсно,покажіть один часопис,який писав би, що грішити не вільно. Покажіть одну школу,де поза годинами релігії можна було б почути бодай одно слово освідомлююче,що це не є гріхом,Божою образою!Покажіть один судовий присуд,що покарав би винного за гріх у повному значінні того слова.Говорити про гріх не належить до доброго тону,це не модне.Бо цілий світ став школою

гріха.Приходить маляр і в приманливих барвах малює гріх.Чи то гріх? Ні! То новочасне мистецтво.Приходить різьбар і складає життя у камінь,а поет у слово.Чи то гріх? Ні! То новочасна різьба,новочасна література.Приходить філософ і доказує,що гріха нема,є лише слабість, недотягнення...Оце наука світу про гріх.

Дорогі браття! Переживаємо час великого посту.Перед нами хрест з розпяттям Спасителя.Коли гляджу на цей хрест,хотілось би кричати на ввесь світ,щоб слово дійшло до серця кожної людини:Люди,глядіть, що це гріх,який аж такої покути вимагає.Коли гляджу на це нещасне людство,збіджене війною,то хотілось би кричати: Люди,глядіть,до чого вас гріх допровадив!. Господь сотворив чейже людину до щастя вже тут на землі.В пляні Божому було,щоб людина спокійно пережила свої літа тут на землі без гіркої смерти та прийшла до вічної батьківщини.Чому так це є? Чому терпить людина,що сотворена до щастя? На це питання дає нам відповідь Апостол Павло:"...через одного чоловіка гріх у світ прийшов,а через гріх смерть.."/Рим.V.12/. Отже гріх зруйнував усе. Чи ж християнське поняття гріх є перебільшенням? Чи може гріх не страшний? Може це винахід церкви? Побачимо!

Здоровя - це найбільший скарб,що його людина має на землі.-"Як маєтеся?" -"Богу дякувати - здоровий!"Так звичайно здоровлять себе люди.Так,здоровя - це найбільший скарб і той може його оцінити,хто його втратив.Кілько то жертв робить зі себе людина,щоб привернути втрачене здоровя!Відмовляє собі їди,споживає прикрі ліки,кладеться на операційний стіл,- все на те,щоб втрачене здоровя знову придбати.Хто ж є той злочинець,що потрапить вкрасти людині цей скарб - здоровя? Гріх! Тому,здається,Апостол Павло не за натхненням Св.Духа,але з досвіду сказав:"Бо заплата за гріх смерть.../Рим.6,23/.

На вулиці розмовляв священик з лікарем.Біля них перейшов мужчина величевної будови тіла,що був у силі віку,а вже ледве йшов,хитався на ногах.Лікар,показуючи на нього,сказав:"Той чоловік міг жити сотку літ,але за свої власні гроші купив собі каліцтво".Вчені та лікарі працюють,щоб пізнати джерело слабостей і винайшли охоронні щеплення та інші запобігаючі хворобам засоби.Однак найбільшим добродієм світу є Христос,наш Божественний Спаситель.Він не лишив нам готових рецепт проти тифу,грипи чи шкарлятини.Він відкрив іншу причину хворіб - гріх.Тому,оздоровляючи хворих,казав: "Це ти став здоров,отже не гріши,щоб тобі що іншого не сталося".

Перед кільканадцяти роками уладжено в Дрездені гігієнічну виставу і там питали одного визначного лікаря,чи не треба б на тій виставі дати відповідне місце й церкві,де можна було б виказати,як Церква дбає про людське здоровя.А він сказав:"Думаю,що ліпше було б замість цілої цієї вистави збудувати лиш один павільон,і в ньому поставити хрест з написом:"Людино,бережися гріха,а будеш здоровий".Отже гріх - це не дурниця,це не помилка чи переочення,але це одна з найстрашніших руїн людського життя та здоровя.

Ідім дальше.Маємо одну стару книгу,про яку знаємо,що написано за натхненням Св.Духа.В ній знаходиться опис першого гріха першої людини.Дійсно,хто вдумається в історію першого гріха,записану в Святому Письмі,той мусить дійти до переконання,що її не міг писати Мойсей без Божого натхнення."І казав їм спокусник:їжте,а відчиняться вам очі і будете,як сам Бог"/Битія 3,1.../.Згрішили,відчинились їм очі,але замість своєї величі побачили ганьбу,тривогу і гризу совісти.Оце єдина мудрість,до якої провадить гріх.Те все переживає кожна людина,що на гріх відважиться.Ганьба - це перший наслідок гріха.Грішник може сховатися перед правом,перед світом, але перед собою ніколи!Може бути вже таким зінсованим,що буде хвалитися своїм гріхом.Може бути псевдофілософом,що зло убирає в устрій краси.Може бути поганином,що зло заносить на вівтар,поетом, що на честь гріха складає пісні.Але прийде час,коли грішна душа псевдофілософа,поганина,поета гірко заплаче і впаде під тягарем сорому.Кара за гріх нікого не мине,а на імя їй - ганьба,стид.

Почув я голос Твій в раю і злякався"./Бут.3/.Чуєте?Злякався Бога!Чому? Та ж Господь у своїй доброті підніс його на висоту своєї слави.Чому?Бо згрішив.Та історія Адама повторюється з кожним грішником.Доки ще не впав у тяжкий гріх,чи пригадуєш собі,як любо розмовляв ти з Богом?А тепер боїшся церкви,боїшся сповідальниці,рад би забути,що Господь є,що маєш душу,що є вічне життя.Чому боїшся Бога? Бо ти згрішив.

Приходить третій наслідок гріха- гризка совісти.Кличе Господь: "Адаме,де ти?"/Бут.3/.Браття,чим є гризка совісти,як не голосом Божим,що кличе:що ти зробив,де поділася твоя невинність,що це за пляма виднів на твоїй душі?Пригадай собі,що діялося в твоїй душі, коли ти згрішив?Чи не чув ти його внутрішнього голосу,що безнастанно кликав:"що ти зробив?"Ти старався цей голос придавити,вмовити в себе,що це нічого,що це не гріх,що це лишень забавка.Але проте голос кличе,що ти зробив?Приходять нераз такі страшні внутрішні переживання,що людина кличе:"Волю смерть,як страшну вічну гризку!"

І приходить смерть.Тут дещо задержимося.Тут побачимо,як Господь ненавидить гріх.

Про людину звичайно говорять,що вона найдосконаліший твір Бога. Відноситься це не лише до душі,але й до тіла.Наше тіло є також майстерним ділом Бога.Блиском горять очі,шляхетність бє з постави, інтеліґенція малюється на обличчі.Чи це майстерне діло сотворив Господь,щоб існувало короткий час,а опісля розсипалося в порох? Який маляр або різьбар розбив би своє діло мистецтва в тій хвилині,коли його створив?Який інженер висадив би в повітря чудову палату,що її щойно скінчив?Такий був би Господь,коли б на коротку мету сотворив людське тіло.Ні,Господь не хотів смерти! Смерть приніс гріх.

Гріх приніс смерть і переображує красу людського тіла так,що люди його лякаються.Ледве людина умре,ледве відмовлять"Отче наш", а вже чути голоси:Мусимо його сьогодні похоронити.Не можна довше тут тримати,бо затроює повітря.Подумай!На боці лежить здалека сосна.Старість її звалила,або сокира рубача.Чи її боїшся?Ні!З неї робимо домашнє приладдя.Любуємося в старовині.Любимо мріяти на старих руїнах.Є в наших горах село Манява.Гарне то село.А серед лісистих гір руїни якоїсь будівлі./Що це за будівля?Це мури колишнього манастиря,що його оспівує у своїй поемі наш поет Микола Устіянович.Давно,дуже давно жили там черці.Довгі століття розносились там співи й молитви братчиків.Бувало,коли вже ціла околиця спить,там на горі ідуть чорні постаті черців з свічками в руках, щоб і в ночі Богові честь віддати.Нині там руїни.Там розвалена стіна просторої їдальні.А там була церква,а там позападались гробівці черців.А однак там так любо та мило.Присядеш на одному з каменів і гадками побіжиш у давну нашу бувальщину.Руїни,а любі!Знищене все літами,а миле!Лише людина,як умре, виносять її чим скоріше,бо затроює повітря,бо образ трупа лякає нас.

Тепер запитай,що це гріх?Чи тепер скажеш,що гріх - це страхи в руках священиків?Чи тепер скажеш:Неможливо,щоб Господь гнівався за гріх,коли він мені приносить приємність і розкіш? Тепер зрозумієш,чим є гріх,коли Господь через гріх зіслав велику кару, невблаганну смерть.

Послухаймо тепер,чим є гріх у надприродному житті,бо люди родяться до життя природного і надприродного.Початком життя природного є колиска,а кінцем гріб.Творцями того життя природного є наші родичі,які нам то природне життя дали.Творцем життя надприродного є Св.Дух.Життя надприродне - це життя в Божій ласці,в Божій боязні.Те життя робить нас дітьми Божими.Хто живе таким надприродним життям,того лучать з Христом духові вузли.Тоді Христос стає нашим головою,а ми Його членами.Він стає нашою душою,а ми Його тілом.Між Христом і нами кружляють життєдайні соки,що роблять нас подібними до Христа.Христос,згадуючи про ту лучбу душі

людини з собою,називає себе винною лозою,а нас віттями./Іван 15,5/.Тому Апостол Павло,згадуючи про це надприродне життя,каже: "Вже не я живу,але живе в мені Христос".Видимим знаком тої злуки з Христом є Найсвятіша Тайна Євхаристії."Хто їсть Моє Тіло і пє мою Кров,мешкає в Мені,а Я в ньому"./Іван 6,5./.

Але крім цеї містики неба є ще містика пекла.Диявол намагається бути подібним Богові,бажає втілитися в душу людини,тому спокушує її до гріха.Гріх - це причастя диявола,причастя пекла.Страшна це правда.Правда,про яку Святий Дух дає своє свідоцтво:"Хто чинить гріх,є від дня вола" - каже св.Іван /І.Іван 3,8/.А св.Атаназій додає:"Той,хто попав у гріх,вже не живе в Бозі,бо Святий Дух відступив від нього".

Але я вам покажу ще більшу злобу гріха.На горі Голготі між небом і землею повис Спаситель світу.Тіло,прикріплене цвяхами до хреста,пручається в конвульсійних дроганнях,кров спливає з роздертих ран та пливе по хресті і тихо падає каплями на землю.Голова,увінчана терновим вінком,шукає за опертям і завсіди вдаряється об стовп хреста.Таким чином терня чимраз то глибше вбиваються в чашку. Оце Той,що за життя сумовитим усміхом говорив:"Лиси мають нори і птиці небесні гнізда,а Син Чоловічий не має де голови склонити"/Мат. 8,20/.

Браття!Пощо те все,слухайте,що каже Пророк у Божому імені:"Через злобу народу мойого Я вбив Його".Ось що зробив гріх.Але слухайте дальше вже слів Христових:"Бо коли із зеленим деревом це роблять, що буде зі сухим?"/Лук.23,31/.Ми є сухим деревом,нас висушили гріхи. Який же суд нас чекає,коли Христос лиш тому,що взяв на себе гріхи світу,так терпить?Не легковажмо собі гріха,не говорім,що гріх- це дурниця,бо що чоловік засіє,те збере.Господь не дасть з себе сміятися.У тому великому пості розбудім свою совість,вдармося в груди і скажім:"Змилуйся над нами,Господи,змилуйся,бо багато ми нагрішили і по великому Твому милосердю провини наші нам прости! Амінь.

3. НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

Про гріх нечистоти.

Був цар,що з військом,з дружиною виступив на лютого ворога.Сам їхав на білому як сніг коні.Нараз між рядами війська і болотнистим потоком побачив цар мале, біле звіря. Налякане, неспокійне, бігало воно над берегом потока. Часом ставало ногою у болотнистий берег, але зараз завертало, та стріпуючи з лапок болото, болісно скавуліло. Що це за звіря? - спитав цар. Це горностай - відповів один з дружинників. З його футра роблять собі царі накидки. Цар приступив ближче, а налякане звіре кинулося вперед, але натрапивши на болото, чимскоріше завернуло. Не було виходу. Прийшлося горностаєві з двох небезпек вибрати меншу. Зблизився до царя та сховався у витягнені царські руки. Передання каже, що той цар на памятку цієї події велів на своїх прапорах вишити подобу горностая та написати: "Радше смерть, як бруд".

Дорогі браття!Оця подія прийшла мені на гадку,коли маю до вас говорити про моральний бруд - про гріх нечистоти.Ліпше було б не згадувати про ту брудну тему,бо - як каже Апостол Павло:"А розпуста і всяка нечистота...нехай ані згадуються між вами..."/Еф.5.3./Але власне той сам Апостол по натхненні Св.Духа найчастіше і найострогіше проти того гріха виступає.А втім як же не говорити про цей гріх, коли про нечистоту говорить сьогодні книжка і театр і кіно?Все це до нечистоти заохочує.То ми ж проповідниця мала б мовчати? Як не говорити про таку важну справу,якій Господь присвятив аж дві заповіді:шосту"Не чужолож" і девяту"Не пожадай жени ближнього твого".Як не говорити,коли св.Альфонс каже,що серед осуджених у пеклі нема ні одного такого,що на землі не грішив би гріхом нечистоти.Ні,браття,треба таки говорити,особливо в часі посту,коли маємо свою совість

і приступити до св.Сповіді.Я прошу Матінку Божу непорочно зачату, щоб дозволила мені ніжно й осторожно представити вам цю брудну справу,а для вас прошу ласки,щоб ви всі зрозуміли та пізнали обридливість цього гріха, і ваша воля щоб скріпилась постановою ніколи цим гріхом Бога не ображати.

Дорогі браття!На світі нема чоловіка в повному значінні цього слова.Є лише мужчина і жінка.Мужчина має над жінкою фізичну ї духову перевагу.Зате жінка хоче бачити в мужчині силу,на якій могла б опертися.А мужчина відчуває потребу лагідного серця,яке потішало б його у важких хвилинах,що їх несе за собою життя.Ось такий був Божий плян.Сотворив Господь мужчину і жінку,щоб собі в житті помагали.А тому,що смерть забирає людей,цей добрий Господь обдарував мужчину і жінку творчою силою,що вони можуть своїми потомками заселювати землю.Міг Господь творити людей сам безпосередньо,так як сотворив перших родичів Адама та Єву,але Господь не хотів цього зробити,бо як би тоді виглядало наше життя?Не було б родинного тепла,всі були б собі чужими,пропали б наші безжурні дитячі роки, тому Господь дав мужчині та жінці частину своєї творчої сили,щоб вони давали грядучим поколінням тілесне життя.Сам Господь задержав собі право давати людям душу.Але той сам таки Господь поклав на мужчину й жінку велику відповідальність,щоб цеї творчої сили вживали так,як Господь наказав і до тієї цілі,до якої Господь призначив. Тому сказав:..."не прилюбодій..."/Мат.18.19/.

Не думайте,що та заповідь вже лише подругів,чоловіка і жінку, та забороняє їм ломати подружню вірність.Ні,браття,та заповідь відноситься і до людей вільних,незвязаних тайною подружжя.Що більше! Так ,як пята заповідь каже:"Не вбий",однак забороняє також гніватись,бо з гніву повстає убивство,так шоста заповідь не лише забороняє нечистоту,але все,що до цього гріха провадить.Отже нечисті гадки,погляди,мова є також гріхом,бо якщо за нечистою гадкою йде застанова задоволення і згода,тоді родиться гріх.Диявол подібний до купця:все приготовляє,все захвалює,підсуває навіть готове замовлення,треба лише підписати,а тоді вже цей товар купити мусиш! Документ без печатки відповідної влади не представляє вартости. Так і з нечистими гадками.Диявол,як купець,підсуває гадку,треба лише підписати чи прибити печатку,треба дати свою згоду і гріх вже готовий.

За гадкою йде слово.Є правдою,що хто не береже своїх думок,прийде до грубих,безстидних,згіршаючих слів.І нічого не поможе виправдування себе,що тих слів ніхто не чув,тільки я і вона;тих слів не чули діти,а втім вони малі і нерозуміють, - бо за кожне слово,добре чи зле,треба буде здати рахунок.Сам Христос остерігає в цій справі,кажучи:"...за кожне слово пусте,що його скажуть люди,відповідять за нього в день суду"./Мат.12,36/.

Що нечисті діла є важким гріхом,цього не треба доказувати,нема потреби їх вичисляти,бо кожному це справа ясна і зрозуміла.Можна їх робити самим з собою,можна з іншим,можуть допуститися цього гріха жонаті та вільні:Може бути гріх нечистий явний і тайний,але колись у день Божого суду,коли всі зійдемося на долині Йосафата, довідаємося від Бога про всі наші провини,навіть про такі,що були закриті перед батьками,настоятелями,жінкою чи чоловіком.Там Господь розкриє всі тайни людського бруду,а опісля прийде суд і здійсняться слова Апостола"Не обманюйте себе.Ані розпусники,ані ідолопоклонники,ані чужоложники,ані царства Божого не доступлять". /І Корин.VI.9-10/.

Браття! Я з розмислом розказую вам,як можна согрішити гріхом нечистоти і всією силою підкреслюю,що кожна нечиста гадка,слово чи діло є гріхом.А говорю це тому,що є багато серед нас таких,що від гріха нечистоти себе розрішають.Одні потішають себе обопільною згодою,мовляв,він,вони на це пристають,пристав чи пристала. Інші оправдують себе лікарською повагою.Мовляв,мій організм не може стерпіти чистоти,ще інші шукають оправдання в молодості,мовляв,молодість має свої права,а ще інші говорять,що це просто не

гріх.З уваги на такий стан справи хочу вам виказати,що про гріх нечистоти думає Господь.

Перша книга Мойсея згадує,що коли люди розмножились на землі, та стали грішити гріхом нечистоти,побачив Господь,що людське серце лише схильне до бруду.Жаль Йому стало,що сотворив на землі людину.Чуєте?Коли людина стала грязнути по шию в нечистоті,Господь пожалував,що її сотворив.Подібних слів не стрічаємо у св. Письмі.Перша пара людей збунтувалася проти Бога і Господь прогнав їх з раю.Але тут не стрічаємо слів,що Господь пожалів,що цей непослушний людський рід покликав до життя.Коли до Каїнових рук присохла кров його брата,Бог покарав його,але й тут не читаємо,що Господь пожалів,що сотворив кровожадний людський рід.Грішний син Ноя Хам сміявся зі свого батька і Господь покарав його,але не читаємо, щоб Господь пожалував,що сотворив зле сотворіння.Люди робили багато різних гріхів,але Господь не сказав того страшного слова:"Жалую".Пожалів тоді,коли сотворив людину,обдарував її великим достоїнством,вчинив її не багато меншою від Ангелів,але коли побачив, що людина ту свою гідність кинула в болото нечистоти,"пожалів і зіслав потоп"/I.Мойс.6.13./.

Брате,кілько разів любуєшся в брудних думках,кілько разів твій язик плете соромицькі слова,кілько разів допустився ти сам чи з іншим нечистоти,знай,що Господь Бог жалує,що тебе сотворив.

У св.Письмі є ще одна дуже повчальна подія,знищення Содоми і Гомори.Св.Письмо говорить про пять міст,де шаліла страшна нечистота:в Содомі,Гоморі та ще в трьох інших містах.Люди жили без найменшої крихі совісти.Вони валялись в бруді та зіпсутті,аж перебралася міра Божої справедливости.Небо відчинилося над ними,і впав сірчаний дощ.Люди,втікаючи,вбивали себе,вогонь ішов усюди за ними,палив і пік.Хати спалахнули полумям.Убрання на людях горіло,волосся тліло,а людські тіла,вкриті ранами,корчилися в огні.Втікали.А немилосердний вогонь гонив за ними.Сьогодні на тому місці мертве море,в якому не живе ніяка риба,на берегах того моря не росте ніяка ростина.Розносяться лише випари сірки,що затроюють повітря.

Браття,як коли до вас зближається слуга гріха і стане вам шептати до вуха,що це не гріх,що це річ зовсім природня -то пригадайте собі тоді сірчаний дощ,що знищив тоді пять міст,а в ньому мужчин, жінок,дітей,рослини і звірята,словом - усе.Яка ж страшна злоба мусить бути в тому гріісі,коли Господь за нього так карає?

Вже на вступі ми згадали,що шоста Божа заповідь відноситься не лише до замужніх,але й вільних,себто до молоді.Тому застановімся чого Господь вимагає від людей вільних,від молоді.

Дорогі браття!Господь призначив людей до вічного щастя в небі, але на дорозі до того небесного щастя шарпають людину її власні пристрасті,низькі інстинкти її зіпсованої природи.І ви нераз вже відчували це трагічне роздвоєння,боротьбу добра зі злом,що її малий хлопчина означив наївним питанням:"Чому так добре бути злим,а зле бути добрим?"Цей хлопець відчував уже те,що молодь у своєму віці відчуває у вищому ступені.В тому віці вибухає гураган пристрастей з цілою силою, з розвоєм тіла кипить кров,пробуджується життєдайна сила.В тому часі багато бруду,шумовиння,що його повно на цьому світі,легко можуть замулити дно молодечого серця,тому,хто не зуміє противитися тій навалі покус,паде,часто паде,погано паде.Сьогоднішній світ хоче молодь оправдати,мовляв,молодь має свої права. Так,це правда.Але й Господь має свої права і права молоді мусять бути згідні з Божими правами.Перед двома тисячами літ прийшов до Христа молодець і спитав Його про право молодости,а Христос відповів:"Виконуй заповіді"/Мат.19.17/.Отже і заповідь шосту.

Не вільно себе обдурювати,мовляв,це лише приязнь.Якщо спостережу,~~хи~~ хочби й малу небезпеку,зірву взаємини.Це дурман.Прогріхів допускаємось не в хвилинах спокійної розваги,але в хвилинах забуття.Потім скажем:"Я вже сам не знав тоді,що роблю,-сам не знаю,як це сталося..."Так,але це вже буде запізно.Не вільно занурятися в багні нечистоти,а опісля,маючи зруйновану гріхом душу,вдягнути на

себе чорне убрання, почепити на шию білий ковнірець і білу краватку та присягати перед тетраподом вірність невинній жінці.

Коли я виразно говорю, чого Господь вимагає від мужеської молоді, то не можу поминути й жіночої, тим більше, що багато є таких, що себе оправдують, кажучи: бо сьогодні так лише можна подобатись, інакше не вийдемо заміж. Більшими чи меншими уступками треба ловити мужчин.

Дорогі сестри! Ніхто не ожениться з такою, серце якої подібне до залізничого двірця, де вічно щось змінляється, де безнастанно щось пересувається і відсувається, причіпляється і відчеплюється, і без кінця шукається нових шляхів. Кожний мужчина, хоча сам був би останнім драбом, думає про свою наречену якнайідеальніше. Припускає, що веде до вінчання ангела. Яке ж буде його розчарування, коли йому інші донесуть, що та, яку він любить і боготворить, не є вже ягнятком, а звичайним дівчатищем, обтрісканим, потовченим, як стара емальована коновка!

А втім? Чи та мати, що замолоду давала собі волю, може дати дітям дбайливе виховання? Знайте, що чистоту дідичать діти правом наслідства! Мати, що чисто пережила свою молодість, не потребує перестерігати дітей щодо чистоти, бо вони з природи будуть показувати замилування до неї. А така мати, що замолоду давала волю своїм пристрастям, може їх примістити в найкращих виховних заведеннях, а вони чисті не будут, хоча б пристававли з ангелами. Тому каже німецька пословиця: "Ві ді Міттер, зо ді Тохтер, нур гевенгліх етвас шлехтер".

Треба ще нам відповісти на одно питання: Що вимагає Господь від подругів? Отже є ясна відповідь - вимагає досмертної вірности. Про цей гріх недотримання подружньої вірности не буду говорити, бо кожному відома погань цього гріха. Скажу лише, що нема більшого болю для серця, як тоді, коли воно спостереже, що той, якого так любила, віддаляється. Нема більшого болю для серця, як тоді, коли воно мусить собі сказати: Вже мене так не любить, як передше. З тим відкриттям, що чоловік або жінка любить вже кого іншого, сходить родинне щастя до гробу на завсіди. Як приморозок нищить ціло багатство квіток, так ледяний іней пересвідчення: Вже мене не любить, як передше, - нищить пучки і квіти подружнього життя. Бо любов заздрісна, вона бажає серця відданого цілковито собі і не годиться на ніякий поділ.

Тому для серця чоловіка чи жінки є річчю страшною бачити себе зведеним, ошуканим, зрадженим і то через того, кого любилося, кому довірялось. Колись, заключаючи подружжя, чоловік і жінка дрижачими словами промовляли: "Не покину тебе аж до смерти". Поклали своє щастя аж до смерти, а тепер показалося, що це був грач, який уживав фальшивих карт. Тому, дорогі браття, коли б Христос навіть не сказав: "Що, отже, Бог злучив, чоловік нехай не розлучає"/Мат.19.6./, коли б не сказав: "Хто відпустить свою жінку і ожениться з іншою, чужоложить з нею"/Марк.10.11/, то вже сама кривда, що її заподіяно люблячому серцю чоловіка чи жінки, повинна відстрашити кожного від цього гріха.

Але помилявся б той, хто думав, що нечистотою можна грішити лише через зраду подружжя. Ні, брате, можеш бути вірний своїй жінці, можеш бути вірний своєму чоловікові, а можеш згрішити нечистотою.

Дорогі браття! Вже на вступі я сказав, який є Божий плян. Господь сотворив людину на свій образ і свою подобу, обдарував чоловіка та жінку іскрою своєї творчої сили, що вони можуть своїм потомством заселювати землю. Тимчасом людина підносить бунт і вживає подружжя на розпусту, мовляв: "Пощо нам дітей? Кожна новонароджена дитина - це тягар. Яка доля цеї дитини, коли ми самі не знаємо, що буде?"

Так, мушу признати, що живемо в дуже важких часах. Знаю, що перед побожними подругами стоять до вибору дві речі: або гріх, або герой-

ство.Або дітям через гріх замкнути двері,що ведуть до життя,або побинуватися волі Божій,прийняти дитину і з нею,розуміється,жертви,журбу й недостатки.Або гріх - або геройство.І християнинові нема що довго застановлятися,треба прийняти дитину.Легко це з проповідниці говорити - скаже дехто.Хто вдумається сьогодні в наші обставини,той напевно скаже інакше.Яку тут дати відповідь? Треба сказати,що Церква признає родичам обмежуватися в потомстві згідно зі словами Апостола Павла:"Лишається,щоб і ті,які мають жінки,наче б їх не мали..."/І.Кор.7.29/.Але чи це можливе,чи можна приказати своїм пристрастям?Браття,без Христа цього не можна! Цього не можна,коли ти лише людина,але можна і коли ти християнин.Можна,якщо просиш Бога на молитві,можна,якщо приступаєш до св.Тайн.Памятай!Перед християнином дві альтернативи:або подружжя й діти,або бездітність лише через повну стриманість.

Досить цієї балачки на цю прикру тему!Досить цеї сумної проповіді.Чи досить? Ні! Послухайте!В часі Христових мук привели Христа опльованого,покритого синяками,перед Ірода,що видер свому братові жінку і жив з нею в чужоложстві.Найсвятіший і найчистіший Бог став перед брудним,нечистим царем зіпсованого світу.Христос мовчить і тут свого мовчання не перерве.Чому перервав це мовчання у Анни,промовив навіть до слуги,що вдарив Його в лице? Промовив до Пилата,промовив і до Юди в Оливному городі.А тут до Ірода,що прийняв Його з двірською етікетою,не промовив ані слова. Що замкнуло Христові найсвятіші Його уста? Гріх!Гріх нечистоти!

Брате,застановися над собою.Може і перед тобою стоїть мовчазний Христос,може не промовляє вже до тебе голосом совісти,бо твоя совість прибита нечистими гріхами.Коли ти,як Ірод,на це мовчання відповіш глумливим сміхом і скажеш:"Це не гріх,це річ природня",тоді я хотів би громом бити у твою душу,щоб ти пробудився,опамятався,бо мовчанка - це початок вічної кари.Ні! Не хочу вірити,щоб тут хтось серед нас попав так глибоко в багно нечистоти,щоб його совість замовкла,як колись Христос перед Іродом.Ні, не вірю! Просім у Спасителя ласки,щоб при кожній стрічі з моральним брудом зберіг у нас непорочну чистоту. А м і н ь.

4.НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

Про смерть.

У недалекій віддалі від кожної людської оселі є відокремлене місце.Тихо там,сумно і страшно,лише вітер шумить,зриваючи листя з дерев та кидаючи ними по могилам.Смерть своїми обіймами обняла понурі .Лежать собі мерці поважно-спокійно довгими рядами,і з нутра могил,з перегнилих домовин,із спорохнявілих постатей несеться до нас голос Все,що на світі,це пристрасть тіла і гордість життя.І світ проминe,і пристрасть його.Несеться з могил клич мудреця Соломона:"Марнота марнот і все марнота"./Еккл.1.2/. Шепоче до нас смерть:Памятай,чоловіче,що ти є порох і в порох обернешся /І.Мойс.2.7/.

Є люди,що люблять слухати доброї проповіді.Наш нарід ішов милями на відпусти чи місії,щоб почути доброго проповідника.Але ніякий проповідник не зуміє своєю проповіддю порушити людське серце так,як смерть своєю проповіддю.Вірте мені,що смерть - це проповідник над проповідниками.Не говорить вона словами,але ділами,прикладами.Мова її страшна.То вже не ласкаве слово якогось там проповідника,то проповідь,що прошиває усе нутро людини,що добирається до її серця глибоко,глибоко.

Слухайте,що говорить про себе смерть:"Смерть певна,але година смерти непевна" Застановімся над змістом цих слів.

Дорогі браття! Такий вже закон у природі, що все, що є на світі, проминає. Все пливе нестримно, як ріки до моря, і кінчається. Квіти, що з весною і літом прикрашують землю, відцвітають і внуть. Птиці, що на весну розвеселяють своїм співом Божий світ, восени відлітають. Навіть те сонце, що так ясно світить удень, увечері ховається за обрій і каже тоді: Добраніч. Так і людина. Родиться, живе, але з роками старіється, слабне, наближається до гробу і мусить умерти. Ні володар, ні підданий, ні пан, ні слуга, ні багач ні бідний, ні старий ні молодий, ні мужчина ні жінка, словом - ніхто не є вільний від смерти. Були різні єретики, що заперечували правди віри. Довго не було таких людей, що перечили б існування Бога, та згодом і такі настали. Але таких єретиків, які казали б, що людина не вмре, не було і, здається, не буде. Умру - це слово таке певне, що його може сказати кожна людина без найменшого вагання. І Св. Письмо каже: ... призначено людям раз умерти... /Євр. 9, 27/.

І ми всі, що тут зібрані, знаємо також, що помремо. Перед нашими очима вже нераз пересувався похоронний похід. Часом і ми беремо в ньому участь, заглядаємо до темної могили, часом самі і грудку землі на домовину кинемо. Але гадка, що й ми колись помремо, чомусь так від нас далеко, ми поступаємо так, наче б ми ніколи не мали смерти, подібно як той багач, що збудував собі величаву палату, і коли до неї спровадився, запросив гостей, щоб оглядали чудові дзеркала та різьби палати. А гості, як гості, як не похвалити! Але був між ними один, що вперто мовчав. - Що, не подобалася вам палата? - питав його господар. - Навпаки, все мені дуже подобалося; я тільки запримітив, що тут одні двері непотрібні і їх треба зараз замурувати. - Котрі? - спитав господар. - Ті, що ними по смерті винесуть ваше тіло. Замуруйте їх зараз, щоб не втікло ваше щастя, яке так коротко триває.

Так і для нас смерть гейби в теорії. А чейже вона так глибоко входить у наше життя! І чи ми про смерть думаємо, чи ні, все таки до неї зближаємось. І так, як той, що їде поїздом, хоча спить, хоча стації минають, то чейже на котрійсь стації його нагло збудять і крикнуть: "Висідай, бо це твоя остання стація". Отже не можемо на землі влаштовуватись так, якби ми мали жити вічно, а передовсім не можемо привязати до землі свого серця так, якби вона мала бути нашою батьківщиною, нашою родинною хатою. Бо всі ми подорожні, а мудрий мандрівник має завжди на думці свою мету і хоче чимскоріше до неї дійти. Отже хоча бачить чудовий краєвид, гірські сріблисті потоки, ще кращі квіти, то проте не займається ними, для них не тратить часу, а використовує їх настільки, наскільки вони йому служать для скріплення сил, та іде дальше. Розстається з ними без жалю, бо знає, що коли б ними займався до мети не дійшов би, або спізнився б на свою шкоду. Тому св. Апостол Павло каже нам користуватися сотворіннями, але так, щоб вони були засобом, а ніколи ціллю нашого життя, бо все проминає, а ми йдемо у вічність.

Слухайте далі слів смерти. Смерть певна, але година смерти непевна. Важко нам сьогодні робити пляни на довшу мету, бо наша доля не в наших руках. Але коли б спитати кожного з вас, що будемо робити за тиждень, то чейже можна було б дати відповідь на цей запит. Але коли б я запитав, чи вмреш завтра, чи за десять років, чи вдома на своєму ліжку, чи може в якому нещасливому випадку, чи закінчиш життя на цю чи іншу слабість, чи будеш мати в годині смерти когось біля себе, чи може не буде навіть кому замкнути тобі повік, - що ж на ці питання відповіш? Не знаю, бо смерть певна, але година смерти непевна. Христос каже: "Будьте готові, бо в годину, що її не знаєте, прийде Син Чоловічий". /Мат. 24, 44/.

Смерть може причаїтися на кожному кроці нашого життя. Нині почуваєшся здоровий, завтра можуть покласти тебе в домовину. Нині укла-

даєш собі пляни,як той євангельський багач,але не знаєш,чи Господь не зажадає ще цієї ночі твоєї душі.І розвіються твої задуми,як листя,що його розмітує по дорогах осінній вітер.Один перейшов у часі війни через тисячу небезпек,серед граду куль,був в осередку бомбардування і вийшов щасливо та живе до сьогодні.Інший був далеко від воєнних дій,пильнував себе,як міг,а проте згинув серед незвичайних умовин,придушений до муру автом.Один умирає молодий, іншого здається,і в старості смерть не може добити.Дійсно:година смерти не певна.

Ось питання:хто з нас,що тут зібралися в Божому храмі,перший умре? Може я,може хтось з вас?І вже чую,як дехто з вас собі думає: чому саме я?Почуваюся здоровим і покищо ніяке нещастя мені не грозить... Брате! А може саме ти!

Один священик оповідав дивну подію.Він казав:Я посвячував нове місце на цвинтар.Після закінчення відправи приступив до мене старший брат з братства хлопців,стрункий,здоровий хлопець.- Як думаєте,духовний отче,хто перший буде лежати на цьому цвинтарі? - Може бути,що я,а може бути,що ти будеш тим першим,що його закопають на новому місці- відповів священик.-.Е,- відповів молодик.Думаю, що маємо ще доволі часу.- По кількох днях вечером задзвонили дзвони сумно-протяжно. - Хто помер? - питали люди. - Старший брат братства хлопців! Так,він був перший,якого на цвинтарі поховали. Отже смерть певна,але година смерти не певна.Година нашої смерти відома тільки самому нашому Богові.Ми знаємо тільки,що зближаємось до того нам невідомого кінця.

Слухаймо далі слів великого проповідника -смерти:"Часу вже більше не буде".Все,що є на світі,охоплене часом.Кожна річ має свій кінець.Вдарить остання година і для нас.Над кожним з нас лунає гасло :"Часу вже більше не буде!"

Коли в кімнаті спокійно чуємо,як годинник вибиває свій такт, не звертаємо уваги на голос годинника,бо до його звуку ми вже привикли.Та мова годинника видається нам нудною.Однак вона може нас багато навчити.Оповідають,що жив колись славний годинникар,що замовив собі деревяну різьбу,яка представляла подобу чоловіка.І в ту різьбу в тому місці,де находиться людське серце,вмістив годинник,наче б хотів цим сказати:Годинник зробив я і він буде йти так довго,наскільки йому на це дозволить накручена мною пружина.

Господь сотворив людське серце і воно бє так довго,як довго в ньому Господь підтримує силу життя.Коли призначений час мине, мусить стати годинник і серце.Але знаємо,що годинник годинникові нерівний.Один годинник накручується раз на добу,іншому вистачає як його накрутити раз на тиждень,ще іншому раз на рік.Точнісінько так маєься справа з людським серцем.Господь наче всі людські серця понакручував:одно тільки на добу,друге на рік,інші на 15, 20,30,50,80 і більше літ.А тепер скажи мені,брате,на як довго накручене твоє серце? Як довго воно битиметься у твоїх грудях? Коли вдарить останній раз і стане назавжди? Не знаєш?Так!Цього не знаєш.Але знаєш напевно,що годинник твого серця стане і пізніше часу вже більше не буде.Господь дав того часу дуже мало, бо що значить хочби сто років у порівнанні з вічністю!

Розповідає стара легенда:В одному манастирі був дверник.І ось одної днини брат-дверник почув чудовий спів птиць.Він залишив на хвилинку браму манастиря,щоб прислухатися зблизька милому співові.За хвилину хотів повернутись,але брама була замкнена. Стукає до дверей,а двері відчиняє йому чужий незнаний чернець. Збіглися браття-черці.Глядять на старого брата як на о... ого упиря.Не знають його по імені,приносять старі книги і показується, що перед сто роками пропав чернець такого імени.Сто років так швидко проминуло,а йому здавалося,що слухав тільки хвилинку співу птиць.

Отже чим є наше життя в порівнянні з вічністю?В тому короткому часі каже Господь нам заробити на вічну щасливість.Час нашого життя – це час нашої праці,бо пізніше часу вже більше не буде. Час – це велика річ і люди оцінюють його по свому розумінні.Час – це гроші – каже купець.Час – це знання – каже вчений.А християнин каже: час – це Бог.Час – це вічність,бо за хвилинку,за один момент добре вжитого часу можемо собі придбати Бога і щасливу вічність.Тут ще час маємо,можемо все зробити:і Бога перепросити, і гріхи відпокутувати,і себе освятити.Тому нехай кожний спитає себе,як використовує час,що в ньому громадить,яку собі будуччину будує?Як що громадиш самі тільки гріхи,якщо твоя душа живе не для Бога,але для диявола,памятай,що опісля часу більше не буде. І збереш те,що ти засіяв:вічне осудження.

Нехай ніхто себе не обманює,що в годині смерти навернеться. Можливо,що смерть не заскочить тебе несподівано.Можливо.Але питаю:чи та людина,що сповідалася пять-десять років перед смертю, зможе в годині смерти розбудити в собі жаль за гріхи?Чи людина, в якої вже давно згасла любов Бога,яка забула вже молитися,зможе в годині смерти зітхнути до Бога?Питаю вас,чи людина,що обливається передсмертним зимним потом,що ані листа подиктувати,ані документу підписати не в силі,чи зможе вона привести свою совість до порядку і висповідатися якслід зі своїх гріхів?А в тім навернення грішника – це особлива Божа ласка.Хто тобі докаже,що в годині смерти дістанеш таку ласку?Чейже св.Августин говорить виразно про навернення розбійника на хресті,кажучи:"Навернувся розбійник на хресті,щоб ти не сумнівався в Боже милосердя;але навернувся лиш один,щоб ти не відкладав свого навернення на останню годину".

В паризькому Пантеоні є могила завзятого ворога Церкви,безбожного Вольтера.Для багатьох французів це честь,коли їх тлінні останки там поховають.Але,згадуючи почесне місце Вольтера,приходять на гадку слова приятеля і заразом і лікаря Вольтера д-ра Тронхона, свідка страшного його конання:"Коли б так чорт міг умирати,то вмирав би так,як Вольтер".

Отже застановися,брате,над пригадкою смерти і вслухайся в страшні її слова:"Часу вже більше не буде!" Маючи ще тут час,використовуймо його! Очищуймо наші душі від важких гріхів,робім сильні постанови поправи,багатіймо в Божу ласку!

Дорогі браття! Доволі вже тих гострих слів проповідника смерти, бо в смерті не все страшне.Може бути,там буде дещо побажане,навіть солодке.Коли б ми,християни,були більше послідовні,то смерть стратила б давно всяку тінь страху.і наповняла б нас навіть радістю. Ми давно повинні занехати цей нерозумний звичай представляти на образах смерть як кістяка,що шкірить зуби.Для нас,християн,смерть так не виглядає.Наше життя по смерті не кінчається,але зачинається.Апостол Павло каже:..."Маю бажання розвязатись і бути з Христом,бо це далеко ліпше"./Филип.1,23./.Смерть не є злом,але добром,не є річчю страшною,але пожаданою.Будьмо лише на смерть приготовані,тоді вона перестане бути для нас страхіттям.Держімся важкого гріха,бо в цьому лежить саме приготування на смерть.

Св.Франц з Асижу виходив на гору і уявляв собі,що стоїть між небом і пеклом.І казав:"Не знаю,чи я гідний любови,чи ненависти". Коли такі великі святці були в страху за своє спасіння,то що ж говорити про нас? Як ми повинні заходитися,щоб бути приготованими на смерть?Уявім собі,що ми висимо на мотузках наших літ між небом і пеклом.Скільки тих мотузків?Не знаємо.Скільки їх вже пірвалося? Може 20-30,може 50-60,може 70 і більше.Скільки ще лишилося? Не знаємо.Може ще кілька,може один,може вже рветься останній.

В церкві велика тишина. Слухай, як у кожній секунді рвуться волокна. Як у кожній мінуті рвуться нитки, як у кожному тижні, місяці рвуться цілі їх сплети. Кілько ще тих волокон, кілько ще ниток? Не знаємо. Але знаємо, що вони завжди рвуться і що їх чимраз менше. Оце до твоїх ніг привязаний тягар, що тягне завжди до пекла. Чи ти не бачиш гріхів? Чи не відчуваєш їх тягару? Оце гріхи нечистоти, гріхи людської кривди, оце твоя власність, що її ти придбав скривдивши іншого. Те все, наче кров Авеля кличе по пісту до Бога. А мотузки твоїх літ рвуться від тягару гріхів. Ти ж, чоловіче, навіть не думаєш про це. Пробудися! Опамятайся! Відірви тягар гріхів від своїх ніг через покуту та постанову поправи. Будьмо приготовані на смерть! Нині ще чуємо голос Бога, не робімо ж камяним свого серця! Не будьмо подібні до нерозумного євангельського багача, що казав: "Душе, маєш багато добра... Спочивай, їж, пий і веселися". І сказав йому Бог: "Безумний, цеї ночі твою душу візьмуть від тебе, а те, що наготовив єси, кому буде?" /Лука 12,19/.

Будьмо ж приготовані на смерть, жиймо так, як би завтра мали вмирати. Докладім усіх старань, щоб наша совість була чиста! Тоді наше життя буде миліше і смерть, коли прийде, не буде нам страшна. Тоді почуємо благословенні слова: "Добре, слуго добрий і вірний, в малім був ти вірний, над многими тебе поставлю: увійди в радість свого пана". /Мат. 25,23/. А м і н ь .

5. НЕДІЛЯ ВЕЛИКОГО ПОСТУ.

Про сповідь.

Було велике місто, що звалося Ніневія. В тому місті гріх розпаношився так, що Господь постановив змести його з лиця землі. Це знищення мало бути страшніше від вогню, гірше від землетрусу. За дотиком пальця Божої всемогучости все мало обернутися в руїну, а під руїнами володар Ніневії та його піддані. Господь попередив мешканців Ніневії про кару. Одної днини на площі цього міста з'явився чужий, обпорошений чоловік. Видно, йшов здалека. Могутній як грім лунав його голос: "Ще 40 днів місто буде стояти, а по 40 днях обернеться все в руїну за свої гріхи" - говорив пророк Йона. Мешканці Ніневії слухали цих слів з повагою, зі страхом. Не сміялися зі слів пророка. З Божого присуду не сміявся і цар та його дворяни, бо знали, що всемогучий Бог вміє не лише грозити, але вміє також виконати свою погрозу. Знали, що зле, негідне було їхне життя. Не оправдувалися, що не всі грішили, але від царя аж до останнього прошака вдягнули одежі покутників і на знак провини посипали свої голови попелом. Ціле місто почало щиру покуту, і Господь глянув на каяття його мешканців та в своєму великому милосерді простив мешканцям Ніневії.

Є ще друга подібна подія, записана у св. Письмі. Коли людський рід розмножився на землі, Господь побачив, що всі згрішили. Отже постановив затопити непослушний людський рід. Однак заки ще виконав свій присуд, післав праведного Ноя. Сто років будував Ной корабель, 40 днів падав дощ. Чому так довго? Щоб люди мали час поправитися. Але люди насміхались зі старого Ноя, що будував собі корабель. Та Господь не дасть сміятися з себе. Він зіслав потоп і затопив грішний людський рід.

Дорогі браття! Не знаю, чи ті, що згинули підчас потопу, були більше грішні, як мешканці Ніневії. Знаю лише одно, що ті згинули, бо не хотіли покутувати, а мешканці Ніневії спаслися тільки тому, що на заклик до покути розпочали справді щиру покуту. Ці дві події - потоп і Ніневія - будуть собі розказувати люди так довго,

як довго існуватиме світ і як довго житимуть люди на ньому. З цих двох подій люди будуть учитися,що покута - це єдиний рятунок перед розгніваним Богом.Це повинні знати і ми і в часі великого посту приступити до св.Тайни покути,до св.Сповіді.Нехай же предметом сьогоднішньої проповіді буде св.Сповідь.

Ціле людство перед приходом Христа було наче б хворе.Але милосердний Господь зіслав на землю чудотворного лікаря,свого Єдинородного Сина,що з особливою печаливістю займався людськими душами.Правда; у св.Письмі читаємо,що Ісус лікував тіло:глухим вертав слух,сліпим зір,мертвим життя.Але Христос займався особливо і лікував людські душі.Його доброта й милосердя прощали людям гріхи і звільняли душі з неволі диявола.У св.Письмі читаємо часто,що Христос говорив:Сину,Доньк.о,відпускаються тобі гріхи.Але Христос був свідомий того,що мусить відійти з цієї землі до небесної країни та що по Його відході бідні душі не зможуть припадати до Його стіп з просьбою простити їм гріхи,не зможуть тулитися до Його Божого Серця. Тому вибрав людей,обдарував їх Божою силою,дав їм власть відпускати гріхи,кажучи:...кому відпустите гріхи,відпустяться їм./Ів.20,23/.Отже сповідь - це не людська видумка,але Божа установа.Христос установив сповідь не на те,щоб людям докучати,але, установляючи її,передав людству одно з найбільших добродійств.

Що Христос,установляючи св.Сповідь,не хотів таким чином людей дразнити чи їм докучати,доказують обставини,серед яких Ісус Христос установив св.Тайну сповіді.Всі ми знаємо з науки релігії,що Христос установив св.Тайну сповіді у дні Свого Воскресення.Отже в дні,в якому Він почував Себе найщасливішим! Чейже в тому дні Він святкував тріюмф-перемогу над гробом та смертю.Терпіння,смерть у ганьбі на хресті,Він мав уже поза собою.Тепер вже ніщо не загрожувало Йому від людей,а від Небесного Отця чекала на Нього найбільша слава.Питаю вас,дорогі браття,чи з психологічної точки погляду є це можливе,щоб Той,хто потопає в морі радости та щастя, міг докучати іншим? Спитайте свого власного досвіду,чи зумієте докучати іншим,коли ви самі щасливі,коли ваше щастя розпирає вам серце? Здається,що в таких хвилинах ви радше хотіли б пригорнути до себе увесь світ.А коли докучаєте іншим?Тоді,коли ви самі не вдоволені і нещасливі,коли вас щось давить у серці і непокоїть, коли у вашому серці назбирається багато намулу.В таких хвилинах ви хотіли б тим намулом оббризкати інших.Іншими словами,вас бере охота докучати іншим.У серці Христа не було ніколи злоби,там був вічний спокій і погода.Але в День Воскресення у Його серці було стільки радости і щастя,що ними Він міг ущасливити увесь людський рід.

Знайте ж,дорогі браття,що коли Христос у дні Свого Воскресення мав які бажання,то хіба,щоб те щастя,яке розпирало Його серце,перелити на інших.У дні свого Воскресення Він шукав лише способу, яким бі міг ущасливити людство.Він знав,що заколочує людям щастя, знав,що доки гріх буде мешканцем людських сердець,доти вони не будуть щасливі.Чому ж Христос не усунув раз назавжди гріха? Ми ніби відкуплені з неволі диявола,та проте гріх ще завжди серед нас.Чи це відкуплення не є частинне,коли не усунемо змоги грішити?

Христос не міг цілковито усунути гріха,бо не хотів насилувати людську волю.Він уважав людську волю за великий скарб,щоб її відібрати людині,бо чим була б людина без свобідної волі?Була б автоматом,манекіном,а вже в крайньому випадку звіренею.Правда,без свобідної волі людина не могла б грішити,але рівночасно не могла б заслужити собі на вічне спасіння.Христос передбачував,що Його ісповідники будуть далі грішити,тому у своїй доброті установляє засіб,при помочі якого людина може позбутися гріхів,а саме:св. Сповідь.Отже чи ж по таких аргументах не будете уважати св.Сповідь великим добродійством?

Подумай,яким благословенством для світу є св.Сповідь. Один протестант сказав:"Якщо цей зіпсований світ ще до сьогодні не згинув,то це тому,що в ньому є сіль,себто католицький світ,що має цей великий виховний засіб - сповідь". Подумайте,на світі є приблизно 400 міліонів католиків.Це величезна армія.Припустім,що 100 міліонів не сповідається зовсім,отже лишається 300 міл.католиків,розкинених по цілому світі .Припустім,що тих 300 міл.католиків сповідається тільки раз у рік,у великодньому часі. Що це значить? Оце тих 300 міліонів людей,та велика армія,приступає до сповіді,осуджує своє грішне,зле дотеперішне життя і постановляє від того дня жити інакше,праведно і чесно.І коли б ті люди поправились тільки на один день - яке це велике було б добродійство для всього світу,як це морально піднесло б увесь світ! Але додаймо,що міліони людей живуть після сповіді праведно й чесно не лиш один день,але цілі тижні,місяці.Тому,дорогі браття,не тільки Бог чекає,щоб людина висповідалась,але й увесь світ.І так само,як це буває у приватному житті,коли жінка очікує цієї хвилини,коли її недобрий чоловік піде до сповіді,бо знає,що від того моменту настане в хаті зміна хочби на короткий час,так само увесь світ чекає на ту хвилину,коли грішна людина піде до сповіді і поєднається з Богом,з ближнім та з самим собою.

Проте є багато людей,що легковажать собі сповідь.Сповідалися, як ще ходили до школи,інші перед шлюбом,інші покинули сповідь, бо не вірять у її потребу,ще інші не тому,що не вірять у її потребу й Божу установу,але просто тому,що не хочуть покинути грішного життя.Деякі говорять просто:"Не сповідаюся,бо не маю гріха", забуваючи на слова св.Письма:"Коли кажемо,що не маємо гріха,обманюємо себе самих і нема в нас правди"/І.Іван.1,8/.Очевидно,хто довгі роки не заглядає до своєї душі,хто придавив гріхами свою совість,той може вмовити в себе легко,що гріха немає.Та й комінияр може легко сказати,що він не має на своїй одежі ніякої плями, бо його одежа вся покрита сажею так,що й плями відрізнити годі. Але хто діткнеться сажі в чистій білій одежі,той пляму зараз побачить.Певне,дорогий брате,як ти не сповідався роками і твоя душа, як комінярева одежа,то скажеш,що не маєш на душі гріха.Але коли ти будеш приступати до сповіді часто і твоя душа буде як біла одежа,то заприміти́ш кожну найменшу провину.

Пощо піду до сповіді,коли бачу,що інші сповідаються і зле живуть?Знаю жінку,яка приступає до сповіді щотижня,але зачни собі з нею!Як стане обертати язиком,то хіба вуха затикати!Чи винна цьому сповідь?Хто черпає діравим горшком,той багато води не начерпає. Чи може винна цьому вода,що витікає з діравої посуди?Чи сповідь винна тому,що людина не дотримує постанови поправи?А в тім - коли б сповідальниці вміли говорити,вони сказали б про неодну переміну людини.Направду дуже щасливі ті люди,що користають з цього спасенного засобу-сповіді.

Як сповідатися? Щоб добре висповідатися,цього не треба вчитися, сама природа навчить.Як до св.Тайни хрещення ужив Христос звичайної води,так і до св.Сповіді ужив Христос засобу з нашого щоденного життя.Якщо ми когось образили і хочемо його перепросити, чи це буде батько чи мати,приятель чи інша людина,так тоді,йдучи за голосом природи,пригадуємо собі наперед,чим ми ту людину образили. А коли побачимо свою провину,жалуємо свого вчинку,постановляємо більше того не робити,і тоді йдемо до тої особи,признаємося до своєї провини і просимо прощення.Оце наша сповідь перед людьми. Господь хоче,щоб і ми в цей сам спосіб перепрошували Його за гріхи.

З катехизму знаєш,що перша умовина доброї сповіді - це іспит совісти.Мусиш думкою увійти в глибину душі і відкрити кожну свою прошину.Здається,що знаєш,що першою умовиною духового поступу,а також вироблення характеру є пізнати самого себе.І в сповіді пізнання самого себе є першою умовою.В круговороті нинішнього нашого нервового життя буде для тебе благословенним,коли кілька хвилин перед св.Сповіддю призадумаєшся над самим собою і в святому скупленні зробиш іспит совісти,яке відношення до св.Божих прав,виритих на камяних таблицях,мали твої думки,слова і діла. Отже переглянь всі заповіді,всі головні накази чи заповіді церковні.Відхили найглибші фалди свого серця,в яких скриваються гріховні тайни,нераз найбільш обридливі.Тоді будеш мати образ своєї душі,свого власного"я".Візьми те все на свої руки і приглянься тому всьому докладно.Що це? Це твої гріхи.Це твоє "я". Це твоя слабість,нужда і ганьба.

Тоді в твоїй душі зродиться жаль.Жаль - це наче душа сповіді; без жалю ніяка сповідь не буде важна.Жаль - це біль душі. Його вага не в зовнішніх формах,як биття себе в груди,слова чи сльози. Це лише зовнішні ознаки жалю,а не сам жаль.Тому Христос каже:"Цей нарід хвалить Мене устами,але серце його далеке від Мене".Отже жаль має виходити з глибин душі,де родяться гріхи.Отже з волі. Має зломити злу волю і воскресити добру.Має відвернути волю від сотворіння і звернути до Бога.А коли ще до того долучиться почування,тоді жаль змагається.

Дослідник північного бігуна Нанзен оповідає у своїх споминах, що в часі підбігунових ночей,коли студінь добирається до шпіку костей,він світив солониною з фок,а те,що з тих лоївок залишалось, з'їдав з найбільшим апетитом.Навіть йому дуже смакувало в тому смертоносному царстві ледів.А коли вернувся до Европи і ввійшов уже в рами звичайного людського життя,вхопився за голову по першому порядному обіді."Боже великий - казав він - як міг я колись проковтнути таку погань?"Так і ти після іспиту совісти,після розбудження жалю,коли побачиш свій гріховний стан,маєш розбудити в собі обридження до всього того,що було.Тоді скажеш:"Як я міг таку погань чинити? Дальше робити так не буду.Встану і піду до Отця мого і скажу:Отче,я згрішив на небо і перед Тобою,хочу,щоб те,що було колись,вже ніколи не верталося.Але чи це можливе? Стільки разів я обіцяв і що з того?"Не шкодить,брате,не трать надії!Чим більше на припоні триматиме тебе сила гріха,тим частіше ходи до св.Сповіді."І що з того,коли я не бачу поправи?Віддавна споживаю цей лік"- жалується хворий.Не помагає? Але коли б не споживав,умер би вже давно.Що було б,брате,з тобою,коли б ти взагалі не сповідався? Оскільки глибше зарився б ти у гріховне багно!?

А тепер після іспиту совісти,після розбудження жалю,кріпкої постанови іди до св.Сповіді.Правда,сповідь була і є немилою річчю.Кому робить приємність дотикатися своїх ран,чи розкривати тайни своєї душі,той не є хіба нормальною людиною.Дорогі браття! Я є священиком,але мушу сповідатися так,як ви і мушу вам признатися,що знаю тисячі-тисячі інших речей,що є приємніші від сповіді.Але з другої сторони памятаймо,і потішаймося тою думкою,що сповідникові нічого нового не скажемо.Ті гріхи,що з них ми сповідаємося,він чув уже сотки,тисячі разів.І коли думаєш,брате,що ти маєш щось надзвичайного,то дозволь собі сказати,що власне з того гріха сповідалися вже люди,може на око й побожніші від тебе.Мусимо собі затямити одно:що людина в грісі є найменш оригінальна.Чому?Бо людська природа в кожного та сама.Отже все,що маємо на серці,аж до дна душі,все це треба в сповіді розкрити.З природи речі найважче є сповідатися з гріхів проти шостої за-

повіді Божої.Щоб не утруднювати священикові сповіді,не забуваймо при тих важких гріхах подати число гріхів,при чому кожний гріх треба так окреслити,щоб священик знав,у чому справа.Ні одного слова забагато,ні одного замало.Священик є найщасливіший,коли вас про ті брудні справи не потребує питати.Чейже він знає,що сповідь це прикра справа і не хотів би тієї прикрости збільшувати.Добрий священик не дасть по собі пізнати,як його душа реагує на твої гріхи.

Мучить ще тебе одна думка:що собі про мене подумає священик? Що собі подумає?Скаже собі:Де є тіні,там є і світло.А де є плями, там напевно ще багато чистого місця.Сповідаємося лише з тіней, плям гріхів,але священик знає,що маємо ще добрі прикмети.Словом - священик ніби фотограф з негативу,що йому даємо,і творить позитивний образ нашої душі.

Після сповіді приходить надолуження.Людська природа не зазнає доти спокою,доки згідно з моральним законом не надолужить.Тому навіть у поганському старовинному театрі той трагізм безнастанно переслідує героє пеєи.Провинився - мусить відпокутувати.Так і сповідник по твоїй сповіді накладає покуту,яку ти з усією точністю мусиш виконати. Виконання наложеної покути є завершенням св.Сповіді.

Дорогі браття! Реасумуючи все те,що було досі сказано,ще раз підкреслюю,що хто хоче добре висповідатися,осягнути відпущення гріхів,зберегти себе від страшного пекла,придбати собі спокій совісти,той мусить докладно зберегти подані вище пять умовин доброї сповіді.Коли ж додамо,що сповідь - це дійсно царський подарунок, що його залишив нам Христос,коли зважимо на те,що сповідь - це щастя для цілого світу,тоді зрозуміємо,в якій духовій сліпоті і твердості серця є ті,що з цього добродійства св.Сповіді не хочуть користати.Прийшов час Великого Посту,що в ньому Церква накладає на кожного обовязок висповідатися.Нехай же не буде між нами ні одного,що погордив би св.Сповіддю.Христос,що по трьох днях воскрес і показався колишній грішниці-покутниці Магдалині,нехай воскресне в наших душах! Нехай до стола,коли споживатимемо пасху, засядуть всі висповідані:і батько,і мати,і діти! Всі ви,що знаєте таких,які не ходять до сповіді,робіть,що можете,і намовляйте їх радою чи просьбою до сповіді! Виконайте це велике апостольське діло рятування душі ближнього:"Татуню,я сьогодні приступав до св. Сповіді,а завтра йду до св.Причастя.А ви коли підете?" Соромно зробилося батькові і вже найближчої днини клячав при сповідальниці.Помагаймо ж Христові,Богові,скільки тільки зможемо,намовляючи всіх до св.Сповіді,з якої стільки ласк спливає на зранену гріхами людську душу! А м і н ь .

ВИДАЄ:АПОСТОЛЬСЬКА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ,МЮНХЕН-ПАЗІНҐ,ПЛЯНЕҐҐЕРШТРАССЕ 22.

о.Омелян Шараневич

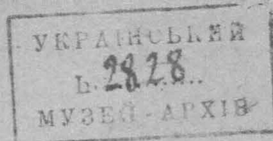

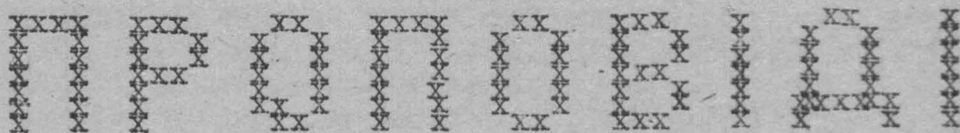

Ч.16/20. КВІТЕНЬ 1947. РІК III.

КВІТНА НЕДІЛЯ

Про молитву.

Призадумуються люди,коли йде про красу людської мови:котра з мов найкраща? Є такі,які думають,що найкраща мова – це мова французька,іншим натомість подобається мова італійська.Є такі,які кажуть,що найбільш милозвучна – мова українська.Однак розвязка цього питання доволі складна,бо тут важну ролю відограють особисті уподобання,а також має вплив привичка та національна приналежність.Але можемо сказати,що кожна мова в деяких випадках набирає свого специфічного чару,залежить від того,хто цею мовою говорить,а передовсім,що цею мовою хоче сказати.Якщо молода щаслива мама промовляє до своєї дитини,то кожний мусить признати,що в тій мові є багато краси,хоч слова матері не мають ніякого стилю,а навіть часто не мають ніякого логічного змісту.Гарна є мова двох люблячих себе сердець і хоча в такій розмові не звертається ніякої уваги на мовні правила,на дбайливу форму,то однак ніхто не може заперечити,що в такій конверсації є свого роду краса.Однак найкраща є та мова,якої вживаємо до розмови з Богом,чи інакше до молитви.Нехай це буде мова звичайна собі,нехай її звуки звучать немило та дивно,то однак,коли людина вживає цієї мови до молитви,тоді та мова набирає таємничої надприродної краси.

Дорогі браття! Великий піст добігає до кінця.За тиждень святкувати мемо найбільше в році свято – Воскресення Христове.Нинішня проповідь – це останнє слово тих великопосних наук.Вернімся гадкою до першої постної наук. Там була подана програма,як маємо провести цей великий піст.По словам св. Апостола Павла ми мали відновитися духом і вдягнутися в нового чоловіка,що сотворений по Богу,в справедливості і святості./Єф.IV.23/.Багато з вас це зробило і через св.Тайну сповіді очистили свою душу від гріхів та стали "новим чоловіком".В неодному з вас зродилася постанова:скоріше смерть,як гріх.Однак цей грішний світ,в якому приходиться нам жити,потрапить знову замулити наше серце шумовинням і ми готові знову стратити Боже синівство та стати слугами диявола.Чи того ми хочемо чи ні – спокуси прийдуть.Вони дуже часто чигають там,де ми самі найкраще знаємо.Тягнутимуть нас до гріха хиби нашого характеру,нестримний гін до зла.Чигає на нас і диявол,спричинник бунту та ненависти.Тому бережіться,бо впадете і соромно програєте боротьбу.4І будуть останні речі гірші від перших"./Мат.12,45/.

Отже шукаймо за таким ліком,за такою зброєю,що нею ми могли б побороти все те,що пхає людину в неволю диявола і нас,"нового чоловіка",може знову опоганити.Найуспішнійшим ліком буде тут молитва.В молитві наша сила,наша надія і життя нашої душі.Озброєні в молитву,ідім у життя,у ті сірі дні клопотів та журб.Вона,молитва,допоможе нам витривати в тих постановах,що в нас зродилися в часі великопостної сповіді.Отже нехай останнє слово цих великопостних проповідей буде про молитву.

Дорогі браття!Нема нічого більш природного як молитва.Ніхто не дивується,коли дитина,яка пізнала батька або матір,говорить до них "тату", "мамо".Нема нічого дивного,коли людина,яка пізнала Бога,говорить до Нього:"Мій Боже,Отче".Отже молитва – це ніщо інше,як розмова з Богом.Ми,християни,маємо різні молитви.Раз молимося до Бога голосом дитини,іншим разом голосом жебрака,то знову голосом каянника.Раз молимося з веселим обличчам,коли дякуємо за добродійства і ласки,то знову зі сльозою в оці,коли наші молитві якби мостом,наче драбиною,наче золотою ниткою,що лучить нас з Богом.

Христос хоче,щоб ми молилися та щоб молитва стала нашим налогом,бо каже:...що "треба завсіди молитись і не уставати..."/Лк.18,1./.Це бажання свого серця потвердив Христос своїм прикладом.Ночі були для нього найкращим часом молитви і Христос молиться при кожній нагоді.Молитвою розпочинає своє діло відкуплення,з молитвою на устах кінчає його на хресті.

Отже Христос до молитви заохочує,однак мусимо признати,що молитва є така стара,як старий є людський рід.Людське серце,що забилося в грудях першої людини,було наче ранішньою молитвою цілого людства. Биття серця в грудях останньої людини,що буде на світі,буде вечірньою молитвою того ж людства.Моляться всі люди,моляться не лише християни,але й погани.Не молиться лише той,що має в тому інтерес, щоб не молитися,або штучно в себе вмовив,що молитва - це дурниця, це страта часу.

Постараюся доказати потребу молитви для людини.

1.Молитва - це н а ш о б о в я з о к.Ц е й о б о в я з о к в и п л и в а є з н а ш о ї з а л е ж н о с т и в і д Б о г а.Ми піддані Бога.Такого стану речі ніякий бунт,ніяка революція не змінять.Через революцію можна скинути з себе ярмо земського пана,але революція не освободить нас зпід володіння пана неба і землі.Він нашим Творцем,а ми Його сотворіннями.Він могутній,а ми порох. Ми від Нього у всьому залежні.Глянь на світ - все молиться.Квітка розхилює свої пелюстки під промінням сонця і свій запах стелить під стопами Господа.Чи веселий спів птиць не є піснею для Отця,що на небесах? Чи не перед Ним і на Його хвалу бринить працьовита пчола,чи не перед Ним розвиває свій танок звинний метелик? Чейже перед Ним схиляються останні проміння заходячого сонця...Так,уся природа молиться.Чи ж людина,що є завершенням всіх сотворінь,не мала б молитися? Чим є глина в руках гончаря,тим і ми в руках Божих,і навіть меншу вартість представляємо,бо гончар у найгіршому випадку може глину викинути,а Господь може нас зовсім знищити.

Був один цікавий чоловік,який обрахував,що він зробив впродовж 70 літ.Двадцять літ працював,20 спав,два роки зужив на їду,обчислив навіть,що один рік зужиа на одягання себе і 10 місяців на миття.Отаку перевів він статистику.Але коли прийдеться здавати рахунок перед Богом,то там знайдуться інші рубрики.Кілько вчинив ти добра,а кілько зла? Кілько часу впродовж свого життя зужив ти на молитву?36,792.000 ударів мало твоє серце в одному лише році,а кілько разів воно вдарило підчас молитви? Оце дуже важливе питання,бо молитва - це наш обовязок і з часу молитви треба буде здати Богові рахунок.

"Господи,де мешкаєш?"-спитали раз Христа Апостоли.Спитаймо і ми "Господи,де мешкаєш?",і відповідь буде:"В кожній чистій,вільній від гріха душі".Тому й каже Апостол Павло:"Чи не знаєте,що ви є храмом Божим? Дух Божий мешкає у вас"/I.Кор.3,16/.Це не поетичний зворот,це правда,що опирається на св.Письмі.Розважте:душа наша - це вівтар,це кивот,а кожний з нас - це святиня самого Бога.Що ж це була б за святиня,коли б у ній люди не молилися? Що це за християнин,який не молиться? Ні,браття,мусимо молитися,бо молитва - це наш обовязок!

2.Молитва - ц е н а ш а ч е с т ь.Вже сама думка,що ми люди, "порох землі",в кожній хвилині можемо стати перед Богом і з Ним говорити,повинна виповнити наше серце шляхетною гордістю.Господь у кожній хвилині є наче до нашої диспозиції.Ба,що більше!Устами Христа Він прирбіцяв,що кожної нашої молитви Він лухає.Отже яку б я лише мав справу,Господь у кожній хвилині мене прийме.Тут не треба ніяких поручаючих листів,не треба вичікувати в передпокоях!Господь не висилає до нас свого секретаря,щоб обговорив з нами справу наперід,але зараз,як лишень стану молитися,Господь вже мене слухає.Молитва завжди має свою вартість,чи плине вона спід сільської стріхи чиз панських покоїв, чи з серця прикритого лахманами,чи з серця найможніше вбраної людини.

Вдумайся,брате,в ці слова!Ти син народу,що сьогодні опинився на Голгофті,ти сам залишив на землі найбільше добро - свій край і подався в мандрівку по світі.Ти і твої браття по крові - це іграшки в руках сильних цього світу.З голосом твоїх представників ніхто сьогодні не рахується,ба,навіть вислухати не хоче!Та проте знай,що коли ти,син поневоленого,поганьбленого народу,станеш молитися,то Пан неба і землі,Господь зараз прислухується до твоїх молитов.Чи ж отже молитва не честь для тебе?

3.Молитва - ц е д ж е р е л о н а ш и х с и л.Є певною річчю, що всіх труднощів,які стрічаємо в житті,власними силами побороти не зможемо,бо з усіх усюдів чигають на нас спокуси.Знаємо ту пе-

кельну трійцю,нашу зіпсовану природу,диявола і цей грішний світ.Оце три джерела,звідки пливуть спокуси.Здорове дерево родить здорові овочі,здоровий батько і мати приводять на світ здорові діти.Господь і нас сотворив здоровими,добрими,але через гріх наших прародичів ми стали злими і наша природа схиляється більше до злого,як до доброго. Тому каже Апостол Павло:"Чую в собі закон тіла,що противиться законові розуму,бо не те роблю,що хочу,а що ненавиджу,те ділаю"/Рим.7,15/. Отже,щоб витривати в добрі,треба нашій природі помочі.

Є ще друга причина,звідки плинуть спокуси - злий,дух - Диявол. Вже стільки тисяч літ він спокушує і знає людину наскрізь.Знає,як до неї підійти,знає всі її слабі сторони,а при тому впертий.Сто разів його відсунеш,а він таки пхається.Кого він вже не спокушував:кусив Єву й Адама,кусив праведного Йова,кусив великих святців і навіть Христа відважився кусити.Він не залишить ні одної хвилини,ні одного місця,щоб нас не спокушувати до зла.Отже хто хоче опертися спокусам,мусить мати поміч.

Та й цей грішний світ закидає свої сіті,манить до себе блиском, обіцяє щастя,вигідне безжурне життя - багато обіцяє!Але як часто дає тільки ганьбу та стид!

Ось це ті три джерела,звідки йдуть ці спокуси.Вони бувають нераз такі сильні,що з наших уст вириваєтся болюча скарга:"Господи,не видержу".Серед стільки принадних спокус,серед повені злих прикладів, серед вогненних пристрастей тіла - чи можна видержати? Важко серед того всього йти дорогою чесноти! Не нарікай,брате,бо питаю тебе,чи, коли прийде град спокус,ховаєшся тоді за панцер молитви? Як то? Чи та делікатна,ніжна молитва може людину зберегти перед навальницею спокус Так!В руках Божих і павутиння може стати мідяним панцером.

Ось послухайте!Святий Фелікс з Ноли втікав перед своїми ворогами,що хотіли його вбити.Святий утікаючи через ліс,побачив у скелі щілину,протиснувся й увійшов до просторої печери та став гораче молитися.Тимчасом павук розснував свою сітку павутиння при вході до печери.Два вояки,що гнали за святим,задержалися перед входом печери."Він певно тут протиснувся крізь щілину до печери"."Гляди - промовив другий- павук розснував павутиння.Прорвав би її,якщо б хотів тут перед нами схоронитися".І пігналися дальше.

Дорогі браття!В руках Божих і ніжне павутиння може бути мідяним панцером для вас.Тому,чим більше спокус,тим частіше втікайте за ніжну заслону молитви!З другої сторони,треба нам тямити,що молитва не загородить дорогу спокусам без огляду на те,чи ти молишся чи ні.Спокуси чигають на тебе зі всіх сторін,але чи втримаєшся проти гріха,чи впадеш,залежить це від того,чи в молитві ти знайшов зброю,що лиш з нею можеш вийти переможно.Чи день зачав ти молитвою,чи ні,на тебе чекає таке саме число клопотів,але без молитви забракне тобі сил,щоб їх перенести,забракне тобі енергії життєвої та сили виконати обовязок.

4.Молитва- це підпора в наших терпіннях. Загально говорять,що наша земля - це долина сліз.Родиться людина з плачем і з болем умирає,а в житті що крок-то якесь терпіння.Ще одна хмара смутку з чола людини не зійшла,а вже насувається друга.Ще одної дюри нещастя чоловік не залатав,а вже показується друга.Як від докучливої мухи,так від терпінь обганяється людина,а вони наче б той вух обплітають її!"Чоловік жиє короткий час,але багато терпіння зазнає"./Йов.7.14/. Отже хоча на землі ніколи не бракувало терпіння, то в сьогоднішніх часах повінь нещастя бє в людські серця.Тому перед війною померлий Папа Пій XI. не завагався сказати,що від потопу людство не переходило ще стільки терпінь,що в сьогоднішніх часах.Хто бідному людству поможе? Є,справді,сьогодні реформатори,що обіцяють людям рай на землі,але тому,що виключають з нього Бога,перемінили землю в пекло.І власне ті,що нам обіцяють щасливу реформу життя, приносять нам найбільше болю..Як часто ті,що на їх устах гасла свободи,накладають на нас кайдани! Отже хто може бідному людству помогти?

Дорогі браття! Горя сьогодні стільки на світі,що ніякі реформи ніякі конференції його ні злегчити ні усунути не в силі.Людству треба віри,віри в Христа,що Йому не була чужою людська біда,що сам

зазнав терпіння на землі.Глядім на Христа,як Він зносив терпіння! Молився.І ми вчімся від терплячого Христа молитви.Він же терпить на хресті і молиться.Розлючена юрба відгрожується пястуками,а Він молиться.З відчинених ран пливе кров,а Христос молиться.Відчуває страшне осамотнення і молиться.Отже вчімся терпіти з молитвою!Не треба нам бунтуватися ,не треба витягати пястука до неба,не треба Богові грозити страйком у молитві,а самому думати про самогубство. "В горю будьте терпеливі та перебувайте в молитві"/Рим.12,12/.Коли Христос ходив по землі,взяв на свої благословенні руки дитину і сказав до апостолів:"Якщо не будете,як діти,не ввійде до царства небесного".Леґенда розказує,що з тієї дитини виріс пізніше св.Ігнатій епископ Антійохії мученик за св.Христову віру.І тому,що св. Ігнатій багато молився,міг з радістю зносити терпіння.Молитва дала йому силу погорджувати найстрашнішими муками.Казав він:"Нехай прийде на мене вогонь і хрест,нехай змелють мене зуби диких звірів,коби я лише був чистим хлібом жертви за Христа!"Такі слова може сказати лише той,що молиться.Отже молімся!

Але хоч молитва для нас така конечна,не всі люблять молитися. Дуже часто чуємо як люди говорять:"Не маю часу на довгу молитву". Мовляв:"Я не є безбожником,але маю стільки праці,що годі мені присвятити більше часу на молитву".

Чи ці слова мають своє застосовання в теперішньому часі,що його сьогодні переживаємо?Чи дійсно не можна знайти хвилинки часу на молитву?Чейже ж з 1440 мінут нашої доби можеш хіба відложити два рази по пять хвилин для Бога.Завсіди залишиться ще тобі 1430 хвилин для твого власного вжитку.А в тім слухайте,що каже апостол Павло:"Чи ~~їсть~~ їсьте чи пете,чи щонебудь іншого робите,робіть на хвалу Божу".Отже виходить,що не лише "Отче наш" чи "Богородице Діво" є молитвою,не лише словом,але й життям,працею можна молитися.Кожне твоє діло,зроблене на славу Божу є молитвою.Кажеш:"Не маю часу на молитву",так тоді кожне своє діло присвяти на славу Божу і твоя праця стане молитвою.Лише праця з молитвою має свою вартість.Цікавий образ намалював раз один маляр.Перед чорною таблицею стоїть хлопчина і пише на ній цілий ряд 00000.Біля нього стоїть ангел і перед тим безконечним рядом зер пише 1.Під образом підпис:"Молитва".Кожна твоя праця є нулем,є безвартісна,якщо нема в додатку ~~їх~~ "один",- молитви.

Є інші,які не моляться,бо на їх гадку молитва і так нічого не дасть.Отже гляди,брате:рибалка закидає сіті та нічого не зловив.Чи він перестає працювати? І так на ніщо не здасться його труд.Ні!Закидає сіті вдруге,втрете,вчетверте.Працюймо,щоб мати наглядну користь,Політик,купець,робітник,урядовець-всі хотіли б бачити свої овочі праці.Коли сподіване не здійснюється,знеохочуємось,мовляв, "нічого з того".Беручи по людськи,у світових взаєминах не зрозуміле;але хибно розумів би молитву той,хто оцінював би її вартість з наглядних вислідів.Нема менш нерозумного нарікання,як те:"Даремне молюся".Бо ж молимося з обовязку,а не з матеріяльних спонук чи вирахowання.

"Знаю це,знаю"- говорить сумно вдова."Але ж бо мій чоловік лежав хворий і я гарячою молитвою хотіла небо зрушити.Господи,молилася,глянь на діти! Хочеш взяти його до себе,візьми,але ще не тепер.А проте Господь не вислухав".

Часто чув я,як зі зболілим серцем жалується дехто:"Кілько разів згадаю на долю свого народу,стільки разів моя віра захитується.Бо чи ж мій нарід не здвигав храмів на славу Богові,чи не ходив прощами і не корився перед престолами Божої Матері.Отже яка користь з молитви?"

Знаю,що ті нещастя,чи особистого чи загального характеру можуть захитати людиною.Вони є нераз поважними траґедіями життя.Однак,брате,не говори що даремне молишся! Будь переконаний,що ніяка молитва,ніяке побожне зітхання не лишиться без відповіді.Може відповідь на твою молитву не буде така,як ти собі бажаєш,але напевне буде ліпша,як ти собі видумав своїм слабим розумом.

Але коли? Коли мене Господь вислухає?- лиши це Богові. Недавно в Єгипті відчинено старовинний гробовець Фараонів і знайдено в ньому кілька зерен пшениці, що по обчисленням учених лежали там 4000 літ. Посіяли і зерна зперед 4000 літ прозябли та зродили колос.

Браття, сестри, дорогі земляки! І наші гарячі молитви підтримані сльозами вдів і сиріт, кровю найкращих синів народу, і наші безнастанні благання видадуть також багатий плід. Памятайте, що коліна зігнуті до молитви і руки піднесені до неба, мають більшу вартість, як всі мирові конференції, чи сталеві великани.

Отже молімся! Чим більше маємо праці, тим точніше мусимо бути в молитві. Чим чорніші хмари недолі насуваються над нами, тим завзятіше ми повинні шукати помочі в молитві. Не кажу, щоб серед нас не було людей, які б не молилися. На щастя, є і серед нас побожні душі, що їх молитва небо пробиває. І може саме тим людям ми завдячуємо, що кара Божа нас зовсім ще не поглотила та що до нинішнього дня ще живемо. І як пахучий квіт серед спалених степів веселить око людини, так і ті побожні душі потішають Боже око, що глядить на це сіре муравлище людей, що лише повзають по землі, а не хочуть піднестися на крилах молитви. Коби то було більше тих побожних людей, що гаряче моляться! Коби то кожний з нас пристав до цієї великої громади, що молиться! Тоді переможемо всяке зло, відіпхаємо від себе ті болі, що їх приносить терпіння, а собі придбаємо честь і славу в Бога. А м і н ь .

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕЧИСТОЇ ДІВИ МАРІЇ.

Пречиста Діва Марія взором віри. Девять місяців перед празником Різдва Господа Ісуса Христа наказує нам Церква святкувати празник Благовіщення. 9 місяців перед появою Божого Сина в людському тілі святкуємо день тайни Воплочення, в якому "слово сталося тілом" /Іван 1.14/. На порозі розцвіту весни, ніби далекий відблиск ясної вифлиємської зорі, святкує Церква празник Благовіщення, свято таїнственне не лише через цей факт, єдиний в теорії світу, що звершується в бідній хатині Дівчини з Назарету, але й через цілу низку містерій, що скриваються в історії цієї події.

Перенесімся гадкою в той час, коли Божа всемогучість творила світ. Тихо, здається, непомітно кружляють світи в нескінчених просторах. Незчисленне число сонць і звізд висилають снопи світла в незглибиму порожнечу. В тій порожнечі кружляє одна темна вже застигла зоря, біжить довкола свого сонця і черпає з нього своє світло і тепло. Божа рука воскрешає на ній життя, сотворює воду, повітря, цілі килими зелені і квіття, хори птиць, риб та звірят. Потім приходить черга на людину. Автор Пятикнижжя представляє сотворіння людини словами: -"Сотворім - сказав Господь- чоловіка на образ і подобу Нашу, нехай верховодить морськими рибам, птицям, звірям і всій землі."/Пятикнижжя 1,26/.

І сталося. Приходить на світ людина, володар і пан землі. А потім покликаний до вічного щастя. Та непослух заволодів людиною і слідом за ним прийшов бунт пристрастей і тіла.

Справедливий Господь зіслав кару, але рівночасно той самий Господь у своєму милосердю обдумав рятунок - поміч з неба і ту поміч заповів рівночасно з прокляттям та згодом часто це повторяв. А в кінці прийшов день, в якому мала сповнитися обітниця спасення. Був це день Благовіщення.

І сталося. Син Божий сходить на землю, приймає на себе подобу людини і "слово стає тілом".

А було це так: жила в Назареті Дівиця, що своїм життям та поведенням визначалася серед усього оточення. Перед нею стає ангел Божий і промовляє до Неї словами: "Радуйся, благодатная, Господь

з Тобою".І далі:"Се зачнеш в утробі і породиш Сина і назвеш Його на імя Ісус"./Лука І,28,31/.А Вона:,запитавши Божого Висланця як це все станеться,сказала:"...нехай буде мені по слову Твоєму... /Лука 1.38/.

В цих словах Марії можна добачувати її ангельську чистоту і незглибиму покору.Та ми сьогодні розгляньмо Її велику віру,що її Вона підчас Благовіщення показала.

Заки прийдемо до обговорення віри Пречистої Діви,як взору для нашої віри,застановимося на хвилину чи ми нужденні сотворіння, можемо наслідувати Пречисту Діву? Чи Вона,Мати Божа,може бути для нас взором,бо є багато таких,що мають набожність до Пречистої Діви,але на справу її наслідування глядять дуже скептично.

Бо дійсно Пречиста Діва - це Мати Божа,що з усіх сотворінь найдосконаліша і обдарована найбільшими привілеями.Вона стоїть вище від усіх святих,перевищає навіть ангелів:без гріха зачата,жила без гріха і такою перенеслася в небо.І чим більше ласк знаходимо в Пречистій Діві,тим більше відгороджуємося від неї,тим більше віддалюється вона від нас.І ми глядимо на неї на сонце,що осліплює наші очі.Чи отже супроти такої різниці між нами і нею вона може нам послужити як взір.

Так,може! Можемо мати Пречисту Діву взором для себе.Бо як каже св.апостол:"Що гідне нашого захоплення,це гідне також і нашого наслідування".Божа Мати хоча своєю гідністю перевищає всі сотворіння,то проте Вона має у собі багато людських рис.Жила Вона бідно та скромно і про Її царське походження зовсім не говоримо.Можна припускати,що назовні Пречиста Діва не багато різнилася від інших галилейських жінок,одно лише,що Її душа не була сплямлена ніяким гріхом.Все те промовляє за те,що Пречиста Діва,хоча була Матірю самого Бога,і зі всіх сотворінь найбільше досконалою,то все таки може стати для нас взором чеснот,а зокрема чесноти віри.

1. Віра Пречистої Діви є розумною.Перенесімся гадкою до цієї кімнати в Назареті,де Пречиста Діва клячить,молиться і роздумує над Святим Письмом.Її молитву перериває Архангел Гавриїл,що приходить поздоровити Її словами:"Радуйся,Благодатна,Господь з Тобою! Жінко! Ти перед віками передбачена і вибрана на Матір Спасителя світу.Отже,радуйся Маріє!"Такої пошани,такого поздоровлення ніколи не сподівалася Пречиста.Отже злякалася Ангела,подумала собі:"Чи це не підступ,чи це не фальшива гра злого духа,що в той спосіб хоче пхнути її в гріх гордости.Післанець Божий успокоює Пречисту:"Не бійся,Маріє,бо Ти знайшла ласку в Бога.Се зачнеш в утробі і породиш сина і назовеш Його на імя Ісус.Цей буде великий і Сином Вишнього назоветься"./Лука 1.31/.

Пречиста Діва читала слова пророка Ісаї,де він згадує про жінку,що має породити Спасителя."Оце Діва породить Сина і дасть Йому імя Емануїл". "Емануїл - це значить "З нами Бог" .Вона часто роздумувала над цими словами Бога. А тут післанець Божий приносить вістку,що саме Вона,Марія - є тою жінкою,на яку чекає увесь світ."Ні,це неможливе"- думає Вона у своїй покорі,і тому питається Ангела:" Як це буде,коли мужа не знаю"./Лука 1,34/.

Ось так своїм поведенням повчає нас Марія,як ми повинні поступати у справах віри. Н а ш а в і р а м а є б у т и р о з у м н а , отже не лише ділом серця,але й ділом розуму.Тому каже апостол Павло,що наша віра має бути розумною службою.Це значить,що к о ж н и й х р и с т и я н и н п о в и н е н с о б і я с н о з д а в а т и с п р а в у , к о м у і ч о м у в і н в і р и т ь.А по думці апостола Петра,кожний повинен бути готовий зложити звіт коли б Його питали про віру..Вірити маємо тому,що ми ясно зрозуміли,що наша католицька віра є правдива. Отже наш розум наперед мусить пізнати,що Господь Бог є.Що Він об-

явив нам правди через пророків і свого Єдинородного Сина,а сьогодні вчить через свою Церкву.Всі ті правди,обявлені Богом і Церквою до вірування людина має пізнати своїм розумом.

Наш Божественний Спаситель вимагав від людей віри у своє Боже післанництво,але не віри безосновної і тому це своє Боже Синівство доказує численними чудами.Він оздоровляв хворих,воскресав мертвих,втихомирював вітри й бурі, а робив усе те тому,щоб люди мали віру розумну,оперту на доказах.Тею і Церква - це не учитель темноти.Коли Церква голосить правди Божі і вимагає віри,то перед-ше дає докази,що має право від своїх вірних вимагати віри! Вона вказує нам на слова Христові:"Я упрошу Отця і іншого утішителя дасть вам"/Іван 14.16/.І утішитель Дух Божий,котрого пішле Отець в імям Моє,той навчить вас усього..."/Іван 14.26/.

Той Дух Святий береже Церкву перед великими помилками.Чи ж це не доказ,що можемо приймати правди,які передає до вірування Церква?

Так як Пречиста Діва ставить покірно питання ангелові так і ми пізнаймо докази,що їх дає Церква на своє Боже Післанництво,і приймаємо Божі Правди як предмет нашої віри.

2. Пригляньмося ще другій прикметі віри Пречистої Діви Марії. Вона вірить ангелові хоча те що він Її звістив,перевищає її людський розум.І сказав Їй ангел:"Дух Святий зійде на тебе і сила Вишнього отінить Тебе",тому й святе, що народиться з Тебе,назветься Божим Сином"./Лука 1.35/.А на доказ правдивости своїх слів та що в Бога все можливе,каже:"А це Єлисавета твоя родичка і вона зачала сина у своїй старості"..."Та "що Її називають неплідною"/Лука 1.36/.Хоча ангел покликається тут на всемогучість Божу,то проте та тайна,що Пречиста Діва,зберігаючи своє дівицтво,стане матірю,всетаки залишиться тайною,що перевищає людський розум.Отже Пречиста Діва могла сказати:" Не розумію і тому не вірю".А Вона поступила зовсім інакше.Хоча цієї тайни не розуміє,підпорядковує свій розум розумові Божому і каже: "Я слуга Господня,нехай буде мені по слову Твоєму"./Лука 1.38/.

Ту прикмету незахитаної віри ми добачуємо і в пізнішому житті Пречистої Діви Марії.Уявіть собі дорогі браття,якої глибокої віри треба б було,щоб повірити,що те Дитятко дрімало на соломі в брудній вифлеємській стайні,є Всемогучим Богом.Пречиста Діва і тут має глибоку віру.

Дійсно,від Божої Матері можемо вчитись довіряти авторитетові Божого слова,бо деякі правди віри лишаться завсіди тайнами,яких людський розум збагнути не в силі.І тому за прикладом Пречистої Діви мусимо упокорити свій розум,бо і тут на цьому світі є стільки тайн,що їх не зглибить людський розум.А що ж говорити про правди передані нам до вірування Божою мудрістю.Деякі зорі є більші як сонце,а віддаль між ними тяжко поняти для людського розуму.В одній краплині води живуть сотки різних маленьких живин,що в тій краплині води плавають,боряться з собою,взаємно себе з'їдають. У тій краплині води кипить життя.Один німецький філософ сказав до своїх учнів:"Один лише мене зрозумів,але і той зле мене зрозумів". Людина людину не може зрозуміти,як же ж можемо зглибити Божі думки? Отже ж слухай,чоловіче і памятай,що в нашій вірі є правди, які не є проти людського розуму,але понад Його сили.

Нераз може і прийде тобі до голови думка,чому то Христос,як нам Божественний Учитель деяких тайн нашої віри не вияснив нам докладно? Чому тепер мусимо придавлювати бунт нашого розуму,коли йде про прийняття за правду віри деякої правди? Дорогі Браття! Господь не хоче нас змушувати до віри,бо коли б так було,тоді вірою не могли б ми прийняти ніякої заслуги.Господь хоче,щоб у нашій вірі відогравала ролю і наша добра воля.Бо знаєте,кожний з нас знає,що два більше два є чотири.Чи є тут яка заслуга,коли ми

віримо,що два більше два є чотири? Ніяка! Чому? Бо розум це докладно може зрозуміти. А чи є заслугою для нас, коли віримо в життя вічне, в душу? Так.

Дорогі браття! Впродовж року святкуємо різні Богородичні празники. Часто застановляємось над різними тайнами Її життя і тішимось, що Вона, наша Небесна Ненька, стільки ласк має в Бога. Нам, українцям любов до Божої Матері є наче б вроджена. Не потребуємо висилюватись, щоб Її любити, ані також не застановляємося чому Її славимо, бо те все речі зовсім зрозумілі. Йде лише тепер про те, що Пречисту Діву наслідувати у Її чеснотах. Особливо старaймося наслідувати Її в чесноті віри, бо як каже апостол Яків: "Без віри не можна подобатися Богові". Нехай же наша віра по прикладу Божої Матері буде розумна, а рівночасно покірна, коли йде про такі тайни, яких наш людський розум зрозуміти не в силі. Коби то всі ми наслідували під цим оглядом Пречисту Діву Марію! Бо якщо будемо Її наслідувати, Вона напевно поділиться з нами своєю небесною славою. А м і н ь .

ВЕЛИКДЕНЬ - ВОСКРЕСЕННЯ ХРИСТОВЕ.

"Сей День, що його сотворив Господь, радуймося в нім і веселімся". /Пс.117, стор.24/.

В дні Христового Воскресення всі християни поспішають до Божих храмів. Ідуть жінки з Марією Магдалиною до порожнього гробу, щоб довідатись від ангела про Христове Воскресення. "Він Воскрес так, як це предсказав! Прийдіть і глядіть на місце, де лежав Господь". Ідуть мужчини разом з Петром та Іваном, щоб прослідити правдивість Христового Воскресення так, як це побожні жінки представили. Радіють всі серця, торкнені свідомістю, що Господь направду воскрес.

Якою радістю виповняється вся Христова Церква з нагоди свята Воскресення, свідчать тексти стихир і пісень, зложені на це Свято.

І дійсно, годі щось радісніше сказати, як слова: Христос Воскрес!" Веселі Різдвяні Свята, ті свята, що звязані з чудовими нашими старовинними звичаями. Веселі Зелені Свята з замаєними нашими хатами. Але як нема світла яснішого від сонця, так нема празника радіснішого від Великодня. Тому, коли як коли, але сьогодні вповні відповідають дійсності слова Апостола Павла: "Радуйтеся! і ще раз кажу: радуйтеся!"/Филип 4,4/. Та слова Псальмопівця: "Сей день, що його сотворив Господь, радуймося в нім і веселімся" /Пс.117. стих.24/.

Та ми святкуємо празник Христового Воскресення, але одночасно самі дальше переживаємо страстну пятницю. Чи в цій мішанині "страстної пятниці" і Воскресення можуть наші серця направду радуватися? Браття, коли сьогодні Церква закликає свої діти до радости, то це має свою глибоку основу. Яку? Христове Воскресення - це празник радости, бо:

1. Х р и с т о в е   В о с к р е с е н н я   д о с в і д ч а є   п р а в д и в і с т ь   н а ш о ї   в і р и.
2. Х р и с т о в е   В о с к р е с е н н я   д о к а з у є   с п і л ь н о т у   н а ш о ї   д о л і   з   д о л е ю   Х р и с т а .

І. Є правдою, що Христос, що жив на цій землі перед 19 століттями, правдивий Бог і чоловік, котрого жиди замучили, а приятелі зложили до гробу, встав з гробу живий, щоб навіки бути живим. Його тіло лежало в гробі, опісля те тіло знову злучилося з душею і Христос став жити новим життям, життям прославленим, до якого вже не має приступу ні смерті, ні терпіння, ні земська нужда.

І кожний з нас це розуміє, що для ворогів Христа Його Воскресення, це річ дуже невигідна, бо коли Христос воскрес, то тимсамим Вже є Богом. А коли ж є Богом, то Божою є Його наука. Тоді Божим ділом є і Його Церква.

Були свідки,що воскресшого Христа бачили,своїми руками Його доторкалися та чули Його голос. А були це люди не якісь химерники,що вірили б у якубудь нісенітницю,але люди розважні,а то й уперті,як св.Апостол Тома,що казав:"Коли не вложу свого пальця в рани від цвяхів і не вложу своєї руки в Його бік,не повірю". /Іван 20,25/. Як Апостол Петро котрому,коли почув від жінок вістку,що Христос воскрес,здавались:"... видумкою їх слова"/Лука 24,11/.

Всі Апостоли,крім одного,вмерли мученичою смертю і раділи,що можуть за воскресшого Христа вмирати.Питаю:Що вплинуло на їхню зміну? Що зробило тих боязливих учнів,що по схопленні Христа розбіглися,як затривожені вівці,а по воскресенні не завагались життя своє віддати за Христа? Апостол Петро,що з боязни вирікся Христа перед жидівською радою,по Христовому воскресенні відверто заявляє: "Того Христа,якого ви розпяли,Господь воскресив з мертвих"./Діян.4,10/.

Отже що перемінило тих трусів на героїв,на ревних Апостолів, слабих людей на великанів? Правда Христового Воскресення!

Сотки мілІонів людей до нинішнього дня опираютьхх всю свою надію,все своє життя на правді воскресіння.Чи дається подумати, щоб ті люди від початку аж по сьогоднішній день вірили безкритично,як стадо баранів,сплетням"простаків? Чи ті міліони мучеників за глупоту віддали своє життя? Чи Христова Церква,що існує вже майже двадцять століть,може поносити брехню і ту брехню вважати за свій фундамент? Браття,призадумаймося хвилинку,чи в історії є такий факт,за яким промовляло стільки доказів,як за воскресенням.

Але згадаймо ще одну річ.Гріб,у якому лежав Христос,гріб запечатаний,обставлений сторожею,той гріб став нараз зовсім пустий. Хто забрав тіло Спасителя? Жиди? Ніколи!Бо в такому разі вони самі помогли б вірі у воскресення.А коли б і так було,а між народом стала ширитися вістка,що Христос воскрес.Так тоді вони повинні б сказати народові:"Неправда,бо ось тут є тіло Христове, тут ми його сховали". Однак того вони не зробили.Лишається ще можливість,що Христове тіло забрали з гробу Його учні,чи пак побожні жінки.І та можливість є неймовірна,бо пощо мали б брати, щоб опісля за ту брехню терпіти й умирати? Чи є дехто такий нерозумний,щоб ошукував інших,не маючи при тому ніякої користи і за ту брехню хотів віддати своє життя?

Отже ні! Хто лише вміє і хоче думати,той відразу зрозуміє,що всякі намагання повалити правду Христового Воскресення є річчю неможливою. Чого б не говорили вороги Христові,є фактом,якого й пекло затерти не потрапить,що тому девятнадцять соток літ був на землі Бог-чоловік Ісус Христос,що за наші гріхи був прибитий до хреста і власною силою третього дня воскрес.І це правда по всяк час,як грім буде лунати по світі та кликати разом з апостолами: "Справді встав Господь"... /Лука 24.34/.

Ось тут лежить перша причина нашої радости з нагоди Христового Воскресення.Радіємо,бо Христове Воскресення свідчить,що ми не обдурені,що нашхх віра правдива,що тримаючись приписів цієї віри,осягнемо вічне спасення.Радіємо,бо Церква Христова,що її оснував Христос,є единоспасенна і її наука непомильна.Нині один одному повинен повторяти слова св.апостола Павла:"Радуйтеся... і ще раз вам кажу:радуйтеся".

II. Правда Христового Воскресення ще з іншого погляду є для нас причиною радости й потіхи.Рідко на це ми звертаємо увагу,що наша доля тісно повязується з долею Христа.Та що те,що переживав Христос,переживаємо і ми.З ним маємо веселитися і сумувати,бо з ним лучить нас усе.Через св.Хрещення ми злучилися з Ним так нерозривно,як віти і галузкаТому каже апостол Павло:"Вже н я

живу,але живе в мені Христос"
Цю правду бачимо наглядно в житті Апостолів.Була ніч з четверга на пятницю,як їх Учителя схопили,а вони розбіглися та усвідомили собі трагізм свого положення. Скінчилось їх пристарання з Христом.Настали тяжкі години.Тепер терба було рішитися:або з Ним терпіти,або Його зовсім покинути.Те перше було прикре,а друге морально неможливе.Забути про Бога,що їм пригадував стільки добродійствами?Завеликий вплив мав на них Христос,щоб можна від Нього відірватися.І вкінці хоч би Його й покинули,то куди ж підуть?Їхня доля повязується з Христом.Коли Він програв,програли і Його учні.
Прийшла пятниця і з нею найтяжчі хвилини для Христа.Роздерті рани завдають Йому болі фізичні.Відчуває і біль моральний,бо ті, що їм добро чинив,ті,що їх синів оздоровляв і мертвих воскрешав, затирають з радости руки,коли побачили Того на хресті,що називав себе Сином Божим.
З Христом терплять і Його учні.Тепер усвідомили вони собі,як тісно повязується їхнє життя з життям Христа.Зрозуміли,що існує спільнота долі та інтересів між ними та їхнім Учителем.Темна ніч зневіри незарадности огорнула серця учнів,коли не стало між ними їхнього Учителя.Погасла зоря Його життя,померкло світло Його очей, і їм здається,що і правда і світло,що їх Він приніс та засвітив найперше в їхніх душах,вже померкли.Не світять уже так ясно,як замалював їх,як передше,до чину,до боротьби.Правда,Він предсказав свою перемогу і вони,учні,покладались на Нього,що "спасе Ізраїля", а оце вже третій день минає,як Христос у гробі.Сумно було апостолам.
Але настав третій день.Тріскають печатки опечатаного гробу,валиться камінь,що ним був завалений вхід до нього.Падає на лице перелякана сторожа.Христос воскрес,Христос скатований,побитий являється у світлі слави.Славне Воскресення Христове виповняє радістю серця апостолів.Так мусіло бути,бо доляХриста - це доля апостолів.
Лиш викотилося із-за обрію сонце та прорвалося в їхню свідомість голосом Мироносиць "Христос воскрес",а вже Петро й Іван біжать до гробу і потверджують:"воістину воскрес".Лука,Клеопа звіщають вечером,що були з ним.Ламали хліб,а вечером всі бачили Його у світлі слави.І радості не було кінця.
Ось тепер,більше як коли,переконалися апостоли,що їхня доля нерозривно звязана з долею Христа.
Дорогі Браття! Отже доля Христа - це доля наша,бо ми віти,а Він галузка.Бо ми члени тіла,а Він головою. Оце повинно бути потіхою для нас у часі тої"страстної пятниці",що її наш нарід тепер переживає.У боротьбі за перемогу нашої правди вже довгий шлях терпінь за нами.І коли комусь прийдеться читати сторінки історії нашого страждання,докажеться і скаже:"Як міг стільки витерпіти той нарід".дійсно,може комусь здаватися,що наш народ на тому шляху"страстної пятниці"зближається до упадку,до винищення себе, до смерти.
"Які висліди боротьби? - питають маловіри.Нема вже нам рятунку". Ні,браття,не вірте тим,що поширюють зневіру.Ми тісно повязані з Христом.Доля наша є долею Христа.Христове терпіння є нашим терпінням,Його радість є нашою радістю.Тому й по нашій страсній пятниці мусить прийти наше воскресення.Без терпіння нема слави,без Голготи нема воскресення.Оце друга причина,чому ми повинні радіти з днем Христового Воскресення.
Дорогі браття! Сьогодні наші гадки летять у наш рідний край,у той рай і світ тихий,що його ворог перемінив у пекло!І ввижаються нам наші церкви,і довгі ряди жінок з їхніми виповненими кошиками, що очікують посвячення,і розмолений нарід,що виповняє церкву. І серед нього хотіли б ми добачити лиця наших найближчих. Здається,

що чуємо голос великодних дзвонів,що дзвонять інакше,так мило і любо,так добираються до нашого серця...

Так! Те все ми хотіли б побачити,те все ми хотіли б чути.Годі! "Страстна пятниця" має своє невблаганне право,а все ж таки,памятаючи на спільному нашої долі з Христом,піднесім вгору наші серця,сотрім наші сльози,нехай пропаде всякий смуток і з радістю друг друга обнімім! А м і н ь.

СВІТЛИЙ ПОНЕДІЛОК.

Про Боже Провидіння.

Вдячну тему до проповідей з нагоди Воскресення має кожний священик.Скільки то поважних та актуальних справ насуває нам Євангеліє призначене на цей день! Якщо в нинішній проповіді відступлю від обговорювання сьогоднішньої Євангелії,то роблю це тому,щоб ми глибше застановилися над словами радости апостола Павла:"Радуйтеся завсіди в Господі.І ще раз кажу, радуйтеся!"/Филип 4,4/.

І дійсно празник Воскресення - це свято радости.Виявом цієї радости є наші воскресні Богослуження,воскресні пісні,в яких виявляється безмежна радість.Та зваживши на сьогоднішні наші переживання і рівночасно,коли читаємо воскресні стихири,що закликають нас до радости,здається нам,неначе ця радість не на часі,не лицює нам.

Дорогі Браття! Коли б ці слова не належали до св.Письма,можна б на них не зважати,але це слова Обявлення.І тому в зовсім іншому світлі мусимо їх розглядати.Вони правдивої вартости,коли собі усвідомимо,хто їх писав і серед яких обставин.

Слова,що закликають нас до радости,вийняті з листу св.апостола Павла до филипян.Писав їх апостол Павло у вязниці в Римі.Відразу насувається питання:Чи це можливе,щоб чоловік,що вже від двох літ закований у кайдани,був перенятий такою радістю і закликав до цієї радости інших? Не було б нам дивним,коли б у своєму листі нарікав та просив співчуття.Але тут діється щось зовсім протилежне.В тому листі піднесення,оптимізм,що більше,той лист,писаний вязнем у кайданах,має в собі стільки сердечного тепла,стільки любови,що читаючи його,не можемо опертись тому,чарові,що бє з нього.Якщо сила ділання назовні відповідає кількості світла й тепла,нагромаджених внутрі,то серце апостола Павла було хіба вульканом,а вартість того апостола мусить нам заімпонувати.

З того листа довідуємося про причини оптимізму.Апостол Павло закликає до радости,бо йому самому радість серце розпирає.Правда, він двигає кайдани,але замість їхнього тягару відчуває лише близькість Бога і радіє нею.Господь близько"../Филип 4,6/ - так пише до своїх любих филипян. Він знає,що Провидіння Боже чуває над ним і тому його серце серед терпінь виповняється радістю.Щонебудь Провидіння Боже зарядить,то буде миле і добре.

Така є поведінка апостола Павла в терпінні.Однак ніяка правда нашої віри не є сьогодні так піддавана в сумнів,як правда про Боже Провидіння.Проти ніякої правди люди так не виступають,як проти зарядження Божих.Проти ніякої правди люди не підносять стільки закидів,як проти тієї,що Господь Бог у своїм Провидінні чуває над світом.

І ніде правди діти..Коли будемо розглядатися по світі,то побачимо,що багато людей сміється і багато плаче,а видається,що частіше плачуть,як сміються.Багато користає з різних вигод світу,але й багато терпить,бо глотить їх недостаток і правдоподібно частіше терплять недостаток ніж користуються радощами-вигодами.І коли б хтось хотів зібрати всі сльози,що їх пролило людство від сотворення світу,то напевно не знайшлось би місця на землі,де б їх помістити.Коли б хтось прийшов і сказав,що живемо на землі як у раю,що все якнайідеальніше уложене,що не можна собі уявити кращого життя, то на таку людину ми гляділи б як на божевільного.Більшість людей

говорить саме протилежно і то не без причини:"Переживаємо тяжкі часи.Зле на світі" - чуємо такі нарікання на кожному місці.

З уваги на такі нарікання,та рівночасно беручи під увагу заклик апостола Павла до радости,буде не від речі,коли сьогодні застановимось над Божим Провидінням.

I. Що то є Боже Провидіння?

Суть Божого Провидіння полягає в тому,що всемогучий Господь, наш Небесний Отець, чуває та опікується людиною.

Будівничий,що побудував дім, лишай його та йде ставити інший. Збудований дім не потребує вже до свого існування інженера.Тим часом,коли йде про світ,то річ мається зовсім інакше.Господь силою своєї всемогучої волі сотворив світ,та не відсунувся від нього,не пішов собі геть,що так скажу,нинші світи творити,забуваючи про перший.Ні! Він безнастанно піклується світом.Вислів цієї правди можемо добачити в старовинному мистецтві,що представляє Бога як старця що тримає земську кулю у своїх руках.Подібно як душа оживляє тіло,так Господь оживляє і тримає своєю всемогучою владою увесь світ.Порівняння це,правда, неповне,бо тіло без душі може ще чимось бути,може бути трупом,але світ без Бога не дасться й подумати.Він дбає про всі сотворіння:і про їжака в лісі, і про хробачка в траві,і про горобця на даху.Тому й каже Христос: "Чи не пять горобців продають за два ассари,ані один з них не забутий перед Богом"/Лука 12,7/.Він убирає польові лелії в такий стрій,"що ані Соломон у своїй славі не вдягався так,як одна з них" /Мат.6.30/.А тим більше дбає про людину,бо Христос,порівнюючи опіку Небесного Отця над людиною та іншими сотворіннями ,каже:"Чи ви не багато ліпші,як вони?"/мат.6,27/.

Як то спитаєш:"Памятає про мене? Чим же я супроти Бога?"Нічим димом,парою,дрібним зернятком,а проте памятає про мене,що стою тут перед вами,памятає про вас,що слухаєте тепер моїх слів.

Уявіть собі безкрає море з його широкими берегами.Над морем світить сонце,одно єдине сонце.Але в кожному зерні піску,в кожній каплині води відбиваються його усміхнені,розрадувані проміння. Світ є тим океаном,сонцем Господь, зерно піску - це ти.Ти є дрібненьким зерном піску,але все ж таки таким,в якому віддзеркалюється лице Бога,дбайливого Отця.

Провидіння Боже не обмежовується до дрібної помочі людині.Коли Господь двигнув зі слабости дорогу твоєму серцю особу,коли тобі вдалося вийти з немилої ситуації чи нещастя,коли несподівано прийшла тобі матеріяльна поміч,це ще не Провидіння Боже в повнім значінні цього слова.Бо коли б так було,годі зрозуміти щирі зітхання еміґранта,якому воєнна хуртовина знищила ввесь маєток і здоровя та кинула його на чужину.Оцей еміґрант,конаючи в бараку,сказав при сповіді священикові:"А однак Господь добрий,ніколи мене не покинув". Як то не покинув? Та ж ти мусів втікати з власної хати,ти стратив діти й рідню і те,що найкраще у світі:рідний край!Всеодно,але я не стратив Бога.Він завжди був зі мною зі своєю потіхою."

Браття,оце віра в Боже Провидіння,що бачить поміч тоді Божу не лише коли безнастанно у вікно світить щастя,але добачує Провидіння Боже і в терпінні.Хто з таким пієтизмом потрапить думати про Бога,той збереже себе і не буде робити Богові закидів.Так треба розуміти Боже Провидіння.

II. Як треба розуміти Боже Провидіння?

А проте чуємо,як часто люди нарікають,мовляв:"Без моєї волі я прийшов на світ,ніхто мене про це не питався і якщо порівняю ту одробину щастя,що мені дало життя,з тим пасмом терпінь і нужди,легко зрезиґную з такого щастя".Коли чуємо такі нарікання, то приходить нам на гадку,що Христос сказав би на таку нерозумну

балачку.Сказав би те,що сказав був колись до апостола Петра,вмиваючи йому ноги:"Щ о я р о б л ю, т и т е п е р н е з н а є ш, а з р о з у м і є ш о п і с л я"./Іван 13,7/.

І так дійсно Божі пляни нам невідомі.Господь кожній людині назначив ціль і мету і до тієї цілі хоче людину допровадити.Отже провадить не до тієї цілі,що її собі поставила людина,але до тієї яку Господь назначив. Тому то дуже часто людина у своїй короткозорості бунтується,але коли призадумається над подіями свого життя,то пізнала б,як Господь,кермуючи нашим життям,завсіди провадить до добра. Тому в кожній життєвій події треба питати,що Господь Бог через це хоче осягнути,а вірте,що напевно хоче добра.

Застановляючись над тим,чому довкола мене багато людей злих, дійду до зрозуміння,що це діється тому,щоб я був ліпшим,був контрастом до тамтих.Чому Боже Провидіння поставило біля мене чоловіка веселого,що все бачить у ясних красках,що часом своїм гумором випроваджує мене з рівноваги?На те,щоб я xxxxxxxx отряся зі смутку й гіркости.Чому я стрінув людину,що намовила мене до гріха,і тепер відчуваю несмак по ньому?На те,щоб я міг переконатися про свою силу,чи можу вдержатися в добрі.Пощо мені потрібний цей чи інший,що завжди мене критикує? На те,щоб я довідався про себе слово правди,або щоб я умів обмовникові простити.Чому Бог зіслав хворобу на особу,що найближча моєму серцю? На те,щоб я був вдячний Богові, що я здоровий та вільний від терпінь.

Так,браття,в кожній події нашого життя можемо добачити Божий палець.Чи це буде терпіння душевне чи тілесне,чи прикрість від своїх чи від чужих - питаймо тоді:"Господи,що хочеш зі мною зробити,від якого нещастя вирятувати,який порок хочеш у мене вбити,яку чесноту розбудити?"Бо Господь,що кермує усім світом,напевно призначив і для мене якусь ціль і через терпіння хоче для мене добра.

Те,що робить Господь з людиною,як одиницею,те робить Він також з цілими народами.Тому не лише доля людини,але й доля народу раз пливе спокійно,як тиха подільська ріка,то знову буриться,як розбурхане море.Господь-творець народів.Він у своєму пляні обдарував поодинокі племена спеціяльними здібностями,талантами і кожному з них накреслив інше післанництво.Він назначив і місце Україні.На межі двох світів Европи й Азії,щоб вона вже від зарання своєї історії городила дорогу кочовикам Сходу в серце Европи.Ось тому це її післанництво повязується тісно з її терпінням.

Те все,що діється на наших землях,діється згідно з Божою волею. Те,що діється на наших землях,має дати науку всім народам,як далеко може зайти людина,коли з держави викине Бога і всякий духовий первень.Може саме нашу землю вибрав Господь,щоб на ній заломилася [illegible] століть світ,та вони мали в Божім Провидінні виконати своє завдання.Уявіть собі,який страх огорнув увесь культурний світ,коли при кінці IV.сторіччя вандали та інші кочовики висипалися зі сходу й півночі та заливали цілу Европу і загрожували римській державі.Люди божеволіли зі страху,хулили Богові,мовляв:"хіба нема Бога..."В тому часі одна поважна римлянка писала до св. Августина,що він про все те думає.І св.Августин відповів:"Все в порядку.Провидіння Боже збирає свої тріюмфи". Нині знаємо,що мандрівка народів принесла не лише страхіття,але й добрі наслідки.І напевно колись і про наші часи,про часи матеріяльної і духової кризи,скажуть:"Це були часи Божого Провидіння,бо дали вони початок новій світлій християнській ері".О,коби так було!

Дорогі браття! Будьте переконані,що не сліпий припадок,не злосливе фатум,але сила Божого Провидіння рішає про все.

III.Співпраця з Божим Провидінням.

Зле розумів би Боже Провидіння той,хто,покликаючись на слова Євангелія про доброго Отця Небесного,що кормить небесні птиці і вдягає польові лелії,заложив би руки і чекав Божого помилування,кажу-

чи: Пощо буду працювати,докладати своїх зусиль,коли Господь добрий та сказав,щоб не журитися,що будемо їсти та в що вдягатися.
Не такої віри в Боже Провидіння вимагає від нас Господь.Маємо працювати,як би все від нас залежало,а рівночасно надіятися на Бога так,як би без Нього ми нічого вчинити не були в силі.Провидіння Боже домагається від нас праці.Господь давав,правда,жидам манну на пустині,отже опікувався ними,але жиди мусіли ту манну збирати ;наганяв рибу до сітей апостолів,отже дбав про них,але вони самі мусіли ті сіті з води витягати;благословив працю апостолів Петра й Павла,але вони мусіли багато натрудитися.Так і ми в усіх починаннях будемо мати поміч Божу,але мусимо й працювати.
Що ж більше? Провидіння Боже не лише до праці заохочує,але й наказує працю.Слухайте,що каже Христос:"Отець мій досі ділає..." Ці слова мусять бути правдиві,бо походить з уст Христових,а в такому разі й людина мусить працювати,бо вона образ і подоба Божа.Ось тому цвіти ростуть та цвітуть,але не працюють.Лелії не ходили на курс крою,а проте ніяка виставa шовкових матеріялів не може рівнятися до сніжнобілого листка лелії.Птиці,правда,шукають за поживою,але не послуговуються машинами,не мучаться в небезпечних копальнях,лишень людина в поті чола мусить заробляти на хліб.Лишень людські руки калічать і натискають мозолі джаґан і лопата.Чому так? Бо людина - це образ і подоба Божа.Чи ж отже головне місце св.Письма,що доказує Боже Провидіння і говорить:"Не журіться,отже,кажучи:"Що їстимемо,або що питимемо,або в що одягнемося?"/Матей 6,31/,звільняє нас від праці?
Те,що відноситься до одиниці,має своє застосування і в збірноті.Грішив нарід,нарікав на свою долю-мачуху,болів над жертвами терору,а сам був пасивний.Зле думає той нарід,котрий уявляє собі,що великі дні приходять без всебічних підготувань у всіх ділянках життя.Надія на Бога,а рівночасно пильна праця є одним з головних суспільно-творчих чинників,двигуном національного визволення поневоленого народу.Не мусить це бути якийсь ґігантичний розмах праці,але мільйони дрібних осягів,опромінені надією в Бога,мільйони непомітних перемог у своєму висліді рішають про долю народу.
Дорогі браття! Застановляючись над словами апостола Павла: "Радуйтеся завсіди в Господі. І це раз кажу вам,радуйтеся!" /Филип 4,4/,ми зрозуміли,що вони є цілком правильні,що їх можемо повторяти не лише в дні радости Христового Воскресення,але навіть у найбільших терпіннях,що їх нам колинебудь прийдеться переживати,бо ми,християни,маємо в небі найліпшого Отця,що про нас дбає та кермує нашою долею.З другої сторони,як ніхто наріканням життя собі не осолодив,ані на лікоть його не продовжив, так і нікому з нас не вільно нарікати,заложити руки і очікувати Божої помочі в цілковитій пасивності.Кожний з нас повинен сказати:"Все я зробив,що було в моїй силі,а Тебе,Господи,прошу управляй мною,як вірною дитиною". А м і н ь.

СВІТЛИЙ ВТОРОК.

Празник Воскресення - празником душ у чистилищі.

I.

Була весна в жидівській країні- Палестині.Поля,левади вдягнулися вже в зелень,а тепле,весняне повітря будило життя в усіх сотворіннях.Спів птиць наповняв гамором поля та ліси.Радість панувала навколо.
Під вечір такого весняного дня,коли сонце ховалося за гори і кидало свої проміння на могутні мури Єрусалиму,брамою міста вийшло двоє людей.Ішли в напрямі містечка Емаус.Ішли поволі, в задумі опустили свої голови на груди,а на їхніх лицях малювався смуток та пригноблення.Вони не відчували тієї радости,що

панувала в тому часі у природі.Та й не дивота:перед трьома днями похоронили вони свого Вчителя,а з ним всі свої надії.І промовив один:"Я думав,що наш Учитель скине з народу кайдани римського цісарства,а Він тимчасом умер і залишив нас самих,безпомічних".- "Брате,промовив другий.Але той Христос предсказав,що третього дня воскресне,а тимчасом сьогодні вже третій день,а Він не вернувся до нас.

Так роздумуючи ішли до місточка Емаус.Безнадійна розпука огорнула серця тих учнів Христових,бо не вірили в Христове Воскресення.Що дальше сталося,знаємо з сьогоднішньої св.Євангелії.По дорозі з'являється їм Христос,дає себе пізнати,і учні вернулися з радістю в Єрусалим та повідомили апостолів,що вони бачили Христа,що Він дався їм пізнати в переломленні хліба.

Дорогі браття! І нам було б сумно,коли б Христос не воскрес,бо наше життя не стелиться рожами,бо,йдучи стежками тернистими цього життя,ранимо собі ноги.Слабости,біда й нужда,прикрості від людей,непевна наша доля,внутрішні терпіння - то все крок за кроком іде за нами. Тому й наше життя дуже часто переплітається сльозами.

Але як то?Чи наше життя таке справді нещасливе,безнадійне,що вже ніякий промінь світла не зуміє розігнати наші смутки?Ні,браття,похмуре,сумне життя може бути лише для тих,що не мають віри й надії.Для нас,християн,хоча б не знати як приходилося терпіти,то все таки це життя має погідну і ясну сторінку.Можу бути нуждарем,подібним до того євангельського Лазаря.Можуть мене з усіх сторін доторкати хрести,але я знаю,що це не триватиме вічно.А знаєте,кому завдячуємо,що християнське життя навіть серед болю і серед сліз має ту погідну і ясну сторінку? -Христовому Воскресенню.Бо так,як Христос воскрес і по терпіннях і хресній смерті став до нового життя,так і наше життя,хоча тяжке і прикре,але чи на довго? Ні! В с т а н е м о з г р о б і в д о н о в о г о ж и т т я, в о с к р е с н е м о! Бо каже апостел Павло:"Коли мертві не воскреснуть,то і Христос не воскресне".

Оповідають про римського цісаря Теодосія,що з нагоди народин свого сина велів відчинити тюрми та підписав амнестію для всіх вязнів і при тій нагоді сказав:"Коли б я мав силу,відчинив би гроби та могили і дав би життя всім мертвим,але не маю сили".Так,дійсно,цього не може зробити ніякий володар,але може це зробити Христос,що власною своєю силою встав з гроба,воскресив себе,отже воскресить і нас.Він же промовив:"Амінь,амінь,говорю вам,що прийде час,коли всі,що є в гробах,почують голос Сина Божого і вийдуть ті,що творили добре до воскресення життя,а ті,що творили зле,до воскресення суду"./Іван 5,28/.Браття Макавейські,що віддали своє життя за волю народу,вмираючи,промовили до своїх катів: "Приглянтесь нам добре і запамятайте собі риси наших лиць,щоб ви могли пізнати нас,коли зійдемося в дні страшного суду".ІІ.Макав.7/.

Гляд іть,господар кидає в землю зерно і не журиться,не попадає в розпуку,бо знає,що воно не змарнується,але видасть більший плід.Зерно,що правда,зігниє,але видасть десять інших зерень.Тому каже Христос:"На правду,направду кажу вам,коли пшеничне зерно,,що впало на землю,не зігниє,само лишиться,але коли зігниє,плід принесе". Оце образ смерти й воскресення.Те,що робить Господь з зерном,те саме робить і з нами.Наша земля не є цвинтарищем,що його мають вкрити могили цілих поколінь;не на те живе людина,щоб по смерті обернулася в ніщо,не на те сотворив Господь людину,щоб,управляючи землею,копала її,аж доки сама собі гробу не викопає і не ляже в могилу на віки.Ні! Інакше є

призначення людини.Правда,людина працює в поті чола,терпить і вмирає на те,щоб збудитися до нового життя.

Не сумнівайтеся,браття,в правду нашого воскресення!Гляніть довкола себе! Іде весна.Недавно ми були свідками,як уся природа завмерла під подихом зими.Все вкрилось снігом.Але ось пригріло весняне сонце,земля стала мягкою і з неї повистрілювали різнобарвні квіти.Оце образ нашого воскресення.Промине і наша весна - молодість,настане літо - дозрілий наш вік.Промине й наше літо,настане осінь - старість.Покинуть нас сили,прийде зима - наша смерть.І зложать нас до гробу.Але чи на віки? Ні,браття! Та сама сила,яка воскрешає природу,воскресить і нас.

Отже радуймось і веселімся,бо так як Христос воскрес,так воскреснемо й ми.Все на світі триває дуже коротко.Скоро промине все те,що є сумне і прикре,і буде нам звернене у формі радости Смуток наш у радість обернеться.Як без болю нема материнства, нема радости матері,так без трудів та посвяти нема перемоги.

II. Наше воскресення згідно з наукою Церкви відбудеться в дні страшного суду.Тоді на голос ангельських труб встануть мертві з гробів.

Є багато людей,що вмерли в ласці Божій,однак своїх гріхів не відпокутували.Гріх - це завелика образа Бога,щоб людина могла за короткий час свого життя відпокутувати кару.Тому Христос,говорячи про кару на другому світі,розрізняє дві вязниці. Одна,в якій кара буде вічна,звідки не буде можна вийти,це пекло."А непотрібного слугу вкиньте в тьму кромішню;там буде плач і скрегіт зубів"/Мат.25,30/.Друга вязниця ,в якій будуть кари до часу, звідки можна буде вийти,але аж тоді,коли душа сплатить свій довг: "...а слуга всадив тебе у вязницю.Кажу тобі:не вийдеш звідси,поки останнього мідяка не віддаш"/Лука 12,59/.

Душі в чистилищі дуже нещасливі.Терплять вони подвійну кару: кару вогню і кару втрати Бога.

Дорогий брате! Спробуй потримати руку над вогнем розпаленої свічки і не тримай її в огні,лише в огрітому повітрі.Чи зможеш тримати руку в тій горячі впродовж одного "Богородице Діво"? Який буде біль,коли вложиш руку в огонь! Гляди,сонце віддалене від нас 20 міліонів миль,а проте як той вогонь сонця з такої віддалі пече.Що сталось би з людиною,коли б у тому вогні сонця її занурено? Але вогонь сонця - це вогонь доброти,це благословенний вогонь,що дає життя усьому світові.А вогонь чистилища - це вогонь кари.

Дехто нарікає на життєві терпіння,а не здає собі справи,що вони гасять вогонь чистилища.Краще відпокутувати гріхи земськими терпіннями,як відпокутовувати їх терпіннями чистилища.

Друга кара,що її мусять перетерпіти душі в чистилищі,це втрата Бога.Ми цієї кари тут докладно не розуміємо,хоча вона найстрашніша.Наша душа в цьому житті якби у вязниці,замкнена в тілі,не відчуває туги за Богом у такій мірі,як її відчуємо в чистилищі.Метелик,хоча з природи призначений для лету,як довго він є гусеницею,не відчуває бажання лету,але коли з гусениці переміниться в метелика,тоді рветься до лету.Так само мається справа і з нами.Як довго душа замкнена в нашому тілі,наче б той метелик у куклі,так довго не відчуваємо туги за Богом,а деяким людям навіть смішним видається тужити за Богом.Щойно по нашій смерті, коли душа покине тіло,вона всім своїм єством стане рватися до Бога.Але тут почує слова:"Пожди,це час,що тут і там є плями гріха на тобі;мусиш очиститися,іди в огонь".

Браття! Оце змагання душі до Бога,а рівночасно заборона того Бога оглядати є найбільшим терпінням душі.Ту кару можуть частинно зрозуміти й відчути ті,що в своєму житті за кимось тужили. Мати,що втратила свою кохану дитину,чим більше ту дитину любила,

тим більший біль стискає її серце по її втраті.Бідні ті душі в чистилищі! Самі собі помогти не можуть,бо час заслуг проминув, а настав час заплати.Пити мусять чашу терпіння до самого дна.

Але поцо я в дні радости,в дні Христового Воскресення,згадую про терпіння душі у чистилищі?Поцо я в тому радісному часі,про який говорить св.Письмо:"Сей день,що сотворив Його Господь,радуймося в нім і веселімся"./Пс.117,ст.24/,згадую про терплячі душі в чистилищі? Чому каламучу радість Христового Воскресення? Тому,щоб нашу радість ми злучили з ділом милосердя. Щоб у тому радісному дні ми не забували на тих,що відійшли від нас.Тому наша Церква xxxxxє держиться практики,що у великодному часі згадує померлих.Той звичай Церкви набирає свого специфічного чару на наших землях.Здається,що бачимо нарід,як вийшов з процесією на цвинтар;здається,що бачимо,як біля кожного гробу сидить гурток людей та жде священика.Так нам лише здається,бо могили наших покійників далеко від нас.Даремно вони будуть нас ожидати.Однак і тут,у цій табоговій церкві,можемо виконати свій обовязок супроти них.

Не можемо,але мусимо,бо цього домагається в першій мірі Господь.Господь справді справедливий і карає за гріх,але Він і милосердний і хоче,щоб ми наче б вирвали з рук справедливости Божої караючий бич.Він хоче,щоб ми були милосердні, і тому грозить устами апостола Якова:" Бо суд без милосердя тому,хто не зробив милосердя"/Яків 2,13/.Кому ж маємо показати більше милосердя,як не душам у чистилищі? Бо найменші кари чистилища перевищають найбільші кари на землі.

Одна черниця дістала доручення покинути свій дотепорішній осідок,бо мала в другому манастирі заступати хвору сестру.На прощання сказала до неї настоятелька:"По моїй смерті молися за мене".По якомусь часі вмерла та настоятелька,а сестра забула на прохання колишньої своєї настоятельки.Пів року по смерті настоятельки та сестра,входячи до пивниці,запримітила постать черниці.Постать зблизилась до неї,доторкнулась її рамени і сказала: "Молися за мене,бо терплю",і зникла.Страшний біль відчула сестра черниця,втратила память і впала на долівку.Знайшли її пізніше в пивниці,а на рамені мала випалений відтиск пятьох пальців.

Браття! Молімся за померші душі в чистилищі.Милосердимося над бідними хворими,є навіть товариство охорони звірят,а як мало присвячуємо душам у чистилищі! Будьмо милосердні для них,бо інакше буде суд без милосердя.

Та не тільки приказ Божий,але й любов вимагає,щоб ми помагали душам у чистилищі.Дорогий брате,твої родичі,браття чи сестри,що відійшли з цього світу,неодно добро тобі вчинили.Родичі дали тобі виховання і випровадили тебе в люди.Браття чи сестри залишили може тобі неодну річ,яка ще й сьогодні приносить тобі користь.На жаль,багато з них завелось,бо бо довіряли тобі.Тимчасом іде рік за роком,і гроби вже й позападались,кості спорохнявіли, а душі в чистилищі терплять страшні муки й даремно чекають твоєї помочі. Там з полуміні чистилища кличе твій батько,що тебе виховав,що тяжко стільки літ на тебе працював,нераз устам своїм відмовив з любови до тебе.Там з полумя чистилища кличе до тебе твоя мати,що тебе серед болів породила,що викормила тебе своїми грудьми,що,похилена над колискою,берегла тебе,як зіниці в оці.Може та мати якраз через тебе терпить,бо в труді і праці для тебе,своєї дитини,забувала Бога.Сьогодні вона кличе:"Сину, донько,чому ви так скоро на мене забули?" Там з вогню чистилища кличе помочі жінка та домагається помочі від свого чоловіка,від того чоловіка,до якого з любови нераз і Бога ображала.

Ті всі душі для нас найближчі - други,знайомі,всі вони просять помочі.І був би найгіршим невдячником той,хто відмовив би

їм помочі.Тому сказав один:"Коли б я мав майно і дарував його негідному спадкоємцеві,а той замість бути вдячним,забув би на мою душу,тоді я закликав би до Бога:"Господи,пусти мене хоч на пять хвилин на землю,нехай діткнуся його обличчя,нехай випалю йому знак на лиці,щоб знав,що через його невдячність терплю".

Дорогі браття! В нинішньому дні світлого празника Воскресення Христового,в дні радости,не забуваймо на тих,що відійшли від нас! Збережім цей староукраїнський звичай молитися за предків,докажім, що і тут,на чужині,той гарний звичай не перевівся між нами.Нехай сьогоднішній день,день нашого празника,буде празником для душ у чистилищі! Нехай сьогоднішній день за нашими молитвами покинуть вони місце кари і день радости нашої нехай буде днем їхньої радости! А м і н ь.

НЕДІЛЯ ТОМИНА

Про причини невірства.

I. А коли воскрес Христос та з'явився своїм учням,бракувало між ними апостола Томи.Того апостола,що з великим критицизмом дивився на Христове Воскресення.Не хотів вірити,що Христос Воскрес, доки його сам не побачить.І вісім днів пізніше,коли Тома скептик був уже присутній,знову з'являється Христос.Засоромлений Тома xxx крикнув:"Господь мій і Бог мій".Сказав йому Ісус:"Тому,що побачив мене,Томо,увірив еси:блаженні,що не бачили,а увірили"./Іван 20,28 і 29/.

Дорогі браття! Цими словами Христос діткнув живої рани непроглядного числа душ,що змагаються між собою:"Господи,хотів би я вірити,але коли б то я міг побачити,що Ти,Христос,дійсно існуєш у Тайні Євхаристії,бачити,що Ти є Сином Божим,бачити,що існує душа, позагробове життя та вічна нагорода".Так бідкаються і мучаться душі навіть чесних людей.Мій брате,коби ти,що попав у душевний заколот,згадав на Христові слова:"...Блаженні,що не бачили,а увірили".

Хотів би я вірити і приймати правди віри так природно,з такою наївною простотою,як колись у дитячих роках,коли складала мені руки до молитви моя мати,чи в тому часі,коли сидів у шкільній лавці.Сьогодні не можу так вірити.Що отже маю робити,щоб у своєму серці зберегти віру?

Хто хоче зберегти віру,мусить:

1.Берегтися нерозуміння чи фальшивого розуміння.

2.Мусить мати відвагу супроти розуму і серця.

Що ж маю на думці,коли кажу,що одним із джерел безвірства є нерозуміння?Постараюсь виявнити це прикладом.Оповідають,що Олександер Великий,великий герой і вояк,зайшов до робітні славного маляра. Приглядаючись образам, що справді були архітворами мистецтва,став їх критикувати,мовляв,перспектива невдала,краски недібрані.Ті завваги Олександра Великого свідчили,що він зовсім не розуміється на малярстві.І маляр,слухаючи слів Олександра,відізвався до нього: "Пане,говори дещо тихіше,бо мої хлопці,що розтирають фарби в другій кімнаті,будуть з тебе сміятися".

Ця подія з життя Олександра Великого знаменито характеризує тих людей,що уважають себе за всезнайків,забирають голос у всіх справах,передовсім релігійних,їх критикують,хоча зовсім у тих справах не визнаються.Тому й часто чуємо слова:"Віру не можу узгіднити з наукою,не вірю,бо годі мені це зрозуміти".Але згодом виходить на яву,що в ту правду віри,що її відкидає,чи в неї сумнівається, не вірить,бо зле її розуміє.Іншими словами: н е р о з у м і н н я,фальшиве розуміння правди віри.

Нераз можемо почути,що той чи інший сумнівається в правду непомильности Святішого Отця.Мовляв,не можу повірити,щоб Святіший

Отець, розвязуючи напр. математичну задачу, не міг помилитись. Але чи Церква так розуміє непомильність? Отже нерозуміння. Або інший сумнівається у правду Непорочного Зачаття Пречистої Діви. Мовляв, як може Церква десь подібного вчити, що Пречиста Діва не мала Отця? Але чи на тому полягає правда про Непорочне Зачаття? Чи Церква не святкує окремо свят св. Йоакима і св. Анни, родичів Пречистої Діви? Отже нерозуміння.

Отже мильне розуміння правд віри є причиною сумнівів і захитання у вірі.

Прекрасними прикрасами середньовічних церков є вітражі. Коли глянемо на них іззовні церкви, не бачимо тут ніякої краси, вони видаються нам як без ладу зложені різнокольорові куски скла. Але коли ввійдемо до середини церкви і глянемо знутра, щойно тоді зможемо оцінити красу і будемо соромитись передчасної критики. Так із соромом заверне свій осуд той, хто не заглибивши, що так скажу, віру із нутра, робить цій вірі безпідставні закиди.

Є деякі одиниці, що тратять віру, бо приглядаються сумним карткам історії Церкви. Дорогі браття! Напевно зникло б багато непорозумінь, коли б ми памятали, що хоча Церква є Божою установою, то все ж таки має людську сторінку. Господь справді покликав Церкву до існування, але послуговується людьми і тому не кожна праця в Церкві є совершенна. Чи тому, що захворів лікар, я маю вже стратити довіря до медицини? Коли впродовж двох тисяч літ траплялись в Церкві хвороби, то чи через це маю сказати: Не вірю!

Так історія Церкви має свої темні сторінки, але як мало їх в порівнянні до її світлих сторінок! Тому, хто показує на папу Олександра VI, чи інквізицію, я радив би взяти на увагу великого папу Льва I., Григорія VII, Інокентія VII, чи Льва XIII. Нехай гляне на їхні заслуги для Церкви, людства і культури, а побачить, в чию користь перехилиться вага. Той, хто посуджує Святішу Отця у сторонничості в користь того чи іншого народу, нехай знає, що Святіший Отець, як людина, може бути обманений та змушений до такого чи іншого рішення.

II. Апостол Тома не був недовірком, але належав до тої категорії людей, які у всякій справі поступають дуже обережно, а в ділянці віри держаться засади: "Досліджую, щоб вірити", чи: "Хочу розуміти, щоб вірити". Чи така постава людини супроти віри є правильна? Знаємо, що св. Августин держався цієї засади. Вільно отже і нам поступати згідно з такою засадою. Знання нехай скріпляє нашу віру, а глибока віра нехай показує дорогу в знанні. Бо лише поверховне знання провадить до чорта, а повне провадить завсіди до Бога. Однак в апостола Томи ми добачуємо гіперкритицизм. Це вже похвалити годі. Апостоли переконують його, тішаться, хотять поділитися з ним своєю радістю, тимчасом він відгороджується від них, не реагує на ніякі аргументи. "Тому що я його не бачив, вам так здається; тому, що я його не бачив, Він не воскрес". Такий спосіб думання легко провадить до цілковитого безвірства. Тому його остерігає Христос: "і не будь невірний, а вірний"/Іван 20,27/.

Апостол Тома все досліджував, усе роздроблював. З кожної речі хотів видобути останню тайну, а це в ділянці віри неможливо. Бо що є суттю віри? То, що здаємось на Божий авторитет і приймаємо за правду то, чого не розуміємо. Віра - це велика жертва. Священик щодня приносить Богові жертву. Так і кожний християнин щодня має нагоду зложити Богові жертву, а само те, що має найдорожчого - свій розум - і підпорядкувати його авторитетові Божому. Інакше: мусимо показати відвагу супроти розуму.

Ніхто тому не перечить, що в нашій вірі є такі правди, що їх людський розум зрозуміти не в силі. А в тім і в житті бачимо багато річей, що їх не розуміємо. Але те, що бачимо в Христі задля Божого авторитету, що повірення нам мусить вистачити. Навіть

невіруючому французькому філософові Руссо вирвалося раз таке питання:"Чи це можливе,щоб Той,про котрого розказує Євангелія,не був нічим більше,лиш чоловіком? Якщо життя і смерть Сократа є гідні мудреця,то в Христа мусимо признати життя і смерть Бога".

Дорогі браття!Вояк на війні дуже часто находиться в такому положенні,що ніяк не може зрозуміти доцільности даних йому доручень. А проте наказ вожда мусить бути виконаний,бо в тій хвилині,коли вояк зачинає сумніватися в правдивість слів свого полководця,невідклично вже є програна війна.Так і нам не вільно допустити до того,щоб наша віра в Христа Господа захиталася,бо якщо прийде сумнів у правдивість слів Христових,то ми програли боротьбу життя.

Отже,відваги,відваги проти розуму!Може бути,що наша віра буде наражена на багато спокус,які душею заколибають так,що прийдуть нам гадки:"Що це? Моя віра зачинає хитатися?" Прийдеться вам нераз почути в товаристві з патосом виголошувати пусті,благенькі арґументи,які будуть змагати до того,щоб розвалити оборонні мури нашої віри.Браття! В тому часі треба нам відваги,відваги супроти фальшивого критицизму розуму.

Нам треба відваги супроти серця.Розум покориться перед вірою, коли б віра не вимагала упокорень серця та всього морального життя.Людина радо вірить у те,що любить і чого прагне,але тяжко повірити їй у те,проти чого бунтується зіпсоване серце.Багато людей радо слухають християнської науки,коли б тут була мова про вифлеємську ніч,про ангелів,коли б у тому була лишень поезія та сентиментальний настрій.Але коли почують,що віра ставить перед людиною моральні зобовязання,тоді поступають,як той намісник Фелікс,про якого розказують Апостольські Діянія.

Апостол Павло розповідав Феліксові про Христову науку.Фелікс спочатку радо слухав,але коли Павло став говорити:"... про справедливість і стриманість та про будучий суд,Фелікс злякався і відповів:щодо цього разу іди,догідного ж часу покличу тебе"./Діян.24, 25/.Але вже більше його не закликав.Доки віра вимагала лише розуму,все було в порядку.Коли ж торкнулася моралі,вже тоді не міг вірити.Чому?Тому,бо віра забороняла мати три жінки,що з них одну, Друзиму,він видер законному чоловікові.

Те саме повторяється і тепер.Коли багно неморальности розлиється в твоєму серці,не жалійся,що маєш слабу віру.,бо до твого мозку підносяться маляричні випади твого зіпсованого,забагненого серця.Ніхто не перечить трудним фізичним тезам,хоч у фізиці є багато такого,що не кожний в силі збагнути.Чому? Бо вони нікому не шкодять,бо вони відносяться лише до розуму,не заторкують ні серця ні життя.А віра накладає поводи на людські пристрасті,наказує присмирити змисли.

Ось тому,хоч усі люди знають арґументи,які доказують,що Господь є,що є життя поза гробом,а проте ті арґументи одні приймають, а інші відкидають.Приймають люди прості,а заперечують собі деякі люди вчені.Є люди прості,що не мають віри,і є люди вчені,що сильно вірять.Все це залежить від того,чи мають вони відвагу супроти серця,чи її не мають.

Кілька років тому був я в горах і сидів самітно серед ланцюга шпилів гір та глядів на хвилі гірського потічка,що тисячами блесків мінився в золотих промінннях сонця,то знову глядів на вершки гір,що горіли порпурою заграви заходячого сонця.В тому часі підійшли до мене два пастухи овець -гуцули.І перебравши від мене далековид,гляділи довкола.Лишень два слова повторяли ті простенькі люди:"Божі чуда,чуда Божі"

Так браття,знаю людей освічених,інтеліґентних,і старших і молодших,що часто моляться в церкві,клякають на обидва коліна,складають руки на коліна і в покорі нахиляють голову перед Богом.Але з другої сторони,знаю простих людей,що з них сміються,і освічених, що їм йу тих насміхах в ненависті до віри помагають.Чому воно

так?Бо одні мають відвагу змусити своє серце до життя згідно з вірою,а інші цієї відваги не мають.Тому правду сказав письменник XIX сторіччя Шатобріян,приймаючи у своїх сальонах філософів і артистів: "Панове,покладіть руку на серце і признайтеся,що ви були б віруючими людьми,коли б вели чисте життя".

Дорогі браття! Може в гурті ваших приятелів,може в тій самій кімнаті,де ти живеш,може навіть у тісному твоєму родинному гуртку є ті нещасні люди,що пірнули в темноту безвірства.Знайте,що до того сумного стану допровадило їх фальшиве розуміння та недостача відваги супроти розуму і серця.Браття,молімся за тих нещасливих наших братів,що втратили віру. А м і н ь.

НЕДІЛЯ МИРОНОСИЦЬ.

Марія Магдалина.

Якщо з нагоди Христового Воскресення треба радіти всім християнам з причини тріюмфу Христа над смертю,то в першій мірі повинні радіти жінки,що в дні Воскресення відограли таку важну ролю. Тому нинішня Євангелія не згадує про апостолів,але хвалить жінок.

Вже підчас Христових страстей завважили ми,що жінки зберегли більш гідну поставу,як апостоли,бо апостоли по схопленні Христа розбіглися на всі сторони,а жінки залишились при Ньому,товаришили Йому в дорозі на Голгофту і відважно стали під хрестом.Свята Євангелія згадує,що на Голгофті були чотири жінки і тільки один мужчина.Видно,що жінки були відважніші,в любові вірніші і до свого Вчителя більш привязані.

Туга за Христом не давала їм спокою,тому зараз вранці в перший день по Пасці біжать вони до гробу,щоб Христове тіло намазати,пахучими олійками.З їхньої розмови видно,що зовсім не рахували на можливість Христового Воскресення.Вони йдуть лишень тому, щоб намазати тіло Христове та зберегти його на довший час від зіпсуття.

Читаючи св.Євангелію,бачимо,що в справах мук Христа та Його Воскресення на перше місце вибивається Марія Магдалина.

1.Марія Магдалина була організаторкою відвідання Христового гробу.Те все,що побожні жінки зробили для Христа,було ділом Марії Магдалини.Її гаряча любов до Учителя впливає на інших і коли щонебудь постановила зробити для Христа,то потрапила й інших жінок до цього діла заохотити.

А коли прийшла з іншими до гробу і побачила гріб отворений і порожній,біжить до апостолів,щоб їх повідомити та заохотити до негайного ділання. Її товаришки не є такі суспільно вироблені.Правда, вони відчувають глибоке зворушення,коли побачили гріб пустим,але не знають,що їм робити.Не здають собі справи з того,що тут треба негайно повідомити мужчин-апостолів і взагалі всіх Христових учнів. Марія Магдалина не тратить голови,але приступає до діла скоро,бо чейже тут іде про Христову справу.

Дорогі браття! Коби то і в нашому суспільстві були такі жінки, які потрапили б з'єднати мужчин для Христової справи байдужих та пхнути до діла! Уявляю собі,якою енергійною ревнителькою Апостольства Молитви чи головою Марійської Дружини,була б Марія Магдалина. Бо направду жінка покликана сьогодні до великої місії.

Дивна байдужість до Божих справ і спасення охопила людські душі.Деякі зовсім стратили охоту до духового життя;сповідь,слухання Служби Божої,щоденна молитва - це речі для неодного тяжкі,немилі. А скільки то таких,які,правда,на Бога не забули,але раді б використати кожну нагоду,щоб звільнити себе від релігійних обовязків! Питали раз одного китайця:"У що ти віриш?""Вірю в те,щоб добре зісти,випити,тепло вдягнутися та довго спати" - відповів китаєць. Скільки ж подібних китайців є серед нас!Тому добре хтось сказав,що сьогодні треба висилати місіонерів до кожного табору,щоб пригадувати своїм землякам обовязки супроти Бога.Але замало вислати місіо-

нера до табору.Треба вислати місіонерів до кожної родини.А хто ж може бути тим місіонером? Жінка! Жінка не легкодушна,але жінка характерна,жінка глибоких релігійних переконань.Жінка,що мала б у собі духа Марії Магдалини!

Тому каже Святіший Отець Пій IX:"Дайте мені добрі і святі жінки,а я вам увесь світ щасливим верну".Так сказав голова і представник усього християнського світу.Не тільки при помочі священиків чи місіонерів,не при помочі довгих конференцій сильних цього світу,але при помочі християнських жінок,освічених світлом чеснот і святістю,обіцяє Христовий Намісник перемогти зіпсований світ.При помочі тих нових апостолів і християнських лицаріц вірить Святіший Отець,що поширить границі Христового царства.

А коли апостоли прийшли до Христового гробу і не знайшли Господа,знову вертаються додому і попадають у цілковиту резиґнацію.Тільки Марія Магдалина не зражується їхнім безділлям,але потішає себе,що Христове тіло все таки віднайде.Вона лишається при гробі,плаче,тужить за своїм Учителем і думає,що Христове тіло або вкрали вороги Христа,щоб Його збещестити,або може огородник переніс тіло в інше місце,бо цей гріб призначений був для Йосифа з Ариматеї.З тугою ще раз заглядає вона до гробу і бачить там двох ангелів,які промовили до неї:"Жінко,чого плачеш?"/Іван 20,13/."Бо взяли мого Господа і не знаю,де Його положили"/Іван 20.13/.Тут запримічуємо,що Марія Магдалина,інакша, як інші жінки,не боїться ангелів.Бо чим для неї ангели,як нема Христа? Оце приклад релігійної жінки,для якої Господь сам вистачає.Яка всюди там,де нема Бога,бачить лишень порожнечу.

Не дізнавшись від ангелів нічого,відвертається від гробу і бачить перед собою мужчину.Вона,думаючи,що це огородник,промовила до Нього:"Пане,коли ти Його взяв,скажи мені,де Його положив,і я візьму Його" /Іван 20,15/.В цих словах Марії Магдалини відразу бачимо спосіб її думання.Бачимо,що всі її думки полонені Христом.Їй видається,що всі повинні знати,що їй іде про Христове Тіло,бо ця справа така важна,що про неї знати повинен кожний.Питає про Тіло Христове,сама готова Його забрати, не числячись з тим,що чейже сама того Тіла не двигне.Коли враз з іншими ішла до гробу,то всі разом у тому часі журилися,хто їм відсуне важкий камінь,а тепер вона вже й сама чується сильною, навіть супроти всякої неможливости.

Тут наглядно бачимо,до чого здібна жінка,які жертви потрапить принести,яких воєнних зобоглзань може підійматись,якщо її серце виповнене любовю.В мужчини ненависть визволяє всі його сили.Жінка потрапить викресати всі свої сили,коли любить.Тому Господь,призначуючи жінку до материнства і рівночасно до тих тягарів і терпінь,що звязані з материнством,обдарував жінку любовю.Отже нема нічого більш проти природи жінки,як факт,що в серці жінки замість любови загніздилася ненависть.

Дорогі браття і сестри! Замість застановлятись над тим,чому Марія Магдалина відразу не пізнала Христа,замість перечитися над тим,чи мала заплакані очі і тому не пізнала,чи може Христос прийняв іншу постать,підкреслимо тут,що Марія Магдалина пізнала Христа по голосі.Христос сказав їй:"Маріє",а вона"Равуні",що значить "Учителю"./Іван 20,16/.І припала Йому до ніг.

Варто застановитися над тим,чому Христос висилає жінку до апостолів,заки їм ще сам покажеться.Бо таке ж післанництво передає і іншим жінкам:Марії,Соломії,Марії Клеоповій та Іванині, жінці Хусовій."Ідіть і скажіть моїм учням і Петрові,що вас очікую в Галилеї,там мене побачите,як це я предсказав"/Матей 28.10/.І в наших часах жінка мусить простувати дорогу Господу

Богові до сердець мужчин та приготовляти ґрунт під засів Божого слова. Вже передше ми згадали, що по думці Святого Отця Пія IX. християнські жінки надаються в першій мірі на борців у боротьбі за християнські ідеали. На око здавалось би, що це річ просто неможлива. Чейже мужчини, а не жінки кермують світом. Так! Але зваживши ті рани й болі, що їх відчуває сьогоднішній світ, коли глянемо на його потреби, то зараз зрозуміємо ролю жінки у рятунку світу. Брак віри, упадок любови, упадок моралі є ранами, що сьогодні болюче ятряться. Ті рани загоїти, ті болі злегчити можуть в немалій мірі жінки. Мужчина відчуває в собі силу, тому й покладається більше на себе. Кермується більше розумом, а тимчасом віра бажає, щоб людина зробила жертву зі своєї гордости, щоб до молитви зложила руки і перед Божим Маєстатом похилила чоло. Віра вимагає упокорення розуму. Проти таких вимог бунтується серце мужчини.

Ви жінки, не відчуваєте трудности супроти вимог релігії і радо приймаєте правди сповиті тайною, бо ваше серце не лякається розуму. Ви, жінки, є в більшій залежности і мусите, часто підчинятися, тому вам не тяжко в гарячій молитві розкрити своє серце перед Богом. Ви, жінки, радо розказуєте про свої переживання, коли знайдете серце, що зуміє вас вислухати. Тому й сповідальниця не є для вас страшною. Ось тому ви, жінки, по прикладу Марії Магдалини ідіть за справу Христову в перших рядах, а за вами підуть мужчини!

Історія розповідає, що один володар облягав твердиню, а коли мешканці твердині не хотіли здатися, розгніваний володар постановив пімсту. Всіх покарає смертю. По якомусь часі твердиня впала, і її оборонці попали в ласку й неласку володаря, що в своєму завзятті рішив підтримувати присяги. Але щоб все таки показатися ласкавим, дозволив всім жінкам вийти з твердині і взяти з собою те, що мають найдорожчого і скільки може двигнути. Яке ж велике було його здивування, коли побачив, що жінки несуть своїх синів, мужів, батьків!

Чому мені ця подія прийшла на думку? Тому, що ви, жінки, коли будете відходити з цього світу і станете перед лицем Бога, вчинили так, як ті благородні жінки, що про них була мова. Добрим своїм прикладом старайтеся привести мужчин до Бога.

Жінки, що про них розповідає сьогоднішня Євангелія, мали повідомити апостолів, що Христа побачать у Галилеї у своїй батьківщині. А ми де Його побачимо? Також у нашій батьківщині, в небі. Сказав: Христос: "Будете мене бачити, бо я живу і ви будете жити". /Іван 14,19/. Так, будемо жити, але не цим марним життям, подібним до завмирання, але життям у повнім цього слова значінні. "Відмолодиться твоє життя, як молодість орла" /Пс. 102,5/. Там вже не буде бруду, ні хворіб, ні каліцтва. Там всі приберуть найідеальнішу форму. Всі дочекаємося правдивого воскресення, і тоді велично: "Христос Воскрес!" вже ніколи не замовкне в наших устах. А м і н ь.

о.Омелян Шараневич.

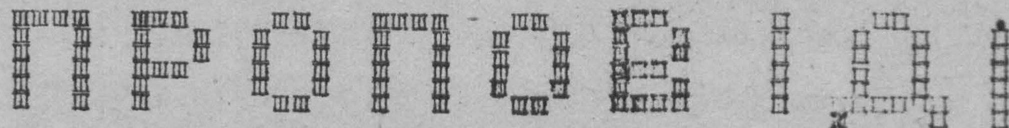

Ч.17/21/ ТРАВЕНЬ 1947, Р-І К ІІІ.

ПЕРША НЕДІЛЯ ТРАВНЯ.

Місяць травень- місяць Марії.

Настав місяць травень,місяць,що в церковному році займає окреме місце.Цей місяць присвячений на славу і честь Божої Матері.

В четвер під вечір розколисалися дзвони усіх церков у всьому католицькому світі.Їх голос понісся на села й міста,на луги й озера, на роздоріжжя шляхів,на ліси та гори і дійшов до кожного закутка землі та став голосити радісну вістку,що прийшов місяць травень,місяць надій та потіхи.Піднялися наші голови і наші серця стали бити живіше. В цих жахливих для нас днях,у днях непевности нашої долі і тривоги за долю наших рідних,приходить до нас тут на чужині місяць травень.

Увесь місяць будемо збиратися у вечірніх годинах перед Престолом Божої Матері.Прийдемо до Неї з тим усім,що нас болить та пригнітає.Одні принесуть тягар своїх гріхів у надії,що в Марії знайдуть помилування та що та предобра Мати,всемогуча Заступниця,збереже їх перед карою справедливого Бога.Інші прийдуть з надією,що в Її предоброму серці знайдуть лік на біль свого серця.І полинуть прохання за здоровя, за збереження від нещасть,за згоду в родині,за потіху у смутку.Рідко хто, а може й ніхто не принесе Їй у дарі благодарних радісних молитов. Рідко хто,а може й ніхто не буде молитися в цьому місяці з розрадуваним серцем.

Та не буде гніватися наша Мати,Небесна Цариця,що частіше з наших уст поплине біль,журба,як радість,що більше принесемо Їй сумних, як радісних молитов.Знає Марія,наша Мати,що важко приходиться нам жити на цій долині сліз.З високого престола Вона бачить,що землю залив потоп нещасть.Вона бачить і нашу нещасливу землю та її синів,що розсіялись по чужині.Однак Вона зуміє висушити море сліз,що розлилось по всьому світі,та обітре й наші сльози.Вона єдина потрапить відсунути ті нещастя,що зависли над нами.Вже на порозі цієї молитовниці питає кожного з нас,з якою просьбою до Неї приходимо.Отже використаймо цей місяць на гарячі молитви до Пречистої Діви! Пречиста Діва - це ж Мати всемогучого Бога і наша Мати.

I.

Як Божа Мати,може випросити у свого Сина все;як наша Мати, розуміє і співчуває з нашим горем.Звідси й виплинає певність,що вислухає наших молитов.Ось тому й називаємо місяць травень місяцем наших надій.

1/Серце Пречистої Діви було насамперед серцем матері для Ісуса Христа.Вона віддала своє серце цілком своєму Синові.Її серце переживало всі ті радості та смутки,що їх переживало Христове серце,починаючи від Різдва й кінчаючи на славному Вознесенні.Той нерозривний звязок Пречистої Діви з Христом ми бачимо наглядно,бо скільки разів шукатимеш Христа,стільки разів знайдеш біля Нього Пречисту.Шукаєш Ісуса в дні Його Різдва.На чиїх руках знаходиш Його в холодній стайні?Глядиш на Христа підчас Його втечі до Єгипту.На чиїх грудях поклав Він свою голову? Входимо до Назаретської хатини.Хто ж то нас вітає?Хто ж турбується про малого Ісуса? Ідемо за Христом у часі Його страстної дороги. Стаємо під хрестом.Кого там бачимо?Вірна була свому Синові аж до Його смерти.Ідемо до Господнього Гробу.На чиїх колінах спочило мертве Христове Тіло? І колись,як наша душа перенесеться до вічної небесної слави,тоді у світлі Христового Престола знайдемо Пречисту Діву,що втішається славою Христа,бо тут на землі терпіла разом з Ним.

Ця лучба Пречистої Діви з Христом віддзеркалюється і в нас самих. Культ Христа повязується з почитанням Пречистої Діви і тому,відмовляючи молитву "Отче Наш",почуваємось неспокійними,доки не відмовимо молитви "Богородице Діво".Здвигаючи в своєму серці святиню Господеві, ставимо в ній престіл Непорочній.Отже хто величає Христа,той величає і Пречисту Діву.

А тепер зважте,чи Небесний Отець може відкинути прохання бідного людства,коли за Нього вставляється Христос.Чейже Христос на потвердження цієї правди сказав:"Коли попросите в імя Моє чого в Отця,дасть вам". /Іван 16,23/.Той же сам Христос не відмовить проханням своєї Матері,з якою вязали Його тісні взаємини любови,коли Вона вставлятиметься за нас.

Наша Церква вчить,що Святі своїми молитвами можуть зробити для нас дуже багато.Їхні просьби мають перед Богом велику вартість,тому ми повинні благати їх помочі.Ця наука спірається на св.Письмі.Праведний Йов молився за свої діти,щоб були побожними та не грішили.І Бог вислухав його молитву.Авраам молився за мешканців Содоми і своєю молитвою виєднав у Бога те,що коли бодай 10 праведників буде в тому місті,Господь його не погубить.Що ж,коли й 10 праведників там не було...Мойсей молився за свій нарід і Господь вислухав його молитву та дозволив,не зважаючи на безнастанні бунти серед того народу,оглядати обіцяну землю.Св.Стефан молився за молодця Савла,що кидав на нього камінням,і випросив для нього стільки ласк у Бога,що той молодець Савло,пізніший апостол Павло, став апостолом народів і терпів за Христа більше,як інші апостоли.

Але не всі Святі є однаково святими.Не всі Святі однаково близькі Господеві.Як зорі на небі одні світять ясніше,інші слабше,так і слава Святих на небі не однакова,тому їх молитви не всі мають однакову силу.

Найсвятішою поміж Святими є Пречиста Діва Марія.Ніхто з ангелів і Святих Їй не дорівнює.І коли б ми навіть злучили славу й силу всіх Святих,то та слава не дорівняла б славі Марії.Чейже Вона Мати самого Бога. Чи ж Господь не вислухав би Її молитов?На основі цієї успішности заступництва Пречистої Діви наші стихирі називають Пречисту"ручкою всезлатою".Вона наче черпає з Божої скарбниці ласки,що їх нам заслужив Христос.Ми власною своєю рукою не можемо зачерпнути стільки ласк,що Пречиста Діва,бо ми грішні сотворіння і нічого не маємо такого,що могло б спонукати Бога обдарувати нас ласками.З другої сторони,як люди немічного ума,не знаємо,які ласки для нашого духового життя найліпше придаються.

Папа Юлій II.був великим любимцем мистецтва.Він постановив здвигнути в Римі храм у честь Пресв.Трійці.Виконання пляну доручив одному архітектові.По якомусь часі архітект переслав пляни своїм 6-річним сином. Плани подобалися папі і він взяв хлопця за руку й казав йому зачеркнути долонею стільки золота,скільки йому вдасться рукою загорнути.Хлопець глянув на золото і сказав:"Святіший Отче,загорніть за мене золото, бо маєте більшу руку".

Дорогі браття! В цьому місяці травні просім Пречисту Діву,щоб Вона, "ручка всезлатая",зачерпнула своєю рукою ласк для нас.Вона має велику руку і якщо Вона зачерпне,будемо напевно добре обдаровані.Бо Вона Божа Мати і Її молитви у Бога можуть багато.

2/ Пречиста Діва є не тільки Матірю Божою і через це може нам помогти,але Вона,як ми про це вже згадали,є Мати наша,а матері не є байдужі на біль та горе дитини.

Цю правду,що Пречиста є нашою Матірю,проголосив Христос у своїй останній проповіді на хресті.Коли наш Божественний Спаситель завис між небом та землею,коли з роздертих ран спливала по хресті кров і тихо падала на землю,в тому часі,коли Христос відчував ще внутрішній біль-самотність,Він наче б забуває на себе.Всі Його думки зайняті долею людства.Він бачить під хрестом свою Матір і св.апостола Івана,що по думці Отців Церкви репрезентував усе людство. І Христос звернувся до своєї Матері та промовив:"Жінко,це син Твій",Показуючи на свою Матір, сказав апостолові Іванові:"Це Мати твоя".І хоча Пречиста Діва була Матірю людей вже від свого Благовіщення,то тут Христос вже офіційно проголошує цю правду.

Коли Господь дає кому якийсь уряд чи доручення,дає йому силу й ласку це доручення виконати.Назначуючи Мойсея провідником ізраїльського

народу,що мав цей нарід випровадити з неволі,дав йому чудотворну палицю,що при її помочі він робив чуда.Вибираючи Давида царем,дав йому силу побороти Голіята.Призначуючи Соломона будівничим храму в Єрусалимі, обдарував його великою мудрістю.Так і Пречисту Діву,вибираючи нашою Матірю,влив у Її серце материнську любов,щоб Вона могла якслід виконувати обовязки матері супроти нас.

Добра мати любить свою дитину.Поети всіх сторіч і народів присвячували і присвячують материнській любові тисячі своїх творів,малярі старалися цю материнську любов представити у своїх образах,але останнього слова про материнську любов ще досі ніхто не сказав.Однак серце земської матері скоріше чи пізніше розсиплеться в порох.Є також і такі умовини, в яких материнське серце своїй дитині помогти ніяк не може.Серце Пречистої Діви завсіди живе і в кожній ситуації нам,дітям може помогти.

В місяці травні збільшім наші молитви,а наші серця нехай наповняться довіррям! Бо ж одною з головних прикмет дитини є довіря до своєї матері. Якщо дитині загрожує нещастя,до кого ж вона біжить,до кого тулиться?До матері,бо знає,що біля неї знайде захист та опіку.З таким дитячим довірям і ми прибігаємо до нашої Небесної Матері! Представмо всі наші смутки,всі наші болі.У днях нашої скорботи кличмо:"Мати,потіш,Мати,випроси, Мати Маріє,причинися за нами!"

II.

Місяць травень - це не лише місяць наших надій,але й місяць нашої потіхи.Наша Мати Церква,назначуючи місяць травень місяцем Пречистої Діви,наказує,правда,скріпити наші молитви до Неї,але ставить до нас також ще й іншу вимогу,наказує наслідувати чесноти Пречистої Діви та в цих чеснотах вправлятися.Молитва навіть з довірям до Пречистої Діви не вичерпує вповні культу до Неї.Ми маємо витворити в житті таку атмосферу, в якій Пречиста почувалась би добре,бачила наші гадки,слова та діла і не гіршилась би ними,бо вони повинні бути відбиткою думок,слів та діл Марії.Отже маємо,наслідуючи Її чесноти,витворити марійську атмосферу.

Пречиста Діва може бути для нас прикладом покори,глибокої віри. Ми можемо наслідувати Її в користуванні Божими ласками,але якщо місяць травень має бути для нас місяцем потіхи,то,здається,не буде від речі,коли приглянемось,як Пречиста Діва переносила терпіння.Постава Пречистої Діви в терпінні нехай буде для нас взором і рівночасно підпорою!

Дорогі браття! Дві справи граються з людським серцем і змагаються за його опанування - розкіш і біль. У серці Пречистої Діви не було місця для розкоші,бо Її серце було завсіди чисте,несплямлене ніяким грішним пожаданням.Тому в Її серці було більше місця на біль,на терпіння.

Дуже помилявся б той,хто думав би,що Пречиста Діва терпіла щойно в часі мук Христа.Все Її життя від благовіщення аж до смерти є одним пасмом терпіння.Ще в Єрусалимському храмі,коли принесла 40-денне дитятко пожертвувати Богові,сказав до Неї Симеон Богоприємець старець:"... а Тобі самій душу перейде меч..."/Лука 2,35/.Вона добре розуміла ці слова.Вона знала,що має виховати Христа не для себе,але на муки і смерть. Тридцять три роки стояла ця думка перед Її очима.Тридцять три роки тривало це болісне очікування,а проте Вона не захиталася,але готова була скласти в жертві Того,що був найдорожчим Її скарбом.Ось витривалість і незахитанність у терпінні.

Прийшла хвилина жертви.Спаситель,знаючи,що незабаром має початися хвилина Його муки,прощається з Матірю.Кожна розлука є прикра.Але розлука Матері з Сином,про якого Вона знає,що Він більше вже не повернеться і помре,є дуже болюча.Пречиста Діва знала,що свого Сина Вона вже більше на волі не побачить.Побачить Його,але тоді,коли Він буде нести хрест.Вона не стримує свого Сина,бо знає,що така є воля Небесного Отця. Оце знову доказ залізної витривалости в терпінні.

Від нагих скель-гір Голготи відбивається глухий гомін.Це прибивають цвяхами руки й ноги Ісуса до хреста.Підносять хрест угору і спускають у яму.Все тіло стряслося,рани поширились і кров потекла течіями по хресті.Здається,що тут Пречиста захитається.Але ні,святе Письмо виразно говорить:"Марія стояла під хрестом".Дивна Вона у своєму терпінні; стояла,бо знала,що та жертва конечна для людей.

Коли ж зблизився вечір,прийшов Йосиф з Ариматеї і Нікодим і зняли тіло Ісусове з хреста та віддали Його Пречистій Діві. І Вона притулила мертве,зранене Тіло свого Сина до свого материнського серця.Вона,многострадальна Мати,буде вічним памятником,що буде говорити:"Ви всі,що йдете шляхом терпіння,глядіть,чи є де більший біль,як біль Її!"

Дорогі браття! Живемо у вийнятково важких часах.Тому не можемо зректися потіхи від страдальної Матері,але послуговуючися словами святого Письма,скажім до Неї:"Залишися з нами,бо вечоріє і нахилився вже день..."/Лука 24,29/.

Справді;на світі витворилась ситуація,подібна до навечеря Великої Пятниці.Свобода духа спутана,бо кожний мусить думати категоріями того,хто сильніший;спутана теж справедливість і свобода людини,а Син Божий забитий у серцях багатьох людей.Настав сумерк побожности,сумерк добрих обичаїв,сумерк правдивої культури.Але залишилась нам,як у ту першу страстну пятницю,страдальна Божа Мати,що стояла під хрестом. Страдальна Мати залишилася з нами дальше,хоча б лише з огляду на ті міліони невинно терплячих людей,щоб пригадати їм,що й Вона терпіла невинно,Вона,Непорочна,Найсвятіша!

Так,дорогі браття! Пречиста Діва вчить нас способу терпіння.Вона тішилася,що може брати участь у спасенних терпіннях свого Сина. То була Її честь,що Христос,Її Син,дозволив Їй брати участь у тому, що сам міг виконати.Та сама честь чекає кожного з нас,бо й нас запрошує апостол бути учасниками в терпінні Спасителя.По словам апостола Павла ми на власному тілі маємо доповнити те,чого бракувало терпінням Христа.Коли б ми захотіли застановитися над значінням цих слів,ми не відхрещувались би тоді від терпінь та не проклинали своєї гіркої долі.Не будьмо подібні до тих цвітів,що то,коли світить сонце,стоять гордо,але коли воно зайде,стулюють свої платочки і схиляють додолу свої зівялі головки.Пречиста Діва,що стояла під хрестом,нехай буде для нас завжди прикладом.Глядячи на Неї, зможемо мовчазно й гідно пройти важкий шлях нашого великого терпіння.

Так,задивлені в постать нашої многострадальної Матері,витворимо архітвір сильного,непохитного характеру,що не заломиться під тягарем навіть найважчих терпінь.Памятаймо,що терпіння - це мистецьке діяння Бога на мармурі нашої душі.Навіть і мармур хотів би зойкнути під ударами долота різьбаря,коли аж сиплються іскри.Але як би на це оглядався різьбар,то чи міг би він створити з мармуру архітвір? І Господь,вдаряючи молотами терпіння в людей,хоче викресати в нас архітвори сильних,твердих,непохитних характерів.Терпіння не мусимо шукати,воно приходить само.Іде тільки про те,щоб глянути йому сміливо в очі.Нехай Пречиста Многострадальна Мати нам у цьому допоможе! А м і н ь.

НЕДІЛЯ САМАРЯНКИ.

Про світське Апостольство.

Нашому Спасителеві прийшлося йти попри самарійське місто Сіхар. Самаряни – це було по-части жидівське племя, але тому, що жили далеко від Єрусалиму, осередку Божого культу, релегійність стала в них підупадати; а ще коли вони стали стикатися з поганами, тоді почали заникати у них і рештки релігійности та віри в одного Бога. Землею тих самарян переходив Христос. Сонце пекло, дорога була далека. Христос сів у тіні дерев при криниці Якова, щоб відпочити; апостоли пішли до міста купити їду. В тому часі прийшла одна жінка, самарянка, щоб зачерпнути води, і Христос почав з нею розмову. Він розкрив усе її минуле, виявив усі її гріхи і самарянка пізнала, що Христос – це не лише незвичайна людина, мудрець, але таки сам Месія, сам Спаситель. Самарянка чимскоріше кидає свій дзбан і біжить до міста до своїх свояків, знайомих, приятелів, щоб їх повідомити, що вона мала щастя бачити Спасителя, на Якого вже давно чекає увесь людський рід. Мало того: вона заохочує, намовляє, щоб усі йшли до Христа, щоб усі послухали Його науки. Вона не вдоволяється тим, що сама пізнала Христа, почула Його науку і навернулась. Вона дбає також і про інших. Вона хоче, щоб усі мешканці міста Сіхар пізнали Спасителя, почули Його науку і навернулися так, як і вона.

Цей обовязок, що його так гарно виконала самарянська жінка, тяжить також на кожному з нас. Замало є дбати виключно лише про власну душу, замало є замкнутися самому в собі і дбати тільки про те, щоб самому виконати релігійні практики. З нами живуть і інші люди. Одні з них валяються в тяжких гріхах, інші втратили віру в Бога, ще інші віру мають, але живуть так, як би Бога не було. Обовязком кожного християнина є по прикладу жінки-самарянки привести тих людей до Христа, впливати на зміну їхнього життя. Нашим обовязком є стати світськими апостолами.

I.

Апостолування світських людей – це не видумка нинішніх часів, але це обовязок, що тяжить на кожній людині вже від найдавніших часів. Приклади апостолування стрічаємо вже в Старому Завіті.

Сальманасар, асирійський цар, знищив жидівську землю і забрав жидів, як невольників, з собою та поселив їх в асирійській країні. Сумний це був час для жидів. Не було ні святині, ні жертв, нестало і священиків, тому в їх життя вкрадалися поганські звичаї та ідолопоклонство. Тоді Товія, людина глибокої побожности та гарячого серця, жертвує свою працю для народу. Він картає злих, потішає сумуючих, помагає бідним та підносить всіх на дусі. Він працює словом і ділом, щоб підтримати віру в народі. Оце приклад апостольства. Товія виручає священиків, чи радше помагає їм у рятуванні душ.

З Св. Письма Нового Завіту можемо вносити, що кожний християнин, мужчина чи жінка, повинен бути місіонаром та помагати апостолам у ширенні Христового євангелія. Хто цікавий на докази, нехай прочитає собі лист апостола Павла до римлян. Там у 16. главі знайде цілий гурт світських людей, які помагали апостолам у ширенні євангелія, при чому були між ними і чоловіки і жінки.

В Апостольських Діяніях читаємо, що по Петровій проповіді в Єрусалимі навернулося 3.000 людей. Очевидно, ті люди розійшлися по всій жидівській країні, а може зайшли і до чужих країв та несли зі собою світло Христової науки. Отже стали світськими апостолами, бо годі припустити, щоб без співпраці християн могла так скоро поширитися Христова віра.

З історії Церкви знаємо,що перші сторіччя християнства - це були сторіччя великих переслідувань і саме в тих сторіччях бачимо безчисленні ряди світських апостолів,що горіли великою любовю до Христової віри і боронили її з запалом.Знаємо,що св.Анастасія,що жила в тих часах,придбала для Христа 900 душ,в тому числі 200 мужчин і 700 жінок,що їх запалила такою вірою,що один з тих навернених,умираючи за віру,промовив до неї:"Мати,не плач,хоч мені відітнуть голову від тіла,бо мого серця від Христа не відлучать!"

В середньовіччі світським апостольством славився св.Франц Салезій, який своїми солодкими проповідями навернув 70.000 єретиків.

І в нинішніх часах знайдуться люди,що мають у собі багато цього апостольського духа.У Франції жив перед кільканадцяти роками полковник Пакверон,що своїми словами й ділами приніс Христовій Церкві багато добра. Про нього сказав один протестант:"Коли б усі католики були такі,як полк. Пакверон,то вже завтра всі протестанти стали б католиками".Але той полк. говорив завжди:"Не воюймо словами,але жиймо добре,бо добрі діла всі бачать і вони нікого не ображують".Оце Христовий воїн,правдивий світський апостол.

II.

С в і т с ь к е   а п о с т о л ь с т в о - ц е   в и м о г а   н и н і ш н ь о ї   х в и л и н и,тому саме на сьогоднішні часи надаються слова Христові:"Жниво велике,але женців мало,просіть Господа,щоб післав женців на своє жниво".Сьогодні багато говориться про матеріяльну нужду,про голод,що загрожує мілiонам людей.Державні мужі обговорюють справу допомоги на конференціях,у державні бюджети вставляють великі суми на матеріяльну допомогу,однак мало є таких,що їх непокоїла б духова нужда.Правда,голод,що корчить шлунок,домагається негайного заспокоєння,однак заспокоєння потреб духа вимагає від нас таки інтенсивніших зусиль.Коли людина терпить фізично,а духом здорова,то може почувати себе навіть щасливою.Але хто терпить душевно,той радости і щастя в душі не зазнає.

Проте ніхто не заперечить,що сьогодні йде змагання за те,щоб християн зробити глухими на вимоги духа та щоб вони стали не пастирями,але наємниками душі.Нічим не перейматися,нічого для своєї душі не робити, зовсім про неї не памятати - оце головні гасла сьогоднішнього світу. Такі погляди проповідує нині література й мистецтво.Такий погляд підтримує нинішня преса.

З другого ж боку є,що правда,багато християн добрих і ревних,які змагають до освячення своєї власної душі.Але тільки своєї власної.Вони приступають до св.Тайн,вони з насолодою роздумують над правдами віри. На Службі Божій вони слідкують пильно за її ходом,але байдуже дивляться на те,що з усіх усюдів оточує їх духова нужда.Їх не обходить нічого, що ті,з якими вони пристають,і навіть ті,що з ними в одній кімнаті живуть,живуть так,як би Бога не було.

Журба за душі людей упала на рамена священиків.Вони в першій мірі покликані до рятування душ вірних.Однак сьогодні витворилась така ситуація,що священики,залишені своїм власним силам,не можуть вивязатись якслід зі своєї душпастирської праці.Праця священика в таких обставинах,в яких опинилась наша еміграція,дуже важка.

Наші земляки,що опинились на чужині,не встигли присвоїти собі добрих прикмет чужинців,але втягнули в коло своїх думок і діянь саме те, що тут на чужині побачили злого.В першій мірі бруд і неморальність.Вислідом цього є десятки диких подруж,що їх можна стрінути в кожному таборі.Цей гріх нечистоти знайшов собі право громадянства особливо серед української молоді.Хтось мудро сказав,що колись поганський мудрець шукав зі свічкою правдивого мужчини.А тепер зі свічкою треба шукати чистої молодої людини.Таборові відносини,спільне пожиття,спільні кімнати - те все влегшує поширення зарази неморальности.

Крім цього гріха нечистоти розпаношився серед наших людей гріх проти віри.Про очевидне безбожництво тут не можна говорити.Мало є серед нас таких,що зірвали зовсім звязок з Богом,зате є дуже багато таких, що живуть так,як би Бога не було.Ніхто ніколи тих людей не бачить у церкві,ніхто й ніколи не бачив їх,щоб клячали біля сповідальниці,в їхній хаті ніколи не чути молитви.Думки тих людей обертаються тільки довкола справ матеріяльних,у них є дивна жадоба тут на еміграції розбагатіти.

Є ще інші,що в недавній воєнній заверюсі зазнали родинної трагедії, а опинившись на чужині,попали в апатію та пригноблення;огірчені до своїх і чужих,вони знають одне:нарікають.Коли ж хто підійде до них з добрим словом,вони відкривають широко очі і дивуються,що є ще хтось,що має для ближнього ласкаве слово.

Серед таких відносин стає душпастир,щоб виконувати свою працю та рятувати душі.Дуже добре сказав один зі священиків,що душпастиреві приходиться сьогодні працювати не у винниці Христовій,але в Божих каменоломах.Кожний душпастир свідомий того,які труднощі він має у своїй праці,тому оглядається за помічниками.Де шукати помочі? По Бозі на вас, дорогі браття,можемо покладати свою надію.Без помочі світських людей наше душпастирство не осягне потрібного успіху.Всі ми є членами одного тіла,якого головою є Христос.Як у тілі здорові члени намагаються спільно врятувати члени хворі,так і ми всі,священики й вірні повинні рятувати слабі,студені душі.

Не думайте,дорогі браття,що співпраця світських зі священиками належить до доброї волі.Ні! Це обовязок,що його на нас усіх накладає Христос,бо сказав:"Хто не зі Мною,той проти Мене;і хто не збирає зі Мною, розтрачує"/Мат.12,30/.Збирати з Христом - значить рятувати душі.Бо ж Він на це прийшов на світ.Отже всі мужчини та жінки,старші й молодші, вчені й невчені,всі без різниці покликані до співдіяння зі священиками, і нікому не вільно звільнюватися від цього обовязку,нікому не вільно оправдуватися словами братовбивника Каїна,що сказав:"Чи я сторож свого брата?" /І.Мойс.4.гл./.Затямимо собі добре,що на Страшному Суді спитає нас Син Божий,як колись Господь питав Каїна:"Де твій брат Авель?" Де душа твого брата,що її ти міг рятувати,а не хотів!

Дорогі браття! Ми пізнали,що світське апостольство освячене традицією,бо приклади апостольства стрічаємо вже від найдавніших часів.Ми пізнали,що світське апостольство - це вимога нинішньої хвилини та що священики увесь успіх своєї праці узалежнюють від вашої допомоги.Вкінці ми пізнали,що світське апостольство - це не добра воля,але це наш обовязок.

В різний спосіб можна апостолувати.Серед великого числа способів апостолування згадаємо лише кілька.

А п о с т о л ь с т в о д о б р о ї п р е с и.Язик - це вогонь. Але вогонь шкодить лише тоді,коли його роздують.Так і людське слово.Доки людина воює словом,може зашкодити тим,що близько неї.Не зашкодить тим людям,що ще не жиють.Як говориш слова хочби й найбільш погані, то зіпсуєш тільки того,котрий тебе слухає,але не згіршиш того,що живе на другій земській півкулі,або буде жити щойно за сто років.Чому? Бо він твоїх слів не буде чути.Однак людина має спосіб,що своє слово потрапить так роздути,що воно долетить аж на другу земську півкулю і може дійти аж до грядучих поколінь.Що ж це за спосіб? Нехай цей людський язик озброїться в папір та перо,нехай своє слово покладе у книжку чи часопис і пустить у світ, - то це слово понесеться в далекі краї і намовить до доброго або згіршить тих,що їх словом згіршити чи намовити до добра не було можна.

Нині багато пишуть,багато друкують,і навіть серед нас,відбитих від Рідного Краю,появилося багато видань.Ми створили тут на чужині свою пресу.Друковане рідне слово - це один з найважніших здобутків української еміграції.Але памятаймо,що при помочі друкованого слова промовляють до нас одиниці різних характерів та різних поглядів.Промовляє до нас людина чесна,характерна - то її слово будує,підносить нас. Але буває,що в твої руки попаде часопис чи книжка,що їх писала людина,в яку вже від дитинства вщіпляли ненависть до всього,що Боже та святе.Буває,що в твої руки попаде книжка,якої автор убирає гріх нечистоти в гарну гру слів.На око здається,що не грозить небезпека.Книжка цікаво написана,часопис дешевий,роздають навіть безплатно - чому б не заглянути,чому не прочитати?Тимчасом у тому друкованому слові скривається їдь,що затроює змисли і серце.

Отже будьмо осторожні! Але осторожність не вистачає.Якщо ти направду християнин,то будеш підтримувати й поширювати тільки добру книжку і добрий часопис.І не тільки сам станеш передплатником того часопису, що стоїть направду на християнському ґрунті,але будеш старатися заохотити й інших,щоб той часопис читали.В такий спосіб виконуватимеш обовязки апостола доброї преси.

А п о с т о л ь с т в о   д о б р о г о   п р и к л а д у. Дорогі браття! Чому стільки людей зриває звязок з Церквою? Чому стільки людей глузує і сміється з того, що колись для них було святим? Чому? Бо багато християн виявляє свою віру і побожність лише в церкві, або в тісному гуртку своєї родини. А нинішні часи вимагають, щоб ми зі своїми релігійними поглядами не скривалися, але їх виявляли всюди. Своїм добрим прикладом ми повинні бути наче дороговказом для інших.

Що може зробити добрий приклад, нехай дасть нам свідоцтво така подія: Два други зустрілися в неділю на вулиці. Куди ти ходив?- питає один. - До святої Сповіді і Причастя - відповідає другий. - Як то? - питає перший. То ти вже змінив свої погляди? Ще недавно ти видвигав усякі арґументи проти Церкви і Бога, а нині ти вже приступаєш до Причастя? - Так, змінився. Але ще дивніше, що на мою зміну вплинув один проповідник, який у справах релігійних не промовив до мене ні слова. Проповідником тим була моя дружина. Моя жінка - глибоко релігійна, хоч я був безбожником та з її поглядами не погоджувався. Ми рідко коли говорили про наші обовязки супроти Бога, але коли я сказав слово чи виконав діло, що противилось Божим законам, вона тоді дивилась лагідно на мене. І я розумів, що означає той її погляд. Коли клякала рано чи вечером до молитви, її приклад ділав на мене так, що бували хвилини, що і я хотів клякнути, але мені було стидно. Коли верталася з церкви після св. Причастя, мені здавалося, що її оточує якась вища сила. Тоді видавалась вона мені ще лагіднішою, ще ліпшою. По кількох роках такої тихої проповіді я почав змінятися та забажав полюбити того Бога, Якого полюбила вона. І одної днини, коли вона вернулася з церкви, я промовив: "Заведи мене до свого сповідника!" Тепер вже думаю інакше. Ходжу на Службу Божу, часто сповідаюся і чуюся щасливим. Тисячі чоловіків - додав він - навернулись би, коли б мали таких прикладних жінок.

Це велика правда. Тільки через добрий приклад і терпеливість може стати жінка апостолом для свого чоловіка. Буває часом навпаки, що чоловік добрим прикладом і терпеливістю та своєю повагою стає апостолом для жінки. Але в родині найбільше поле до апостольства має все ж таки жінка. Добрий приклад жінки має величезний вплив на чоловіка, на діти, на всіх домашніх.

Є ще один спосіб апостолування, а саме а п о с т о л у в а н н я   п р и   п о м о ч і   м о л и т в и. Можна апостолувати підтримкою та поширюванням доброї преси, Власним добрим прикладом, милосердними ділами, та найважніше апостольство - це молитва. Головне завдання апостольства - це навертання душ. А навернення душі - це діло Божої ласки. А Божу ласку для себе та для інших треба собі випросити. Каже Христос: "Просіть, а дасться вам". /Мат. 7,7/. Тому кожному апостольству повинно товаришити апостольство молитви. Можеш бути апостолом доброї преси, але мусиш молитися. Можеш бути апостолом доброго прикладу, але, щоб твій приклад мав запевнений успіх, мусиш молитися. Можеш бути добрим апостолом милосердя, але кращий доступ до душі ближнього запевнить тобі молитву. Коли наші апостольські діла не мають може потрібного успіху, то це тому, що ми замало молимось, а забагато покладаємось на власні сили. Коли хочемо стати добрими світськими апостолами, мусимо багато молитися. Папа Пій IX. сказав: "Дайте мені армію людей, що ревно моляться, а я вам поверну світ щасливим". Отже не при помочі конференцій, не при помочі збройного виступу хоче завести Святіший Отець лад на світі і вернути людям щастя, але при помочі молитви.

Дорогі браття! Ось так ми коротко перейшли найважніші способи апостолування. Коби ж то ці слова не пішли намарне, коби ж то кожний з вас вибрав собі один зі способів апостолування і в той спосіб став помічником священика в його праці над спасенням душ! Світське апостольство як заплату дає кожному внутрішнє вдоволення. Бо чи ж це не радість, коли вам удасться повернути на шлях праведности бодай одну душу? Може за свій труд не дістанете нагороди тут на землі, та не забуде на вас Христос, що сказав: "Істинно кажу вам, оскільки ви це вчинили одному з тих моїх найменших братів, Мені вчинили." /Мат. 25,40/.   А м і н ь.

НЕДІЛЯ ПРО СЛІПОРОДЖЕНОГО.

Про духову сліпоту.

Після того,як жиди хотіли вкаменувати Христа за Його одверту заяву, що Він Божий Син,Христос вийшов з храму.Але хотів утвердити своїх учнів у правдивості своїх слів,хотів показати,що Він дійсно Божий Син. При дорозі сидів сліпець від уродження.Христос розробив слиною болото з пороху і помазав ним очі сліпому.І після того,як сліпий умився в солоамській купелі,він прозрів.

Дорогі браття! Можемо собі уявити,якою вдякою запалало серце тої людини до Христа,коли він перший раз побачив цей Божий світ.Проявом тої його вдячности є його смілива заява перед фарисеями:"Від століть нечувано,щоб хтось отворив очі сліпому від уродження.Коли б він не був від Бога,не міг би цього робити"./Іван 9,33/.

Ця вдячність сліпця зовсім зрозуміла,бо нема більш нещасливої людини,як сліпий.Різні каліцтва бувають між людьми;але не бачити цього світу,не бачити соняшних променів,жити вічно в темноті - це,здається,найбільш болюче.

Але ще більше нещасливі ті люди,що їх душу огортає темнота.Ще більше нещасливі люди сліпі духово.Сліпими духово є ті,що не хочуть бачити Бога,що втікають від світла Його ласки та жиють у темноті безбожництва. Нещасливі є ті люди,що втікають від світла віри та не хочуть користати з тих добродійств,що їх дає людині віра в Бога.Нещасливі,бо 1/не можуть відповісти на найважніше життєве питання,2/бо не можуть бути морально вартісними людьми,3/бо коли терплять,терплять без потіхи.

I.

Пощо живу на світі? Це дуже важне питання,яке завсіди цікавить людину.Цікавить її до нинішнього дня.Живемо рік за роком,учимося,вибираємо собі звання,закладаємо родину,виховуємо діти,працюємо,терпимо,але пощо те все? Що буде пізніше? Ось важні питання.Відповіді на них не шукай у книгах славних філософів,у мистецтві чи літературі,питай,кого хочеш,і завсіди буде для тебе відповіддю мовчанка.Спитай своєї віри - і почуєш відповідь:Чоловіче,від Бога ти вийшов і до Бога маєш вернутись. Господь вдунув у твоє тіло безсмертну душу і по кількадесятьох роках твого совісного чесного життя душа знову має вернутись до свого Творця. Ось і розвязка найважнішого питання.

Нема нічого дивного в тому,що хто пізнав і полюбив віру,для того вона стає опорою в житті.Нема тут нічого дивного,що перші християни потрапили перетерпіти найбільші муки й переслідування за віру,бо вона розвязує найважливіше питання життя і дає людині щастя.Не диво,що,всупереч диявольській безбожницькій агітації большевиків,наш нарід зберіг віру.Чому? Бо віра зможе ущасливити людину,а присилувати людину до безвірства не можна.Не можна змінити природи душі,що тужить за Богом.

Забери пташеня з гнізда і побачиш,як жалібно квилить воно і кличе свою матір.Для нашої душі Господь є тим теплим гніздом.Відверни квітку від сонця і коли її знову пустиш,вона звернеться до попереднього положення.Господь є сонцем нашої душі.Вийми рибу з води і коли її не будеш тримати ціпко,вона знову кинеться у воду.Для нашої душі Господь такий конечний,як рибі вода.Тому справедливо сказав тому шіснадцять соток років св.Августин:"Неспокійне наше серце,доки не спічне в Бозі".

Отже хто штучно старається вмовити в себе,що Бога нема,хто намагається здавити в собі природній гін віри в Бога,той робить сам себе нещасливим.Не перечу,що є люди,які той гін душі стараються приглушити. Вони живуть так,як би Бога не було.Але людська душа,як той гірський потік,що натрапить часом на запору,затримається на хвилинку в своєму бігу,але коли збереться більше води,він ломить усе,торощить і жене з іще більшою силою вперед. Світові пристрасті й розкоші,або тяжка праця стримали людську душу від Бога,та прийде час,що вона стане рватися з розпукою до Бога,бо побачить ясно,що тут на землі ніщо не може заступити Бога.

Послухайте,що пише Гайне до свого брата на кілька літ перед своєю смертю:"Я гордо підніс чоло проти неба, тому тепер лежу розтовчений як хробак.Слава на висоті Богові! Твій рідний брат Гайнріх".

Я читав оповідання про плач Сагари.Коли в тиху зоряну ніч повіє вітер над морем піску,зерна піску труться об себе і видають тихий протяжний звук.Тоді - кажуть араби - пустиня плаче,вона жаліється,що перемінилася в пустиню,тужить за цвітучими садами і хвилюючим колоссям,що його колись мала,а сьогодні перемінилася в пустиню.

Дорогі браття! Кожна невіруюча людина - це наче б та неврожайна пустиня,хоча на око здається все в порядку.Але прийде час,коли той недовірок заплаче,коли згадає колишні свої щасливі роки,як у серці мав ще віру. Бо те щастя,що його дає віра,не дасться нічим заступити.Віра,розвязуючи найважливіше питання життя,робить і найтяжчі терпіння легкими.

II.

Нещаслива людина без віри,бо позбулась найсильнішої підвалини життя, що робить людину точною і совісною у виконуванні обовязків свого звання.Уявіть собі,браття,що ділось би на цьому світі,якби всі люди втратили віру,якби перестали вірити в Бога,в Божий суд,в заплату й кару поза гробом.Що тоді сталось би?Отже коли нема Бога,то нема ні кари,ні нагороди по смерті.Тому гуляй,чоловіче! Що тут зарвеш,це буде й твоє! Не треба перед ніким відповідати за свої вчинки,а поліція,а право світське - те все легко можна обійти,коби тільки гроші.А сумління? Яке ж може бути сумління,коли нема Бога? Тому того,хто стоїть на перешкоді вживання дібр цього світу,треба безпощадно знищити,брутально усунути з дороги,а на це є різні способи.Хто має гроші,а я не маю,забрати йому силоміць,хоча б прийшлося вжити ножа чи револьвера.Хто має гарну жінку,забрати її собі, а її законного чоловіка усунути зі світу.Вживати дібр оцього світу - оце мета. Як нема Бога і нема життя поза гробом,то нема гризі сумління.

Браття,питаю вас:Чи все людство не стало б стадом диких звірів і нищило б себе доти,поки не пожерло б зовсім? Тому перший президент Америки Вашінґтон сказав:"Віра,релігія та мораль - це підпора всякого ладу й добробуту.Не є приятелем батьківщини той,хто підкопує ці стовпи людського щастя".

А проте нераз приходиться нам чути слова:"Якої я віри і чи взагалі вірю,чи ні, це справа байдужа.Найважніше,щоб бути чесною людиною'.Це вистачає."Людям таких поглядів треба відповісти словами одного французького письменника:"Вистачає очевидно на те,щоб не закінчити життя на шибениці,але не вистачає щоб дістатися до неба."

Не обмежемось відповіддю цього французького письменника,хоча б лише тому,що й ви часом можете стрінутися з такою фразою,тому повинні знати, як на неї відповісти.Коли б дійсно було все одно,якої ми віри,то тоді нам не ясно,чому Ісус Христос стільки терпів.Терпів чейже тому,щоб ми осягнули правдиве розуміння Бога і Його якслід почитали.Треба погодитися з твердженням,що найважнішою річчю є бути чесним.Але ось питання:"Чи невіруюча людина може бути чесною?"

Додумуюся,що в серці у вас:"Певно,що може! Погляньте на цього чи іншого .Знаю певно,що до церкви не ходять,що ніколи не моляться,що сповідалися ще перед вінчанням,а чейже це люди під кожним оглядом чесні!" Може бути,що та чи інша людина нерелігійних поглядів видається нам чесною і характерною.Якщо воно так,то цю свою здогадну чесноту ті люди завдячують релігійному вихованню,що його дістали в дитинстві,а опісля від релігійних практик відступили.Може бути,що релігійне середовище,в якому вони живуть,впливає на них підсвідомо і тому вони уважають свою чесноту за чесноту людині вроджену.

Дорогі браття! Мусимо ствердити факт,що нинішня суспільність ще не зовсім позбулася Бога. 2-тисячне минуле до тої міри напоїло християнськими думками устрій усього нашого життя,що навіть і ті,які думають,що без віри будуть чесними,черпають несвідомо християнські сили до своїх діл. Хоча сонце давно вже зайшло,темнота настає не відразу,бо розпорошені проміння ще довго світять.Хоча правдиве сонце християнства в душі такої людини зайшло,проте його проміння ще таки діють.

А в тім чеснота невіруючої людини обмежується звичайно тільки до зовнішніх проявів чесноти,до збереження зовнішніх приписів доброго виховання,до зберігання того всього,що могло б впровадити її в колізію з правом. Але як виглядає її внутрішня сторінка? Її думки,її діла,доконані в тайні, про що ні світ ні люди нічого не знають? Однак очі Всемогучого Бога проникають всі тайни, і бачать,що під зовнішньою чеснотою скривається гній та сміття.

Коли говоримо про мораль невіруючої людини,то мусимо тут зазначити, що життя направду моральне здобувається лише боротьбою.Цю правду представив один школяр словами:"Чому воно так,що зле є бути добрим,а добре є бути злим?" Кому бракує релігійного життя,тому забракне сили,яка підтримує людину на дорозі чесности.Без віри,коли матеріяльні злидні упадуть на людину,вона не зможе побороти спокусу до користей проти права.Коли в імя чесноти треба принести жертву,вся чеснота невіруючої людини валиться.

Один подорожній,що їхав літаком з Відня до Італії,розповідав таке: Коли літак летів над горами Альпами,він стрінув могутнього алпейського орла.Великий птах якби збентежений глядів на свого суперника,потім підлетів ближче,приглянувся і з погордою відлетів.Здається,якби той орел міг говорити,то промовив би:"гляди,чоловіче,куди ти дістався! Аж у моє царство! Але ти так довго тут залишишся,як довго світить сонце і спокійне повітря.Коли ж зірветься буря і прийде сніжна замітіль,ти,чоловіче,не втримаєшся в цих повітряних просторах і впадеш на землю враз зі своєю машиною".І людина без віри так довго втримається на висоті моралі,як доцго її життя пливе спокійно.Коли ж прийде хуртовина спокус, вона падає.Падає,і то дуже низько.

III.

Нещаслива та людина,що не вірить,бо коли терпить,терпить без потіхи.

Нема життя без терпіння.Жити значить то само,що терпіти.Тому можна сказати разом з Пророком:"Тяжке ярмо на Адамових синів,смерть,кров,голод,меч і насилля".Для віруючої людини терпіння є,щоправда,тягарем,але вона потрапить перенести їх зі свідомістю,що їх зіслав Господь.

Страшна буря на морі кидала кораблем мов мячем.Перестрашені подорожні ломили руки.Палубу корабля заливали гори хвиль,стіни корабля несамовито тріщали.В загальному перестраху тільки малий хлопець бавився спокійно в каюті."Чому маю боятися? Чейже мій батько кермує кораблем!" Так і релігійна людина серед терпінь та досвідів здає собі справу з того,що Небесний Отець має керму її життя.І знаючи це,ніякий удар долі її не зломить.Ця свідомість Божої опіки є для віруючої людини підтримкою навіть тоді,коли на людей малої віри впаде розпука.

Бувають в людському житті години,коли людина відвертається з обридженням від усіх,а земля видається їй багном.Страшне розчарування мулить у тому часі душу.Її шарпають почування загального огірчення.Людина шукала за щастям,проте його не знайшла."То пощо ж я властиво народився на світ?" - питає себе."Що з того кому прийшло,що я народився на світ?" Такі хвилини приходять нераз на людину в житті.І хто не має в серці Бога,не перенесе терпіння.Нещаслива людина без віри,бо в терпінні немає потіхи в Бозі.Наполеон у своєму горі на острові св.Олени шукав потіхи в євангелії,значить:у релігії.А великий німецький поет Гете каже,що віра - то капітал,зібраний в наших спокійних часах.З його проценту живемо в часі терпіння.

Невіруюча людина дивиться на те,як люди в неділі і свята ідуть до церкви,як радіють у більших святочних днях.Вона тієї радости не зазнає. Але все таки може це перетерпіти.Розколишуться дзвони в дні Воскресення,та для невіруючого їх звук не має ніякого значіння і це він переживе. Але оце він стоїть над свіжою могилою.За хвилину мають прикрити його померлу жінку.Тоді в невіруючої людини зроджується страшна гадка:"А коли я перемінюся в кості і порох,що дальше буде зі мною?" Це питання не дає йому спокою.Хотів би втекти,затулити вуха,щоб не чути його.А за хвилину неспокійний.Дивиться на цей світ,що так доцільно уладжений, на людське життя,що домагається вічности,бо чейже "ніщо"не може бути кінцем усього.Цей внутрішній голос буде для невіруючого безнастанним терпінням.Його буде мучити увесь час сумнів:"А ну ж Господь є?" Отже недовірки цього світу можуть викрикувати проти релігії,як хочуть,можуть сміятися з Бога,як би Його не було,але що вони можуть осягнути? Хіба тільки те,що люди не будуть слухати розуму,але голосу своїх пристрастей,захитаються у своїй вірі та стануть нещасливими людьми.

Послухайте,як колишні християни розуміли терпіння і де бачили потіху.Коли вся Еспанія перейшла була під володіння арабів,вони здвигнули в місті Кордові чудовий мечет.І бажаючи звеличати свої врочистості, привязали ланцюгами до стовпа невільника,еспанського лицаря.А чи знає-

те,що його підтримувало в тій недолі? На камінному стовпі,до якого був прикований,він вишкробав з найбільшим зусиллям знак хреста. Давно пропала потуга арабів в Еспанії.Мечет перемінено в католицьку Церкву,а ще й сьогодні на одному зі стовпів можна оглядати вишкробаний хрест,що з нього колишній лицар черпав відвагу в терпінні.

Щаслива людина,що в серці має віру,бо потрапить терпіти без нарікання і скарги.Бо потрапить вірою перемогти терпіння.Нещаслива людина невіруюча,бо в терпінні не зазнає ніякої потіхи і під його ударами впаде.

Дорогі браття! Дорожіть вашим великим скарбом - вірою! Не дайте собі ні вашим дітям цього скарбу забрати! Глядіть:ми стали дуже бідні,ми стратили все,але багатий той,що в ньому мешкає Господь.Хто втратив майно,втратив багато;хто втратив руку,втратив іще більше;хто ж утратив віру,той дуже нещасливий,бо він утратив усе. А м і н ь.

ПРАЗНИК ХРИСТОВОГО ВОЗНЕСЕННЯ.

Про конечність Христового Воскреення.

" Але я направду вам говорю:Лілше вам,щоб я відійшов" /Іван 16,7/.

Після Воскресення Христа минуло вже 40 днів.Апостоли все ще не розходилися з Єрусалиму,але збиралися в одному домі на молитву,де їм часто з'являвся Христос.

Ось так одного дня зібралися апостоли на молитву.До них прийшов Ісус і давав їм різні науки,а потім вийшов з ними до Витанії на гору Оливну.Тут недавно зачалися були Його муки,тут Юда своїм поцілуєм зрадив Христа.Звідсіля хотів Спаситель піднестися до неба,щоб тут,де передше апостоли бачили пониження Христа,побачили тепер Його славу. Христос ще раз глянув на апостолів,підніс свої руки,поблагословив їх і нагло відступив від них.Небесна ясність била від Нього.Спаситель знявся з землі і почав підноситсь щораз вище і вище,поки перед очима здивованих апостолів не закрила Його ясна хмаринка.А вони стояли непорушно задивлені в небо та побачили двох ангелів у білих ризах.Ангели відізвалися до них:"Мужі галилейські,чого стоїте і дивитеся в небо? Той Ісус,що вознісся від вас на небо,прийде колись так само,як Його ви бачили тепер"! /Діянія 1,11/. Коли ангели це сказали,Христові учні припали до землі і віддали пошану Спасителеві.На Оливній горі ще й тепер показують камінь,з якого мав вознестися Спаситель.На ньому є витиснений слід Христової ноги.

Христос,вступаючи до неба,вступив в оточенні душ,що їх випровадив з аду.Слова царя Давида в Пс.67.19 пояснює св.Єронім так,що Христос звільнив душі праведних,затримані в аді і звязані з Ним вузлами любови впровадив до неба.Були там і наші прародичі,що покутували в аді за первородний гріх.Був там невинний Авель,праведний Ной,богобоязливі патріярхи,пророки,праведні царі і священики.До тієї громади Божих вибранців прилучилися ще й ангельські хори.Всі радісно голосили перемогу Спасителя,а коли зближалися до небесних воріт,неначе б говорили до ангелів, небесних воротарів:"Відкрийте,князі,ваші ворота і відчиняться ворота вічні та ввійде Цар слави"./Пс.23,7/.Хто ж цей Цар слави? - дивуючись питали небесні воротарі."Господь сильний - цей є Цар слави!" - відповідали радіючи душі праведників.І відкрилися небесні ворота,а Христос як переможець засів на небесному престолі.Так відбулося славне Христове Вознесення.

А тепер постараємось відповісти на питання: Ч о м у Х р и с т о с в о з н і с с я н а н е б о ? Відповідь на це питання знайдемо в словах Христа:"Але Я направду вам говорю:Ліпше вам,щоб Я відійшов"... /Іван 16,7./.Отже треба було,щоб Христос вознісся.Це було конче потрібне і для апостолів,і для нас.

I.

Дорогі браття! коли чуємо Христові слова:"Ліпше вам,щоб Я відійшов" то важко нам повірити,щоб Той,що своїх учнів запевняв,що лишиться з ними аж до кінця світу,нараз говорив про потребу свого відходу.Однак

коли думкою охопимо цілість Божого діяння в справі спасення,то не тяжко нам доглянути,що тілесна присутність Христа для апостолів могла бути шкідлива.

1/Ця тілесна присутність Христа перешкоджала апостолам правильно розуміти Боже царство.Знаємо,що апостоли,як і всі інші жиди,мріяли про могутнє світське царство,що його Спаситель мав оснувати тут на землі.Вони тужили за владою і добробутом.По тодішнім розумінням жидів мали настати часи,що кожний з них буде собі сидіти в тіні оливного дерева чи винної лози та вживати в спокою щедрих Божих дарів.Апостоли навіть бачили себе в ролі міністрів чи інших достойників при боці Христа.Але Христос підкреслював щось протилежне:що царство Його не з цього світу та що воно має духовий характер і поміщується в серці кожної людини.Христос ніколи не посягав по царську корону.Нарід,бачучи Христові чуда,хотів проголосити Його царем,а Христос утік на відлюддя,щоб на горі молитися.Про це знали апостоли добре,а проте обманювали себе тихою надією,що їх Учитель таки змінить свої погляди та виступить у ролі світського володаря.

Попавши в такий настрій,апостоли ледве чи могли працювати для Божого царства.Вони не могли перейнятись Христовими ідеями,бо аж надто були зайняті власними плянами.Тому Христос,читаючи в їхніх серцях,правильно каже:"Ліпше вам,щоб Я відійшов",та возноситься на небо.Христос знав,що як довго Він буде між апостолами,так довго вони не позбудуться своїх земських мрій і тому будуть для Нього втрачені.

Дорогі браття! І ми в своєму серці часом носимо надії та плекаємо ідеї,противні Божим плянам.Буває,що дехто так собі уложив свої пляни і з ними так зжився,що й у голові йому не може поміститися,щоб Господь не здійснив тих плянів.Але знайте,що Господь прихилюється до наших плянів і заходів тільки тоді,коли вони покриваються з Його Божими плянами.Годі нам хвалитися тим,що ми вимусили на Господі те,чого Господь не бажав.Господь дуже часто не вислухує наших прохань саме тому,що вони для нас шкідливі.

Дорогою йшов батько з дитиною.- "Тату! - промовила дитина. Хочу їсти".Батько відчиняє клунок і дає дитині їсти.- "Тату,я змучився." Батько бере дитину на руки.Дитина побачила червоні ягідки.- "Тату, дай мені їх".Цим разом батько не вдовольняє прохання дитини.Дитина починає плакати,але батько наче глухий на її плач.Чому? Бо ті ягідки трійливі. Так і Господь поступає з нами.Ліпше є,що від нас відходить та що на наші прохання не реагує,бо коли б виконував усі наші забаганки,ми згинули б.

В Житті Святих читаємо,що деякі з них переживали хвилини загального осамітнення.Їм видавалося,що Господь відійшов від них зовсім.Для них це часове здогадне відступлення Бога було теж корисне,бо в таких хвилинах мусіли ще глибше увійти в себе і прослідити,чи вони часом не думають забагато про свої власні інтереси,яких Господь не може апробувати.

2/ Можна б видвигнути ще й другу причину,що промовляла б за тим,що приставання апостолів з Христом у Його тілесному виді було для них шкідливе,бо апостоли більше захоплювались би Христом як людиною,ніж як Богом.

Пристаючи три роки з Христом,апостоли до Нього привязалися і Його полюбили.Вони давали докази тої правдивої та глибокої любови.Вони терпіли разом з Ним усі труди,голод і холод і навіть заявили свою готовість піти разом з Ним на смерть.Вовнішня постава Христа апостолам подобалась.Та ж Христос був найкращим з людських синів,був вільний від усяких пороків і незвершенностей,а крім того такий милосердний і вирозумілий,виявляв апостолам стільки серця,що справді було чим захоплюватись. Як не мали піти за Ним оті прості рибалки з-над Генезаретського озера, коли Христос,найкращий з людських синів,зробив їх своїми апостолами?!

Але все те не вистачало.Апостоли повинні були бачити в Ньому не лише людину,але й Бога.Повинні були любити Христа не як звершену людину, але як доброго Бога.Про ту глибшу любов годі ще було говорити так довго,як довго апостоли бачили у Христі тільки людину.Отже було конечною річчю щоб це змінилось.Треба було,щоб Христос вознісся на небо,і показалося,що коли апостолам забракло особистої присутности Христа,то відразу правильно Його оцінили.Щойно тоді почали розуміти Його пляни та

вглиблюватися щораз більше в Його думки.Апостоли стали по правді апостолами не тоді,коли враз з Ним їли й пили,але тоді,коли від них відійшов і вони почали боротися за Його право та ідею.

Дорогі браття! Ми у віднőшенні до Бога не наражені на таку небезпеку,як апостоли,бо ми ніколи не бачили Бога в людському тілі.Для нас Господь залишиться назавжди закритим.Також у Тайні Євхаристії Христос є укритий,і то тому,щоб ми не гляділи на Нього своїми змислами,але очима віри.Мусимо Йому поклонятися в дусі і правді.

Зваживши те все,що ми дотепер сказали,зрозуміємо легко,чому Христос не залишив по собі свого достовірного образу.Хоча,правда,в часах Христа штука фотографування не була відома,проте ж тоді були вже різьбарі та малярі,що потрапили б відтворити людські риси Христа.Цікаво,що маємо статуї майже всіх визначних людей старовини,знаємо,як виглядав Ціцерон, Цезар,маємо подобу лиця Плятона й Аристотеля,але портрету чи автентичної статуї Христа не маємо.Чому так? Бо Христос був Богом.

Але,з другої сторони,можемо потішитися,що маємо щось більш вартісне, як портрет Христа.Маємо портрет Його душі.Цей портрет не намальований на полотні чи дереві,але на картках Святої Євангелії.З євангелії довідуємося про Христову доброту й милосердя.Там стрічаємося з Божим духом і пізнаємо Божі пляни супроти людства.Коли хочемо захоплюватися Христом, не дивімся на статуї,різьблені долотом,славних різьбарів.Не приглядаймось образам,що намальовані славними малярами,а загляньмо частіше до св.Письма,де стрінемося з Христовим обличчям.Шукаймо підпори в житті у глибких думках св.Письма.

І ще одна заввага.Дуже правильно хтось сказав,що коли б пропали всі примірники св.Письма,тоді на основі обсервації життя всіх християн треба би відтворювати духове обличчя Христа.

Дорогий брате! Припустім,що прийшлось би приглядатися виключно твоїм словам,ділам і думкам.Застановися,чи тоді образ Христа відповідав би дійсності.Хто не живе по християнськи,той є карикатурою Христа.

3/ Вернімся до слів Христа:"Але Я направду кажу вам:"Лліпше вам,щоб я відійшов"... До цих слів Христос додає ще:"бо як не відійду,Утішитель не прийде до вас,коли ж відійду,пішлю Його до вас"/Іван 16,8/.Цими словами Христос представив найбільшу користь,яку могли осягнути апостоли у звязку з Його відходом,вознесенням на небо,а саме: з і с л а н н я С в я т о г о Д у х а н а а п о с т о л і в. Щойно Святий Дух мав тих простеньких людей вишколити й виробити на апостолів.Тут наш Божественний Спаситель одверто признається,що Його заходи при вихованні апостолів не увінчались успіхом.Те,чого Він не міг осягнути,має зробити Святий Дух.Така вже була постанова Пресвятої Трійці,що Син Божий візьме на себе працю і труди,а освячення душ залишить Святому Духові.Діяння Святого Духа мало бути завершенням діла відкуплення.

Це діяння Святого Духа має вплив і на наше духове життя.Те,що ділося з апостолами,діється з кожним християнином.Не поступимо ні на крок на шляху до звершенности,коли Святий Дух не зачне в нас діяти.Тому всі наші зусилля повинні бути спрямовані до тієї цілі,щоб притягнути до себе того Божого Гостя і з Його ласкою співдіяти все наше життя.

II.

Христові слова:"Ліпше вам,щоб я відійшов"... мають застосування і в нашому духовому житті.Христос відійшов,вознісся на небо,щоб,як учить наша віра,приготовити нам місце в небі.На потвердження цієї правди Христос говорить:"А як відійду і приготовлю вам місце,знов прийду і заберу вас до себе,щоб і ви були,де Я"./Іван 14,3/.

З тою правдою,що є небо та що Господь хоче мати в небі всіх людей, ідуть апостоли у світ та голосять цю правду.Ця думка про вічне щастя в небі була підпорою для мучеників для Христову віру.Св.Стефан,стоячи перед жидівським судом,виголосив проповідь,з якої пробивалася мудрість і знання.Це так розлютило фарисеїв,що,як розповідають Апостольські Діяння,"їхні серця краялися і скреготали на нього зубами"./Діян.7,55/. А св.Стефан у захопленні глядів вгору і говорив:"Се бачу небо відчинене і Сина Чоловічого,що стоїть по правиці Бога"./Діян.7,57/.

Дорогі браття! Слова,що їх сказав св.Стефан,може сказати кожний християнин у годині смерти,якщо своє життя уложив згідно з Божою волею.

Там будемо жити в товаристві Святих,Пречистої Діви,але вже вершком нашого щастя буде оглядати Бога.Це не значить,що будемо оглядати Бога так,як артистів на сцені,бо тоді Господь ущасливлював би лише наш зір. Ні!Господь ущасливить нас цілих і всі наші бажання.Він нам цілий віддасться і злучиться з нами;як губка з водою,як капля води в бочці вина затрачує свою барву і смак,як залізо в огні прибирає барву вогню, так і ми,люди,позбудемося людських немочей і злучимося з Богом,наче станемо Божеством,але при тому не перестанемо бути й людьми.

Дорогі браття! зближаються Зелені Свята.Скільки разів святкували ми це свято,Свято Зіслання Святого Духа,але кажу вам,що правдивих Зелених Свят не святкували ми ще ніколи.Правдиві Зелені Свята святкуватимемо в другому житті,в небі.Там Святий Дух заволодіє нами цілковито,там зможе діяти в наших серцях без ніякої перешкоди,бо тоді ми вже будемо іншими людьми.Докладім усіх старань,щоб осягнути це місце,де не буде вже ні голодних,ні спрагнених,де Господь обітре сльозу з лиця кожної людини, де не буде вже ні смутку,ні зойку,ні болю.А м і н ь.

НЕДІЛЯ СВ.ОТЦІВ.

Про небо.

Живемо в крузі Празника Вознесення Ісуса Христа на небо,празника Христового тріюмфу.По 33.роках своєї учительської праці,по трудах і терпіннях,Христос відбуває свій тріюмфальний похід на небо,як це ми в попередній проповіді доказали,було це річчю конечною і корисною і для апостолів,і для нас,щоб Христос вознісся на небо.Корисною річчю для апостолів,щоб їх утвердити у правильному розумінні Христового Царства, Особи Христа,та щоб на них зійшов Святий Дух.Корисна це річ була також і для нас,бо треба було нам приготовити місця в небі.

Празник Вознесення тісно вяжеться з правдою існування неба.А тому, що цей зматеріялізований світ з погордою відкидає цю правду,то в сьогоднішній проповіді застановимося над тим:

I.Які докази маємо на існування неба?

II.Що є перешкодою на шляху до неба?

I.

Хоча майже правди нашої віри сьогодні вянуть і завмирають у серцях християн,проте ця правда найбільш захитана.Небо,кажуть,це людська видумка,бо навіть найбільш побільшаючи шкла не можуть нам відкрити неба. Довкола нашої землі бачимо величезні простори,по яких кружляють безчисленні планети,але неба не можна запримітити ніде.Говорять так,як той дикун,що живе у непрохідних пралісах,що то казав:"Не може віз порушатися без коня","Не може залізо літати у повітрі"; не може,бо він не бачив ні авта ні літака.Не можемо далековидом чи іншими побільшаючими шклами дійти,що є небо.Але на доказ цієї правди маємо цілу низку свідоцтв.Маємо докази з Божого обявлення,маємо докази також з нашого життя,і то докази такі певні,що скоріше можемо сумніватися в існуванні цього видимого світу,що його доторкаємося своїми руками,що на нього глядимо нашими очима,як в існування того світу,де є Господь,ангели, Христос і Найсвятіша Мати та багато Святих.

Тужили за тим небом старозавітні патріярхи,пророки,тужив за ним псальмопівець пророк Давид і пророк Ісая,що так гарно описує небо у своїх пророцтвах,а праведний Йов у своєму терпінні каже:"Я знаю,що мій Спаситель живе,і я знову встану з землі,і знову буде одягнений в моє тіло і в тілі оглядатиму Бога"./Йов.19,25/.

У св.Письмі читаємо,що Христос дуже часто молився.Ночі були для Христа найкращим часом молитви.Чому це Він робив? Чому не вважав на холод і росу? Бо хотів приставати з Богом і в молитві віддихати небесним повітрям.Зі своїми учнями Христос найрадше розмовляв про небо і найкращі свої науки Він присвятив небу.Христос порівнює небо до весілля,що його справив цар своєму синові.В дочасному житті весілля - це хвиля радости,це образ дочасного щастя хоч на хвилину.Вічне життя має ту характеристичну рису весілля,радости.Але радости,яка ніколи не пропаде.То знову Христос порівнює небо до царства.Бути царем то звичайно значить мати силу,славу,панування.Тому й людина у хвилині щастя каже:"Почуваюсь як цар".Такого внутрішнього вдоволення зазнає

людина в небі.В молитві,що її нас навчив Христос,не забув Він згадати про небо."Ви отже так моліться:Отце наш,що єси на небесах.. /Мат.6,9/. Скільки разів повторюємо ці слова "Отче наш,що єси на небесах. ."

Христос учить,що мотивом добрих діл може бути гадка про небо. Христос каже робити добре,але рівночасно обіцяє нагороду.Каже вправлятися в добрі,але за це обіцяє небо.

Послухайте,що каже Христос:"Блаженні убогі,бо ваше є царство Боже.Блаженні,що тепер плачете,бо будете радуватися.Блаженні миротворці,бо вони назвуться Божими синами.Блаженні чисті серцем,бо вони оглядатимуть Бога"./Лука 6,21-24/.

Як бачите,то гадка про небо займає в науці Христа визначне місце Т Тому не диво,що таку небесну орієнтацію стрічаємо в усіх тих,що були Христові найближчі,що Його науку приймали до серця найрадше. Про Пречисту Діву розповідає леґенда,що Вона вмерла не внаслідок старости чи якоїсь недуги,але з великої туги за небом.Це,щоправда, леґенда,але дуже зближена до правди.Бо як Пречиста Діва не мала тужити за небом,коли в ньому був Її Син,Її Любимець,Її Бог! Це захоплення небом передав Христос і апостолам.Святий апостол Іван,що йому вже за життя було дано в містичному видінні заглянути в небо,описує захоплений це небо в Апокаліпсі,вичисляє всі самоцвіти,щоб представити образ свого видіння.Добирає відповідні слова,але дарма,бо ніяке око не бачило і вухо не чуло того,що приготовив Господь тим,які Його люблять.

Стільки про небо говорить св.Письмо.А тепер нехай промовить розум.

Є в людині три бажання,що мусять бути заспокоєні.Перше з них - це бажання щастя.Коли розглянемось по світі,бачимо,що кожний прямує до щастя.Вже в дитини,коли в неї починає прокидатись початок свідомости,родиться це бажання щастя.Мати показує дитині блискучий предмет і дитина витягає до нього руки бо це для неї щастя.І старець,що трясеться над гробом,хоче відсунути хоч трохи годину своєї смерти,бо це його щастя.Бажає щастя і багатий і бідний,і вчений і невчений.Бажає щастя людина вчена і злочинець,бажає щастя і той,що сам собі життя відбирає,бо й робить це тільки тому,що почуває себе нещасливим і хоче через смерть втекти від нещастя. Це бажання щастя так злучене з єством людини,як тягар з каменем.Кинеш камінь вгору,він упаде на землю,бо тягар тягне його в долину.Так і людина не може не змагати до щастя.

А проте того щастя людина тут на землі не осягає.Укладає собі пляни з року на рік,живе надією,що як не в цьому,то в найближчому році те щастя осягне,а тимчасом роки йдуть,і до нас,що шукаємо за щастям,приходить старість зі своїми немочами та недугами і з тою свідомістю,що вже приходить край,що вже нема куди шукати щастя.І тоді людина починає гадками вертатися в минуле і бачить себе дитиною,що сидить у шкільній лавці,чи бавиться зі школярами; бачить себе у всіх милих ситуаціях і серце починає хлипати з туги за минулими роками,але до раю своєї молодости людина вже не вернеться ніколи.Нема на світі людини,щоб могла сказати,що вона вповні щаслива.

Був один могутній цар,що вилив собі із срібла дзвін і наказав слугам дзвонити у хвилині свого щастя.Минали роки,а дзвін мовчав як заклятий.Аж одної днини під вечір дзвін відізвався.Що це таке?- питали.Цар умер.Нещасливий довго чекав на щастя і дочекатися не міг.

В тому великому бажанні щастя і рівночасно в тій свідомості,що того щастя людина не може осягнути,може людина сказати:"Господи, чому Ти вложив у моє серце бажання щастя,але його дати не хочеш?" Не хули,чоловіче,пригадай собі на Христові слова:"В домі Мого Отця осель багато"./Іван 14,2/.Господь - це найдосконаліше єство.У своїй мудрості Він назначив людині ціль життя - щастя.Коли ж тут на землі того бажання щастя людина заспокоїти не може,то Господь,як найдосконаліша істота,у своїй доброті те бажання щастя в людини певно заспокоїть.Коли? Де? В небі.

Але є ще одно змагання в людині,яке мусить бути заспокоєне:це бажання справедливости.Моральна вартість людей різна.Є люди чесні, добрі,побожні,але є і самолюби,розпусники,нечесні,нездари,непожиточні ні людям ні Богові.Однак,коли приглянемось тим умовинам,серед яких люди живуть,побачимо,що вони не відповідають зовсім їх ділам. Нечесні,грабіжники приватного та публичного майна,живуть собі вигідно серед достатків,а людина побожна,що не зробила в житті нікому кривди,мусить вдоволятися випрошеним хлібом.Побожна людина живе у вогких сутеринах,а ті,серед яких загніздився гріх розпусти,живуть у вигідних палатах.Як це так? Чи так має бути вічно? Чи чеснота ніколи не дістане нагороди,а гріх своєї кари? Ні! Прийде час,що всі дістануть нагороду по своїм заслугам."І підуть ті на вічну муку,а праведники в життя вічне"./Мат.25,46/.

Так,браття,небо мусить бути,бо коли б його не було,чесна людина мала б право сказати:"Боже,де Твоя справедливість?Чи доля моя, що за Тебе терпів,і доля того,що Тебе розпинав гріхами,має бути однакова?" Отже є небо,бо Господь справедливий.І тієї правди,що є небо,ніхто захитати не є в силі.Скоріше наша земля стане в своєму бігу,як не мало б бути нашої вічної батьківщини - неба.

Є ще третє бажання,яке домагається заспокоєння: людина за всяку ціну хоче осягнути правду.Приглянься,як людина шукає за правдою.Зайдіть до лябораторії великого вченого.Всі свої здібності,увесь свій час і здоровя він присвячує на те,щоб зглибити правду. Похилений над апаратом мікроскопу,він пересуває сочки,морщить брови,то знову випогіднюється його чоло.Все те залежить від того,в якій мірі він розкриває правду.Зайдіть до шкільної кімнати,де сидить громадка дітей.Учителька із замилуванням вишколює молоденькі уми,щось розповідає,рисує,пояснює.А коли скінчить,діти підносять руки вгору,питають,просять вияснення,думають,працюють.Вони також шукають правду.

Якась закрита сила,якаби чудесна пружина,безнастанно пхає людину здобувати правду.І якщо людина розкриє бодай рубець,якщо вишукає бодай зерно правди,почувається задовлена,щаслива.Одначе своїми власними силами людина не потрапить пізнати усієї глибини правди.Шукає її,у книжках людської мудрости.Але до глибин правди тут на землі людина сягнути не в силі.Тому вже поганський мудрець сказав:"Я стільки знаю,що нічого не знаю".

Повну правду може людина пізнати в небі,коли буде оглядати джерело правди - Бога.Христос,Син Божий,назвав себе - правдою."Я є дорога,правда і життя"./Іван 4,6/.Христос,втілена правда,стоячи перед Пилатом,сказав:"Я на це вродився,і на це прийшов на світ, щоб дати свідоцтво правді"./Іван 18,37/.Пилат-скептик зробив зневажливий рух,надув уста і промовив:"Що таке правда?"/Іван 18,37/. Чи можна тут на світі говорити про якусь правду? Чи може людина зглибити тут на землі її суть? Бідний Пилат не здавав собі з того справи,що саме перед ним стоїть втілена Правда.Не здавав собі справи,що ставлячи запити Христові,дає рівночасно відповідь сам собі.

Ми,християни,знаємо,що Христос Бог є єдиною Правдою.І коли в небі будемо Його оглядати,Він,відвічна Правда,заспокоїть тугу за правдою,якої тут на землі ми не могли знайти.

II.

Небо маємо ми уважати за свою ціль і мету,до якої всі прямуємо, щоб там дістати небесний вінець.Цю думку дуже часто розвиває у своїх листах апостол Павло.Раз він каже,щоб не оглядатися назад, щоб тим більше напружити свої сили у змаганні до неба.В іншому місці він увесь світ уважає великим стадіоном і бачить себе як бігуна,що змагається,вправляє,щоб одержати нагороду.Для нього колишні бігуни у стадіонах стали прикладом у бігу до мети небесної, до неба.В листі до Коринтян він пише:"Чи ж не знаєте,що ті,які бігають на змагання,хоча всі біжать,не всі до мети добігають,і тому лиш один дістає нагороду? Ви так біжіть,щоб усі ви осягнули нагороду."/І.Кор.9,25/.Отже труди,терпіння,жертви не повинні нас злякати на стадіоні цього світу,коби ми лише осягнули небо -нашу ціль і мету.

Нема на світі нічого даром. Так і небо мусимо собі заслужити, бо ж його ніхто не дістає у спадщині, а здобуває його тільки своїми особливими заслугами.

Дорогі браття! Ми є дітьми Божими. Апостол Павло каже: "А я прийму вас і буду вам Отцем, а ви будете мені синами і доньками, говорить Господь Вседержитель"./II.Кор.6,18/. І як діти Божі маємо право бути спадкоємцями того щастя, що його має Небесний Отець. Одначе на ту спадщину ми повинні собі заробляти, бо небо не є тільки спадщиною, але й нагородою за власне змагання, за особисту перемогу при помочі Божої ласки.

Отже мусимо побороти всі перепони, щоб добігти до нашої мети, і тоді разом з апостолом Павлом скажемо: "Боротьбою доброю я боровся, дорогу скінчив і чекаю нагороди, чекаю вінця, що його мені дасть Господь, справедливий суддя!"

Одна з найважніших трудностей до нашої мети, до неба, - це гріх. Хто живе в тяжких гріхах, хто бродить у гріховному бруді, той зриває всякий звязок з Богом, той наче б роздирає пашпорт, що його уповажнює до входу в небесні хороми, той автоматично позбувається небесного громадянства.

Англійський король Генрик VIII. відсунув від себе законну жінку та взяв собі іншу - Анну Болен. Він відірвав від Церкви цілу Англію, бо Папа не хотів дозволити йому на розвід. Одного вечера король стояв з Анною Болен на терасі своєї палати. Була ясна ніч. В задумі гляділи обоє в далечінь. Чудова ніч, чарівні зорі зворушили серце молодої королеви, а може спомини про невинні молодечі роки віджили в її серці. "Яке чудове зоряне небо!- промовила. Як чудово мусить бути там, поза тими зорями, в небі, у Бога!" Король взяв її за руку, спустив голову і з сумом сказав: "Анно, воно не для нас!"

Бідний володарю, могутня твоя держава, міліони слухають твоїх наказів, а ти тремтиш, коли глядиш на зорі, що мерехтять на небі, бо вони пригадують тобі, що небесна країна не для тебе, але для чистих, богобоязливих душ.

Так, дорогі браття, хто вмирає в тяжкім грісі, не має вступу до неба. Докладім же всіх заходів, щоб не сплямити ніколи своєї душі тяжким гріхом! Стараймося вже тепер носити в собі небо! Ту думку, що людина, яка живе в Божій ласці без гріха, вже тут на землі носить у собі небо, дуже часто висказував св. Августин. Справді, ми Бога не бачимо. Чому? Бо те наше життя в Божій ласці, життя без гріха, та дивна злука людини з Богом - це наче та іскра, що тліє під грубою верствою попелу. Вона покищо ані не світить, ані не гріє. Але нахай затрублять труби останнього дня Божого суду, тоді вітер вічности розвіє увесь попіл, роздує іскру і перемінить її в могутню заграву. Отже Господь мешкає в нас з цілим небом, хоч ми його покищо не відчуваємо. Але памятайте, що хто цього неба в собі не носить, себто хто не живе в Божій ласці, той до неба не дістанеться.

Дорогий брате й сестро! Коби то на вас здійснилися слова святого Августина: "Ти є небом і до неба підеш!". А м і н ь.

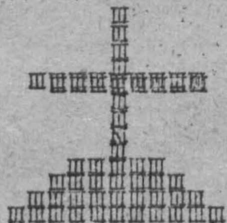

==
ВИДАЯ: АПОСТОЛЬСЬКА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ, МЮНХЕН-ПАЗІНҐ, ПЛЯНЕҐҐЕРШТРАССЕ 22.
==

о. Омелян Шараневич.

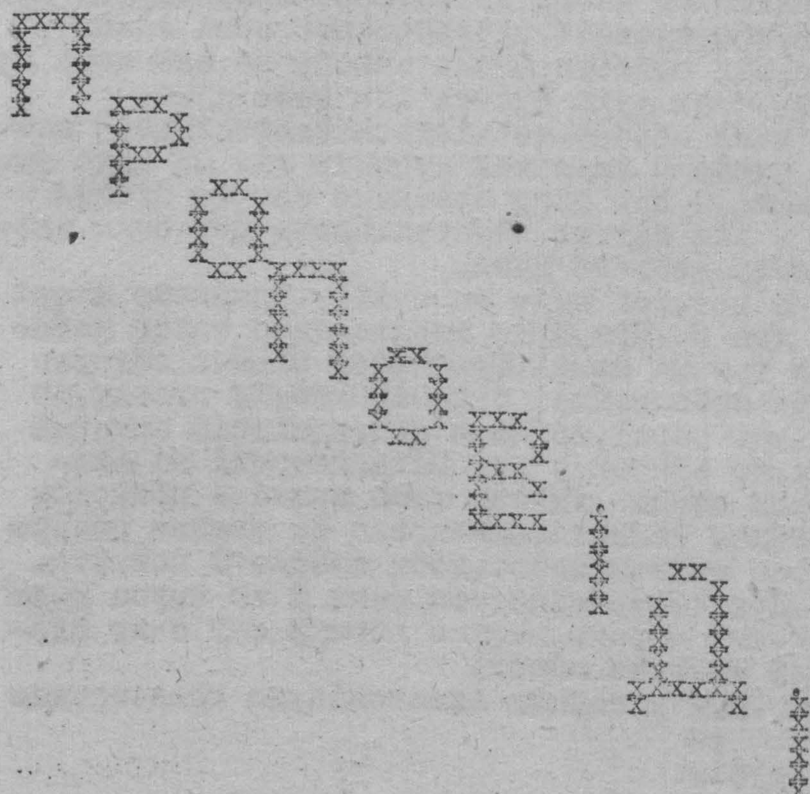

= =

Ч. 18/22. Ч Е Р В Е Н Ь 1947. РІК III.

= =

ВИДАЄ: АПОСТОЛЬСЬКА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ, МЮНХЕН-ПАЗІНҐ, ПЛЯНЕҐҐЕРШТРАССЕ 22.

НЕДІЛЯ СОШЕСТВІЯ СВ.ДУХА

Про ділання Св.Духа.

"Зішли Твойого Духа і
обнови лице землі"/Псалом/.

" Так дальше не може бути.Мусить бути інакше.Ми зближаємось до упадку".Такі слова доводиться нам заєдно чути.Такі слова повторюють ті всі,що здають собі справу з положення,в якому опинилось сьогоднішнє людство.Потоптання правд віри,упадок моралі,світове міжнародне напруження,що кожної хвилини може пхнути людство в страшну воєнну хуртовину,домагаються негайної зміни.І заходи для обнови світу ми бачимо в тих,що кермують політикою цього світу.Вони виголошують промови,з'їжджаються на наради,конференції,проголошують нові закони,які мали б зберегти людство від нещастя.Однак закони не зломлять духа сьогоднішнього часу.Проти сили духа мусить іти сила духа.

Хто уважно приглянеться тому всьому,що діється сьогодні,той наглядно запримітить,що крім злоби й людської дурноти діє ще вища сила,сила духа,сила інтеліґентна,а при тому безмежно зла,що працює над тим,щоб людство пхнути в іще більше нещастя.Проти цеї сили злого духа мусить двигнутися сила доброго духа.

Буде інакше,якщо кожний з нас,всі люди на світі,відчинять двері свого серця для ласк,що їх дає Св.Дух.Буде інакше,якщо закон любови знайде своє застосування тут на землі.Треба,щоб Св.Дух обдарив серця всіх людей своїм даром любови.Тоді буде інакше.Ту правду,що Св.Дух потрапить обновити лице землі,доказує сьогоднішній празник Зіслання Св.Духа.Святий Дух,що зійшов у дні Пятдесятниці на Апостолів у виді шуму і огненних язиків,змінив лице землі.З приходом Св.Духа настає нова доба.Зникає темнота,поганства зі своїми розгнузданими правами і настає доба християнства,доба любови й посвяти. На доказ тієї правди,що Св.Дух зможе обновити лице і що через людські серця,які виповнить своїми дарами,випхає ворожу злу силу злого духа,в нинішній проповіді застановимося:

1. Яку переміну вчинив Св.Дух у серцях Апостолів,що представляли в тому часі зародок Церкви-та
2. Як Він ділає на наші душі.

І.

По людськи говорячи,Христова Церква по смерті Спасителя представлялася сумно.Основника Церкви розпяли жиди і хоча через своє Воскресення Христос доказав,що Церква є ділом Божим,то однак вороги Основника Церкви залишились дальше і по Його відході на небо звернули всю свою ненависть на Його діла.Хто належав до цієї Церкви? Мати Христова,Апостоли,гурт учнів та декілька побожних жінок. Оця Церква мала поширитися по цілому світі,та провадити людей до спасення.Ті Апостоли мали здобути ввесь світ.

Так,ті Апостоли!Але вони після відходу Христа на небо до Отця були прибиті,не могли зрозуміти,що їхній Учитель вже не є між ними, що не почують вже більше Його слів,ані не побачать уже більше Його чудес.Правда,вони мали якнайліпшу волю робити те все,що їм поручив Христос.Однак чулися слабими й безпомічними як сироти по втраті батька і матері.

Чи може не знав про це Господь?Так,знав,бо тому їх залишив: "Ліпше вам,щоб Я пішов"... /Іван16,7/.То вам корисне,коли Я свою тілесну присутність віддалю від вас,"бо як же не відійду,Утішитель не прийде до вас..."/Іван.16,7/."Коли ж прийде Утішитель,що Його Я вам пішлю від Отця,Дух правди,що від Отця походить,той свідчитиме про мене.І ви свідчитимете про мене,бо від початку ви зі мною"./Іван 15.26,27/.

Сьогодні саме день,в якому зійшов Утішитель,щоб просвітити Церкву і виповнити її своїми ласками.Тепер діло спасення цілковито закінчене.

а/ Св.Дух дає життя Церкві.

а/ Своїм життям,терпіннями і смертю Христос придбав нам неоціненні скарби ласк,тому й кажемо,що:Його смерть є нашим життям.Христос дав життя і Церкві.Каже один святий:"Коли Христос умер на хресті,з Його боку вийшла Церква,як колись Єва з ребра Адама". Однак Церква ще не жила.Її тіло було сформоване,члени були зібрані, а сьогодні в дні Зелених Свят,Христос посилає Святого Духа,що стає душею Церкви.Він дає їй Боже життя.Він повязав тіло і члени в одну живучу цілість.

б/Св.Дух береже правду в Церкві.

б/Христос приніс правду,але той дорогоцінний дар правди спочивав в людських серцях,що легко могли зблудити.Тому й сам Спаситель каже:"О нерозумні і тверді серцем,щоб повірити..."/Лука 24,25/.Та правда,яку Христос приніс з неба і вложив у серця й уста людей,була так довго непевна,доки не зійшов сторож,що має над нею власть.Ось тому Христос зсилає з "неба Духа правди",котрий Апостолів,учителів Церкви"...всього навчить і все їм пригадає,що він їм сказав"/Іван. 14,26/.

в/Св.Дух дає силу Церкві.

Дванадцять Апостолів пішли на здобуття світу."На ввесь світ розходиться їхня слава і до кінця землі доходить їхнє слово"/псалом/. Заки ще вони докінчили своє діло,померли мученичою смертю.Поганський світ завалив ті стовпи,на яких мала двигнутися Христова Церква.Однак Церква не загинула і стоїть досьогодні на "фундаменті Апостолів"/Ефесс.2,20/ та їх наслідників.Вже майже 2.000 літ від смерти Апостолів,а Церква є дальше апостольською.Це робить сила Св.Духа.

Це чинить Дух Святий,що св.Церква,не зважаючи на стільки переслідувань удержалась аж досьогодні.Святий Дух це чинить,що мученича кров,починаючи від першого мученика св.Стефана аж до сьогодні не є погромом для Церкви,але її побідою.Перекиньте листки Історії Церкви і переконаєтеся про правдивість цих слів.

Три перші сторіччя тривали переслідування перших християн.Їх випроваджували на арени амфітеатрів,і виходили мужчини сивоволосі старці,стрункі молодці і гарні женщини та малі діти.Всі йдуть і клякають на середині.З боків відкриваються клітки,звідки вискакують дикі,зголоднілі звірі.Ось глядіть! Та громада християн,що засуджена на смерть,клякає і всі співають:"Кіріє елейсон".Чим дальше лилася кров,чим дальше скаженіли імператори,тим більше поширювались границі Церкви.Римські імператори казали вже бити медалі на памятку знищення християнства,а тим часом їхні престоли,оперті на міліонах списів,провалилися,а Церква існує досьогодні.Що це таке є? Це сила Св.Духа,що живе і діє в Церкві.

Згодом на місце вбійників тіл,виступають інші вороги Церкви, вбійники душ,найрізнородніші єретики,що бажали своєю блудною наукою захитати основи Церкви.Одні противилися Христові,інші Св.Духові,ще інші Пречистій Божій Матері.Був час,коли здавалося,наче Христова Церква затоне в морі найрізнородніших єресей,ая проте Церква зберегла чисту Христову науку досьогодні.Що це таке? Це доказ,що Св.Дух,"Дух правди" чуває над Церквою.

Христова Церква не старіється,тому,як колись,так і тепер,має своїх ворогів.Може тактика цієї боротьби змінилася,більше змодернізувалась,але боротьба таки йде.Так як колись умирали борці за Церкву співаючи:"Кіріє елейсон",так і сьогодні вмирають мученики

за свою Церкву зі словами "Христе Царю,спаси". Переслідування Церкви в Мехіко й Еспанії,а в найновіших часах Третій Райх зі своїми концентраційними таборами,виповненими тисячами священиків і той режим,що купається в крові наших земляків,це свідки, що колись гонення Церкви не перевелося.Але знайте,браття,що конфіската церковного майна,відбирання церков,мордування священиків,виповнення вязниць синами Церкви - це не є нещастя для Церкви,це радше перемога.Щоб там не ділялось на наших землях,памятаймо,що вязниці,конфіскати церковного майна,це безсильний відрух зломаного ворога.Це ганебний відворот,це помста за програну війну.І Церква тих зверхніх переслідувань не боїться.Церкві така боротьба не є страшною,бо Вона чує за собою силу Св. Духа,що зможе обновити лице землі.

II.

Так як в Церкві діє св.Дух в оживляючий і окріпляючий спосіб, так само діє цей Св.Дух в поодинокій душі.Ми християни є членами Церкви,нашої матері,що нас породила через св.хрищення і кормить тілом і Кровю Спасителя і виховує на підставі науки Спасителя, тому й життя тої нашої Матері мусить відзеркалюватись і в нас, бо ми також є слабосильні і потребуємо опіки Св.Духа.В день Пятдесятниці Св.Дух зійшов не лишень на всіх Апостолів разом,що творили Церкву,як цілість,але вогненні язики спочили на кожному з Апостолів зосібна."І явились їм розділені язики,наче огненні і осів над кожним з них"/Діян.2,3/.В той час на молитві були зібрані не лише Апостоли,стовпи Церкви так сказати б репрезентанти Церкви,але там були і учні і жінки,що в Христа вірили і від вознесення "перебували однодушні на молитві з Марією Матірю Ісусовою"/Діян.I,14/.Отже дарів св.Духа потребують не лише пастирі Церкви але й кожний християнин взагалі.І якщо ми,як діти Церкви хочемо жити життям Церкви,мусимо мати Духа Церкви,Духа Христа Св.Духа.Це є право кожного християнина.Спираючись на тій правді,Апостол Павло пише:"Чи не знаєте,що ви є храмом Божим,і Дух Божий мешкає в вас"/I.Корин.3,16/.

Християнин жиє двояким життям:життям природним і надприродним.Коли християнин жиє лише життям природним тоді жиє він лише для землі,він є мертвим для неба.Через тайну хрещення одержуємо нове життя.Дух Святий своєю ласкою відроджує людину і від цеї хвилі зачинає свої діяння в нашій душі.

У дні Пятдесятниці являється Св.Дух у виді вогня,а це тому, щоб нам показати,що Він своєю ласкою так ділає і такі спричинює наслідки,як вогонь.

В о г о н ь п р о с в і ч у є,простір біля себе охоплює своєю ясністю всі предмети і перемінює їх в огонь.Це найкращий образ діяння вогня,що його зіслав з неба Син Божий у день Пятдесятниці.

Коли Господь творив світ перше слово,яке Він сказав,було:" "Нехай буде світло,і сталось світло"./Битія 1,3/.Якщо світ має обновлення,а людські серця мають перемінитись,то конечною річчю є,щоб було світло.Світло,яке дає нам Св.Дух,це наша св. Віра.

Треба нам світла віри,світла віри,що відчиняє нам очі душі, щоб ми зрозуміли ціль нашого життя.

Світла віри,щоб ми прийняли таїнства нашої віри,які природним розумом зрозуміти не можемо.

Світла віри,котрим краще пізнаємо Боже єство,Його всемогучість,мудрість,доброту.Бога в трьох особах,нашого сотворителя, пана і батька.

Світла віри,що викаже нам марноту дочасних речей,та що тільки душа - це найбільший скарб,а праця над її спасінням - це перше завдання християнина.

Отце світло віри дає нам Святий Дух.Коли Божественний Спаситель ходив по землі,спитав своїх учнів: "А як Син Чоловічий прийде,чи знайде віру на землі?" /Лука 18,8/.На жаль,не знайшов Христос багато віри.Всупереч своєму Божому післанництву,всупереч правдивости Божих слів,навіть всупереч таким численним чудам.Навіть Апостоли мали мало віри і зрозуміння,тому просили Христа:"Умножи в нас віру".

Щойно коли Св.Дух зійшов на Апостолів,цей Божий вогонь,що не нищить,а просвічує,просвітив їхні уми і вони скріпились у вірі.Тоді вже не було сумніву,тоді вони зрозуміли все,що чули від Христа.

Кобм то той Святий Дух схотів просвітити вірою і наші серця! Ми всі відчуваємо, що наша віра навіть у приближенні не є така,яка повинна бути; що ми жили б зовсім інакше,якби кермувалися засадами віри.Тому кожний з нас може повторити слова нещасного батька,що про нього розповідає євангелія:"Вірю,Господи,але поможи моєму невірству"./Марк.9,23/.

В о г о н ь о ч и щ у є.Коли вогонь охопить якийсь предмет,то спершу очищує його з бруду.Так діється з металями.Металь горить так довго,поки в ньому не буде знищене все безвартісне,і залишиться сам шляхетний металь.В подібний спосіб діє Божий вогонь Святого Духа.Він випалює в нашій душі все те,що противиться Божій любові,а саме: нищить гріхи,особливо смертельні,бо саме гріх є противенством Божої любови.Вогонь і вода не можуть бути разом.Студінь і жар не можуть себе стерпіти.Лід і вогонь не можуть бути біля себе.Так і не може бути вогонь Св.Духа в студеному грішному серці.Коли Св.Дух увійде в людське серце і хоче собі зробити з нього свою святиню, то перше,як ми згадали,просвічує.Людина у світлі віри пізнає свій гріховний стан.Нагадує собі Божий суд та Боже милосердя.Людське серце під діланням вогню Св.Духа теплів і Божа любов вертається знову. Через любов і жаль людина зближається до Бога і передає свої гріхи Божому милосердю.

Різними способами очищує Св.Дух наші душі,зокрема через св.Тайну хрещення і Тайну сповіді.Через св. Тайну хрещення Св.Дух очищує нашу душу від первородного гріха і вдягає її в освячуючу ласку,а коли людина згрішить,нищить гріхи через св.Тайну сповіді.

В о г о н ь о г р і в а є. Вогонь Св.Духа загрів Апостолів до геройських діл,так що вони не завагалися і своє життя віддати з любови до Бога.Перед приходом Св.Духа не були вони до цього здібні.Полюдськи кажучи,вони не мали ніяких даних на Апостолів.Їм бракувало освіти,запалу,відваги,і коли виключимо надприродні чинники,то небагато можна було сподіватися від Апостолів.Але Христос як Бог передбачив,що з тих простих людей зробить Св.Дух,як їх обдарує, заки ще підуть на здобуття світу. В день Сошествія Св.Духа здійснилася обітниця Ісуса Христа.Св.Дух зійшов у виді вогню і розпалив у серцях Апостолів таке захоплення до Божих справ,що всі вони,крім одного,св.Івана,померли мученичою смертю.

Дорогі браття! Коли приглянемось нашому життю,особливо ж,в якому відношенні воно стоїть до Бога,то наглядно побачимо,що нам бракує вогню ревности у службі Богові.Хто з нас може повторити слова Апостола Павла,якими він окреслив свою ревність для Божої справи: "Вже я не живу,але живе в мені Христос".Чи не буває так,коли якийсь мудрагель з пустою головою стане обертати на посміх релігійні справи та з цинічним усміхом зачне говорити про найсвятіші речі,а ми покірно мовчимо,щоб припадком не образити чиїхсь почувань; а однак бути християнином не значить бути християнином для себе,для домашніх потреб;навпаки:нам треба діяти й назовні,нам треба бути сьогод-

ні свого роду апостолами,значить:жити так,щоб невіруючі чи байдужі для віри,обсервуючи нас,бачили у нас взір чеснот християнської віри.Але до цього треба вогню ревности,що його може нам дати Св.Дух.Коби то той Св.Дух зійшов на кожного з нас та своєю ласкою загрів нас,тоді ми стали б повними й ревними апостолами; тоді ніхто не стане стидатися своєї віри,ані робити уступок у користь безвірства,але буде діяти з внутрішньої потреби.

Дорогі браття! Відкрийте Ваші серця для Св.Духа,нехай прийде й поселиться в них оцей солодкий гість душі.Гість,що вимагає мало,а дає багато.Дозвольте Йому своєю ласкою просвітити вас вірою, очистити від гріхів та загріти серця до ревної служби Богові. Тоді у вашій душі "буде інакше".А коли під діянням Св.Духа віддадуть свої серця всі люди на світі,а бодай всі християни,тоді й на світі "буде інакше".Просім Св.Духа:"Небесний Царю,прийди і замешкай у нас". А м і н ь.

НЕДІЛЯ ВСІХ СВЯТИХ.

Про почитання Святих.

Східна Церква в круг свят,що їх святкуємо впродовж року,увела гарну і дуже розумну практику.А саме наказує нам після кожного більшого празника віддати честь тим особам,що брали участь у події,яка звязана з цим празником.Так стже зараз після празника Різдва віддаємо честь Пречистій Діві Марії,Матері Божого Сина і св.Йосифові,Його Опікунові.В неділю по празнику Господнього Воскресіння згадуємо св.апостола Тому,який своїм невірством дав доказ правді,що Христос воскрес.По празнику Благовіщення згадує Церква Архангела Михаїла,що приніс Пречистій Діві радісну вістку, що Вона має стати Божою Матір'ю.Так отже по кожному празнику Церква згадує ті особи,які в тому празнику відіграли чільну ролю.

В першу неділю по Зісланні Св.Духа Церква вважає заказане згадати святих Божих угодників,які є під особливим діянням Св.Духа. Церква наказує нам віддати пошану святим зараз по Зісланні Св. Духа,бо вони широко відкрили ворота свого серця для Божого гостя,Св.Духа.Бо Св.Дух своєю ласкою двигнув їх на вершини звершености.Тому в сьогоднішній проповіді застановимося:

1. Х т о є с в я т і?
2. Чого вони від нас вимагають?

Коли ввійдемо до церкви,без огляду на те,чи це буде величавий собор у місті,чи деревяна церква на селі,то завважуємо велике число образів святих. У величавих церквах стрічаємо оригінали кисти найбільших мистців малярства,а в сільських церквах бачимо копії тих великих мистців,чи образи невідомих малярів-самоуків.Отже бачимо в церкві культ святих.Що Церква уважає правильним культ почитання святих,доказом на це є нинішня неділя всіх Святих. І хоча кожний день в році Церква присвячує одному зі святих то проте є багато Божих угодників,що про них Церква не знає,тому один день в році присвячує памяті всіх святих.Бачимо,що культ святих у нашій східній Церкві розвинувся широко.

Кого називаємо святим? Слово "святий" буває,на жаль,дуже зле зрозуміле."Святі - кажуть - це люди,що за життя чи по смерті роблять чуда". Але маємо багато святих,що за життя чудес не робили."Святий - це людина,що не мала ніякої хиби".І знову помилка;бо вже само слово "людина" говорить про природу,що схиляється до зла.З покусами і гріхом боролися також святі і та боротьба була їх характеристичною прикметою.Отже хто ж є святим? І

тепер почуєте найдивнішу відповідь:"Святий - це людина,що завжди сумує,що ніколи не сміється і все вважає за гріх." Таке поняття про святих стрічаємо дуже часто.Коли хтось перехилить голову і спустить вділ очі,тоді кажуть:"Не вдавай святого".Дорогі браття! Памятайте,що перехилена голова,вистрашені очі,несміллива постава не мають нічого спільного зі святістю.Тому св.Франц Салезій сказав:"Сумний святий - це дійсно сумний святий".Коли ж на образах святих бачимо худі постаті і сумовиті обличчя,то це лише справа стилю маляра.

Бажаючи відповісти на питання,хто є святим,треба підкреслити,що Церква чи пак Христовий намісник,Римський Папа,рішає,кому прислуговує титул святого.З цією метою ведеться канонічний процес,в якому розглядають ціле життя святого,щоб провірити, чи в його житті не було чогось такого,що противилось би святості.Такий процес тягнеться нераз довгими роками.А щодо чудес, що їх святий зробив за життя чи після смерти,то Церква досліджує їх якнайдокладніше.Коли ж усе промовляє за святість,тоді Церква проголошує того Божого слугу блаженним і дозволяє віддавати йому публичну честь.По якомусь часі Церква проголошує того блаженного святим і поручає людям його почитати.З якою обережністю підходить Церква до справи святости,нехай послужить нам приклад: Папа Венедикт XIV.,коли ще був кардиналом, переглядав акти канонічного процесу,в яких були описані чуда одного святого. В часі тієї праці відвідали кардинала два англійці-протестанти,але тому,що кардинал внаслідок пильної справи мусів покинути мешкання і мав надію незабаром вернутись до праці,просив гостей,щоб до часу його повороту переглянули акти канонізаційного процесу. Коли ж кардинал вернувся,один з гостей сказав:"Якщо всі чуда,про які говорять життя святих,є так основно провірювані,як в оцих актах,то не можемо сумніватися в рішення Церкви,що ними вона проголошує деяких святців святими.""На жаль,промовив кардинал,ні одне з діл,записаних в оцих актах,комісія канонізаційного процесу не визнала за чудо."З такою обережністю Церква прослідкує життя тих,що їх має проголосити святими.

Але вернімся до нашого питання: хто є святий? С в я т і - ц е п о д о р о ж н і, щ о щ а с л и в о д і й ш л и д о с в о є ї м е т и. Значить: щасливо перейшли життя і дійшли до неба. Наше життя,чи воно довше чи коротше, це подорож.По словам Апостола Павла - всі ми мандруємо,мандруємо до Господа. Тут на землі не маємо постійного помешкання,властиве наше мешкання - це небо.Коли ж та подорож зачинається,коли ж вона кінчається? Зачинається з хвилиною нашого народження; колиска - це початок дороги,а кінчається зі смертю.Трумна - це кінець нашої дороги.Останній віддих - це останній крок нашої дороги до неба.Ця дорога дуже важка,бо маємо йти з землі,з долини слів,до високо положеного неба.Вона небезпечна,бо справа з правої і лівої сторони глибока пропасть,що в неї легко можемо провалитись,якщо не будемо йти по лінії Божих заповідей.Вона тяжка,бо на тій дорозі треба обганятися від різних хижаків,що чигають на нашу душу.Скільки ж то треба зусиль і Божої ласки, щоб ту подорож до неба перебути щасливо! Скільки ж то людей розторощили собі на тій дорозі голови,заблудили і зайшли у вічне осудження! Але святі,всупереч усяким труднощам і перепонам, дійшли до неба щасливо.

С в я т і - ц е б о р ц і. Життя християнина - це боротьба.Де ж вона ведеться? В наших душах.Хто з ким бореться?

Добро і зло, ангел і звірина борикаються з собою і кожний з нас відчуває в собі це нещасне роздвоєння. В раю так не було. Наше тіло було послушне душі, а душа послушна Богові. Життя було тоді таке сонячне, як весняний безхмарний день. Але прийшла страшна хвилина, перша людина в раю згрішила і тоді наче якась прогалина зарисувалась у всесвіті. Від того часу іде боротьба між тілом і душею. Душа в людини наче орел мріє про безкраї простори. На жаль, замкнена в клітці пристрастей тіла, вона часто розбивається і паде.

Святі - це також такі самі люди, як і ми, слабі, немічні, але вони виновіли завзяту боротьбу покусам свого тіла і вийшли з цієї боротьби переможцями. Святий Бернард підчас нагальної покуси скочив до півзамерзлого ставу. "Побачимо, чи ще пізніше моє тіло буде бунтуватися". Св. Мартиніян у часі покуси вложив руку в огонь. "Болить - казав - а що ж буде у вічному вогні?" Великі це були герої, герої совісти й характеру, перейняті думкою про вічне життя. З тією думкою вони не розставалися ні в часі молитви, ні в часі відпочинку, ні перед вівтарем, відправляючи Службу Божу, ні за катедрою, виголошуючи доповіді, ні в неділю, ні в будний день - ніколи. Перед ними була завжди думка про вічне життя, тому зуміли зберегти вірність Христовим законам і жили християнським життям. Отже святі - це борці за небесну батьківщину.

С в я т і - ц е   н а ш і   з а с т у п н и к и   п е р е д   Б о г о м. Що святі можуть нам багато помогти в цьому нема ніякого сумніву. Святі є найбільш люблені Божі діти, це Божі вибранці, а проханням дітей, особливо ж добрих, годі відмовити. Святі - це наші брати. Тут на землі творили з нами одну родину. Тяжко зрозуміти, щоб вони не хотіли співчувати з нашою бідою. Вкінці вже від століть люди просять помочі святих, бо вірять, що вони вставляються за нас. 2.000-літня практика виказала, що багато людей, звертаючись по поміч до святих, дістали багато різних ласк. Кожний нарід має своїх рідних святих, які в особливий спосіб заступаються в Бога за своїх земляків. Мають своїх святих італійці, німці, французи, маємо й ми своїх заступників у небі: св. Княгиню Ольгу, що перша прийняла християнство, князя св. Володимира, що поширив світло віри на наші землі, св. Антонія і Теодосія Печерських, що дали почин до чернечого життя на наших землях, св. князів Бориса і Гліба, нашу княжну-черницю св. Предиславу, св. священомученика Йосафата. Бачимо на нашу велику радість, що маємо в небі своїх рідних заступників, які вийшли з нашого народу.

С в я т і - ц е   а р т и с т и. Що розуміємо під цими словами? Звеличуємо різьбарів, щоб безформний кусень мармуру заміняють у чудові памятники, що створюють велику ілюзію дійсности. Здається, вирізьблена людина от-от і промовить. Імпонують нам геніяльні малярі, що на мертве полотно кидають такі образи, які виглядають як живі. Чому ж ми не мали б величати святих, що по артистичному уподібнили своє життя до життя Христа. Вони уладили своє життя так і так Його уподібнили життю Христовому, що Небесний Отець може сказати до кожного з них словами, що їх сказав до свого Сина: "Це Мій Син улюблений, що в Нім Я уподобав собі". /Мат. 3, 17/. Артист працює над брондзом, полотном, над мертвою матерією, а святі працювали над своєю живою душею і так її обробляли й витісували, що вона стала образом Христа. В Апостолах, що покинули свої родини і пішли у світ голосити свою євангелію, бачимо Христа, що словом переображує світ. В мучениках, що не злякалися найбільшої кари та каміновані співали "Тебе Бога хвалимо", бачимо Христа, що терпеливо зносив на хресті муки й наруги. У святих дівицях,

що серед брудного нечистого світу несли високо прапор невинности, бачимо небесну чистоту Христа. Отже святі різьбили в собі образ Христа. Ось тому почитаємо святих, бо вони по мистецьки наслідували Христа.

II.

А тепер застановімся, чого святі від нас вимагають. Послухаймо, які слова вони до нас кажуть.

"Д е м и, т а м і в и!" Це перший голос, що ним святі з неба до нас людей на землі відзиваються. Господь зліпив нас з одної глини, дав нам одну і ту саму душу. До одної небесної батьківщини нас призначив. "Ми вже – кажуть святі – дорогу до неба щасливо закінчили. Тепер на вас чекаємо і молимось за вас, щоб і ви закінчили щасливо цю подорож на землі. Ми діти одного Бога, нашого спільного Отця, отже є справедливою річчю, щоб ми були разом з тим нашим Отцем. За життя ми жили на одній і тій самій землі. Ті самі терпіння, ті самі земські недостачі ми разом переносили. Нехай же вічна радість, вічний відпочинок, будуть нашим спільним уділом!"

Коли ж ви, мешканці землі, хочете бути там, де ми, то знайте, що до неба провадить лиш одна дорога, дорога Божих заповідей. Тому з б е р і г а й т е Б о ж і з а п о в і д і! Це друге слово святих. Так сказав колись Христос молодцеві, який питав, що має робити, щоб бути спасенним. Без збереження Божих заповідей нема неба. Чого ж вимагає Господь від нас у тих заповідях? Згідно з Божими заповідями Богові належиться найвища честь. Не забудь помолитися ні рано ні ввечір, бо молитвою віддаємо честь Богові. Шануйте родичів і любіть їх, шануйте ваших наставників, що на землі заступають місце Бога. Не робіть кривди ні на здорові ні на славі, ні на матеріяльних добрах своїм ближнім, бо кривда, що її ви вчинили ближньому, це кривда самому Богові. Майте ангельські невинні серця, щоб ніякий бруд нечистоти не дістався до них, бо блаженні чисті серцем – вони оглядатимуть Бога. Оце дорога, дорога Божих заповідей, що ними йшли святі. Тією дорогою мусимо йти і ми, коли хочемо бути там, де вони.

З б е р і г а й т е з а в ж д и с в о ю в і р у! І Апостоли, і мученики, і взагалі всі святі зберігали кріпко Христову віру та Христові заповіти. В цій вірі вони жили, працювали, освячувалися і йшли до неба. Чим для них була Христова віра, доказом на це є сотки тисяч мучеників, що віддавали за віру своє життя. Тому третім словом святих до нас є: Зберігайте завжди католицьку віру!

Життя святих дає доказ, що у вірності католицькій Церкві не можуть захитати нас навіть найбільш суворі моральні приписи цієї віри. Не можемо заперечити, що правди нашої католицької віри є дуже глибокі, а приписи моральні навіть дуже суворі. Господь справедливий, значить: нагородить за кожну шклянку води, але покарає і за кожну брудну думку. Відповідальність за всі діла і за криті гадки, останній суд і вічна кара – оце фундамент, на якому спирається будівля нашої католицької віри. Але та будівля, що сягає аж до неба, була б дещо сувора, лякала б нас, коли б ми не бачили непроглядної маси людей святих, до нас подібних, слабих, схильних до гріха, що кличуть до нас: Не бійтеся, католицька віра і її мораль вимагають від нас, правда, тяжких обовязків, але з радістю запевняємо вас, що доручення віри можете виконати вповні. Наше життя нехай буде вам під цим оглядом прикладом! Тому ще раз повторяємо: Зберігайте католицьку віру!

Б е р і т ь с в і й х р е с т н а р а м е н а і н е с і т ь й о г о а ж д о о с т а н н ь о г о в і д д и х у ж и т т я. Це четвертий голос святих до нас. Терпіння і хрести – це спільна доля всіх, що тут живуть. Уложи собі життя

як хочеш,живи,як хочеш,але знай,що ніколи й ніде не покине тебе терпіння,бо воно товариш людського життя.Чи ходиш у лахмітті,чи в королівському вбранні,чи придбав ти той або інший титул,чи живеш серед голоду,чи сідаєш до стола при повному полумиску,терпіння переслідує тебе завжди.Каже пословиця:"Нема кутика без хрестика".Хрестів і терпінь не пощадив Господь і святим.Але святі двигали ті хрести радо,без нарікання,в терпіннях благословили Бога, бо знали,що терпіння зближає їх найбільше до Бога,що воно є ознакою,що Господь їх любить.Христос сам уважає,що терпіння – це умовина,щоб дістатись до неба – місця святих."Коли не виречетеся самих себе,каже Христос, і не вложете свого Хреста на рамена, не можете бути там,де Я.Візьми хрест свій і йди за мною".

Оце голоси святих! Вони хочуть,щоб ми були там,де вони.Щоб ми зберігали Божі заповіді,щоб трималися католицької віри і терпеливо зносили хрести.Дорогі браття! Мешканець міста відчуває потребу бодай на якийсь час залишити міський гамір і фабричний чад,іде в ліс чи на широке поле,щоб віддихнути свіжим повітрям.Дехто виїжджає в гори,спинається по стрімких узбіччях гір,бо знає,що гірське повітря скріпить його здоровя.Так і ми,задивлені у святих,у тих великих людей,що наче вершки гір двигнулись над нами,наслідуймо їх,а наслідуючи святих,дійдемо до джерела святости – Ісуса Христа. А м і н ь.

ПРАЗНИК ПРЕСВЯТОЇ ЕВХАРИСТІЇ.

Празник Пресвятої Евхаристії пригадує нам ту солодку правду, що ми маємо Бога близько себе,що Господь скривається під видами хліба і вина та мешкає серед нас.Той факт,що ми маємо Бога близько себе,не є нам накинений,бо туга за близькістю Бога ніколи не згасала в людських серцях.Вже погани мали це бажання будувати святині своїм божкам і раділи,що мали біля себе богів."Я не можу,я не хочу жити без Бога!" Це загальне гасло всього людства,тому св. Августин в імені всіх людей каже:"Неспокійне моє серце,поки не спічне в Бозі".

Бажання мати близько себе Бога,оце бажання кожної релігії,тим більше нашої правдивої святої католицької релігії.Вже в Старому Завіті близькість Бога була осередком життя вибраного народу.Вогненний стовп,що провадив ізраїльський нарід через пустиню,доказував присутність Божу та був для жидів осередком віри,надії і любови.Але Старий Завіт скінчився і настав Новий.Сам Бог сходить з неба,щоб заспокоїти бажання народів.Предвічне Слово стало тілом і замешкало серед нас.Були це дуже щасливі часи,коли людство мало так близько себе Бога.Але Божий Син мав покинути світ.Отже як:чи людство мало залишитися знову без Бога? Чи мало знову тужити за Ним? Ні,браття,той,що вложив у наші серця тугу за Богом,не може нас залишити,бо Бог є любовю,а любов сильніша від смерти.

Христос,знаючи,що мусить залишити світ,придумав спосіб,при помочі якого буде завжди з людьми.Установив Найсвятішу Тайну Евхаристії.В сьогоднішній проповіді застановимося над:

I.Історією установлення Св.Тайни Евхаристії,
II.1/ Значінням Пресвятої Евхаристії,
2/ Її спасенним діянням,
3/ Нашими обовязками супроти Пресвятої Евхаристії.

I.

Зближався вечір,коли Христос скінчив повчати нарід. Пять тисяч людей з довірям і запалом слухали Христової науки.І хоч як любо

говорив Христос,то однак голод став докучувати Христові.Христос змилосердився над бідним нардом,вчинив чудо,наситив весь нарід пятьма хлібами і двома рибами.

Нарід,що бачив це чудо занімів зі здивування,бо це чудо,яке Христос в одній хвилі вчинив,переходило людське поняття.Та коли нарід упритомнів зі здивування,коли гадкою обняв цілу вагу того чуда,тоді в серцях народу зачала рости,будитися думка,думка ізраїльського народу про свого царя.Царя хотів нарід,який зайнявбися їхнім політичним станом,що мав би земську силу і владу та звільнив нарід Божий від тягару римських податків та вернув би давню силу й могучість,давні границі,які мав цей нарід колись за царів Давида і Соломона.Лише великий чоловік міг стати їхнім царем.Лише такий чоловік,як Христос,котрий лише благословляючу руку підніс,а зараз наситив пять тисяч народа і то пятьма хлібами і двома рибами.Тому серця їх рвались до Христа,а з уст до уст одно лише линуло слово:"Христос нашим царем!" А тим часом Христос,знаючи думки народу утік!

Дивна річ! Цей Христос,котрий пізніше підчас своїх мук побитий,звязаний,убраний в червону плахту на питання:"Ти є цар?" відповів:"Ти сказав".Тут признається до свойого царства,там натомість,коли потребував сказати лиш одно слово,а нарід проголосив би в захоплені царем,втік на гору молитися.Що ж означає ця дивна поведінка Христа? Христос хотів чудом насичення пять тисяч народа приготовити нарід до корму душевного,яким мало бути Його Тіло та Його Кров.

Зараз на другий день,коли той сам нарід знайшов Христа на другому боці Генезаретського озера,Христос,навязуючи до чуда з попереднього дня виголошує проповідь,в котрій обіцяє установити Тайну Євхаристії.

"Дбайте не про страву,що минається,а що перебуває в життя вічне,котру Син Чоловічий вам дасть"- сказав Христос.Нарід думав,що Христос дасть їм хліб,що його колись давав Мойсей на пустині,тому сказав Йому:"Господи,все нам давай цього хліба".Христос,щоби розвіяти їх блудне понимання відповів їм:"Я хліб життя,хто приходить до мене не буде голодувати,а хто вірить в мене, не буде прагнути".Що Він говорить,шемрав між собою нарід."Чи се не Ісус,Син Иосифа,котрого батька і матір ми знаємо".Христо не відкликає цего,що сказав,але з притиском підчеркує"Хто їсть моє Тіло і пє мою Кров,має життя вічне,і я воскресшу його в послідній день,бо моє Тіло це правдивий корм,а моя Кров це правдивий напій".А нарід,що слухав тих слів промовив:"Жорстока це мова той хто може її слухати".По тих словах багато учнів покинуло Христа.Христос бачучи,як нарід огірчений розходиться,промовив до Апостолів:"Чи і ви хочете відійти? А Симон Петро відповів Йому: Господи,до кого підемо? Тимаєш слова життя вічного."

Цієї своєї обітниці дотримав Христос."Той хліб життя"передав Він Апостолам на Тайній Вечері.

Христос зі своїми учнями прибув до Єрусалиму на свято пасхи. Христос і громадка Апостолів зібралися до просторої кімнати на законом приписану вечерю,щоб спожити пасхальне ягня.Апостоли не прочували,що оце зібралися вони разом останній раз,що за кілька годин наче вдарить грім і вони розбіжаться як вівці без пастиря. Того не прочували Апостоли,але знав це Спаситель.

Прийшов день прощання,болісне розстання.Три роки жили з собою, три роки зносили спільно долю і недолю.Три роки зе запертим віддихом слухали Його наук,а оце сьогодні мають розстатися.

Є між людьми звичай, що зрештою випливає з серця, що у хвилині розстання дорогій особі передають якусь памятку, щоб не попасти в непамять. Нещасливий французький король Людвиг 16, коли залишав вязницю, щоб покласти свою голову під топір ґільотини, запримітив біля дверей своєї келії свого вірного слугу. Хотів йому лишити дещо на памятку, але що не мав ні золота ні срібла, і зрештою знав, що за вірність та привязання не платиться грішми, затримався, вирвав жмешо свого посивілого волосся і передав слузі як найдорожчу памятку. Оце марна памятка, жменя волосся, лист, знимка чи перстень.

Христос іде на смерть. Що ж їм залишить. Адже Він не має нічого, що міг би назвати своїм. Отже бере в руки пшеничний хліб, благословить його, ломить і каже:" Беріть і їжте, то є моє Тіло"./Мат.26,26/. Бере чашу з вином, благословить її і каже:"Пийте з неї всі, бо це моя Кров нового завіту, що проливається за многих"./Мат.26,27/. І додав:"Це робіть на Мою памятку"./Лука 22,19/.

Своїм учням, своїм ісповідникам, нам і всім тим, що прийдуть по нас, залишив Христос як свою памятку своє Тіло і свою Кров, Пресвяту Евхаристію. Стільки про історію установлення Тайни Евхаристії.

II.

1/ Були тяжкі часи для єгипетської країни. Збіжжя не вродилося і голод втискався до хат мешканців Єгипту. Зібрався нарід і пішов походом перед царську палату, та став кричати:"Царю, дай нам хліба, бо інакше згинемо". А цар відіслав нарід до свого намісника Йосифа, який відчинив шпихлірі до яких стягав збіжжя від 7-сх років. Нарід вдоволився.

Дорогі браття! Чи не бачите в цій події, яке велике значіння має хліб? Питання хліба - це життєве питання. Коли збіжжя не вродиться, тоді в господарстві панує тишина. Не лише в господарстві, але й люди науки мусять у тому часі відкласти перо. Коли голод корчить шлунок, тоді й учені не можуть працювати.

Людина дістала життяззовні. Сама собі його не дала. Щоб зберегти те життя, мусить людина ззовні дістати корм:"або хліб, або смерть!" Це залізне право має всюди своє застосування, і в хаті робітника, і в хаті богача. Всі сини землі відчувають тугу за хлібом. "Ми хочемо хліба!" - оце гасло всього людства. А щоб ми заєдно памятали на це невблаганне право, Господь у своїй мудрості дав нам почуття голоду.

Хліб - це не лише життєве питання тіла, але також й душі. Ми потребуємо корму не тільки для життя, що його початком колиска, а кінцем могила, але й корму для того життя, що зачинається Тайною Хрещення і не кінчається ніколи. Поживу для того життя передав нам Господь у Найсвят. Тайні Евхаристії. Свята Евхаристія є життєвим питанням для нашої душі. Тому зовсім правильно, що ми, якщо хочемо оцінити релігійне життя християнина, питаємо, як часто він приступає до Пресв. Евхаристії, і коли запримітимо, що хтось байдуже переходить біля цеї Найсв. Тайни і навіть у великодному часі не приступить до св. Причастя, тоді його імя можемо викреслити з листи живучих християн. А коли він так поступає аж до смерти, то заслуговує на вічну смерть. Бо питання хліба є життєвим питанням і на Божому Суді.

2/ Пресв. Евхаристія діє в спасенний спосіб на нашу душу. Як блиск звізд є понад земським порохом, так і Небесний Хліб стоїть вище хліба земського. Хто це може зрозуміти, нехай зрозуміє. В Бога можуть багато молитви Святих, та проте молитви Святих в порівнянні до одного доброго св. Причастя - це як зерно піску до цілої гори.

а/ Земський хліб дає нам життя проминаюче, небесний хліб - життя вічне. Земський хліб носить на собі знамя змінливости, проминаю-

чсти, заспокоює голод на короткий час. Діти приходять зі школи голодні, батько з праці, мати не в силі поставити на стіл стільки хліба, щоб заспокоїти зростаючий голод. І що більше! Не зважаючи на нашу журбу за насущний хліб, всі ми мусимо вмерти. Тому справедливо каже Христос про земний хліб: Ваші отці їли на пустині хліб і повмирали; а про Небесний Хліб каже: "Коли хто буде їсти цей хліб, житиме по віки". /Іван 6,51/. Пресв. Евхаристія дає нам вічне життя. Як із зернятка розвивається цвіт, так і з частого принимання Пресв. Евхаристії виростає вічне життя.

б/ Земський хліб роз"єднує, Небесний Хліб єднає людей. За хліб ідуть завзяті і криваві бої між працедавцями та працівниками. Чому купець глядить зависним оком на другого купця, лікар на свого товариша по фаху? Боротьба за хліб роз"єднує людей, робить їх зависними.

Небесний Хліб єднає. Він вяже вузлом любови всіх тих, що клякають, щоб прийняти Небесний Хліб. Він створює однозгідність між тими, що причащаються, і Христом та між християнами поміж собою. Тут усі рівні. Тут нема різниці походження і стану. Біля старенької матері клячить молода дівчина, біля послугачки елегантно вбрана жінка, директор фабрики біля робітника. Святе Причастя створює внутрішню однозгідність і братню любов.

Про французького короля Людвика XII. розповідають, як то він був кинений у вязницю за свого попередника. Як же він вийшов переможно з тієї боротьби і засів на королівському престолі, йому попала в руки листа з іменами найбільших його ворогів. Зляклались його вороги і хотіли ратуватися втечею. Однак король зробив знамя хреста над лістою та запросив їх усіх на пир поєднання.

Дорогі браття! Коли знак хреста має таку силу, що за зло й ненависть платиться любовю, тощо ж говорити про Христа, що за людські гріхи вмер на тому хресті, що його св. Письмо називає "князем мира"! Яку переміну в серцях робить Христос, коли Він під видом хліба в Найсв. Тайні Евхаристії увійде до людської душі! Він так діє на людську душу, як погідний вечір після денної бурі.

в/ Земський хліб робить людей незадоволеними, прикрими, Небесний Хліб робить людей задоволеними і щасливими. Одного ранку я стояв на залізничому двірці великого міста. Приїздили поїзди з різних напрямків. Тисячі працівників висідали з поїздів та розливались по місті. Я бачив мало веселих облич. Всі ті люди ведуть завзяту боротьбу за насущний хліб. І одночасно в дусі я бачив довгі ряди християн, що з усіх усюдів сходяться до церкви, щоб накормитись Небесним Хлібом. Їхні лиця спокійні, розрадувані. Правда, і їх не минає життєва боротьба за насущний хліб, але заки вони ще вийдуть на площу боротьби, вступають до церкви, щоб накормитися Небесним Хлібом та набрати енергії до життя.

Вченим досьогодні не вдалося відкрити багато річей. Не вміємо напр. через ощадність перетворити енергію вугілля і бензини на діючу силу. Кажуть, що в найліпшій паровій машині ледве 17% палива переміняється на діючу енергію. Не вміємо досьогодні магазинувати літнього тепла, не вміємо, коли так можна сказати, вложити до начення і сильно завязати сили тепла сонця в літі на те, щоб у студений січневий день те начиння розвязати й огріти теплом наше мешкання. Яким благословенством для людства був би хочби цей останній винахід!

Те,що є неможливе в зовнішньому житті,є проте можливе в житті духовому.Хто приступає до св.Причастя,той складає в свою душу безцінну енергію,потрібну на злі часи.Кожне добре прийняте Причастя - це збирання енергії на дальші дні і тижні життєвої боротьби.

3/ Роздумуючи над нашими обов'язками супроти Евхаристійного Хліба,мусимо сказати: а/ми мусимо їсти,б/ ми мусимо часто їсти, в/ ми мусимо добре їсти.

а/ Ми мусимо їсти,ми потребуємо хліба для нашої душі.Хто хоче бути здоровий,мусить їсти,хто хоче провадити Боже життя,мусить причащатися.Хто хоче вести християнське життя,мусить прийняти до себе основника християнства - Христа.Християнство без св.Причастя є неможливе.

б/ Ми мусимо їсти часто.Ми їмо щоденно так і щоденно можемо приступати до св.Причастя.Це ніщо незвичайне,як сказав папа Пій Х., щоденно їмо,отже щоденно причащаємось.Спаситель потвердив це установою Найсв.Тайни Евхаристії,надаючи Небесному Кормові для душі вид звичайного хліба.Він хотів цим сказати,що чим хліб для тіла, тим св.Причастя для душі.Хліб споживаємо не раз у рік,або при нагоді якогось свята,так і св.Причастя лиш раз у рік не вистачає.

Історія святих розповідає,що вони потрапили жити довший час без поживи.В ділянці душевного життя бути без душевного корму є річчю неможливою.Переводячи відтовщуючу курацію,може хтось постити і десять днів,але піст у душевному житті провадить до смерти.

в/ Ми мусимо їсти добре.Св.евангелія розповідає,що вийшов сівач сіяти і одно зерно впало на камінь,інше між терня.Це порівняння представляє не лише долю Божого слова,але й долю св.Причастя.Бо хоча св.Причастя приносить багато користей,то проте воно часом може бути цілковито безплідне.Діяння св.Причастя залежить від того,що його приймає.Воно поширює своє діяння так далеко,як далеко той,що його приймає,розположений до прийняття Божого життя.Багато людей причащається щодня,однак вислідів Причастя не бачимо.Вони, правда,приготовляють тіло до св.Причастя і постять,але що значить піст тіла,коли їх серце не постить,коли воно повне самолюбства та привязання до світу! Св.Причастя дає багато ласк,але їх успіх залежить від розположення того,що причащається.

Дорогі браття! Св.Лаврентій,диякон і мученик,згинув страшною смертю.Його тіло повільно згоріло на залізній плиті.Це мучеництво є,розуміється,багато більш болісне,як напр.зрубання голови мечем. Св.Августин,говорячи про смерть св.Лаврентія 1500 років тому,застановляється,як св.Лаврентій міг з веселим обличчям переносити таке страшне терпіння.Він дає коротку відповідь:"він добре споживав,він успішно причащався".

Від нас покищо сьогодні ніхто не вимагає мученичої смерти,одначе наше життя є дуже важке і прикре.Коли хочемо з радісним обличчям перейти ту важку дорогу життя,то мусимо користати з тих ласк, які дає св.Причастя.Отже часто і гідно кормім нашу душу,Небесним Хлібом. А м і н ь.

2-га НЕДІЛЯ ПО ЗІСЛАННІ СВ.ДУХА.

Про Апостольство молитви.

Читаючи св.евангелію, кожний може запримітити,що Христос мав у собі щось,що до Нього потягало.Люди йшли за ним,як за силою, якій годі опертись.Як магнет притягає залізо,а сонце небесні тіла,так наш Божественний Спаситель потягав за собою,на кого лише поглянув.Нинішня св.Євангелія розповідає,що Христос,ідучи берегом Галилейського озера,побачив двох братів,рибалок,Петра й Андрія,що полокали сіті. Христос сказав їм тільки чотири слова:"Ідіть слідом за мною"... /Мат.4,19/.І вони зараз залишили сіті та пішли за Ним.Христос підійшов дальше і побачив другу пару братів - Якова й Івана,і їх теж покликав за собою.Вони залишають усе:і сіті,і риби,і човен,і старого батька та йдуть за Ним, наче заворожені.

Іншим разом побачив Христос митаря,що сидів біля рогачки і рахував гроші.Був це жидівський урядовець,що виконував службу римлянам,отже людина,що не мала симпатій серед свого народу.Зайнятий матеріяльними справами,митар любив тільки свій маєток,а проте,коли почув слово Христа:"Іди за мною" - покидає все,що дотепер любив,з чим був зжився,і пішов за Христом.

Христос,починаючи від своєї появи,в кожному столітті проходжувався по землі і покликував до служби вибрані одиниці.Згадаймо на цілий гурт мужчин,жінок,молодців,дівиць,що присвятили себе цілковито Христові.Той сам Христос ходить між нами й сьогодні і кличе за собою.Клич Христа:"Покинь усе і ходи за Мною!" набирає особливого значіння в нинішніх часах,в часах релігійної байдужости,неопоганської культури,в часі звеличування тіла й упадку моралі.

В який спосіб можемо виконати це гаряче бажання Христового Серця та піти за Ним? Є одиниці,що,послушні цьому закликові Христа, зрікаються всіх земських дібр та замикаються в манастирських мурах.Дорогі браття! Від вас,обтяжених родиною,від вас,що живете в особливих відносинах,ніхто цього не вимагає.Однак ви можете послужити справі Христа в цей спосіб,що б у д е т е а к т и в н и м ч л е н о м р е л і г і й н о г о т о в а р и с т в а. Тоді хоч не вповні,але бодай частинно виконаєте Христовий заклик: "Іди за Мною".

Одного дня став перед Христом молодий чоловік,спрямував на Спасителя свій погляд і спитав:"Що маю робити,щоб осягнути вічне життя?" - "Виконуй заповіді!"- відповів Христос.Цими словами показує Христос дорогу спасіння.Це дорога,що обов'язує всіх людей без винятку,дорога Божих заповідей.Коли ж молодець відповів Христові,що він виконує всі Божі заповіді,тоді Христос показує йому другу дорогу - дорогу звершености."Коли хочеш бути звершеним,іди і продай усе,що маєш,і дай бідним,а будеш мати скарб на небі". /Мат.19,21/. Це друга дорога: Дорога євангельських рад.Дорога, до котрої Господь покликає лише вибрані душі,що присвятили себе чернечому життю.Але є ще третя дорога,яка,правда,не є така тяжка, як дорога євангельських рад,дорога,яка влегшує першу дорогу,дорогу Божих заповідей.Її показує нам Божественний Спаситель,кажучи: "Направду кажу вам,що коли двоє з вас згодяться на землі на всяку річ,якої проситимуть,станеться їм від Мого Отця,що на небесіх.Бо де двоє,або троє збереться в Моєму імені,там Я є посеред них". /Мат.18,19,20/. Оце третя дорога,це дорога посередня між першою та другою,це дорога братств чи релігійних товариств.

Релігійне товариство чи братство має благословенний вплив на ту громаду людей, серед якої воно живе й розвивається. Релігійне товариство підносить вартість парохії чи душпастирства. Коли увійдемо до саду, споглядаємо з приємністю на зелену виплекану траву. З цікавістю приглядаємось до овочевих дерев і розуміється, чим шляхетніші ті дерева, тим і вартість саду більша. Так і душпастирство чи парохію можна порівняти з городом чи з садом. Коли в парохії є релігійне товариство, те шляхетне дерево, тоді вона представляє більшу вартість. Христос мило споглядає на таку парохію, і душі, ніби дерева, родять смачні овочі, що за них Господь платить високо. Овочі ті дивні, бо йдуть і поза могилу, та веселитимуть людину всю вічність. З добре зорганізованих і дбайливо ведених релігійних товариств пливуть користі не лише для поодиноких людей, але й для всього душпастирства, бо члени братства своїми релігійними практиками, особливо ж своїми молитвами і св. Причастям, а також добрим прикладом улегшують дорогу духового життя іншим. Релігійне товариство зближає людей до себе, вяже їх статутом в одну духову родину, що нагадує колишні християнські громади, про які св. Письмо каже, що "в них було одно серце й одна душа".

Стільки про вартість і потребу братства чи релігійного товариства.

Дорогі браття! Живемо в місяці червні, що присвячений почитанню Божественного Серця Спасителя. Коли ж говоримо про братства, та що той, хто до братства належить, є послушний кличеві Христа "Іди за Мною", то годі не згадати братства чи пак релігійного товариства, яке є найближче Христовому Серцю, А п о с т о л ь с т в а м о л и т в и. Тим більше, що наша церковна влада гаряче заохочує вірних ставати членами такого братства.

Коли кажемо слово "апостольство", то пригадуються нам дванадцять мужів, яких Христос вибрав і впродовж трьох років просвіщав та після свого воскресіння дав їм наказ: "Ідіть і навчайте народи всього, що Я вам наказав". Скріплені Св. Духом Апостоли зібралися скоро, щоб виконати волю Христа. Вони покинули свій рідний край і пішли в чужі краї, пішли серед праці і труду проповідувати євангелія свого Вчителя, поширювати Його царство, приєднувати нові ряди душ для Христа. Не щадили себе, жили бажанням ширити Христове царство, а відтак повмирали мученичою смертю.

Оце взір апостольського духа. Таким самим духом має перейнятися кожний член Апостольства молитви. Але скажете: Маємо родину, діти, мусимо дбати про насущний хліб. Дорогі браття! Коли б Христос зажадав, щоб для Нього покинути все, то ми, християни, повинні б це зробити, бо нема нічого дорожчого над Христа та Його справу. Але, як ми вже згадали, до людей світських цей голос "Покинь усе і йди за Мною" вже не відізветься. Однак ви можете стати апостолами, коли будете молитися.

З а щ о? Тут мусимо навести клич Апостольства молитви: "Найсвятіше Серце Христове, нехай прийде Твоє Царство!" Як бачимо, цей клич ділиться на дві частини. Перша частина звучить: "Найсвятіше Серце Христове"..., бо члени Апостольства молитви є наче вроджені почитателі Божого Серця. Не можна собі уявити члена Апостольства молитви, що не славив би, не почитав би Найсвятіше Христове Серце. Такий член не розумів би суті Апостольства молитви, тому члени Апостольства Молитви жертвують себе щоденно Христовому Серцю, відмовляючи молитву: "Господи Ісусе Христе, в злуці з тим Божественним наміром, з яким Ти Господа Бога славословив,

жертвую Тобі через Непорочне Серце Марії нині та ввесь день усі задуми, постанови, слова і діла." Отже член Апостольства молитви підносить кожного ранку своє бідне грішне серце до Найсвятішого Христового Серця і хоче в Ньому своє серце очистити, збагатити, а передовсім бажає Божому Серцю віддати честь і виявити любов, саме тим усім, що тієї днини буде робити. Бере ніби на свої руки всі свої молитви, працю і терпіння та складає в жертві улюбленому Спасителеві. Але тому, що та щоденна жертва члена Апостольства молитви є дуже дрібненька, він у своїй покорі складає цю жертву через те, Серце, що є найдорожче і наймиліше Спасителеві, через Непорочне Серце Марії. Бачимо, що Апостольство молитви є дорогою, що її нам показує Церква: через Марію до Христа.

Друга частина клича Апостольства молитви звучить: "...нехай прийде Твоє Царство". Про це царство говорив дуже часто Христос. Видно, що воно дуже прилягло Христові до серця. Так, це Боже царство є великим скарбом для Найсв. Христового Серця. Для нього Христос жив, навчав, трудився і вкінці умер. Це царство обдарував Христос великими ласками. Дав йому св. Євангелію, св. Тайни, приобіцяв йому особливу поміч, що ніякі, навіть найбільші переслідування не зможуть його знищити.

Це царство - то Христова Церква, що існує майже дві тисячі літ. Різні часи переживала Церква. Були часи світлого розвою, але й були часи сумні, коли цілі народи відпадали від неї, а проте Церква існує до нинішнього дня і її розвій є предметом безнастанної журби Найсвятішого Христового Серця.

Член Апостольства молитви у щоденній молитві лучиться з Христовим Серцем та Його бажаннями. А тому, що найпалкішим бажанням Христового Серця є розвій Церкви, кожний член Апостольства молитви дбає не тільки про особисте освячення, але старається причинитися до розвою та скріплення Христової Церкви, бо того хоче Христове Серце.

Мало того! Апостольство молитви має величезне завдання і в зовнішньому світі. Воно має відродити світ, усунути суспільні непорозуміння, боротьбу кляс. Воно має забезпечити світові справедливий мир. Але чи не завеликі завдання Апостольства молитви, чи не заширокий круг діяння це товариство собі визначує? Ні! Суспільне життя і справа миру між державами й народами світу - це завелика річ, щоб для Божого Серця були байдужими. Тому і член Апостольства молитви, що старається вволити бажанню Христового Серця, мусить дбати про відродження світу під суспільним оглядом.

З цього погляду Апостольство молитви не є братством, але релігійним товариством. Бо член братства має на меті освятити себе різними релігійними практиками, а від членів Апостольства молитви вимагають не лише дбати про власну душу, але й дещо більше, а саме: перейнятися апостольським духом, старатися закріпити Христове царство всюди, де тільки сягає його вплив.

Головне завдання Апостольства молитви - це надолуження. Воно висувається на перший плян обовязків члена Апостольства молитви.

Що це значить? В одній родині трапилося, що старший син зневажив батька, кинув йому кілька поганих слів і вийшов з хати, грюкнувши дверима. Батько, свідомий того, що скільки добра зробив він синові, похилив голову, сперся об стіл і сльози одна по одній стали падати з його очей. Молодший син, що бавився в хаті, побачив, що батько плаче, підбіг до нього, обняв за шию обома рученятами і став потішати: "Тату, говорив, не плач, відтепер я буду тебе вдвоє

сильніше любити,за себе і за мого старшого недоброго брата.Цей малий хлопчина старався надолужити батькові за кривду,що її зробив старший брат.Так і члени Апостольства молитви,свідомі того, скільки зневаг зазнає Христове Серце навіть від посвячених Йому осіб,стараються подвоїти,потроїти свою любов до Христа.Коли зважимо нинішні часи,скільки в них намножилось лиха й несправедливости,то зрозуміємо,яке значіння має це надолуження.Тому то Папа Пій ХІ.у своїй енцикліці "Мізерентіссімус" з 5.травня 1928 р.каже:"Надолуження - це потреба нинішнього дня".

Чергове завдання Апостольства молитви - це о с в я ч е н н я с в о ї х ч л е н і в. Особливою прикметою нашого життя під сучасну пору є те,що воно може витрутити людину із застанови над собою та штовхнути в життя змислових вражінь.Наше життя стало нервове,тому так вичерпує наші сили,що просто не лишає нам хвилини на застанову над вічним спасінням.

Апостольство молитви протидіє чудесно оцьому погубному духові наших часів.Воно вводить нас у внутрішнє життя Спасителя,відслонює таємний варстат Його думок,почувань і діянь.Воно закликає людину заглибитися в себе,вчить внутрішнього життя та посилає нам потрібні ласки.Завдяки Апостольству молитви родиться сьогодні новий тип святости.Колись святість обмежували до поодиноких станів. Не вірили,щоб могли дійти до святости люди,які живуть у подружжі, або люди,звязані з деякими фахами,як купецтво,лікарська праця і т.д.Колись не уявляли собі святости без грубих манастирських мурів, чернечих ряс,чи посвячених епископських риз.Нині показалося,що те все,хоч і яке пожиточне,але не конечне до святости.Тому один сучасний церковний письменник каже:"Чудовий цвіт святости,що ріс колись лише в затишних манастирських мурах,розсіявся далеко,бо на всіх нивах людського життя".

І це характеристичне,що всі ті святі нашої доби були почитателями Божого Серця,що переймалися головним завданням Апостольства молитви - надолуженням.

Хто мав змогу належати до Апостольства молитви,чи працювати в ньому,той міг у рядах тих простеньких почитателів Христового Серця - все одно:чи це батьки чи матері,чи це молодь чоловіча чи жіноча - знайти скарби святого життя.

Дорогі браття! В нинішній проповіді ми побачили,що Апостольство молитви - це чудовий цвіт,що виріс у християнському світі.Зваживши на ті духові багатства,що їх дає Апостольство молитви,нехай не буде нікого,без уваги на походження,вік чи стан,що не забажав би скористати з тих ласк,що їх дає це релігійне товариство.Христос полюбив нас дуже і ми повинні любити всім серцем Його.Любов до Нього повинна збирати нас усіх під прапором Апостольства молитви."Любов Христа наглить нас"../II.Коринт.5,14/ кличмо враз з Апостолом народів і вступаймо всі в ряди Апостольства молитви.

А м і н ь.

4-а. НЕДІЛЯ ПО ЗІСЛАННІ СВ. ДУХА.

Празник Пресвятого Серця Христового.

До свят, що їх святкуємо впродовж року, долучається сьогодні ще одно свято - свято любови, свято Христового Серця. І як в квітнику цвіт троянди завершує його красу, так серед тих свят, що їх ми святкуємо в році, нинішнє свято Христового Серця - це наче б троянда всіх свят. Солодке це свято, бо воно каже людям про Божу любов до них.

Нинішнє свято нагадує нам ту хвилину, коли Христос серед страшних мук на Голготі кінчав життя. З Його тіла, з усіх Його членів сплила вже кров, тільки у Христовому Серці залишилося ще кілька капель крови, але і їх хотів Він пролити за нас. Один з вояків пробив списом Його Серце, з якого виплила кров і вода. В надміру любови до нас витиснув зі свого Серця кров до останньої каплі. Кажемо з надміру, бо до нашого спасіння не треба було ні цвяхів, ні хреста, ні тернового вінця. Вистачила одна краплина Христової Крови, щоб нас спасти, та Христос бажав показати надмір своєї любови, тому дозволив пробити своє Серце, щоб пролити свою Кров за спасіння людей до останньої краплини.

Любов пробила Його серце. Ця Христова любов буде предметом нашої нинішньої проповіді. Отже будемо говорити:

1. Про історію Христової любови,
2. Про її спасенний вплив на наше суспільно-громадське життя.

I.

Було це ранньою весною. Внаслідок наглого тепла став топитися сніг і леди рушили ріками. Гірські потоки зі страшним шумом і гуком несли на своїх запінених хвилях кригу та заливали засіви, всю надію хлібороба. Один з гірських потоків підмулив і зірвав насип залізничого шляху. Серце залізничого сторожа завмерло, коли побачив розбитий насип і рейки, що звисли над глибокою пропастю. Ще кілька хвилин і буде переїздити туди поспішний поїзд. Як блискавка прийшла йому до голови думка. Вже постановив закотив рукав, добув ножа і сильно але відважно протинає своє рамя. Звогчив хустку у власній крові і стала вона подібна до тієї, якої вживають залізничники при своїй службі. Вибіг на насип і скільки було в нього сили біг у сторону, звідки мав надїхати поїзд, повіваючи страшним кривавим знаком. Надлетів поїзд, свиснув раз і другий, заскреготіли гальми і затримався на кілька метрів від глибокої пропасти, а сторож, знесилений уплИвом крови, впав, зомлів. Дорогі браття! Усе людство перед приходом Христа виглядало наче той поїзд. Гнало наперед, котилося через гріхи розпусти й безвірства та зближалось до нечуваної катастрофи, але Господь у своєму милосерді не бажав її. І на землю приходить Божественний Спаситель Христос, що своїм життям, прикладом, наукою і вкінці смертю стримує людство, що котилося в пекельну пропасть. Його поранене тіло і пробите серце неби страшна хустина стримали людство перед пропастю. В такий спосіб Він переблагав Небесного Отця і врятував нас, людей. Це вчинила любов.

Щоб переконатися про Христову любов, загляньмо до св. Євангелії. Любові присвятив Христос найкращі свої притчі. Правда, Він говорить часто про милосердя і любов Бога Отця, однак у практиці ту любов показує Сам. Кого не зворушує те, з якою любовю обійшовся Спаситель з Марією Магдалиною, який був ласкавий для грішників узагалі! Фарисеї дали про Христа найкраще свідоцтво, коли обурювались на Нього, що пристає з грішниками і навіть з ними їв. Чейже не будемо такої самої думки, як фарисеї. Навпаки, - тішмося, що Спаситель не відмежовується від людей, але є приступний і для тих, що є погорджувані.

Скільки любови показав Спаситель хворим! Навіть заразливо хворих не уникав і коли вони згідно з законом не мали права зближатись до Нього, то Він зближався до них та своєю чудотворною рукою доторкав їхніх ран. Справедливо каже Апостол Павло: "...явилася доброта і чоловіколюбіє Бога, Нашого Спасителя"... /Тит. 3,4/.

Христос приставав радо з бідними. Це можна доглянути на кожній сторінці евангелія, що Христос стояв по їхній стороні. Але потрапив жити і з багачами. У своїй доброті не відмовлявся й тоді, коли Його запрошували з нещирими замірами фарисеї.

А скільки то серця виявив Христос для дітей! Він благословив їх і навіть голубив.

Можна говорити про любов Христа до Апостолів. Апостолам виявив Христос найбільше серця.

Якою ж любовю огортав Христос земські сотворіння і всю природу. Займався травою, що на луці, і горобцем на дасі, і квочкою під тином. До своєї науки знайшов застосування в малому зеренці гірчиці, але також у величавому оливному дереві. І польові лелії, вечірне небо і зорі - все те було для Христа предметом, щоб повчити своїх слухачів про Божу любов до людей. Можна б годинами вичисляти докази Христової любови, та ми застановимось тільки над одним днем з життя Ісуса Христа.

Було це 31. року життя Ісуса Христа, в половині березня, десь перед Пасхою. Містечко над Генезаретським озером -Капернаум. Там Христос найчастіше перебував, там Він і сьогодні. Ледве переплив з другого боку озера і зараз чинить перше чудо любови.

В домі, в якому навчає Христос, багато людей, що й шпильки нема де кинути. Нараз піднявся крик на подвірі. А за хвилину над головою Христа робиться отвір у стелі і туди спускають ліжко, на якому лежить покорчений нуждар. Але той чоловік, що так дуже терпить на тілі, ще тяжче хворий на душі. Христос глянів на нього і Його добре Серце зворушилося. Він промовив ніжно, по батьківськи: "Чоловіче, прощаються тобі твої гріхи". /Лука 5,21/. "Встань, візьми свою постіль і йди до свого дому". /Мат. 9,7/. Коли ж Христос вийшов з хати, пішов у сторону міста, де сиділи митарі, по нашому: податкові екзекутори. Між ними був митар Матей. Не був то злий чоловік, одначе жиди ненавиділи його через його уряд. Христос глянув на нього й читаючи в його серці, сказав: "Іди за Мною". /Мат. 9,9/. Це слово видалось солодшим, як слово "Встань", що його Христос сказав до хворого. Матей кидає гроші і йде за Христом.

Нараз умирає наставникові божниці Яірові 12-літня донечка. "Прийди, поклади на неї свою руку"... благає батько. /Мат. 9,18/. І Христос воскрешає його доньку. Коли ж Христос виходив з дому Яіра, Його оточила юрба, крізь яку протискалась до Нього жінка, що хворіла на уплив крови. Все майно роздала на лікарів, усе стратила, тільки недуги ні. Доторкнулася Христової одежі "і одужала жінка від тої години" /Мат. 9,23/.

І пішов Христос дальше, а там заступили Йому дорогу два сліпці, що піднесли руки і кличуть: "Помилуй нас, Сину Давидів" /Мат. 9,28/. Христос вертає їм зір.

Накінець вже пізнім вечером приносять до Христа чоловіка, опутаного злим духом. І над ним милосердиться Христос та увільняє його від диявольської сили, а нарід "дивувався, кажучи: Ніколи не було чогось такого в Ізраїля" /Мат. 9,33/.

Дорогі браття! в одному дні шість чудес. Ось, що може любов. Тому не диво, що до Христа горнулися люди і йшли за Ним, як вівці за пастирем, бо бачили в Ньому добре серце.

Але ходім дальше. На переломі XV. і початку XVI. стол. ширилося в жахливий спосіб відступство. Наперед прийшло відродження поган-

ської культури, потім релігійна псевдореформація і далі ереси, звеличування природи, матеріялізм. Провідникам нових напрямків ішло про те, щоб відірвати людство від Бога. І ось проти того страшного відступства, що пхало людство у вир нечуваних катастроф, Христос пригадує знову свою любов, обявляючи своє Серце. Було це в р. 1673 у Франції в тихому манастирі Візиток. Перед Найсв. Тайнами клячала побожна черниця Марґарета Аля-Кок, що зі щирого серця молилася до Ісуса в Тайні Евхаристії. Серед тої молитви з'являється їй Христос з відслоненим Серцем, що палало вогнем. Воно було обведене терновим вінком, завершене хрестом, і з Його рани текли краплини Найсв. Крови. Христос, показуючи на Своє Серце, сказав: "Оце Серце, що так дуже полюбило людей, а взаміну за це зазнало від них лише невдячности, погорди та відсутности пошанування" і далі додав: "Хочу, щоб образ Мого Серця був виставлений до прилюдного почитання, на те, щоб порушити холодні людські серця". Такий то лист подиктував Христос св. Марґареті. Від тієї пори минуло кілька соток літ і можна сказати, що наслідки того листа величезні. Празник Христового Серця святкує увесь катол. світ величаво. Для поширення слави Христового Серця засновано релігійне товариство Апостольство молитви, що начисляє сьогодні 30 міліонів членів у всьому світі. Родини віддаються під опіку Божому Серцю, але крім родинних гнізд Христовому Серцю посвячуються цілі народи і держави.

Пів століття після обявлення Христового Серця св. Марґареті знаходимо почитання Христового Серця і на наших землях. 12. березня 1738 р. заложили оо. Василіяни в Мінську братство Христового Серця, відправивши в тому дні перше Богослуження до Христового Серця. Манастир оо. Василіян у Почаєві видає деякі книжечки про набоженство до Христового Серця, та згодом почитання Божого Серця на наших землях завмерло. Щойно в 1887 р. оживили його оо. Василіяни в Галичині. Від того року набоженство до Христового Серця з'єднує собі чимраз більше прихильників серед українців. Майже в кожній парохії основується Апостольство молитви, а місячник "Місіонар", присвячений почитанню Христового Серця, розходився в десятках тисяч примірників.

Стільки про історію Христової любови. Ця історія не представлена у вичерпний спосіб, бо Христа ми ще достаточно не зглибили, Христос, що його ми сьогодні знаємо, то ще не цілий Христос, то ще не той, що Його буде знати і славити християнство тисячу літ пізніше. Тому ми повинні любити Христове Серце і задля тих прикмет, що про них ми сьогодні навіть не знаємо.

II.

Дорогі браття! Коли говоримо про Христову любов та про набоженство до Пресв. Серця Христового, то мусимо згадати одну нездорову думку, що її нам доводиться часто чути. Мовляв, набоженство до Христового Серця – це річ добра для людей мягких, вразливих, для характерів жіночих, але не для мужчин, що кермуються розумом, а не серцем. Вислідом такого способу думання було те, що до Апостольства молитви належало переважно жіноцтво. Однак така думка є в усій своїй основі помилкова, бо Христова любов має свій важливий вплив і на громадське життя. Тому почитателі Божого Серця, що віддають честь Христовій любові, освячують не лише душі свої і своїх ближніх, але причиняються до того, що Христова любов впливає на суспільно-громадське життя.

Христос, обявляючи своє Серце, щоб заохотити нас до Його почитання, дає свої обітниці. Поминаючи ті обітниці, що ведуть душу людини до досконалости, згадаємо ті, що мають суспільно-громадський характер.

"Родинам дам згоду і злучу всіх вузлом своєї любови" Оце перша частина тієї обітниці,що бере в опіку родину.Були колись великі держави римська,вавилонська,однак упали.Чому? Бо цеголки-родини збутвіли через віроломство-розпусту.І навпаки:звідки беруться люди великої посвяти,люди високоздібні,розумні керманичі держав? Це завдячують вони своєму вихованню в родині.Що ж станеться з народом,коли не будемо дбати про його джерело-родину? Тому о.Матео,великий почитатель Христового Серця,просив у папи Пія X.дозволу ширити посвячення родин Христовому Серцю і дістав відповідь:"Не лише позволяю,але наказую,бо це діло не тільки спасенне,але має і суспільне значіння." Тому ми сказали,що Божа любов,яку почитаємо у Христовому Серці,має суспільне значіння,і хто любить свій нарід,той буде ширити з запалом набоженство до Найсвятішого Христового Серця.

Послухаймо другої частини цієї Христової обітниці:"...і злучу всіх вузлом своєї любови".Нарід - це родина,а в родині тоді гаразд,коли кожний відчуває потреби другого і шкоду чужу вважає шкодою своєю.Родина вдержується тільки любовю.Та сама любов вяже нарід в одну цілість. Та любов наказує нам мати пошану для наших співгромадян і бути з повним признанням для їхніх добрих замірів і діл.Любов наказує нам забути на особисті кривди,коли йде про загальний інтерес.Хто думає інакше, той виказує свій егоїзм.І вуж не має стільки хитрости,а розлючений звір скаженостп,що їх має людський егоїзм.Де він появиться,там упадає всяке гармонійне життя співгромадян.Отже любов одних до одних,взаємна пошана,добре зрозуміла толеранція - це фундамент,що на ньому двигається нарід.

Отже чи обітниця Христового Серця:"...і злучу всіх вузлом своєї любови" не має суспільно-громадського характеру? Чи набоженство до Найсвятішого Христового Серця надається лише для мяких жіночих характерів? Ні! Саме навпаки - воно має в собі щось лицарського,мужеського,що потрібне кожному з нас.

"Дам їм всяку поміч,потрібну до виконання обовязків їхнього звання". І ця обітниця має суспільний характер.Кожний з нас відограє якусь ролю в суспільності і так,як у театрі,кожний з нас має свою ролю.Іде про те,щоб кожний вивязався зі своєї ролі,щоб кожний совісно працював у своєму фаху.Як актор,що не вивчив якслід своєї ролі,викликує у глядачів несмак,так і в громадському житті людина недбала,лінива,необовязкова викликує несмак,а той шкодй цілому народові.Кожний з нас - це колісцятко у великій машинерії народу.Чи це буде колісцятко велике чи мале,коли перестане правильно обертатися,вся машинерія годинника стає. Так і з людьми.Якщо будемо занедбуватись у своїх обовязках,пошкодимо не лише собі і родині,але й рідному народові.Ось тому сказав Христос: "Дам їм всяку поміч,потрібну до виконання обовязків їхнього звання". Христове Серце дасть ласку родичам,що вони стануть живим катехизмом чеснот для своїх дітей;учителеві поможе вважати шкільну кімнату за свій світ;священикові поможе бути всім для всіх;лікареві допоможе дбати за здоровля народу так,якби за своє; рільникові дасть силу виконувати його тяжку працю.на ріллі,робітникові притстанку.Отже щоб ми могли виконувати точно обовязки свого звання і бути корисними для народу,треба нам помочі Христового Серця.

Сказав раз Христос:"Прийдіть до Мене всі втомлені й обтяжені,і Я успокою вас"./Мат.11,28/.Ці слова годиться нині,в день Пресв.Христового Серця,з притиском підкреслити.Любов Христова,що її Він обявив своїм приходом на світ і своїми ділами в часі перебування на землі,Пресв. Тайна Евхаристії і огнем любови палаюче Серце нехай дадуть нам відвагу до Христа зблизитися,щоб зачерпнути не лише ласк для душі,але також помочі,конечної до виконування наших громадських обовязків.Найсв. Серце Ісуса,помилуй нас! А м і н ь.

ВИДАЛА:АПОСТОЛЬСЬКА ВІЗИТАТУРА Й АДМІНІСТРАТУРА ДЛЯ УКРАЇНЦІВ-КАТОЛИКІВ У НІМЕЧЧИНІ,МЮНХЕН-ПАЗІНГ,ПЛЯНЕГГЕРШТРАССЕ 22-Пассіоністенкльостер.

ВЕЛИКОПІСТНІ

ПРОПОВІДІ

написав о. ВАСИЛЬ МАЛКОВИЧ

НЕДІЛЯ МИТАРЯ І ФАРИСЕЯ

Про правдиву побожність.

З нинішнім днем зачинаємо, дорогі браття, предпразденство Пасхи. Кожне предпразденство має на цілі приготовити нас на подію, що в її честь святкуємо якесь свято. Свято Пасхи, або свята великодні установлені в память воскресення Господа Нашого Ісуса Христа. Ісус Христос воскрес із мертвих третього дня, так само і Церква хоче, щоб і ми, християне, ми, діти Господа нашого Ісуса Христа, разом із Ним воскресли в той день із мертвих, але не зі смерти тілесної, тільки з далеко страшнішої, далеко важнішої смерти - душевної. Свята Церква хоче, щоб ми в той світлий день воскресення Христового скинули з себе ту грішну людину та облеклися в нову, святу, коротко кажучи: щоб ми позбулися своїх злих норовів, своїх гріхів, та з воскресшим Ісусом Христом почали нове життя.

Одначе щоб людина могла пізнати свій грішний стан, насамперед треба, щоб вона признала Господа Бога за свого цілковитого Пана, що знає всі її найтайніші гадки. А до того треба найперше, щоб людина скинула з себе всяку гордість, всяку зарозумілість та придбала собі якнайбільше покори. Тому то свята Церква призначує читати на нинішну неділю притчу зі святого Євангелиста Луки про Митаря і Фарисея. Читаємо в святому Євангелії, що в Єрусалимський храм прийшло двох людей. Один з них був митар, а митарі, як відомо, збирали мито і не одного ощукували, тому то жиди уважали їх за грішників. Другий був фарисей, людина з жидівського панства; фарисеї зберігали гостро приписи мойсеєвого закону, тому їх уважали за людей побожних, хоч та побожність була здебільша тільки поверховна. Свята Євангелія оповідає, що фарисей станув у церкві на переді та почав голосно молитися і хвалитися, який то він "побожний" і милосердний, а не - мовляв - такий як он тамтой грішник митар. Рівночасно в кутику церкви стояв митар та зі сокрушеним серцем, бючись в груди молився: "Боже, милостивий будь для мене грішного!" І кінчить свята Євангелія оцю притчу гарними словами Ісуса Христа: що фарисея не вислухав Господь, а грішний митар вийшов з храму оправданий та очищений на душі, бо Господь простив гріхи каянникові.

З цієї короткої притчі кожному з нас стане ясно, що то варта таке удавання, така поверховна побожність, якої приклад маємо в облудного фарисея. Він молиться, та лише устами, а в серці не чує найменшої побожности, бо правдиво побожна людина не молиться, щоби похвалитися перед іншими, тільки щоб прославити святе імя Господа Бога. Він не вибирає собі на молитву місця, де ходить найбільше людей, але чується щасливий, коли в своїй хатині може клякнути і занести свою гарячу молитву перед престіл Всевишнього. Одначе при тому він не занедбує загальних Богослужень, що на них ходять всі люди, бо він добре памятає на слова нашого Господа: Де будуть два або три зібрані в імя моє, там я між ними буду. Побожна людина памятає, що вона залежна від Господа Бога не лише душею, але й тілом, і як така обовязана віддавати Йому честь не тільки душою, але й тілом, не тільки обявами внутрішніми, але й зовнішніми, значить: такими, щоб їх і інші могли бачити та з них брати собі приклад. Правдиво побожна людина знає добре, що молитва устами, молитва через приявність на Богослуженні має тільки тоді вартість, коли вона вимовляє ту молитву не лише самими устами, коли вона приявна на Богослуженні не тільки тілом, але й своїми думками. Правдиво побожна людина признається до вини, як це зробив митар , бо нема людини, якої душа була б чиста від гріха. Тому й не годиться робити так як робив фарисей, що то випоминав гріхи ближнього митаря, бо тоді про таку людину можна сказати: чоловіче, в оці брата свого бачиш тріску, а в своїм не хочеш бачити цілого поліна, або, як у нас тепер говорять: Чуже бачиш під лісом, а свого не хочеш бачити під носом. Навіть тоді, коли гріх іншої людини був би цілком явний і загально знаний, то правдиво побожна людина ніколи не буде гордитись тим, що вона того гріха не має; вона радше буде плакати над нещастям свого брата, бо знає, що кожний важкий гріх наново розпинає Ісуса Христа, наново каже йому терпіти всі ті муки, що Він їх витерпів за спасення людського роду. Побожний християнин не буде виноситися понад іншого тому, що він може від нього багатший, бо знає добре, що багатство, яке він має тільки з Божої ласки, то не все його життя. Він не на те тут на землі, щоб збирати маєтки, але маєток - то лиш засіб до осягнення остаточної цілі, себто до осягнення блаженства. Він знає, що багатство Бог дав, Бог і відібрати може; одна - однісінька хвилина, одна іскра вогню може його зробити найбіднішою людиною. Правдиво побожна людина знає добре, що не той богатир, у кого повні скрині грошей, у кого повні стоги й обороги, але той, що зумів за життя зібрати собі неоцінений скарб - чисту совість.

І коли ми, дорогі во Христі браття, знайшли той скарб, ті неоцінені перлини: побожність, святість, покору духа, то ми не бідні. Ми не бідні, хоч порожні в нас комори, бо в нашім серці криємо скарб, більший від усіх скарбів світу, бо в своїм серці ховаємо золотий ключ, що ним легко будемо могти отврити собі ворота царства небесного, бо в нашій душі маємо те чарівне слово, що його треба лиш вимовити, а всі небесні сили радо повитають нас і запровадять на місце, де нема різниці між багатим і бідним, де престоли позасідали - не вельможі світу, а по більшій частині бідаки, каліки, жебраки. Розмолений фарисей кликав так голосно, щоб усі могли чути, що він постить двічі в тижні і дає десяту частину з того що має на Боже; але він не говорив, як він постить та чи він при пості виконує всі обовязки, які до нього належать. Зі слів св.Письма, і то зі слів самого Ісуса Христа можемо легко переконатися, що піст фарисеїв був варт не багато. Бо Ісус

Христос каже: "Коли ж постите, не будьте як лицеміри сумними: бо вони опоганюють свої лиця, щоб показатися людям, що постять. Істинно говорю вам, що вони дістануть свою нагороду" (Мат.VI,16). Так само говорить Ісус Христос до фарисеів: "Та горе вам, фарисеї, що даєте десятину з мяти і рути і всякої ярини, а оминаєте суд і любов Божу ; і се треба робити, і того не понехати." Лука XI, 42.

Є, це та небезпечна сітка, що на неї ловиться багато християн. Вони думають, що як виконали одну частину Божого закону, то виконали вже все, і тим самим інші Божі заповіді можуть легко переступати. Возьмім кілька прикладів.

Є багато людей, що дуже докладно постять так, що в піст радше вмерли б як би мали з'їсти щось масне. Часом буває таке, що хтось хворий і йому лікар каже їсти масно, та він викручується всіма силами і таки часто поставить на своїм. Так, отже, постить людина, але чи вона в тих днях так само постить очима, устами і похотями? Де там! І підчас посту вона так само проклинає, як у звичайному дні, обмовляє сусідів, кривдить інших, допускається всяких гріхів, а тільки того стережеться, щоб яка одробина омасти не дісталась їй в уста; і тоді стане плювати, витирати, якби з'їла не знати яку отрую! Такий піст - то не піст а гріх перед Господом!

Є багато людей, що відмовляють свою ранішню молитву. То дуже добре. Бо кожний з нас повинен починати день молитвою, гадкою на Бога. Але ледве, що така людина вийде на поле, як зараз вже навмисне спасе або витовче кіньми чуже збіжжя. Неодин дуже точно ходить що неділі і свята до церкви, але в церкві присутне тільки тіло його, бо гадками літає Бог зна куди. Запитати його, про що священик говорив у церкві, то вірте мені, він насамперед буде собі пригадувати, хто то нині мав Службу Божу, чи парох, чи сотрудник, ну - і часом таки собі не пригадає! Неодин дуже правильно ходить до св.Сповіді і Причастя, але свому сусідові, що його кілька літ тому образив, не відпустить і не простить! та ж Ісус Христос, дорогі во Христі браття, виразно каже: Якщо хто має принести жертву Господеві, а пригадає собі, що зі своїм ближнім живе зле, то нехай вернеться від престола та перепроситься з братом і аж тоді зложить жертву Богу.

Але на тому не кінець. Є такі люди, що то іншим зла не роблять, не обмовляють, не роблять шкоди, не гніваються, але самі зле роблять у своїм господарстві. Те, що мають, занесуть до коршми; там забавляються з подібними до себе, а жінка й діти вдома з голоду млють та очікують, коли то татуньо принесуть чорного хліба... Але татуньо забавляються, мов би в нього було стільки грошей, що аж на це стане! Такі люди подібні до злодіїв та розбійників, бо вони обкрадають себе, жінку й діти, бо вони нищать щастя своєї жінки та власних діточок!

Таким мусів бути і фарисей, що про нього говорить нинішня свята Євангелія, і це було мабуть причиною, чому він, хоч постив дуже правильно, хоч давав десятину з усього, пішов до дому неоправданий, в неласці у Бога. Бо він виконував тільки одну частину Божих заповідей, а про другу не дбав. Він думав, що це вистане з нього; він призабув на слова св.Якова: "Бо хто зберігає увесь закон, а прогрішиться проти одного, став у всім винуватий. Бо хто сказав: Не чужолож, сказав також: Не убий! Коли ж ти не чужоложиш, убиваєш, ти став проступником закону." (II. 10-11).

І це також не що інше, а фарисейство, коли хто думає про себе:

ось я ще молодий, ще трохи погуляю на світі і аж тоді, коли мені все те спротивиться, коли вже посивіє мій волос, аж тоді зачну побожне життя. Безумний, ще цеі ночі може Господь Бог покликати тебе перед свій престіл, а що ти Йому скажеш? Що ти хотів поправитися пізніше? Зле вийшов би ти на такій відповіді. Не говорю я того, що хто в молодості грішив, щоб і на старість не мав поправитися. Я далекий від цього, я тільки скажу, що те навернення повинно бути зі серця і що від гріха ми повинні відклонитися не тому, що зі старости вже не здужаємо його робити, а тому, що пізнали гидкість гріха. Інакше - буде фарисейство. Фарисейством є також те, коли хтось мало коли молиться, а щойно в нещасті підносить руки до Бога, бється в груди, немов не знати який побожний. Добре є в нещасті звернутися до Бога і просити в Нього помочі, але й у щасті не забувати за Нього. Треба нам без перестанку молитись і ніколи не переставати - каже св.Апостол. Якщо будемо так поступати, якщо любов до Господа Бога й охота до виконання Його святих законів буде завсіди в нашім серці, то не будемо виходити з церкви неоправданими, не вислуханими Богом, як це сталося з фарисеєм, але, бючися побожно в груди, як це робив митар у нинішній св.Євангелії, зможемо знайти у Бога поміч і ласку. Та ласка дозволить нам виконати легко й совісно всі ті обовязки, що іх накладає на нас наш стан, що іх нам приписує свята Церква. Амінь.

НЕДІЛЯ БЛУДНОГО СИНА

Про Боже милосердя над грішником.

Минулоі неділі, як собі, дорогі браття, пригадуєте, говорили ми про те, що св.Церква, щоб нас наклонити до покаяння, учила нас передовсім усунути з серця всяку гордість, зарозумілість, бо інакше людина в ніякий спосіб не пізнає свого нужденного душевного стану.

В нинішній св.Євангелії св.Церква дає нам відстрашаючий приклад, що діється з такою людиною, яка покине дорогу правди, яка перестане жити згідно з Божими заповідями, виречеться Божого синівства і віддається втіхам світу. А все те робить св.Церква тому, щоб нам показати цілу гидкість гріха, щоб нам показати страшні й невідрадні наслідки такого поведення людини і таким способом заохотити нас до того, щоб ми в недалекий час посту роздумали добре над своім страшним, грізним станом душевним та, пізнавши його, старалися позбутися його у св.Тайні Покаяння, що іі згідно з наказом церковноі заповіді кожна людина вже від 7-го року життя обовязана відправити щорічно перед своім парохом. Та рівночасно з нинішноі св.Євангелії можемо пізнати безконечну доброту Бога, котрий не хоче смерти грішника, але щоб він навернувся і жив. Перед початком великого посту ставить нам св.Церква, ота найліпша наша мати, перед очі упадок, але й покаяння грішника - блудного сина, щоб нас заохотити до совісного виконування великопосного обовязку. Як добра мати, заки позволить дитині піти в дорогу, напоминає іі, щоб уважала на всякі кладки й перелази, на яких могли б ій грозити якісь небезпеки, а в додатку ще й

розповість дитині, як то там, на тому й тому місці, якийсь пустий хлопець зломив ногу, тому що не хотів слухати мами, - так само й свята Церква. Вона, наша добра мати, заки випровадить нас у час посту, напоминає нас не один раз, а в нинішній Євангелії ставить нам перед очі відстрашаючий приклад людини, що не хотіла слухати Божого наказу та хотіла жити своїм розумом.
Уявіть собі, дорогі у Христі браття, що Господь змилосердився над якимось проклятим, післав свого ангела до пекла і випровадив його на цей світ, щоб міг відпокутувати свої гріхи. Кілько то сліз покаяння пролив би такий вирятуваний з пекла! Як охоче, як радо виконував би він найтяжчі діла милосердя, щоб тільки надолужити Божій справедливості! І ми своїми гріхами заслужили собі на вічне прокляття; вже засуд над нами проголошений, вже маємо бути віддані в руки пекельних катів, бо кожна людина що має на собі хоч би один гріх, цілковито належить до диявола, і тільки Боже милосердя, що не хоче смерти грішника, стримало ще виконання засуду. Господь Бог посилає нам ангела, щоб вирвав нас з того нещастя. Господь установив Церкву, нашого ангела хоронителя, що не тільки може нас вирвати з пекла, але ще й просить нас сама, ще заклинає нас на все найсвятіше: Чоловіче, каже, от бачиш, до чого ти дійшов, поступаючи за своїм розумом, переступаючи Божі заповіди. Я, твоя свята Церква, твоя печалива мати, прошу тебе, скажи тільки, що хочеш видобутися з того гріховного багна, а я тебе випроваджу на ясну дорогу, що по ній ідучи, зможеш дійти до місця вічного блаженства! Яку ж вдячність повинні б ми чути для нашого найбільшого добродія! Кілько то сліз повинні ми пролити, що ми образили Бога, такого милосердного для нас! Ісус Христос, Спаситель світу, дає нам взір того глибокого жалю і вдячности в притчі про блудного сина і цю притчу свята Церква нам нині читає, щоб ми, взявши собі за приклад того молодця, повернулись назад до нашого Найліпшого Отця, так само, як то ми, згрішивши, покинули дім нашого Отця.

Той нещасний молодець, що про нього нині говорить св. Євангелія, був вихований дома у всяких вигодах. Та він сприкрив собі спокій і домашне щастя, а бажаючи невязаної нічим свободи, попросив і дістав від отця ту частину маєтку, що йому правно належалася. Скоро розтратив він її на розпусних забавах; а коли вже не стало гроша, дійшов до такої біди, що мусів нанятися пасти свині в одного немилосердного пана, що за його службу навіть не хотів йому дати стільки, скільки він потребував, щоб не вмерти з голоду.

От і маєте нужденний стан грішника! Відроджений св. Хрещенням від первородного гріха, кормлений св. Тайнами в кожній душевній потребі, син Небесного Отця, через гріх зрікається Божого синівства і за коротку втіху світу продається в неволю диявола. Яку свободу, яке щастя може знайти людина, що відвернулася від Бога і почала служити дияволові? Господь Бог, що заслоняв її перед усякою небезпекою краще, ніж найліпший сторож, той Господь, що потішав її в нещасті більше приязно, ніж найщиріший приятель, той Господь, що старався про її добро більше, як найпечаливіший батько, той Господь відсудить її від нього як від бунтівника, грозить їй карою, як злочинцеві! А яка то страшна Божа кара, про це переконався вже неодин, про це переконався і Єрусалим, столиця народу вибраного Богом. За всі гріхи, що їх допустились його мешканці, Бог покарав його, бо тоді, коли Бог випустив місто зі Своєї опіки, напало на нього ціле пекло, справило страшну різню, збурило все так, що камінь не лишився на камені.
Ось кара Божа; але стократь більша буде кара тої людини, що через гріх дісталася в неволю диявола, свого найбільшого ворога,

і тим більше, що він, той наш відвічний ворог, уміє пригасити ту добру іскру, що її кожна людина, як образ і подобіє Боже, навіть согрішивши, затримує. Тоді людина не пізнає свого невідрадного душевного стану, сміється, тішиться у своїй недолі та, як каже св.Письмо: "Радуються в річах найгірших і веселяться, роблячи зло."(Притчі II.14).

Але вернімося до блудного сина, що то рад був заспокоїти свій голод тою стравою, яку його пан давав безротам. Саме та хвилина найбільшого упідлення й упокорення марнотравного сина приносить йому опамятання. Св.Письмо каже про нього: "Та ввійшовши в себе, сказав: кільком хліба збуває наемникам в домі батька мого, а я тут з голоду загибаю." (Лука ХУ.17). Нещасна його доля, що її він так дуже пожадав, та хвилина світового щастя, що її він перебув у товаристві розпусних людей, коштувала його дорого. Він, котрому давніше служили слуги в домі його отця, тепер мусить служити свиням. Він, що давніше засідав до багатого стола, нині мліє з голоду. Що ж йому робити? "Встав, іду к отцу моему" - оповідає св.Письмо. "Правда", думав він собі: "Віддалився я від мого отця, правда, важко образив я його, але й те правда, що він не перестав бути моїм отцем і зберіг ще для мене свою давню любов. Правда, я забув на те, що було обовязком сина, але він ліпший від мене, він певно не забув на те, що до отця належить. Чейже зворушить його моя нужда, чейже заболить серце, коли побачить блідого, нужденного, висохлого сина. Коли мене таким побачить, то впаду йому до ніг і скажу: Отче, я согрішив на небо і перед тобою, признаюся, що согрішив я перед Богом і перед тобою і я вже не варт, щоб ти прийняв мене за сина, бо забагато наробив я зла, бо занадто образив тебе, але найбільшим щастям для мене буде, якщо зможу тобі служити".

Дав би Всевишній, щоб подібні думки ввійшли в душу кожного грішника, щоб, роздумуючи над своїм нужденним душевним станом, він поступив по словам святого Письма: "Навернися, грішнику, і зрозумій, що зла і гірка це справа покинути Господа Бога твого" (Єрем. II.14).

Та коли мало нам того, що говорив блудний син, подумаймо, що сталося дальше. Коли блудний син вернувся до дому, міг отець сказати до нього: Сину! То тепер ти вертаєшся до дому, коли голод і нужда зломили твоє здоровля? Тепер показуєш свою любов і просиш милосердя? Іди до тих, з якими ти витратив маєток, іди до своїх приятелів, з якими ти волочився по шинках і розпусних місцях, поки стало гроша! Так міг сказати батько і був би сказав справедливо. Але він зробив не так. Він здалека біжить напроти сина, кидається йому на шию, цілує його, каже слугам прибрати його в нову одежу, а на руку вложити перстень, що в тодішніх часах було знаком великої пошани. Який прекрасний образ Божого милосердя! Кому Бог прощає, то не так, як людина. Бог прощає цілковито й ніколи не пригадує грішникові його давніх проступків, як не пригадував лихви Матеєві та розпусного життя Магдалині. Дивне, безмежне милосердя! Кому простив Господь, тому забуває гріхи, так як обіцяв устами св.Пророка. "Гріхів твоїх не спімну" (Ісая XLIII.25). Безконечному милосердю Бога ще за мало тільки простити гріхи, Він ставить наверненого грішника цілком нарівні з праведником, бо більша радість у небі з одного наверненого грішника, як зі ста праведників! А тепер порівнаймо до-

броту Небесного Отця з добротою батьків на землі. Отець на землі любить більше того сина, що йому був завсіди послушний і певно йому більше лишить маєтку. Знову ж Небесний Отець теж любить і такого сина, що Його завсіди слухав, і такого, що довгі літа грішив, але вкінці покаявся і признався до своїх гріхів та спокутував їх.
Підім дальше за глибокою думкою притчі про блудного сина, то побачимо, що отець більше, здається, любив сина-грішника, як того, що при нім був завсіди і працював разом з ним. Бо каже на прийняття сина забити годоване теля, натомість послушному синові не хотів позволити забити ягняти, щоб угостити своїх приятелів! Потішаюча це дуже річ для грішників, бо з цього прикладу бачимо, що Бог більше пригортає і тішиться грішником, який навернувся, ніж праведником.

І воно так справді. Між всіма пророками перше місце займає Давид і він найбільше мав ласки у Бога. А проте, як знаємо, він був на початку свого панування великим грішником. Між апостолами займає перше місце св.Петро, а проте він вирікся був Ісуса Христа. Між учеными св.Церкви одно з перших місць займає св.Августин, спершу розпусник. Між святими угодницями Божими перший престіл займає Марія Магдалина, а вона була передше розпусницею. Виразно каже Ісус Христос: "Бо я не прийшов призивати праведників, тільки грішників." (Мат.IX.13). З невисказаною радістю приймає Всевишній грішника, що навертається. Однак біля Божого милосердя є дві скелі, що до них розбиваються і що їх повинні стерегтися грішники - каже св.Кипріян. Перша - то відкладання покути, друга - то безрозумна надія на Боже милосердя. Стережімся тих двох скель, щоб ми на них не розбили свого вічного життя!

Французький король Генрих IУ., довідавшись про поступок одного князя, казав його прикликати до себе й обіцяв йому простити все, якщо тільки він признається до вини. Коли князь не хотів признатися, король казав його вкинути до вязниці та засудив на смерть. Князь, бачучи свою безвихідну загибіль, післав людей до короля з вісткою, що признається до всього, щоб тільки король дарував йому життя. Король сказав: "Уже проминув час прощення, тепер іде час кари."

Уважаймо, дорогі у Христі браття, щоб наш час до покути не проминув і щоб не надійшов час кари, бо якщо він вже раз настане, то вже ніяка покута, ніяка сила не потрапить його відсунути. Тому не залишаймо покути, не відкладаймо її на пізніше, бо може бути, що з нинішнім днем скінчиться неодному з нас час поправи, а з завтрашнім днем настане день кари. Зробім так, як зробив "блудний син": встаньмо, підім до Небесного Отця, визнаймо Йому гріхи, а Він, наш Небесний Отець, певно нам простить.
Амінь.

у час Великого посту і нині ще раз у святій Євангелії напоминає нас , щоб ми використали той піст так, як св.Церква бажала собі, коли його установляла. Щоб нас заохотити до того, читається нам на нинішну неділю Євангелія про страшний суд, щоб ті, що вели досі грішне життя, почувши про те, що їх жде за їх гріхи, могли вразумитися і навернутися до нового життя. Тому думаю, що не від речі буде, коли й ми, за Божою поміччю, роздумаємо коротко про той другий прихід Спасителя. Того Спасителя, що прийшов на світ перший раз як чоловік, як слуга всіх, щоб умерти за нас всіх на хресті, і прийде вдруге, але вже не як слуга всіх, але як страшний Суддя, що кожного з нас покличе здати рахунок з нашого життя, що кожного з нас запитає: як ти виконував ті заповіді, що їх я наказав, як ти слухав тої святої Церкви, що я її установив, як то ти приймав ті святі Тайни, що я їх установив як джерела освячуючої ласки?

Як учить нас наука Церкви, кожна людина, як тільки вмре, стає перед Божий суд. Про той суд говорить св.Павло: "І як призначено людям раз умерти, а відтак суд" (Євр. IX.27). І той суд називається судом особистим, або судом часним. Другий суд є той, що на нім ми всі станемо на однім місці разом, і Господь перед усіми людьми проголосить над нами засуд.

А тепер запитаймо ся: чому то Господь Бог установив той другий суд? Чи ж не досить вже одного суду? Та ж Господь Бог як найсправедливіший і незмінний певно не змінить того засуду, що його видасть на першім суді. Першою причиною того є, щоб людина побачила всю красу і велич Бога, щоб вона побачила, що вона стратила через своє грішне життя. Бо - як читаємо в нинішній Євангелії, - Ісус Христос прийде у славі Своїй зі всіма ангелами судити людей. Щоб та грішна людина, побачивши Божу силу, визнала хоч той раз Господа як свого безконечного Пана. Вся безрозумна природа визнає Господа Бога як єдиного свого Пана і тільки одна людина, за яку Господь пролив Свою найсвятішу кров на хресті, сміє ще говорити: "Я не хочу Тебе слухати, Боже,я буду жити своїм розумом". Звізда прославила імя Всевишнього, коли показувала дорогу мудрцям Сходу до Вифлеєму; сонце й місяць, коли в годину смерти Господа нашого Ісуса Христа похоронилися, щоб не бачити страшного пониження. Морські хвилі визнали Бога, коли під ногами Ісуса Христа стали мов би з каміння; вітри й бурі повинувалися словам Всевишнього, і тільки одна людина, що в щоденній молитві говорить: "Да святиться імя Твоє", не святить того імени, збещещує його на кожнім кроці, грішить і ще сміє називатися мудрим, розумним, ученим!

Та крім цеї причини є ще одна, дуже важна,чому Господь Бог установив загальний , страшний суд. Ми нераз чуємо на світі нарікання, скарги, що ось тим злим безбожним людям поводиться добре, а люди побожні не можуть вижити. Нераз бачимо безбожника і явного грішника, одягненого в шовки і золото, що займає перші місця, а чесного, побожного і богобоязливого бачимо прибраного в лахміття, без куска хліба , як просить милостині! Нераз бачимо, що злі люди все своє життя переживають у роскоші і цноті, а праведні все зазнають якогось нещастя. Недармо кличе псальмопівець Давид: "Як довго, Господи, мають іще тішитися грішники?" (XCIII.) Але зараз таки відповідає: "На страшнім суді, там побачу я їхні діла". Так, дорогі у Христі Браття! На страшнім суді стане явна всім нам Божа справедливість.Не один, що його вважали справедли-

вим, мусітиме признатися перед усім світом до вини; там неодне ошуканство стане явне, неодин новомодний учений, що то не боїться Господа і не лякається людей, мусітиме зі стидом признатися, що він всупереч своїй світовій мудрості, був дурний і таким згинув. Там то, дорогі браття, засіяють у світлі Божої слави, мов самоцвіти в світлі сонця, всякі тайні добрі вчинки, там неодин, що його всі тепер мають за найгіршого, що його не хочуть прийняти на ніч до хати, - там неодин такий буде сіяти краще сонця. І се та друга причина, чому Бог установив загальний суд: щоб всі люди, і ті, що може коли нарікали на Божу несправедливість, побачили страшну й незмінну Божу справедливість як голосить Господь Бог устами пророка Наума у його видінні: "Господь мстивий над своїми противниками і сам нищителем своїх ворогів. Господь довго терпеливий і велика сила Його, і очищаючий Господь не оправдає; серед бурі і землетрусу Його шлях і облаки порохом ніг Його." (I 2-3).

Прийде той час страшного суду, але коли? Про це й ангели на небі не знають. Та одно певне, що надійде день, в якім на сонці і на місяці і на кожній речі будуть знамена, що вже настав час Божого гніву, Божої справедливости, що вже переповнилася чаша людських гріхів. Сили природи перестануть довинуватися своїм відвічним законам, сонце, місяць і зорі померкнуть, море зрушиться зі свого місця, земля порозпадається. На всій землі запанує загальний страх. О, як тоді будуть дрижати і заводити люди. Як дуже їм жаль буде розставатися раз на завсіди зі своїми маєтками, та не буде кому їх лишити... Який то страх огорне всіх людей перед страшним суддею, що не дасться підвести ніякими підлесними словами та крутими бесідами. Одні других будуть питати: що то буде з нами? І в той то страшний момент покажеться на небі знамя Божого Сина: святий хрест; Ісус Христос з'явиться в цілій Своїй силі і славі. В тім страшнім дні покажеться Він таким як читаємо в книзі Йова (IX.13): "Сам бо отвращает гнів, слякошася под ним кити небесні". Він з'явиться в тім страшнім дні таким, як читаємо про Нього в книзі Премудрости: "Не щадить бо лица всіх Владика, ниже усрамиться вельможа." Він, Спаситель, прийде в останній день як такий, котрому дадеся всяка власть на небі і на землі, як той, що по словам св.Письма "Призначений від Бога суддею живим і мертвим" (Діян.Х.42), та як "один законодавець і суддя, що може погубити і спасти" (Яків IУ12). Так, отже, прийде Ісус Христос, як строгий суддя, що Його по словам св.Бернарда, не можна ошукати, бо Він є всезнаючий, не можна підкупити, бо Він безконечно справедливий, перед котрим не можна скритися, бо Він всюди присутній, а перед котрим страшно буде появитися грішникові. Появиться той наш Божественний Спаситель з хрестом у руці, на якім помер за нас, показуючи на Свої рани, що з них плила найсвятіша кров, велика ціна нашого викуплення, і всі, всі мусітимемо стати перед Ним, щоб почути Його присуд.

Страшна це буде хвилина, коли той Божественний Спаситель, засівши на Свій престіл, звернеться до нас і скаже: "Бачите, Я є той Ісус з Назарету, Я є те воплочене Слово, що то на себе прийняв вид раба, терпів і умер. З'явіться всі передімною і скажи, народе мій; що я більше міг для тебе зробити, чого я не зробив? А що ти зробив для мене? Я прийшов на світ, щоб тебе, народе, спасти, ти мене не хотів впустити до свого дому, але призначив мені

місце між німиною, бо я мусів народитися в стайні, не маючи своєї хати. Я прийшов на мій світ, бо то я його сотворив, а ти народе мій відіпхнув мене і не дав мені навіть тільки місця, де б я міг приклонити голову. Я проповідав тобі Боже слово, щоб ти згідно з ним жив, а ти заткав собі вуха , щоб його не чути і щоб не мати грижі совісти. Я тобі проповідав Божі заповіді, щоб ти дістав за це нагороду в небі, а ти радше слухав заповідей диявола і зіпсованого світу. Для тебе, народе, був я послушний Отцю Небесному аж до смерти, смерти хресної, а ти не слухав мене до останньої години. Для тебе я вмер на хресті, щоб ти вічно жив, а ти так жив, мовби ніколи не мав вмирати. Що ти, з влади диявола відкуплений народе, зробив з Моєю кровю? Що я зробив тобі злого, що ти мене кожної хвилини наново розпинав на хресті, скажи народе, та дай відповідь! А втім безцільне всяке оправдування передомною, бо я знаю найтайніші твої гадки. Слухайте ж тепер мого справедливого засуду!" Так буде говорити Ісус Христос на страшнім суді.

Ми всі тоді як з одних грудей закликали б: Ісусе, Сине Божий, Спасителю найсвятіший, почекай зі Своїм присудом, затримайся ще на хвилину! Але вже буде запізно, час милосердя , час ласки вже минув, зайшло ясне сонце і настала темна ніч Божого гніву і Божої справедливости. Ніхто вже тоді не зможе покаятися, хочби з цілого серця жалував за гріхи. І відступить лагідність та милосердя, і місце їх займе на престолі судді Божа справедливість, перед якою і праведникові тяжко буде устоятись. А що ж казати про нас грішних. Та Божа справедливість розділить праведників від грішників і понесуться слова засуду: До одних Христос скаже: "Прийдіть, благословенні мого Отця, наслідуйте приготоване вам царство від оснування світу". (Мат.ХХУ.34). А до других: "Ідіть від мене, прокляті, в огонь вічний, приготований диволу та його ангелам." (Мат.ХХУ. 41).

О, мій Боже! На котрій стороні станемо ми, чи між праведниками по правій, чи між клятими по лівій стороні? Нині ще, дорогі у Христі браття, від нас самих залежить, по котрім боці станемо. Строгий і безоглядний буде наш суддя і це нехай нас відстрашить від гріха! Справедливий Він і віддасться кожному по його заслугам, і це знову нехай нас заохотить до добрих діл! Збережім добре в нашій памяті той страшний останній день суду! Святий Єронім оповідає, що скільки разів пригадав собі на страшний суд, то дрож його перенмала, а проте дуже часто пригадував собі його. Робім і ми так, бо хто боїться за життя на землі, той не буде мати чого боятися по смерті, в день страшного суду. Не говорім, що ще маємо час, що нема знамени на небі і на землі. Той дзвінок, що нас завсіди взиває до церкви , нехай нам пригадує, що ми вже в дорозі до страшного суду; а хто вибрався вже в дорогу, тому вже недалеко до цілі. Як відпроваджуємо нашого брата на цвинтар, пригадаймо собі, що він вже дійшов до своєї цілі, що він вже перед воротами страшного суду, бо вже не може ні покаятись ні згрішити. Памятаймо на останню нашу кончину, на страшний суд, а повік не згрішимо. Амінь.

СИРОПУСТНА НЕДІЛЯ.

Про піст: ціль та істота посту.

З нинішнім днем, дорогі у Христі браття, розпочинає свята Церква піст перед святом Великодня , званий постом великим, або чотиродесятницею. Тому то не від речі буде, коли собі коротко пригадаємо: нащо то свята Церква запровадила пости взагалі, пощо то постити та на чім полягає піст, значить: як повинен християнин поводитися в часі посту, щоб відповів цілі св.Церкви. Бо ж певна то річ, що свята Церква нічого не робить без цілі, нічого не наказує, що не відповідало б остаточній і найважнішій цілі людини, себто її спасенню.

Перегляньмо всі установи Церкви від початку, коли тільки св.Церква повстала, а побачимо, що вона, наша найліпша мати на землі, поступає, як справжня мати. Возьмім порівняння з життя. Перенесімся, дорогі Браття, до тої хвилини, коли ми ще були маленькі, коли то уміли ледве розуміти й говорити. Нераз то мати казала нам: Не роби, не йди туди й туди, роби це або те. А ми нераз дивувалися, пощо то мати нам це наказує або заказує, коли ми саме мали б охоту інакше зробити. Нераз мати говорила: Не йди за ворота, а там було нам саме найприємніше. Нераз казала: Не лазь по драбині, а ми саме хотіли там полізти, бо там може було якє гніздо. Нераз мати казала: Не йди над ріку, не купайся, а ми туди були пішли з охотою, бо там і товариство було, і веселіше час минав. Чому то наша мати так робила, це ми нині знаємо і розуміємо. Заказувала нам ходити поза ворота, щоб нас який віз не переїхав, заказувала спинатися по драбинах, щоб ми не впали, заказувала ходити на ріку, щоб ми не втопилися.

Так само й свята Церква нераз нам заказує робити щось таке, що невіжа, який глибше не вгляне в справу, спитає: Чому це? Пощо це все? Церква наказує нам св.піст, а невіжий питає: На що це, нащо людину морити , ще й на переднівку? То ж то так тяжко за добру пісну страву. А всетаки як то ми це малі неслушно думали про накази матері, так неслушно й несправедливо думав би той, хто дивувався б наказови Церкви. Св.Церква, установляючи піст, мала на оці добру ціль, а саме відтягнути людину від світу, наклонити її та заохотити до молитви і тими засобами осягнути свою остаточну ціль.

Донедавна по цілій нашій землі лунали веселі співи, сміхи, танці й музика. Молодь забавлялася на перегони та й старші відвідували одні других, щоб при добрій страві та може й склянці поговорити про це і те. То були запусти. То так звані в західній, латинській Церкві "шалені дні" і справді можна їх так назвати.

Люди не питають, що буде потім, але уживають світа, скільки можуть. Неодин перед запустами може й мав який призбираний гріш, а по запустах не знайде і сотика. То так, дорогі браття, платить світ за його втіхи. Коротка світова втіха, коротка радість, але сумне протверезіння. Пиий не знає, що він робить, тільки ве-

село підспівує собі і погукує, немов який багатир. Але коли протверезиться, то з відразою глядить на свій вид: Очі опухлі, червоні, уста сині, на лиці синяки, волосся розхрістане, поваляний болотом. То світ так платить за коротку втіху.

Коби то ми, дорогі браття, могли тепер бачити нашу душу по тих запустах, по тих недоспаних ночах, по весіллях, по всіх вечорах, перебутих в коршмі, по тих ярмарках, ти ми з відразою, відвернули б від неі свої очі. Ми побачили б іі цілу покриту смердячими боляками, цілу покриту струпами і може навіть цілком мертву. Щасливий той, що свою душу, хочби покриту найгидкішими струпами, застав ще живою. Бо то знак, що у нього нема ще смертного гріха на душі, тільки повседенні гріхи. Бо гріх смертний приносить смерть душі, а повседенний лиш іі обезображує, лиш покриває іі гидкими боляками..

Коли тривога, то до Бога - каже приповідка. В щасті забуваємо на Бога, при забаві і веселій компанії рідко коли памятаємо на нашого Сотворителя.Тому то, дорогі у Христі браття, свята Церква вже в часі кількох неділь у святій Євангелії напоминала нас, щоб ми занадто не привязувались до світу, щоб ми памятали на те, що ціль людини - то не забава, то не уживання світу, але щоб митямили на те, що час нашого життя то час нашоі праці, заслуги, щоб ми своіми вчинками заробили собі на вічне щастя в небі. Хто на весну працює, оре, сіє, оброблює поле, той у жнива буде мати що збирати; але хто спуститься на інших, той не буде мати що збирати у жнива і буде з завистю дивитися на тих, що станують наповняти стодоли Божими дарами. Наше життя - то як весна у рільника. Як не посіємо, не обробимо поля, а будемо вживати розкошей світу, то, замість збирати збіжжа в жнива, себто по нашій смерті, будемо збирати будяки, вічне Боже прокляття. Довго може вживали ми цього світу, довго може радувались його красою, але час, щоб ми подумали і про жнива, час, щоб ми подумали і про свою останню ціль, час, щоб ми подумали й про те, що треба буде вмерти і стати перед Божим судом.

Ось тому то св,Церква запровадила той святий піст, щоб ті, що занадто стали синами світу, образумились та повернулись на дорогу своіх обовязків. Отже скиньмо з себе чоловіка світу, чоловіка грішного, возьмім хоч на час посту розбрат з усіми товариствами, в яких ми грішили найчастіше, не ходім туди де нас намовляють до злого. Чи то так трудно тих кілька неділь відірватись від світу, та получитися з нашим Спасителем в молитві й пості? Та жн наш Божественний Спаситель на 33 роки покинув місце безконечноі щасливости , свій небесний престіл, і зійшов на землю: не для своіх приємностей, але щоб бути найбіднішим рабом, щоб умерти на хресті. А для кого, питаю, зробив це Спаситель? Для нас, щоб нас зробити щасливими. Той Спаситель для нас пережив 33 роки на землі і в упокоренні, в крайній біді, нужді, й муках. А ми,ми, вже не кажу для нашого Спасителя, але для нас самих, не хочемо хоч на короткий час посту відірватися від світу і жити в праці та молитві. Коли так, то Спаситель більше нас полюбив, як ми самі себе любимо. Якщо не поступимо по приказам Церкви, але й той піст переведемо оттак, щоб ближче до свяченого, то на нас справдиться пословиця, що не має людина більшого ворога для себе, як себе саму. Оце й ціль посту, а тепер вдумаймося ще, який повинен бути піст.

Неодин думає собі, що цілий піст полягає на тім, щоб не істи мясноі страви. Не в цьому суть справи. Піст наказує нам, щоб ми здержались від усього того, що нашому тілу справляє приємність і то під кожним оглядом, бо хто служить тілу, той ніколи не може правдиво получитися з нашим Спасителем. Спаситель прийшов на світ

Неодин думає собі, що цілий піст полягає на тім, щоб не їсти мясної страви. Не в цьому суть справи. Піст наказує нам, щоб ми здержувались від усього того, що нашому тілу справляє приємність, і то під кожним оглядом, бо хто служить тілу, той ніколи не може правдиво получитися з нашим Спасителем. Спаситель прийшов на світ не для нашого тіла, не щоб нам тут на світі добре й вигідно жилося, не на те, щоб ми були багаті в земські добра, але прийшов для нашої душі, прийшов, щоб нашій безсмертній душі жилося добре на другім світі, щоб ми придбали собі багатства вічні, невянучі. тому то піст відноситься не тільки до самого їдження - такий піст то лише частина властивого посту. І хто вистерігається тільки мясних страв, той виконує лише одну частину Божої заповіді. А хто одну частину Божої заповіді виконує, а про другу не дбає, той переступає увесь Божий закон, бо ображає того самого Бога, що дав один і другий наказ.

Якщо постимо і хочемо виконати цілу заповідь посту, то постім не тільки змислом смаку, але й розмовою, очима і змислом слуху. Може хто здивується, як можна постити очима і слухом. А чейже можна. Постім розмовою значить: уживаймо того Божого дару тільки на те, на що нам його Всевишній дав. Хто постить, а при тому, де тільки може, шкодить розмовою ближньому, де тільки може, там його обмовить, той правдиво не постить. Хто постить устами, а ображає Бога словом, той подібний до такого, що то одною рукою гладить, а в другій тримає ніж, щоб завдати братові криваву рану. Такого називають у нас фарисеєм.

Я знаю такий один приклад з життя нашого народу: Одна жінка у великий четвер, пятницю й суботу нічого не іла. Справді дуже то гарна річ. Але коли один чоловік запитав її, нащо вона так постить, то вона сказала: На те, щоб упросити від Бога, щоб зіслав яке нещастя на мою сусіду, з якою я не можу собі дати ради. Такий піст не принесе користи нашій душі і певно не подобається Богові, а до того сам у собі є ще тяжким гріхом. З такого посту радше диявол, а не ангели на небі будуть тішитися.

Якщо хто постить устами, а проте піде до коршми і там при пості вип'є один, другий і десятий раз, то це ніякий піст. Бо він питтям догоджує свому тілу і він більше грішить, ніж якби допустився гріха пиянства в іншому часі, а не в часі св.посту.

Хто постить, але піде рівночасно до комори сусіда і його обкраде, той не постить, бо він переступає заповідь самого Бога, котрий наказав і піст; він кривдить свого ближнього і то нащо? На те, щоб йому було ліпше, щоб догодити свому тілу.

Хто постить, але при тім ходить до таких домів, де то ведуться різні безстидні бесіди, того піст принесе небагато користи його душі.

Всі такі постники роблять так, як той, що одною рукою білить хату, а другою обкидає її болотом. І вони одною рукою білять, і вони хочуть очистити свою душу, хочуть її прибрати в білу одіж невинности, але другою обкидають її болотом, бо рівночасно грішать.

Нехай же, дорогі у Христі браття, наш піст буде такий, якого хоче мати свята Церква, бо тільки з такого посту будемо мати користь для нашої душі. Нехай же наші молитви в часі св.посту будуть щиріші, як були дотепер, нехай наші уста не вимовляють тих

проклонів, як було досі, тих безстидних слів, тих обмов ближнього. Нехай наші очі не споглядають з такою завистю на чуже добро, нехай наші вуха не прислухуються безстидним розмовам та співам. Перебуваймо більше вдома, в самоті, бо менше грішить людина сама, як у товаристві інших. Ходім ревніше на всі церковні відправи! Приходім що-середи і пятниці на прекрасну відправу Служби Божої Прежде-священних Дарів, і тоді піст такий почислить нам Всевишній на страшнім суді між наші заслуги. Амінь.

I. НЕДІЛЯ ПОСТУ.

Про шлях до правдивого щастя.

(Гряди по мні /Іван I.43/).

Нераз ми може й самі бачили, як то неодин радий, коли на нього гляне якась високопоставлена особа прихильним оком. Людина думає, що вона не знати якої почести доступила, коли їй подасть руку якийсь високий урядовець, не кажу вже король або цісар. Тоді нераз буває, що людина зробила б усе, чого від неї не забажали б, така людина хотіла б, щоб усі люди були свідками її щастя. А що ж було б, коли б такий земський цар сказав до бідного заробітника: Ходи за мною, ходи до моєї хати, ходи до моєї палати, там будеш жити вигідно та щасливо, не будеш нічого робити, тільки забавлятися, як сам собі схочеш. Представмо собі, що до нас так сказав би якийсь земський достойник. Правда, що ми його послухали б, хоча знали б, що то не довго та ласка буде тривати, але що потім знову мусітимемо бідувати ще гірше, як передтим...

А тепер, дорогі браття, оповім вам історію з дуже давніх часів. Жив у давніх часах один молодець з князівського роду, на імя Геракль, обдарований з природи найкращими прикметами. Був він і дуже мудрий, і сильний, і багатий. Як молодець з могучого роду, він міг легко рішитися, як йому поступати в житті: чи жити, як інші жили, значить, користати з розкошів світу, чи вступити на дорогу чесноти і виповісти боротьбу всьому світові проступку. Коли він так над тим роздумував, з'явилися перед ним дві жінки, одна убрана в дорогі та гарні шати, друга в простій одежині без ніяких прикрас. Кожна з них хотіла заманити його, щоб поступав по її наказам. Перша з них, гарно прибрана і весела, сказала до нього: Гряди по мні, ходи за мною, а я тобі подам всі розкоші, які тільки світ цей може тобі дати. Я дам тобі славу, маєтки, буду справляти тобі щодень забави й розривки так, що ти будеш мати все, чого схочеш. Друга й собі сказала: Гряди по мні! Коли ж Геракль запитав: А що ти мені дєш? - вона сказала: Я тобі обіцяю тяжку дорогу виконування обовязків, дорогу чесноти, добрих діл, для твоїх ближніх. І за голосом котрої пішов, подумайте собі, той поганський молодець? Без надуми вибрав ту другу тяжку дорогу і йшов нею все своє життя...

Подібно мається справа зі св. Филипом, що про нього читаємо в нинішній св. Євангелії. І перед ним були дві дороги, коли до нього промовив Ісус: Гряди по мні. Одна дорога світова, світового щастя, - родинного, й багатства, і друга тяжка й невигідна. Бо

чого ж він міг сподіватися для себе і своєі родини по тім, що стане учеником Христа? Певно, що не багатства і слави, певно, що не вигідного життя і забав, але безнастанних трудів при голошенні Божого слова, ненависти від жидів, безнастанного гонення та вкінці, чого і справді діждався, страшноі мученичоі смерти, що іі поніс за Христову віру. І що то його так тягнуло за тим Христом? Та ж, як знаємо зі св.Письма, Ісус Христос нічого йому не обіцяв, сказав тільки, коли його побачив: Ходи за мною! І Филип кинув усе, що мав - родину, господарство й пішов, навіть не спитався: Чого я іду за Тобою? Він не надумувався довго, але як стояв, так і пішов. Св.Письмо навіть не згадує, щоб він пішов до свого дому по якусь одіж, не згадує, щоб він попрощався з родиною.

А тепер, дорогі у Христі браття, пригадаймо собі, кілько то разів ми в своім житті були на такім роздоріжжі; з одного боку кликав нас обовязок, наша служба, чеснота, заповіді Божі та церковні, з другого - світ зі всіми своіми забавами й розкошами. Починаючи від перших літ нашого життя, ми щодня, щогодини бували в такім положенні. А тепер питаю, котру то ми дорогу вибирали - чи ту веселу, чи ту тяжку, гірку дорогу Божих заповідей? Ой, часто, дуже часто ми не слухали голосу Господа нашого Ісуса Христа: Гряди по мні, але ми слухали голосу світу. Ми не так зробили, як це зробив Филип у нинішній св.Євангелиі, але ми неразу довго надумувалися , котрою дорогою піти, ми різні, найрізніші способи видумували, щоб тільки не потребувати виконувати наших обовязків. Пригадаймо собі, кілько то разів ми самі в себе вмовляли хоробу, щоби не піти до церкви, кілько то разів переходили ми попри коршму і роздумували, чи піти туди, чи ні. З одного боку ангел-хоронитель говорив: Гряди по мні, іди до дому, де може жінка й діти куска хліба не мають; іди до праці, а забудеш коршму, заробиш, купиш хліб для себе і для родини; не вступай туди до того пекла на світі, бо станеться з тобою те, що може нераз вже сталося. Пригадай собі, як то люди з тебе будуть сміятися, як то малі діти будуть тикати на тебе пальцями, пригадай собі, що кілько разів ти зайшов до коршми, тільки разів зробив ти для себе і для своєі родини пекло вдома. Пригадай собі, як то ти жалував того по протверезінні. Так говорить нам наш ангел-хоронитель, так говорить нам наша совість. З другого боку диявол і собі каже: Що ти будеш на такі дурниці зважати? Жінка й діти, як голодують, нехай собі зароблять, а ні, то що тебе то обходить? Коби тільки ти не був голоден. Гряди по мні, а я тебе запроваджу туди, де знайдеш веселе товариство. Пригадай собі, як то минулого разу ти добре бавився, як тобі було весело. Ходи зо мною! Так намовляє нас злий дух; а ми? Вдармося в груди - частіше може послухали ми диявола, ніж ангела-хоронителя.

Ми, дорогі у Христі браття, кожного дня, кожноі години находимося в такому положенні. З одного боку світ манить нас своіми облесними обіцянками, з другого Ісус Христос через св.Церкву закликає нас до безупинноі боротьби з дияволом. Світ хоче догодити нашому тілу, Церква свята хоче зберегти неоскверненну і непорочну нашу душу і завести іі туди, звідки вона взяла свій початок. На ту найсправедливішу боротьбу з дияволом і зі світом запрошує нас наш Спаситель, а чейже, як сам говорить у пророка Єзекиіла, мало таких, що стали б до такоі боротьби. Яка то ганьба нам всім христи-

янам, яку то велику кривду робимо ми нашому Цареві Ісусові Христові! Справді, достоін смерти, хто не хоче йти за Ісусом Христом до боротьби зі світом, з дияволом.

Король Филип II, хотячи винагородити мужніх вояків, що служили під Олександром Фарнезим, спитав іх: Чого хочете, якоі заплати? Ніякоі іншоі, як лиш тоі, відповіли, щоб ми могли дальше з ним воювати. А від нас, християн, не може дочекатися і допроситися того наш Найліпший Вожд і Спаситель. Та ж пригляньмося добре, що нам дає світ, а що дає Ісус Христос тим, що хотять ходити по стежкам Його заповідей.

Возьмім яке тільки є найбільше щастя світу, і придивімся йому. Візьмім славу; гарна то річ, але чи слава заспокоіть людину, всі іі потреби? Є багато славних людей, всі проте вони бувають більше нещасні, як останні жебраки. Чи думаєте, дорогі у Христі браття, що всі люди, про яких говорить увесь світ, яких імена не сходять з уст людей, які засідали на престолах цісарських, королівських, - чи ті люди щасливі? Ідіть, спитайте іх, а вони вам скажуть, що всю славу, всі почесті віддали б радо, коли б могли позбутися тих вічних клопотів. Та ж знаємо, що грім бє скорше у високі дерева, як у маленькі ростини, нещастя скоріше досягають тих, що стоять високо, ніж тих, що живуть тихо, так, що світ про них не знає. Не те правдиве щастя, що світить золотом і відзнаками, там тільки тіло гарно убране, а душа часто, дуже часто, в гіршім стані, як у неодного з нас. Візьмім багатство. Чи воно може дасть людині правдиве щастя? Не знаю, але це одне правда, що багато банкирів і багатих людей відбирає собі життя - а того чейже вони не роблять з великого щастя. Видно, що те золото, ті багатсва, не роблять людини щасливою, видно, що вигідне життя не заспокоіть тоі невсипущоі жажди щастя, що іі чує в собі людина.

Нема людини, що не хотіла б бути щасливою. Кожний прямує до того всіми силами. Бог вложив в душу людини ту жажду щастя, а чейже в світі нема нічого такого, що зробило б людину цілком щасливою. На око виглядає, що Господь Бог поступив несправедливо. Але ні, дорогі у Христі браття, саме те, що в цім світі нема нічого, що приносило б правдиве щастя, дає нам найкращий доказ, що те все щастя цього світу - то не ціль людини, що ціль людини деінде, а не в багатствах цього світу. Бо кожне щастя не тільки крихке і короткотривале, але і кожне з них замале, щоб вдоволити цілковито людину.

А тепер пригляньмося, що нам дає дорога в слід за Христом. Яке ж щастя обіцяє нам Ісус Христос, коли послухаємо Його слів: Гряди по мні? Ісус Христос обіцяє нам сповнити всі бажання, що іх тільки можемо мати, бо виразно каже: Хто буде виконувати мої заповіді, не буде відчувати спраги ніколи, значить: не буде вже нічого бажати і все, що тільки можна собі подумати, осягне. Те щастя, що його обіцяє нам Спаситель, не буде таке крихке, як щастя світу, що виставлене на тисячі випадків і ніколи довго не триває. Щастя, що його обіцяє Христос, буде щастя без кінця, щастя цілковите, що його ні вогонь не спалить, ні вода не знищить, ні не видре лютий ворог. Таке щастя обіцяє нам Ісус Христос у другому житті, а що це правда, що нас Господь Бог не хоче і не може обманути, на це маємо доказ у тім, що Бог, як безконечно правдивий, сказати неправди ніколи не може. І тому, що Господь Бог нам це дійсно приобіцяв - так і мусить воно бути правдою. Як безконечно правдивий Господь сказав правду і сказаного

і не може обманути, на це маємо доказ у тім, що Бог, як безконечно правдивий, сказати неправди ніколи не може. І тому, що Господь Бог нам це дійсно приобіцяв - так і мусить воно бути правдою. Як безконечно правдивий Господь сказав правду і сказаного дотримає, і як безконечно всемогучий справді таке щастя нам може зготовити, бо нема нічого неможливого для Господа.

Але й у цьому житті обіцяє нам Господь Бог щастя, коли будемо виконувати Його заповіді. Господь Бог каже: Не старайся забагати про добра земські, не старайся про славу людей, не старайся про те, щоб тебе всі люди хвалили, але жий для Бога. Не зважай на світ, що він на те скаже, бо світ по світовому думає. Старайся, щоб твої потреби були якнайменші, а тоді будеш щасливий, бо правдиве щастя скорше засяде в душу тої людини, що мало має і мало потребує, як в душу тої, що через своє становище звязана з різними людьми. Хто з більше людьми жиє, той і більше ворогів має, але хто з Богом жиє, той має Приятеля одного, але вірного і сильного, понад котрого нема ліпшого та сильнішого. До того закликає нас Ісус Христос словами: Гряди по мні, терпи ту долю, що її на тебе Провидіння наложило, не завидуй іншим щастя, бо може бути, що й вони тобі також завидують, як то оповідають про короля і бідного селянина. Не в золотих палатах щастя, а в чистій і непорочній совісті, що її кожний з нас легко може собі знайти через совісне виконування тих обовязків, що їх на нас накладає Ісус Христос через св.Церкву. Амінь.

II.НЕДІЛЯ ПОСТУ.

Про сповідь.

Є на світі зло, з якого походять хвороби і проступки. Є на світі й добро, що з нього родиться чеснота і правдиве щастя. Щоб добро поширити, на це є нагорода, щоб зло викорінити, на це є кара. Нагорода має на цілі заохотити того, що зробив щось доброго, до нового доброго діла та й іншим показати, як винагороджується добре діло і заохотити їх також до нього. Кара має відвернути того, що зробив зле, від зла та й інших відстрашити, щоб не вступали в його сліди. І хто ж то визначує ті нагороди й ті кари? Бог та людина.

Придивімся судові людини. Чи суд є завсіди справедливий? Ні, дорогі у Христі браття, людина є слабосильна, часом осудить найневиннішого, зате зачислить нераз злочинця між чесних і побожних людей. Людина не знає, що діється в серці іншого, вона судить лиш на основі того, що бачить, що чує, але не знає дійсної правди. Людський суд, замість поправити людину, тільки її знеславить перед людьми, замість її оживити та заохотити до доброго, нищить її, бо таврує її знаменем злочину. Людський суд убє людину, але її злочину, її гріха не вбє, а лишить таким гидким і страшним, яким він був і передтим. І здавалось би,

що для людини, яку невинно посуджують у якомусь злому ділі, нема виходу, здавалось би, що людина, яка раз згрішила, вже не може піднестися, бо світ памятає провину навіть тоді, коли людина витерпить кару, яку світ на неі наложив. Коли світ кому прощає, то тільки устами прощає, на ділі ж довго це памятає. Чи ж людині, що раз згрішила, не лишається вже нічого іншого, як дальше грішити, не лишається вже нічого іншого, як сказати собі: зі мною вже кінець, для мене вже нема рятунку, я вже пропащий на завсіди і тому мені вже все одно, я вже чесним стати не можу... Чи воно так, чи людині, тому королеві світу, коли раз схилила голову під тягарем гріха, неможливо вже іі піднести, чи іі вже більше нічого не лишається крім розпуки?

Саме тому, щоб людина, яка раз згрішила, не пропала на віки, Господь Бог у Своім безконечнім милосерді установив свій справедливий суд. Суд любови, суд поправи, суд дивний для людей, бо він носить на собі знамя божества, суд, що не знеславляє людини перед світом, що вбиває гріх, що спасає людину, суд, перед який людину не треба силою провадити, перед який людина йде сама добровільно. Суд той не вкладає оков на руки винного, тільки це іх розриває. Він же судить на основі жалю винного, яким погорджує світ, та на основі охоти й обітниці поправи, в яку світ не вірить. А тим божественним, найсправедливішим судом є ніщо інше як тільки свята Тайна Покаяння, як сповідь, в якій судить сам Бог, і судить не з того, що людина говорить, тільки з того, що дійсно робила та як вона жалує. Суд людський може наложити тільки кару на тіло людини, він може здіймити кайдани, але тільки з тіла, зате кари душевної, кари внутрішньої, кари совісти, він ані наложити, ані здіймити не в силі.

Яка ж то страшна та кара совісти, яка то страшна та грижа совісти, про це свідчить багато прикладів з життя. Кілько то разів бувало, що молода, здорова людина, допустилася якогось важкого гріха, та гризлася ним так, що скоро опинилася на смертельній постелі. Бо тоі недуги не вилікує ніякий лікар, та недуга страшніша від усіх інших, бо не виросло таке зілля, що помагало б проти грижі сумління. Це може зробити тільки Бог, даруючи провину людині, та гоючи рани на іі сумлінні. Подібне чудо оповідає нам нинішня свята Євангелія про розслабленого жилами. Але також розслабленого на душі. Аж чуда треба було, щоб вилікувати його параліж тіла та це гірший параліж душі через відпущення гріхів. Це зробив Ісус і ту власть відпускати гріхи, яка приналежить тільки Богові, Ісус Христос передав своій св. Церкві, апостолам і св. Петрові зокрема та іх наслідникам, коли сказав: "Як мене післав Отець, і я посилаю вас... Прийміть Духа Святого, кому відпустите гріхи, відпустяться ім, а кому задержите, задержаться." (Йоан XX.21-23). І дам тобі ключі царства небесного, і що ти звяжеш на землі - промовив Спаситель до св. Петра - буде звязане на небесах, а що розвяжеш на землі, буде розвязане на небесах." (Мат. XVI.19). Тому то слушно говорить св. Амбросій, що суд священиків в Тайні Покаяння випереджує суд неба так, що небо само слухає того вироку і робить так, як він засудить.

А тепер приглянемося коротко тому судові Божого встановлення, тій святій Сповіді. Судом іі певно можна назвати, бо священик

видає над грішником присуд і або звільняє його від гріхів, або задержує їх, якщо не дасть грішникові розгрішення. Запитаймо тут, хто тут підсудним, обвиненим, хто обвинувачем, хто оборонцем і хто суддею. Підсудним тут є той, що хоче відправити святу Сповідь. Він іде добровільно перед той судовий трибунал, складає руки і без питання судді оповідає йому свою вину, сам він стає своїм обвинувачем. Тут не треба свідків, бо винний сам признається до вини, він не старається викрутитись, не стараєтьсяуневинитись, бо знає, що перед Всевідучим Богом він нічого скрити не в силі. Докладно пригадує собі каянник і говорить усе, що тільки може тяжіти на його совісті, не таїть найтайніших своїх гадок. Нічого не наводить на своє оправдання, не старається себе представити ліпшим як він справді є, не хвалить себе, не наводить різних обставин, які зменшили б його вину. Він хоче показати священикові цілу свою душу, чорну від гріхів. Яка ж то різниця між тим судом і судом світовим. Перед судом світу людина певно буде старатися уневинити себе, буде старатися напевно навести щось таке, що переконало б суддю, що вона невинна, і тим способом дістати звільнення. А при тім святім суді людина не потребує оборонця, вона сама себе потрапить оборонити, як тільки схоче. І чому ж то так, дорогі у Христі браття? Чому то така різниця між судом Божим у св.Сповіди та судом людським? Тому що суд світу судить з чого іншого, а з чого іншого судить суд на св.Сповіді. Суддя світовий судить на основі того, чи підсудний винен чи ні, а суддя на св.Сповіди судить з того, чи підсудний, себто той, що сповідається, жалує за гріхи і чи хоче на будуче вистерігатися гріха. Нехай перед світовим суддею підсудний навколішки падає, нехай руки до нього зносить та благаючи заявляє, що він сердечно жалує за свій гріх, що він вже певно другий раз в житті того не зробить, нехай обіцяє, що він за ту одну кривду десятьом нагородить, - суддя засуду не заверне, присуд виданий і на це нема ради. Світовий суддя не лишає часу до поправи, не лишає часу на направу зла, його це ніщо не обходить, зло зроблене, право переступлене - і кара мусить конечно прийти.

Інакше мається річ при тім засуді, що його видає священик на св.Сповіді. Той суддя знає, що нема людини, яка жила б та не згрішила б, він знає, що й він грішний, бо "никтоже без гріха, токмо один Бог". Ціль його суду - не покарання виновника, як у суді світовім, а звільнення його від кари, будь він цілком винуватий. Тут, дорогі браття, можемо подивляти безмежну любов Бога до нас. Ми переступили його право, що без сумніву святіше, як право світу, ми образили його, нашого безумовного Пана і Господа, бо не хотіли слухати його наказів, бо хотіли стати йому рівними, бо тільки рівний рівного не потребує слухати. Ми согрішили тяжко, а Він у безконечній Своїй любові, замість нас покарати, хоче вирятувати нас за всяку ціну, навіть за ціну Крови Свого Єдинородного Сина, від вічної погибелі, яка нас слушно чекає, бо ми через гріх стали Божими ворогами і як вороги не можемо деінде знайти місця, як тільки між відвічними ворогами Бога, між упавшими ангелами, між дияволами. Він не хоче смерти грішника, але хоче, щоб він завернув на путь істини і щоби жив. Він, наш найліпший Небесний Отець, хоче нас звільнити від кари, але хоче також, щоб ми щось зробили для себе. Він у Своїй безконечній до-

броті все зробив для нас, що тільки міг зробити. Слухай, народе, - говорить Ісус Христос - чого я ще не зробив для тебе, що я міг зробити? І хоче Він від нас лиш того, щоб ми признались до провини і щоб ми постановили на будуче не робити більше того гріха. Отже жаль за гріхи - то наш найліпший оборонець, то наш свідок, що за нами успішно свідчить. Так мало вимагає від нас Господь, що мимоволі приходить людині на думку: Боже, яка то безконечна доброта! Де є на світі такий добрий отець, котрий би простив синові тяжку образу лише за те, що він жалує, що він признався до неї та обіцює на будуче більше отця не ображати! Кожний гріх наносить безконечну кривду Божій славі і за ту велику кривду, за ту велику образу більше нічого не вимагає Господь тільки жалю, жалю за те, що ми Його образили. Де є такий добрий пануючий, що за свою образу нічого більше не вимагавби від людини, як тільки, щоб вона жалувала, щоб вона признала, що зле зробила? Правда, що нема такої людини; таким добрим, таким люблячим може бути тільки Бог.

Мало вимагає від нас Господь - признання до вини, жалю за гріхи й обітниці поправи. А якщо знайдеться людина, що не виконає тих умовин, що не скаже всіх гріхів при святій Сповіді може тому, що стидається, що боїться, якщо не буде мати того конечного жалю за гріхи, та не буде мати кріпкої постанови не допускатися більше тих гріхів, то що з такою людиною станеться? І над такою людиною священик часом проголосить слова розгрішення, бо священик не може вглянути в серце людини, але чи небо проголосить те увільнення, те розгрішення? Ні, дорогі у Христі браття. В такім випадку нема безконечної Божої доброти, а настає невблаганна справедливість. Священик скаже: "Аз разрішаю тебе от всіх гріхов твоіх", але Господь скаже: "Аз не разрішаю". І та людина, що прийшла до святоі Сповіді грішником, але все ще людиною сотвореною на образ і подобу Божу, що прийшла на те, щоб відійти від Сповіді чистою і безгрішною як ангел, вертається від неі радше подібною до диявола, бо обтяжила свою душу ще новим тяжким гріхом. Фальшивою сповіддю така людина показала, що вона не вірить у всевідучість Бога, бо старалася Його обрехати, бо думала, що Господь не знає того гріха, що його вона собі на прокляття затаіла.

Запамятаймо собі це, дорогі браття, добре, що ліпше є не йти до сповіді як іти без жалю й охоти поправитися, або приступити до сповіді та свідомо й добровільно не сказати якогось гріха. Якщо кожний про це добре памятав би, то певно небавком значно зменшились би полки, ворожі Богові, а лики святих у небі побільшились би на честь і славу Божу. Амінь.

Інгольштадт, 25. лютого 1948. р.

О.АНДРІЙ МЕЛЬНИК.

МАРІЙСЬКІ

ПРОПОВІДІ

НА ТРАВЕНЬ

Вітай Маріє Царице мая,

Вітай Пречиста,Мати благая!...

Ось якими словами вітає церковна пісня Царицю неба і землі,Пресвяту Богородицю з її місяцем почитання.

В нашій природі зустрічаємо предивний лад і порядок.Світ построєний доцільно.Його доцільність бачимо в світі рослин,звірят і людини.

В кожному тілі,його органах,в кожній клітині захований взірцевий порядок.Стрічаємо тут причину і наслідок.Кожен наслідок шукає своєї причини,а всі наслідки шукають своєї першої причини,котрою є Всевишній Творець усього життя й існування.

І як у фізичному,матеріяльному світі,так і в моральному його доглянемо.

У нашому церковному крузі є теж захований порядок.Стоять немов граничні стовпи на землі різні свята в честь Господа Ісуса,Його Матері,як теж у честь різних святих,що причинилися своєю ревністю до прославлення Бога на землі.

На отсих граничних стовпах Божого культу стоять виписані їхні чини. Вони стали дороговказами на шляху життя на світі.

В честь Пресвятої Богородиці Христова Церква через Святого Духа визначила місяць травень - найкращий місяць у році.

З сьогоднішнім днем відчинилися двері всіх Божих храмів по всьому християнсько-католицькому світі,щоб до них вступила Пречиста Діва і Мати та обняла особливу опіку над зболілими душами й серцями всього людства. І до наших наємних святинь на скитальщині вступає сьогодні Небесна Ненька,щоб прикрити своїм омофором наші розбиті родини,розсіяні по всьому світі.

Вона перейде теж через нашу скервавлену й обездолену Україну,висушить сльози заплаканих матерей та батьків,перейде і переступить межі рідного краю,вступить на сібірські тайги,на туркестанські степи,на бразилійські пущі і праліси,дійде до всіх кінців землі,щоб отерти сльози братів і сестер українського народу,що на чужих землях чи заводах заставлені до праці й зажурені долею своїх роздертих родин розпачають.

Приходить до нас заквітчана одягом весни,щоб сипати ласки по нашій землі і чином доказати,що Вона - Мати Милосердя.

Приходить до нас,щоб ми в її місяці здобули собі право дольласки бути дітьми Божими і на світі і на віки.Колись з весною прийняла Вона привіт Архангела Гавриїла,на весну відбувала страдальну,хрестну дорогу і зараз на весні святкує земля своє Воскресення.

Приходить до нас у травні - місяці праці і надії в нашому дочасному житті.Сходить до нас,щоб ми прославили її Сина і через славу Сина самі стали колись синами слави Божої на небі.

"Величає душа моя Господа і зрадів дух мій у Бозі і Спасі моїм" - кличе розрадована Діва Марія в безсмертнім кантику в часі відвідин св.Єлисавети,що її вибрав Господь на Богоматір.

Сама тут прославляє Бога і думає про власне спасіння. І ставить ясно ціль людини на землі. Слава на небі Богові і спасіння душі.

Там на небі прославляють її ангели, архангели, херувими і серафими і всі сили неба, а ми в цьому місяці прилучуємося до їхнього хороводу.

"Небеса голосять славу Божу" - кличе пророк. Так! Небесні зорі тримають наче почесну сторожу і радісно світять Творцеві. Ціла вселенна - це неначе одна Божа святиня, якої склепінням є верхи небосяжних гір, а над нею сонце, місяць і звізди - немов світла, що палають на вівтарях.

Матері належиться, щось найкраще, чим може її дитина обдарувати. А найкращою порою є весна. Сонце збудило квіти і трави з зимового сну. Розспівалася всяка твар і розігралася природа з усією творчістю. Вона прибралася немовби на торжественний прихід Богоматері на землі в препишний одяг зелені, запашних і весняних квітів, бож Божа Мати - це Весна людського спасіння.

Усе в природі стає до послуг Марії, Цариці весни.

Гарний є май у царстві природи, на кращий він у царстві ласки. В маю припадає часто свято Вознесіння й Зіслання Святого Духа. Ці свята завдячуємо теж Богоматері, бо ж Вона є Матірю Спасителя. Краса Діви Марії спочила в скарбниці чеснот. Її Серце - це справжній маєвий город, рай на землі щодо краси чеснот і заслуг.

Як з весною в природі йдуть бурі, панують холодні ночі, так і в серці людини є бурі терпіння, мороз гріхів, а головно на провесні життя.

Пречиста є ти небесним городником і Вона плекає, охороняє молоде насіння. Заки Вона появилась на землі, неначе чорна темінь ночі царювала духова безпросвітність над грішним людством. Земля лежала під проклоном Божим у раю, закована в законах природи. Земля чекала на сонце Боже, що мало зійти з неба. І сталося, що вийшла вперед рання зірка, щоб прогнати темряву і передати світові Божого Сина, щоб навчив людей бути дітьми Божими в небі і щоб спас їх від гріха райського прокляття.

За ранньою зіркою /Богоматірю/ зійшло сонце правди, Христос Спаситель.

Як святкуватимемо майське торжество Марії? Ми зібралися сьогодні у стіп ії престолика, щоб скласти їй у дарі квіточки природи і квіточки своїх душ - чесноти.

Передовсім пильним відвідуванням її престола.

Вона стала брамою нашого спасіння, через котру вступаємо до неба. Хто її в житті находить, находить своє спасіння.

Місяць май - це місяць ласки. Він має престіл - і ним є престіл ласки Богоматері.

Лелія невинности, рожа любови, вічна надія, фіялка покори - ось квіти нашої душі, які годиться цього місяця виплекати.

Служім їй 31 днів ревною молитвою, совісною працею, чином і словом.

Вона була Апостолкою, дбаючи про спасіння душ, куплених ціною крови і сліз Свого Сина. Будьмо й ми пройняті апостольською ревністю душ.

Вона бул Мучиницею, коли виховувала Боже Дитя на Мученика. - Спасителя.

І ми будемо апостолами Її Сина, мучениками за Його ідею, за Його спасительний Чин.

Хай же цей місяць стане місяцем чеснот, добрих задумів, слів і чинів!

А Ти благословенна Діво Маріє, наповни всі наші намірення благословенням Свого Сина, щоб цей місяць став місяцем ласки і Божого милосердя для всього українського народу.

А м і н ь !

II. Наука

"Господь мав мене на початку своїх доріг"
/Притчей VIII,22-31/.

I.ДІВА МАРІЯ ВИБРАНА ПЕРЕД ВІКАМИ НА БОГОМАТІР.

Небесний Отець вибрав її перед віками.
Бог - Син мав її як Свою Матір.
Бог - Дух Святий як Свою Обручницю.

Вона жила від віків у Божих плянах і думках.Вона - як найвищий Божий твір - жила на лоні Пресвятої Тройці.Отці Церкви подають,що коли Люципер,наділений зпоміж усіх духів неба найвищою красою,побачив у Бозі образ Богоматері,що перевищав красу і святість душі всіх небесних духів,запалав таким гнівом обурення,що Творець відважився сотворити вищий красою над його красу людський твір,збунтував ангелів проти Бога і виповів послух Богові,заявляючи: Покиньмо небо і заложім собі престіл на небесних зорях. Признанений на поборника Люципера архангел Михаїл кинувся зі своїми воїнами на його військо,скинув їх з неба і від цього часу утворилася пекельна безодня.Сам Христос згадує: Я бачив сатану,як падав стрімголов з неба до пекла /Лк/.

Перший і найвищий Божий чин назовні був вибір і призначення Сина Божого на Спасителя людства,другий з черги - вибір Богоматері.

Як мистець,хотячи намалювати образ,плянує наперед духом і щойно і щойно після цього потягає кистю поодинокі риси,так мав поступати Бог Творець. І тому Пречиста Марія зовсім слушно кличе устами Святого Духа: "Я вийшла з уст Всевишнього"...

А св.Іван в Обявленні /XII,1/ каже:"І появився великий знак на небі: невіста,одіяна сонцем,місяць під її ногами,а над головою вінець з дванадцять звізд".

І отсим "великим знаком" є особа Богоматері,"одіянна сонцем",бо видала на світ світло Сонця - Христа,а Христос є центральним вогнищем усього всесвіту. Місяць,що лежить під її ногами,є знаком незмінности в її житті.Місяць підпадає змінам чотири рази в місяць,а Богомати - навпаки - не підпадала й не підпадає під якінебудь зміни чи хиби.

12 звізд вказують на Церкву Старого Завіту з 12 поколінням Ізраїля,з котрого вийшов Месія,як Церква Нового Завіту з 12 Апостолами.

Богочоловік і Богомати - це найбільші дії волі Божої.

II. Вже в раю після упадку перших родичів предсказав Всевишній,що прийде на світ ПОБІДОНОСНА ГЕРОЇНЯ,ЯКА ЗНАЩИТЬ ЦАРСТВО САТАНИ.

А царський псальмопівець описує в псальмах її достоїнство,красу душі і тіла,перемогу,велич і славу Царя-Спаса.

В кінці Премудрости і Притчей виявляє св.мудрець її мудрість,повноту ласки,її чесноти і відвічне вибрання.

Всі пророки,розказуючи про будучі терпіння,відкуплення Сина Божого,думали теж про Його Матір.

Пророк Ісаїя кличе:"Ось Діва лічне в утробі і породить Сина..."

III.ВОНА ЗМАЛЬОВАНА В ОБРАЗАХ /т.зв.прообрази Діви Марії/.

Як Адам є прообразом Ісуса Спасителя,так Марія є прообразом Єви.

Як є родителькою,тілесною матірю,так Діва Марія є духовою матірю людства.

Рахіля є матірю Йосифа,що врятував Єгипет і жидівський нарід від голодової смерти.Пречиста Марія врятувала ввесь людський рід від голодової смерти.

Вдовиця Юдита,Ветулійнка,рятує свій нарід від Олоферна-вожда,стинаючи йому голову; Богомати стинає голову сатані,звільнюючи людство від проклятття,під яке попався ввесь людський рід після первородного гріха.

Естира рятує свій нарід від погибелі,а сам Аман,дорадник перського царя Артакофкса,гине на шибениці,яку виставив для вуйка Естири Мардохея.

Діва Марія рятує людський рід вічної смерти.

Сунамітін зі Сунам вважається теж за прототип Марії.

Пророк Єлисей випрошує в Бога ласки для бездітної родини зі Сунам. Дитя приходить на світ, але, поражене сонцем на руках страдальної матері, вмирає.

І на руках Пречистої спочив Христос після зняття з хреста. Бідна Сунамітін біжить до пророка на гору Кармель і благає рятунку. Пророк приходить і воскрешає її дитя.

І Пречиста благає у Бога рятунку для свого Сина. І Христос встає з гробу.

Макавейська мати представляє нам Діву Марію.

Вона разом зі синами вмирає серед тортур. Це діялось за часів сирійського царя Антіоха IV. Епіфана, котрий у 166 р. перед Хр. примушував жидів до зломання закону різними тортурами. Була свідком мученичої смерти своїх дітей, при чому взивала їх де витривалости.

І Богоматір була тією Макавеянкою Нового Завіту і, стоячи під хрестом, була семикратною мученицею, коли катовано Її Сина, коли приймала 7 мечів болю.

Богоматір зовут кивотом Нового Завіту, святинею Єрусалиму, горою Сіон, зачиненим городом, запечатаною криницею, зачиненою брамою, горіючим кущем на пустині Хорив, що його бачив Мойсей, руном Гедеона, на яке впала роса, хоч довкола була земля сухою.

Просякнуте росою руно, а довкола суха земля є символом Непорочного Зачаття. Богоматір - це райська країна. Вона стала духовим раєм другого Адама - Христа. Вона є тією веселкою, між небом та землею, веселкою на овиді Церкви, як колись по потопі світу. Вона є тим кораблем Ноя, бо як у ньому врятувалося людство від повної загибелі в часі потопу світу, так через Богоматір врятувалося людство від вічної загибелі.

Вона є шатром Авраама, де знайшов Христос гостину, як колись у шатрі Авраама. Вона є тією драбиною Якова, яку він бачив у сні, і яка злучала небо з землею. Вона є горіючим, а не згораючим кущем на пустині Хорив. Святі Отці вважають його образом Непорочного Зачаття. Вона є палицею Арона, яка зацвіла і видала овоч. І цю квітку, овоч, що його видала, прирівнюють до Її непорочности. Вона є золотим сосудом, манною, таємничою хмаркою на горі Кармель, яку бачив пророк Ілля, твердинею Сіону, троном Соломона, вежою Давида царя, святинею Соломона, горою Божою пророка Ісаії, віткою Ессея, батька Давида, матірю гарної любови, матірю святої надії".

Святе Письмо зве її скелею, новою землею, кедром з Ливану, кипарисом зі Сіону, оливним деревом, миррою, ранньою зіркою, лелією між терниною, єрихонською рожею, росою з неба, що впала на спрагнене людство.

Всі віки перед Хр. змальовували прикмети Її Дівства й Материнства. Знав про Діву-Матір поганський Тибет, Японія, Китай і індійські заги, римські Сибіллі, римський поет Верґіль оспівує в одній скльозі незнану Діву, що породить Божого Сина, знали про це італійці і ставляли їй памятники в Ґалії.

Згадуючи сьогодні покликання Діви Марії перед віками, мережане в століттях особами, речами і подіями, склонім голови перед Її достоїнством і просім, щоб Вона й нас покликала як дітей Божих до вічного храму Свого Сина в небі. А м і н ь.

III. Наука.

НЕПОРОЧНЕ ЗАЧАТТЯ МАРІЇ

В 16.р.життя вступає одна дівчина до монастиря. Опинившись у мурах, почула велику тугу за домом, за всіми втіхами світу. Їй жалко стало за тоалетним дзеркалом, що з ним звязалася від молодости, до якого щодня заглядала і могла себе бачити. Тому пише скорбний лист до рідної матері і прохає прислати їй улюблене джеркало, при якому вбиралася, чесалася й оглядала свою дівочу вроду. Мати відписує їй, що посилає не одно, а три джеркала. Дочка жде нетерпеливо посилки матері. Врешті приходить довгожданний пакет. Розвиває його й оглядає перше джеркало: це тоалетове, а на нім виднів напис: "Гляди, якою єси!"Розвиває з черги другий пакет, а в ньому не джеркало, але людська чашка з написом: "Ким і чим ти будеш!"Розвиває вкінці третій, а в ньому образ Непорочного Зачаття Богоматері з написом: "Такою ти повинна бути!"Ось розвязка тайни людського життя.

Роздумуючи над Непорочністю Богоматері, застановімся й ми: Чим і ким ми є, чим і ким ми будемо, якими ми повинні бути.

Перед нами стоїть одно з Христових блаженств: "Блаженні чисті серцем, бо ті Бога оглядатимуть".

1.

Вдивляючисе в образ Непорочного Зачаття Б М, який намалював нам св. Іван Євангелист в Обявленні, а представила нам св. Бернадета субіру в Люрд, бачимо й відчуваємо зразу, чого Бог хоче від нас: чистоти душі й невинности серця /тіла/.

Маємо бути чистими й невинними на душі й тілі. Душі споганив і споганює гріх. "Як лелія між терниною, так приятелька моя між дочками" /Пісня пісень II,2/. Так кличе Св. Дух устами Божого мудрця, бачучи в недалекій будучності Пресвяту Діву неначе лелію поміж терниною серед людського роду.

Пречиста Діва - це лелію. А лелія представляє нам чистоту, непорочність, святість. А що ж це непорочність? Вона є запереченням усього, що зветься гріхом. В нашій зіпсутій натурі по первороднім грісі відзивається слабий голос тієї чесноти, себто непорочности, безгрішности, яку вложив Бог перед віками в наші душі, якою запалив наші серця до любови. Пречисту Діву вибрав перед віками, вийняв зпід первородного гріха, бо передбачував, що людина Його зрадить і відступить від Нього, використовуючи свободу волі.

А що ж таке тернина? Тернина - цем плід гріха, це рослина, що виросла після вигнання Адама й Єви з раю на землю. Бог, проганяючи їх з раю, заявив недвозначно, що земля буде родити їм тернину. Вони засіяли на світі зерно гріха і тому всі потомства мусітимуть збирати тернину.

Чи так не було й не є? Чим люди укоронували Спасителя і дальше коронують? Вложили на голову терновий вінець замість царської корони? В цій тернині - в грісі - криється кілець кожного з нас. Таким кільцем гріха зранили ми Божу голову, Боже Серце. Гріх є терниною для сердець ближнього. Люди людей ненавидять, кривдять, вбивають і таким чином ще глибше запускають кілець тернини - гріха в пречисте Боже Серце.

Гріх є терниною для власного серця. Вона там виростає, щоб мучити і кривавити нашу совість. Гріх мститься на людині. Гріх пімсти Каїна і гріх зради Юди тягнеться червоною ниткою по всійй історії людського життя і заливає своїми брудами чисті душі і серця.

2.

Тіло, людське серце, споганює культ тілесної, матеріяльної краси. Краса зі своєї природи є даром Св. Духа, котрий є вічною красою. І природа її має, а найвища вона в людині. Культ краси тіла є ділом сатани. Содома і Гомора через цей культ згинули.

Сатана кличе: Уживання є конечністю життя. А Ісус навпаки: "Блаженні чисті серцем..."Народи гинули й гинуть задля надмірного культу тіла.

Змисловість все вигублювала не тільки одиниці,а й цілі народи.Доказом цього є греки,риамляни,сьогодні західні народи.Спартанці були сильні,як довго були чистого серця;з хвилиною,коли культ тіла взяв верх над ними,упали.Модерне мистецтво,що розгортає наготу жінки,найбільше бере на себе відповідальности перед Богом та історією людства за цей злочин.
Св.Іван Креститель закидав неморальне життя Іродові.Хроніка австрійська перед війною у Відні каже,що одна вчителька,яка робила руханку нaго з обнаженими дівчатами,стала інспекторкою.Її винагороджено за неморальне поведення.І не диво,що Австрія вилюднюється.
Перед війною буйно процвитала торгівля живим товаром,поширювала свій стан посідання,доми розпусти.А вбивство новонароджених і ненароджених дітей ще сьогодні буйно шириться.
Пречиста,Непорочна Мати є ідеалом краси - чистоти душі і тіла.Її непорочність,святість перемогла диявола.Сам архангел Гавриїл стверджує Її Непорочність,невинність.Св.Йосиф,Обручник - це найбільший і найближчий свідок Її чистоти./Мт.1,20;22,1/.Св.Тома з Аквіну заявляє, що св.Йосиф краще вияснює чистоту і непорочність Марії,як Апостол Тома воскресення Христа.

3.

Божа Мати - це лелія між квітами.Вона є благословенням Божим.Всі мученики, святі наслідували Її невинність,чистоту.Чистота є силою, є Її джерелом.Вона є постійним мучеництвом,бо лише чистотою душі й тіла перемагали св.мученики диявола.
Мати Божа є носителькою прапорів дів,є княгинею хору дів,є опікункою чистих душею і серцем.Вона була побідницею,а не невільницею сатани. Ісус Христос був сонцем,а Вона ранньою зіркою,що зійшла на овиді нашого спасіння.
Св.Апостольська Столиця устами папи Пія IX проголосила догму Непорочного Зачаття 8 грудня 1854 р.,а Богомати зявляється 16-го разу в Люрд 25 березня 1858р. і дякує Христовій Церкві за проголошення тієї правди, заявляючи перед цілим світом:"Я є Непорочне Зачаття".І зложивши цю заяву,піднесла очі до неба,немовби дякувала Богові за цей дар непорочности,святости,яким Її єдину зпоміж людей наділив.
Які ж висновки витягнемо з роздумувань про Непорочне Зачаття Богоматері? Чим ми коронуватимемо Христа та Його Матір в цьому місяці?Чи терниною гріхом, чи святістю,непорочністю сердець?Сама собою відповідь насувається:Ісуса Христа коронуймо короною віри,надії й любови.Божу Матір коронуймо непорочністю душі й чистотою серця.Не позволяймо обрабовувати себе з чистоти душі й серця,бо цих дарів ніхтот нам не зверне,їх не купимо на ніяких торговицях світу і нема на них ціни нас світі. Єдиний Бог знає їхню ціну.
Як перша жінка,Єва,споганила світ,знесдавила людську душу,так друга невіста,Діва Марія,обмила грішний людський рід кровю Свого Сина,а людство вивисшила Своєю непорочністю,святістю.І тут ми шукаймо джерела святости і щасливости у вічності.
Якщо вінчатимемо Небесну Неньку Марію своїми чеснотами на землі,Вона нас укоронує короною щастя в царстві Свого Сина. А м і н ь .

IV.Наука

НАРОДЖЕННЯ БОГОМАТЕРІ МАРІЇ

"Рождество Твоє,Богородице Діво,радость возвісти всей вселенній, із Тебе бо возсія Сонце правди,Христос Бог наш,і разрушив клятву,даде благословеніє,і упразнив смерть,дарова нам живот вічний".
В отсьому тропарі на свято Різдва Богоматері міститься ціль приходу

не лише Богоматері,але й Ісуса Христа як Спасителя.Ясно сказано:Твоє народження на світ сповістило радість усій вселенній,бо з Тебе засяло світоло,Сонце правди - Христос Бог наш,котрий знищив клятву гріха, дав благословення і знищив смерть та дав у дарі вічне життя.

1.

Так!Народження Богоматері стало радістю неба,стало небом для нас. У св.Письмі в І.Мойсея читаємо,що коли Бог сотворив світ,радів,що все було добре.Як же прийшла на світ Богомати,радів,що прийшла корона сотворінь і корона всього сотвореного.Раділа II Особа Божа,Син Божий дня Різдва Своєї Матері.Раділа людина,що вступила на світ Мати Спасителя,Мати людського спасіння,другого народження чоловіка.Виросла в Назареті лелія серед тернини світу.Коли цар Соломон збудував святиню радів,а з ним і нарід.Прообразом святині була Божа Мати.Її Різдво величав небесний Єрусалим,та найбільша радість запанувала на світі між людьми.

2.

Народження Богоматері принесло землі,себто людині на світі,благословення.Вийшла з царського роду,з покоління царя Давида.Якби не була прийшла на світ,земля була б стояла під проклоном гріха,а людина під тиранією сатани. Довгі століття плакало людство і ждало на Її появу на землі. "Хай упаде роса з неба...", "Хай отвориться і зродить Спасителя".../Ісаїя 45,8;64,1/. І впала роса з неба на землю і своєю появою оживила світ.Отворилася земля,якою була Богомати і зродила Спаситаля.Раділи колись родичі Марії Йоаким і Анна,що їм небо дало дитя.Раділи всі старозавітні праведники,що чекали в Аді на Її Сина.Для всього людства Її Різдво було початком спасіння,а заразом благословення. Радіють і сьогодня люди,що завитала Мати ласки.Як квітка простується до сонця,так душа Марії керується до Творця.

3.

Вона виступає не лише як Мати Ісуса,Вона стала Матірю християн,бо зродила нас до життя ласки.
Земська мати мусить ділити свою любов між усі свої діти.Не так воно було і є в Богоматері.Її любов є неподільна,для всіх людей однакова,бо обіймає не лише праведника,але й грішника. Вона свідома того,що Її Син,Ісус,терпів за гріхи всіх людей.Вона стала на світі нашою духовою Матірю,бо її ласка нас на світі зродила і її ласка веде нас до вічної ласки щастя в небі З ласкавости її Сина ми стали дітьми Божими,народилися вдруге для Бога,для неба.Ніяка ласка не приходить на світ без Неї.Як через Неї прийшов на світ Ісус Спаситель,так через Її Серце приходить ласка.

4.

Мати Божа,даруючи нам християнських родичів,прийняла нас як своїх дітей до Божої родини,до Церкви Свого Сина.Вона народилася в Палестині у святій Землі в містечку Назарет."В Назареті зацвила лелія,то на світ ся вродила Марія..." - так кличе церковна пісня.Це містечко було Її земською,дочасною батьківщиною,але вічною землею Богоматері,а тею нашою,є небо,де Пречиста має свій престіл ласки і милосердя.
Вона зродила Сина у Вифлеємі,де ангели сповістили ввіт про ціль мандрівки і життя людини на світі:слава на небі Богові,а на землі мир людям доброї волі.Вона виховувала Ісуса до 30 року життя в Назареті.Вона віддала Свою єдину Дитину на жертву спасіння в Єрусалимі,де стоїть памятна гора Оливна,Голгота.
Колись Свята Земля була твердинею віри серед поганського світу,за цю землю боролися народи,провадилися війни.І не скінчилися вони,напроти себе стоять дальше два світи:християнства і поганства.

Де ж сьогодні батьківщина, свята Земля Ісуса і Його Матері? В церкві, в кивоті. В ньому є Вифлеєм, Назарет, Єрусалим. Хоч світ багатий, та не багатший від одної каплі Христової Крови. В Його Крові спочило наше спасіння. Тисячі таких світів не зготовили б нам такого спасіння, як те, що Його довершив Ісус. Кивот - це найсвятіше місце на світі, бо там там сам Бог перебуває, утаєний під видом хліба. Наша свята земля все була, є й буде в кивоті. Наше серце є малесенькою Палестиною. В нашій душі гаряче, як у Палестині влітку, бо тут зводиться боротьба добра зі злом, тут стоять два собі ворожі світи, два світогляди в нашому житті.

Закличмо в кожному моменті нашого життя: Матінко Божа, зблизися до нас, бо йде приступом сатана зі своїми воїнами на нас, на наші душі! Ми хочемо побороти зло. Твоє серце мусить стати знову святою Землею, мусить бути знову батьківщиною Твого Сина і батьківщиною Твоєю. Допоможи нам боротися і перемогти. Амінь.

V. Наука.

ВВЕДЕННЯ В ХРАМ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

Був у жидівському народі припис закона, що в 3 році життя кожну дитину жіночого пола впроваджували родичі до єрусалимської святині, де аж до повноліття, себто до 14 року життя, вона мала віддатися на послуги Богові, а заразом на виховання по Божому законові. Три роки мала Діва Марія, як пішла до святині вчитися покори супроти Божого Маєстату, в вчитися любови Його закона і любови ближнього. Три роки мала, як пішла виховуватися на Матір Спасителя. Служба нелітніх дівиць відбувалася в храмі перед кивотом Старого Завіта. Цей кивот стояв колись на горі Морія, а потім на Сіоні. Їхнім мешканням було 90 келій при святині. Вони обслуговували Святая Святих або вівтар, вдовиці - Святая або храм вірних.

Ось як розуміли колись батьки й матері жидівського народу значіння релігійного виховання своїх дітей. Вони були впевнені, що кого Бог виховає, той буде славою родини і свого народу, бо лише релігійна дитина зрозуміє якслід кожний обовязок, що його накладає на неї життя. Цей обвязок виконують теж родичі Богоматері, Йоаким і Анна з любови до Бога. Хоч є три чесноти Божі, віра, надія і любов, та з них найвищою є чеснота любови Бога. Бо прийде час, що віра і надія будуть непотрібні. Коли станемо перед Божим троном, єдина любов лишиться людині на віки. Різні скарби на світі, як золото, діяманти чи інші дорогоцінні камені, принанюють людину, люди ними обмінюються, та вони не причиняються до чесноти в житті, до жертвенности, словом - не роблять їх чесними, добрими і жертвенними. Єдина любов може цього доконати.

Робітники в копальнях золота пильно й запопадливо за ним шукають. Одним не тяжко приходиться знайти брилу золота, іншим рідко, або й ніколи. Та всі неспокійні, невдоволені зі свого життя, одні одним завидують успіхів. І завість і ненависть всевладно панують над ними. Гріх з ненавистю розділив людину з Богом. Хто втратив любов, утратив Бога, бо "Бог є любовю".

Любов сотворила світ, зродила людину та всі інші сотворіння. Вона панує в цілій природі: і в рослині, і в скотині, і в людині.

І - як читаємо - Йоаким і Анна впроваджують свою трилітню дівчинку Марію до святині з любови до Бога. Вони зрозуміли, що в світі лише любов є творча, що люди, які задивились на світ як на свою вічну батьківщину, ненавидять всіх і вся і ділять всвіт на два табори.

Родичі Пречистої віддають своє дитя на виховання в руки Божі. Напроти неї виходять дівчатка з запаленими свічками і стають на ступенях

святині,яких було 15.На голові в неї вінець рожі,в руках жертвенна свічка.На ній біліється одежа на знак невинности душі й серця.На першому найвищому ступені стояв первосвященик Захрія з витягнутими до неї руками.В окруженні ізраїльських дівчаток іде вона до Святая.За ними йшли родичі Марії,дальше сестрички й сестрінищі,знайомі,а в руках усіх горіли свічки.За ними слідували єреї зі співом на устах.

Коли станули в Святая перед кадильним жертівником,двері Святилища /Святая Святих/ самочинно отворились і мале дитя Марія вступила туди, де тільки раз у році,в судний день,вступав первосвященик,коли складав жертву за весь нарід.Цей випадок уважали за надзвичайний знак Божий.

Божий мудрець у Пісні пісень бачить у видінні її вступаючу в храм і в захопленні кличе:"Встань,моя ти мила,вийди,прекрасна моя..."/II,10 І так теж вітає і величає її псальмопівець:"І так прийду я до жертівника Божого,до Бога,що наповняє мене великою радістю".../42,4/. Подібно каже псалом 44 /11-12/.А в псальмі 83 /2-3/ кличе Св.Дух устамиБ Богоматері:"Які любі Твої оселі,Господи,небесних сил.Тужить і лине душа моя до Господніх дворів..."

1.

У 5 році життя мали померти її родичі.Яке ж щоденне її заняття у святині?Від ранку до 9.год. молитва,від 9.до 3,год.пополудні прання церковної білизни,від 3.год.чищення храму і знову молитва.

2.

Ось серед яких обставин вступила Вона до праці у святині Бога живого,щоб вихователсяна Дитя Боже,на Матір Спасителя.З такої то,відданої всецілo Богові Діви взяв Христос Своє Пречисте Тіло,щоб злучивши Його з Божеством,замирити людину з Богом.Через Її тіло прийшов на землю, через Її тіло відкупив нас,з Неї вийшло Боже Дитя.

Тут у храмі готовилась Марія на Матір Спасителя,на Богоматір.Святиня була місцем жертви.І Пречиста Діва щоденно складала жертву на престолі за батьківщину,за нарід,за родичів.Цілоденна праця біла святою Богослужбою.Св.Дух був тут її Учителем.Її серце горіло любовю, душа блистіла чеснотами.Її життя було небесним життям,хоч Вона жила на світі.

Дорогі родичі!Хай ваша дитина від досвітку життя виростає в ласці Божій під лелійним прапором Богоматері!Хай щоденно чує довкола себе опіку Божої Неньки!Хай кожен день починає члавою Бога і Пречистої - ангельським привітом вітає і тим же способом кінчає.

Вложіть своїй дитині на груди медалик Богоматері,хай він стане охороною її душі й тіла!Умістіть їй над ліжечком образ Пречистої,щоб вона,встаючи і лягаючи,посилала першу жертву Богові!

Коли не згасатиме любов і довіря до Марії,колись Вона вашу впровадить вашу дитину до вічної святині Свого Сина. А м і н ь .

VI.Наука.

БЛАГОВІЩЕННЯ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ

1.

Архангел Гавриїл приходить до Назарету,де перебувала Пречиста Діва після очищення храму,щоб сповістити її,що Бог вибирає її на Богоматір. Вітаючи її,кличе:"Радуйся,повна ласки,Господь з Тобою,благословенна Ти між невістами і благословенний плід Твоєї утроби".Подібно вітали колись царів,монархів,начальних вождів,коли в тріюмфі поверталися з війни.

Та тут діється щось інше.Тут вітає бідну Діву в Назареті не світ, але небо,посол Божий,ангел з неба.Сповіщає,що стане Царицею Небесного

Сина - Царя неба і землі.Та Вона питається,як це станеться,бо ж Вона не знає мужа.І архангел пояснює,що Св.Дух зійде на Неї і сила Вишнього Її отінить,а народжений з Неї буде називатися Сином Божим.На це заявляє торжественно Діва Марія:"Я слуга Божа,хай станеться по Твому слову!".Архангел,прийнявши від Марії заяву згоди,зникає,відходить.І тут започатковується злука Бога з людиною.

Перші люди не погодилися на Божу волю,Пречиста Діва навпаки - підчиняється вповні волі Божій.Вона пізніше в Кані Галил.на весіллі годиться з волею Свого Сина заявляючи слугам:"Що вам скаже,зробіть". Вона не чулася ображеною,коли здавалося,що Ісус їй відмовив словами: "Ще не прийшов мій час".

Божа Мати погодиться вкінці на жертву Сина свого і буде на горі Голготі під хрестом стояти,аж поки Її Син не замкне очі.

Божа воля була її волею,була віссю,біля якої мало обертатися колесо цілого життя.Вона хоче бути вірною Богові аж до смерти.Хоче служити Богові,а не світові.

2.

Коли уявимо собі страшне,а заразом сумне соціяльне положення людини перед Христом,зрозуміємо,що винно людство Синові Богоматері.Хоч грецька спекулятивна мудрість чи римська матеріялістична культура стояли на високому рівні,одначе на них лежали тіні варварства.

Були дві кляси суспільства: з одного боку невільництво,з другого невелична частина пануюча.Невільників виганяли на торги,як худобу,продавали нераз за безцін.Виганяли їх у поле й орали ними як худобою.Старців або немічних чи калік убивали як непотрібів.Багаті римляни годували у своїх ставках риби невільниками. Рабство перед Христом - це чорна картина в історії старинної доби.

І положення жінки було страшне. Їх купували,продавали,міняли як речі. Не було кари,коли хтось з власників убив жінку.Вона була іграшкою в руках свого мужа.

Кожна дитина для родичів є сьогодні найдорожчим скарбом.Ніяка жертва метері для дитини не є завелика.Її любов є більша,як всяка небеспека. Мати готова жертвувати своє життя,щоб врятувати недужу дитину,або видерти з нещастя,з упадку.

Не так воно було в старовині.Тоді приносили новонароджену дитину до батька.Якщо він її взяв на руки,була збережувана при житті і виховувана.Якщо ж батько її відвернув від неї своє лице,її виносили і без всякого милосердя кидали зі скелі в пропасть чи в канал.Можна було її моригти голодим і заморити на смерть,або й викинути на жир диким звірям.Бували випадки,що деколи чужі люди "милосердилися" і виховували покинені діти.Та пізніше ломили їм руки й ноги,щоб як каліки-жебраки сиділи при дорогах і благали милостині.Власники калік збирали великі доходи з нужди нещасної дитини.

А спитайте,кому завдячуємо зміну такого несправедливого і кривдячого стану? Сама відповідь насувається : Синові Марії!

Він скасував рабство,невільництво.Його Дух,Його наука,Його приклад перевищив усі духи світу.Без християнства був би пропав людський рід. Син Діви Марії став Спасителем,рятівником загибаючого старовинного світу.Колись перед Христом був Назарет осідком митарів,грішників,лежав "у тіні смерти". Та від Діви Марії,Її Сина став прибіжищем путників.То ж як колись архангел вітав Богоматір,так і сьогодні в католицькій церкві завівся в середньовіччю звичай вітати Її трикратно денно: рано,вполудне та ввечір трикратним "Богородице Діво".

З подій життя одного власника млина знаємо,що він щоденно вітав Божу Матір на голос дзвона рано,вполудне та ввечір.В моменті дзвонення задержував млин у русі.Млинське колесо не працювало так довго,аж він відмовив молитву "Богородице Діво" 3 ради.

Одного вечора переходило двоє дітей коло млина,зриваючи квіти над рікою.Нараз трилітній хлопчик поховзнувся,впав до води і в одному менті

вона піднесла його на млинське колесо. Був би згинув, якби не дзвін на "Богородице Діво". Як задзвонили, мельник затримав колесо в русі і врятував дитину від страшної смерти. Виявилося, що отой трилітній хлопець - це його власна дитина. Перерва в праці на молитву "Богородице Діво" врятувала його дитину від неминучої, жахливої смерти.

І ви підіть слідами кількасотлітньої практики католицької Церкви і таким чином величатимете Богоматір та прославляти Христа Спаса.

Матінка Божа, з"являючися в Люрді 1858 р. і в Фатіма 1917 р., тримала вервицю на руках в порах дня, які Церква приписала і відмовляла її зі св. Бернадетою Субіру, а в Фатіме з дітьми.

Те ж ім'я Марії в серці, на устах, а певно її ласку найдете в житті і при смерті. А м і н ь.

VII. Н а у к а.

ВІДВІДИНИ СВ. ЄЛИСАВЕТИ.

I.

На жидівський край напали вороги. Більшого опору жиди не ставили і ворог швидко просувався в глибину краю. За радою царя Гелі жиди винесли кивот. Надто цар післав у бій своїх двох синів, та вони згинули, а кивот забирав ворог. Битва програна, кивот забраний, сини вбиті. Не міг переболіти того всенародного горя цар і з жалю вмер.

Та не лише великий жах і страх наводить часто смерть, але й надмірна радість. Ділялось це в часі війни. Одна мати вислала свого сина на війну. Цілими днями пересиджує вона в кутику хатини і думає про його долю на війні. Чи живе він денебудь, чи може страдає?... Вже другий рік очікає на лист, та надаремно. Жалоба запанувала в її домі і в душі. Одного дня сидить вона в одчаю і чує, як хтось застукав до її дверей. Просить і своїм очам не вірить, як її син стає перед нею. З радости скрикнула і заразом умерла.

2.

І Матінка Божа радіє Ісусом, плаче після розпяття і смерти Свого Сина, радіє після Його воскресення.

Після Благовіщення їде до св. Єлисавети занести благу вістку, що вибрана на Матір Спасителя. Їде до неї з радістю. Хоче своїм щастям, радістю ділитися. А тяжка була дорога горами. Вона, як жива монстранція, найцінніший сосуд /Лука I.8/ окружена ангелами, їде до св. Єлисавети. Вступає до дому Захарії і Єлисавети. В утробі Єлисавети здригнулася дитина, пізніший св. Іван Хреститель. І зразу пізнала її як Богоматір і закликала: "Благословенна Ти між невістами і благословенний плід утроби Твоєї"... І перша Єлисавета звеличує Діву Марію як Богоматір: "Звідки приходжу вітати Матір Господа Мого..." "Блаженна, що повірила" - підносить високо її чесноту віри.

Архангел Гавриїл був першим почитателем Богоматері на землі, а св. Єлисавета першою почитателькою Марії на землі. Через відвідини Марії Іван Хреститель став звільнений від первородного гріха, як теж освячений.

Єлисавета звеличує Діву Марію задля достоїнства Богоматері і задля її святости. У відповідь Марія прославляє Бога в Магніфікаті: "Величає душа моя, Господи, і зрадів дух мій у Бозі, моїм Спасі..." Цей гимн похвали Марії Богові за наділення її достоїнством Богоматері став зразу і лишився улюбленою молитвою християнства.

Колись у Старому Завіті пророчиця Марія, сестра Мойсея, після переходу жидів через Червоне Море і звільнення їх з єгипетської неволі заспівала похвальний гимн на честь Божу / 2. Мойс. 15, 20/. Божа Мати, Цариця пророків, величає Бога за діло Відкуплення людства. Вона прославляє святість і справедливість Божу, доброту і милосердя Боже. Бог дотримує обітниці, даної перед віками.

Вона бачить Себе на лоні Св.Духа і своє місце в Божому царстві. Вона бачить пророчим духом,як змагатимуться два протилежні царства: Боже царство з царством сатани.Бачить перемогу і славу одного та упадок другого.Всі,що будуть у Божому царстві,будуть Її почитати! Вона стала слугою Бога і рівночасно обслуговувала старість Єлисавети і Захарію.Перед Її духом станули міліони,що прославлятимуть Її родами й століттями.Її Син,Христос,прийшов теж на світ,щоб служити /Мт.20.28/,і Вона служитиме.Чим вище достоїнство,чим вища покора,тим сильніша буде готовість служення.

Багато дів,жінок пішли за Її прикладом на службу Богові,бідноти, хворих,сиріт.Були жебрачки,невільниці,але й були княгині,цариці. Шляхетні душі пішли на послуги людства.

3.

Тут перебула три місяці /Лк.I.56/ і повернулась до Назарету. Тут був час ревних молитов,час любови,живий Божий кивот.Св.Дух, дух любови,прикрив Діву Марію."Ось бо віднині ублажатимуть мене всі роди..."/Лк.I,48/.Що ж криється в повищих словах? Що віщує Богомати?

Що Її почитатимуть всі народи.Що за відвага голосити таку правду,що Її слава триватиме навіки! І коли вступимо в історію людства, то побачимо,що,хоч наша земля мала великих людей,володарів,героїв, що здобули були світ,як македонський цар Олександер Великий,Юлій Цезар,Наполеон,хоч мала великих мудрців,то по них минулася їхня слава і велич.В книгах історії записана їхня слава мертвою буквою.

Та в Назареті навпаки.15-літня Діва,бідна,покірна,незнана світові і людям,а проте вона живе в устах усіх.Її знають віруючі і безвірники.З бідного Назарету,з кривавої Голготи,йде Пречиста Діва на престіл неба і землі.Їй предкладають народи свої потреби і бажання.Вона вирішує.Очі і руки постійно піднесені до Неї.Навіть Магомет назвав Її вибраницею людства,найсвятішою зпоміж невіст. Міліони церков,каплиць,богослужень,свят,братств повстало на Її честь.Малярі,різьбарі,музики,поети силкуються Її звеличати,виказати Її чесноти,як віру,надію і любов,покору,невинність і скромність.

Сповнилися пророчі слова,що Її почитатимуть всі роди і народи. Її слава вічна,поки небо небом,Христос-Богом,словом - на віки! А м і н ь:

VIII. Н А У К А.

ОБРУЧНИЦЯ СВ.ЙОСИФА - ПРЕЧИСТА ДІВА МАРІЯ.

" Ця тайна є велика! я говорю в Христі і в Церкві"./Св.Павло до Ефес.V.32/.Подружжя є великою Тайною в християнській Церкві,як свідчить сам св.Павло.Воно є союзом сердець,союзом душ,союзом обопільної любови. Культ тіла плекає лише сатана та його матеріялістичний світ.

Папа Пій IX.домагається чистоти молоді,збереження її невинности, поборення самолюбства,поконання злих пристрастей.Хай зростає чеснота,кріпиться почуття обовязку,гартується в доброму,хай зростає слушність вибору подруг!

I.

Перед подружим актом треба доброї застанови:чи наречений,наречена є віруючими людьми,чи керуються любовю чи пристрастю,чи буде можливо їм удержатися.Якщо хтось з кандидатів чи кандидаток є пияком,розпусником,неробом,карієровичем - не буде миру ані щастя в подружому житті.Треба радитися родичів,благати Бога про вибір, про благословення.Ціль подружжя є:потомство,виховання його для Бога,вірність,нерозривність.

Подружжя Богоматері було святістю. Сам Бог поручив вибір і керував ним. Подружній акт Марії Діви зі св. Йосифом був ідеальним актом. Діва Марія зложила ще перед актом подружжя обіт вічного дівицтва. І зараз стає відкритим питання, чому Її вінчають зі св. Йосифом? Чому так Бог допускає? Чому Марія лишиться Дівою в подружжому стані?

Так Бог хотів. Хотів, щоб Її Дівство остало в тіні подружжя. Воно мало бути свідоцтвом Її Дівицтва, оборонцем Її невинности, непорочности. Інакше по закону була б укаменована. Христос має бути через законного батька Давидовим сином. Марія й Йосиф - ідеальні подруги. Св. Йосиф має бути кормителем та опікуном в дорозі до Вифлеєму, до Єгипту. Перед законом є св. Йосиф як законний батько Ісуса, він має бути винагороджений за свою вірність, невинність, святість.

Дві Божі лелії /Йосиф і Марія/ невинности злучилися в небесний союз і врятували небо і землю задля своєї пречудної чистоти душі і тіла. Вони були символом злуки Христа з Церквою. Є теж символом християнського подружжя. Коли прийшло до вибору подружжя для Богоматері, є переказ, що в лоні покоління Давида були спори, хто має бути Її мужем. Архієрей Симон заявив, що сам Бог рішить: казав зложити палиці 12-ти поколінь до кивота Ст. Завіту в Святая Святих. Той буде Її мужем, чия палиця зацвіте і видасть овоч. І сталось чудо: палиця Йосифа зацвіла. Таким то чином став він мужем Марії Діви.

Св. Йосиф став почитаний як голова родини, полюблений як батько родини, як образ християнського батька.

Богомати вважала його гідним мужем. Вибір його на мужа Марії зпоміж мілйонів був ділом вічного призначення. Бог дивився на красу душі і серця. Сам ангел з"являється у сні Йосифові/перед утечею до Єгипту/, коли хотів Марію покинути, бачучи Її в блаженному чи благословенному стані. Успокоює його і каже Її приняти. З отсих поглядів почитає його Бог.

Коли Богомати найшла 12-літнього Ісуса в святині по триденній його відсутності, каже: "Ось Отець і я з болем шукали тебе!" Зове його законним батьком Христа, вивищуючи його в очах світу. Бідна вона на багатства світу, зате багата на скарби Божі: ласки і чесноти.

Хрест провадив Її усе життя. Убожество, переслідування, втеча, вигнання - були Її невідступними друзями.

Божа родина показує нам, що не добра світу роблять людину щасливою. Боязнь Божа, довіря до Бога і Його плянів, нераз сумних у наслідках, самопосвята - це щастя.

3.

Не зневажайте Тайни подружжя! Сам Бог заснував Її в раю. Що Бог злучив, хай чоловік не розлучає. Диявол ставить тілесні основи для подружого життя. Він звертає увагу не на моральні вартості, але на зовнішні, тілесні. І сьогоднішні, модерні подружжя, основані на вільній любові. Щоб не прийшла дитина на світ, приходить біла смерть і косить ненароджене немовлятко.

Рішальним чинником подружжя стає гріш, подружжя радости, розкоші, спекуляції.

Заведено подружі союзи без Бога - т.зв. цивільні. Це вінчання без Божої печати. Канони Церкви 1063, §.1. і 2319, §.1,2, осуджують такі вінчання в найгострійший спосіб. Такі подружжя - це обітниці спільного життя без ґарантії, бо тут пристрасть, а не Бог ґарантує їхню тривалість. Це союз з пеклом, а не з небом.

Меч Дамокля висить над народами чи родинами з таких подруж. Сатана змагає до того, щоб родини відхристиянізувати.

4.

Ідеалом родини має бути родина в Назареті. Машинізація життя спричинила упадок родин. Родичі стоять постійно поза домом, а їхні діти

виховуються на вулицях. Самолюбні мужі, безсердечні жінки, безбожні діти - ось будуча суспільність. З таких родин не виросте суспільство Боже.

До школи Марії треба піти шукати взірців родинного життя, а щойно тоді найдемо щастя на світі і на віки. Вона є нашою надією. Вона - Мати надії.

Є леґенда, як то одного разу вислав Бог на землю між людей різні чесноти в людських постаттях. Довго вони ходили, та ніде їм місця на землі. Вертаються сумні до Бога, бо не могли тут на землі жити. А Господь на те каже: Всі будете в небі. Але котрої з вас забажають люди, цю пішлю. Одного разу каже Бог до чесноти надії: "Вертайся на землю, бо без тебе годі людині жити на світі!" І справді! Хто стратить віру, тратить і любов, але хто стратить надію - все стратить і покінчує з життям.

Так Діва Марія - це зоря на морю нашого життя, що вказує на пристань вічности. Вона наша надія і то остання. Коли Мати не врятує своєї дитини, все пропаще.

Тому названо її в історії Одиґітрія, тобто провідниця життя. Ми, як туристи, пнемося на верхи гір. Туристи беруть собі провідника, щоб запровадив їх до їхньої мети. Бо в горах є повно небезпек. Ми є туристами. Ідемо на верхи нашого вічного життя - до неба. Покуси стають нам часто нашими провідниками. Христос хоче стати нашим провідником. До Його Матері ближча, коротша дорога. Вона йшла колись на ті верхи неба. На її імя втихають бурі покус. Вона - Провідниця життя, як морська зоря у пристані. Хай стане нам такою на віки! А м і н ь.

ІХ. Н А У К А.

НАРОДЖЕННЯ ХРИСТА В ДІВИ МАРІЇ.

Довги віки плили за віками. І жиди і поганські народи чекали на нового Учителя і Спасителя з неба. Появлялися на землі св. пророки, Божі післанці. Кожен з їх подав якусь будучу надію з життя Месії. Один кликав, що він народився з Діви /Ісаія 7,14/, другий визначив Йому місце Різдва у Вифлеємі /Міхей/, третій предсказав, що Його прихід випередить Предтеча, Іван Хреститель, інший, що установить нову безкровну жертву, що буде приноситися ~~пній~~ по всій землі /Малахія/, ще інший, що Його вітатимуть ангели, царі Йому принесуть дари /Ісаія/, а пророк Даниїл визначив точно, що Бог народиться за 70 седмиць /7х70=490 літ/, що й сталося.

І китаєць, і японець, і гордий грек голосили, що небесна зоря покаже Йому дорогу, що буде Учителем правди.

"Спустіть росу небеса з висот, хай облаки спустять з дощем сталевого, хай отвориться земля і зродить Спасителя". /Ісаія 45-8/.

І "коли прийшла повнота часу", коли появилася на небі нечуваної ясности звізда, Йосиф і Марія, послушні наказам римського цісаря Августа, спішать до Вифлеєму записатися в містечку свого народження. Цісар Август мусить мимоволі служити Провидінню Божому, мусить сповнити Божу волю, помогти прийти Месії на світ в означеному пророком Міхеєм місці. Його конскрипція в повному ході. І великий настав рух у цілому його царстві.

Відвічна Мудрість постановила згори подробиці приходу Месії на світ. Визначила простори народам, порядок наслідства подіям. Всі народи зібрала в одну велетенську державу з одним царем у проводі, з одним правом для народів, бо має прийти цар над душами всього людства. І коли вже все було готове, роздерлися небеса і Божа Дитина зійшла з неба на землю через Непорочну Діву Марію.

Приходить на землю в убожестві, щоб повчити нас, що Бог не цінить добра світу. Через убожество хотів нам небесного добра, через терпіння дав нам вічну радість.

Покора Ісуса мала перемогти гордість,а вбога стаєнка нашу розкіш, через пониження - наше вивишення.На місце народження Месії не знайшлося приміщення між людьми,хоч Мати Марія зі св.Йосифом стукали до багатьох хат у Вифлеємі.Найшлося місце між звірятами.Стаєнка стала велитенською святинею.

Ангели супровожали Месію на землю при звуках пісні:"Слава на небі Богові,а на землі мир людям доброї волі!" Вони прийшли зложити чолобитню Божому Дитятку і Пресв.Діві.Пастирі прибули на заклик ангелів з поклоном до Божого Сина.Вони стали по св.Єлисаветі другими почитателями Богоматері.

Пастирі - це правдиві предтечі християнського народу.Вифлеєм - це перше відпустове місце в християнстві,і пастирі - це перші прочани-богомольці.

Пречиста Діва притягала і приятгає сьогодні міліони богомольців до себе,до Свого Сина.

Три мудреці чи три царі Сходу,хоч поганські,побачивши звізду на небі,приходять теж до Богоматері і на Її руки складають дари для Божого Дитяти.Їх запровадила сюди наука.Найшли Дитя Боже на руках Марії. Серце Марії отворилось перше для Божої Дитини.Поплили струї обопільної любови.В любові єднаються людські серця і душі.

В 1865 р.,в Навечеря Різдва,до церкви Нотр-Дам у Парижі зайшов славний віртуоз-музика,безвірник Герман Коген.Прийшов з цікавости,а не з понук віри.Хор співав св.Літургію.Коли заінтонував"народився з Діви Марії..." Коген упав на коліна і почав молитися:"Я вірю! Христос є дійсно Спасителем,що народився з Марії Діви..."Пізніше,за кілька тижнів,прийняв там Тайну св.Хрещення.В цих словах"народжений з Марії Діви"лежить історія святої ночі,випрошена в материнській радості і материнськім терпінні.У Вифлеємі став чоловіком,а Діва Марія стала Богоматірю.

І ми сьогодні,згадуючи ту історичну хвилину,зложім Їй дари серця і за прикладом трьох мудреців-царів передаймо замість золота,кадила і мира - віру,надію і любов. А м і н ь.

Х. Н А У К А.

НОВИЙ РІК /НАЗНАМЕНУВАННЯ ІСУСА/

I.

Восьмого дня після Різдва приносить Діва Марія Дитятко-Ісуса до єрусалимської святині,щоб піддати його обрядові очищення/обрізання/. Цей обряд заступила в християнстві Тайна Хрещення.Акт обрізання був знаком завіту,"Хрещенням Старого Завіту".Була це тяжка й болюча жертва.Та Ісус хотів підчинитися всім приписам закону,щоб не зроблено йому закиду,що ними знехтував.

Св.Петро,пишучи про старозавітній обряд очищення,зове його"нестерпним ярмом"/Діяння апост.15,10/.Однак Христос бере на себе оце ярмо, щоб нас з тягару гріхів звільнити.Ісус - це ягнятко Боже,що взяло на себе гріхи світу.Справжня жертва Ісуса почалася вже від вертепу.

Любов гнала його до тієї жертви.Діва Марія виступає як Співучасниця в ділі спасіння.Вона перша побачила в часі цього акту,як поплила Кров Її Дитини.Перша почула,як гострий меч прошив Її Серце.Цей акт був першим престолом жертви,на якому Боже Дитятко пролило Свою Кров. Цю Кров,цю жертву,приніс в честь Божу на спасіння душі.Обрізання Ісуса є образом духового обрізання,про що говорить св.Павло в листі до Галатів /V.24/.

II.

В цьому обряді дістав Христос імя "Ісус".Це імя заподав сам ангел з неба в дні Благовіщення.І св.Йосифові поручив ангел назвати Христа "Ісусом".Ісус- це значить стільки,що відкуплений,Бог Спаситель.Цим ак-

том обрізання почав Христос діло Відкуплення.

Сам Бог надав оце Імя /каже св.Павло в листі до филип.2,9-10/. Це Імя перші вимовили Діва Марія і св.Йосиф.

В ньому бачила Мати Божа діло Відкуплення,джерело всяких ласк, всякого світла і життя,всякої радости і благословення.Імя Ісуса пригадувало криваву хрестну дорогу Її Сина. Імя Ісуса було виписано кровю обрізання.Діва Марія стала зараз Матірю Спасителя.Вона розуміла гірке положення грішного людства і зі Своїм Сином хотіла рятувати грішників.В Імені Ісуса крилася велич,світло і повнота ласки,терпіння і любови.Ісус і Марія були й будуть святими іменами,через які мало прийти спасіння; Христос властю,силою,а Діва Марія через злуку з Божим Сином причинилася до спасіння й освячення людських душ.

Тут почала Богомати свій тернистий шлях.Програма Її життя містилася в обітниці,зложеній архангелові Гавриїлові:"Я слуга Господня, хай станеться по твому слову".

Божа воля була Її волею.Вона жила з Христом,любила Христа й терпіла з Христом по волі вічного Отця.Про Її розуміння і любов до закону Мойсея свідчать:принесення Його до святині до акту очищення по закону.

Сама несла прапор дівичої невинности.Ревність за честь Божу була активною в часі всієї життєвої мандрівки.Рятувала душ і рятує дальше. Вона була в школі життя Свого Сина,а ми вступім до Її школи навчитися бути дітьми Божими на віки,амінь.

XI.СТРІТЕННЯ ГОСПОДНЄ/Левіт.ХП,2-6/

I.

Сорокового дня після народження йде Богомати з Дитятком Ісусом до єрусалимського храму жертвувати Свого Сина Небесному Отцеві/Лк. II,22-29/,щоб виконати і цей черговий припис закону.Як Богомати,Пречиста Діва не потребувала акту очищення,однак підчинилася отсьому законові,щоб фарисеї не піднесли закиду,мовляв,Вона свідомо ломить приписи закону.В руки первосвященика Симеона віддає Боже Дитятко, складаючи два голуби і дві сиклі для святині.Багаті складали ягня на цілопалення,бідні дві горлиці або два голуби.Колись на горі Морія складав жертву Авраам зі свого єдинородного сина Ісаака.На цьому місці складав Семен численні жертви.Останній старозавітний пророк Малахія заявив,що Бог вже не хоче жертв з жидівських рук,бо прийде нова,чиста,свята жертва Месії.

Праведний Симеон,взявши Боже Дитятко на руки,закликав:"Нині відпусти раба твого,Владико,по твому слову в мирі;бо очі мої бачили спасіння твоє,що ти приготував перед усіми людьми.Світло на просвіту поганам і славу твого народу Ізраїля".Праведник пізнав Месію в Божому Дитятку і дякував Всевишньому,що дозволив йому дожити часу оглядання Месії,котрий приносить спасіння не лише жидівському народові, але всьому людському родові.Відтак,віддаючи Дитятко-Ісуса Марії,заявляє,що Він стане жертвенним ягнятком,предсказує їй терпіння,бо Її Син лежить багатьом на упадок /невіруючі/,але й багатьом на повстання.Віщує Марії:"І тобі самій меч пройде душу,щоб багатьох сердець відкрились думки"./Лк.II, 34-35/.Цей меч болю прошив Її Серце на горі Голготі,коли стояла під хрестом.

І сьогодні на св.безкровній літургійній жертві руками Пречистої передається Ісус в жертву Небесному Отцеві.

Коли вавилонський цар Навуходоносор здобув Єрусалим,зруйнував Соломонову святиню і місто,а нарід забрав на 70 літ до неволі.Тужив і плакав нарід за святинею 70 літ аж до визволення,якого довершив

перський король Кир.Цей останній вислав їх до краю і наказав відбудувати святиню в Єрусалимі та місто.Коли жидівський вожд Зоровавель відбудував храм,люди плакали,бо в нічому не дорівнювала блискові святині Соломона.Та пророк Аггей потішав їх - мовляв - хоч вона не така багата й величава,а буде славнішою і величнішою від попередньої, бо в ній навчатиме Месія.

2.

І як тільки принесли Христа-Дитину в 40 день після Різдва,сповнилося пророцтво.Вступив Бог-Син до "дому Свого Отця",а храм заяснів блиском.І дійсно,коли застановимось над історичною індивідуальністю Христа,побачимо,що це Особа історії з одного боку обожана,з другого ж найбільше зненавиджена.

Нема під сонцем народу,краю,держави,століття,щоб його не знало. І кожна людина мусить рішитися,чи приступити до табору Христа,чи піти проти Нього.Маємо Його носити в серці,як колись Симеон на руках,і в годині смерти закликати,як він закликав:"Нині відпусти,Владико, свого раба... бо мої очі бачили спасіння своє...

Маємо в годині смерти благати потіхи Богоматері.Її Син установив дві брами життя,дві Тайни:а/вступна - Тайна Хрещення,б/вихідна-Тайна Єлеопомазання.

В годині смерти благати Лікаря з неба,що ним є Христос,а щойно тоді вмиратимемо спокійно.Святі мученики вмирали преспокійно радісно, хоч їх по звірськи катовано.Грішники-вороги Христа все вмирали в розпуці.

Оповідають,що англійський король Генрих VIII сказав перед смертю безнадійно до своїх приятелів:"Тепер все пропало:держава,корона і душа".А філософ Франц Вольтер,що присяг ненавидіти Христа і знищити Церкву та предсказав Її упадок за 20 літ,дрижави у годині смерти і вився як роздавлений хробак,рвав на собі сорочку і кликав:"Я чую руку,яка мене вхопила,яка мене поривае на суд Божий.Сатана тут.Я його бачу.Я бачу відкрите тіло.Мене залишив,мене залишили люди...!"Потім помер у крайній розпуці,втративши і землю і небо на віки.

Скажіть же самі,як ви хочете вмирати,чи з Христом,чи без Нього? Праведний Симеон умирав з хрестом на руках,а ви вмирайте з Ним у серці! І свідком нашої смерти хай буде Мати - Божа Мати,як як вона була при смерті Сина. А м і н ь.

XII. МАТИ БОЖА НА ВИГНАННІ.

I.

В Євангелії Матея читаємо:"Уставай,візьми дитя і Його матір і втікай у Єгипет,і пробудь там,поки скажу тобі,бо Ірод шукатиме дитяти,щоб погубити його..."/Мт.II,13/.Ось наказ Пресв.Родині втікати. Наказ виданий у сні,але небом,бо цар світу Ірод хоче вбити Христа.І тут сповнилося пророцтво:"З Єгипту покликав я сина мого..."/Мт.II,15/.

Наказ втікати на чужину серед темної ночі через дику арабську пустиню,повну хижацьких звірят.Втікати ніччю молоденькій матері з титятем при грудях.Небо мало бути Божій Родині дахом над головою,кусок хліба - щоденною стравою,каміння й пісок - постіллю,а дика хижацтво- оточенням.

Колись на цій самій пустині спускав Бог ізраїльському народові за Мойсея манну,а сьогодні Пресвята Родина не находить денного прожитку.

І Пречисту Діву з Божою Дитиною гонять з рідної землі.І їй Бог не пощадив,не охоронив від терпіння."Меч болю",предсказаний праведним Симеоном,"прошив"Її Серце.

Не диво нам,що й ми сьогодні на скитальському шляху.Чей же ми ви-

гнанці з рідної землі і примушені блукати по Єгипті цього світу. Дороги Божі недослідимі.Бог досвідчає своїх вірних і то тим більше,чим більше Йому подобається.Бачучи твердість їхнього життя,а заразом витривалість у доброму,хоч терпіння витискають часом кров, а часто і сльози,хоче своїх ворогів застидати.

2.

Бог мая свій плян,наміреня.

Пречиста Діва є символом Церкви,яка в початках свого існування багрилася в крові і сльозах і неначе сплачувала довг Божій справедливості за зраду Бога.І ствердить це Христос у будучих науках,що, якщо Його переслідували,то й нас переслідуватимуть/Ів.15,20;Мт.10, 23/.

До втечі Богоматері до поган,до їхнього краю,і життя Христове й життя Його Церкви будуть подібні.Як колись Церква передала благословення поганам,бо жиди Його викинули,так сталось і тепер.Іде до поган з благословенням Божої Дитини.Тяжкий був наказ втікати на чужину,та ще більш геройський був послух Пресв.Родини/Мт.II,14/.Одначе в св.Письмі сказано; що Богомати нарікала.Йосиф встав з Марією і з Божим дитятем виходять.

Не питає,чому Бог так захтів.Виконує Його волю.Втікає.Темінь ночі,їх супроводжує.Тимчасом у Вифлеємі плач і ридання матерей після різні.Плачуть і ридають,бо стратили в жорстокий спосіб своїх перводних дітей.І знову сповняється пророцтво пророка Єремії,що писав: "Голос чути в Рамі,плач і ридання.Рахиля плаче за своїми дітьми..." Рахиля - жінка патріярха Якова,мати Йосифа,є праобразом Богоматері. Різню дітей Вифлеєму й околиці потверджує історик Арнобій.Мовляв,цісар Август назвав Ірода за це ослом.

Надтотдорога з Палестини до Єгипту тривала 10 днів.Голод і спрага на дикій пустині,труди і небезпеки товаришили Божій Родині аж до Єгипту.

3. Життя в Єгипті.

а_ Терпіння і небезпеки - невідступні друзі Христа-Дитини та Його Матері..Довкола чужина,скитальчі злидні:чужі обличчя,чужа мова, розлука з родиною,з приятелями,крайнє опущення,відчуження.З праці рук живе Божа Родина в недостатках,в нужді.Поганський Єгипет мав поганське,безбожницьке обличчя.Його релігією була віра в різні сили природи і звірята,як крокодилі,вужі,коти,воли.Хто вбив кота,ставав перед поганський суд і ждав присуду смерти.Терпеливість і піддання Божій волі,надія на Бога,незрушимі,хоч голод і нужда мали б,здавалось, щоденно витискають сльози.

б/РАДІСТЬ НА ВИГНАННІ:Джерелом радости Марії було Її чисте,горіюче любовю Серце.Де хтось кермується чистою любовю,там теж буде чиста радість.Чим глибша була любов,тим більша була радість.Вона любила Бога понад усе,а ближнього як себе самого по заповіту Божому. Божа Дитина була осередком любови.Перший усміх Ісусика,перші кроки Божої Дитини,перше слово "мамо" - це були щоденні радощі скитальчого життя.Раділа Богомати,як Божа Дитина тулилась до її груди,як обіймала її за шию. і тим то осолоджував Ісусик Серце Марії,Її гірке життя на вигнанні.Через те Вона забувала на своє вигнання,на своє вбожество,труди і потреби дня.Через Ісуса пустиня Єгипту ставала раєм, святинею Божою.

Коли вступали в Єгипет,поганські божища розсипалися в порох.Богомати через молитву,жертви і труди свого життя,своїм добрим,прикладним життям,через Боже Дитя внесла в Єгипет благословення і пригото-

вила оту поганську землю під будуче християнство,що тут зацілло. Там повстали перші манастирі з 1000 черцями,що віддалися всеціло службі Богові.Там здвигнено багато церков під покровом Пресв.Богородиці,там повстала перша християнська вища школа,т.зв. катехитична школа в Александрії.

Через Пресвяту Родину Єгипет став святою країною.Через Марію прийшло світло Христової віри до Єгипту для просвічення поган.

І ми теж на шляху вигнання бездомні,без батьківщини.І сьогодні на скитальщині вдираються до наших душ різні Іроди світу,щоб видерти нам віру,зруйнувати християнське життя,щоб нам не лишилося вже ніякої твердині.

І сьогодні відбувається масовий морд у лонах т.зв.християнських матерей.Колись у Вифлеємі було вбитих 60-70 дітей як подає історик Арнобій,Отже обмежене число вбитих,а сьогодні тягнеться червоною ниткою вбивства дітей аж до необмежености.І на це шукають ще і різних виправдань.

Христова Церква викляла таких матерей,що вбивають ненароджених дітей/Самон 2350,§.1/.Невірство боролось і тепер бореться з законами,що поборюють такі чоловіковбивства. В Австрії перед війною була навіть демонстрація модерного поганства проти закону /§.144/,що карав за такий огидний вчинок чоловіковбивства.

Це все робиться з ненависти до Христа і Його Церкви.Віддаймо ж в опіку свої діти небесній Ненці! Хай,як колись,піклувалась жертвенно своїм Сином,- піклується сьогодні кожною християнською дитиною! Збережіть місце для Божої Дитини у своїй душі. Хай ваша душа стане Божим храмом,де щоденно приноситимуться дари Серця! А м і н ь.

XIII. Н А У К А.

УКРИТЕ ЖИТТЯ БОГОМАТЕРІ.

" Уставай,візьми Дитя і Матір Його та йди в Ізраїльську землю, бо померли ті,що шукали душі Дитяти.І він устав,взяв Дитя і Його Матір і прийшов в землю Ізраїльську..."

Ось яку раду зложив ангел з неба у сні св.Йосифові і він,послушний Божому наказові,виконав його по совісті.Вернувся до рідної землі,але не до Вифлеєму,а до Назарету,з боязни перед сином Ірода Археласм,що запанував над жидами по смерті свойого батька 9 літ."Дитятко ж росло й укріплялось духом..." /Лк.II,40/.І ось тепер почалось укрите життя Христа і Його Матері в Назареті.

Місце,де проживала Пресв.Богоматір з Божим Дитятком,було незнане ширшому світові,незнане положенням і невеличке числом населення. Натаїл,що недалеко прийшов на світ,вважав це містечко нужденним і місцем погорди /Ів.I,46/.

Праця рук - звідси щоденний корм Пресв.Родини.Працюють на хліб насушний руками /Мк.VI,3/.Пресв.Діва знана в містечку й околиці як робітниця "теслі".Нікому не снилося,що вона виховує Месію,учителя Божого на землі.Всевишній скрив золото в землі,дорогоцінну перлу в мушлі,а Месію-Спаса в бідноті теслі.

Єдиною перепоною до злуки з Богом була і є духова і тілесна розвузданність сьогоднішнього родинного життя.Це признають всі християнські і світські письменники та вчені.Всі вони згідні в тому, що однією з причин сумних сьогоднішніх відносин є розвузданість родин та їхній моральний упадок.Всі згідні в тому,що коли родина є духово хворі,то нарід,що складається з таких родин,мусить хорувати а й фізично вигибати.Щоб опанувати духа сьогоднішнього світу,що руйнує родинне щастя,треба відновити родинне життя і жити по взірцям Божої Родини в Назареті.

Ісус,Марія і св.обручник Йосиф - це найсвятіші з найсвятіших осіб, що жили на землі,це пресвяті імена під сонцем,це перші Божі Діти Божої Родини на світі. І на житті цієї Пресв.Родини мають християнські родини взорувати своє життя.

I.

Коли приглянемось життю Пресв.Родини,запримітимо,що в ній не згасали ніколи три зірки людського життя,себто віра,надія,любов.Пресв. Родина - це велитенський Божий город,де росли і цвіли ці три квіточки:віра,надія і любов.

а/ ПРЕСВЯТА РОДИНА ЖИЛА ВІРОЮ. Їхня віра була ґранітною скелею Гляньмо на їхнє життя.

В часі подорожі до Вифлеєму мали повно труднощів і неуспіхів:на нічліг у містечку не прийняли їх,вони мусіли залишити його і у Вертепі між худобою шукати приміщення на нічліг.

Міг зродитися в їхній душі сумнів,що Той,що має родитися,буде по правді Спасителем,коли перед ним замкнулися двері мешкань у Вифлеємі; Лежав на сіні в яслах як немічна Дитина,дрижав від зимна,а проте вони вірять,що маленький Ісусик є Месією; втікає перед Іродом,земським царем,терпить голод і холод та цим не звіряються.Працюють на насущний хліб тяжко,та не видно познак сумнівів на їхніх обличчях.

Богомати мусіла мати дар видіння,як Її дитину спіймали,судили, зневажали,мучили,розп'яли.Стояла під хрестом аж до останнього віддиху Сина Свойого.І тут Її силою була безмежна віра.

б/ Пресв.Родина жила надією.

Де віра в Бога стоїть незрушно,там теж не захитана надія.Бачимо це на житті св.Петра.Коли втратив надію,стратив Бога,ба що більше, зрадив Його,трикратно Його відрікся.

І ми,хоч часом наші труди життя не принесли нам сподіваних успіхів у житті,не тратьмо надії,що може це остання наша жертва на цьому світі. Зречемось її,зречемося вічного блаженства.

Хоч яким тернистим шляхом ступала Богомати,хоч сім мечів пройшло Її Серце,та не вбили в Неї надії.

Відна хатина в Назареті,стала Божим храмом,де приносилося щоденно жертва Богові.Тут мешкала Богомати з Богом.

Їхнє життя було життям молитви і постійної злуки з найвищим Добром.

в/ Працю рук освятив він власними руками.

Їхнє життя було життям чеснот - покори,послуху,чистоти і любови, труду і терпеливости,вірности і відваги.А це свідчило про любов до праці,до покори,до послуху,невинности і труду.

Як Учитель Правди з неба,виконує учительський уряд в родині.Назарет став першою взірцевою духовною школою на ввесь світ.Дитя Богоматері було Учителем життя,а Діва Марія "заховала все в своїм Серці" /Лк.II,19/.

Її Серце було тією врожайною нивою,де росли Божі квіти.Назарет став найважнішою школою молитви,праці з Богом і чеснот.Був місцем найвищого благословення,радости, всупереч злидням і нужді.Він був земським раєм,небом на віки.

Зайдімо сьогодні до високої школи миру й любови під патроном Богоматері!

Любов звязала три Серця на віки.Світло і день просвічало колись і сьогодні,кидало свої промінчики в наші душі і серця.Програмою життя на землі хай буде воля Всевишнього.Довіря до Божого Провидіння - а героїчний мир у 30-літньому укритті в Серці Ісуса запанує між людьми на світі,буде щастя не лише на віки,але й на світі ,бо лише на вірі і релігії спочиває добро і щастя родин мир народів. А м і н ь.

XIV. Н А У К А.

ПРЕСВЯТА РОДИНА - ОБРАЗ СВЯТОСТИ І ЖЕРТВИ.

"Благодать Бога бі на нем" - "Ласка Божа була на ньому"/Лк.II,40/.

Ласка Божа царювала в Ісусі,а звідти промінювала на Богоматір. Геніі мистецтва показують нам образ їхнього життя як образ радости, щастя.

Та коли приглянемося життю Богоматері від моменту приходу Христа на землю,то їхнє життя було одним пасмом терпінь,переслідувань Її Сина,а рівночасно часом переслідувань Її як Матері тієї небезпечної для світу Дитини.

Втікає перед Іродом до Єгипту.Після повороту до Назарету веде життя,повне журби за долю Своєї Дитини,повне журби за Її існування.

В 30 р.життя тратить Сина.Він,Її рідна Дитина,прощається з Нею, бо йде навчати і спасати грішний світ. Бачить Його вмираючого на горі Голготі,але не за свої провини.

Візьмімо під розвагу життя св.Йосифа.

Він походить з царської родини,яка втратила майно і значення на світі,втікає перед царем Іродом,якого поставив на престіл Ізраїля поганський світ.Пресв.Діву й Ісуса удержує з праці рук.

І КИНЬМО ЗОРОМ НА ІСУСА.І Його бє доля злиднів та нужди від молодости аж до хрестної смерти.А проте і Пресв.Діва і Йосиф чуються щасливі.Нема в св.Письмі записаного хочби одного їх нарікання.Чому? Бо з нимиперебував Бог,вони жили з Ісусом.

І наші родини мусять впровадити до свого дому Христа,щоб заволодів серцем і духом наших християнських родин.

І що ж Христос вносить такого цінного в наші родини? Вносить СВЯТІСТЬ І ЖИТТЯ І ЖЕРТВЕННІСТЬ ЖИТТЯ.

I. Святість життя.

В Назареті перебував Христос 30 років і працював та помагав послушний Богоматері та св.Йосифові,в їхніх щоденних зайняттях,чим дав приклад слухняности і працьовитости для християнських дітей,як годиться дітям слухати родичам.А їхнє життя було сіре,буденне.Якщо нема святости в родині,не буде добра і щастя,хочби панував добробут.

Заглянувши до родин магнатів,міліонерів,запримітимо в їхньому житті відсутність радости,родинного щастя,бо бракує святости.В бідних родинах,бідні її члени вдячні Богові за кусок хліба і почуваються щасливими.Багатії світу,зайняті на землі грошовими справами,не мають часу на молитву,на відвідини церкви,їм нестає часу дати поміч бідному.Ми нераз сміємося,що погани в старовинних часах почитали своїх богів,а теж сьогодні в нехристиянських родинах почитають своїх богів.Вони,хоч погани,складали і складають ще сьогодні жертви божкам,йшли та йдуть до своїх храмів і моляться та жертвують золото й кадило.І в цьому їх радість і щастя.Життя є боротьбою.Борімось і ми в єдности з Богом! Впровадьмо Христа до своїх родин,бо він є святістю.

II. Жертвенність життя.

Ісус Спаситель укрив у Назареті своє Божество і жив духом жертви й посвяти.

Св.Павло напоминає мужів,як голови родин,до посвяти для родинного гуртка."Мужі,не кривдіть своїх подруг,не огірчуйте їм життя"... А до дітей кличе:"Сини,служіть родинам у всьому"...

І завзиває всіх:"Щонебудь робите,зі серця робіть,як Богові,а не людям!" /Лист.до Колосян/.

Чого ж хоче св.Апостол? Відповідь ясна:щонебудь робите,чи говорите,чи думаєте,хай у всьому буде Христос! Хай буде прикявний при всіх наших почитаннях,розмовах,плянах,хай устами родичів чи дітей промовляє! Робіть все з понук віри,не людям,а Богові творіть!

Цариця мучеників,Пречиста Марія,і в родинному і прилюдному житті була героїнею.І в цьому наслідували Її мученики й мучениці.І нашим обовязком є наслідувати героїчні чини Богоматері.Всесвятого і Жертволюбивого Ісуса у геройського Вожда впровадити до родинного життя, хай Він стане джерелом сили,щоб ми побороли всі ворожі затії,всякі лихоліття.

У Франції є звичай лишати в часі весільного обіду на столі одну першу з черги,тарілку з накриттям та з одною стравою для незнаного гостя.А коли спитати весільних господарів,що це за знак,відповідають: "Для Ісуса! Хочемо,щоб Ісус був завжди на першому місці,щоб все під Його опікою стояв дім,де заснувалася нова родина!"

І ми,розважаючи сьогодні святість і жертвенність життя Ісуса і Богоматері,просім,щоб Син Марії вступив у наші родини,до наших душ і послухав,чи багато сердець б"ється для Бога.Хай загляне теж,скільки там нужди,сліз і стонів,скільки бажань і потреб у тих засмучених родинах на скитальчому шляху! І хай натхне нас духом святости,жертви і посвяти,щоб ми краще зрозуміли потреби часу,часи лихоліття і вміли втягнути з них відповідні внески.

А Матінка Божа хай навчить нас,як розуміти потреби життя,пізнавати нужду грішників.Прибігаймо до Неї під Її захист,бо ж Вона стала прибіжищем грішників, а м і н ь.

XV. Н А У К А.

ВТРАТА ІСУСА НА ПРАЗНИК ПАСХИ.

ПОДОРОЖ ПРЕСВ.РОДИНИ.

" Пішли вони по звичаю празника в Єрусалим"/Лк.II,41-52/. Коли Ісус осягнув 12-ий рік життя,на основі Мойсеєвого закону був зобовязаний взяти участь у торжествах празника Пасхи.І взяв участь у першій прощі,а там віддалився від Богоматері і три дні перебував у святині на молитві й розмовах з книжниками і фарисеями.Усі подивляли Його мудрість та влучні відповіді на різні питання.

Нараз приступає Божа Мати і з жалем каже:"Дитинко,що це таке зробив нам?Ось Твій батько і я,болівчи,шукали тебе?"А Ісус каже:"Чого ж ви шукали мене? Чи ж ви не знали,що в тому,що є Отця мого,треба мені бути?"

Та Його Мати і св.Йосиф не зрозуміли тієї відповіді.Відтак пішов з ними в Назарет і був послушний Богоматері і св.Йосифові."І був слухняний.А там Його зберігала в серці своїм усі ті слова.А Ісус зростав мудрістю та й зростом,і у ласці в Бога і в людей".

По закону мусів Христос відбути оту прощу.Його паломнича подорож була переплітана молитвою,піснями,псальмами.

Св.Йосиф був прикладом для мужчин,Богомати для жіноцтва,а Ісус для всіх,особливо для молоді.

І ця подорож була получена з трудом для 12-літньої дитини та Його радісне обличчя не зраджувало Його втоми.Лишається в храмі на три дні, Його Мати шукає невпинного Його три доби.

Чому завдає Христос такого болю Своїй люблячій Матері? Цього хотів Його Отець.Хотів таким чином доказати,що Він Сам має до Нього право.

Бо Син Божий має стати жертвенним ягнятком,агнцем.Це був третій з черги крок на хрестній дорозі Її Сина,на яку мала теж вступити Богоматери.

ПРЕЧИСТА ДІВА-МАТИ шукає безупинно Ісуса/Лк.II,44-45/.Патріярх Яків шукав колись свого сина Йосифа і плакав 80 днів.І цар Давид шукав свого сина Авесалома з болем серця /II.Царств.18,33/,хоч він не був вдячний для батька,ба - що більше - був бунтівником проти рідного батька.І Давид плакав,коли побачив убитого в битві сина.Ісус - єдина Дитина,призначена на спасіння багатьох.Божа Мати шукає Сина,але не розпачає.Шукає Його в кревняків і знайомих.Кожний дім,кожну дорогу,кожну печеру звиджує,шукає і питає у прочан.Вертається з Йосифом до Єрусалиму і тут дальше шукає./Пісня пісень III,2/.Врешті знаходить Його в святині /Лк.II,47/.Біль зі смутком перемінився в радість. І патріярх радів,коли найшов сина Йосифа /I.Мойс.45,26/.Тоді заявив, що може спокійно вмирати.Яка невисказана була радість Марії,годі збагнути,бо Вона знайшла не лише Свою Дитину,але й Спасителя людства.

Життя Ісуса в Назареті до 30-року життя було повите тайною.Мур, що нам перешкоджає заглянути в лябіринт молодечих літ Ісуса,це мовчанка Богоматері про перші роки Божого Сина.Пресвята Родина жила утаєним життям,хоч Євангелисти про це мовчать.Богоматери не відслонила тайни цього життя. Вона зробила це з покори,скромности і любови правди.Це все випливає зі слів:"Я слуга Господня,хай станеться по твому слову".

Такий характер життя зберегла Вона аж до смерти.Їхня любов - це два серця й один удар,або дві душі й одна воля.Чим вища любов,тим стає ніжніша,на більшу жертву готова,Вона дається відчути в думанні, хотінні і побажанні.Любов до Всевишнього Творця випровадила Її під хрест на Голготі.Ця мовчанка Марії вказує на те,що Вона стала чулою на думання й хотіння Божі.Її девізою було - сповнити волю Божу.І це бачимо з дитинства Ісуса,а саме,що 12-літній Ісусик відвідав Єрусалимській храм по приписам закону.

В Римі є церква під назвою Ара цели ,себто престіл неба. Там сходяться рік-річно в день Різдва Христового діти Риму,стають на проповідальницю і виголошують різні науки,вірші.На ті науки приходять родичі,рідня,вчителі,священики і прислухаються.Раз у рік слухають дитячих наук.Цей гарний звичай заведений на памятку,що колись 12-літній Ісус голосив науки в єрусалимському храмі.

Цікавить кожного,що маленький Ісус сказав до Богоматері і св.Йосива:"Чи ви не знаєте,що я мушу бути в тому,що є мого Отця?" Це перше слово з уст маленького Ісуса.12-літня мовчанка,а опісля ще 18 літ мовчанки.Аж у 30 році життя вийде Він на місію.Церква після Нього є домом Божим.Та ми переходимо нераз попри неї без застанови, хоч нам відоме значення церкви.Ми винні Церкві довг послуху,бо не вистачає сама молитва на відокремленні.Церква є велитеньким,бо Божим суспільством,де маємо затягнутися на службу Богові.

Коли Ісус виповнив службу Богові,то тим паче ми до цього зобовязані.Воля Божа має бути змістом нашого життя,істотою релігі .Богомати знала пророцтво Симеона.Шукала Христа,коли згубила і то так довго,аж знайшла.

Шукаймо і ми Ісуса за Її прикладом,коли Його втратили,і затяммо, що втратити Бога значить - втратити все,втратити світ і вічність щастя.

Через Марію ключ до неба,до Христового Серця,а через Нього вступ до неба, а м і н ь.

XVI. Н А У К А.

БОГОМАТИ В ПРИЛЮДНОМУ ЖИТТІ СВОГО СИНА.

Коли Христос осягнув 30-ий рік життя, прощається зі своєю Матірю. Як Він прощався з Нею, св. Письмо нічого не говорить. Що це прощання мусіло витиснути сльози в Богоматері - це ж більше як певне, однак ще певніше, що Вона всеціло погодилася з Божою волею і віддала спокійно Свого Сина на Вчителя і Спасителя людського роду. Її Син іде на місію, йде заложити св. Божу родину і царство Боже на землі.

Для Марії цей день прощання був днем болю і глибокої жертви. На деякий час затих слух про спільність родинного життя Ісуса з Матінкою Божою. Вона знову скрилася в тіні часу.

Св. евангеліє передає, що одного разу приходить Богоматі до навчаючого Ісуса. Дала Йому знати, що Його Мати і Його земські племінники /т.зв. браття/ прийшли до Нього. "Це Мати твоя і твої брати/ себто племінники-кревняки/ стоять на дворі і бажають говорити з тобою"/Мт. ХП, 47/. Ісус наче відмовив послухання їм і у відповідь каже: "Хто Моя Мати і хто мої браття?" А показавши рукою на своїх учнів, заявив: "Ось моя мати і мої брати, бо хто чинитиме волю мого Отця, що на небесах, той мені брат, сестра і мати"/Мт. ХП, 48-50/.

Відмовою переговорювати з родиною в хвилині, коли почав Свою місійну діяльність, Ісус доказав, що Воля Всевишнього Отця стоїть поза всіми границями людського життя. Вона була для Нього всім; Він покинув уже родинне вогнище, щоб заснувати Боже вогнище на світі серед людства.

Його ціль - спасти грішників. "Кладемо своє життя в Божі руки, бо Бог віддав теж своє життя за нас". Така була основна девіза християн у часах переслідування.

Кожна дитина радіє з величі своєї матері, - та ми, християни, радіємо з величі Богоматері. Йде слідом за Нею. Коли глянемо на могутність людського духа, то побачимо, що люди справді змірили гори, доли, моря, ріки, їхню ширину, довжину, висоту, глибину, відслонили багато тайн природи, змірили навіть зорі на небі. При помочі сили вогню, води, світла пустили в рух різні машини. Дух людства станув високо на всіх ділянках життя. Але повинен був бути скромнішим, бо бачить рівночасно, як багато тайн природи стоїть ще перед відкриттям.

Та діється навпаки. Горда людина почала погорджувати царинами моралі, віри, релігії. І багато посипалося злочинів по всьому світу і падає день-у-день нова плеяда злочинів. А злочинці радіють зі свого поступу в ділянці культу сатани. Розбити дорешти таблиці з Божими заповідями, де саме виписана Божа воля. Судять, розпинають Христа, та Його правди. Люди мстяться за зневаги своєї волі, та не так поступає Бог. Скільки вже людська злоба знищила Божих святинь, скільки разів потоптала й топче св. Тайни, та Бог мовчить. І хоч має всі сили, щоб покарати гординю людства, жде, бо має час і вічність у своїх руках.

Богомати прикладом покори, скромности, лагідности, хоч перевищала своєю величчю духа всі сили неба і землі, крім Бога. Вона творить через свого Сина нове життя на світі, нові родини в Божому царстві /Церкві/ на землі.

Мало говорить, а більше виконує волю Творця /в день Благовіщення/. А як багато творить для милосердя!

Всі люди тужать за величами на світі. Хотять піднятися на висоти і чванитися, що це їхня заслуга, що не Бог дарував їм мудрість, але вони самі здобули ці дари власними силами. Не всі доходять до великого знання, не всі можуть бути великанами волі, не всі можуть бути великими вождями, володарями, словом: геніями.

Зате кожна людина може бути тихою величчю. І справді дух любить високо піднятися і пробувати на лаврах своєї хвилинної величі. По людськи кажучи, це природне. Людина мусить застановитися над тим, хто її зробив великою, хто наділив її дарами мудрости. Мусить розчислитися зі своїх рахунків життя перед лицем Всевишнього Творця. Бо ж Він є джерелом усього існування, життя, всіх величезних чинів людини.

Бути великим у подробицях життя, почуватися щоденно слугою Божою, вірно й совісно виконувати Його волю, щоденно Його вітати і в ближньому найти брата. У цьому лежить тиха велич Богоматері, яка може стати теж нашою величчю. А м і н ь.

XVII. Н А У К А.

МАРІЯ З ІСУСОМ У КАНІ ГАЛИЛЕЙСЬКІЙ /Ів. II, 1-11/

Третього дня від хвилини Своєї місійної діяльности опинився Христос у Кані Галилейській. Тут Його запросили разом з Богоматірю на весілля. Були там теж Його учні. Коли забракло вина, зажурені господарі весілля йдуть до Богоматері з проханням виєднати в Свого Сина вина. Мати Божа йде просто до Ісуса і каже коротко: "Вина не мають". А Ісус на те відповідає: "Що мені й тобі, жінко? Ще не прийшов мій час!" Здавалося, що ці слова - це слова відмови. Але Божа Матінка не згіршилася і не зразилася такою відповіддю. Вона стає перед слугами і каже: "Що вам скаже, зробіть!" І незабаром іде Ісус послужити Марії. "Напрвніть посудини водою!" - каже Христос до слуг. Слуги виконали Його волю. І в менті вода перемінилася у вино. Про це чудо заговорили всі приявні і повірили навіть Його учні. /Ів. II, 1-11/.

1. ЗАСТУПНИЦЯ ЛЮДЕЙ.

Тут вперше виступає Божа Мати як заступниця людей перед Богом. Її доброта, сила і відвага до Божественного Серця спричинили, що Божа ласка поплила повним руслом туди, де була потреба людини. Оце чудо свідчить про силу Богоматері. Її слова добилися Божого милосердя, Її слово має право до Серця Сина. Звідти висновок: Через Марію веде шлях до Ісуса.

Хто єдиниться з Богоматірю, стоїть на шляху до Бога. Наші друзі при Її почитанні є архангел Гавриїл, св. Єлисавета, пророк і архієрей Симеон та Ісус Христос. Всі вони почитали Марію. Ісус як Дитя віддавав Їй почесті, любов і послух.

І в природному житті не відмовляє Їй послуху, не відмовляє права до Свого Серця. І хоч Його година на творення діл ласки і милосердя ще не прийшла, поспішає до Неї з послугами і творить чудо. Змінив свій первісний плян, коли йшло про вислухання Своєї Матері. Богомати була образом твердої і сильної віри і заявила з надією: "Що вам скаже, зробіть!" А Христос почувся в тому моменті добрим, учинним Сином і послухав Своєї Матері, хоч прийшлось Йому змінити с свій плян у місійній діяльності.

II. ПОСЕРЕДНИЦЯ МІЖ БОГОМ ТА ЛЮДЬМИ.

Так то Бог став першою силою, а Богомати Марія другою на світі. Ісус став світлом світу, сонцем серед темряви світу. Ось сонце зійшло над Вифлеємом, піднеслося над Назаретом, Канею, Єрусалимом. А всюди, де з"являлося стало ясно, тепло.

Пречиста Мати стала посередницею ласк. Вона прогнала хмари Божо-

го гніву."Золото є мрією життя, є силою світу" - каже мудрець Ст.Завіту в Книзі Сирах /8,3/. Богоматери показала свою силу. Христос є праджерелом ласк, а Марія є їх роздільницею, шафаркою Божого милосердя. Вона дістала цей привілей задля свого Достоїнства. Вона дарувала нам Сина Божого. Повнота ласки в Ісусі стала власністю Марії силою Материнства. Ласка є вільним даром Бога. Бог дарував її Марії. Ціна купна ласки є безконечно коштовна - Кров Христа, з котрої одна капля могла викинути тисячі таких світів, як оцей наш. Та Христос всю Кров до останньої краплинки вилив на жертівнику нашого спасіння. Божа ласка освячує латви, що єдинить її з Богом. Коли любимо Бога, ласка неначе позичає нашій душі золото святости. Вона лучить нас з містичним Тілом Ісуса, де головою є Христос, а ми Його членами. Людина стає святинею Божою, де перебуває Св.Дух. Красу душі надає ласка Божа. Через неї стає людина дитиною Божою, вона зняла з неї проклін Божий. Ціну ласки знає добре диявол і тому з усією силою пекла наступає на душі, що находяться в стані ласки. Спокій совісти мають ті, що мають ласку. Маючи ласку, маємо три чесноти: віру, надію, любов. Хто їх має, має Бога, а хто їх утратив, утратив Бога. Вона є прибіжищем грішників, тому може виєднати для них ласки, милосердя. Є оповідання, що в одному краю вибух бунт кількох підданих проти короля. Король засуджує їх на заслання. Туга за родиною, за рідним краєм, склонила їх написати прохання до королевої, щоб виєднала в короля ласки. Король не відмовив їй. Вертаються засланці і складають їй вислови вдячности. Чи не є то історія життя кожного з нас? І ми є вигнанці на чужині, далеко від себе . І ми нераз бунтуємося проти Бога, йдемо на заслання. Не маємо сміливости прохати в Бога ласки пробачення, просимо посередництва. То ж робім це до кінця свого життя, а м і н ь.

XVIII. Н А У К А.

БОГОМАТИ НА ХРЕСТНІЙ ДОРОЗІ.

" З чим твоє, о єрусалимська доню, зрівняти горе? До кого приложити мені тебе, щоб тебе розважити, дівице Сіону? Бо твоя рана, мов те море, широка; хто ж зможе її загоїти?"/Тр. Єремії II,13/.

Якими зворушливими словами ілюструє пророк хрестну дорогу Богоматері! Він бачив пророчим духом всі жахливі терпіння Марії і прирівнює їх до бездонного моря. Ширина і довжина його відома, а глибина моря незмірима, незбагнута. Що криється на дні океану, є незбагнуте.

І як буря на морі переганяє одну хвилю за другою і колише води океану, так болі і страдання Марії колисали ціле життя, а особливо в часі хрестної дороги Її Сина, Ісуса. Хоч була без гріха на світі, не звільнив Її Господь від терпінь. Втікаючи до Єгипту, покидає свій дім, родину й край, а вибірає собі нову батьківщину - чужинні, поганський Єгипет. Повертаючись до Назарету, не була вільна від терпінь, її поворот був повний невигід, недостатків.

Згубивши Ісуса в Єрусалимі на празнику Пасхи, сильно страдала, що згубила не лише Свою Дитину, але й Спасителя людства. "Я і отець з болем тебе шукали". /Лк. II,48/ - каже Богоматери, найшовши Ісуса.

Передчасна смерть Йосифа, його похорон - це дальший етап терпінь. Пророцтво Симеона - це теж станція болю; меч Ірода, що витяв у пень невинні вифлеємські діти задля Її Дитини, відтак у часі месійної дороги, висміювання науки, переслідування Її Сина, вибір злочинця Варави, а не Її Сина: - це все жахливі станції терпіння, які переходила Божа Матінка, щоб лише довести до кінця діло. Відкуплення людського роду.

Та вже найстрашнішими терпіннями почала Божа Мати свою хрестну дорогу в середу великого тижня, коли зрадник Христа Юда добив торгу зі старшиною і продав Ісуса за 30 срібняків.

У Великий Четвер Ісус прощається у Витанії зі Своєю Матірю і йде

на муки до Єрусалиму.Він мусів їй сказати,що йде на хрестну дорогу. В Четвер ввечір складає Безкровну Жертву /св.Літургію/,а після цього йде на Оливну гору,щоб почати криваву жертву за спасіння людського роду.Богомати побачила на цій горі виконання зради Юдою,бачила дикий,розбишацький напад на Свого Сина,була на дворі архієрея Каяфи,чула про засуд на смерть,була приявна при бичуванні,вінчанні терновим вінцем,вкінці іде за Сином на Голгофту.

Де Син,Її Дитина, там хоче бути Мати.Два серця шукають себе в часі хрестної дороги.І вкінці стрінулися.Що вони з собою говорили- годі збагнути; це пішло у надри вічности.Тут бачила любляча Мати, як Її Дитина втретє падає під хрестом.І не могла Йому помогти піднестися,хоч Він її Син.Бо сьогодні всі злочинці мають до Нього право,тільки не рідна Мати.

Тут бачить побої в часі упадку.Бють Його злочинці і людські гріхи.І наповно станув Він перед її очима:Ісус-Дитина,невинна,пресвята і бідна від дитинства досьогодні.О,страшний це був день,страшна П"ятниця!

Сьогодні страшно матері пережити хвилину,коли злочинець-син іде на страчення.Суддя кликав до матері,що плакала за таким сином:"За ким плачеш?За розбійником? За катом стільки жертв?..."А мати на те відповідає:"Я тепер не знаю,чи він розбійник,чи кат,чи злочинець. Одно знаю,що він - моя дитина,моя жертва,кров,любов".

Що ж скажемо про Богоматір? Її Син сплачує довги людства.Її Син- Святість,Невинність.

Пророк бачить у візії і каже:"Бог одів дочку Сіону в темряву і пустив її на землю".

Його серце заливається кровю на вид руїни Сіону,святині Єрусалиму і кличе:"О,ви всі,що ідете,станьте і погляньте,чи є біль,як мій біль?"

А що діється на Голготі?

Не пророк в жалобі,але Мати стоїть з мечем болю.Глядить на небо, може прийде улаславлення.На Сина глядить,бо Він іде на хрестну смерть.Вона хоче бачити,як Її невинна Дитина буде замикати очі.А на цій хрестній дорозі жадне співчуття не приходить.Втрати грішних душ,що їх Її Син купив за ціну Своєї крови,втрата розбійника на хресті,його богохулення - це все стало мучеництвом Марії.

І наука терпіння Божої Матері відслонює нам вартість терпіння, як жертву любови й участь у терпінні Сина.

В школі Марії вчимося пізнавати посвячення терпіння.Не нарікати в терпіннях,зберігати рівновагу й терпеливість.Тут є розвязка казки про сльози.Невіруючі не знають джерела сліз,бо казку сліз розвязує лише віра. Людська провина є причиною сліз.В раю росло дерево пізнання доброго і злого.Це дерево є саме деревом сліз.Гірка сльоза є дочкою особистої провини.Провина є матірю сліз.А сльоза може бути приятелькою Бога.Сльоза терпіння здобуває чесноту.Пречиста Діва йшла через море болю,щоб стати прибіжищем і захисним для грішників. Сльоза жалю є печаттю пробачення і нагороди неба.Лише в світлі віри є тайна сліз до прояснення.

Церква прийняла заслуги терпінь Божої Матері і замкнула їх як скарб Церкви для покутуючих. Тому вчімся від Божої Матінки - Матері болю тайни сліз! А м і н ь.

XIX. Н А У К А.

СТРАДАЛЬНА МАТИ ПІД ХРЕСТОМ СТОЯЛА.

В 2-ій книзі Царств Ст.Завіту записана подія,що представляє нам велич болю і посвяти,на яку може здобутися серце матері для дітей.

У Палестині запанував великий голод.Три роки він шаліє.Розпука народу безмірна.Цар Давид благає Бога,щоб подав причини такої кари. Відповідь дана з неба:Завинив цар Савло враз зі своїм кривавим домом,бо несправедливо пролив кров Ґабаонітів.Цар Давид кличе представників Ґабаонітів і питає,чого бажають у заміну.Вони зажадали,щоб їм видати на розпяття сімох потомків Савла.Між тими нещасливими жертвами було теж двох синів жінки Савла Ресфи.Нещаслива майти прийняла цю вістку зі спокоєм,хоч кривава жертва її любих дітей прошила її серце.Коли їх розпяли на хресті,печальна мати пішла на місце страчення і заніміло ждала під шибеницею на смерть своїх синів,на їхнє останнє прощання.І коли померли,не відійшла,але розложила волосінницю і довго чекала,щоб мертві тіла любих дітей охоронити перед хижацькими звірятами і птицями.

Порівняймо цю подію з подією на Голготі.Тут,на Голготі,вмирає невинний Син Діви Марії,а там невинні діти.Тут Богомати для добра людства жертвує Свого Сина.А там Ресфа страдає для добра свого народу. Пречиста Діва стоїть перед хрестом і жде,щоб Його Тіло охоронити перед хижацькою жидівською юрбою.Вона хоче Його поховати,хоч не знає,чи видадуть Їй Його Тіло.Всі Його стони топила у Своїм Серці.Ніякого співчуття від тих,що Її Син,Ісус,їх оздоровив,залікував.Деякі з боязни перед жидівською старшиною не хотять Її навіть потішити.Деякі байдуже дивляться на смерть Її Сина і на Її сльози.І навпаки - чує кпини, прокльони,богохулення.Вже ці страдання бачив у видінні пророк Єремія і кликав:Велике як море є Твоє горе!Вона прийняла жертву Своєї Дитини з покорою.Не тратить віри,що Її смуток перемине,завітає радість. Не тратить надії,не кличе помсти Свого Сина на катів.Лише стоїть і ховає у своїм Серці Його кров і сльози.

Сім терпінь,немов сім мечів прошило Її Серце за 33 роки життя Її Сина.Та сьомий меч такий болючий,що заломлює руки,не бачить світу, тільки кров і сльози Свого Сина.

Вона пішла дорогою хреста,хоч темна ніч болю клалась на Її душу. Її уста шептали молитву любови.Її Серце співало пісню жертви і посвяти.Зникла з очей Її радість Вифлеєму,Назарету,минулася слава Її Сина, коли воскрешав,оздоровляв.А де ж ділася вдячність тих,що вернулись до життя на одно слово Її Сина?

Вона чує богохульників Своєї Дитини!Вона чула прощальні слова Свого Сина,а рівночасно Вона промовляла до Нього болем.Колись цілувала Його промінні очі,сьогодні вже замикає Йому згаслі очі для світу.Саме 33 роки тому приймала посла з неба Архангела Гавриїла,що звіщав Їй вістку про вибір на Матір Ісуса.

Всі втікають з Голготи за вийнятком сторожів,4 невіст з Богоматірю і св.Івана.Всі втікають перед темнотою,що на три години запанувала на світі.

Мати Божа нічого не лякається,ані землетрусу ані темряви,ані людської злоби.Лише стоїть і молиться,бо коло Її Сина вішають два грішники-розбійники.Вона молиться за їх щастя,за щасливу смерть.І одного з них/по правиці/ рятує.Він навертається.Вона стає Матірю доброї смерти. Болїє,коли бачить,як другий грішник-розбійник умирає без поєднання- гине на віки.Лишається сама,без даху над головою.Св.Іван Євангелист приймає Її з ласки.

Просім,щоб Пречиста Діва патронувала при нашій смерті.А м і н ь.

XX. Н А У К А.

УСПЕННЯ БОГОМАТЕРІ.

За свідоцтвом грецького історика Никифора Калліста/"Історія Церкви"/цісар Маврикій/582-602/ видав розпорядок,щоб вже існуючий на Сході культ Успення поширити і святкувати це свято не як до того часу, 18.січня,але 15.серпня.І вже єрусалимський єпископ /† 634/ святкував це свято в Єрусалимі 15.серпня.

Історик Калліст /І.Ц.15,44/ згадує таке:Патріярх і єпископ Ювеналь, перебуваючи разом з іншими єпископами Палестини на халкедонському соборі /451 р./,почув питання грецького цісаря Маркіяна/450-457/,чи тіло Богоматері лежить у гробі в Єрусалимі,де було зложене.Бо цариця Пульхерія,його дружина,побудувала в Царгороді церкву Влахернську в честь Богородиці і хотіла б Її тіло та взагалі Її гріб перенести туди.Ювеналь подав таке:"Справді в св.Письмі нічого не згадується про смерть Марії,але,на підставі прастарої і найправдивішої загалом традиції,апостоли,коли зближалася смерть Марії,зійшлися з різних країн,де вони проповідали Євангеліє,до Єрусалиму,а Її Син,Христос прийшов туди і забрав Її душу.Але Її святе тіло похоронено в Ґетсеманії при співі ангелів та апостолів.Та коли третього дня знов отворено гріб,вже не знайдено Її тіла,лише полотна,які розповсюджували неописаний милий запах.Коли ж апостоли після цього знов гріб печатали і, ошоломлені цим великим чудом,самі прийшли до переконання,що Господь святе,непорочне тіло Марії вшанував перед загальним воскресенням і казав занести ангелам.Коли це виянення Ювеналь подав до відома соборівцям,цісар Маркіян і його дружина Пульхерія зажадали від нього,щоб він цей саме гріб зі св.одягом Марії добре опечатані,післав до Царгороду.Ювеналь виконав волю цісаря і вислав спершу гріб до Царгороду до Влахернської церкви коло св.трапези.Але верхній одяг Діви Марії за царя Льва І.занесено туди і зложено до округлої церкви,яку цей цісар побудував спеціяльно на ці дорогоцінності християнства.

Про повищу традицію розповідають св.Модест єрусалимський,св.Андрій критський,св.патріярх царгородський Ґерман і св.Іван Дамаскин.Всі станули на становищі,що Ісус не міг дозволити,щоб пречисте тіло Його Матері мало піднасти під розклад і бути знищене,бо ж на цьому тілі не було плями первородного гріха.Всі вони покликуються на прахристиянську традицію,яка подавала,що дійсно третього дня після похорону не найдено тіла Богородиці.І на св.Письмо покликуються:"Хто є та,що вступає з пустині,спираючись на своїм Обручнику?"/пісня пісень 8/. "Встань же,о Господи Боже,на свій спочинок ти і скинія твоєї сили"-себто Богомати/II.Парал.VI,41;Псал.31,3/."Хто є та,що вступає на гору Господню?"/Псал.23,3/.Або на іншому місці:"Стоїть Цариця по твоїй правиці в золотому одягу.Привезуть її до царя..." і поставлять праворуч?""Прийде моя Обручнице з Ливану,ти маєш бути укоронована". /пісня пісень,4,8/.А св.Іван в Обявленні /11.19/ каже:"І розкрився храм Божий на небі - і скинія Його завіту в його храмі з"явилася..." Станула в небі праворуч Сина з царською короною і править в імені Сина царством милосердя на світі.

Ніхто з людей не хоче й не любить говорити про одну правду віри: с м е р т ь.Вона виросла на цій землі разом з грішною людиною.Цього гостя вітає життя кожного дня.Нема людини під сонцем,щоб про неї нічого не знала.Коли її рішення денебудь западе на землі на шляху життя, життя мусить невідклично перестати існувати.Перед нею втікають можні цього світу,та вона їх доганяє.

Розповідають,що французький король Людвик XIV,"король сонця",казав себе перевести до Версалю,щоб не бачити палати в С.Деніс,де справляли похорони королів.Та смерть його дігнала.Не так поступив християнський цар Карло V.В старості зложив корону і вступив до манастиря в Еспанії, щоб гаразд приготовитися до смерти.Казав прибрати церкву в жалібний

спосіб,виставити труну,зладити для себе жалібний кондукт,аж загостить до нього смерть.Як черці співали похоронні молитви за померлих, провірював свою совість.А коли почув,що зближається смерть,закликав: "Господи,я вже йду." Однак Ісус доказав чином,що смерть не має останнього слова в житті.Свідком цього є:воскресення молодця в Наїн,дівчини наставника жидівської божниці Еіра,Лазаря,з Витанії,його власне воскресення.

Один славний італійський італійський проповідник виголосив ось-яку науку:"Хочу вас сповістити про велику новину.Це несподівана,поважна і сумна вістка".Всі чекали на дальшу науку."Так,мушу вас сповістити про велику новину:Треба чоловікові раз умерти,а потім стати на суд"Всі були здивовані.І він додав:"Пробачте,що таку вістку голошу.Бо я завважив,що ви про неї нічого не знаєте,коли бачу ваші гріхи".І коли поглянемо на грішне життя людини,то воно таке страшне,що краще вмерти, ніж так жити.

Коли Богомати почула недалеку смерть,іде зі св. Іваном з Ефезу до Єрусалиму,за яким затужила.Хотіла побачити всі стежки,дороги,місця, куди ступав Її Син.Вступила на гору Оливну,Голготу.Її туга за Сином Ісусом тривала 15 літ.В домі на Сіоні,де Її Син відбув останню Тайну Вечерю,по молитві померла?

Просім і ми про зрозуміння тієї вічної правди-смерти і благаймо щоденно про щасливу смерть,про приявність Богоматері при нашій смерті. А м і н ь.

XI.Н А У К А.

БОГОМАТИ І МОЛОДА ХРИСТОВА ЦЕРКВА.

Богомати ждала по Вознесінні Свого Сина в Єрусалимі і перебула на молитві враз з Апостолами 10 днів,благаючи Господа про прихід Св.Духа. І дійсно 10-го дня Він прийшов і наповнив силою бодрости й відваги Апостолів та учнів - цю молоденьку Христову громадку.Всі розходяться по світі,щоб проголосити науку Небесного Вчителя та подати засади християнського життя всім народам по заповіту Христа.І св.Іван Апостол вибирається з Єрусалиму з Матінкою Ісуса до Малої Азії до міста Ефезу, де побіч Атен була школа поганських мудрців.Туди йде до Апостола переконати поганського філософа,що за Христом,Сином Марії,стоїть правда, правдива мудрість.

Божа Мати стала дорадницею Апостола.

Св.Письмо розповідає,як то патріярх Яків прибув до Єгипту до свого сина Йосифа і жив деякий час з ним на чужині,але перед смертю просив його,щоб під присягою поховав його в рідному краю."Присягни мені,що не похорониш мене в Єгипті.Я хочу бути похоронений на батьківщині моїх отців!" - так благав Яків свого сина,і він виконав його волю.

Так!Всі тужать за рідною країною,де прийшли на світ,де вперше побачили світло сонця,де вперше дихнули рідним повітрям,де вперше почали пізнавати красу своєї Батьківщини і любити кожну грудочку землі, кожну квітку,кожний горбочок,кожну річку.В грецькій історії читаємо, як грекиня Іфігенія,схоплена в чужу країну,Таврію,сиділа щоденно над берегами моря негостинної Таврії.Щодня тужить за своєю чарівною країною і глядить,чи вітер або хвилі моря не принесуть якоїсь вістки з її батьківщини.Її очі надармо шукають на хмарах,де б небо лучилося з її коханою країною.Свій плач та нарікання завжди кінчала словами:"Горе невольникам!"

І Пречиста Діва затужила перед смертю за своєю батьківщиною.Вертається до Святої Землі і жде там на поклик вічної батьківщини.

Як компас показує завжди один напрям:"північ-південь"-так і ми повинні в житті мати один напрям :"До неба!" Бо небо є нашою справжньою батьківщиною.Наша земля є для нашої душі лише переходовою стацією.Властива ціль нашої подорожі на землі - це небо.Наша земля вкрита хрестами.

Хрести - терпіння витискають сльози.Колиска людини починається першим хрестним деревом,а трумна кінчається другим.Через хрести,терпіння і жертви доходимо до слави.

Так було в житті Ісуса Спасителя,подібно було в житті Пресвятої Богородиці.Усе життя підпорядкуймо й ми волі Божій,будьмо терпеливі в горю й терпінні на світі,а наші дочасні смутки переміняться в непроминаючу,вічну радість.А м і н ь.

XXII.Н А У К А.
ПОКРОВ ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ.

Свято Покрови заведено 911 р.за грецького царя Льва Мудрого.903 р.на місто Царгород напали сарацяни.Сотки тисяч християн впали жертвою їхньої жорстокости.Місто заповнене втікачами-християнами.Воно почало боронитися.Голод і пошесті шаліють.Розпука огорнула всіх і не було дому,де не було б плачу.Не було родини,де не було б смерти.

І станули втікачі і мешканці Царгороду між двома скелями:між безрадістю супроти пошестей і між тривогою перед лютою,жорстокою смертю.Всі зрозуміли,що єдиний Бог зможе розвязати отце тяжке питання.Всі вбігають до церкви,побудованої в честь Богоматері Влахернської,а з ними два черці,св.Андрій і його учень Епіфаній.Тут переховувалася риза Богоматері /покров/ і частина пояса.Цілу ніч клячав нарід,затоплений у сльозах і молитвах.Коло 4.год.ранку св.Андрій побачив,як над престіл спускається Божа Мати в окруженні св.Івана Апостола й Івана Предтечі.Відтак від царських дверей підійшла до амвону,впала на коліна і почала молитися разом з народом.По молитві підійшла знову до престола і там молилася.Вкінці встала,зняла з голови покров і розпростерла його над головами народу на знак,що бере його в опіку.Хоч нарід її не бачив,однак те світло,що освітило храм Пречистої,побачили всі.Здивовані питали одні одних,що це за світло,що це за хвилина.І це тривало кілька хвилин.Нараз занавіса неба заслонила очі народу.Пошесть не взяла тієї цнини ні одної жертви.Ворог,що облягав місто,нагло втік.Цей день радости,день свободи,прозвали греки днем Покрови Пресвятої Богородиці.

Свято Опіки Богоматері заведено на Заході в Еспанії щойно в 1679 році і то на прохання короля.

Читаючи історію людства,завважуємо в кожній епосі могутніх вождів,героїв,володарів,ґеніїв:був ґеніяльний македонський володар Олександер Великий,перський завойовник Кир,Юліян Цезар,Карло Великий,Наполеон.Вони мали велику владу,були дуже могутні,але не потрапили з нічого хочби одно зернятко піску,хочби один листок чи травку.створити.Не потрапили одним словом когонебудь оздоровити,а тим паче когось воскресити.Чому? Бо на це треба всемогучої сили.

Богомати має цю силу через Свого Сина.

Перейдімо всі чудотворні місця з іконами Богоматері:Гошів,Зарваниця,Пацлавика Кальварія,Ченстохово,Марія-Цель,Альтетінґ,Люрд,Ля-Салет,Льорето,Фатіма і багато інших.Там проявляється опіка Богоматері,що запопадливо вертає своїм духовим дітям життя душі і тіла.

Послухайте одної події,яка мала місце в Італії.Було це в травні в італійських горах Абруццах.Місячна ніч.Шуміли ліси,в росах купалися квіти,журчали потоки,а соловії виводили свої трелі і так веселили нічку.В отих горах загніздилася ватага розбійників,що стала пострахом для всієї околиці.Одного разу переходив туди св.Іван Кантий до Риму,не знаючи нічого про небезпеку.В дорозі відмовляє молитву в честь Богоматері.Нараз впадає ватага розбишак та окружає святого.Святий просить Божу Матір помогти йому.Ватага витягнула ножі й пістолі і зажадала золота і срібла та грошей,інакше жде його смерть.Святий складає все до рук ватажка.Та він питає,чи все зложив і хай це зізнання зложить під присягою.Після зложення при-

сяги відпускає його.Ідучи,святий дякує зі сльозами в очах Богоматері за поміч і рятунок і молиться за заступництвом Богоматері за навернення тієї банди.Нараз завважив,що золотого медалика в честь Богоматері не віддав.А заприсяг був,що все віддав,що нічого золотого собі не задержав.Вертається до розбишацької ватаги і заявляє,що забув дати золотий медалик.Ватажок остовпів і закликав:"Богомольче, ти мене переміг своєю чеснотою.Віддай мені оцей медалик,а бери собі золото і гроші і проси в Марії ласки милосердя!" Святий вволив його волю.Ватага зникла,а сам ватажок вступив до манастиря.Святий був свідком,як він умирав поєднаний з Богом і держав у годині смерти його медалик.

Ми теж всі діти Марії.Тут навіть лишив Їй Її Син царство милосердя.Хай же всі спішать до Цариці по милосердя! Ісус - небесний лікар,а Його Мати носить ліки на всі недуги душі і тіла.Бог застеріг собі суд і справедливість,а право милосердя є в руках Марії. Матінка Божа виграла тут на землі боротьбу з дияволом,хоч тоді ще не була така сильна,як сьогодні.Ніхто краще не заговорить до Ісуса, як Його Мати,ніхто сильніше не застукає до Його Серця,як Вона.

Маріє! Будь нам,вигнанцям,Матінкою в житті,Опікункою при смерті і на суді Свого Сина.А м і н ь.

XXIII. Н А У К А.

БОГОМАТИ З ЛЮРДУ.

" Іване,ось Мати Твоя!" - сказав Спаситель світу,коли вмирав на хресті,до св.Івана Апостола і цим способом передав Свою Матір не лише св.Апостолові Іванові,але й усьому людству,як св.Апостол на Голготі заступав."Від сього часу взяв Її за свою" /Ів.19,27/.

У світі знали Божу Матір своєю матірю,як напр.св.Єфрем Сирієць, св.Андрій Критський,св.Прокл,св.Дамаскин Іван,св.Альфонс Ліґурі, Альойзій,св.Станислав Костка й інші.

Св.Бернард кличе:"О Мати Бога і Мати чоловіка,Мати Судді й підсудного,царя і вигнанця,коли одного і другого ти є Матірю,не дозволиш на те,щоб поміж тими двома синами панувала незгода."

Правдива Мати бажає своїй дитині добра,щастя.Сказав колись Ісус: "Де твій скарб,там є твоє серце".Скарбом для матері є дитина.Скарбом Пресв.Богородиці є наші душі,куплені за ціну Крови Її Сина. Свою опіку проявила Пречиста ділами,чудами на світі.Нема краю на землі,нема народу,де не було б чудстворного місця в честь Богоматері.

Св.Апостоли почитали Її як Матір,молилися з Нею за прихід Св. Духа.Почитали Її перші християни,взивали Її як Матір милосердя і і Матері любови.

В житті Церкви показалася Вона правдивою Матірю християнства.

В новіших часах виявила Свою особливу опіку над бездомною людскістю.

8.грудня 1854 р.проголошує Церква устами папи Пія IX."Непорочність Зачаття" Пресв.Богородиці.З вдячности за признання Їй цього достоїнства з"являється 11.лютого 1858 р. і починає свою діяльність чинною любовю і милосердя.18 разів у тому році з"явилася в південній Франції вбогій 14-літній дівчинці Бернадеті Субіру.

Що діється там від того року? Пригадується слова св.Івана Євангеліста:"Темні видять,глухі чують,хромі ходять,прокажені очищаються, мертві воскресають..."/Мт.11/.Оздоровляла й оздоровляє на тілі,але й багато чудесно навертає до віри/здоровя душі/.Вернути грішників ві-

безвірникові віру - це найбільше чудо.

Як появилася Богомати в Люрді?Це містечко лежить у горах під Пиринеями над рікою Ґав.Там у горах була скала,а в ній печера/ґрота/, висока на одного чоловіка.В цьому містечку жив бідний мельник,Франц Субіру,чоловік чесний,релігійний.Втративши посесію млина,попав у велику нужду.Ходив на принагідні роботи,та це не вистачало на удержання численної родини.Попадає в розпуку,але його жінка,ще глибше релігійна,піддержує його на дусі.Св.Бернадета була слабого здоровя,лагідної вдачі,ангельського вигляду,покірна,скромненька.Після захворіння матері пішла на виховання до своєї племінниці в Бартре.Знала багато молитов,усі правди віри.Коли підросла,пасла тут вівці і ягнята.Все три рази денно на голос дзвінка на"Богородице Діво" відмовляла вервицю.Зараз після задзвонення падала на землю і відмовляла 3 рази"Богородице Діво"/6 год.ранку,12 год.пополудне,6 год.вечора/

Коли минуло їй 13 літ,вертається до Люрду до своїх родичів і ділить з ними долю і недолю.11.лютого 1858 р.в четвер перед постом в год.11,передполуднем післала мати і її і сестру її по хворост.Коли Бернадета,скинувши взуття,переходила річку Ґав,побачила в печері якийсь дивний шум.Нараз появилася незнана особа в білій як сніг суконці,перепоясана блактиною шарфою /поясом/ і мала в руках вервицю.Довкола неї блистіло невидане світло.Саме задзвонили на"Богородице Діво".Бернадета клякає і молиться:3 рази"Богородице Діво",а після цього відмовляє вервицю.Завважує,що й ця незнана особа теж молиться на вервиці.Після молитви усміхнулась до неї і зникла.Тепер печера стала темною,як і передше.Погляд невідомої Особи так її увязнив,що не могла відступити від тієї скелі й печери.

Це сталося в саме полудне,коли задзвонили в поблизьких церквах на"Богородице Діво".Мабуть мило Пречистій Діві,коли Її на голос дзвона,наче на заклик неба,поздоровляємо трикратним"Богородице Діво", пригадуючи собі хвилину Благовіщення,коли то вітав Її Гавриїл.

Є в житті хвилини,до яких Бог привязує свої особливі ласки.До таких належать і ті, коли дзвоняться на"Богородице Діво".Це заклик неба до молитви за заступництвом Богородиці,яка роздає ласки.

Сестра і ще одна дівчинка,що товаришили Бернадиті,зближалися до неї.Питають про причини зміни на її обличчі.Признається сестрі і матері,що їй обявилася в печері якась чудної краси особа-пані.Мати думала,що це підступ диявола і заказує їй приходити до тієї скелі. Бернадета в покорі прийняла оцей наказ,але починає дуже тужити за тією особою,за тим видінням,починає молитися до Непороч.Зачаття Богоматері,заливаючися при цьому сльозами.Забажала цього видіння,як колись Апостоли на горі Тавор у часі Преображення Христа,де відслонив їм рубець слави і блиску неба.

Любить Божа Мати молитву"ангельського привіту"і вервицю.В Еспанії засудили одного вояка на смерть через розстріл.Вполудне мали виконати присуд.Вивели засудженого на місце екзекуції.Одна хвилина і 6 куль мали прошити серце вояка.Нараз дзвін з церковних веж дає знак на молитву "ангельського привіту".Командант,замість дати наказ стріляти-закликав усіх до молитви.Всі клякнули і спільно з засудженим відмовили тричі "Богородице Діво".Ще не скінчили молитви,як надбігає післанець на коні,вимахуючи здалека хусточкою на знак помилування для засудженого.Одна хвилина - і молитва "Богородице Діво" врятувала засудженця від нехибної смерти.

Годиться і в кожному житті завести оцю здавен-давна вже практиковану в нашій Церкві/св.Антоній і Теодосій печерські молилися на вервиці/молитву.Вона стане добром нашої душі,бо наповнить її ласкою. Нераз Бог хоче збудити приспану в душі віру,розпалити в застиглих серцях вогонь любови,навернути грішників,скріпити на добрій дорозі праведних.До такої місії бере нераз Провидіння Боже за своє орудця особи,погорджені світом,бідні,покірні,прості,але на душі чисті,невин-

ні.Бернадета стала таким оруддям у Божих руках.Пречиста Марія,появляючися в Люрді в Ля-Салєт,у Фатімі,з"являється з вервицею на руках в часі ангельського привіту,а це є доказом,що Вона любить цю молитву і любить діти, що її відмовляють.Коли Бернадета кінчила молитву,в печері Люрду ясніла особливим світлом,що є дальшим знаком любови тієї молитви.

Приймім Її улюблену молитву,а вона стане нашим скарбом щастя. Амінь.

XXIV. Н А У К А.

МАТИ БОЖА В ЛЮРДІ.

Матінка Божа,,почавши від 11/2 1858,з"являється ще 17 разів у Люрді,викликаючи щораз зацікавлення довколішнього насілення.

В часі 3-ї з"яви /18/2/ заявляє Бернадеті:"Зроби мені приємність і приходи 14 днів;хочу зробити тебе щасливою,та не на цім,а_ле в другім світі.Я хочу бачити тут багато людей"...

В часі 6.з"яви /21/2/ взиває Бернадету:"Молися за грішників!"

В часі 7.з"яви /23/2/ наказує:"Скажи священикам,щоб тут збудовано церкву.В часі 8.з"яви /24/2/наказує молитися за грішників і поцілувати землю.Зі словами:"покути,покути,покути" - зникла.

В часі 9.з"яви /25/2/ наказує:"Ходи і напийся з джерела,обмий себе і з"їж три зела".І добулося джерело,яке дня12/2. 400 літрів води. В часі 10.з"яви /27/2/ наказує покаяння.Закликає грішників до покути"...Взиває до покути за грішників поцілувати землю".

В часі 13.з"яви /2/3/ повторює поручення побудувати тут церкву і додає:"Хочу,щоб тут прийти з процесією".

В часі 16.з"яви /25/3/ відповідає Бернадеті на питання,хто вона: "Я є Непорочне Зачаття!"

Правдоподібно,що ціллю приходу Марії,появи Небесної Неньки,була подяка Церкві за проголошення догми"Непорочного Зачаття",а з другого боку:відкриття на землі Своєї лікарні для хворих на душі і тілі,себто відкриття чудодійного джерела.

В часі останньої /18./ з"яви 16/7.1858 р.,в день свята М.Б.Скопулірні,усміхнулась ласкаво і зникла.3/7.1876 р.збудовано там величаву базиліку.Бернадета вступила 1866 р.до Чина Сестер Любови в Невер/Невер/ і померла 16.квітня 1879 р.,в 35 році життя.

Дня 14.червня 1925 р.проголошено її блаженною,а 8.грудня 1933р. святою.Її нетлінне тіло в церкві Її Чина в Невер.Боротьба за Люрд велася з диявольським завзяттям.Диявол порушив усі сили пекла,щоб знищити діло Божого милосердя,знівечити діло Марії.І комісар поліції,і прокурор суду,і начальник округи, і бурмістр Люрду і міністер Рулян сприсяглися не допустити до відкриття чудотворного місця.Проти немічної,безборонної,простодушної дівчинки змобілізував сатана і пекло і світ невірства.Запрягають до цього злочинного діла медицину з лікарями.Лікарі:Дозу,Ляссер,Боасар та інші стали на послуги невірства.В часі екстази /захвату/ впихають у руку Бернадети шпильку,та ані краплинки крови не попливло.Заливають її очі гризячим квасом/атропіною/,та її очі не порушилися,були непорушно задивлені в одну точку.І гипнотизер Мезявр нічого не вдіяв. Хотіли її перекупити,обіцюючи 200.000 франків,та всі заходи були даремні.Одного разу в часі з"яви Богоматері Бернадета світила свічку і отулила її обіруч так,що чверть години в часі молитви-

вервиці,яку відмовляла враз з Богоматірю,переходив вогонь крізь пальці і нічогісінько їй не вдіяв,хоч пізніше,після захвату-видіння, пік її.Це ствердив д-р Дозу,який з годинником в руках рахував увесь хід з"яви.І хемічно воду аналізували,і нічого мінерального не знайшли.

Церква стояла осторонь.Щойно 18.січня 1862 р.,після провірки комісії лікарської,вченими фізиками,хеміками та археологами,Церква проголосила чуда і ласки Марії в Люрд і за дійсні і правдиві.

Від 1890 р.признала лікарська комісія к.5.000 чудесних оздоровлень за надприродні.Люди оздоровлюються не лише в цьому джерелі,але й під впливом благословення Найсв.Євхаристією.

Коли 4/4.1864 р.відбувався процесійний похід з нагоди обняття в посідання тієї скелі-печери і посвячення фігури Б.М.,бурмистр,префект і комісар поліції переводили,як вже віруючі люди,процесійний похід.Колись Бернадету вважали божевільною,а тепер її величають за дитя Боже.

Назва Люрд - викликувала в початках усміх,кпини на устах безвірників.А сьогодні навіть вороги стоять остовпілі перед чудесними оздоровленнями,які стверджує лікарська комісія при клінічній лікарні в Люрд.

Цього року минає 90 літ,як там нога Пречистої станула.90 літ клоняться народи перед Лікаркою хорих.90 літ працює Богомати на славу Бога і потіху людям.

Люрд стверджує,що: 1/ понад природою та її законами є надприродні і Бог Творець всякого добра і Законодавець; 2/ Пречиста Марія є живучою Особою і знає всі наші потреби:вела розмову з Бернадетою,відкрила джерело ласки і милосердя,вислухала тисячі прохань грішників, хорих; 3/Ісус Христос у Пресв.Тайні Евхаристії дійсно приявний та що помагає Своїй Матері лікувати душі й тіла людські в їхніх потребах; 4/ Церква католицька є єдиноправдива,бо проголосила в Римі 8.грудня 1854 р.правду про Непорочне Зачаття Богоматері,а в Люрді Мати Божа це потвердила; 5/ за гробом є друге,вічне,духове життя,що Божа Мати живе за гробом,хоче нашого вічного щастя; 6/що слова Богоматері вказують шлях до нашого щастя по смерті через невинне життя, яке провадила св.Бернадета,або через покуту,до якої взивала в Люрді Пречиста Марія тричі:"покути,покути,покути".

Колись не вірили,а й сьогодні не багато вірить в науки Ісуса Христа,в Його чуда і ласки.Так і в Люрді,всупереч усім чудесам,є ще сьогодні люди,що стоять осторонь,щоб борони Боже,не повірити в діло Марії.Тут причиною є людські злоби;звідси приходить драма людини,що хоче правди,але,коли вона перед ним стане дійсністю,втікає перед нею,криється.Словом:не хоче вірити,не хоче каятися.Христос сказав правду:"Хто увірить,буде спасенний,хто не увірить,буде осуджений. На котру сторону перехилитися за життя,будете лежати на віки.З Богом або проти Нього.Нема середньої дороги в житті.Вольному воля. А м і н ь.

XXV. Н А У К А

БОГОМАТИ З ФАТИМА.

В 1917 р.з"явилася Мати Божа трьом пастушкам за селом Фатіма в Португалії.Тоді Богомати заповіла,що війна скоро скінчиться,але люди не перестануть грішити,і тому прийде до другої жахливої війни,і то зараз за II.Понтифікату.Ніч буде осяяна незвичайним світлом напередодні тієї доби війни,голоду і різних пошестей.

В 1917 р.був папою Венедиктом XV.,а за Понтифікату його наслідника папи Пія XI.почалася друга світова війна.

Появa Богоматері відбулася 13.травня 1917 р. З"явилася 10 л.Лукії, 9-літньому Франкові і 7-літньому Якинтові.В саме полудне задзвонили на"Богородице Діво".На небі ні хмаринки,а проте якесь світло.Нараз вони побачили над молодим дубом на хмарочці невиданої краси невісту, опромінену ясністю.Перелякані хотіли утікати,але Вона з усміхом промовила до них:"Не бійтесь,я вам не зроблю нічого!" Коли ж спитати, звідки приходить,відповіла:"Я прихожу з неба".А коли спитали,чому приходить,відповіла:"Бо я хочу,щоб ви,дітоньки,приходили на 13-го кожного місяця,в цій самій годині.В місяці жовтні я вам скажу,хто я та чого я хочу,щоб не робили".Відтак спитала:"Чи хочете жертвувати себе Богові,щоб стримати терпіння,що їх Він хоче зіслати вам,і так нагородити за гріхи,що ображають Його та випросити навернення для грішників.Дала притакуючу відповідь."Як так,то ви будете багато терпіти,але Божа ласка дасть вам силу.Мої діточки,відмовляйте далі вервицю,як ви тепер робили".Це сказавши,перелетіла на схід.

Їхні родичі радили їм з тим не звірятися,бо їх висміють.

Дня 13.червня того ж року прибуло на те місце до 60 осіб,між ними й батько Лукії.Почали відмовляти вервицю і вдруге показалося світло немов блискавка.За нею з"явилася Богомати.Вона дораджує,щоб по кожнім "Слава Отцю,і Синові і Святому Духові,після кожної десятки додати ще таку молитву:"О мій Боже,прости нам наші гріхи,визволи нас від пекельного вогню і подай полегшу душам у чистилищі,а особливо тим, що найбільше опущені".Цю молитву мали відмовляти,щоб війна найскоріше закінчилася.

Третя з"ява прийшла 13/7.1917 р.Богомати наказує дітям відмовляти вервицю,щоб прискорити кінець війні і радить приходити на 13.кожного місяця."На 13.жовтня я вам скажу,хто я та чого хочу.Я в тому дні також зроблю таке чудо,що ввесь світ буде вірити в появи.Жертвуйте себе за грішників і говоріть часто цю молитву:"Ісусе,я жертвую це з любови до Тебе,за навернення грішників і за винагородження за всі кривди,заподіяні Непорочному Серцю Марії".

Лукії поручає ширити набоженство до Пресв.Богородиці.До Лукії каже:"Моя дитинко,поглянь на моє серце,оточене терпінням,що його невдячні люди вкладають на нього кожної хвилини своїми богохульствами й невдячністю.Бодай ти старайся потішити мене і скажи,що я обіцяю помогти в годині смерти,ласками,потрібними до спасення,всім тим,що в першу суботу кожного місяця,впродовж пятьох місяців,приймуть св. Причастя,відмовлять пять десятків вервиці і перебудуть зі мною пятнадцять хвилин на розважанні 15-ох таємниць в тому намірені,щоб нагородити мені заподіяні кривди".

Влада ставилась до того вороже,ліберальна преса нападала на діти і на Церкву,вважаючи це за обман духовенства.Почались переслідування.

13.серпня блідне сонце,повітря прибирає жовтаву барву.

19.серпня з"являється Богомати і взиває всіх до покути за грішників.Діти принесли до дому галузку,що її діткнулася нога Марії.В хаті дався чути величезний запах.

13.вересня відмовляло вервицю до 30 тисяч людей разом з дітьми.Коло 12.год. закликала Лувія:"Молітьcя!" Всі приявні маси впали на коліна.Точно о 12 год.сонце померкло і повітря прийняло барву темнаволого золота.На чистім небі появилася сіяюча куля,що посувалася поволі зі сходу на захід.Біла хмара окружила дуба і 3 дітей.Нараз з неба почали падати білі рожі.Коли рожі наближались до землі,зникали.

13.жовтня 1917 р.сталося велике чудо.На цей день зібралося 70.000

народу.В саме полудне з"явилася біла хмарка над молодим дубом і прикрила дітей.Це тривало чверть години.Нараз Лукія кличе:"Дивіться на сонце!"... Сонце мінилося зі золотого на срібне.Потім сонце почало видавати різні барви і крутилося наче колесо.Повітря,земля,небо і всесвіт прибирали різні барви.Сонце тричі крутилося і тричі переставало.Таке чудо тривало 12 хвилин.70.000 приявних упали на коліна і почали співати пісні в честь Богоматері.Трьом пастушкам показалися ще 4 образи при боці сонця.Бачили:1/Святу Родину/Пречисту Діву й св.Йосифа,що тримав Дитятко Ісуса на руках; 2/ Ісуса-Спасителя як дорослого,що благословив приявних,3/Страдальну Богоматір,4/Богоматір з Кармелю.

Після цього сонце почало нагло з великою скорістю крутитися і наче вирвалось та гнало все ближче до землі.Настав загальний плач,бо думали,що тут вже приходить кінець світу.Та сонце спинилось,завернулося на своє місце і вже світило нормально.

70.000 людей свідчило це явище.Тут були свідками:влада,вчені і простолюддя.Церковна комісія,провіривши чуда й об"явлення,проголосила 1980 р.,що це явище є правдиво надприроднього порядку.

Ще 13.липня показала зібраним 3 об"явлення.В першому об"явленні бачили пекло.Це було одно море вогню,де були прокляті з дияволами. Пречиста каже:"Ви бачили пекло,де йдуть душі грішників.Щоб спасти ці душі,Бог хоче започаткувати в світі почитання мого Непорочного Серця.Якщо люди робитимуть те,що я вам сказала,багато душ опасеться і матиме мир.Війна скінчиться,але як люди не перестануть зневажати Бога,багато часу не мине і точно в часі чергового Понтифікату зачнеться друга і страшніша війна.Коли побачите ніч,освітлену незнаним світлом,знайте,що це знак,що його Бог дає вам,що покарання світу за проступки війною,голодом,переслідуванням Церкви і Святішого Отця є вже близько.Щоб запобігти цьому,я прошу посвячення світа мому Непорочному Серцю.Якщо послухають пмене,то Росія навернеться і мир буде.У противнім разі великі фальші поширяться по всім світі і з цього повстануть війни й переслідування Церкви.Добрі приймуть мучеництво і Святіший Отець терпітиме багато.Різні народи будуть знищені,але вкінці Моя Непорочне Серце затріюмфує.Святіший Отець посвятить Росію Мені і для людства настане час миру".

Дня 31.жовтня 1942 р.відсвятковано 25-ліття заяви Пречистої Діви і в Фатимі побудовано величаву базиліку з 15.вівтарями.Святіший Отець промовив через радіо до зібраних в катедрі і посвятив Росію та ввесь світ Непорочному Серцю Марії.

Чудами й ласками промощує Богомати дорогу до Бога.Від 1926_травня/ до грудня 1928 р.занотовано в Фатимі 260 чудесно оздоровлених. У Фатимі є лікарське бюро,де відбуваються оглядини хворих та оздоровлених.Між оздоровленими були люди хворі на рака,сухоти,сліпоту й інші недуги.Двоє мисливців Франко і Єкинта,померли,а Лукія вступила до СС.св.Доротеї з прибраним іменем Марії Лукії,де й досі живе.

Фатімська Богомати сама започаткувала культ свого Непорочного Серця.Дорога до Серця Христового веде через Серце марії.

Ми,діти ласки,діти терпіння Марії.На Голготі зродила нас в болях. Зберігаймо Їй вірність! А Вона допоможе своїм дітям осягнути святість. Амінь.

XXVI.Н А У К А.

БОЖА МАТИ - ПРИБІЖИЩЕМ НАШИХ ПРЕДКІВ.

Наша душа є неначе живою.Христос є сівачем Божим.Він кидає зерно на ту ниву,зерно вічної правди устами душпастирів,родичів,добрих людей.

Ґрунт,на який паде зерно Божої правди,є різний:часто скалистий, закам"янілий,засмічений бурянами,терниною.Тільки чиста,незабурянена нива видасть плід.Таку переміну може зробити ласка Божа.Як господареві в управіріллі помагає рідня,так у підготові нашої душі під зерно Божої правди помагає Богомати.Вона перемінює ниву нашої душі на врожайну,придатну на слово Її Сина.

Наші предки від початків християнства зрозуміли,що Богомати,як найближча учениця Христа,потрапить належно підготовити наші душі під культуру Свого Сина.

Зараз на початку заведення християнства столичне місто України Київ став зватися "ІІ.Городом Марії". Печерська Лавра стала вогнищем культу Богоматері.Князь Ярослав Мудрий посвячує опіці Богоматері свою батьківщину-Україну.

Церкву в честь Матінки Марії,т.зв.Десятинну,збудував князь Володимир,і на удержання її давав десятину зі своїх доходів.Церкву Успення Пресв.Богородиці основано в Лаврі Печерській коло 1051 р.Плян церкви побачив св.Антоній печерський,а обітницю будови зложив Шимон Варяжець,покликавши під час бурі Богоматір на поміч.

Князь Із"яслав дарував цілу гору над печерою в посідання черців. Сини Володимира Борис і Гліб,які згинули з рук братовбивця Святополка,були гарячими почитателями Богоматері.Перед смертю молилися,щоб не впасти на дусі.

Князь Володимир Мономах,що написав "Поучення дітям",молиться до Богоматері перед написанням цього твору.Чернець Данило Заточник у творі"Моленія Данила Заточника" накликує українське жіноцтво до молитви за заступництвом Богоматері.Накликує ось якими словами:"Ви ж, жінки,стійте в церкві і моліться Богові і св.Богородиці!"

Князь Мстислав Тмутороканський у боротьбі з силачем-вождом касогів молиться до Богородиці і благає в Неї помочі,обіцюючи поставити в Її честь церкву.І,перемігши Редедю,здвигнув у Тмуторокані великий храм Пресв.Богородиці.

Князь Ростислав Смоленський молився до Пресв.Діви,щоб щасливо повернувся до Києва.Перед смертю просить у Богоматері ласки щастя. В "Похвалі св.Теодосія"закликає св.Теодосія печерського,щоб памятав на своє приречення,що гріхи всіх,які помруть у"городі Марії"/себто в Києві/,візьме святий на свою душу.

Під 1111 р.читаємо про похід українських князів на половців та про їх перемогу заступництвом Пресв.Богородиці:"і князь Володимир пристави полкі своя,ідучи пред полком піти тропарі і кондаки хреста чеснаго і КАНУН СВЯТОЙ БОГОРОДИЦІ".Половці були розгромлені завдяки помочі Пречистої.

В 1170 р.відбувся похід з"єдинених українських князів на половців. За грабунок Десятинної церкви,що була під покровом Пресв.Богородиці, прийшов погром половців:900 половців убито разом з двома їхніми князями.

Коли в 1154 р. освободжено Київ,відбулося торжественне богослужения в честь Богоматері.

Коли князь Мстислав Ростиславович повернувся до Новгороду,за перший обовязок уважав зложити поклін Пресв.Діві і подякувати за поміч перед поганцями півночі.

В 1173 р. настав спір між Андрієм суздальським та Ростиславичами за київський стіл.Ростиславичі моляться до Пресв.Діви,складаючи Їй прилюдну подяку.

В 1195 р.просить князь Рюрик помочі у Пречистої Марії,щоб міг зайняти Київ,а після зайняття його складає поклін Пречистій у Софійській церкві.

В 1185 р.в лицарському епосі"Слово о полку Ігоревім" розповідається про щасливий поворот Ігоря з половецької неволі завдяки ласкавості Пресв.Богородиці,що Її він іде подякувати в Боричеві/Пісня 16/. Король Данило,вернувшися з походу на чехів,прибуває до Холму і цілу ніч перебуває на молитві,прославляючи ікону Богоматері й украшуючи Її храм.

Після зруйнування Холму татарами король Данило будує величавий храм у Її честь,та привозить золоту чашу з Угорщини.В 1258 р.перед походом Данила моляться його дружинники разом з ним за успіх на війні.

В 1288 р.князь Володимир,син Василька,перед своєю смертю пише грамоти і зачинає від слів:"Во імя Отця і Сина і Св.Духа і молитвами святої Богородиці і Приснодіви Марії"...

В 1240 р.,в часі татарського наїзду на Київ скрилися кияни до храму Пресв.Богородиці.

Король Данило,князьї Роман і Шварно просили перед смертю,щоб їх кості були зложені при храмі Пресв.Богородиці.

Хай же і сьогодні,як колись,Богомати стане господарем нашої душі, наших родин і нашої батьківщини! Вона колись зродила Добродія людського роду.Хай сьогодні стане джерелом багатства під харитативним оглядом,а у відчищеній душі засіє багато чеснот,що дадуть плоди спасення! А м і н ь.

XXVII. Н А У К А .

БОГОМАТИ-ПРИБІЖИЩЕМ НАШИХ ПРЕДКІВ.

Християнська віра від півночі /варяги-нормани/,від заходу та від півдня з Візантії через торговельні звязки,через господарські і політичні взаємини,знаходила пригожий ґрунт на українських землях.Поволі,але постійно,християнська віра вдиралася в народ,захоплювала в першу чергу інтелігенцію,дружинників княжих,купецькі кола і защіплювала їм нові ідеї,та викликувала реформу духового й морального життя. Нарід почав відчувати потребу нових ідей,течій,яких не міг дошукатися в поганській релігії.

Вже князі Києва Аскольд і Дир у 870 р.приймають християнську віру.За князя Ігоря повстала церква св.Іллі в Києві.За князя Ігоря в окремому торговельному договорі /911 р./ і в другому торговельному договорі з Візантією-греками підписуються українські делеґати і від поган і християн./"Русь хрещена і нехрещена"/.По літописним звісткам княгиня Ольга прийняла християнську віру в Царгороді 957 р.Княгиня була спочатку за співпрацею з Візантією,та пізніше кооперує релігійно й політично з німецьким цісарем Оттоном I./Св.Адальберт, римо-катол.єпископ,веде місійну діяльність у Києві 961-962 /-отже з Заходом.Перерва в місії настала за князя Святослава I.Завойовника, який опиравсь на поганстві народу.

Його наслідник Ярополк,вихований кн.Ольгою,сам став християнином і дозволив ширити цю місію.На жаль,помер,як провідник християнських партій,вже к.980 р.

Вкінці великий князь Володимир Великий приймає офіційно християнську віру 988 р.в Корсуні з рук грецького духовенства,а в серпні того ж року запроваджує християнську віру в Києві.

Християнська культура йшла в Україну з Царгороду морським шляхом /Чорним морем,званим у той час Руським/ і сухопутнім через Болгарію. Повстає багато церков,здвигнених в честь Богоматері.Київ став зватися "Другим Городом Марії" у противенстві до поганського города Перуна,як його давніше звали.

Культ Марії поширюється скорим темпом.Повстають церкви під покровом Пресв.Богородиці.Вже князь Володимир Великий будує величавий храм у честь Пресв.Богородиці,званий Десятинною церквою.Його наслідник,князь Ярослав Мудрий,будує церкву в честь Благовіщення над Золотими воротами,за що удостоївся прилюдної похвали з уст митрополита Іларіона.На Подолі ставляє він храм Успення Пр.Д.М.Заходами князя Святослава Всеволодовича стає храм Благовіщення в Чернигові,де була чудотворна ікона Богоматері.Князь Мстислав Із"яславич будує величаву святиню в честь Успення Богоматері у Володимирі 1160 р.В Боричеві в Києві будує церкву князь Мстислав І.у честь Богоматері,де поставлено чудотворну ікону М.Б.,яку приніс купець Пирогоща. В елецькому манастирі станула церква Успення БМ,а в Холмі король Данило здвигнув 1260 р.церкву в честь Марії,де велів себе похоронити.В Кам"янці Подільському ставлять церкву в честь Благовіщення.В Галичі між Крилосом та Четвертками збудовано теж церкву під покровом Благовіщення Божої Матері. В городі Мельнику будує церкву король Данило в честь Марії,де молився перед походом.Князь Мстислав,син Володимира,кн.тьмутороканського,здвигнув святиню в честь Марії в Тьмуторокані.В Доромчині будує храм у честь Марії король Данило,а у Вишгороді - Успення Богоматері,в Берестові теж.

Як бачимо наші князі були ревнителями культу Марії. Перед ворогами крилися до церков,де патронат був у Марії.

2.

Повстають манастирі,під покровом Богоматері.Київо-Печерський манастир чи київо-печерська Лавра повстала за князя Із"яслава,сина Ярослава Мудрого, к.р.1078.Її основником був св.Антоній,і була вона під покровом Успення Пречистої.Її будували 4 роки.

Над Хрещатиком,над Гнилеччині,здвигнено манастирі під покровом Пресв. Богородиці.В Чернигові основує манастир під покровом Успіння Пречистої кн. Святослав 1068 р.

В Синевідську в манастирі молиться король Данило,повертаючись з Угорщини.

3.

В початках християнства в Україні повстають легенди в честь Діви Марії.

I.Легенда:"Хожденіє Богородиці по мукам"/по пеклі і чистилищі/,де 40 місць мук звиджує Пресвята Діва.40-вим місцем є чистилище.Оглянувши всі муки і терпіння,йде до архангела Михаїла і каже,що Вона хоче з ним терпіти,бо всі грішники - це діти Її Сина.Закликає всіх воїнів неба до молитви за грішників.Архангел Михаїл каже Марії Діві,що ціле небо 7 разів денно молиться за грішників про помилування.Тимчасом Херувими і Серафими підносять Пречисту до престола Божого,де Вона виєднує ласки милосердя,звільняючи страдаючих від великого Четверга до Зелених Свят,щоб могли прославляти Пресвяту Трійцю в Зелені Свята.

II.Легенда: "Оказаніє о світлой неділі" закликає святкувати неділю,бо в цей день було колись Благовіщення,цього дня хрестився Ісус і в цей день буде страшний суд.

III.легенда:"Змий,царівна і св.Юрій".Св.Юрій,хоробрий воїн Христа,попросивши помочі Ісуса і Пречистої Діви,рятує життя царівни від змия.

Зі сказаного бачимо,де наші предки з княжої доби шукали ласк милосердя.Розуміли,що ласки випливають з Небесної Неньки.І там шукали оборони перед різними ордами/печенігами,половцями,татарвою/Сходу в різних потребах життя.

І нам туди годиться попрямувати і зложити всі свої потреби й надії. Амінь.

XXУІІІ. Н А У К А.

ПОЯВИ ЧУДОТВОРНИХ ІКОН БОГОМАТЕРІ В КНЯЖІЙ ДОБІ.

По Ісусі належиться перша почесть Марії.Так було за часів прахристиянства,так було теж і в цілій нашій історії християнської доби.

Наш нарід у всіх часах лихоліття просив Її помочі,потіхи.Десятки чудотворних місць появились на нашій землі.В часах татарсько-турецьких нападів Божа Мати стала обороною й охороною життя та майна народу.Тому наш нарід зове Її "Матірю Руського Краю".В княжій добі всі чудодійні ікони були іконами Богоматері.До настйрших належать такі:

І. ВЛАХЕРНСЬКА:Року 988 князь Володимир В.,поучений у християнській вірі бабкою-княгинею Ольгою,їде до Царгороду,де грецькі царі Василь і Костянтин віддають йому свою сестру Анну за жінку,а сестрі в дарунку чудотворну ікону Влахернську.Списаних чудес було 38 і всі находилися в Печерській Лаврі.

2. ХОЛМСЬКА: Її по переказу намалював св.Євангелист Лука,маляр і лікар,а привіз з Царгороду князь Володимир В.980 р.до Холму до церкви під покровом Пречистої.Польський король Ян Казимир відбував з нею воєнні походи.Мати Божа осліпила ворогів,коли на неї стріляли. На лівому рамені має від шаблі татарської шрам,а другий на лівій руці.

3. ПИРОГОЩА:Її привіз купець Пирогоща з Греції. Їй то дякує князь Ігор за щасливий поворот з половецької неволі к.1185 р.Пречиста порушила сили природи/мряки,сонце/ в часі його втечі.

4. ВИШГОРОДСЬКА ІКОНА:була в особливий спосіб почитана святими українськими мучениками,кн.Борисом і Глібом.

5. БЛАГОВІЩЕНСЬКА ІКОНА в Десятинній церкві у Києві,поставлена кн.Володимиром Великим.

6. НОВОДВІРСЬКА на Волині з часів митрополита Петра в 13 стол.

7. ЧЕРНИГІВСЬКА:Князь Святослав ІІ,син Ярослава Мудрого,оснував церкву Успення Богоматері в 1060 р.в манастирі в Чернигові.Під 1662 р.є історична записка,що в часі нападу татар,Богомати сама оборонилася,осліпивши їх,а над долею українського народу плакала/8 днів проливала сльози/.

8. ПОЛОЦЬКА ІКОНА по переказу з Ефесу,а мав її намалювати св. Євангелист Лука/3 ікони мав намалювати св.Лука,одна з них находилася в Єрусалимі,друга в Царгороді,а третя в Ефезі/.Св.Євросина дістала в дарунку оцю ікону з Ефезу від грецького цісаря Мануїла Комнена і патріярха Луки.Полоцьк належав до Української Держави,де був жіночий манастир.Там теж була ікона св.Євфросини.

9. ДОМІНІКАНСЬКА ІКОНА по старохристиянській традиції мала бути мальована св.Євангелистом Лукою.Це Мати Божа з Дитятком-Ісусом.Дитятко Ісус благословить світ правою рукою,а в лівій держить землю. Давніше була в посіданні грецьких царів.987 р.жінка кн.Володимира Великого Анна,сестра цісарів Василя і Костянтина,дістала її від братів у дарунку та привезла до Києва.За князювання Ярослава Осмомисла коло 1113 р.перенесено її до Галича.Син Данила Лев І. переносить її з Галича до Львова,до столиці.В церкві св.Івана під Високим Замком зложив цю ікону і туди спровадив оо.Василіян.В 1260 р.жінка Льва, Констанція,дочка угорського короля Белі,забирає цю ікону до себе і дарує в 1270 р.Домініканам,збудувавши вперед манастир для оо.Домініканів.

10/БЕЛЗЬКО-ЧЕНСТОХІВСЬКА ІКОНА теж по традиції кисти св.Луки.Її
мала привезти св.Олена разом з хрестом Ісуса до Царгороду.Князь Лев
помагав грекам проти сараценів-турків і за це дістав у дарі ікону,
яку умістив у Белзі на княжому дворі,де проживав брат Льва князь Ю-
рій.Тут замешкав теж кн.Володислав Опільський і він забрав її перед
татарвою до Ченстохова.9/8.1382 р. В 1430 р.сектярі-гусити її грабу-
ють і один з них вдарив Пречисту мечем два рази в лице,де й лишилися
два шрами.

11. ІКОНА ПІДГОРЕЦЬКА.Там було колись старе місто Плісненськ,яке
татари знищили до тла; врятувалася лише одна ікона з церкви.1180 р.
збудувала цю церкву княгиня Олена,донька князя Всеволода,і вона пере-
стояла до 1706 р.Ця ікона ревно плакала від 21/4-24/9 1692 р.

12/ ПОГОНЕЦЬКА ІКОНА:Погоня лежить коло Тормача.За князя Романа
Мстислава,основника Галицько-Волинської Держави,став тут манастир.Од-
ного разу загнався князь за половецьким ханом Буняком і розбив його
полчища дощенту.У сні з"явився йому св.о.Николай і казав вибудувати
церкву в честь Марії на місці"погоні".Було там 27 вот=дарів за одержа-
ні ласки.

13/ ЗАРВАНИЦЬКА ІКОНА.В історичних записках з 12.стол.приходить се-
ло Зарваниця.Початків села,появи чудотворної ікони Матері Божої,треба
шукати в старих джерелах історії.Первісну деревяну церкву,що стояла
над джерельцем/криничкою/,де мала з"явитись ікона Богоматері,спалили
татари,але ікона була ненарушена.В середині села збудовано другу дере-
вяну церкву, /т.зв.городжену/,яка в 1754 р.згоріла.Ікона знову чу-
десно врятована.В тому році приступлено вдруге до будування мурованої
церкви,яка стоїть і досі.Капличку Богоматінки над криничкою збудовано
щойно 1893 р..Є два перекази про появу чудотворної ікони М.Б. в Зарвани-
ці.

Перший з них такий:На Київ напали татари.Один з ченців втікає на за-
хід і тут зарвав його сон.У сні він бачить Божу Матінку в оточенні
двох ангелів з леліями в руках.Нараз будиться,падає на коліна,підно-
сить свої руки до Неї,а Вона подає йому свій омофор й піднесла його.
А на поляні бачить якусь невидану ясність.Над криничкою підіймається
Б.М.з Дитятком на руках.В цьому менті паде на землю і те місце,де зар-
вав його сон,назвав"Зарваницею".

Традиція каже,що князь з Теребовлі захворів і йде до пустельника,
що мав ікону у своїй печері над Стрипою.Чернець наказав йому помолити-
ся до ікони,відтак святить воду і каже нею вмитися й напитися.І зараз
виздоровів.З вдячности побудував церкву на місці,яке зветься сьогодні
"білий камінь".

Другий переказ: Сербські черці втікають зі Сербії перед бусурмена-
ми і замешкали над Стрипою в Зарваниці,яка в давнину нібито звалася
"Сербаниця".І дійсно у Львові і в Стрию є вулиця сербська,де серби ко-
лись були поселилися.

Є ще в Зарваниці друга ікона Розпятого Спасителя.Появилася 1740 р.
Зарваницький господар Іван Рисан іде ніччю по сіно.Нараз бачить у по-
вітрі Ікону Спасителя.Дає знати церковній управі,яка влаштовує проце-
сійний похід на те місце,де находять ікону,що сіяла на землі.Її забра-
ли і поставили за головним престолом до новозбудованої церкви.

В Зарваниці відбуваються відпустові торжества цілий рік,але особ-
ливо величаво від Вознесення до Покрови.

14/ ЧУДОТВОРНА ІКОНА ПОЧАЇВСЬКА:Історія містечка міститься вже в
самому слові :-Поча-Дів" і дальшому Почаїв.Господар з Тернополя Іван
Туркул основує манастир на місці,де з"явилась Богомати 17.квітня 1198р.
Вона з"явилася на горі,де він пас вівці.Там Богомати стала ногою на

землю,і це місце зветься"Стопою Б.М.".Волинська дідичка Ганна Гойська стала опікункою манастиря.1675 р.напали на Почаїв турки.Коли нарід заспівав "Возбранной воеводі",на мурах появилась Богомати.Стріли,які метали вороги,верталйсь до своїх стрільців і їх убивали.

Ось вам короткий хід дорогами життя по чудодійних місцях княжої доби.

Сьогоднішне воєнне лихоліття закликає нас до Богоматері,нашої Опікунки і Заступниці.По війні виросло багато різних потреб.Що не загоїлися рани,не висохли сльози по втраті наймиліших.Божу Матір-Лікарку хорих просім,щоб загоїла рани душі,в багатьох на обтерла сльози майже в кожній родині заплаканим матерям і батькам з одного та дітям з другого боку.Ми,діти Марії,можемо запевнити собі ласку охорони від марева голоду і наглої й несподіваної смерти.А м і н ь.

XXIX. Н А У К А.

ПОЯВА НОВИХ ЧУДОТВОРНИХ ІКОН ПО ВТРАТІ САМОСТІЙНОСТИ.

По втраті самостійности Української Держави,себто по 1340 р.,осиротілий нарід звертався до Богоматері і благав у Неї ласки милосердя.І небесна Матінка йшла йому назустріч і там появляючись і відкриваючи джерела ласк і милосердя.

Зачнімо вичисляти поазбучним порядком:

1/ БЕРЕЖАНСЬКА ІКОНА принесена з Риму у 18.стол.до Бережан.1831 р. введена торжественно до церкви Пресв. Тройці.Зараз на початку міщанин Шовгенія відзискав зір.

2. БІЛОСТОЦЬКА коло Луцька.

3. БОРИНИЦЬКА ІКОНА появилася над т.зв."Зазуляною криницею" 1862 р. глухонімій пастушці.Умившись у криничній воді,не лише нагло промовила, але й почула кукання зозулі.

4/ БОРУСІВСЬКА ІКОНА стала славною з часів Хмельниччини.Князь Ракочій скрився в церкві і молився до Богоматері в часі,коли шляхта шукала його в церкві і не побачила його,як молився перед престолом.

5/ БУЦНІВСЬКА ІКОНА мала до першої світової війни 60 чудес.Вона належить до ікон плачучих.

6/ ВЕРХРАТСЬКА ІКОНА коло Рави Руської належить теж до плачучих ікон.2.липня 1668 р.Яків Стахнев з Василем Васютою,війтом,бачили вночі вогнистий стовп різної барви,що сіяв під небо.Того дня ікона почала плакати і плач тривав 4 тижні.ДО 1798 р.начислено до 150 чудес.

7/ ВИШНІВЧИЦЬКА ІКОНА куплена 1742 р. Микитою Галамаєм від одного подорожуючого маляра.З початку умістив її в своїй хаті,але коли почала плакати,її занесено до костела.

8/ ГОРОДНЯНСЬКА ІКОНА.

9/ ГОРОДЕЦЬКА к.ДНІСТРА в 1777 р.почала ясніти і це тривало 26 тижнів.Почали плакати.18 свідків заприсягнув митр.Лев Шептицький.

10/ ІКОНА В ГОЛЬСКУ ВЕЛИКІМ к.Львова заясніла 1857 р.чудами.

11/ ГОШІВСЬКА ІКОНА на"Ясній Горі" при манастирі оо.Василіян.Манастир оо.ВВ.основано 1570 р.в лісі недалеко нинішнього манастиря.Одного разу напала на нього ватага розбійників в сіх черців витяла в пень.Сьогоднішній манастир походить з 1629 р.,побудувала його родина Гошовських.Від 1786 р.находиться там чудотворна ікона.Її історія:Дочка Шугая з 3 людьми втікає перед татарвою з Бережанщини,забираючи з дому чудотворну ікону М.Б.В дорозі загостила до Дунаєва до родини Гошов-

ських.Там теж залишила ікону.Гошовський щосуботи світив перед нею лямп-
ку.Не віддав її,хоч приїжджала туди по неї дочка Шугая.В 1736 р.заяс-
ніла в дворі,а з часом почала плакати.Лилися кілька днів рясні сльози.
Микола Гошовський дарує її церкві в Гошеві 1758 р. і вносить її 8.10.на
"Ясну гору" в супроводі процесії.1842 р.збудовано там церкву,що стоїть
досі.1837 р.здвигнено новий манастир.Чудес є багато.Є прегарна пісня в
честь М.Б.Гошівської п.н."Гора ясна,де прекрасна"...

12/ ДАЛЕШІВСЬКА ІКОНА коло Городечка стала славною у 18 стол.,коли
то Артим Чубатий з Вікна на Буковині,будучи темним,прозрів.

13/ ЖИДАЧІВСЬКА ІКОНА з"явилася на груші в Жидачеві в день Зелених
Свят і 1406 р.занесена процесійно до церкви манастиря.Тепер находить-
ся вона в нашій парохіяльній церкві.

14/ ЖИРОВИЦЬКА ІКОНА к.Смоленська прославилася чудами в 16.стол.Па-
стушки дідича Олександра Солтана побачили на краю ліса на галузці дикої
груші ікону.Там будує Солтан церкву і віддає оо.ВВ.Сьогодні вона вже в
церкві св.Сергія і Бакха в Римі.До неї молився св.свящ.муч.Йосафат Кун-
цевич.До 1839 р.начисляла її хроніка 200 чудес.

15/ КРЕХІВСЬКА ІКОНА було до 1740 /почавши від 1660 р./ в руках львів-
ських міщан Красовських.Її почитали тому,бо їх дочка Анна нагло прозріла.
Від 1740 р. передали її манастиреві в Крехові.

16/ КРИСТИНЯПІЛЬСЬКА ІКОНА внесена до новозбудованої церкви 1766 р.В
1768 р.вибух у Кристинополі вогонь.Коли винесено ікону,вітер змінив нап-
рям і врятував церкву і село від руїни.В 1768 р.запанувала морова пошесть.
Коли проведено процесійний похід з іконою,пошесть нагло минулася.

17/ САМБІРСЬКУ ІКОНУ дарувала Олена Добрянська.15/9.1727 р.до церкви.
В часі відправи Служби Божої почала заливатися кривавими сльозами.Плач
продовжувався 25 неділь або 175 днів.Плакав з нею ввесь народ.Хроніка
начислює багато чудес.

18/ ПАЦЛАВСЬКА ІКОНА:малював її чернець Лаврентій 1409 р.Церква по-
будована за короля Юрія І.,сина Льва.Славні відпусти відбуваються там
від травня до жовтня.Стала славною на всій Західній Україні.

19/ ПІДКАМЕНЕЦЬКА ІКОНА находиться сьогодні в руках оо.Домініканів.
Наш нарід уложив прекрасну пісню в її честь:"Пречистая Діво Мати Руського
Краю"..." 1788 р.побудовано церкву і внесено туди оцю ікону.Церква стоїть
на місці,де Пречиста станула своїми ногами/т.зв."Стопи Марії"/.

20/ СОКАЛЬСЬКА ІКОНА є кисти Якова Венжика,надворного маляра польсько-
го короля Владислава Ягайла.Яків Венжика к.1386 р.стемнів і за радою ін-
ших склав поклін Матері Б.белзько-ченстоховській та відзискав зір і зразу
навернувся з поганства.До Ченстохова їздив 3 рази відмальовувати ікону.

21/ СТРУМИЛО-КАМІНЕЦЬКА ІКОНА була в місцевій церкві.Там у 1655 році
почала мінитися.Це повторилося вдруге 1699 р.

22/ ТАРТАКІВСЬКА ІКОНА походила з Єрусалиму,а приніс її Єремія,чер-
нець Чина оо.ВВ.Вона являла собою Непорочне Зачаття М.Б. Від 9/8.1765 р.
спливали по лиці криваві сльози. 1777 р. проголошено її чудотворною.Хро-
ніка ікони начисляє до 1914 р. 407 чудес.

23/ ТЕРЕБОВЕЛЬСЬКО-ЛЬВІВСЬКА ІКОНА є тепер у церкві св.Юрія у Львові.
Первісну церкву на горі св.Юрія побудував кн.Лев,син Данила,і віддав її
в посідання черців.Це сталось 1280 р.В 1480 р.вмирає останній львівський
князь Юрій II.Тройденович і польський король Казимир Великий,займаючи
Галичину і Львів,здобув манастир після цілорічної оборони,а черців ви-
різано.У 1341 р.здвигнено новий манастир і нову церкву.

В тому році вилили дзвін, який перестояв до 1879 року.
В 1744 р.львівські владики Атанасій і Лев Шептицькі будують церкву св.Юрія, яка встоялася й досі і туди перенесено ікону.
Історія її така: В манастирській церкві в лісі під Теребовлею 1663 р. залилася ікона рясними сльозами. Свідками цього були: Іван Суловський, командант козацької роти і багато війська. Там плакала вона від Великого Четверга до Великої Суботи. 1673 р.напали на Польщу турки й облягли Теребовлю. Турки і два молдаванські воєводи, що брали участь у турецькому війську, бачили, як Божа Мати в білій одежі ходила по мурах города і відвертала кулі й турецькі міни. Чудесна оборона Ікони М.Б. записана на деревяній таблиці, яка переховується в манастирі св.Онуфрія оо.ВВ.у Львові.

Єпископ Йосиф Шумлянський переносить її з Теребовлі до Львова до Церкви св.Юрія 1674 р.

1676 р. в бою під Журавном /17/9/ він чудесно врятований.

І подібно врятований 12/9 1683 р.в битві під Віднем. Обидві кулі знаходяться в манастирі св.Онуфрія.

В 1704 р. в часі облоги Львова шведами плакала ікона, а секретар шведського генерала Штембока, Густав Жолдан, запрошений оборонцем зі середини міста, наочно переконався про плач М.Б. і шведи зараз відступили від облоги.

Великий відпуст на Покрови Богоматері.

24/ МАРІЯ-ПОВЧАНСЬКА ІКОНА находиться в церкві св.Архістратига Михаїла в Марія Мовч..Вона належить до плачучих ікон. Оця ікона є копією оригінальної, що находиться в церкві св.Стефана у Відні. Перший раз плакала 1696 р.14 днів. Віста добігла до цісаря Леопольда І.до Відня. Він забрав її до Відня й умістив у церкві св.Стефана. Другий раз 1,2,і 5 серпня 1715 р. Всі приявні на Службі Божій бачили сльози і плач М.Б. і плакали разом з Нею.

Третій раз плача в 1905 р. /від 8.грудня до 19.грудня і 30 і 31 грудня/.200 людей оглядали плачучу ікону. Комісія, всилана 11/1.1906 р. три дні розслідувала. Було 200 свідків і 57 їх заприсягли, що їх очі оглядали. В складі комісії були вчені хеміки і лікарі.

Четвертий раз плаче 1917 р., а з нею нарід і всі переконалися про це надприродне явище.

Є ЩЕ ХЛОПИЦЬКА ІКОНА /к.Ярослава/, яка появилася на дикій груші, і на вид якої коні грецьких купців поклякали. Спершу була власністю гр.-кат.Церкви, та пізніше поляки забрали її до костела.

У ФРАЗІ к.РОГАТИНА була чудотворна ікона МБ в місцевій церкві, та її забрали насильно польські Бернардини, занесли до свого манастиря в Бушанах. Довго вівся процес фразан з бернардинами.

І ЗАПОРІЖСЬКА СІЧ стояла під покровом Богоматері. Козаки здвигнули прегарну церкву св.Покрови на острові Чортомлику, і там стояла вона, аж доки її не зруйнував 1709 р.рос.цар Петро.

Козаки почитали в особливий спосіб три ікони Богоматері: Іржавицьку, Ахтирську і Новокодимську. Про Іржавицьку ікону написав прегарну поему п.н."Іржавець" Тарас Шевченко. Великими оборонцями культу Марії були св.Йосафат, Іпатій Потій, Венямин Рутський, Іван Вишенський.

Культ Марії в народі горить і сьогодні. І тому ідім і ми слідами славних предків, а заразом звеличенiй Марії, а діб"ємось Її Серця і зазнаємо Її ласк у житті і при смерті. А м і н ь.

XXX.Н А У К А

ПРОРОЧИЙ ДУХ БОГОМАТЕРІ.

" Бо-ось віднині ублажатимуть мене всі роди".

Відсьогодні,себто від першого почитання Її св.Єлисаветою,будуть Її почитати всі народи грядучих століть.Сповнилося пророцтво Марії,бо на прапорах віри всіх християнських народів на першому місці по Бозі видніє імя Марії.Ніхто не згадує імення Ісуса без рівночасної чолобитні Його Богоматері.

Увесь світ спішить з поклоном Тій,яку нам записав Син Божий в завіщанні на хресті,коли заговорив з хреста до св.Апостола Івана:"Іване, ось Мати твоя!" Не лише земля Її почитає,але й небо бере участь у тій радості.

Першим почитателем Марії був Христос,Її Дитина,що вже від віків призначив Її собі на Матір. Вибравши Її на Матір свою,рівночасно поставив Її в своєму пляні як Матір людства.В Її серце вложив попри ласку велич любови до нас людей і віддав з хресної проповідальниці все людство в Її опіку.

Споглянувши на картину вселюдської історії,завважуємо,як Пречиста Марія сповняє своє велике післанництво як Богомати.Вона думала й думає про всіх,про всі людські потреби духові й матеріяльні,про всі наші терпіння і нашу недолю.

Вгляньмо до історії українського народу,а дальше до історії всіх народів.Там побачимо,що кожний християнський нарід має чудотворні місця, чудодійні джерела ласки,де Пречиста Діва купає грішників-каянни з брудів гріха і злоби і навертає навіть найбільших злочинців,зрадників Свого Сина.Першого такого злочинця навернула Вона,стоячи під хрестом на Голготі.Така була і є думка всіх учителів та Отців Церкви.В попередніх науках згадував я побіжно про Її чуда і ласки на наших землях у стіп Її престолів,чудодійних місць.Там в особливий спосіб проявилось Її милосердя до многострадального Її народу.Хроніка чудес Зарваниці,Гошева,Пацлавської Кальверії,Крехова,Самбора,Погоні й інших могла б дати на це пречисті докази.

В поляків Ченстохова,Остробрама,Кальварії й інші,в Німеччині Альтетінґ,в Австрії Марія Цель,в Італії,крім безлічі інших,Льорето,у Франції Льорд,Ля-Салет,Нотр-Дам,в Портуґалії Фатіма і багато інших про постійність опіки Марії над обездоленими народами.

Щодня несуться молитви,жертвуються Їй праці і труди життя,щодня складаються Їй сльози і терпіння.Хоч царює в небі,винесена на мілионні престоли світу.Щодня сходить на землю,торкається зранених людських сердець,здіймає з них хрести-терпіння.

Колись у Старому Завіті збирала біблійна невіста тут колоски збіжжя, щоб рятувати життя своїх сиріт,духових синів і доньок світу.Від прахристиянських часів збирає Пречиста Діва щоденно по сьогоднішній день колоски людських душ для Свого Сина.Несе їх зломаних або стятих косою гріха і злочину до рятункової станції Свого Сина,до Премилосердного Самарянина,і благає у Нього милосердя.

Колись у страшних,абсолютних і нетерпимих для долі жінки часах перед Христом цар Соломон вислухав прохань своєї матері,кажучи:"Проси,мати моя,бо мені не годиться,щоб я відвернув своє лице!" Хоч нікого не допускав до свого трону,та їй дозволив засісти праворуч на другому троні побіч себе.

І Христос відбував послуги Своєї Матері,був Її послушний.Через Діву Марію Він приходить на землю,через Неї шле сьогодні свої ласки.

Небесна Ненько! Цілий світ, і віруючий і невіруючий, Тебе знає, цілий світ Тобі покланяється, цілий світ ставляє Тобі храми, святині, статуї. Цілий світ складає у Твою честь пісні, молитви, гимни любови. Цілий світ зложив на Твою честь книжки, де виявилась любов до Тебе! Всі горнуться до Тебе, Своєї Матері: вчені і невчені, багаті і бідні, діти і старці, сироти, яким забракло на світі серця земської матері.

I ми всі приявні прилучімся до цього хороводу почитателів Марії, без огляду на те, чи до нас життя всміхається в радості і розкоші, чи приносить нам смуток, розчарування, а може й розлуку.

Збери сьогодні, Небесна Матінко, всі наші молитви і наші сльози!

Ми сьогодні бідні, ми всі прийшли до Тебе з життєвими потребами, зі скитальними недостатками. Не відпусти нікого без опіки!. Дітям-сиротам неси веселу вістку, що свого батька чи матінку побачать за гробом. Бідним скитальцям, що опинилися поза межами рідного краю і живуть у нужді, дай надію, що незабаром задзвонять дзвони волі в їхній країні і вони зможуть вернутися на рідну землю, відбудовувати край після руїни, відшукати своїх родичів, чи родичі своїх дітей між живими, а коли не судиться їх віднайти між живими, то віднайти їхні гроби і там іхнім тіням віддати честь та молитву. Гордим неси опамятання, щоб покинули службу в диявола та відійшли на службу Богові. Скруши серця закамянілих грішників-безвірників і заверни їх до святині Свого Сина!

Помолімся, щоб на наших землях перестав бути ворогом брат-братові, сестра-сестрі! Помолімся, щоб Господь за заступництвом Богоматері вислухав наших благань і вернув народові волю. Помолімся, щоб зникли зпоміж нас всі крамоли і роздори! Хай в серцях усього народу буде одна воля, одне бажання: бути на світі вольними й рівними перед вселюдським і Божим правом, щоб вже тут утворилась одна Божа родина з членів нашого народу і нею лишилася за гробом. А м і н ь.

XXXI. К І Н Ц Е В А Н А У К А.

Місяць травень-май добіг свого кінця. Останню жертву-молебень складаємо Марії в цьому місяці.

Кінчає май, кінчиться богослуження Пречистої, але не кінчиться богослужба в Її честь. Сьогоднішній молебень є справді кінцевим у Марійському місяці, але не кінцевою жертвою нашої душі, нашого життя. Коли відмовляємо вервицю, пересуваємо зернятка вервичного ланцюжка в пальцях, одно по однім, аж зложиться цілість молитви. Так діялося в місяці Марії - в маю. День по дні плила молитва, пісня нашої богослужби у стіп престолика Марії. Сьогодні складаємо Їй останнє в цьому місяці зернятко любови та вдячности за вияви радости життя, за пільгу в наших терпіннях. Усе торжество мая є наче приготуванням до місяця червня, що його присвячує католицька Церква на почитання Пресолодкого Серця Ісусового.

Як колись прийшов Христос на землю через Діву Марію, так сьогодні Вона веде людство до Ісуса, Свого Сина і нашого Спасителя. Через Неї ласка Божа як роса з неба щоденно спадає і гасить спрагу людського життя. Через Неї спливає Боже милосердя для світу. В цьому місяці заносили ми щоденно квіточки наших сердець - чесноти, віри, надії, любови, покори, скромности і невинности. В цьому місяці складали ми труди щоденного життя, та благали благословення наших для задушевних бажань. В цьому місяці клалися на Її престолик наші жалі, плили нераз рясні сльози по втраті дорогої батьківщини і дорогих собі осіб. Сьогодні остання наша жертва серця попливе від нас Марії Діви.

Розповідають про одного чоловіка,що мав на язиці рака,осьщо:Лікар заповів,що він буде жити,якщо дасться зоперувати,себто дасть собі вийняти язик,але тимсамим най раз-на-все попрощається зі своєю бесідою,мовою.Вже тут на землі не заговорить ніколи.І він згодився на операцію. Прийшла жінка,щоб востаннє вона з чоловіком і діти з батьком поговорили. Лікар заявляє:" А тепер,що маєш сказати,говори,бо за хвилину перестанеш говорити".Чоловік поцілував жінку,діти і сказав:"Слава Ісусу Христу і Марії,Матері Його!"І це були останні слова людини на землі.

І ми будемо колись мати останнє слово на світі.О,коли б ми могли теж добути такі слова зі себе!

Приречім сьогодні Богоматері,що наша любов і жертва,почата в маю,вже ніколи не згасне на землі.Матінко Божа! Будемо молитися безупинно,але серцем,а не устами.Будемо покірно линути до Тебе і благати ласки помочі в потребах життя та ласки щастя в небі.Бог знає як Всевідучий ,потреби нашого розуму і нашої волі.Будемо молитися в нещасті.Ми з досвіду знаємо,що дитина в нещасті біжить до своєї матері.

Будемо молитися після упадку в гріх.Гріх є нещастям людини.Якщо хтось попав у гріх,хай скерує свої очі на небо.Там,у небі,сидить на троні Мати Божа,Мати милосердя,і жде з отвертими рамєнами на грішника.

Не вимовлятися,що грішити - це річ людська.Треба собі затямити,що,хоч грішити є річчю людською,та жити в грісі є річчю диявольською.

Ви її 30 днів звали Матірю,хай Вона буде Нею до кінця нашого життя!

Оповідається в життєписі св.Норберта осьщо:Діти забавляються над рікою Сєною.Надходить якийсь подорожний.Одно з дітей падає в ріку і починає тонути.Подорожний врятовує дитину з обіймів смерти.Мати врятованої дитини дарує йому золотий годинник.Хоч він був з природи речі невіруючий,прийняв з чемности медалик М.Б.чудодійної з Галь.Дитина виросла на місіонаря.Їде до Африки на місію.Однієї ночі кличуть його до вмираючого в лікарні.Та він не хоче сповідатися.Ніякі намови,представлення не здаються на ніщо.Нараз сповідник завважує в нього на шиї медалик М.Б. з Галь.Питає про походження медалика.Це-каже той - памятка,яку мені подарувала одна вдова,коли я врятував її дитину потопаючу у хвилях Сєни в Бельгії." Почувши ці слова,місіонер Норберт задрижав і закликав з радости:"Цею дитиною є я сам! Пречиста Діва післала мене сюди на місію,щоб спасти твою душу,бо ти колись мене врятував". Вмираючий заплакав з радости і,ревно висповідавшись,помер.Таким способом Мати Божа врятувала грішника.

І з нами буде всюди Вона перебувати,де нас заставить доля вмирати. Звертаюсь до Тебе,дорога молоде,що щовечора складала Пречистій Діві свої жертви.Будьте чисті й невинні і майте все на оці Непорочне Зачаття Богоматері!

Всі,що вступаєте в подружий стан,майте на оці образ весілля в Галилейській Кані.

Ви матері,поручайте Ісуса Дитятком! Хай ніколи не заіснує розлука матері з дітьми ні тут,ні там за гробом!

Ви,родини,уявіть собі святе життя Богоматері і Пресвятої Родини в Назареті.

Ви,бездомники,майте на оці бідноту і бездомність Ісуса в Єгипті та в Назареті.

Ви,сироти і вдови,уявіть собі Марію,як засипляє на віки.

Хай всіх вас благословить Христос своєю десницею,а Мати Божа прийме вас за свої діти на цім і другім світі! А м і н ь.

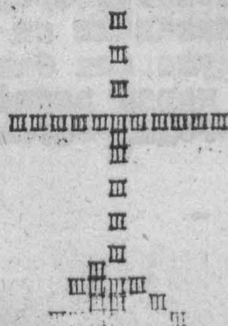

ВИДАЛА АПОСТОЛЬСЬКА
ВІЗИТАТУРА УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ В НІМЕЧЧИНІ. 1948 р.